

چکیده مقالات

ششمین همایش بین‌المللی

روانشناسی مدرسه

انجمن علمی روان‌شناسی تربیتی ایران

بهمن‌ماه ۹۹

چکیده مقالات

ششمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه

مکان برگزاری: دانشگاه الزهراء (س) بصورت مجازی
زمان برگزاری: ۲۵ و ۲۶ بهمن ۱۳۹۹

عنوان کتاب: چکیده مقالات ششمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه

ویراستار علمی: دکتر محمدآزاد عبدالله پور

طراح و صفحه‌آرا: راضیه مردی

طراح جلد: شهرزاد شجاعی

تهیه و تدوین: انجمن روان‌شناسی تربیتی ایران

شورای سیاست گذاری

دکتر غلامعلی افروز	دکتر ملوک خادمی اشکذری
دکتر محمد حاتمی	دکتر فریبرز درتاج
دکتر مسعود حسین چاری	دکتر ولی الله فرزاد
دکتر فریبرز حمیدی	دکتر افسانه لطفی عظیمی

هیأت رئیسه

دکتر مهناز اخوان تفتی	دکتر فریبرز درتاج
دکتر مهناز آزاد	دکتر افسانه لطفی عظیمی
دکتر محمد حاتمی	دکتر زهرا هاشمی

کمیته بین المللی

دکتر عباس صدری

دکتر مهناز آزاد	سارا فلاحي
دکتر مهدی خاص محمدی	دکتر سارا قاضی زاده
دکتر فریماه دوکوشکانی	فروش غفاری موحد

کمیته اجرایی

گیلدا اوج	لیدا روحی
حوریه باقری	رسول زیبایی
ثریا حسینی رضی	راضیه مردی
مهرنوش شجاعی	مهدی مهدی زاده
شهرزاد شجاعی	نسترن مهرزاد
سیدمصطفی شیخ خدایی	آرزو نوروزی

کمیته علمی

- مهنناز آزاد / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شرق
- حمیرا آزادمنش / مدرس دانشگاه
- فرنوش آقاجانی / مدرس دانشگاه
- علیرضا آقا یوسفی / دانشیار دانشگاه پیام نور قم
- صغری ابراهیمی قوام / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- عباس ابوالقاسمی / استاد دانشگاه رشت
- خدیجه ابوالمعالی / دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن
- مهروز احمدی مبارکه / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب
- حسن احدی / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- مهنناز اخوان تفتی / استادیار دانشگاه الزهرا
- حسن اسدزاده / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- حسین اسکندری / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- غلامعلی افروز / استاد ممتاز دانشگاه تهران
- مجتبی امیری مجد / دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ابهر
- نرگس باباخانی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن
- فریبرز باقری / دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات
- احمد برجعی / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- محمدعلی بشارت / استاد دانشگاه تهران
- محمدرضا بلیاد / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج
- بهروز بیرشک / استاد دانشگاه علوم پزشکی ایران
- حسن پاشا شریفی / استاد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن
- مهرانگیز پیوسته گر / دانشیار دانشگاه الزهرا
- کیوان تاج‌الدینی / مدرس دانشگاه
- مهشید تجربه‌کار / استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان
- سامان توکلی / دانشیار وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی
- علی جلیلی / استادیار دانشگاه پیام نور تبریز
- بهرام جوکار / استاد دانشگاه شیراز
- محمد حاتمی / دانشیار دانشگاه خوارزمی

- محمدباقر حبّی / استادیار دانشگاه امام حسین
- الهه حجازی / دانشیار دانشگاه تهران
- مسعود حسین چاری / دانشیار دانشگاه شیراز
- سید داوود حسینی نسب / استاد دانشگاه تبریز
- مهناز حیدری نیا / استادیار وزارت آموزش و پرورش
- ملوک خادمی اشکذری / دانشیار دانشگاه الزهرا
- مهدی خاص محمدی / مدرس دانشگاه
- فرهاد خرمایی / دانشیار دانشگاه شیراز
- جواد خلعتبری / دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال
- علی خورسندی طاسکوه / استادیار دانشگاه علامه طباطبائی
- محمد خیر / استاد دانشگاه شیراز
- فتنه در تاج / استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان
- فریبا در تاج / استادیار دانشگاه پیام نور
- علی دلاور / استاد ممتاز دانشگاه علامه طباطبائی
- لیلا دلیری / استادیار دانشگاه پیام نور
- علیرضا دلیری / مدرس دانشگاه
- فریماه دوکوشکانی / استادیار گروه پژوهشی مطالعات محیط و انسان
- سمیه رباط میلی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات
- امیرمسعود رستمی / مدرس دانشگاه
- علی اصغر رستمی ابوسعیدی / استاد دانشگاه شهید باهنر کرمان
- علی اکبر رضایی / استاد دانشگاه پیام نور تبریز
- عبدالمهدی ریاضی / استاد دانشگاه مکواری سیدنی استرالیا
- امین رفیعی پور / استادیار دانشگاه پیام نور
- محمدامین زارعی / استادیار مؤسسه فرهیختگان جوان
- مژگان سپاه منصور / دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز
- ابوطالب سعادت شامیر / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات
- اسماعیل سعدی پور / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- فرامرز سهرابی / استاد دانشگاه علامه طباطبائی

کمیته علمی

- محسن شریعتی / مدرس دانشگاه
- امید شکری / دانشیار دانشگاه شهید بهشتی
- علی شیخ‌الاسلامی / دانشیار دانشگاه محقق اردبیلی
- کامران شیوندی / استادیار دانشگاه علامه طباطبائی
- نسربین صالحی نژاد / مدرس دانشگاه
- رقیه صادق زاده / مدرس دانشگاه
- زهره صیادپور / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب
- محمدرضا صیرفی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج
- محمد آزاد عبدالله‌پور / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مهاباد
- علیرضا عراقیه / دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر
- پرویز عسگری / دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اهواز
- جواد عینی‌پور / استادیار دانشگاه علوم انتظامی امین
- سعید غیائی / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- جلیل فتح‌آبادی / دانشیار دانشگاه شهید بهشتی
- محمدمهدی فداکار / دانشیار دانشگاه علوم پزشکی کرمان
- نورعلی فرخی / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- ولی‌الله فرزاد / دانشیار دانشگاه خوارزمی
- آرزو فراهانی / مدرس دانشگاه
- حسین فرهی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات
- عزت‌الله فولادی / مدرس دانشگاه
- ایراندخت فیاض / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- حسن قاسمعلی‌پور / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب
- سارا قاضی زاده / مدرس دانشگاه
- فاطمه قائمی / دانشیار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- فرحناز قائمی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان
- حسین کارشکی / دانشیار دانشگاه فردوسی مشهد
- آمنه سادات کاظمی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم پزشکی تهران
- پروین کدبور / استاد دانشگاه خوارزمی

کمیته علمی

- رسول کرد نوقابی / دانشیار دانشگاه بوعلی سینا همدان
- منصوره کریم زاده / دانشیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- آتوسا کلانتر هرمزی / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- مهدی لسانی / دانشیار دانشگاه شهید باهنر کرمان
- افسانه لطفی عظیمی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب
- مرتضی لطیفیان / استاد دانشگاه شیراز
- مریم محسن پور / استادیار دانشگاه الزهرا
- فریده محسنی هنجنی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب
- کامران محمدخانی / دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات
- رضا محمدی / استادیار سازمان سنجش
- ابراهیم محمدیان / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری
- حسن محمودیان / مدرس دانشگاه
- محمدابراهیم مداحی / استادیار دانشگاه شاهد
- علیرضا مرادی / استاد دانشگاه خوارزمی
- جواد مصر آبادی / استاد دانشگاه شهید مدنی تبریز
- عبدالله معتمدی / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- علی مقدم زاده / استادیار دانشگاه تهران
- مرتضی منادی / دانشیار دانشگاه الزهرا
- محمد نریمانی / استاد ممتاز دانشگاه محقق اردبیلی
- بیتا نصراللهی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات
- صادق نصری / دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی
- کاظم نعمت‌الله زاده ماهانی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زرنند
- محترم نعمت طاوسی / دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب
- شکوه نوابی نژاد / استاد دانشگاه تربیت‌معلم
- زهرا هاشمی / استادیار دانشگاه الزهرا
- غلامرضا یادگارزاده / استادیار سازمان سنجش
- ابوالقاسم یعقوبی / استاد دانشگاه بوعلی سینا همدان

برای تحقق منطق و هدف انسان‌سازی، آموزش و پرورش به عنوان
لشکر عظیم فرهنگی نیازمند زیربنای مستحکم و تحول‌بنیادی است.

سید علی خامنه‌ای

رهبر معظم انقلاب اسلامی

سخن رئیس‌همایش

بسم الله الرحمن الرحيم

وَقُلْ رَبِّ اُدْعِنِيْ مَدْخُلْ صَدَقْ وَاُذْخِرْنِيْ مَخْرَجْ صَدَقْ وَاَجْعَلْ لِيْ مِنْ لَدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا ﴿٨٠/اسراء﴾

حمد و سپاس بیکران خداوند لوح و قلم را که پس از برگزاری موفق و درخشان پنج دوره همایش ملی روان‌شناسی مدرسه، اکنون نیز توفیق خدمت‌گذاری و اجرای ششمین دوره این همایش را برای اولین بار در بستری بین‌المللی به ما عطا فرمود. بسیار خرسندم که مجدداً فرصتی حاصل شده است که در مسیر مقدس کنکاش و جهد در راستای تعالی توانمندی معلمان و سایر دست‌اندرکاران حوزه تعلیم و تربیت در حوزه دانشی، بینشی و کنشی به‌ویژه ارتقاء سطح دانش در مقوله محوری رتبه‌بندی مدارس که زیربنایی‌ترین اقدام برای ارتقای کیفیت مدارس و کیفیت آموزشی است، سهمی هرچند ناچیز داشته باشیم. اگرچه طراوت و جنبش و جوشش علمی در دنیای اندیشه‌ها و فراجستارهای کلان آن، حضور و شرکتی فعال و محسوس را طلب می‌کند؛ اما ویروس منحوس کرونا موجب شد تا این همایش به‌صورت مجازی برگزار و از نعمت حضور فیزیکی و چهره‌به‌چهره اندیشمندان عزیز محروم و به‌ویژه، توفیق میزبانی از میهمانان عزیز خارجی در مهد تمدن اسلامی، از میهمان‌نوازترین مردمان جهان سلب گردد. با این حال، ضمن عرض خیرمقدم به کلیه صاحب‌نظران، فرهیختگان و اندیشمندان حوزه معرفتی تعلیم و تربیت و به‌ویژه روان‌شناسی مدرسه باید اذعان داشت که چنین محافلی که سطح عالی آن‌ها در قالب همایش‌های بین‌المللی نمود می‌یابد، فارغ از نحوه برگزاری (حقیقی یا مجازی)، سرمایه‌ای برای معرفت-اندوزی و فضایی برای تجلی روحیه گفتمان‌محوری به‌منظور رتق‌و‌فتق امور و حل‌وفصل مسائل و مشکلات بوده و نیز موجبی‌اند برای انعکاس ثمرات فکری ارزشمند و پویای علما و اندیشمندان داخلی و خارجی که می‌تواند به ارتقای سطح علمی دست‌اندرکاران امور سیاست‌گذاری و اجرایی سازمان‌ها و نهادهای مربوط و بالأخص در راستای شناخت و کاربرست روزآمدترین شاخص‌های رتبه‌بندی مدارس

کمک شایانی نماید. همایش حاضر که به همت انجمن علمی روان‌شناسی تربیتی ایران و با همکاری ارزشمند و شایان تقدیر دانشگاه وزین الزهرا سلام‌الله علیها برگزار شده، یکی از جلوه‌های این تلاش متعهدانه در راستای گسترش فضای معطوف به توسعه ساحت مقدس دانش و معرفت در حوزه مطالعاتی روان‌شناسی مدرسه است و همین دیدگاه، مبنایی برای تشکیل این کنفرانس عظیم با حضور شما فرهیختگان از سراسر دنیا شده است.

کوتاه سخن، ضمن عرض خیرمقدم مجدد خدمت کلیه حضار محترم در این همایش بین‌المللی مجازی، صمیمانه از کلیه اساتید، مسئولان، دانشجویان، اندیشمندان و کلیه اعظام و اعالی که منت نهاده و در محفل حاضر که در راستای نیل به احترام به تضاعف اندیشه‌های موجود در حوزه روان‌شناسی مدرسه برگزار شده، شرکت نمودند، تقدیر و تشکر نمایم. به‌حق، زبان از وصف بایسته این بزرگواران قاصر است.

آرزومندیم که در کمال و سع خویش، در فضای منقح از هرگونه تلفیف و تلوین ادبیات، با تقدیم تشکری خالصانه به محضر ایشان، بارقه‌ای از ارزش‌گذاری تلاش‌های علمی، دانشگاهی و اجرایی را در گستره نظام تربیتی به‌عنوان کمال و عنایت مطلوب این محفل به تصویر کشیده باشیم.

فریبرز درتاج

رئیس انجمن علمی روان‌شناسی تربیتی ایران

رئیس ششمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه

بهمن ۹۹

سخن دبیران علمی همایش

به نام خدا

سپاس خدای بزرگ را که توفیق برگزاری ششمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه را به ما عطا فرمود تا به یاری آن یگانه، میزبان استادان و پژوهشگران و علاقه‌مندان حوزه روان‌شناسی و تعلیم و تربیت باشیم. انجمن روان‌شناسی تربیتی ایران پس از برگزاری موفقیت‌آمیز ۵ دوره همایش روان‌شناسی مدرسه، با افتخار ششمین همایش بین‌المللی خود را با همکاری دانشگاه الزهرا برگزار می‌کند.

دبیرخانه علمی همایش از بهمن‌ماه سال ۱۳۹۸، فعالیت خود را آغاز کرد و در بازه زمانی که به دریافت مقالات اختصاص یافته بود، ۱۰۲۲ مقاله به دبیرخانه ارسال شد. پس از داوری مقالات ارسالی به تعداد ۴۹ مقاله برای ارائه شفاهی و ۴۵۷ مقاله جهت ارائه به صورت پوستر پذیرفته شد. کلیه مقالات پذیرفته شده این همایش در پایگاه‌های ISC و CIVILICA نمایه می‌شود.

دبیران علمی به نمایندگی از انجمن علمی روان‌شناسی تربیتی ایران و دانشگاه الزهرا با خرسندی و افتخار به همه‌ی شرکت‌کنندگان ششمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه که با توجه به بحران همه‌گیری کووید ۱۹ به صورت مجازی در تاریخ ۲۵ و ۲۶ بهمن‌ماه ۱۳۹۹ برگزار می‌شود، پیشاپیش خوشامد می‌گوییم. امیدواریم تجربه این همایش همان‌گونه که متفاوت است متمایز هم باشد. همه‌ی دست‌اندرکاران برگزاری این همایش در طول یک سال گذشته با تلاشی خستگی‌ناپذیر برای برنامه‌ریزی و هماهنگی در هرچه بهتر برگزار شدن این همایش کوشیده‌اند. از ویژگی‌های شاخص این همایش گوناگونی و گستردگی موضوع‌ها و مسائل آموزشی؛ دعوت از استادان و صاحب‌نظران برجسته درون و برون‌مرزی؛ اهتمام

در چاپ مقاله‌های برگزیده‌ی همایش در مجلات علمی معتبر و امتیاز بازآموزی از نظام روان‌شناسی و مشاوره کشور است.

درگاه اینترنتی دانشگاه الزهرا را در روزهای همایش برای پیوستن علاقه‌مندان آذین بسته و گلباران می‌کنیم و چشم‌به‌راه جمع گرم و پویای همکاران هیئت‌علمی، دانشجویان عزیز، پژوهشگران، دست‌اندرکاران آموزش و پرورش و همه‌ی کسانی که در اندیشه‌ی بهبود کیفیت آموزش و یادگیری برای فرزندان این مرزوبوم‌اند، هستیم.

مهناز اخوان تفتی - افسانه لطفی عظیمی

دبیران علمی همایش

بهمن ۹۹

سخن رئیس سازمان نظام روان‌شناسی ایران

به نام خداوند جان و خرد

با سلام و تحیت؛

اکنون که ششمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه در حال برگزاری است، لازم می‌دانم از برگزارکنندگان خصوصاً انجمن روان‌شناسی تربیتی ایران و دانشگاه الزهرا سپاس‌گزاری نمایم. از مشارکت‌کنندگان اعم از دانشجویان، پژوهشگران، اساتید دانشگاه، جامعه فرهیخته روان‌شناسی و مشاوره که با حضور خود و از سال آثار علمی در حوزه روان‌شناسی مدرسه و آموزش و پرورش بر غنای علمی همایش افزوده‌اند، تشکر می‌نمایم. در سال جاری که همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه در حال برگزاری است، جهان و کشورمان با حمله بی‌رحمانه و ویروس کرونا مواجه شده است. قریب یک سال است، مدارس تعطیل شده‌اند و امور آموزشی از طریق مجازی انجام می‌گیرد. قدر مسلم این تغییر در سبک آموزشی آثاری دارد که باید پژوهشگران به‌دقت اثرات مثبت و منفی آن را پژوهش و از طریق چنین همایشی به بحث و نقد بگذارند. قطعاً سبک جدید زندگی و شرایط دانش‌آموزان در امور تربیتی و رشد و تحول آنان اثرات منفی خواهد گذاشت، دامنه سنی ۶ تا ۱۸ سن جامعه‌پذیری، نقش‌پذیری و هویت‌پذیری است که باید در بستر تعاملات دانش‌آموزان در کلاس‌های درس، ارتباط با همسالان، معلمان، مربیان و نقش‌هایی که به آنان سپرده می‌شود، صورت گیرد. قرنطینه طولانی مدت برای دانش‌آموزان یک تجربه ناخوشایند و استرس‌زاست و تغییراتی را در رشد بهنجار آنان ایجاد می‌کند؛ علاوه بر این تحقیقات مختلف گواه این موضوع است که شیوع کووید - ۱۹ با آثار و پیامدهای روان‌شناختی گسترده بوده است. بر سلامت‌روانی در سطوح فردی، بین فردی و اجتماعی اثرات منفی داشته است. از جمله: پریشانی، ناشکیبایی، ناراحتی و تظاهرات عصبی و روانی، پرحرفی، حواس‌پرتی، تحریک‌پذیری، ترس، اضطراب، افسردگی، و سواس، نگرانی، خشم، احساس تنهایی، خستگی، بی‌حوصلگی، مشکلات خواب، بیش‌فعالی، مشکلات درون‌خانوادگی و غیره.

تبعات منفی شبکه‌های مجازی و استفاده بدون نظارت، دانش‌آموزان به دنیایی وارد کرده که بشدت سن تحول و هویت‌یابی آنان را تحت تأثیر قرار داده است. فلذا؛ در همایش بین‌المللی

روان‌شناسی مدرسه مسئله قرنطینه خانگی، محدودیت‌ها، مشکلات فضای مجازی، مشکلات آموزشی و تربیتی مورد ملاحظه قرار گیرد و راهکارهای علمی منطبق با شرایط خانه و مدرسه برای رشد بهنجار اجتماعی، شناختی و جسمانی ارائه گردد و برای دانش‌آموزان آموزش مهارت زندگی، سبک جدید زندگی، استفاده مطلوب از امکانات موجود، آموزش مهارت حل مسئله، مهارت‌های ارتباطی، خود مراقبتی و به‌طور کلی تدوین یک بسته آموزشی منطبق با سن تحول طراحی و به وزارت آموزش و پرورش پیشنهاد گردد. مسئله تولید محتوا برای شبکه شاد و نظارت برای این شبکه در پانل‌ها و جلسات نقد و بررسی گردد. آموزش و پرورش در شرایط کنونی نیاز به همراهی و همکاری دارد، سرمایه اجتماعی روان‌شناسی و مشاوره باید در خدمت آموزش و پرورش قرار گیرد. از طرف دیگر آموزش و پرورش هم باید با آغوش باز از وجود گران‌بهای این سرمایه‌های اجتماعی به‌درستی استفاده نمایند و پیشنهادات سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره در برنامه‌های آموزشی و تربیتی به کار بندد. همت جمعی و ملی یاری‌بخش وزارت آموزش و پرورش قرار گیرد تا دانش‌آموزان ما با کمترین آسیب از این بحران ناخواسته عبور کنند، نقدهای دلسوزانه بجای اینکه در سطح رسانه‌ها مطرح شود با پیشنهادات کاربردی در اختیار آموزش و پرورش قرار گیرد؛ چراکه التهابات ملی موجب ناامیدی و دل‌زدگی دانش‌آموزان می‌گردد. جامعه ما بشدت نیازمند آرامش در شرایط کنونی است. در پایان یادآور می‌شوم وجود روان‌شناس مدرسه یک ضرورت است. وزارت آموزش و پرورش با همکاری سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره این موضوع مهم و حیاتی را اجرایی نماید. امیدوارم شعار "هر مدرسه یک روان‌شناس" هر چه زودتر عملی گردد.

محمد حاتمی

رئیس سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره

جمهوری اسلامی ایران

بهمن ۹۹

سخن‌وزیر آموزش و پرورش

به نام خداوند جان و خرد

حمد و سپاس پروردگار سبحان را که بار دیگر توفیق خدمت و مشارکت در برگزاری همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه را نصیب آموزش و پرورش کرد. بدون تردید این همایش، با بهره‌گیری از دانش و تجارب پژوهشگران، اندیشمندان و فرهیختگان حوزه علوم تربیتی و جامعه‌شناسی و پیامدهای حرفه‌ای که در محورهای متعدد چون؛ دانش‌افزایی و توانمندسازی معلمان، چالش‌های هوش، رتبه‌بندی مدارس، آموزش‌های زودهنگام، آسیب‌شناسی مدارس، روان‌شناسی مثبت‌گرا و مدرسه، کرونا و فضای مجازی دارد، می‌تواند نقش انکارناپذیری در سوق‌بخشی نظام تعلیم و تربیت به تخصص محور، سلامت روان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و پویایی و کارآمدی جامعه بر عهده بگیرد.

امروزه با تحولات فراگیر در نظام‌های آموزشی نوین «سلامت روان دانش‌آموزان»، موضوعی است که به توجه و مراقبت جدی و همه‌جانبه نیاز دارد و با استفاده از برنامه‌های مختلف از جمله: آموزش مهارت‌های زندگی در خانه و مدرسه و غربالگری ارتقای رفتارهای سالم می‌توان به دانش‌آموزان کمک کرد تا زندگی با نشاط و سالمی داشته باشند و از تمام ظرفیت‌های خود برای رشد، کمال و تحصیل استفاده نمایند.

بررسی محورهای ششمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه از توجه دست‌اندرکاران برگزاری همایش به وجود این نیاز در فرآیند یاددهی - یادگیری و کارکرد حرفه‌ای روان‌شناسی مدرسه در حوزه‌های مختلف فرآیند یاددهی - یادگیری از جمله: آموزش متناسب با نیازهای واقعی زندگی، مشکلات بالینی، اختلالات رفتاری و یادگیری، فضای مجازی، شادکامی و ارتقای سلامت روانی و غیره حکایت می‌کند. از دست‌اندرکاران، پژوهشگران، صاحب‌نظران و متخصصان برگزاری ششمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه، برای پرداختن به موضوع اصلی نظام تعلیم و تربیت که مدرسه، دانش‌آموز و معلم است تشکر می‌نمایم و با توجه به

تغییر شیوه آموزش حضوری به آموزش مجازی به نکاتی درباره نقش روان‌شناسی مدرسه در فرآیند یاددهی - یادگیری در دوران کرونا اشاره می‌کنم:

دگرگونی‌های فراوان و شتابان در عرصه علوم و فناوری از یک‌سو و تکیه بر توسعه دانش‌محور از سوی دیگر موجب شده است تا آموزش، بیشترین تأثیر را از این تحولات پذیرا باشد و درعین‌حال، عمیق‌ترین تأثیرات را بر این روند در جوامع بگذارد. مدارس به‌عنوان مهم‌ترین اجزای نهاد آموزش کشورها، از مهم‌ترین عوامل شکل‌دهی جهان آینده تلقی می‌شوند، به‌طوری‌که برخی از محققان، قرن بیست و یکم را قرن تحرک آموزشی و تعلیم جهانی توصیف کرده‌اند. امروزه یکی از ویژگی‌های مهم سازمان‌های یادگیرنده برای تحقق اهداف و دستیابی به آرمان‌های مدنظر، واکنش به‌موقع، سریع، جامع و همراه با اندیشه به تحولات و تغییرات محیطی است. این خصوصیت رفتاری نه‌تنها تغییرات مطلوب سازمانی را ایجاد می‌کند، بلکه منجر به تقویت و تمرین فرآیندها و مهارت‌های یادگیری و درنهایت دانش‌آفرینی سازمانی می‌شود. شیوع ویروس کرونا و به‌تبع آن تغییراتی که در نحوه آموزش و تحصیل دانش‌آموزان رخ داد، آموزش و پرورش را به‌عنوان سازمانی یادگیرنده به سمت واکنشی شایسته و بایسته سوق داد تا علاوه بر تداوم فرآیند آموزش در بستر مجازی، جامعه نیز با زنده نگه‌داشتن وجه آموزشی و پرورشی مدارس، به روند توسعه و پیشرفت خود ادامه دهد.

وزارت آموزش و پرورش هیچ شیوه آموزشی را جایگزین آموزش حضوری نمی‌داند، اما با در نظر گرفتن اولویت سلامت دانش‌آموزان و معلمان، آموزش مجازی در بستر شبکه آموزشی دانش‌آموز (شاد) را برای پاسخگویی به جامعه و شرایط حاکم بر آن، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کرده است. آموزش مجازی و عدم حضور دانش‌آموزان در مدرسه موجب شده تا این نگرانی شکل بگیرد که برخی از کارکردهای مدرسه از جمله امور تربیتی، شادکامی و سلامت روانی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در برنامه‌های روزانه دانش‌آموزان کمرنگ شود. اینجا نقش روان‌شناسی مدرسه نمود پیدا می‌کند زیرا جامعه‌شناسان و روان‌شناسان نیک می‌دانند که جامعه ایرانی نیاز دارد تا با هدایت و حمایت دانشی و مهارتی آنان در جهت ارتقای سطوح فرهنگی خود در قالب شایستگی‌ها و قابلیت‌های انسانی گام بردارد و در این میان سیستم

آموزشی کشور می‌تواند با برنامه درسی و آموزشی مبتنی بر شایستگی‌ها، یکی از ارکان اصلی بسترساز در مسیر فرهنگ‌سازی فاخر باشد. جامعه امروز ما نیاز به نظام آموزشی دارد که به کودکان، نوجوانان و آینده‌سازان این مرزوبوم در کنار آموزش و دانش، شایستگی‌های گفتاری و رفتاری همچون عدالت، راست‌گویی، صلح و مهربانی، مشارکت، نوع‌دوستی، برائت از ظلم، آزادی‌خواهی، رعایت حق شهروندی، تعهد و مسئولیت‌پذیری و غیره را آموزش دهد.

بدون تردید پژوهشگران، اندیشمندان و فرهیختگان عرصه روان‌شناسی و جامعه‌شناسی مدرسه در حرکت جامعه به‌سوی سلامت، بهروزی و کمال تلاش می‌کنند؛ آنان بنای نظام آموزش و پرورش سالم و پویا را بر پایه سلامت روان مؤلفه‌های این نظام استوار می‌نمایند و جامعه را به‌سوی تحول و نشاط رهنمون می‌شوند، از این‌رو شایسته تجلیل و تکریم‌اند.

به امید آنکه این تعامل سازنده و همکاری ارزنده بین وزارت آموزش و پرورش و سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره با همت والای پژوهشگران، روان‌شناسان و معلمان، اثرات ارزشمند و ماندگاری را در سلامت جامعه و ارتقای نظام آموزشی برجای بگذارد.

محسن حاجی‌میرزایی

وزیر آموزش و پرورش

بهمن ۹۹

فهرست مطالب

- تدوین بسته آموزش ریاضی از طریق داستان‌گویی و تأثیر آن بر رفتار یادگیری، درگیری تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر ----- ۱
آیدا ابراهیمی، فریبرز درتاج
- کرونا و فضای مجازی، فرصت‌ها و چالش‌ها ----- ۲
مریم ابراهیمی
- شناسایی و اولویت‌بندی عوامل تأثیرگذار بر تحلیل رفتگی شغلی کارکنان آموزش و پرورش ----- ۳
معصومه السادات ابطحی
- مقایسه‌ی سبک‌های فرزندپروری والدین کودکان عادی و زورگو ----- ۴
روژینا احمدپور، ابوطالب سعادت‌ی شامیر
- بررسی رابطه بین توانمندسازی روان‌شناختی با میزان پرخاشگری معلمان ----- ۵
روژینا احمدپور، مریم صفر نواده
- بررسی و مقایسه میزان افسردگی در میان معلمان زن و مرد ----- ۶
روژینا احمدپور
- اثر بخشی موسیقی درمانی در کاهش اضطراب کودکان قربانی قلدری ----- ۷
شهین احمدوند، انسیه خالدی
- رویکردهای طراحی آموزشی و نظریه‌های یادگیری در بازی‌های رایانه‌ای آموزشی ----- ۸
روشن احمدی، سید محمد رضا امام جمعه، ناهید بهزادی
- رابطه کیفیت زندگی و تنیدگی والدینی در کودکان ادرار بی‌اختیار ----- ۹
مهرناز احمدی مبارکه، زهرا نظری
- تأثیر سایکودرام بر اختلالات درونی‌سازی و برونی‌سازی ----- ۱۰
عطیه احمدی، شیرین عبداللهی، مینا معین اسلام، معصومه موسوی راد
- بررسی ارتباط بین میزان وابستگی به فضای مجازی و استفاده از شبکه‌های اجتماعی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان (مطالعه مروری) ----- ۱۱
اسماعیل ارباب، مجتبی دهدار، عمران دهقانی، حسین شاهکزه‌ی، محمد ارژنده
- نقص در توجه انتخابی دانش‌آموزان با اختلال خواندن (یک مطالعه‌ی مروری) ----- ۱۲

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

سحر ارغوانی هادی

- ۱۳----- تجربیات زیسته معلمان تازه استخدام شده از مدارس ایران زمین
زهرا ارکانی، میترا ماشاللهی
- ۱۴----- بررسی نقش اعتیاد به تلفن همراه در گرایش به اعتیاد نوجوانان
احمد استاد رحیمی، آیت اله فتحی
- ۱۵----- اهمیت سازی خودکارآمدی معلمان و روند تغییر پرسش‌نامه‌های سنجش این سازه
مریم استادرحیمی
- ۱۶----- بررسی اثربخشی قصه گویی بر عزت نفس کودکان
فرزانه اصطهباناتی
- ۱۷----- بررسی نقش خود دلسوزی و ذهن آگاهی در پیش بینی افسردگی دانش آموزان پسر
محمود اصغرزاده، داود قادری
- ۱۸----- دلایل بی انگیزشی تحصیلی دانش آموزان در یادگیری درس ریاضی: مطالعه موردی دانش آموزان پسر --
مهسا اصغری
- ۱۹----- بررسی وضعیت تفکر خلاق و رابطه آن با سطح تحصیلات در بین معلمان
مهسا اصغری، سمیه علیزاده، زری علیزادگان
- ۲۰----- بررسی نقش خودکارآمدی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر
مهسا اصغری، محمد علیزاده
- ۲۱----- بررسی استدلال تناسبی دانش آموزان با تمرکز بر انواع بازنمایی‌ها
نسیم اصغری، محمد حسن بهزادی، اعظم رضایی
- ۲۲----- بررسی مؤلفه‌های ارزشیابی مجازی در دوران شیوع ویروس کرونا
ملیحه اصغری
- آسیب شناسی نقش رسانه های صوتی و تصویری در بروز جرایم اطفال و نوجوانان و نحوه پیشگیری از آن
۲۳----- بر مبنای نتایج تحقیقات انجام شده
آرزو اصلانی، مریم مقصودی
- ۲۴----- بررسی رابطه سطح شادکامی با اضطراب اجتماعی دانش آموزان
سیده حکیمه اکبری
- ۲۵----- تأثیر مؤلفه شادکامی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر
مجید الماسی، فائزه حمیدی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- تدوین روش نوین آموزش فضائل اخلاقی و مقایسه اثربخشی آن با آموزش هدیه‌های آسمانی بر رفتار اخلاقی، رشد شخصیت و رشد هیجانی-اجتماعی-----۲۶
حمیرا الوندی، رؤیا کوچک انتظار، پروانه قدسی، خدیجه ابوالمعالی، منصوره شهریاری احمدی
- رابطه طر حواره های ناسازگار اولیه با فرسودگی شغلی معلمان -----۲۷
سحر اله بیگی مقدم، مهدیه اسکندری نسب سیاهکوهی
- تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر مطلوبیت اجتماعی و شادکامی دانش‌آموزان دختر -----۲۸
مهری الیاسی، مونا برادران خانجانی
- نقش مداخلات مبتنی بر انسجام حسی بر کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان نارسیا خوان (یک مطالعه مروری) -----۲۹
الهام امامی میندی
- اثربخشی موسیقی درمانی بر شادکامی و کیفیت خواب -----۳۰
نجیمه امکی، فریده امکی، کبری امکی
- پیش‌بینی شادکامی دانش‌آموزان دختر بر اساس سبک‌های دلبستگی و سیستم‌های مغزی-رفتاری -----۳۱
نیکوامیدبختیاری، علی صدراللهی
- مروری بر روش‌ها و مداخلات ارتقای مهارت حل مسئله ریاضی در دانش‌آموزان با اختلال ریاضی -----۳۲
فاطمه امیدوار، نرگس عباس زادگان
- اثربخشی آموزش ارتباط بدون خشونت بر اضطراب و احساس تنهایی -----۳۳
آرزو امیری کفشگری، میترا مصلحی جویباری
- رابطه بین تاب‌آوری و سرسختی روان‌شناختی با گرایش به اعتیاد در دانش‌آموزان -----۳۴
مجتبی امیری مجده، محمد قمری، حسن امانی
- نگاهی به پدیده‌ی "شاگرد اولی" در مدارس و فقدان رویکرد آموزش مشارکتی -----۳۵
فاطمه امیری
- مدرسه در نگاه پائولو فریره نظریه پرداز آموزش و پرورش انتقادی -----۳۶
فاطمه امیری
- اثربخشی تقویت شنیداری حلقه واجی بر بهبود خرده مهارت‌های خواندن دانش‌آموزان با ضعف خواندن-۳۷
زهرآمین‌آبادی، مهدیه ریسی سر بیژن، سمیه احمدی، نازیلا ندایی توسی
- مؤلفه‌های ارزشی اثرگذار بر قضاوت اخلاقی کودکان دبستان و مقایسه با مراحل رشد اخلاقی کلبگ: یک مطالعه پدیدارشناسی -----۳۸
آرزو امینی، مرضیه سادات موسوی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- ۳۹----- رابطه اهمال کاری تحصیلی با هویت تحصیلی و ساختار انگیزشی در دانش‌آموزان
داریوش امینی، مجید الماسی، مهدی شریفی
- ۴۰----- مسائل و مشکلات مدرسه از منظر دانش‌آموزان
عباس اناری‌نژاد، محسن خلیلی، ابوالفضل طهماسبی، علیرضا قوهستانی
- ۴۱----- ویژگی‌های مدرسه دوست‌داشتنی از دیدگاه دانش‌آموزان
عباس اناری‌نژاد، نگار رنجبر، علی محمد خلیلی
- ۴۲----- مقایسه انگیزه پیشرفت و خلاقیت در دانش‌آموزان تیزهوش و عادی
طاهره انصاری
- ۴۳----- اثربخشی آموزش مهارت‌های تعاملی بر ناگویی خلقی دانش‌آموزان با اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی - نیجیره فان انور عبدالله
- ۴۴----- اثربخشی آموزش روان‌درمانی مثبت‌گرا بر تاب‌آوری و خودمهارگری دانش‌آموزان
طاهره اولاد قباد
- ۴۵----- اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر سلامت روان و تاب‌آوری فرزندان طلاق
عاطفه ایزدمهر
- ۴۶----- رابطه ساختاری صفت منشی صداقت‌گرائی و آداب‌گریزی تحصیلی با واسطه‌گری خود‌پنداره تحصیلی
سجاد ایزدی، فرهاد خرمائی
- تحلیل کتاب‌های شناخت مفاهیم ریاضی نوآموزان با نیازهای ویژه بر اساس اهداف سند راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی
۴۷----- نسیم ایمانی
- راهکارهای پیشنهادی معلمان در رابطه با افزایش شادکامی دانش‌آموزان در دوران شیوع اپیدمی کرونا و
۴۸----- پساکرونا
مسعود آبدک، حسن زرگری‌جنت‌آباد
- مروری بر خلاقیت هیجانی در تعلیم و تربیت، چگونگی ایجاد آن در کودکان و رابطه آن با هوش هیجانی، نیاز
به ساختار، تفکر قطعی‌نگر و تفکر انتقادی (مطالعه مروری)
۴۹----- سعید آرمون
- مروری بر رشد معنوی در تعلیم و تربیت و چگونگی ایجاد آن در کودکان (مطالعه مروری)
۵۰----- سعید آرمون، ابراهیم اناهد
- بررسی رابطه انگیزش پیشرفت و مهارت‌های ارتباطی با خودکارآمدی دانش‌آموزان
۵۱----- سمیرا آزاده، سید احسان علوی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- ۵۲ ----- مدل ساختاری خودکارآمدی ریاضی بر اساس ارتباط با معلم به واسطه رفتارهای کمک طلبی
ماه آزادیان بجنوردی، سعید بختیارپور، مهسا حاتمی
- ۵۳ ----- تحلیل ادراک و تجربه زیسته معلمان ابتدایی از عوامل مؤثر بر سطح سواد مالی (مطالعه‌ای پدیدارشناسی)
سحرآزده، سمیه کیارسی، نگار جمالی گله
- ۵۴ ----- تأثیر آموزش روان درمانی مثبت نگر بر شادکامی
فاطمه آسپته، محمد اسماعیل ابراهیمی
- ۵۵ ----- بررسی رابطه بین خلاقیت و هوش عمومی با هوش موفق در دانش آموزان
سارا آقابابایی، شهلا ذهبیون
- رابطه اساس شادی و شادکامی بر پی شرفتح تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهر ستان
قدس -----
مریم آقامحمدی، ام البنین نوزری
- ۵۷ ----- اثربخشی رفتاردرمانی شناختی بر خودپنداره در کودکان دارای اختلال یادگیری خواندن
سیده زهرا آقامیری علی آبادی، مریم مشایخ، مصطفی تشویقی
- بررسی نقش حالت‌های روان‌شناختی مثبت، سرزندگی تحصیلی و تاب‌آوری در پیش‌بینی شادکامی
دانش‌آموزان -----
پروین آقانظری
- ۵۹ ----- تأثیر برنامه ذهن آگاهی مبتنی بر کاهش استرس بر خوشبینی تحصیلی و شادکامی دانش‌آموزان
امین آهنگرانی، محمدمهدی عموپور
- تأثیر برنامه ذهن آگاهی کودک محور بر خودنظم دهی و سرزندگی تحصیلی کودکان در زمان شیوع بحران
کرونا و ویروس جدید (کووید ۱۹) -----
امین آهنگرانی، محمدمهدی عموپور، سیدمحمدعلی میری، طاهره روشن‌بخت
- ۶۱ ----- تأثیر آموزش مهارت‌های خودنظم دهی بر شادکامی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان
امین آهنگرانی فراهانی
- ۶۲ ----- پیش‌بینی سبک‌های رهبری بر اساس مؤلفه‌های هوش معنوی در مدیران مدارس
اسماعیل خیرخواه، حسین ایلانلو، سعید قبادی
- ۶۳ ----- بررسی رابطه بین خستگی مزمن و بهزیستی تحصیلی در دانش‌آموزان
دلبند بابان، کیومرث کریمی
- ۶۴ ----- بررسی رابطه بین میزان ساعات خواب شبانه و خستگی مزمن در دانش‌آموزان
دلبند بابان، کیومرث کریمی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روانشناسی مدرسه

- مدل علی رابطه ترس از آلودگی مادر با اختلالات رفتاری و سلامت روان دانش آموزان در زمان بحران کرونا:
با در نظر گرفتن نقش واسطه‌ای منبع کنترل سلامت و ارزیابی سلامت مادران ----- ۶۵
فاطمه بارانی، ملیحه آرین‌پور
- تأثیر آموزش مهارت‌های حل مسئله بر طرحواره‌های ناسازگار اولیه و حساسیت اضطرابی دانش‌آموزان -- ۶۶
سمیه باستین، محبوبه وحیدی فرد، زهرا حیدری
- اثر بخشی آموزش نرم‌افزار ان‌بک بر حافظه فعال دیداری و غیردیداری دانش‌آموزان دیرآموز ----- ۶۷
فرشته باعزت، ندا صفری، حدیثه نعمتی میرده
- پیش بینی تعلق به مدرسه بر اساس تعقل ورزی تحصیلی و تمایز یافتگی خود در دانش‌آموزان دختر ----- ۶۸
زهرا باور
- بررسی رابطه ادراک از محیط کلاس با جرات ورزی دانش‌آموزان ----- ۶۹
مریم بخشوده، مونا بطوئی آورزمان
- بررسی رابطه ادراک از محیط کلاس با تفکر انتقادی دانش‌آموزان ----- ۷۰
مریم بخشوده، نفیسه سادات نکوئی، ملوک خادمی اشکذری
- ادراک از محیط کلاس و پیامدهای آن ----- ۷۱
مریم بخشوده، مونا بطوئی
- مروری بر نقش اضطراب بر اعتماد به نفس دانش‌آموزان ----- ۷۲
سحر بدری بگه جان، نیجیره فان انور عبدالله
- اثر بخشی رفتار درمانی دیالکتیکی بر کیفیت زندگی مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف در خودماندگی ----- ۷۳
سحر بدری بگه جان، زهرا خدادادی
- بررسی رابطه امیدواری و سبک‌های اسنادی با بهزیستی روان‌شناختی ----- ۷۴
رحیم بدری گرگری، میرمحمود میرنساب، صمد ناجی بیرق، سجاد علمردانی صومعه
- پیش بینی حافظه فعال بر اساس توجه انتخابی و آگاهی فرا شناختی در کودکان نارسا خوان ----- ۷۵
مریم براتی سده
- بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون رمزگردانی و رابطه آن با مهارت‌های دیداری حرکتی در کودکان --- ۷۶
شیمیا سادات برقی، آمنه دهقان سانج، ستاره حسینی مجد
- بررسی سبک اسناد و موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان با اختلال نارساخوانی ----- ۷۷
مژده بقایی لاکه
- تأثیر بازی درمانی بر انگیزش تحصیلی، قضاوت اخلاقی و پرخاشگری دانش‌آموزان ----- ۷۸
شاهو بهرامی، صهیب بهرامی

- ۷۹ ----- بررسی رابطه کیفیت خواب، حمایت اجتماعی ادراک شده و عزت نفس با گرایش به رفتارهای آسیب رسان به خود در دانش‌آموزان دختر
آزیتا بهمنی زاد، مسعود شهبازی، صبا منصوری
- ۸۰ ----- بررسی نقش انعطاف پذیری شناختی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی تعارض والد-نوجوان در دانش‌آموزان پسر
مهدیه بی کس یکانی
- ۸۱ ----- مقایسه عزت نفس، شادکامی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان بینا و نابینا
مینا بیانی
- ۸۲ ----- پیش‌بینی نشخوارفکری بر اساس طرح واردهای ناسازگار اولیه و بلوغ عاطفی در دانش‌آموزان دختر
سحر بیرامی، سعید نجارپوراستادی
- ۸۳ ----- تفاوت بین مؤلفه‌های خشم و کیفیت ارتباط معلم-دانش‌آموز در دانش‌آموزان قلدر و بهنجار
منصور بیرامی، سارا اقدم
- ۸۴ ----- رابطه ذهن‌آگاهی با اضطراب، خلاقیت و دقت
سمیرا بیسادی، لیلا بیداری، الهام مروتی
- بررسی نقش میانجی‌گرانه خودکارآمدی مقابله‌ای در رابطه ویژگی‌های مثبت شخصیتی با مشغولیت شغلی در معلمان زن
فاطمه بیگی پور، محمدآزاد عبدالله پور
- ۸۶ ----- بررسی آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی و پیشگیری از آنها در بین دانش‌آموزان نوجوان
هادی پردل، محمد حجازی پور، عبدالله عباسی
- ۸۷ ----- مزیت‌های مشاوره بر خط: یک مطالعه مقدماتی
نوشین پردلان، سیمین حسینیان
- اثر بخشی آموزش تنظیم هیجان بر مهارت‌های اجتماعی و سازگاری (اجتماعی، عاطفی و تحصیلی) کودکان دچار نقص توجه/بیش‌فعالی
الینا پرتاوسی، علی ناصری
- ۸۹ ----- بررسی و شناسایی آسیب‌های فضای مجازی بر ابعاد مختلف سلامت دانش‌آموزان
فریدون پریش، امین رضوانی، ریحانه رضایی
- ۹۰ ----- رابطه عوامل بافتی (حمایت معلم و همسالان) و عوامل فردی (تحول مثبت) با تاب‌آوری تحصیلی
مینا پژمان فرد، حسین استاد حسنیلو

- تشخیص و طراحی مداخلات زود هنگام نو آموزان مشکوک به اختلالات خاص یادگیری ----- ۹۱
مریم پلنگی، ابوالقاسم یعقوبی
- اثربخشی آموزش والدینی بر خودکنترلی کودکان دارای اختلال کم توجهی بیش‌فعالی: مروری بر مطالعات
پیشین ----- ۹۲
فاطمه پورچیت‌ساز، فاطمه فرجام
- بررسی رابطه شخصیت و سبک‌های فرزندپروری مادران با اضطراب در دانش‌آموزان پسر ----- ۹۳
مژده پورخسروانی، مهدی نعیمی
- بررسی رابطه کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان با مدیریت استفاده از فضای مجازی در دوران شیوع کرونا ۹۴
رضا پیری، فاطمه حیدری، سیاوش شیخ‌علیزاده
- بررسی اثربخشی گروه درمانی شناختی- رفتاری بر نشانه‌های اختلال اضطراب اجتماعی در دانش‌آموزان ۹۵
اشرف سادات تاج زاد قهی، ابوطالب سعادت‌شامیر
- راهبردهای افزایش کارایی و اثربخشی آموزش مجازی در دانش‌آموزان با اختلال اوتیسم ----- ۹۶
مریم ترابی دلویی
- اثربخشی بسته‌های آموزشی بازآموزی اسنادی، تنظیم هیجانی و حل مسئله شناختی- اجتماعی بر افزایش
سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان با اختلالات یادگیری ----- ۹۷
زهرا ترازوی، ملوک خادمی اشکذری آ، مهناز اخوان تفتی
- پیش‌بینی آمادگی یادگیری الکترونیکی بر اساس خودکارآمدی، تعامل معلم- دانش‌آموز و خودنظم‌دهی --- ۹۸
رقیه تراهی، محمدرحیم جعفرزاده
- بررسی نقش مدارس هوشمند (مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات) در ارتقاء کیفیت آموزشی ----- ۹۹
رقیه تربیت ایردموسی
- بررسی تأثیر سبک مدیریت مدیران بر عملکرد آموزشی معلمان با توجه به نقش میانجی ساختار سازمانی در
مدارس ----- ۱۰۰
نسیم تمجیدی، فاروق یزدان‌ستا
- چالش‌های فرزندپروری و نگاهی نو و آگاهانه به تربیت اسلامی و شیوه مناسب فرزندپروری با توجه به
ویژگی فضای مجازی در دوران معاصر ----- ۱۰۱
فیض محمد تیموریان، نیلا علمی‌منش
- بررسی اثربخشی آموزش گروهی واقعیت‌درمانی مبتنی بر تئوری انتخاب بر کاهش پر خاشگیری دانش‌آموزان
پسر ----- ۱۰۲
محمد جعفرپور

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- اثر بخشی آموزش مهارت حل مسئله بر اساس رویکرد توانایی محور بر کاهش هیجان‌های تحصیلی منفی دانش‌آموزان ----- ۱۰۳
- صفیه جانباز لیلی، فرشته گل‌پروری، عباس صادقی
- پیش بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس سبک‌های تفکر و رویکردهای یادگیری در دانش‌آموزان ----- ۱۰۴
- هادی جباری، حیدرعلی زارعی
- بررسی رابطه سبک‌های یادگیری پیشرفت تحصیلی در درس روان‌شناسی دانش‌آموزان ----- ۱۰۵
- محسن جرفی
- رابطه بین التزام عملی به اعتقادات اسلامی با سلامت روان دانش‌آموزان ----- ۱۰۶
- فائزه جعفری، ابوالقاسم یعقوبی، مجید جعفری
- رابطه بین سلامت عمومی با سازگاری دانش‌آموزان ----- ۱۰۷
- مجید جعفری، ابوالقاسم یعقوبی، رسول کرد نوقابی
- تیین تربیت دینی نسل نوجوان ----- ۱۰۸
- مجید جعفری، ابوالقاسم یعقوبی
- تأثیر آموزش خواندن اصلاحی بر نشانه‌های ناتوانی خواندن و ادراک شایستگی کودکان ----- ۱۰۹
- سعیده جعفری، علی حسینی
- اثر بخشی آموزش مهارت جرأت‌ورزی بر کاهش پر خاشگری و احساس شرم دختران ----- ۱۱۱
- دلارام جمعیان
- تأثیر یادگیری مشارکتی بر رشد تفکر انتقادی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان ----- ۱۱۲
- حسین جنابادی، حمید کیخامقدم
- نقش میانجی عملکرد خانواده در رابطه با اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای و ویدیویی و پر خاشگری دانش‌آموزان ----- ۱۱۳
- حسین جنابادی، عبیده دامنی
- نقش پیش‌بینی کننده معنویت در فرسودگی شغلی و عملکرد شغلی معلمان ابتدایی ----- ۱۱۳۴
- حسین جنابادی، رایبه جوان
- بررسی رابطه بین سبک‌های شناختی مستقل از زمینه و وابسته به زمینه و سبک‌های مقابله‌ای با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۱۱۶
- معصومه جوادنیا، حیدرعلی زارعی

- ۱۱۶ ----- بررسی تأثیر مدیریت استعداد بر توانمندسازی روان‌شناختی دانش‌آموزان
محمد رضا جهان
- ۱۱۷ ----- واکاوی ادراک دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول از مشکلات آموزش مجازی در دوران شیوع ویروس کرونا: مطالعه موردی
فاطمه جهانگرد
- ۱۱۸ ----- مطالعه سبک‌های انسانی و افسردگی در دانش‌آموزان؛ ارائه راهکارهایی برای بهبود
هلاله چراغ مکانی
- ۱۱۹ ----- نقش واسطه‌ای انگیزش درونی در رابطه بین ادراک شایستگی و تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان دختر
مرضیه حبیبی، محبوبه وحیدی فرد، نازنین زهرا عباسی
- ۱۲۰ ----- اثر بخشی برنامه آموزشی ذهن آگاهی بر استرس ادراک شده در نوجوانان دارای نشانه‌های اختلال اضطرابی اجتماعی
ابراهیم حاتم پور، ظریفه سهرابی، فریق میرو قشلاق
- ۱۲۱ ----- اثر بخشی آموزش مهارت ارتباط مؤثر بر ارتقاء همکاری، خویش‌داری و قاطعیت کودکان
فرشته حاج‌حسن
- ۱۲۲ ----- اثربخشی رفتار درمانی عقلانی هیجانی بر ارتقاء شاخص‌های خجالت‌ورزی دختران دبیرستانی، یک کارآزمایی کنترل‌شده تصادفی
فاطمه حاجی علیرضالو، حسین اکبری
- ۱۲۳ ----- تدوین بسته آموزش عالی بافی با رویکرد مشارکتی و بررسی اثربخشی آن بر مهارت‌های اجتماعی نوجوانان دارای کم‌توانی هوشی
زهرا حامدی، لیلا کاشانی وحید، سمیرا وکیلی
- ۱۲۴ ----- اثربخشی ارزشیابی تکوینی به شیوه هم‌تاسنجی بر کسب شایستگی حرفه‌ای دانشجویان-معلمان
شیرین دخت حبیب زاده
- ۱۲۵ ----- اثربخشی آموزش ذهن آگاهی بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان
رامین حبیبی کلپیر
- ۱۲۶ ----- اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی بر خودپنداره و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان
رامین حبیبی کلپیر
- ۱۲۷ ----- رابطه کمال‌گرایی و حرمت به خود با پیشرفت تحصیلی
سیده مریم حجتی مقدم
- ۱۲۸ ----- آموزش مهارت‌های ارتباطی بر سازگاری اجتماعی کودکان کار

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

سیده مریم حجتی مقدم

۱۲۹ ----- رابطه میان سلامت معنوی با نگرش و ارتکاب به تقلب
سمیه حدادرنجبر، حسین حسینی امین

اثر بخشی بر نامه مداخله‌ای شایستگی اجتماعی بر مهارت‌های ارتباطی و خودبازداری دانش‌آموزان
پر خاشگر
۱۳۰ -----
سارا حسین‌زاده، شیوا دولت‌آبادی

۱۳۱ ----- بررسی رابطه ذهن آگاهی با خلاقیت
فریبا حسینی

مقایسه اثر بازسازی شناختی، حساسیت زدایی منظم و ترکیبی بازسازی شناختی و حساسیت زدایی منظم بر
اضطراب و وابستگی دانش‌آموزان به ابزارهای دیجیتالی
۱۳۲ -----
سید کاظم حسینی، جواد خلعتبری^۲، محمدهدی عموپور^۳، طاهره روشن بخت^۴، سید محمدعلی میری

۱۳۳ ----- تأثیرات متقابل تحمل ابهام و سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان
ایمان حسینی، سمانه نوری، امیر محمد شهبوارانی

۱۳۴ ----- طراحی ساختار فیزیکی مدرسه بر اساس هوش‌های چندگانه
فخرالسادات حسینی، سیدصابر مقدس‌نیکو

تعیین اثربخشی آموزش فراشناخت بر راهبردهای یادگیری خودتنظیمی، راهبردهای شناختی و فراشناختی و
باورهای انگیزشی
۱۳۵ -----
مرضیه السادات حسینی فهرجی

۱۳۶ ----- نقش چند رسانه‌ای‌ها در آموزش دانش‌آموزان کم توان ذهنی
طاهره حسینی قمی

۱۳۷ ----- رابطه مؤلفه‌های هیجان‌های تحصیلی با موفقیت تحصیلی
میترا حسینی کاه کش

۱۳۸ ----- تغییر باور از هنجاری و اجتنابی به جرأت‌مندانه: یک مداخله ضد قلدری معلم محور
سید عدنان حسینی

۱۳۹ ----- شناسایی ویژگی‌های مؤثر بر رضایتمندی تحصیلی دانش‌آموزان با استفاده از تکنیک‌های داده‌کاوی
مهدی حیدرزاده زواردهی، علی صیادی، فاطمه صف‌آرا

نقش انگیزش درونی در پیش‌بینی خودارزش‌مندی و شایستگی ادراک شده و کیفیت زندگی تحصیلی
دانش‌آموزان
۱۴۰ -----

لیلا حیدری، محمد نریمانی، عذرا غفاری

۱۴۱ ----- بررسی و حل مشکلات دانش‌آموزان کلاس گریز و پیشنهاد راه‌حل‌های ایجاد علاقه در روی آنان
نادر حیدری رضی‌آباد، زهرا برزگری

۱۴۲ ----- اثربخشی آموزش مهارت‌های کنترل خشم بر سرمایه روان‌شناختی و سازگاری اجتماعی
صوفیا حیدری، معصومه بهرامی، فاطمه رسولی خورشیدی

۱۴۳ ----- نقش هوش هیجانی و مهارت‌های اجتماعی بر یادگیری دانش‌آموزان
بهاره السادات حیدریه زاده، راضیه آدمیزاده

۱۴۴ ----- آموزش مبتنی بر تئاتر خلاق و نقش آن در پیشرفت درسی دانش‌آموزان دختر
زهرا خاکزاد، فرامرز ملکیان

۱۴۵ ----- رابطه برداشت دانش با خلاقیت معلمان
یاسر خان احمدی

۱۴۶ ----- رابطه بین رفتارهای قالبی و کارکردهای اجرایی در دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم
نسرین خان محمدی، مهسا محمدی

۱۴۷ ----- مقایسه تفکر انتقادی و خودپنداره در دانش‌آموزان
فاطمه خدابخشی، سید احمد جلالی

۱۴۸ ----- اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر افزایش امید به زندگی و عزت نفس دانش‌آموزان
علی خداکرمی، نسیم نوری

۱۴۹ ----- رابطه تفکر انتقادی با خودکارآمدی و خودپنداره تحصیلی دانش‌آموزان
کاظم خرم دل^۱، لیلا سادات متقی

۱۵۰ ----- رابطه افسردگی و انعطاف‌پذیری شناختی در مادران دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی
سمانه خزاعی

۱۵۱ ----- رابطه اضطراب و سرمایه روان‌شناختی در مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم
سمانه خزاعی

۱۵۲ ----- مقایسه خودکارآمدی تحصیلی و تمایز‌یافتگی خود در دانش‌آموزان دختر با عاطفه مثبت و منفی
زهرا خضری

۱۵۳ ----- تبیین سواد تربیت جنسی مادران در مواجهه با بلوغ دختران
محدثه خطاط، سید امیر امین یزدی، حسین کارشکی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- ۱۵۴ ----- والدین - بررسی رابطه اعتیاد به اینترنت و خود تنظیمی دانش آموزان با میانجیگری سبک های فرزند پروری
ناهد خطیب زاده، فرهاد صبوری
- ۱۵۵ ----- بررسی نقش آموزش و پرورش بر سلامت اجتماعی جامعه دانش آموزان -
امیرحسین خلیلی، ناصر میکائیل پور
- ۱۵۶ ----- بررسی ارتباط پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بکمک یادگیری مشارکتی -
امیرحسین خلیلی، ناصر میکائیل پور، امیرحسین بنی اسدی
- ۱۵۷ ----- رابطه خوش بینی تحصیلی و انگیزه پیشرفت با مسئولیت پذیری -
عطیه خواجه نوری، سعیده اکبری، محیا رحیم زاده
- ۱۵۸ ----- توانمندی ها و مشکلات مدارس هوشمند در مقایسه با مدارس عادی -
فاطمه خورشیدی
- ۱۵۹ ----- بررسی رابطه پنج عامل شخصیت، تیپ های زمانی و فرسودگی تحصیلی با رضایت از مدرسه -
لیلا خورشیدی نازلو، فرزانه میکائیلی منبع، علی عیسی زادگان
- ۱۶۰ ----- رابطه انگیزش موفقیت با خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان دختر -
وحید خوش روش، حمیده عابدینی شیرزی
- ۱۶۱ ----- مدل معادلات ساختاری افسردگی بر اساس روابط موضوعی و مکانیسم های دفاعی -
زهرا دادگر، نادر منیرپور
- ۱۶۲ ----- بررسی رابطه بین خلاقیت و اهمالکاری تحصیلی دانش آموزان -
فاطمه دارابی، مریم حجتی
- ۱۶۳ ----- تعیین رابطه بین هیجان خواهی با مصرف الکل و مواد مخدر در نوجوانان -
مرضیه دست انبویه، مرجان دست انبویه
- نقش واسطه ای طرحواره سازش نیافته اولیه حوزه بریدگی و طرد در رابطه بین دلبستگی و احساس
تنهایی -
۱۶۴ -----
مرضیه دلیر فردویی، مهرناز احمدی مبارکه، زهرا کربلایی صادق، زهرا نظری
- اثر بخشی آموزش بازی درمانی (مبتنی بر رابطه والد-کودک) بر سبک های دلبستگی و مهارت های اجتماعی
کودکان -
۱۶۵ -----
افسانه دهقان، سلیمان یحیی زاده جلودار
- اثر بخشی آموزش مهارت های ارتباطی بر قلدری -
۱۶۶ -----
الهام دهقان بنادکی، حسن زارعی محمودآبادی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

اثربخشی آموزش متقابل بر بهبود درک خواندن و کفایت اجتماعی دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری ----- ۱۶۷

فهمه دهقانی، امیرمحمد کربلاییان، پریناز فلاحی، فائزه محرمی

مقایسه اثربخشی تدریس ریاضی با استفاده از بازی با تدریس سنتی ریاضی بر مشغولیت تحصیلی، خودکارآمدی ریاضی و توانایی‌های شناختی دانش‌آموزان ----- ۱۶۸

فاطمه دهقانی، زهرا مردانی ولندانی، اعظم صالحی

بررسی ارتباط بین حساسیت پردازش حسی و تکانشگری با سیستم فعال-ساز/بازداری رفتاری ----- ۱۶۹

معصومه ذبیحی، سارا میرزائی فیض آبادی

بررسی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در آموزش حضوری و مجازی ----- ۱۷۰

محمد رضا ذوقی پایدار، نرگس ترکمان، فائزه توسلی جهاندار، پریناز درجزینی، فاطمه دی آبادی، الهام نعمتی

اثربخشی ذهن آگاهی ویژه کودکان بر هوش هیجانی و خودکارآمدی در تعامل با همسالان در کودکان دارای اختلالات یادگیری خاص ----- ۱۷۱

نازنین راکبی

اهمال کاری تحصیلی در دانش‌آموزان با اختلال نارسایی توجه /بیش فعالی (یک مطالعه مروری) ----- ۱۷۲

فاطمه راه پیما

مدل‌های تعامل آموزشی ----- ۱۷۳

مریم رجبیان ده زیره، فریبا درتاج، فتنه درتاج

بررسی چالش‌های نظام آموزش ابتدایی در ایران و راه‌کاری‌های پیشگیری از آن ----- ۱۷۴

حاتمه رجبی نیا

مقایسه اثربخشی مدیریت استرس مبتنی بر ذهن آگاهی و مداخلات شناختی-انگیزشی بر رضایت تحصیلی، انگیزش تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۱۷۵

ندارحمتمی

اثربخشی جریان همخوانی کتاب بر مهارت‌های ارتباطی ----- ۱۷۶

محیا رحیم زاده، فریبا اقدامی، سعیده اکبری

رابطه فرزند پروری و احساس شادکامی با هدف‌گذاری دانش‌آموزان ----- ۱۷۷

ملیحه رحیمی راسخ

کرونا و آموزش مجازی، آسیب‌ها، تهدیدها و فرصت‌ها با رویکرد آموزشی _ اسلامی ----- ۱۷۸

مهدیه رحیمی زارع

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- ۱۷۹ ----- تحلیل و ارزیابی هویت ملی در بین دانش‌آموزان رشته‌های نظری -----
علیرضا رحیمی
- ۱۸۰ ----- بررسی رابطه هویت ملی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان -----
علیرضا رحیمی
- ۱۸۱ اثر بخشی بازی‌های حرکتی موزون بر میزان نارسایی شناختی دانش‌آموزان مبتلا به اختلالات یادگیری -----
بهناز رحیمی، فاطمه علی پور
- مقایسه بیانگری هیجانی، اجتناب شناختی و مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان با و بدون مشکلات یادگیری خاص -----
لیلی رخشنده، ناصر صبحی قراملکی
- ۱۸۳ ----- رابطه بین سخت‌روی، تاب‌آوری با نظم‌جویی شناختی هیجان -----
مریم رستمی، بنت الهدی آشنا میرکوهی، حامد رضا میرزاده نوقایی، رقیه امینی آقبلاغی
- ۱۸۴ ----- جایگاه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش علوم تجربی -----
عذرا رستمی، زهرا دویران
- ۱۸۵ اثر بخشی آموزش آگاهی واج شناختی بر بهبود مهارت املائی دانش‌آموزان دارای اختلال دیکته نویسی -----
طاهره رضاحدادی
- اثر بخشی آموزش مبتنی بر نظریه ذهن شناختی - عاطفی بر بهبود مشکلات روان شناختی (ا اضطراب و افسردگی) در کودکان دچار سوگ والدین -----
شهره رضازاده، مجتبی احمدی فارسانی
- ۱۸۷ ----- رابطه سازگاری اجتماعی با اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان -----
زهرا رضایی گردپشته، وحید خوش روش
- ۱۸۸ ----- رابطه بین حمایت اجتماعی، اعتیاد به اینترنت، انزوای اجتماعی، امیدواری و بهزیستی روان شناختی -----
ناهید رضائی همت آباد
- ۱۸۹ ----- نقش سبک‌های فرزندپروری در پیش‌بینی بیزاری دانش‌آموزان در مدارس دولتی و غیر انتفاعی -----
سیده زینب رضوانی
- ۱۹۰ ----- بررسی رابطه تنظیم شناختی هیجان و ذهن آگاهی با تفکر انتقادی -----
سروش رنجبر، سوگند قاسم زاده، غلامعلی افروز، عرفان بساطی
- ۱۹۱ ----- بررسی آسیب‌های آزمون‌های ورودی مدارس بر دانش‌آموزان -----
سودابه رنجبر گل افشانی
- ۱۹۲ ----- بررسی ساختار عاملی، روایی و پایایی پرسشنامه حس عضویت روان‌شناختی در مدرسه -----

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

احمد روان، سیدعبدالوهاب سماوی

- ۱۹۳ ----- آموزش مجازی، رویکردی نوین در جهت توسعه سواد زیست محیطی
لیدا روحی، محسن عرفانی
- ۱۹۴ ----- بررسی رابطه ناسازگاری‌های زناشویی با مشکلات رفتاری و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر
معصومه رویان
- ۱۹۵ ----- تأثیر آموزش مهارت‌های فراشناخت بر اشتیاق تحصیلی و انگیزش پیشرفت دانش‌آموزان
رئیس حسن رئیس سعدی
- ۱۹۶ -- بررسی نقش آموزش و پرورش در شکل‌گیری هویت ملی، هویت‌دینی و هویت‌انسانی در دانش‌آموزان
محمد زادمهر
- ۱۹۷ ----- آسیب‌شناسی برنامه درسی تفکر و سبک زندگی از نظر معلمان و دانش‌آموزان
صدیقه زارع، زینب ملکی، سیدکاظم علوی لنگرودی، احمد زندوانیان
- ۱۹۸ ----- چالش‌های هوش و عدالت آموزشی در انواع مدارس
فاطمه زارع، لیلا رضائیان
- ۱۹۹ --- اثربخشی بازی‌های ویدئویی شناختی بر برنامه‌ریزی شناختی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص
عارف زارع خورمیزی، اسماعیل زارعی زوارکی
- ۲۰۰ اثربخشی بازی‌های ویدئویی شناختی بر انعطاف‌پذیری شناختی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص
عارف زارع خورمیزی، اسماعیل زارعی زوارکی
- نقش مداخلات عصب-روان شناختی رایانه محور در توانبخش شی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه (یک مطالعه مروری)
عارف زارع خورمیزی، اسماعیل زارعی زوارکی
- ۲۰۱ -----
- ۲۰۲ ----- کرونا و آموزش مجازی: نقاط قوت، ضعف و چالش‌ها
احمد زارعی، شادی مصطفایی
- ۲۰۳ ----- ارتباط خودتنظیمی یادگیری با جهت‌گیری هدف
حسن زارعی محمودآبادی، نیلوفر رضایی دوست، یاسمن فدوی، عبدالرحمن عظیمی آهنگری
- ۲۰۴ ----- ادراکات کودکان سندروم داون از قوانین خانواده
حسن زارعی محمودآبادی، فاطمه شیرخانی، طناز ابوقداره
- ۲۰۵ ----- رابطه هوش معنوی با پرخاشگری
شیدا زراسوند

- ۲۰۶ ----- تأثیر فناوری‌های نوین بر آموزش
لیلا زمانی کوخالو، فریده صیادی
- ۲۰۷ ----- بررسی کارکرد انواع مدارس بر تصمیم‌گیری و خودکارآمدی دانش‌آموزان
عطیه زمانی
- ۲۰۸ ----- اثربخشی آموزش مبتنی بر تعهد و پذیرش بر اختلال اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان
معصومه زینال پور
- ۲۰۹ ----- تأثیر استفاده از رویکرد کلاس معکوس بر میزان اضطراب ریاضی و اشتیاق به مدرسه در دانش‌آموزان
محمد حسین زیوری اظهر
- ۲۱۰ ----- نقش فرهنگ سازمانی و یادگیری سازمانی در پیش‌بینی قابلیت‌های چابکی سازمانی
رعنا ساکن آذری
- ۲۱۱ ----- اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر کاهش اهمال‌کاری و فرسودگی تحصیلی
رعنا ساکن آذری
- ۲۱۲ ----- پیش‌بینی مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان بر اساس سواد رسانه‌ای و تحول مثبت نوجوانی
سمانه سالاری، سوسن بهرامی، رضا جعفری هرنندی
- توانمندسازی معلمان با رویکرد سازنده‌گرایی روایت و تحلیل یافته‌های یک کارگاه تأملی و تعاملی
معلمان -----
عبدالرضا سبحانی، سمیه مهتدی
- ۲۱۴ ----- تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر میزان سازگاری دانش‌آموزان دختر تیزهوش
فریده سادات سجادی پور، فاطمه یاوری
- ۲۱۵ ----- بررسی وضعیت طلاق عاطفی در بین والدین دانش‌آموزان مدارس لارستان
اقبال سخاوتی، هادی شرفی لاری، فرزانه عبادی، زهرا حقیقی
- ۲۱۶ ----- بررسی نقش دین در سلامت روان دانش‌آموزان
اقبال سخاوتی، فرزانه عبادی، زهرا حقیقی
- ۲۱۷ ----- مقایسه سازگاری اجتماعی دختران و پسران در ارتباط با درس تربیت بدنی
زهرا سلمان، سمیه مظفری، ابوالفضل مهدی‌لو
- ۲۱۸ ----- نقش هوش هیجانی و حرمت به خود در رابطه با گرایش به مواد مخدر
سعیده سلیمانی گرکانی
- ۲۱۹ ----- اثربخشی آموزش خوردن ذهن‌آگاهانه بر پرخوری هیجانی دانش‌آموزان دختر
مریم سلیمانی، پرستو ابراهیمی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

کار بست رویکرد یادگیری مشارکتی در محیط واقعی و مجازی به منظور ارتقا نشاط و پیدایش شرفتح صیلی دانش‌آموزان----- ۲۲۰

سروش سوزنگر، محمد زادمهر

بررسی رابطه راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان با بهزیستی ذهنی و تاب‌آوری ----- ۲۲۱

زهرا سهرابی

پیش‌بینی اضطراب آزمون بر مبنای کمال‌گرایی و سبک‌های یادگیری ----- ۲۲۲

سیدعلی اصغر سیدابراهیمی

بررسی چالش‌های دروران کرونا از دیدگاه معلمان و راهکارهای پیشنهادی برای این چالش‌ها ----- ۲۲۳

محمدحسین سیستانی، حسن زرگری-جنت‌آباد

مقایسه تاب‌آوری، مسئولیت‌پذیری و شادکامی بین مادران با کودک اوتیسم و بدون کودک اوتیسم ----- ۲۲۴

الناز شاهدهی، مرتضی عزیزی

روش‌های آموزشی در کاهش نشانه‌ها اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی دانش‌آموزان (یک مطالعه مروری) ----- ۲۲۵

سالار شبانلوئی

اثربخشی آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان بر اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ----- ۲۲۶

سالار شبانلوئی، صبا شبانلوئی

رابطه خوشونت خانگی با افسردگی و پر خاشگری فرزندان مادران مراجعه‌کننده به مراکز خدمات بهداشتی ----- ۲۲۷

فاطمه شجاعی، معصومه دامغانی میرمحلّه

پیش‌بینی تعلل ورزی تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس باورهای غیرمنطقی و حساسیت اضطرابی ----- ۲۲۸

خه بات شجاعی، مریم سامری

اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر مسئولیت‌پذیری تحصیلی و سلامت روان دانش‌آموزان دختر مبتلا به نوموفوبیا ----- ۲۲۹

رؤیا شریفی اسدی، کلثوم اکبر نتاج، سیده علیا عمادیان

مقایسه حمایت اجتماعی ادراک شده در مادران کودکان ناتوانی یادگیری ویژه، طیف اوتیسم و عادی --- ۲۳۰

سید علی شریفی فرد، فرناز خدادادی جوکار، گلناز علی‌بابایی، سارا محمودی شیران

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- بررسی مقایسه‌ی سه نِسئالژی، تحمل‌پذیری شانی و احساس تنهایی در نوجوانان پسر وادسته و ناوابه‌سته به بازی‌های رایانه‌ای ----- ۲۳۱
سید علی شریفی‌فرد، مهتاب شصت فولادی، گلناز علی‌بابایی، سونیا یعقوبی
- عوامل تاثیرگذار بر فریبکاری تحصیلی و پیامدهای آن ----- ۲۳۲
مژگان شریفی نژاد
- شناسایی بسترهای آموزشی (پلتفرم) مناسب آموزش مجازی ----- ۲۳۳
اشرف السادات شکر باغانی، نازنین فراهانی
- رابطه والد و کودک با رفتارهای پرخطر در دانش‌آموزان ----- ۲۳۴
شهلا شوکت پور لطفی، سیده خدیجه جمالی
- پیش‌بینی تاب‌آوری دانش‌آموزان بر اساس آگاهی‌فراشناختی و موفقیت تحصیلی یا ورزشی ----- ۲۳۵
اعظم شوندی، شیرین کوشکی
- بررسی اثربخشی آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن‌آگاهی بر اهمال‌کاری تحصیلی در دانش‌آموزان دارای استرس تحصیلی ----- ۲۳۶
ویدا شهدادیان
- رابطه هیجان‌های تحصیلی مثبت و منفی با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان ----- ۲۳۷
علی شیخ‌الاسلامی، علی رضایی‌شریف، سیده نغمه ترابی پشت‌مخی
- پیش‌بینی پیوند با مدرسه دانش‌آموزان بر اساس مؤلفه‌های خوش‌بینی تحصیلی (احساس هویت نسبت به مدرسه، اعتماد به معلمان و تأکید تحصیلی) ----- ۲۳۸
علی شیخ‌الاسلامی، علی رضایی‌شریف، سیده نغمه ترابی پشت‌مخی
- نقش مؤلفه‌های ادراک از محیط کلاس (علاقه، انتخاب، چالش و لذت) در پیش‌بینی پیوند با مدرسه دانش‌آموزان ----- ۲۳۹
علی شیخ‌الاسلامی، علی رضایی‌شریف، سیده نغمه ترابی پشت‌مخی
- بررسی تأثیر جداگانه تفکر و رسانه تصویری بر روی کاهش خشونت کودکان و دانش‌آموزان ----- ۲۴۰
سمیرا شیخی، عباس حبیب‌زاده
- نقش انواع روش‌های بازی‌درمانی بر بهبود مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص ----- ۲۴۱
عارفه شیرغلامی
- واقعیت‌افزوده، آموزشی مؤثر در مدارس (یک مطالعه مروری) ----- ۲۴۲
عارفه شیرغلامی
- اثربخشی گروه‌درمانی شناختی‌مبتنی بر ذهن‌آگاهی بر اضطراب اجتماعی نوجوانان بی‌سرپرست ----- ۲۴۳

نجمه صابر، محمد جواد اصغری ابراهیم آباد

آموزش زود هنگام ضرورتی در آموزش فراگیر ----- ۲۴۴
نیما صادقزاده بلبل

بررسی و بهبود مشکلات دانش آموزان در درس املاء----- ۲۴۵
علیرضا صادقی نیا، ساناز زاهدی

تأثیر بازی های فکری و آموزش مهارت های اجتماعی در کاهش آسیب های اجتماعی و ارتقای شادی و نشاط
اجتماعی ----- ۲۴۶
الهه صالح طریق، آرزو مرادی نسب، شکوفه همتی، احمد فخاریان

تأثیر آموزش خلاقیت درمانی بر میزان خودکارآمدی در دانش آموزان پسر ----- ۲۴۷
داود صالحی، افسانه زمانی مقدم، عبدالرحیم نوه ابراهیم

تأثیر قصه درمانی بر کاهش انزوای اجتماعی دانش آموزان دختر ----- ۲۴۸
میترا صحبتی

بررسی تأثیر بازی درمانی بر کاهش پر خاشگیری دانش آموزان دختر ----- ۲۴۹
میترا صحبتی

تأثیر آموزش مهارت های فراشناختی بر سرزندگی تحصیلی و خودتنظیمی دانش آموزان ----- ۲۵۰
سمیرا صحرایی منجیلی

تدوین روش نوین آموزش زبان انگلیسی و مقایسه اثربخشی آن با روش متداول بر انگیزش و یادگیری زبان
انگلیسی ----- ۲۵۱
هلن صدیق، رؤیا کوچک انتظار، پروانه قدسی، خدیجه ابوالمعالی، منصوره شهریار احمدی

نقد و بررسی کتاب های علوم اجتماعی دوره دوم متوسطه از منظر شهروند جهانی ----- ۲۵۲
شهرزاد صفاری، مرضیه دهقانی

رابطه بین خودکارآمدی تحصیلی و سبک های حل مسئله با اضطراب امتحان ----- ۲۵۳
محمد رضا صفاریان طوسی، زهره هادیان بشرویه

بررسی رابطه فناوری اطلاعات و ارتباطات با خودکارآمدی و نوآوری دانش آموزان (مطالعه موردی: مدارس
هوشمند) ----- ۲۵۴
مریم صفری بابازیدی

رابطه خودکارآمدی با اهمال کاری تحصیلی: نقش واسطه ای ترس از شکست ----- ۲۵۵
سونیا صیدی، زهرا هاشمی، زهرا نقش

- پیش‌بینی و شنا سایی عوامل مؤثر بر رضایتمندی تحصیلی دانش‌آموزان با استفاده از الگوریتم یادگیری عمیق ----- ۲۵۶
علی صیادی، مهدی حیدرزاده زواردهی
- اثربخشی مهارت‌های ارتباطی بر تعارض والد - نوجوان ----- ۲۵۷
فاطمه ضیایی
- بررسی نقش علوم رفتاری در طراحی محیط‌های آموزشی ابتدایی دختران ----- ۲۵۸
طناز طالبی
- واقعیت افزوده: فناوری در خدمت آموزش و یادگیری ----- ۲۵۹
زهرا طالبی، اسماعیل جعفری، مرتضی رضایی زاده، وحید صادقی فیروزآبادی
- تبیین مفهوم انعطاف‌پذیری در مدارس تهران با مطالعه تطبیقی مدارس سنتی تا معاصر (نمونه‌های موردی: مدرسه‌های مروی، دارالفنون و البرز) ----- ۲۶۰
سارا طاهرسیما
- تبیین نقش آموزشی فضاهای ارتباطی انعطاف‌پذیر در مدارس ----- ۲۶۱
سارا طاهرسیما
- از مبلمان انعطاف‌پذیر تا فضای آموزشی انعطاف‌پذیر ----- ۲۶۲
سارا طاهرسیما
- مشکلات پردازش حسی و ارتباط آن با مشکلات رفتاری و یادگیری کودکان در خانه و مدرسه ارزیابی جدید برای مداخله‌ی دقیق ----- ۲۶۳
سعیده طوفانی
- اثربخشی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری بر شایستگی اجتماعی و اضطراب کودکان ----- ۲۶۴
محمد حسین ظلی، پگاه نفریه
- راهبردهای مقابله‌ای ناکارآمد در میزان نشخوار فکری و نگرانی ----- ۲۶۵
مریم عابدینی
- ادارک از جو مدرسه و مشغولیت تحصیلی ----- ۲۶۶
مینا عبادالهی، مجید برزگر
- احساس تعلق به مدرسه و مشغولیت تحصیلی ----- ۲۶۷
مینا عبادالهی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- تأثیر آموزش مدیریت استرس به شیوه شناختی- رفتاری بر بهزیستی روان شناختی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دختر دارای استرس ----- ۲۶۸
سمانه عباسی، زهرا روانپیکر، زهره محمدی
- شیوع اختلالات درونی‌سازی شده (اضطراب / افسردگی) در دانش‌آموزان با اختلالات یادگیری خاص -- ۲۶۹
آیدا عباسی، سمیرا وکیلی، لیلا کاشانی وحید
- رابطه میزان آگاهی دانش‌آموزان از راهبردهای یادگیری مغز‌محور با حافظه فعال و خلاقیت ----- ۲۷۰
زهرا عباسی
- تأثیر ادراکات فعالیت‌های کلاسی بر هیجان پیشرفت و علاقه به ریاضی در دانش‌آموزان ----- ۲۷۱
سمیرا عباسی، مریم محمودی
- رابطه خودکارآمدی هیجانی و راهبردهای شناختی تنظیم هیجان با سازش یافتگی تحصیلی دانش‌آموزان دختر ----- ۲۷۲
فریبا فریق پور، محمد آزاد عبدالله‌پور، پروین فریق پور
- بررسی ارتباط بین تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی با در نظر گرفتن نقش میانجی‌گرانه حرمت خود دانش‌آموزان ----- ۲۷۳
محمد آزاد عبدالله‌پور، یحیی یار احمدی، عطاالله محمودی
- بررسی چالش‌ها و عوامل اثر گذار بر کیفیت کلاس‌های مجازی در دوران شیوع بیماری کرونا ----- ۲۷۴
حاتم عبدالهی پور، حمید رضا معتمد
- استفاده از شبکه‌های مجازی و پیشرفت تحصیلی ----- ۲۷۵
فاطمه عبدالهی، رضا چالمه
- پیش‌بینی عملکرد شغلی معلمان بر اساس چابکی سازمانی، عزت نفس سازمانی و روحیه شغلی آنان - ۲۷۶
سروناز عبدالهی، خدیجه ابوالمعالی، زینب ربانی
- بررسی رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تنظیم شناختی هیجانی با آشفستگی روان شناختی ----- ۲۷۷
سیما عبدزاده، معصومه آزموده، محمد آزاد عبدالله‌پور
- پیش‌بینی انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس سبک‌های فرزند پروری و پایگاه هویت تحصیلی ----- ۲۷۸
سهراب عبدی زرین، فائزه پریشان، بهاره فدائیان
- پیش‌بینی کمک‌طلبی تحصیلی بر اساس خودکارآمدی تحصیلی و خود ناتوان‌سازی تحصیلی ----- ۲۷۹
سهراب عبدی زرین، عباس کحالی، فائزه پریشان، منصوره فرزادمنش

- اثر بخشی در مان گروهی مبتنی بر ذهن آگاهی بر بدن‌تنظیمی هیجانی و گرایش به رفتارهای پرخطر در نوجوانان ----- ۲۸۰
- پروین عراقی خیاوی
- ۲۸۱ ----- بررسی رابطه بین سبک‌های یادگیری با جهت‌گیری هدف
- نصراله عرفانی، سارا نقی بیرانوند
- بررسی تطبیقی نظریه‌ی اودایمونیا ارسطو با آموزه‌های دینی اسلام در مورد سعادت و فضیلت طلبی، و نگاهی به جایگاه این دو مقوله در سیستم آموزش ابتدایی حاضر کشور ----- ۲۸۲
- حمید عزتی
- ۲۸۳ ----- اصول آموزش الکترونیک در مدارس از منظر روان‌شناسی تربیتی
- نیلوفر عزیزی، منصور حاجی
- ۲۸۴ ----- چرا ریاضیات شکل نمی‌گیرد؟ بررسی محاسبه پریشی از دیدگاه ذهن جسمانی
- کامیار عزیزی
- ۲۸۵ ----- تأثیر واقعیت‌درمانی گروهی بر اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان دختر
- رقیه عسگری، زهرا حیدری، خدیجه کابلی
- ۲۸۶ ----- مطالعه ظرفیت کتاب صوتی در روان‌شناسی مثبت‌گرا (مطالعه موردی: قصه‌گویی)
- محمد عسگری شناطی، محمد اخگری
- ۲۸۷ ----- اثربخشی برنامه آموزش مبتنی بر بهبود کیفیت زندگی در افزایش شادکامی معلمان
- فاطمه عشورنژاد، انسیه صفایور
- مقایسه تأثیر آموزش به روش قصه‌گویی و روش بازی بر بروز خلاقیت در کودکان پیش‌دبستانی از نگاه مربیان ----- ۲۸۸
- سودابه عضدالملکی
- ۲۸۹ ----- پیش‌بینی خودپنداره جنسی بر اساس تصویر بدنی و ویژگی‌های شخصیتی در نوجوانان دختر
- شروین عطایی
- ۲۹۰ ----- بررسی اثربخشی درمان فراتشخیصی بر اضطراب و تصویر بدنی نوجوانان پسر
- سید مجتبی عقیلی، امین قربان صادقی
- ۲۹۱ ----- اثر تعلل ورزی بر خودتنظیمی با نقش واسطه‌ای کمک‌طلبی بر دانش‌آموزان
- نیره علائی، زهرا نقش، سوگند قاسم زاده
- ۲۹۲ ----- اثربخشی آموزش حل‌مسئله‌ی شناختی میان‌فردی بر خودپنداره و عزت‌نفس کودکان
- راضیه علی پور باوریانی، نرجس لاری، محسن شکوهی یکتا، نیره زمانی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- تأثیر آموزش هوش هیجانی بر اشتیاق تحصیلی و احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان دختر ----- ۲۹۳
سمیه علیمحمدی
- نقش بهزیستی روان‌شناختی و نگرش مذهبی در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان ----- ۲۹۴
مینا غفارزاده، لیندا مهدیزاده ملباشی
- بررسی رابطه بین شادکامی و وضعیت سلامت روان در دانش‌آموزان پسر ----- ۲۹۵
محمدرضا غفوری زارچ
- ارزیابی کارکرد آموزش مجازی در مدارس، از دید دانش‌آموزان ----- ۲۹۶
مانده غلامی، مطهره خاکی
- بررسی چهارمین بعد مشارکت تحصیلی: مفهوم مشارکت عاملانه ----- ۲۹۷
سینا غلامی
- بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه مشارکت و عدم مشارکت تحصیلی ----- ۲۹۸
سینا غلامی، علیرضا اسمعیلی
- تحلیل محتوای کتاب هدیه‌های آسمان و فارسی خوانداری بر اساس مؤلفه‌های نظریه‌ی امید اسنایدر - ۲۹۹
فهیمه فارقی
- بررسی انگیزه و خلاقیت معلمان در استفاده از تکنیک‌های آموزشی نوین ----- ۳۰۰
سیده فاطمه فاضلی آلهاشم، نیما صادقزاده بلبل
- اثربخشی بازی‌درمانی بر افزایش مهارت خودآگاهی هیجانی دانش‌آموزان دارای اختلال‌های یادگیری - ۳۰۱
فاطمه فتاحی
- آسیب‌شناسی مدارس در فضای مجازی ----- ۳۰۲
بهاره فتح‌آبادی، سمیه سادات مهدوی
- مقایسه تاب‌آوری تحصیلی و سلامت روانی دانش‌آموزان تیزهوش با دانش‌آموزان عادی ----- ۳۰۳
فرنوش فراهانی سپهر
- مروری بر کاربردها و اثربخشی نظریه انتخاب و واقعیت‌درمانی ----- ۳۰۴
فاطمه فرجام، فاطمه پورچیت‌ساز
- تدوین مدل علی عملکرد تحصیلی بر اساس باورهای هوشی و انعطاف‌پذیری شناختی در دانش‌آموزان ----- ۳۰۵
سیده زهرا فردوسی، مژگان سپاه‌منصور، افسانه قنبری پناه
- نظریه یادگیری سازنده‌گرایی در آموزش و کاربرد آن برای معلمان ----- ۳۰۶
مژگان فریدون‌نژاد، غلامعلی افروز، مسعود غلامعلی لواسانی

- استفاده از فضای مجازی و آموزش الکترونیکی (در ایام کرونایی) در سطح آموزش و پرورش ----- ۳۰۷
مژگان فریدون نژاد
- فضای مجازی و آسیب‌های فردی ناشی از آن بر دانش‌آموزان ----- ۳۰۸
جعفر فریدی، لیدا شیدایی
- بررسی تنوع راهبردهای یادگیری مورد استفاده در دانش‌آموزان: مطالعه‌ای کیفی ----- ۳۰۹
سارا فصیحانی فرد، فرهادخرمایی
- بررسی اثربخشی برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر بر علائم افسردگی مادران دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ویژه ----- ۳۱۰
جواد فکری
- بررسی اثربخشی برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر بر علائم اضطراب مادران دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ویژه ----- ۳۱۱
جواد فکری
- مقایسه یادگیری خودراهبر و یادگیری خودراهبر الکترونیکی در دانش‌آموزان مدارس هوشمند و عادی - ۳۱۲
محبوبه فولادچنگ، معصومه شغابی
- پیش‌بینی مهارت‌های خودنظم‌دهی خشم بر اساس خوش‌بینی با نقش واسطه‌ای خودتنظیمی در دانش‌آموزان پرخاشگر ----- ۳۱۳
اعظم فیاض‌پور، فاطمه بیان‌فر
- تأثیر هدفمند بودن بر لذت یادگیری ----- ۳۱۴
حمید فیاضی
- ارتباط خوش‌بینی تحصیلی و درک حمایت اجتماعی معلم با فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۳۱۵
زهره فیروزی، پریسا قانع
- پیش‌بینی سازگاری هیجانی بر اساس سبک‌های تفکر و باورهای فراشناختی ----- ۳۱۶
نسیم قادری بانه، محمد آزاد عبدالله‌پور
- اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر عزت‌نفس دانش‌آموزان ----- ۳۱۷
حسین قاسمپور، سمیرا شاکریان
- ارتباط مشارکت والدین با لذت ورزشی و بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان ورزشکار ----- ۳۱۸
حسن قاسمعلی‌پور، اکبر آفرینش‌خاکی، محمدجواد موسایی، سارا حیدری
- اثربخشی رفتاردرمانی دیالکتیک بر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی دختران با تجربه خشونت خانگی ----- ۳۱۹
زینب قاسمی، سعیده خاکی

- اثر بخشی روان‌درمانی مثبت‌گرا بر همجوشی شناختی و خودتنظیمی هیجانی دانش‌آموزان دارای اختلال رفتار
درونی‌سازی شده ----- ۳۲۰
زینب قاسمی
- در فضای مجازی چگونه با شایعات برخورد کنیم؟ (طرح درس مدون آموزشی با محوریت کرونا) ----- ۳۲۱
مجتبی قاسمی، رضا یحیی آبادی، سمیه کشانی، پری رزم آزما
- رابطه بین هوش و دست بر تری در کودکان بدو ورود به دبستان ----- ۳۲۲
فاطمه قاضی زاده، وحید فلاحتی، مجتبی مرادپور
- مقایسه خودنظم‌بخشی، ویژگی‌های شخصیتی، و کارکرد خانواده در دانش‌آموزان دختر تیزهوش، با هوش
متوسط ----- ۳۲۳
مجید قدمی، فائزه جهان
- مقایسه باورهای غیرمنطقی و شادکامی در دانش‌آموزان تیزهوش با عادی ----- ۳۲۴
مجید قدمی، فائزه جهان
- اثر بخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر اساس تئوری انتخاب بر هیجان‌ات‌تح‌صیلی و عملکرد تح‌صیلی
دانش‌آموزان دختر ----- ۳۲۵
زهرا قربان پور ولوکلائی، سیده علیا عمادیان
- اثر بخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر اساس تئوری انتخاب بر مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر - ۳۲۶
زهرا قربان پور ولوکلائی، سیده علیا عمادیان
- بررسی رابطه بین سلامت روانی با خودکارآمدی تحصیلی، هیجانی و اجتماعی ----- ۳۲۷
امیر قرضی آقبلاغ، مرتضی عزیزی
- رابطه بین خودکارآمدی تحصیلی با سلامت روان دانش‌آموزان دختر ----- ۳۲۸
نوشین قریب پناه
- تحلیل کارکردهای فناوری اطلاعات در رابطه با هوشمندسازی مدیریت آموزشی مدارس ----- ۳۲۹
هدی قمر
- تأثیر نقاشی درمانی بر اختلالات برونی‌سازی شده دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری ----- ۳۳۰
امیرقمرانی، محمدرضا مرادی، فاطمه خونساری
- بررسی نسبت روابط والد-فرزند و معلم-شاگرد با آفرینندگی دانش‌آموزان ----- ۳۳۱
عزت‌الزهرات قناعت‌پیشه، یاسر نجاتی‌جهرمی
- اثر بخشی روان‌نمایشگری بر عزت نفس و اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان ----- ۳۳۲

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- الهه قنبریان، حسین کشاورز افشار، فاطمه ساختمانی، حسین زعیمی
- ۳۳۳ ----- بررسی رابطه میزان استفاده از شبکه‌های مجازی با عملکرد ریاضی دانش‌آموزان دختر
سارا قیصری گودرزی
- ۳۳۴ -- اثربخشی بازی شناختی رایانه‌ای (مغزینه) بر حافظه فعال دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری در خواندن --
لیلا کاشانی وحید، سحر کاظمی، هادی مرادی
- ۳۳۵ ----- رابطه نشاط معنوی، مهارت حل مسئله و تاب‌آوری در معلمان دانش‌آموزان سرآمد -----
لیلا کاشانی وحید، سمیرا وکیلی، ناهیده ریحانی بزرگر
- ۳۳۶ ----- اثربخشی آموزش مهارت حل مسئله بر تاب‌آوری کودکان با اختلال رفتاری -----
لیلا کاشانی وحید، الهام حکیمی راد، ریحانه عامری، مریم اساسه، سیده عاطفه مهدوی
- ۳۳۷ ----- تأثیر روش تدریس کاوشگری بر روحیه پژوهشگری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان -----
اسماعیل کاظم پور، سعیده جمالی گشتی، فاطمه پورمیرزایی
- ۳۳۸ ----- نگاهی تطبیقی بر مدیریت و سیاست‌گذاری استعدادهای برتر در چندین کشور -----
شبنم کاظمی، مجتبی قاسمی، فاطمه فارسی
- بررسی اثربخشی آموزش مبتنی بر روش چند Δ سی فرنالده بر بهبود اختلالات خواندن و دیکته نویسی در دانش‌آموزان -----
افتخار کاکایی، رمضانعلی قادری ثانوی
- ۳۴۰ ----- بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و خلاقیت با تجربه فراشناختی -----
صفورا کاکلیان
- ۳۴۱ ----- اثربخشی آموزش مولفه‌های هوش هیجانی بر کاهش بحران هویت در نوجوانی -----
هانیه کامکار^۱، فرشته باقری زاده مقدم
- ۳۴۲ ----- بررسی عادات مطالعه و رابطه آن با انگیزش تحصیلی در دوران تعطیلی مدارس ناشی از ویروس کرونا -----
افروز کاوسی
- ۳۴۳ ----- تأثیر آموزش ذهن آگاهی بر کاهش اضطراب امتحان دانش‌آموزان -----
مریم کدخدایی
- نقش راهبردهای مثبت و منفی نظم بخشی هیجان و کارکرد عصب شناختی انعطاف پذیری شناختی در پیش بینی خودارزشمندی دانش‌آموزان دختر -----
الهام کردپور

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- مروری بر پژوهش‌های انجام شده در خصوص نقش خودکارآمدی تحصیلی در موفقیت‌های تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۳۴۵
رسول کرد نوقابی، مریم آسوده
- اثربخشی آموزش همدلی و مدیریت خشم از طریق بازی ----- ۳۴۶
رسول کرد نوقابی، فتنه فتحی
- نقش اضطراب وجودی و خودنا توان‌سازی تحصیلی در پیش‌بینی اضطراب جدایی ----- ۳۴۷
علی کرمانی، صفورا کیوانلو، بهزاد ماله‌میر، حسین فنودی
- بررسی رابطه بین عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان دانش‌آموزان ----- ۳۴۸
سمیره کریمی، سارا ساجدی
- کسب بینش عمیق از زمینه‌ها و آسیب‌های روان‌شناختی دختران دارای روابط آزاد ----- ۳۴۹
زهرا کریمی، شکوه نوایی نژاد
- پیامدهای تجربه زیسته دختران دارای روابط آسیب‌زا ----- ۳۵۰
زهرا کریمی، شکوه نوایی نژاد
- رابطه درک دانش‌آموزان از محیط اجتماعی کلاس با میزان خودکارآمدی تحصیلی و سازگاری تحصیلی ----- ۳۵۱
طیبه کریمی، حمید رحیمی
- تدوین بسته آموزش اخلاق حرفه‌ای و بررسی تأثیر آن بر رفتار یادگیری، اشتیاق تحصیلی و مشکلات بین فردی دانشجو معلمان ----- ۳۵۲
مریم کریوند، فریبرز درتاج
- اثربخشی راهبرد روایت‌درمانی بر خودکارآمدی و استرس ادراک شده دانش‌آموزان پسر در زمان شیوع کرونا و ویروس جدید (کووید-۱۹) ----- ۳۵۳
احسان کشت‌ورز کندازی، سمیه کشاورز
- بررسی ارتباط ایمنی هیجانی با رفتارهای آسیب‌زای تحصیلی ----- ۳۵۴
فرامرز کشکولی، فرهاد خرمائی، سید مهدی پورسید
- پیش‌بینی گرایش به اعتماد بر اساس تحمل ناکامی و سبک‌های تفکر در دانش‌آموزان ----- ۳۵۵
داود کشوری حمید، هادی خان آبادی، محمد انصاری
- بررسی رابطه‌ی رهبری معنوی و تعهد سازمانی معلمان ----- ۳۵۶
سمانه کوهساری، فاطمه کوهساری
- آماده‌سازی معلمان برای آموزش برخط: الگوی مفهومی و انواع دانش‌های مورد نیاز معلمان ----- ۳۵۷
محمد کوهی، احسان عباسی جوشقان، فریدون بیان جم‌جاه

- ۳۵۸ ----- اصل علاقه و نگرش کودکان نسبت به محیط آموزشی مدرسه
مجید کهرازی
- ۳۵۹ ----- بررسی ارتباط بین تغییر سبک زندگی در دوران کرونا و ویروس و اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان
عاطفه کهوازی
- ۳۶۰ --- تحلیل ادراک و تجربه زیسته معلمان از دلایل کاهش کیفیت دوره‌های آموزش ضمن خدمت معلمان
سمیه کیارسی، زهرا کیارسی
- ۳۶۱ - اثربخشی روش تدریس جیگ ساو معکوس بر خودپنداره ریاضی و باورهای معرفت‌شناختی ریاضی -
جواد کیهان، ماریه پوره
- پیش‌بینی خودتأثیر آوری دبیران شفا یافته از ویروس کرونا بر اساس دلبستگی به خدا، سلامت عمومی و
ادراک بیماری -----
۳۶۲ -----
عبدالامیر گاطع‌زاده
- ۳۶۳ ----- اثربخشی آموزش خودشفابخشی (کدهای شفابخش) بر اشتیاق تحصیلی
فاطمه گرامیان اصفهانی، زهره لطیفی، محمد سلطانی‌زاده
- ۳۶۴ --- بررسی رابطه اضطراب امتحان با طر حواره‌های ناسازگار هیجانی و سبک‌های دلبستگی در نوجوانان
حامد گل محمدی، محمدجواد علیمردانی
- مقایسه اختلالات اضطرابی در دانش‌آموزان دارای معلولیت حرکتی، با مشکلات شنوایی و دانش‌آموزان
عادی -----
۳۶۵ -----
سلیمان گل محمدی گوزلبلاغ، گلاله خواجوی گدلولو
- ۴ اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی به شیوه قصه‌گویی بر مهارت اجتماعی و سازگاری اجتماعی کودکان
تا ۶ سال -----
۳۶۶ -----
زهرا گنجیان، دیانوش ثقه مجتهدی، ثمانه رسولی ساروی
- بررسی اثربخشی تکالیف شناختی مبتنی بر حافظه کاری بر بهبود عملکرد تحصیلی املا در دانش‌آموزان با
اختلال نوشتن -----
۳۶۷ -----
آمنه لاجوردی
- ۳۶۸ ----- رابطه مدرسه‌هراسی با عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان با اختلال یادگیری
مریم لالی دهقی، فرهاد صبوری
- ۳۶۹ ----- اثربخشی شعرخوانی در کاهش اضطراب
افسانه لطفی عظیمی، فریده محسنی هنجنی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- رابطه سبک زندگی، طرح‌واره‌های ناسازگار و سبک‌های اسنادی والدین با علائم درونی و بیرونی نوجوانان:
نقش واسطه‌ای عملکرد اجتماعی ----- ۳۷۰
مهرش مافی، محمدصادق مهدی زاده
- بررسی رابطه کمال‌گرایی والدین با خودکارآمدی دانش‌آموز ----- ۳۷۱
شکوفه متقی دستنایی، مریم دهقانی فیروزآبادی، الهه شیروی
- میزان علاقه دانش‌آموزان دختر به آموزش مجازی دوران کرونا و نقش عوامل خانوادگی بر آن ----- ۳۷۲
سید مهدی متولیان، فریمه دوکوشکانی
- میزان مشاهده همسرآزاری توسط دختران در دوران کرونا و رابطه آن با بی‌ثباتی هیجانی آنان ----- ۳۷۳
سید مهدی متولیان، فریمه دوکوشکانی
- بررسی توانمندی و دانش افزایی معلمان و نقش آن بر انگیزه یادگیری در بین دانش‌آموزان ----- ۳۷۴
فرهاد مجدی فرد
- تأثیر آموزش جنسی در میزان مهارت‌های اجتماعی کودکان ----- ۳۷۵
مهدیه محبوبی زاده
- بررسی قابلیت‌های معلمان در آموزش مجازی ----- ۳۷۶
معصومه محسن نژاد
- بررسی قابلیت‌ها، روش‌ها و اثربخشی آموزش مجازی در دوران کرونا: یک مطالعه مروری
سیستماتیک ----- ۳۷۷
شبنم محذوف
- بررسی ارتباط پیوند مدرسه با اضطراب پنهان و آشکار دانش‌آموزان ----- ۳۷۸
شبنم محذوف، رضا قربان جهرمی
- اثربخشی قصه‌گویی مبتنی بر داستان‌های گلستان سعدی بر حرمت خود و خودکارآمدی نوجوانان ----- ۳۷۹
فریده محسنی هنجنی، افسانه لطفی عظیمی
- بررسی رابطه تعارض نوجوانان پسر با والدین و نحوه‌ی سازگاری آنان ----- ۳۸۰
الهام محمدرشنوزاده، شکوفه متقی دستنایی، مریم روح الامین
- تأثیر آموزش‌های پیش‌دبستانی بر توانایی کلامی کودکان با نقش میانجی آمادگی هیجانی کودکان ----- ۳۸۱
لیلا محمد نژاد بانه، پریش محمدی قشلاق
- راهکارهای ترغیب و تشویق معلمان با تجربه جهت نگارش تجربیات آموزشی و تربیتی‌شان بر طبق
چارچوب اقدام پژوهی و شرکت در طرح معلم پژوهنده ----- ۳۸۲
زهرا محمدنیا

- ۳۸۳ ----- رابطه‌ی بین حمایت اجتماعی دانش‌آموزان با الگوهای رفتاری قلدری آنان
مهدی محمدی، شهرام واحدی، علی قره داغی
- ۳۸۴ ----- رابطه‌ی عملکرد خانواده در انگیزش پیشرفت و شادکامی نوجوانان دختر
ژیلا محمدی دولت آبادی، شعبان حیدری، سیده علیا عمادیان
- ۳۸۵ ----- رابطه اعتیاد به اینترنت و درون گرایی و برون گرایی با شادکامی
معصومه محمدی
- ۳۸۶ اثربخشی آموزش مهارت حل مسئله و کنترل خشم با تأکید بر قرآن و آموزه‌های دینی بر کاهش خشم
محمود محمدی مرام، عباس محمدی، فاطمه راشکی، احسان محمدی مرام، علی فرنام
- ۳۸۷ اثربخشی آموزش مهارت های اجتماعی بر نقایص هیجانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص
زهرا محمدی نیا
- ۳۸۸ روش‌های توانمندسازی معلمان در ایران
یوسف محمدیان، حسین فروتن مهر، وحیده رزمگیر، حمید رضا جلیلیان
- مقایسه سبک‌های دلبستگی در کودکان مبتلا به اختلال سلوک، اختلال نقص توجه/ بیش‌فعالی و کودکان
عادی
۳۸۹ -----
عطالله محمودی، مریم اکبری، حمزه احمدیان، کیومرث کریمی
- ۳۹۰ اثربخشی آموزش گروهی ابراز وجود بر خلاقیت، شادکامی و سلامت روان
آذر دخت مددی
- ۳۹۱ بررسی وضعیت تکرار پایه دانش‌آموزان اول ابتدایی در دوران همه‌گیری ویروس کرونا
زهرا مدنی، حمید محمدی، محمود نیری
- پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ادراک از جو مدرسه و یادگیری خود راهبر در دانش‌آموزان
تیزهوش
۳۹۲ -----
امید مرادی، هوشنگ جدیدی، عطالله محمودی
- ۳۹۳ اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر خودکارآمدی دختران نوجوان دارای نشانه‌های اضطراب
اجتماعی
ریحانه مرادی بیدهندی، ثمانه رسولی ساروی
- ۳۹۴ رابطه فرسودگی شغلی با انگیزه پیشرفت معلمان
مسعود مرادی
- ۳۹۵ بررسی تجارب محیط یاددهی-یادگیری، مجازی در دانش‌آموزان دختر

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

زهرا مصباح، خدیجه ابوالمعالی الحسینی

۳۹۶ ----- بررسی آموزشی درمان شناختی-رفتاری مثبت نگر بر شایستگی اخلاقی در دانش آموزان

میترا مصلحی، مجتبی بابازاده شش پُلی

۳۹۷ ----- شناسایی زمینه‌های رفتارهای پرخطر نوجوانان درگیر رفتارهای پرخطر: یک مطالعه‌ی پدیدارشناسانه -

نظیر مظفری، فاطمه باقریان، محمود حیدری، علی زاده محمدی

۳۹۸ ----- اثر بخشی برنامه آموزش راهبردهای شناختی- رفتاری بر کاهش اضطراب امتحان دانش آموزان

سارا معصومی

رابطه گرایش به کار تیمی و مسئولیت‌پذیری با چابکی منابع انسانی کارکنان اداره کل آموزش و پرورش استان

گیلان ----- ۳۹۹

مریم معصومی، سمیرا پالی

۴۰۰ ----- اثربخشی آموزش مقابله با استرس بر شادکامی و کیفیت زندگی

علی معماری، کمال محبوبی، مصطفی جوادزاده

۴۰۱ ----- رابطه احساس تنهایی و عزت نفس با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان: نقش میانجی اعتیاد به اینترنت

معصومه ملکی پیربازاری، رضا شیرزاد سیامزگی، سیروس صالحی

آموزش الکترونیکی مدرسه، جایگزین تعامل رو در روی معلم و دانش آموز در شیوع بیماری همه گیر کووید

۱۹ ----- ۴۰۲

اعظم منصوری، مطهره فاتحی، نسیم منصوری

۴۰۳ ----- بررسی نقش سبک زندگی مادران فعال اجتماعی در هویت‌یابی دانش آموزان

مونا موحدی شکیب، آسیه شریعتمدار

۴۰۴ ----- تأثیر روش آموزشی ترکیب واج‌ها در اصلاح نارسا نویسی دانش آموزان

امیرحسین موسوی، پرستو شیرزادی، زهرا اصغرپور

۴۰۵ ----- راه‌های افزایش خودمراقبتی در فضای مجازی

زیبا موسیوند

۴۰۶ ----- بررسی تأثیر استفاده از ماسک صورت بر یادگیری دانش آموزان در ایام شیوع کرونا

یعقوب مولائی قولنجی، رقیه وحدت بوراشان

۴۰۷ ----- عوامل توانمندسازی معلمان در فرآیند یادگیری- یاددهی

سمیه سادات مهدوی، بهاره فتح آبادی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- رابطه ارزش ها، صمیمیت در خانواده و نگرش به رابطه قبل از ازدواج با رغبت به ازدواج دانش آموزان دختر ----- ۴۰۸
زهرا مهدوی زاری محله، عبدالحکیم تیرگری
- رابطه جرأت ورزی و تنبذگی تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش آموزان ----- ۴۰۹
آذر مهربانی فر، منیژه رزم آراتبریزی
- بررسی تأثیر آزمون‌های ورودی مدارس تیزهوشان و نمونه دولتی بر سلامت روان: نقش واسطه‌ای مقبولیت اجتماعی ----- ۴۱۰
مریم مهوش، سیدحسین میرزایی
- سازوکار حمایت از حقوق کودکان و نوجوانان در فضای سایبر ----- ۴۱۱
سیده پریسا میرابی، علی زند
- بررسی حقوق و اصول اخلاق کودکان و نوجوانان در آموزش هوشمند ----- ۴۱۲
سیده پریسا میرابی، علی زند
- بررسی نیمرخ روانی - شخصیتی مادران دارای دانش آموز مبتلا به اختلالات ADHD بر اساس آزمون SCL- 90 ----- ۴۱۳
ایرج میرخان، تورج هاشمی
- اثر بخشی آموزش راهبردهای شناختی بر بهبود اختلال یادگیری خواندن ----- ۴۱۴
انورمیری، زانیار رحیمی دهگلان
- بررسی رابطه بین هیجان خواهی و روان رنجور خویی با شدت وابستگی به فضای مجازی در میان نوجوانان ----- ۴۱۵
فاطمه میری سیاهی، محسن امیری
- اثر بخشی آموزش طرحواره درمانی بر خودکارآمدی تحصیلی و بهزیستی روان شناختی در دانش آموزان پسر ----- ۴۱۶
مهزادسادات میریان، شقایق نامجوی
- خاطرات هیجانی مثبت در دانش آموز دبستانی: مقیاس گرمی و ایمنی خاطرات اولیه ----- ۴۱۷
احمدعلی ناجی، صدیقه مومنی فر، ثریا شیرعلیزاده، شقایق نامجوی
- تأثیر روان‌شناسی مثبت بر پیوند با مدرسه و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان ----- ۴۱۸
زهرا ناجی، زهره برات زاده
- بررسی تجارب معلمان ابتدایی در زمینه‌ی تدریس مجازی در دوران شیوع کرونا ----- ۴۱۹

مشکات نادری

۴۲۰ ----- بررسی چگونگی تعامل دانش‌آموزان با برنامه درسی در فضای مجازی در دوره پاندمیک کرونا
گل مریم ناظر

۴۲۱ ----- اهمیت و ضرورت مؤلفه عدالت آموزشی در سیستم آموزش و پرورش
الهه سادات ناظری بافقی، مهدیه خسروی، جیران نادعلی‌نژاد، سعید شیخی

۴۲۲ ----- بررسی نقش آموزش پیش دبستانی در رشد مهارت اجتماعی و سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان
معصومه نافیان دهکردی، لیلا شادمانی

۴۲۳ ----- بررسی اعتیاد به فضای مجازی و اهمال کاری تحصیلی در دانش‌آموزان پسر
معصومه نافیان دهکردی، آمنه کریمی

۴۲۴ ----- اثر بخشی بازی درمانی والد کودک بر مشکلات برون سازی شده‌ی کودکان
یاسمین نبی زاده

مقایسه سرعت و مهارت بازشناسی هیجانی در کودکان پایه اول دبستان با و بدون تجربه
پیش‌دبستانی
۴۲۵ ----- فاطمه نجاتی، زهرا هاشمی، مهناز اخوان تفتی

۴۲۶ ----- رابطه بین کارکرد خانواده و سبک زندگی با هویت یابی نوجوانان
طاهره نداف، زینب مهربانی فر، مخبری کامران

۴۲۷ ----- بررسی رابطه تصویربردن با اضطراب اجتماعی
سارا ندیمی

۴۲۸ ----- بررسی اثر مستقیم هوش سازمانی و شایستگی مدیریتی بر رضایت شغلی معلمان زن
پریسا نزهت، بهاره عزیزی نژاد

۴۲۹ ----- اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر اضطراب و پرخاشگری دانش‌آموزان دختر
فاطمه نصرتی، پریناز بنی‌سی، سعیده بزازیان

۴۳۰ ----- اثر بخشی آموزش مثبت اندیشی بر استرس تحصیلی و شادکامی دانش‌آموزان دختر
اکرم نظامی^۱، زهرا شیری

۴۳۱ ----- اثر بخشی آموزش مثبت نگری بر اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان
محمد نظری

۴۳۲ ----- آموزش تفکر مثبت بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان
سوسن نعمت الهی، زهرا نصراله‌پور رونیزی، مهران سرمدی‌پور، زهرا شیری

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- نقش طراحی داخلی فضای آموزشی در ارتقاء سلامت روان دانش‌آموزان ----- ۴۳۳
محدثه نعمتی
- نگرانی‌های مادران دانش‌آموزان در مورد آموزش مجازی در دوران همه‌گیری کرونا ----- ۴۳۴
شهر روز نعمتی، میترا ماشاللهی، حامد عبدالله زاده
- اثر بخشی آموزش ذهن آگاهی بر عزت نفس و تنظیم هیجان مادران دارای فرزند مبتلا به اختلال یادگیری ----- ۴۳۵
پگاه نفریه، محمدحسین ظلی
- پیوند با مدرسه و پیشرفت تحصیلی: نقش واسطه‌ای انگیزه پیشرفت ----- ۴۳۶
زهرا نقش، زهرا هاشمی
- اثر بخشی آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر خودتنظیمی تحصیلی و ابراز وجود ----- ۴۳۷
ماهک نقی زاده علمداری
- مرور مطالعات انجام شده در زمینه‌ی کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان ناتوان یادگیری ----- ۴۳۸
نفیسه سادات نکوئی، مریم محسن پور
- بررسی میزان اعتیاد به اینترنت و فضای مجازی و رابطه آن با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۴۳۹
محمدجواد نوابی سمیرمی، شکبیا غلامزاد
- پیش‌بینی خلاقیت دانش‌آموزان بر اساس هوش هیجانی، هوش موفق و هوش معنوی ----- ۴۴۰
شبمن نورالهی، مهدی عزیززاده، جواد کاووسیان
- مقایسه‌ی استانداردهای آموزشی مراکز آموزشی جهان ----- ۴۴۱
فاطمه نورشرق، علیرضا محمدی آریا، زهرا نورشرق
- اختلال سلوک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب شناسی و رویکردهای درمانی (مطالعه مروری) ----- ۴۴۲
محمدعلی نوری
- اختلال‌های هماهنگی رشدی در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب شناسی و رویکردهای درمانی (مطالعه مروری) ----- ۴۴۳
محمدعلی نوری
- اختلالات تیک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب شناسی و رویکردهای درمانی (مطالعه مروری) ----- ۴۴۴
محمدعلی نوری
- تعامل توانایی تحمل ابهام و میزان درگیری تحصیلی در آن‌ها در دختران دانش‌آموز ----- ۴۴۵
سمانه نوری، ایمان حسینی، امیر محمد شهسوارانی

چکیده مقالات ششمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- نقش آموزش تعاملی در ارتقاء سطح یادگیری و سلامت روانی کودکان (با تمرکز بر ادراک بدنمند) ----- ۴۴۶
هما نوزاد، ستاره احسنت
- هم افزایی معلمان، گامی بلند در به‌سازی آموزش ----- ۴۴۷
نازیلا نیازی، مریم بناهان قمی
- تبیین و کاربردهای مثبت رویکرد پردازش شناختی با جهت‌گیری اصلاح طوره‌های ناسازگار و اسنادهای مخرب ----- ۴۴۸
شهربانو نیروزاده، حسن رحیمی
- نقش تعدیل‌گری بهزیستی معنوی بین کمال‌گرایی اخلاقی و سازگاری روان‌شناختی در دختران تیزهوش ----- ۴۴۹
معصومه وارسته مقدم بیدگلی، سمیرا وکیلی، عباس عبداللهی
- کاربرد بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری در کاهش مشکلات رفتاری دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص ----- ۴۵۰
پریسا ورمزیار، حدیث ورمزیار
- نقش مداخلات مبتنی بر رویکرد حسی بر بهبود کارکردهای عصب-روان‌شناختی دانش‌آموزان با اختلال خواندن ----- ۴۵۱
حدیث ورمزیار، پریسا ورمزیار
- بررسی رابطه کنترل تکانه با حل مسئله ریاضی و درک مطلب خواندن ----- ۴۵۲
راضیه وظیفه دوست خلج، اسماعیل سعدی پور، فریبرز درتاج
- رابطه بین تاب‌آوری و سرسختی روانی با خودکارآمدی معلم‌های مدارس ----- ۴۵۳
سمیرا وکیلی، شهین غره دافی
- شیوع اختلالات رفتاری برونی‌سازی شده در دانش‌آموزان دختر ----- ۴۵۴
سمیرا وکیلی، لیلا کاشانی وحید، آذین جمشیدی
- تعیین اثربخشی آموزش گروهی هوش هیجانی بر کاهش اضطراب و پرخاشگری دانش‌آموزان پسر -- ۴۵۵
مختار ویسانی، سامان عزتی
- بررسی اثربخشی آموزش شیوه‌های فرزندپروری مثبت والدین بر اضطراب جدایی کودکان دختر ----- ۴۵۶
رعناهدایت نیا، فرهاد صبوری
- تفاوت‌های فردی در یادگیری: بررسی موردی سازه خودکارآمدی ----- ۴۵۷
شیلان هدایتی، محمدآزاد عبدالله پور

- ۴۵۸ ----- ویژه
اثر بخشی رفتار درمانی دیالکتیکی بر سرمایه روان‌شناختی مادران دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری
مهرناز هوشمند
- ۴۵۹ ----- مقایسه روابط والد-کودک در مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم و عادی
مهرناز هوشمند
- ۴۶۰ ----- پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی بر اساس خودکارآمدی تحصیلی و کمال‌گرایی
نفیسه یاری مقدم، شادی قیطاسی
- ۴۶۱ ----- تجربه زیسته مادران دانش‌آموزان دبستانی از آموزش مجازی در دوران کرونا
محیا یاریگرویش
- ۴۶۲ ----- بررسی تأثیر معنویت درمانی بر سلامت روانی دانش‌آموزان دختر
فاطمه یآوری، فریده سادات سجادی پور
- ۴۶۳ ----- اثربخشی آموزش گروهی مبتنی بر ذهن آگاهی بر پر خاشگری و سبک مقابله با استرس دانش‌آموزان -
قربانعلی یحیایی، محسن مشکبید حقیقی، مرجان جمشاسب
- ۴۶۴ ----- چالش‌ها و فرصت‌های سنجش در محیط یادگیری مجازی
سارا یداللهی
- ۴۶۵ ----- نقش مولفه‌های حافظه فعال در حل مسئله ریاضی کودکان دارای ناتوانی یادگیری
حمیده یزدی، مریم محسن پور
- ۴۶۶ ----- اثربخشی برنامه آموزشی واج‌شناختی گیلون بر ارتقای سرعت نامیدن و توجه انتخابی دانش‌آموزان
نارساخوان
ابوالقاسم یعقوبی، ندا صفری
- ۴۶۷ ----- اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر میزان سازگاری اجتماعی و مدیریت خشم
ابوالقاسم یعقوبی، فتنه فتحی
- ۴۶۸ ----- بررسی، تحلیل و نقد نظریات مرتبط با اختلال یادگیری خاص
ابوالقاسم یعقوبی، سحر محمدی، کامبیز کریمی
- ۴۶۹ ----- اثربخشی آموزش مهارت‌های مقابله‌ای بر آشننگی‌های روانی دانش‌آموزان دختر
فاطمه یوسفیان
- Mobile-Assisted English Language Learning, Challenges and Benefits ----- 470
Zahra Abdi, Maryam Mohsenpour
- A Critique of Critical Pedagogy ----- 471
Zahra Abdi

Dialogue in Dialogic Pedagogy -----	472
Zahra Abdi	
Investigating Sources, Dimensions and Correlates of Meaning in life Among High School Students -----	473
Somaye Ahmadi ^{✉1} , Soheila Ahmadi Ghouchan Atigh	
A Comparison of Emotional Intelligence of Popular Talented Students and Isolated Talented High School Students -----	474
Mehrbanoo Amirshahi, Mahmoud Asghari Esfandegheh, Mansoureh Amirshahi, Farzaneh Dortaj	
The Study of Using Multiple Intelligences on Academic Achievement Motivation and Anxiety Control of Talented High School Students -----	475
Mehrbanoo Amirshahi, Mansoureh Amirshahi, Ali Jalili Shishavan	
The Relationship between Anxiety and Creativity in Gifted Seventh Graders--	476
Moazameh Bahramnezhad, Hasan Asadzadeh Dahraei, Fariborz Dortaj	
Explaining the Relationship between Anxiety and Psychological, School and Socio-cultural Factors -----	477
Moazameh Bahramnezhad, Hasan Asadzadeh Dahraei, Fariborz Dortaj	
Investigating the Relationship between Social Anxiety and Emotional Intelligence with Body Dissatisfaction in Girls from 15 to 18 -----	478
Somayah Feizi, Dr. Mehdi Nayerri	
The Content Knowledge Effect on The Teachers' Scientific Literacy and Self-efficacy -----	479
Mohammad Mahdi Kaveh Semnani, Jalil Fathabadi, Omid Shokri	
Casting a Glance on Metacognitive Side of the Translator Competence: Revisiting Cognitive Load theory in the Interactive Mind of Interpreters -----	480
Hajar Khalilian, Razieh Rabbani Yekta	
The Effectiveness of Mindfulness Training on the Life satisfaction and Early maladaptive schemas -----	481
Zahra Sohrabi	
The Relationship between EFL Students' Language Learning Anxiety and their Performance -----	482
Fatemeh Takallou	
The Relationship between Students' Emotional Intelligence, Academic Achievement and Their Learning Strategies -----	483
Fatemeh Takallou	

تدوین بسته آموزش ریاضی از طریق داستان‌گویی و تأثیر آن بر رفتار یادگیری، درگیری تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر

آیدا ابراهیمی^۱✉، فریبرز درتاج^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. استاد گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

ayda.ebrahimi75@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، تدوین بسته آموزش ریاضی از طریق داستان‌گویی و تأثیر آن بر رفتار یادگیری، درگیری تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم بود. این پژوهش از نوع مطالعات شبه تجربی است که با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون به همراه گروه کنترل بوده است. برای رسیدن به این هدف جامعه آماری شامل همه دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی دبستان دخترانه صاحب‌الزمان شهر تهران در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بوده است و حجم نمونه بر اساس روش نمونه‌گیری هدفمند ۳۰ نفر که دارای ملاک‌های ورود و خروج باشند در دو گروه آزمایشی (۱۵ نفر) و گروه کنترل (۱۵) قرار داده شدند. در این پژوهش پرسشنامه رفتارهای یادگیری مک‌درموت و همکاران (۱۹۹۹)؛ پرسشنامه درگیری تحصیلی زرنگ (۱۳۹۱) و پرسشنامه عملکرد تحصیلی و نهایتاً مداخله آموزشی ریاضی از طریق داستان‌گویی بر روی گروه نمونه اجرا شد. داده‌های جمع‌آوری شده بر اساس روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و استنباطی (تحلیل واریانس چندمتغیره) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج تحقیق نشان داد که بین میانگین متغیرهای رفتار یادگیری، درگیری تحصیلی و عملکرد تحصیلی کل در گروه آزمایش و کنترل تفاوت معناداری وجود دارد. یعنی با حذف تأثیر نمرات پیش‌آزمون بین میانگین تعدیل شده برحسب گروه در مرحله پس‌آزمون تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طور کلی بر اساس این یافته‌ها می‌توان گفت در پس‌آزمون باعث کاهش نمرات متغیر رفتار یادگیری و افزایش نمرات متغیرهای درگیری تحصیلی و عملکرد تحصیلی در گروه آزمایش شده است.

واژه‌های کلیدی: آموزش ریاضی از طریق داستان‌گویی، رفتار یادگیری، درگیری

تحصیلی، عملکرد تحصیلی

کرونا و فضای مجازی. فرصت‌ها و چالش‌ها

✉ مریم ابراهیمی

دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

arabnejad.h8@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی و تبیین فرصت‌ها و چالش‌های فضای مجازی ناشی از ویروس کرونا صورت گرفته است. گرچه بیشتر افراد نگاهشان به فضای مجازی به‌ویژه در عرصه آموزش، منفی است. این پژوهش درصدد است که علاوه بر چالش‌های فضای مجازی، به فرصت‌ها و موقعیت‌های ناشی از آن بپردازد. این پژوهش از نوع مروری است. شیوه گردآوری اطلاعات، صاحب‌مناظرانه و مشاهده و کتابخانه‌ای بوده است. نتایج تحقیق نشان داد که مدارس دولتی نسبت به مدارس غیردولتی از نظر آموزش مجازی موفق‌تر هستند. کم‌رنگ شدن تعامل اجتماعی، کاهش روحیه همکاری و مشارکت و ارتباط متقابل معلم و دانش‌آموز برخی از عوارض فضای مجازی، و کاهش حواس‌پرتی و عدم تمرکز، بالا رفتن روحیه مسئولیت‌پذیری و کاهش رقابت ناسالم از دغدغه والدین کاسته است.

واژه‌های کلیدی: کرونا، فضای مجازی، فرصت، چالش، آموزش

شناسایی و اولویت بندی عوامل تأثیر گذار بر تحلیل رفتگی شغلی کارکنان آموزش و پرورش

معصومه السادات ابطحی ✉

استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران

m.abtahi2030@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر به شناسایی و اولویت بندی عوامل تأثیر گذار بر تحلیل رفتگی شغلی کارکنان آموزش و پرورش می‌پردازد. این تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از نظر اجراء، توصیفی پیمایشی و از شاخه میدانی بوده است. در این پژوهش از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است و جهت تحلیل دقیق‌تر داده‌ها و رسیدن به نتایج علمی‌تر از روش تحلیل عاملی استفاده خواهد شد. در این تحقیق از دو جامعه آماری ۱ استفاده می‌گردد. جامعه اول شامل ۲۵ نفر از خبرگان (صاحب‌نظران و کارشناسان مقطع ابتدایی آموزش و پرورش شهر تهران) می‌باشند. جامعه آماری دوم شامل معلمان مقطع ابتدایی شهر تهران می‌باشد که طبق برآورد صورت گرفته تعداد آن‌ها ۳۸۴ نفر می‌باشد. محقق پس از استفاده از ابزار پرسشنامه و مصاحبه همچنین تحلیل داده‌ها به نتایجی دست یافت که حاکی از آن است که عامل سازمانی (شغلی) دارای بیشترین اهمیت و عامل محیطی دارای کمترین اهمیت است.

واژه‌های کلیدی: عامل سازمانی، عامل فردی، عامل ساختاری، معلمان مقطع ابتدایی

شهر تهران

مقایسه‌ی سبک‌های فرزندپروری والدین کودکان عادی و زورگو

روژینا احمدپور^۱، ابوطالب سعادت‌ی شامیر^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. استادیار، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

rojinaahmadpour@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مقایسه سبک‌های فرزندپروری والدین کودکان زورگو با والدین کودکان عادی دانش‌آموزان دختر مدارس ابتدایی انجام گرفت. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر مدارس ابتدایی شهر بوکان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تشکیل دادند که از طریق روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تعداد ۱۰۰ نفر به‌عنوان نمونه مطالعه مورد بررسی قرار گرفتند. جهت جمع‌آوری داده‌های پژوهش از دو پرسشنامه زورگو/زورپذیر اولویوس و پرسش‌نامه سبک‌های فرزندپروری بامریند استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از آزمون t دو گروه مستقل استفاده گردید و به بررسی مقایسه سبک‌های فرزندپروری در بین دانش‌آموزان دو گروه عادی و زورگو پرداخته شد. نتایج به دست آمده نشان داد که از لحاظ آماری تفاوت معناداری بین شیوه‌های فرزندپروری والدین کودکان زورگو و عادی وجود دارد و شیوه‌ی فرزندپروری مستبدانه در والدین کودکان زورگو غالب است و همچنین شیوه‌ی فرزندپروری مقتدرانه در والدین کودکان عادی غالب است. بر اساس نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود که کارگاه‌های آموزشی سبک‌های فرزندپروری در اولویت مدارس قرار گیرد و با برگزاری این کارگاه‌ها والدین تأثیر مثبتی در تغییر رفتارهای نامطلوب کودکان خود داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های فرزندپروری، کودک زورگو، کودک عادی، بوکان

بررسی رابطه بین توانمندسازی روان‌شناختی با میزان پرخاشگری معلمان

روژینا احمدپور^۱، مریم صفر نواده^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. استادیار، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

rojinaahmadpour@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه توانمندسازی روان‌شناختی با میزان پرخاشگری در میان معلمان دوره اول متوسطه شهر بوکان انجام گرفت. طرح پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی بوده است. جامعه آماری این پژوهش را تمامی معلمان دوره اول متوسطه شهر بوکان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تشکیل دادند که از طریق روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای تصادفی تعداد ۱۰۰ نفر به‌عنوان نمونه مورد نظر انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های توانمندسازی روان‌شناختی اسپریتزر و میشر (۱۹۹۵) و پرخاشگری ب‌اس و پری (۱۹۹۲) پاسخ دادند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر استفاده از روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) از روش آماری ضریب همبستگی پیرسون نیز استفاده شد. سپس داده‌های بدست آمده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد که ارتباط منفی و معناداری بین دو متغیر توانمندسازی روان‌شناختی و پرخاشگری معلمان دوره اول متوسطه وجود دارد. یعنی هر چه قدر میزان توانمندسازی کارکنان بالاتر باشد، میزان پرخاشگری آنان پایین‌تر و بالعکس، هر چه قدر میزان توانمندسازی کارکنان پایین‌تر باشد، میزان پرخاشگری آنان بالاتر است.

واژه‌های کلیدی: توانمندسازی روان‌شناختی، پرخاشگری، معلمان، دوره اول

متوسطه

بررسی و مقایسه میزان افسردگی در میان معلمان زن و مرد

روژینا احمدپور ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

rojinaahmadpour@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی و مقایسه میزان افسردگی در میان معلمان زن و مرد پایه ششم ابتدایی شهر تهران به روش علی - مقایسه‌ای انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه معلمان زن و مرد پایه ششم ابتدایی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تشکیل دادند. روش نمونه‌گیری، تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای بود که با استفاده از پرسشنامه افسردگی بک (۱۹۶۱)، تعداد ۳۰۰ پرسشنامه کامل جمع‌آوری شد. پایایی پرسشنامه در پژوهش حاضر از طریق روش آلفای کرونباخ $0/87$ بدست آمد. جهت تحلیل داده‌ها از آزمون آماری t مستقل استفاده گردید و به بررسی و مقایسه افسردگی در بین دو گروه معلمان زن و مرد پایه ششم ابتدایی پرداخته شد. نتایج به دست آمده نشان داد که از لحاظ آماری تفاوت معناداری بین افسردگی معلمان زن و مرد پایه ششم ابتدایی شهر تهران وجود دارد و میزان افسردگی معلمان زن از معلمان مرد بیشتر است. با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که ارائه خدمات مشاوره در زمینه‌های بهداشت روان جهت مداخله برای کاهش افسردگی و پیشگیری آن باید در اولویت کار مسئولان آموزش و پرورش قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: افسردگی، معلمان، پایه ششم ابتدایی

اثربخشی موسیقی درمانی در کاهش اضطراب کودکان قربانی قلدری

شهبین احمدوند^۱، انسبیه خالدی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زرنند، کرمان، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، تهران، ایران

Shahin.ahmadvand0632@gmail.com

چکیده

قلدری که نوعی از پرخاشگری و در واقع شایع‌ترین شکل پرخاشگری در مدرسه است، یکی از معیارهای DSM-5 برای اختلال سلوک محسوب می‌شود. به نظر می‌رسد مداخلات موسیقی درمانی که برای درمان برخی از اختلالات جسمی، روانی و هیجانی مورد استفاده قرار می‌گیرد، می‌تواند در کاهش اضطراب قربانیان خشونت و قلدری مؤثر باشد. لذا پژوهش حاضر به منظور بررسی اثر موسیقی درمانی در کاهش اضطراب کودکان قربانی قلدری انجام شد. روش این پژوهش به صورت آزمایشی با پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل بود (۱۵=۲ و ۱۱). ۱۵ کودک دبستانی پسر ۹ تا ۱۲ ساله که در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ در مدارس شهر کرمان تحصیل می‌کردند و مورد قلدری در مدرسه قرار گرفته بودند، با نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. به منظور تعیین میزان اضطراب آن‌ها پیش‌آزمون گرفته شد و مجدداً پس از انجام موسیقی درمانی، پس‌آزمون در مورد آن‌ها اجرا گردید. بر اساس یافته‌های پژوهش، نمره اضطراب دانش‌آموزان در پس‌آزمون کاهش معناداری نشان داد. بنابراین، موسیقی درمانی در کاهش اضطراب کودکان قربانی قلدری مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: موسیقی درمانی، اضطراب، کودکان، قربانی قلدری

رویکردهای طراحی آموزشی و نظریه‌های یادگیری در بازی‌های رایانه‌ای آموزشی

روشن احمدی^۱✉، سید محمد رضا امام جمعه^۲، ناهید بهزادی^۳

۱. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

۲. دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

ro.ahmadi58@gmail.com

چکیده

یکی از عرصه‌های مهمی که تحت تأثیر پیشرفت فناوری، در معرض تغییرات بنیادین قرار گرفته است، حوزه آموزش و پرورش است، امروزه اکثر روش‌های سنتی یادگیری، آموزش و تدریس، مورد تغییر و تحول قرار گرفته و یا به نحوی سعی در سازگاری با فناوری‌ها داشته‌اند. با گسترش کاربردهای فناوری اطلاعات و ارتباطات در زندگی روزمره، شاهد شکل‌گیری نسل جدیدی از ابزارهای اینترنتی هستیم که در هر زمان و مکانی در اختیار کاربران قرار دارند. بازی‌های رایانه‌ای آموزشی جنبه‌ای از این فناوری‌ها است. قدرت بازی‌های رایانه‌ای آموزشی در این است که می‌توانند یادگیری را تسهیل کرده و سرعت آن را افزایش دهند، همچنین زمان یادگیری را کاهش داده و شرایط مطلوب و مناسب‌تری را برای یادگیری ایجاد کنند. با توجه به نقش و تاثیرگذاری بازی در فرایند آموزش و یادگیری، در صورتیکه متخصصان امر آموزش و یادگیری بتوانند یادگیری موضوعات متنوع درسی را در فرایند بازی به یادگیرندگان ارائه کنند، یادگیرندگان با شور و شوق از یادگیری خود احساس رضایت خواهند کرد. هدف این پژوهش، ارائه رویکردهای طراحی آموزشی و نظریه‌های یادگیری در بازی‌های رایانه‌ای آموزشی است که به یادگیری منجر می‌شود. روش گردآوری داده‌ها در این پژوهش اسنادی بوده است. در خاتمه پیشنهاداتی به طراحان آموزشی و دست‌اندرکاران نظام تعلیم و تربیت در جهت چگونگی استفاده از ظرفیت این بازی‌ها در آموزش ارائه می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: بازی‌های آموزشی رایانه‌ای، طراحی آموزشی، نظریه‌های یادگیری

رابطه کیفیت زندگی و تنیدگی والدینی در کودکان ادرار بی‌اختیار

مه‌رناز احمدی مبارکه^۱، زهرا نظری^۲

۱. استادیار، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران

m_ahmadi@azad.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه کیفیت زندگی و تنیدگی والدینی در کودکان ادرار بی‌اختیار بود. روش پژوهش حاضر همبستگی بود. با استفاده از روش نمونه‌برداری در دسترس، ۱۱۰ کودک ادرار بی‌اختیار از کودکان دختر و پسر ۸ تا ۱۲ ساله انتخاب شدند و به سیاهه کیفیت زندگی کودکان (PedsQL؛ وارنی، ۲۰۰۱) و فرم کوتاه شاخص تنیدگی والدینی (PSI-SF؛ آیدین، ۱۹۹۵) پاسخ دادند. نتایج همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه همزمان نشان داد که بین کیفیت زندگی و تنیدگی والدینی همبستگی منفی وجود دارد و تنیدگی والدینی قادر به پیش‌بینی قسمتی از واریانس کیفیت زندگی کودکان ادرار بی‌اختیار است. نتایج پژوهش نشان داد افزایش تنیدگی والدینی در خانواده کودکان ادرار بی‌اختیار و کاهش کیفیت زندگی این کودکان، لزوم مراجعه والدین برای مداخله هر چه سریعتر آن جهت پیشگیری از بروز مشکل‌های آتی را ایجاب می‌کند.

واژه‌های کلیدی: کیفیت زندگی، تنیدگی والدینی، ادرار بی‌اختیاری کودکان

تأثیر سایکودرام بر اختلالات درونی‌سازی و برونی‌سازی

عطیه احمدی^۱، شیرین عبداللهی^۱، مینا معین اسلام^۱، معصومه موسوی راد^۲✉

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهیدبهشتی، تهران، ایران

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی بالینی و سلامت، دانشگاه شهیدبهشتی، تهران، ایران

m_mousavirad@yahoo.com

چکیده

اختلالات هیجانی رفتاری در کودکان به شرایطی اطلاق می‌شود که در آن پاسخهای هیجانی رفتاری در مدرسه و خانه با هنجارهای جامعه تفاوت داشته باشد. به طوری که بر سازگاری فرد، عملکرد در مدرسه، مراقبت از خود و روابط اجتماعی تأثیر منفی می‌گذارد. پژوهش حاضر با هدف تأثیر سایکودرام (روان‌نمایش‌گری) بر اختلالات درونی‌سازی شده و برونی‌سازی شده در کودکان ۷ و ۸ سال دختر و پسر انجام شد. در این پژوهش از راه نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای بین کودکان ۷ و ۸ ساله انتخاب شد. سپس در دو گروه آزمون سیاهه رفتاری (cbcl) اجرا شد که ۲۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. گروه آزمایش به مدت ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای در جلسات سایکودرام (روان‌نمایش‌گری) که هر هفته اجرا می‌شد، شرکت کردند ولی گروه کنترل هیچ مداخله‌ای را دریافت نکردند. یافته‌ها نشان دادند سایکودرام بر کاهش اختلالات درونی‌سازی و برونی‌سازی کودکان و اختلالات کلی آنان اثربخش بوده است و باعث کاهش این دو دسته مشکلات در کودکان شده است.

واژه‌های کلیدی: سایکودرام، اختلالات درونی‌سازی، اختلالات برونی‌سازی

بررسی ارتباط بین میزان وابستگی به فضای مجازی و استفاده از شبکه‌های اجتماعی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان (مطالعه مروری)

اسماعیل ارباب^۱✉، مجتبی دهدار^۲، عمران دهقانی^۱، حسین شاهکزی^۱
محمد ارژنده^۱

۱. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، زاهدان، ایران
۲. دانشجوی دکتری علوم تربیتی گرایش برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک، ایران

feabm1377@gmail.com

چکیده

فضای مجازی در جامعه امروزی بشر بخش جدایی ناپذیر از زندگی مردم و بخصوص قشره اعظم تحصیل‌کردگان و دانش‌آموزان شده است که وابستگی بیش از حد آن در دانش‌آموزان مشکلات تحصیلی، آموزشی و تربیتی را به وجود آورده است. هدف پژوهش حاضر بررسی ارتباط اعتیاد و وابستگی به فضای مجازی بر عملکرد و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است. پژوهش حاضر با روش توصیفی - تحلیلی و بارویکرد مطالعات کتابخانه‌ای و یادداشت‌برداری خواندن اسناد و جمع‌آوری مطالب علمی در مقالات بین‌المللی، منابع و مدل‌های مطرح پیشرفت تحصیلی در پایگاه‌های فارسی و انگلیسی از سال‌های اخیر بوده است تا به شناختی کافی و لازم نسبت به مقوله اعتیاد اینترنتی و پیشرفت تحصیلی دست یابیم. پژوهش حاضر نشان داد که عملکرد تحصیلی و میزان استفاده از فضای مجازی یک رابطه منفی با هم دارند. چنانچه حضور دانش‌آموزان در بستر اینترنت در عصر تکنولوژی از سوی خانواده‌ها و مدارس کنترل شده نباشد آسیب‌های تحصیلی را رقم خواهد زد. هر چه وابستگی دانش‌آموز به اینترنت و فضای مجازی بیشتر و شدیدتر باشد عملکرد تحصیلی و کارهای فعالیت در سی و پیشرفت از نظره نمره و معدل که کیفیت آموزشی و عملکرد تحصیلی را نشان می‌دهد کاهش یافته و ضعیف‌تر عمل می‌کند. از یافته‌های این پژوهش می‌توان چنین نتیجه گرفت که چنانچه از شبکه‌های اجتماعی به طور درست و اصولی استفاده بشود نه اینکه عملکرد تحصیلی مختل نخواهد شد بلکه باعث ایجاد انگیزه و افزایش پیشرفت در عملکرد تحصیلی می‌شود. لذا لزوم بازنگری در سیستم آموزشی و افزایش آگاهی در زمینه سواد رسانه‌ای به خانواده‌ها، والدین و دانش‌آموزان پیشنهاد می‌شود. آن‌ها با کاربست برنامه‌هایی که اوقات فراغت دانش‌آموزان در آن‌ها پر بشود می‌توانند حضور دانش‌آموزان را در فضای رسانه‌ای کاهش بدهند.

واژه‌های کلیدی: فضای مجازی، عملکرد تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، شبکه‌های

اجتماعی، دانش‌آموزان

نقص در توجه انتخابی دانش‌آموزان با اختلال خواندن (یک مطالعه‌ی مروری)

سحر ارغوانی هادی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران

sahararghavani.1374@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مرور نقص در توجه انتخابی دانش‌آموزان با اختلال خواندن انجام شد. روش پژوهش کتابخانه‌ای - اسنادی بود. در این پژوهش ابتدا به تعریف اختلال یادگیری خاص پرداخته شد. سپس به تعریف و تشریح ویژگی‌های دانش‌آموزان با اختلال خواندن، نقایص کارکردهای اجرایی از جمله نقص در توجه انتخابی، پرداخته شده است. در پایان به پژوهش‌های داخلی و خارجی که به بررسی نقص در توجه انتخابی این کودکان است، اشاره گردید. یافته‌های این پژوهش نشان داد که دانش‌آموزان با اختلال خواندن در توجه انتخابی دچار نقص هستند. با توجه به چنین یافته‌هایی به پژوهشگران حوزه اختلال یادگیری پیشنهاد می‌شود با درمان‌های متمرکز بر کارکردهای اجرایی به خصوص نقص در توجه انتخابی گام‌های نوینی را در جهت بهبود این کودکان طی کنند.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری، اختلال خواندن، توجه انتخابی

تجربیات زیسته معلمان تازه استخدام شده از مدارس ایران زمین

زهرا ارکانی[✉] ۱، میترا ماشالهی^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

Lavin1375@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر مطالعه تجربیات زیسته معلمان تازه استخدام شده در مدارس بود. طرح پژوهش حاضر رویکرد کیفی از نوع مطالعه پدیدارشناسی توصیفی بود، جامعه پژوهش را معلمان تازه استخدام شده تشکیل می‌دادند. در این راستا، ۱۵ نفر از معلمان تازه استخدام شده از استان‌های اردبیل، گیلان، تهران، آذربایجان شرقی و غربی به صورت نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از مصاحبه ساختاریافته تارسیدن به مرحله اشباع نظری انجام گرفت. تحلیل داده‌ها از طریق کدهای باز و مشخص شدن مقوله‌های اصلی و فرعی انجام شد. یافته‌ها نشان دادند که تجربیات زیسته معلمان شامل چالش‌های اقتصادی (درآمد پایین)، روان‌شناختی (استرس و خستگی روانی)، تحصیلی (ادامه تحصیل)، عاطفی (دوری از خانه) و محیط کار (عدم تجربه کافی در ارائه مطالب و مدیریت زمان، تلاش در انتقال، چالش با همکاران و مدیران) بود. بر اساس چالش‌هایی که معلمان تازه استخدام شده روبرو می‌شوند انجام مداخلات روان‌شناختی و ارائه بسته‌های حمایتی و اجتماعی ضروری است.

واژه‌های کلیدی: معلمان تازه استخدام شده، تجربیات زیسته، مطالعه پدیدارشناختی

بررسی نقش اعتیاد به تلفن همراه در گرایش به اعتیاد نوجوانان

احمد استاد رحیمی^۱✉، آیت اله فتحی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، مؤسسه آموزش عالی چرخ نیلوفری آذربایجان، تبریز، ایران
۲. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا، تهران، ایران

Ahmadostadrahimi@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش اعتیاد به تلفن همراه در گرایش به اعتیاد نوجوانان شهر تبریز بوده است. روش تحقیق کاربردی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر تبریز که حدود ۱۵۰۰۰ نفر می‌شود تشکیل داده است و حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان ۳۷۵ نفر از دانش‌آموزان دوره متوسطه به صورت نمونه‌گیری اینترنتی انتخاب شده است. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه اعتیاد به تلفن همراه و گرایش به اعتیاد بوده است و شیوه تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین اعتیاد به تلفن همراه و مؤلفه‌های آن (خلاقیت زدایی، میل‌گرایی و احساس تنهایی) با گرایش به اعتیاد نوجوانان شهر تبریز رابطه مثبت وجود دارد. با توجه به نقش اعتیاد به تلفن همراه در پیش‌بینی گرایش به اعتیاد در نوجوانان می‌توان از نتایج حاضر در برنامه‌های پیشگیری و درمان اعتیاد به‌عنوان متغیر تأثیرگذار استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به تلفن همراه، خلاقیت‌زدایی، میل‌گرایی، احساس تنهایی،

گرایش به اعتیاد

اهمیت سازه‌ی خودکارآمدی معلمان و روند تغییر پرسش‌نامه‌های سنجش این سازه

مریم استادرحیمی ✉

کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه خوارزمی / آموزش و پرورش، تهران، ایران

Ostadrahimi_87@yahoo.com

چکیده

در این مقاله سعی شده به روش مروری و با استناد به پژوهش‌های مختلف داخلی و خارجی، اهمیت توجه به حس خودکارآمدی در معلمان و به‌ویژه معلمان تازه کار مورد بررسی قرار بگیرد، به متغیرهایی در مدرسه که تحت تأثیر این ویژگی معلمان هستند اشاره شود که از آن جمله می‌توان رضایت شغلی و سلامت روان در معلمان و پیشرفت تحصیلی و افزایش انگیزه در دانش‌آموزان را نام برد و در ادامه مسیر تحول پرسش‌نامه‌های موجود برای سنجش این سازه معرفی گردند. به طور کلی اندازه‌گیری خودکارآمدی معلم ابتدا در نظریه‌ی مکان کنترل راتر و سپس در نظریه‌ی شناختی-اجتماعی بندورا انجام گرفته است. که در این مقاله به جزئیات این اندازه‌گیری‌ها اشاره شده است. از مهم‌ترین ابزارهایی که مطابق با دیدگاه راتر طراحی شده می‌توان مقیاس وب رانام برد، و شناخته شده‌ترین و جدیدترین ابزارهای سنجش این سازه که از نظریه‌ی شناختی اجتماعی تبعیت می‌کنند ساخته‌ی بندورا و پرسشنامه‌ی TSES ساخته شده توسط شان موران و وولفولک‌هوی می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی، معلم، پرسشنامه‌ی خودکارآمدی معلم

بررسی اثربخشی قصه گویی بر عزت نفس کودکان

فرزانه اصطهباناتی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سیرجان، کرمان، ایران

miss.sunn65@gmail.com

چکیده

کارکرد قصه گویی تنها لذت بخشی و روش تخیل و توانایی‌های شنوایی و کلامی نیست. بلکه برای انتقال مفاهیم به کودکان استفاده می‌شود. هدف از تحقیق حاضر تعیین تأثیر قصه گویی بر عزت نفس کودکان دختر مقطع دبستان بود. این پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با گروه کنترل و تصادف بود. جامعه مورد بررسی تمام کودکان دختر دبستانی شهرستان سیرجان می‌باشند. ۳۰ نفر نمونه به روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب و به دو گروه ۱۵ نفری آزمایش و کنترل با پس‌آزمون و پیش‌آزمون تقسیم شدند. داده‌ها با استفاده از آزمون عزت نفس روزنبرگ (۱۹۶۵) و انجام گرفت و بعد از آن شش جلسه قصه درمانی بر گروه آزمایش انجام شد و پس‌آزمون از هر دو گروه گرفته شد و نتایج داده‌ها از طریق روش آماری تحلیل کوواریانس بررسی شد. یافته‌ها نشان داد قصه گویی بر عزت نفس کودکان دختر سیرجان تأثیر دارد.

واژه‌های کلیدی: دختر، کودکان، عزت نفس، قصه درمانی

بررسی نقش خود دلسوزی و ذهن آگاهی در پیش بینی افسردگی دانش‌آموزان پسر

محمود اصغرزاده^۱، داود قادری^۲✉

۱. گروه روان‌شناسی، واحد سراب، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران
۲. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد سراب، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران

d.ghadripsy@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش خود دلسوزی و ذهن آگاهی در پیش بینی افسردگی دانش‌آموزان پسر مقطع دوم متوسطه شهر تبریز انجام شده است. پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر تبریز بود. بدین منظور تعداد ۳۳۵ نفر دانش‌آموز به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های ذهن آگاهی بائر، پرسشنامه خود دلسوزی نف و پرسشنامه افسردگی بک استفاده شد. داده‌ها با روش‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون همزمان مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که ۴۷ درصد واریانس متغیر افسردگی بوسیله مؤلفه‌های ذهن آگاهی و ۲۷ درصد واریانس متغیر افسردگی توسط مؤلفه‌های خود دلسوزی تبیین می‌شود. نقش خود دلسوزی و ذهن آگاهی در تبیین افسردگی نشان‌دهنده اهمیت این مؤلفه‌ها در ارتباط با افسردگی دانش‌آموزان پسر است.

واژه‌های کلیدی: ذهن آگاهی، خود دلسوزی، افسردگی، دانش‌آموزان پسر

دلایل بی‌انگیزشی تحصیلی دانش‌آموزان در یادگیری درس ریاضی: مطالعه موردی دانش‌آموزان پسر

مهسا اصغری ✉

کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه / آموزش و پرورش، ارومیه، ایران

mhs.mah66@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین دلایل بی‌انگیزشی تحصیلی دانش‌آموزان در یادگیری درس ریاضی: مطالعه موردی دانش‌آموزان پسر پایه پنجم انجام شده و در جهت بهبود انگیزش و علاقه مندی دانش‌آموزان کو شیده است. این تحقیق با به کارگیری روش اقدام پژوهی و با یاری جستن از راه‌حل‌های پیشنهادی که به روش مصاحبه، مشاهده و اطلاعات گردآوری شده جمع‌آوری شده؛ به ارائه راه‌حلهایی کاربردی و مناسب پرداخته و در پی تقویت، بهبود و افزایش انگیزه و علاقه دانش‌آموزان به درس ریاضی برآمده است. مورد این پژوهش دانش‌آموزان کلاس پنجم ابتدایی دبستان شهید زین العابدین سهرابی شهرستان چابهار با تعداد ۲۰ نفر دانش‌آموز در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بوده است. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که با به کارگیری روش‌های مورد نظر (تشویق، ایجاد مشارکت دانش‌آموزان در کلاس و غیره) و ارائه راهکارهای مناسب، علاقه و انگیزش دانش‌آموزان به درس ریاضی بیشتر شده و عملکرد آن‌ها در حل مسائل ریاضی بهبود یافته است.

واژه‌های کلیدی: توسعه حرفه‌ای معلمان، کیفیت آموزش، انگیزه، درس ریاضی

بررسی وضعیت تفکر خلاق و رابطه آن با سطح تحصیلات در بین معلمان

مهسا اصغری^۱✉، سمیه علیزاده^۲، زری علیزادگان^۳

۱.. کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه / آموزش و پرورش، ارومیه، ایران

۲. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خوی / آموزش و پرورش، خوی، ایران

۳. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور خوی / آموزش و پرورش، خوی، ایران

mhs.mah66@gmail.com

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی وضعیت تفکر خلاق و رابطه آن با سطح تحصیلات در بین معلمان مدارس ابتدائی شهرستان‌های خوی و چابپاره صورت گرفته است. تحقیق از نوع توصیفی - پیمایشی بوده است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه معلمان دوره ابتدائی شهرستان‌های خوی و چابپاره به تعداد ۷۵۹۶ نفر بوده است که از بین آنها تعداد ۱۲۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه خلاقیت تورنس ۱۳۷۲ بوده است که روایی و پایایی آن محرز گردیده است. یافته‌های تحقیق نشان داده است که اکثر معلمان دارای خلاقیت خیلی کم و یا دارای خلاقیت متوسط می‌باشند، همچنین یافته‌ها نشان داده است که تفاوت معنی‌داری بین مردان و زنان در خلاقیت وجود دارد. یافته‌ها نشان داده بین سن معلمان و خلاقیت آن‌ها رابطه وجود دارد. همچنین، چنین نتیجه‌گیری شده است که خلاقیت در میان معلمان با سطوح تحصیلی مختلف متفاوت بوده است.

واژه‌های کلیدی: تفکر خلاق، خلاقیت، نگرش

بررسی نقش خودکارآمدی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر

مهسا اصغری^۱✉، محمد علیزاده^۲

۱. کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه / آموزش و پرورش، ارومیه، ایران

۲. کارشناسی ارشد زبان انگلیسی، دانشگاه ایلام / آموزش و پرورش، ارومیه، ایران

mhs.mah66@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش خودکارآمدی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر شهر ارومیه به روش توصیفی - همبستگی انجام شده است. جامعه آماری این تحقیق کلیه دانش‌آموزان پسر دوره‌ی دوم متوسطه ناحیه ۲ شهر ارومیه به تعداد ۷۱۶۷ نفر بوده که از این تعداد ۳۶۵ نفر به‌عنوان نمونه آماری به وسیله‌ی جدول مورگان به‌صورت نمونه‌گیری دردسترس، جهت مطالعه انتخاب گردید. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه خودکارآمدی که توسط شرر و همکاران (۱۹۸۲) ساخته شده است و توسط براتی (۱۳۷۵) ترجمه و اعتباریابی شده است. پیشرفت تحصیلی (بر اساس کارنامه موجود در پرونده). در پژوهش حاضر برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی روابط بین متغیرها از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داده است که، همبستگی بین متغیرهای خودکارآمدی با پیشرفت تحصیلی مثبت و معنی‌دار هستند. بر اساس معنی‌دار بودن ضریب مسیر بین خودکارآمدی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان چنین نتیجه‌گیری شده است که خودکارآمدی اثر معنی‌داری بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارد.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی، پیشرفت تحصیلی، عملکرد واقعی

بررسی استدلال تناسبی دانش‌آموزان با تمرکز بر انواع بازنمایی‌ها

نسیم اصغری^۱✉، محمد حسن بهزادی^۲، اعظم رضایی^۳

۱. استادیار آموزش ریاضی، گروه ریاضی و آمار، دانشکده علوم پایه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران

۲. دانشیار آمار، گروه ریاضی و آمار، دانشکده علوم پایه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۳. دانشجوی دکتری آموزش ریاضی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

nas.asghari@iauctb.ac.ir

چکیده

مبحث تناسب یکی از مباحث چالش‌برانگیز در حوزه آموزش ریاضی است، به طوری که معلمان در یاددهی این مبحث و دانش‌آموزان در یادگیری با مشکلات اساسی روبرو هستند. هدف از مطالعه حاضر، بررسی استدلال تناسبی دانش‌آموزان پایه هفتم با مقایسه تفکر ضربی و جمعی آن‌ها و ارتقاء عملکرد حل مسئله دانش‌آموزان در حل مسائل نسبی و تناسبی با استفاده از بازنمایی‌ها است. پژوهش حاضر به روش توصیفی انجام شده است. جامعه آماری این مطالعه شامل ۸۴۲۵ نفر دانش‌آموز پایه هفتم که در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ مشغول به تحصیل بوده‌اند بوده است. به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ۲۶۹ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. داده‌ها به کمک دو آزمون در طی دو مرحله به دست آمد. مسائلی که در این دو آزمون به کار رفت برگرفته از لوباتو (۲۰۱۰) است که دقیقاً در هر دو آزمون یکسان بودند؛ با این تفاوت که در آزمون مرحله دوم در کنار هر مسئله، از بازنمایی تصویری و یا کلامی نیز استفاده شد. داده‌ها به طور توصیفی مورد تحلیل قرار گرفت و با استفاده از آزمون زوجی، تأثیر مطلوب استفاده از بازنمایی‌ها در پاسخگویی به مسائل، مورد تأیید قرار گرفت. به استناد داده‌ها، اکثر دانش‌آموزان به تفکر ضربی رسیده‌اند و این موضوع در زمان استفاده از بازنمایی‌ها به همراه مسائل و ضمیمه بهتری پیدا کرده است. همچنین، هنگامی که نسبت یک عدد بزرگتر از واحد باشد، دانش‌آموزان در حل مسئله توانایی بالاتری دارند.

واژه‌های کلیدی: آموزش ریاضی، استدلال تناسبی، بازنمایی‌ها، دانش‌آموزان

بررسی مؤلفه‌های ارزشیابی مجازی در دوران شیوع ویروس کرونا

ملیحه اصغری ✉

دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

asgharim80@gmail.com

چکیده

آموزش و یادگیری آنلاین پدیده جدیدی نیست و طی سالهای گذشته عمدتاً از آن به‌عنوان بخشی از تدریس چهره به چهره استفاده شده است. ارزیابی بخش اساسی آموزش و یادگیری است، زیرا یادگیری را تثبیت می‌کند. ارزشیابی مبتنی بر رایانه مدت‌هاست که وجود دارد، اما ارزیابی‌های آنلاین کمتر مورد استفاده قرار گرفته است. احتمالاً این امر به دلیل مسائل مربوط به تضمین روایی، پایایی و احتمال وجود ناصداقتی است. در طی دوران شیوع ویروس کرونا، محیط‌های آموزشی در بسیاری از مدارس، چه در سطح ملی و چه در سطح بین‌المللی، تغییر پارادایم از آموزش حضوری به آموزش غیرحضوری را در پیش گرفته‌اند. این وضعیت نیاز به روشی برای ارزیابی دارد که ایمن، معتبر، قابل اعتماد، قابل قبول، عملیاتی و عادلانه باشد. روش‌های ارزیابی تکالیف، کارپوشه، خودارزیابی، سنجش همکلاسی و گروه کاری، بحث و مناظره، کتاب باز، مشاوره برخط و آزمونهای برخط چهارگزینه‌ای، شیوه‌هایی هستند که در این مقاله به‌عنوان در این مقاله اشکال مختلف ارزیابی آنلاین مورد بحث قرار گرفته است و کاربرد آنها در دوران شیوع ویروس کرونا بررسی شده است.

واژه‌های کلیدی: ارزشیابی، شیوع ویروس کرونا، فناوری، فضای مجازی

آسیب‌شناسی نقش رسانه‌های صوتی و تصویری در بروز جرایم اطفال و نوجوانان و نحوه پیشگیری از آن بر مبنای نتایج تحقیقات انجام شده

آرزو اصلانی^۱، مریم مقصودی^۲✉

۱. کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

۲. کارشناس ارشد علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، علوم و تحقیقات، تهران، ایران

n_maghsoudi31@yahoo.com

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی نقش رسانه‌های صوتی و تصویری در بروز جرایم اطفال و نوجوانان و نحوه پیشگیری از آن بر مبنای نتایج تحقیقات انجام شده داخلی و خارجی می‌باشد. مساله پژوهشی اطفال و نوجوانان از مسائل بغرنج اجتماعی است که همه جوامع بشری از دیرباز با آن روبرو بوده‌اند. این امر به خصوص در قرن حاضر و به دنبال پدیده‌های سنتی و ظهور مولفه‌های جدید در زندگی انسان، روند رو به رشدی را دنبال کرده است. در همین راستا یکی از عوامل مهم شناخته شده و تاثیرگذار در بروز جرایم اطفال و نوجوانان رسانه‌هاست و بی‌شک این تاثیر روز به روز در حال افزایش است. نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان داد که رسانه‌های صوتی و تصویری به‌عنوان کارآمدترین نهاد‌های اجتماعی نه تنها در بروز جرایم اطفال و نوجوانان از جمله جرایم علیه اشخاص، اموال و نظم و امنیت جامعه چه به صورت سنتی و چه به صورت اینترنتی تاثیرگذار است، بلکه در عین حال نقش آن در پیشگیری از جرایم اطفال و نوجوانان بسیار قابل توجه می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: رسانه‌های صوتی و تصویری، اطفال و نوجوانان، جرم

بررسی رابطه سطح شادکامی با اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان

سیده حکیمه اکبری ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه سطح شادکامی با اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر تنکابن اجرا گردید. این پژوهش از نوع کاربردی است که با طرح پژوهشی همبستگی بوده و جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر تنکابن که در مراکز آموزشی شهر تنکابن در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بوده‌اند. که تعداد آنان ۱۵۰۰ نفر گزارش شده بود نمونه تحقیق به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۳۰۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های سطح شادکامی و اضطراب اجتماعی پاسخ دادند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش عبارت بودند از: مقیاس شادکامی مونس (۲۰۰۰) و مقیاس اضطراب اجتماعی جرابک (۱۹۹۶). تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون آماری همبستگی پیرسون انجام گردید. نتایج یافته‌ها نشان داد که بین سطح شادکامی با اضطراب اجتماعی رابطه منفی و معنادار وجود دارد. همچنین پس از بررسی، مشخص شد که سطح شادکامی پیش‌بینی اضطراب اجتماعی را دارد.

واژه‌های کلیدی: سطح شادکامی، اضطراب اجتماعی، دانش‌آموزان

تأثیر مؤلفه شادکامی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر

مجید الماسی^۱✉، فائزه حمیدی^۲

۱. کارشناسی راهنمایی و مشاوره، گروه مشاوره / آموزش و پرورش منطقه انگوران زنجان، ایران

۲. کارشناسی، گروه علوم تربیتی، پردیس الزهراء، زنجان، ایران

Majid.almasi75@gmail.com

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر اثیر مؤلفه شادکامی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم شهر زنجان بود. روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم شهر زنجان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود. تعداد افراد جامعه بر اساس گزارش اداره آموزش و پرورش شهر زنجان ۹۷۹۹۵ نفر بوده است. از این تعداد ۳۸۲ نفر با توجه به جدول مورگان به عنوان نمونه انتخاب شدند. در پژوهش حاضر از پرسشنامه اصلاح شده فراشناخت برای نوجوانان استفاده شد. همچنین برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از شاخص‌های آماری توصیفی (میانگین، انحراف معیار) و همچنین روش‌های آماری استنباطی (همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه) استفاده شد. با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت شادکامی مؤلفه مثبت و تأثیر گذار بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم شهر زنجان بوده است

واژه‌های کلیدی: پیشرفت تحصیلی، شادکامی، آموزش

تدوین روش نوین آموزش فضائل اخلاقی و مقایسه اثربخشی آن با آموزش هدیه‌های آسمانی بر رفتار اخلاقی، رشد شخصیت و رشد هیجانی- اجتماعی

حمیرا الوندی^۱، رؤیا کوچک انتظار^۲، پروانه قدسی^۲، خدیجه ابوالمعالی^۳، منصوره

شهریاری احمدی^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

۳. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

a.Hemati.m@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تدوین روش نوین آموزش فضائل اخلاقی و مقایسه اثربخشی آن با آموزش هدیه‌های آسمانی بر رفتار اخلاقی، رشد شخصیت و رشد هیجانی- اجتماعی دانش‌آموزان پسر پایه ششم ابتدایی انجام شد. نوع تحقیق کاربردی و با روش ترکیبی که از دو قسمت کیفی و کمی تشکیل شده است؛ در بخش کیفی جهت تدوین یک روش نوین آموزشی با استناد به چارچوب نظری و پیشینه‌های پژوهشی با رویکرد طبقه بندی و روش تحلیل مضمون است و برای تعیین اعتبار و تأیید روایی صوری و محتوایی پروتکل از افراد صاحب نظر و خبره استفاده شده است. در بخش کمی طرح پژوهشی نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون، پس‌آزمون با گروه کنترل است. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان ۱۲ ساله پسر پایه ششم مقطع ابتدایی مدرسه دی منطقه ۱ آموزش و پرورش شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ است که با در نظر گرفتن ملاک‌های ورود به مطالعه از بین آن‌ها تعداد ۴۰ نفر انتخاب گردید و سپس به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش (۲۰ نفر) و کنترل (۲۰ نفر) جایگزین شدند. آموزش پروتکل ۱۴ جلسه‌ای روش نوین آموزش فضائل اخلاقی و کتاب هدیه‌های آسمانی است. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه رفتار اخلاقی و پرسشنامه رشد شخصیت و هیجانی- اجتماعی و برای تحلیل داده‌ها از تحلیل واریانس درون گروهی و برون گروهی استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که آموزش فضائل اخلاقی در مقایسه با آموزش هدیه آسمانی بر رفتار اخلاقی و مهارت‌های هیجانی و اجتماعی دانش‌آموزان پسر موثرتر بوده است. با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که برای دست‌یابی به رفتار اخلاقی و عملکرد هیجانی و اجتماعی بهتر در کودک، بایستی فضائل اخلاقی خصوصاً در سنین ابتدایی مدرسه به کودکان آموزش داده شود. واژه‌های کلیدی: روش نوین آموزش فضائل اخلاقی، آموزش هدیه‌های آسمانی.

رفتار اخلاقی و رشد شخصیت و هیجانی- اجتماعی

رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه با فرسودگی شغلی معلمان

سحر اله بیگی مقدم^۱، مهدیه اسکندری نسب سیاهکوهی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران / آموزش و پرورش، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران

s.alahbeygy@gmail.com

چکیده

از آنجا که صاحبان مشاغل با مجموعه‌ای از ویژگی‌های شخصیتی به حرفه خود ورود پیدا می‌کنند، یکی از معضله‌های سازمان‌ها مسئله فرسودگی شغلی است. هدف پژوهش بررسی رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه با فرسودگی شغلی است. روش این پژوهش توصیفی و کمی از نوع همبستگی و کاربردی بود. جامعه ۲۰۰ نفر از معلمان متوسطه اول شهرستان سیرجان بودند که به شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده ۱۱۴ نفر از آن‌ها انتخاب شدند. برای ابزار پژوهش از پرسشنامه فرسودگی شغلی ماسلش (۱۹۸۱) و فرم کوتاه طرحواره‌های ناسازگار یانگ (۱۹۸۸) استفاده شد. روش تحلیل داده‌ها رگرسیون و ضریب همبستگی چندگانه بود. یافته‌ها نشان داد که اکثر طرحواره‌های ناسازگار، دو مقیاس خستگی عاطفی و مسخ شخصیت فرسودگی شغلی را مثبت و معنی‌دار تبیین می‌کنند که طرحواره انزوای اجتماعی پیش‌بین بزرگتری برای دو این مقیاس فرسودگی شغلی بوده است. و فقط طرحواره وابستگی افراطی، خرده‌مقیاس عدم موفقیت فردی را تبیین می‌کند. بنابراین طرحواره‌های ناسازگار سبب ایجاد تنش و افزایش فرسودگی شغلی است که به‌منظور افزایش بهره‌وری و برنامه‌ریزی برای کنترل و پیشگیری فرسودگی استفاده سودمند از آموزش‌ها و مشاوره شغلی توصیه می‌شود که از لحاظ شغلی و صنعتی حائز اهمیت است.

واژه‌های کلیدی: طرحواره، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، فرسودگی شغلی

تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر مطلوبیت اجتماعی و شادکامی دانش‌آموزان دختر

مه‌ری الیاسی^۱، مونا برادران خانیانی^۱

۱. کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

mehrielyasi73@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر مطلوبیت اجتماعی و شادکامی دانش‌آموزان دختر بود. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی همراه با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان دختر پایه سوم دوره دوم متوسطه شهر قم در نیم سال اول تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بودند. از بین آن‌ها ۳۰ نفر پس از ارزیابی‌های اولیه و به روش نمونه‌گیری هدفمند، به عنوان نمونه پژوهش انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و گروه کنترل (۱۵ نفر) گمارش شدند. گروه آزمایش در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای برنامه آموزش مهارت‌های زندگی را به صورت گروهی در هر هفته ۲ جلسه دریافت کردند؛ گروه کنترل به مدت دو ماه در لیست انتظار قرار گرفت. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های مطلوبیت اجتماعی کراون و مارلو (۱۹۶۰) و شادکامی آرگیل و همکاران (۱۹۸۹)، استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره استفاده شد. یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که با کنترل اثر پیش‌آزمون، بین میانگین نمرات پس‌آزمون افراد گروه‌های آزمایش و کنترل در متغیرهای مطلوبیت اجتماعی و شادکامی، تفاوت معناداری وجود داشت. با توجه به نتایج این پژوهش پیشنهاد می‌شود تا مشاوران و مربیان مدارس از نتایج سودمند آموزش مهارت‌های زندگی در جهت افزایش مطلوبیت اجتماعی و شادکامی دانش‌آموزان، بهره ببرند.

واژه‌های کلیدی: آموزش مهارت‌های زندگی، مطلوبیت اجتماعی، شادکامی، دانش‌آموزان

نقش مداخلات مبتنی بر انسجام حسی بر کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان نارسا خوان (یک مطالعه مروری)

الهام امامی میبدی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

emamimeybodi@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مرور نقش مداخلات مبتنی بر انسجام حسی بر کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان نارسا خوان انجام شد. روش پژوهش کتابخانه‌ای-اسنادی بود. در این پژوهش ابتدا به تعریف اختلال یادگیری خاص پرداخته شد سپس به تعریف و تشریح ویژگی‌های دانش‌آموزان با اختلال خواندن، نقایص کارکردهای اجرایی در این دانش‌آموزان، تشریح کارکردهای اجرایی و انواع آن، مداخلات مبتنی بر انسجام حسی و نقش آن در بهبود کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان نارسا خوان و در پایان به پژوهش‌های داخلی و خارجی مبتنی بر اثربخشی برنامه مداخله‌ای انسجام حسی در کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان نارسا خوان پرداخته شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که مداخلات مبتنی بر انسجام حسی تأثیر بسزایی بر بهبود کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان نارسا خوان دارد. با توجه به یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود معلمان، مربیان و درمانگران حوزه اختلال یادگیری خاص از برنامه مداخله‌ای مبتنی بر انسجام حسی به‌عنوان یک روش مداخله‌ای مؤثر در بهبود کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان نارسا خوان و در عین حال ارتقا پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان نارسا خوان بهره‌گیرند.

واژه‌های کلیدی: انسجام حسی، کارکردهای اجرایی، نارساخوانی

اثربخشی موسیقی درمانی بر شادکامی و کیفیت خواب

نجیمه امکی^۱، فریده امکی^۲، کبری امکی^۳

۱. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی عمومی، آموزش و پرورش، مهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، آموزش و پرورش، مهران، ایران

۳. کارشناس، کامپیوتر، آموزش و پرورش، مهران، ایران

naj.amak.4348@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، اثربخشی موسیقی درمانی بر شادکامی و کیفیت خواب در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر مهران است. این تحقیق از نوع پژوهش‌های شبه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون همراه با گروه کنترل است. جامعه آماری شامل همه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر مهران بود. نمونه شامل ۳۰ دانش‌آموز بود که با نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند و به طور تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) قرار گرفتند. گروه آزمایش به مدت ۱۲ جلسه موسیقی درمانی دریافت کردند. ابزارهای این پژوهش پرسشنامه شادکامی و کیفیت خواب بود. برای آزمون فرضیه‌ها از تحلیل آماری مانکوا و آنکوا استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که موسیقی درمانی، اثر معناداری بر افزایش شادکامی و کیفیت خواب در دانش‌آموزان داشته است. با استناد به داده‌های بدست آمده از این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که ارائه موسیقی درمانی بر شادکامی و کیفیت خواب دانش‌آموزان مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: موسیقی درمانی، شادکامی، کیفیت خواب، دانش‌آموزان

پیش‌بینی شادکامی دانش‌آموزان دختر بر اساس سبک‌های دلبستگی و سیستم‌های مغزی-رفتاری

نیکوامیدبختیاری^۱، علی صدراللهی^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران
۲. مربی، گروه پرستاری سالمندی، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گلستان، ایران

nik.ob.psy@gmail.com

چکیده

شادکامی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای روانی بشر به دلیل تأثیرات عمده‌ای که بر شکل‌گیری شخصیت آدمی دارد، همواره ذهن انسان را به خود مشغول کرده است. بنابراین این پژوهش با هدف پیش‌بینی شادکامی دانش‌آموزان دختر ابتدایی بر اساس سبک‌های دلبستگی و سیستم‌های مغزی-رفتاری انجام گرفت. این پژوهش توصیفی و از نوع مطالعات همبستگی بود. جامعه آماری شامل تمامی کودکان پایه‌ی چهارم ابتدایی شهر اصفهان در سال ۱۳۹۹ بود که از بین آنان ۲۵۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه احساس شادکامی (آرگایل و کراسلند، ۱۹۸۹)، پرسشنامه سبک دلبستگی (کولینز و رید، ۱۹۹۰) و پرسشنامه سیستم‌های روی‌آوری و بازداری رفتاری (کارور و وایت، ۱۹۹۴) بود. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش‌های آمار توصیفی، ضریب همبستگی و رگرسیون چندمتغیره با SPS/26 انجام شد. در این پژوهش همه‌ی موارد اخلاقی رعایت شد. نتایج پژوهش نشان داد که بین سبک دلبسته‌ایمن و سیستم فعال‌سازی رفتاری با احساس شادکامی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. رابطه بین دلبستگی‌های اجتناب‌یو سوگراو سیستم بازداری رفتاری با احساس شادکامی دانش‌آموزان رابطه منفی و معناداری وجود دارد. تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که سهم هر یک از سبک‌های دلبسته‌ایمن دلبسته‌اجتنابی و دلبسته‌سوگراو سیستم فعال‌سازی رفتاری و سیستم بازداری رفتاری بر احساس شادکامی معنادار بوده است. با توجه به نتایج مطالعه می‌توان گفت سبک‌های دلبستگی و سیستم‌های مغزی-رفتاری بر احساس شادکامی کودکان مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: شادکامی، سبک دلبستگی، سیستم بازداری رفتاری، سیستم

فعال‌سازی رفتاری، دانش‌آموزان ابتدایی

مروری بر روش‌ها و مداخلات ارتقای مهارت حل مسئله ریاضی در دانش‌آموزان با اختلال ریاضی

فاطمه امیدوار[✉] ۱، نرگس عباسی زادگان^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرلنگه، ایران

fatemehomidvar9192@gmail.com

چکیده:

پژوهش حاضر باهدف مروری بر روش‌ها و مداخلات ارتقای مهارت حل مسئله ریاضی در دانش‌آموزان با اختلال ریاضی انجام شد. روش این پژوهش کتابخانه‌ای اسنادی است. در این پژوهش در ابتدا به تعریف اختلال ریاضی، میزان شیوع این اختلال و مشکلات کلی این اختلال پرداخته شد. پس از آن به تشریح مشکلات دانش‌آموزان با اختلال ریاضی در مهارت‌های حل مسئله ریاضی پرداخته شد و به صورت مفصل‌تر روش‌های مداخله‌ای در جهت ارتقاء حل مسئله ریاضی معرفی گردید و در نهایت پیشینه‌های داخلی و خارجی موردبحث قرار گرفت. یافته‌های این پژوهش نشان داد که روش‌ها و مداخله‌های مؤثری در زمینه ارتقاء مهارت‌های حل مسئله ریاضی در دانش‌آموزان وجود دارد. با توجه به یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود معلمان، مربیان و درمانگران حوزه اختلال یادگیری خاص از این روش‌های مؤثر در جهت ارتقاء مهارت حل مسئله دانش‌آموزان با اختلال ریاضی بهره‌گیرند.

واژه‌های کلیدی: اختلال ریاضی، حل مسئله، دانش‌آموزان

اثربخشی آموزش ارتباط بدون خشونت بر اضطراب و احساس تنهایی

آرزو امیری کفشگری^۱، میترا مصلحی جویباری^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، موسسه آموزش عالی فروردین قایمشهر، ایران

۲. دکتری روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، موسسه آموزش عالی فروردین قایمشهر، ایران

Mitra.moslehi@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش ارتباط بدون خشونت بر اضطراب و احساس تنهایی دانش‌آموزان پایه اول بود. روش پژوهش حاضر، نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بوده است. جامعه پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان پایه اول مقطع دبستان شهرستان قائم‌شهر در سال ۱۳۹۸ بود که در حوزه شهری مشغول تحصیل بوده‌اند. تعداد آن‌ها طبق آمار آموزش و پرورش ۲۸۴۴ دانش‌آموز است. حجم نمونه با توجه به طرح پژوهش برای هر گروه آزمایش و کنترل ۱۵ نفر و در مجموع این فرد در نظر گرفته شده است که صورت تصادفی که به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه مقیاس اضطراب اسپنس و مقیاس احساس تنهایی آشور بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات از روش آمار توصیفی، میانگین و انحراف استاندارد متغیرها، فراوانی و درصد متغیرها و در بخش آمار استنباطی از آزمون کوواریانس استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد آموزش ارتباط بدون خشونت بر اضطراب و احساس تنهایی دانش‌آموزان پایه اول تأثیر دارد. با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، پیشنهاد می‌گردد که مراکز مشاوره و روان‌درمانی کارگاه‌های آموزش مبتنی بر آموزش ارتباط بدون خشونت را برای مراجعه‌کننده‌ها تدارک ببینند تا مراجعه‌کننده‌ها بتوانند به روابط و تعارضات خود بیشتر توجه نموده و درصدد کاهش تعارضات خود برآیند.

واژه‌های کلیدی: آموزش ارتباط بدون خشونت، اضطراب، احساس تنهایی

رابطه بین تاب‌آوری و سرسختی روان‌شناختی با گرایش به اعتیاد در دانش‌آموزان

مجتبی امیری مجد^۱، محمد قمری^۱، حسن امانی^۲✉

۱. دانشیار گروه روان‌شناسی، واحد ابهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ابهر، ایران
۲. کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، واحد ابهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ابهر، ایران

amanihassan758@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه تاب‌آوری و سرسختی روان‌شناختی با گرایش به اعتیاد انجام شده است. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بوده است، برای این منظور تعداد ۱۲۰ نفر از دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان سردشت (۶۰ نفر پسر و ۶۰ نفر دختر) به شیوه نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های تاب‌آوری کانر و دیویدسون و سرسختی روان‌شناختی کوباسا، مقیاس پذیرش اعتیاد وید و همکاران استفاده گردید. جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش از آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که: بین تاب‌آوری و گرایش به اعتیاد در دانش‌آموزان در نمونه مورد بررسی رابطه معنی‌داری وجود ندارد. بین سرسختی روان‌شناختی و گرایش به اعتیاد در دانش‌آموزان در نمونه مورد بررسی رابطه معنی‌داری وجود دارد که نتیجه می‌شود میزان بالای عوامل گرایش به سوء مصرف مواد در دانش‌آموزان، توجه به عوامل خطر پذیر و مداخلات پیشگیرانه، آموزش سرسختی روان‌شناختی را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین راهبردهای سلامت روان، امری ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: تاب‌آوری، سرسختی روان‌شناختی، گرایش به اعتیاد، دانش‌آموزان دبیرستانی

نگاهی به پدیده‌ی "شاگرد اولی" در مدارس و فقدان رویکرد آموزش مشارکتی

فاطمه امیری ✉

کارشناسی ارشد مطالعات فرهنگی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

ftm.amiri@gmail.com

چکیده

امروزه شاهد تلاش مستمر دانش‌آموزان و والدین ایشان جهت کسب جایگاه‌های برتر و کنار زدن دیگر رقبا و به تعبیری حفظ عنوان "شاگرد اولی" هستیم که به معضلی فراگیر در مدارس تبدیل گشته است. این برتری جویی منجر به شکل‌گیری رفتارهایی نظیر مقابله، تحقیر، غرور، دلسردی و حسادت در فراگیران می‌شود که به وضوح مغایر با اهداف اصیل مقوله‌ی تعلیم و تربیت است. پژوهش‌های متعدد نشان داده‌اند که یکی از راه‌های مثبت و اصولی ایجاد انگیزه در یادگیرندگان، پرهیز از رویکردهای تفوق‌طلبانه و عاری از توجه به تمایزات فردی و در عوض تمرکز بر مشارکت، تعامل، کار گروهی و کشف استعدادها و فرایند فراگیران است. در این پژوهش که در آن از روش توصیفی-تحلیلی استفاده است از یک نمونه موردی به‌عنوان نمونه‌ی موفق از آموزش عاری از رقابت منفی، رتبه‌بندی و ترویج مفهوم "شاگرد اولی" یاد شده است که در طی آن ده اصل از اصول مدرسه‌ی مذکور مبتنی بر مشارکت، مورد تحلیل و بررسی قرار می‌گیرد. مدرسه‌ی فرهاد یکی از مدرسه‌های پیشگام در ایران بود که به دست توران میرهادی، روان‌شناس ایرانی بنیان گذاشته شد که نمونه‌ی بسیار موفق از مدارس مشارکتی است. در این مدرسه که سیاست‌های آن عموماً مبتنی بر آراء ژان پیاژه و هنری والون بود عشق به کودکان و احترام به آنان، توجه به تفاوت‌های فردی و تلاش در جهت آموزش منطبق با نیازهای کودکان، منجر به دستیابی به دیدگاه‌های متحول و خلاق در زمینه آموزش و پرورش شد که می‌تواند به‌عنوان الگویی موفق در این زمینه در نظر گرفته شود.

واژه‌های کلیدی: شاگرد اولی، رقابت، مدرسه فرهاد، توران میرهادی

مدرسه در نگاه پائولو فریره نظریه پرداز آموزش و پرورش انتقادی

فاطمه امیری ✉

کارشناسی ارشد مطالعات فرهنگی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

ftm.amiri@gmail.com

چکیده

نظریه انتقادی، برگرفته از آراء مکتب فرانکفورت، در واقع محصول دوره خاصی از فعالیت این مکتب است و از جمله نگره‌های انتقادی قرن بیستم در حوزه علوم اجتماعی و فرهنگ است. در آموزش و پرورش انتقادی معلمان روشنفکران تحول‌آفرینی تلقی می‌شوند که جایگاه اجتماعی و سیاسی قابل توجهی دارند. تعلیم و تربیت انتقادی دانش‌آموز محور است. یادگیری امری گروهی و همیارانه است و گفتگو روش آموزش این دیدگاه به شمار می‌رود. فریره در آثار خود نقش معلمان در دیدگاه تعلیم و تربیت انتقادی را اندیشمندانی رهایی بخش، کارگران فرهنگی، روشنفکران ستیزه‌جو و تحول‌آفرین می‌داند که خصوصیات آن‌ها شجاعت اخلاقی و نقادی است. در دیدگاه وی هدف از تعلیم و تربیت انتقادی آماده‌سازی شهروندانی آگاه و انتقادی برای مشارکت فعال در جامعه است و هدف این است که شاگردان بر مبنای نقادی‌های خود مدرسه را اصلاح کنند، به نحوی که مدارس به فضاهای عمومی آزاد منبثانه تبدیل شوند تا دیدگاه نسل جوان به حقوق و مسئولیت‌های راستین اخلاقی، سیاسی، اقتصادی خویش باز شود. این مقاله می‌کوشد با روش توصیفی-تحلیلی، دیدگاه یاد شده را مورد بررسی و تحلیل قرار دهد.

واژه‌های کلیدی: مدرسه، آموزش و پرورش انتقادی، پائولو فریره

اثربخشی تقویت شنیداری حلقه واجی بر بهبود خرده مهارت‌های خواندن دانش‌آموزان با ضعف خواندن

زهرا امین‌آبادی^۱، مهديه ريبيسي سر بيژن^۲، سمیه احمدی^۳✉، نازیلا ندایی توسی^۴

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه خوارزمی / آموزش و پرورش، البرز، ایران

۳. استادیار، گروه روان‌شناسی و مشاوره، موسسه آموزش عالی رسام، کرج، ایران

۴. کارشناسی ارشد تربیت بدنی، دانشگاه خوارزمی، کرج، ایران

ssahmadiii@gmail.com

چکیده

خواندن مهارتی اساسی در پایه‌های ابتدایی و پیش‌بینی اساسی عملکرد کلی تحصیلی در پایه‌های بالاتر محسوب می‌شود. مهارت خواندن از خرده مهارت‌هایی شکل گرفته است که هر یک اساس عصب‌شناختی و کارکردی متفاوت دارند. این پژوهش شبه‌آزمایشی با هدف مطالعه اثربخشی تمرین‌های شنیداری واج‌شناختی بر بهبود خرده مهارت‌های خواندن انجام گرفت. نمونه مورد پژوهش ۳۰ دانش‌آموز از جامعه آماری تمام دانش‌آموزان پایه‌های دوم تا پنجم ابتدایی شهر کرج بودند، که به روش در دسترس انتخاب و در دو گروه آزمایش و گواه گمارده شدند. نتایج حاکی از آن بود که تمرین‌های واج‌شناسی شنیداری موجب بهبود خرده مهارت خواندن کلمات معنادار، زنجیره کلمات، نامیدن، درک متن، حذف آوا، خواندن ناکلمات و شبه کلمات، نشانه‌های حرف و مقوله شد؛ اما این تمرین‌ها نتوانست در بهبود خرده مهارت قافیه و درک کلمات مؤثر باشد. بنابراین به طور خلاصه می‌توان نتیجه گرفت که برنامه واج‌شناسی شنیداری با تقویت حلقه واج‌شناسی و تحریک مجری مرکزی حافظه شنیداری، می‌تواند منجر به تقویت خرده مهارت‌های تشکیل‌دهنده مهارت خواندن شده و در نتیجه باعث بهبود مهارت خواندن گردد.

واژه‌های کلیدی: حلقه واجی، تقویت شنیداری، خرده مهارت‌های خواندن

مؤلفه‌های ارزشی اثرگذار بر قضاوت اخلاقی کودکان دبستان و مقایسه با مراحل رشد اخلاقی کلبرگ: یک مطالعه پدیدارشناسی

آرزو امینی[✉]، مرضیه سادات موسوی^۱

۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

Arezoo.amini70@gmail.com

چکیده

پیشرفت فن‌آوری و جهانی‌سازی، افراد را در معرض طیف گسترده‌ای از ارزش‌های متنوع و گاه متضاد قرار می‌دهد و در این بین، کودکان دبستانی به دلیل عدم تجهیز به تفکر انتزاعی، بیش از سایرین در معرض سردرگمی و تناقض قرار دارند. این کودکان سردرگم، استدلال‌های اخلاقی ضعیف‌تری را شکل می‌دهند و با الگوهای رفتاری خاصی از جمله تناقض رفتاری، بی‌ارادگی، باری به هر جهت بودن و همنوایی افراطی قابل توصیف‌اند. لذا شنا سایی عمیق ارزش‌های کودکان و کمک به آن‌ها به نحوی که بتوانند تناقضات محیطی را حل و فصل کرده و از انرژی خود در مسیر تحقق اهدافشان استفاده کنند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. هدف پژوهش حاضر این بود که ملاک‌های مورد استفاده کودکان دبستانی برای قضاوت اخلاقی (درست و غلط بودن رفتارها) را بیرون کشیده و آن را با ملاک‌های قضاوت اخلاقی نظریه کلبرگ مقایسه کند. روش پژوهش حاضر از نوع کیفی و پدیدارشناسانه است. بدین منظور نمونه‌گیری به صورت دردسترس بوده و از مصاحبه نیمه ساختاریافته به‌عنوان ابزار پژوهش استفاده شد که پس از ۲۵ مصاحبه و کدگذاری با استفاده از نظریه زمینه‌ای، داده‌ها به حد اشباع رسیدند. یافته‌ها نشان داد مؤلفه‌های ارزش در دانش‌آموزان دختر دبستانی به ترتیب عبارت بود از: ارزش‌های بین‌فردی (ارزش‌های خانوادگی، قانونی، اجتماعی، اخلاقی) و ارزش‌های درون‌فردی (ارزش‌های علمی، اقتصادی، ایمنی، رشد شخصی و مذهبی). بنظر می‌رسد نمونه پژوهش حاضر، علاوه بر ملاک اجتناب از تنبیه و دریافت تشویق (مرحله پیش‌قراردادی مورد اشاره در نظریه کلبرگ)، از ارزش‌های خانوادگی، قانونی و همچنین ارزش‌های مذهبی که می‌تواند مطابق با ملاک‌های مطرح در مرحله سوم و چهارم نظریه کلبرگ باشد نیز به‌عنوان ملاک برای تعیین درست و غلط بودن رفتارها استفاده می‌کند.

واژه‌های کلیدی: ارزش‌ها، رشد اخلاقی، قضاوت اخلاقی، کودکان، پدیدارشناسی

رابطه اهمال کاری تحصیلی با هویت تحصیلی و ساختار انگیزشی در دانش‌آموزان

داریوش امینی^۱، مجید الماسی^۲، مهدی شریفی^۳

۱. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس دانشگاه مقصودی، همدان، ایران

۲. کارشناسی راهنمایی و مشاوره، گروه مشاوره / آموزش و پرورش منطقه انگوران زنجان

۳. کارشناسی راهنمایی و مشاوره، گروه مشاوره / آموزش و پرورش منطقه آلتق بستان آباد

majid.almasi75@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه اهمال کاری تحصیلی با هویت تحصیلی و ساختار انگیزشی در دانش‌آموزان دوره‌ی دوم متوسطه سال دوازدهم بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه سال دوازدهم شهر همدان تشکیل می‌داد که در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ مشغول به تحصیل بودند. که تعداد آن‌ها ۵۳۲۵ نفر اعلام شد. حجم نمونه و روش نمونه‌گیری با استفاده از جدول نمونه‌گیری مورگان و کرجسی تعداد ۲۳۲ نفر به صورت نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شد. طرح پژوهش حاضر از نظر ماهیت، کمی و از نظر هدف، کاربردی بوده است و از نظر روش گردآوری داده‌ها، نیز روش همبستگی از نوع پیش‌بینی است. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین اهمال کاری تحصیلی با هویت تحصیلی سردرگم و دیررس و ساختار انگیزشی غیر انطباقی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد و همچنین بین اهمال کاری تحصیلی با هویت تحصیلی موفق و ساختار انگیزشی موفق، ساختار انگیزشی انطباقی رابطه معکوس و معناداری وجود دارد. هویت تحصیلی و ساختار انگیزشی می‌توانند اهمال کاری تحصیلی دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه سال دوازدهم را پیش‌بینی کنند.

واژه‌های کلیدی: اهمال کاری تحصیلی، هویت تحصیلی، ساختار انگیزشی

مسائل و مشکلات مدرسه از منظر دانش‌آموزان

عباس اناری نژاد^۱، محسن خلیلی^۲✉، ابوالفضل طهماسبی^۲، علیرضا قوهستانی^۲

۱. استادیار، گروه علوم تربیتی، پردیس شهید رجایی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، شیراز، ایران

Mohsen.khalili1379@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر به منظور بررسی مسائل و مشکلات مدرسه از دید دانش‌آموزان دوره ابتدایی استان فارس انجام شده است. این مطالعه، یک مطالعه کیفی است که داده‌های آن از طریق مصاحبه‌ی نیمه‌ساختار یافته جمع‌آوری گردید. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان دوره ابتدایی استان فارس بود. شمار شرکت‌کنندگان در این مطالعه به ۲۶ نفر رسید که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از روش تحلیل مضمون تحلیل گردید. یافته‌ها نمایانگر پنج مضمون کلی شامل: مشکلات مربوط به حوزه معلم، مدیر و کارکنان، برنامه‌های درسی، فضا و امکانات و جو اجتماعی-روانی مدرسه بود. مطابق نتایج به دست آمده بر اساس دیدگاه دانش‌آموزان دوره ابتدایی؛ (۱) بد اخلاقی و استفاده از روش‌های سنتی تدریس به ترتیب مهم‌ترین ویژگی نامطلوب فردی و حرفه‌ای یک معلم محسوب می‌گردد، (۲) مدیر و کارکنان مدرسه معمولاً به خواسته دانش‌آموزان در تأمین و سایل و امکانات مورد نیاز مدرسه کم توجه‌اند و در اجرای قوانین و مقررات اهمال می‌کنند، (۳) عدم وجود و سایل آموزشی لازم در اجرای برنامه‌های درسی، ملموس و نگران‌کننده است، (۴) وسایل و امکانات لازم و کافی در مدارس کمتر دیده می‌شود و (۵) شلوغی، ازدحام و سروصدای زیاد دانش‌آموزان در مدرسه منجرکننده است. برای رفع مسائل و مشکلات یاد شده و به تبع آن کاهش ملالت، دلزدگی و تنفر دانش‌آموزان نسبت به مدرسه لازم است تمهیداتی اتخاذ گردد که معلمان با حوصله بیشتر، برخورد مهربانانه‌تری با دانش‌آموزان داشته باشند و م‌سولین مدرسه با رعایت قوانین به خواسته‌های منطقی دانش‌آموزان در تهیه و تأمین و سایل و امکانات مورد نیاز مدرسه توجه داشته باشند و نسبت به رعایت بهداشت روانی در مدرسه اهتمام ورزند.

واژه‌های کلیدی: مشکلات مدرسه؛ دانش‌آموزان؛ دوره ابتدایی؛ تحلیل مضمون

ویژگی‌های مدرسه دوست داشتنی از دیدگاه دانش‌آموزان

عباس اناری نژاد^۱، نگار رنجبر^۲، علی محمد خلیلی^۲

۱. استادیار، گروه علوم تربیتی، پردیس شهید رجایی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، شیراز، ایران

negar.ranjbar565@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر به منظور بررسی ویژگی‌های یک مدرسه دوست داشتنی از دید دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهر شیراز انجام شده است. این مطالعه، یک مطالعه کیفی است که داده‌های آن از طریق مصاحبه‌ی نیمه ساختار یافته جمع‌آوری گردید. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهر شیراز بود. شمار شرکت‌کنندگان در این مطالعه به ۲۸ نفر رسید که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از روش تحلیل محتوا تحلیل گردید. یافته‌ها نمایانگر پنج مضمون کلی شامل: معلم، مدیر و کارکنان، برنامه‌های درسی، فضا و امکانات، و جو اجتماعی مدرسه دوست داشتنی بود. بر اساس نتایج حاصله، معلم دوست داشتنی، مهربان، دلسوز و خوش اخلاق است؛ مدیر و کارکنان مدرسه دوست داشتنی، مهربان و خوشرو هستند؛ درس ریاضی به دلیل فعالیت‌ها و تمرین‌های زیادی که برای فکر کردن و رسیدن به جواب نهایی دارد، دوست داشتنی است؛ حیاط مدرسه دوست داشتنی پر از درخت و گل و گیاه و دارای چمن برای بازی بوده است و رنگ و تزئینات کلاس مدرسه دوست داشتنی شاد و زیباست؛ در مدرسه دوست داشتنی، دانش‌آموزان با همکاری و همفکری یکدیگر فعالیت گروهی انجام می‌دهند و عدالت رعایت می‌شود. بنابراین برای علاقه‌مند کردن دانش‌آموزان به مدرسه باید ترتیبی اتخاذ گردد که محیط مدرسه، دارای فضایی شاد و زیبا توأم با رفتار محبت‌آمیز و مهربانانه از طرف معلم، مسئولان و کارکنان باشد و دانش‌آموزان بتوانند در فعالیت‌های کلاس و مدرسه به صورت گروهی مشارکت نمایند.

واژه‌های کلیدی: دوست داشتنی؛ مدرسه؛ دانش‌آموزان؛ دوره ابتدایی

مقایسه انگیزه پیشرفت و خلاقیت در دانش‌آموزان تیزهوش و عادی

طاهره انصاری ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

ansari.tahereh87@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر مقایسه انگیزه پیشرفت، خلاقیت در دانش‌آموزان تیزهوش و عادی شهر رشت بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان مدارس تیزهوش و عادی شهر رشت بودند که در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ مشغول به تحصیل بودند. به منظور انجام پژوهش حاضر تعداد ۱۴۰ دانش‌آموز به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند و پرسشنامه‌های انگیزه پیشرفت و خلاقیت در اختیار آن‌ها قرار گرفت. پس از جمع‌آوری اطلاعات، داده‌ها بوسیله آزمون تی تست گروه‌های مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که بین دانش‌آموزان تیزهوش و عادی از نظر انگیزه پیشرفت، خلاقیت و مولفه‌های آن تفاوت معنی‌داری وجود دارد. لذا بر اساس نتایج پژوهش حاضر می‌توان نتیجه‌گیری نمود که در بحث آموزش و تعلیم و تربیت دانش‌آموزان بایستی به نقش هوش، خلاقیت و انگیزه پیشرفت توجه ویژه داشت.

واژه‌های کلیدی: انگیزه پیشرفت، خلاقیت، تیزهوش، دانش‌آموز

اثربخشی آموزش مهارت‌های تعاملی بر ناگویی خلقی دانش‌آموزان با اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی

نیجیره فان انور عبدالله ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

roohallahfathabadi@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، اثربخشی آموزش مهارت‌های تعاملی بر ناگویی خلقی دانش‌آموزان با اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی بود. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه کودکان پسر 12 تا 14 سال که در سال 1398 در حال دریافت درمانی از مراکز درمانی شهر تهران بودند، تشکیل دادند. در این پژوهش 16 کودک با اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان حجم نمونه انتخاب و 8 نفر از آن‌ها در گروه آزمایش و 8 نفر دیگر در گروه کنترل به شیوه تصادفی گمارش شدند. در ابتدا هر دو گروه توسط مقیاس ناگویی خلقی تورنتو (2006) مورد ارزیابی قرار گرفتند. گروه آزمایش در 12 جلسه 45 دقیقه‌ای به مدت 1 ماه آموزش مهارت‌های تعاملی را دریافت کردند در حالی که گروه کنترل چنین روشی را دریافت نکردند. در پایان مجدداً هر دو گروه توسط مقیاس ناگویی خلقی (2006) مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های این پژوهش نشان داد که آموزش مهارت‌های تعاملی موجب کاهش ناگویی خلقی دانش‌آموزان با اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی می‌شود. با توجه به یافته‌ها می‌توان از آموزش مهارت‌های تعاملی به‌عنوان یک روش کارآمد در کاهش ناگویی خلقی دانش‌آموزان با اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی، مهارت‌های تعاملی، ناگویی

خلقی

اثربخشی آموزش روان‌درمانی مثبت‌گرا بر تاب‌آوری و خودمهارگری دانش‌آموزان

طاهره اولاد قباد ✉

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران

taherehghobadi@gmail.com

چکیده

تاکید روان‌شناسی مثبت‌گرا بر سلامت روان شناختی به ایجاد مداخلات آموزشی جدید با هدف ارتقاء بهزیستی در مدارس و تقویت تاب‌آوری و خودمهارگری دانش‌آموزان می‌شود. پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی روان‌درمانی مثبت‌گرا بر تاب‌آوری و خودمهارگری دانش‌آموزان صورت پذیرفت. پژوهش حاضر، شبه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر سال اول متوسطه شهر تهران (سال ۱۳۹۸-۱۳۹۹) بود. با نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی ۲۴ دانش‌آموز با تاب‌آوری و خودمهارگری پایین بعنوان نمونه پژوهش از میان کلیه دانش‌آموزان انتخاب و به دو گروه آزمایش (۱۲ نفر) و کنترل (۱۲ نفر) به صورت تصادفی قرار داده شدند. ابزار به کار برده شده شامل پرسشنامه تاب‌آوری کانور و دیویدسون (۲۰۰۶) و مقیاس خودمهارگری تنجی بامیستر و بون (۲۰۰۴) بود. تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کواریانس (مانکوا) در نرم افزار SPSS-21 انجام گردید. نتایج به دست آمده از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره (مانکوا) و آماره F و $sig < 0/05$ تفاوت معناداری در متغیرهای تاب‌آوری و خودمهارگری را در گروه آزمایش نشان داد. در متغیر تاب‌آوری اندازه اثر برابر با $0/817$ و خودمهارگری برابر با $0/513$ به دست آمد. یافته‌های پژوهش بیانگر این مطلب بود که روان‌درمانی مثبت‌گرا و خودمهارگری را در دانش‌آموزان افزایش می‌دهد و اثربخش بوده است.

واژه‌های کلیدی: روان‌درمانی مثبت، تاب‌آوری، خودمهارگری، دانش‌آموزان

اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر سلامت روان و تاب‌آوری فرزندان طلاق

عاطفه ایزدمهر ✉

کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان / آموزش و پرورش، نیشابور، ایران

a.izadmehrjoo74@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش، تعیین اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد، بر سلامت روان و تاب‌آوری دانش‌آموزان فرزند طلاق دختر در مقطع متوسطه شهرستان نیشابور بود. روش پژوهش شبه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش، کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه که پدر و مادر آنها طلاق گرفته و با تاب‌آوری و سلامت روان پایین در مقطع متوسطه شهرستان نیشابور مشغول به تحصیل بودند را تشکیل داد. از میان جامعه آماری ۴۰ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شده و در دو گروه آزمایشی (۲۰ نفر) و گروه کنترل (۲۰ نفر) گمارده شدند. گروه آزمایشی، مداخله درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد را طی هشت جلسه ۹۰ دقیقه‌ای به صورت هفته‌ای یک جلسه دریافت نمود، در حالی که گروه گواه در طی انجام فرایند پژوهش از دریافت مداخله فوق‌بی‌بهره بود. ابزارهای مورد استفاده، پرسشنامه‌های سلامت روان گلدبرگ و تاب‌آوری کانر و دیویدسون بود. پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات نتایج تحلیل کواریانس نشان داد، درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد باعث افزایش تاب‌آوری و افزایش سلامت روان در گروه آزمایشی در مقایسه با گروه کنترل در پس‌آزمون شد. براساس یافته‌های حاصل از این پژوهش می‌توان تاب‌آوری و سلامت روان دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه را با کمک درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بهبود بخشید.

واژه‌های کلیدی: درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد، تاب‌آوری، سلامت روان، فرزند

طلاق

رابطه ساختاری صفت منشی صداقت‌گرایی و آداب‌گریزی تحصیلی با واسطه‌گری خود‌پنداره تحصیلی

سجاد ایزدی^۱، فرهاد خرمائی^۲✉

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

khormaei@shirazu.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر، با هدف بررسی رابطه ساختاری منشی اخلاقی صداقت‌گرایی و آداب‌گریزی تحصیلی با واسطه‌گری خود‌پنداره تحصیلی انجام شد. بدین منظور ۳۰۰ نفر از دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه دوم شهرستان بوانات با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش، شامل پرسشنامه تجدید نظر شده آداب‌گریزی در آموزش پرستاری (کلارک و همکاران، ۲۰۱۵)، مقیاس منشی صداقت‌گرایی (خرمائی و قائمی، ۱۳۹۷)، و پرسشنامه خود‌پنداره تحصیلی دانش‌آموزان (ASC) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش آماری مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام شد. نتایج نشان داد که منشی اخلاقی صداقت‌گرا به‌طور مستقیم بر خود‌پنداره تحصیلی اثر دارد. خود‌پنداره تحصیلی نقش واسطه‌ای بین منشی اخلاقی صداقت‌گرا و آداب‌گریزی تحصیلی داشت.

واژه‌های کلیدی: منشی صداقت‌گرا، آداب‌گریزی تحصیلی، خود‌پنداره تحصیلی

تحلیل کتاب‌های شناخت مفاهیم ریاضی نوآموزان با نیازهای ویژه بر اساس اهداف سند راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی

نسیم ایمانی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران

n.imani@student.alzahra.ac.ir

چکیده

کودکان کم‌توان ذهنی، با وجود تجربه محدودیت‌ها و دشواری‌های اجتماعی و انطباقی، نباید از نعمت بهره‌مندی از محتوای آموزشی باکیفیت محروم بمانند. پژوهش حاضر با هدف تحلیل کتاب‌های مفاهیم ریاضی کودکان کم‌توان ذهنی دوره آمادگی مقدماتی و تکمیلی با توجه به محورهای اهداف محتوایی مرتبط با هندسه در سند راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی و مبتنی بر نظریه مرحله‌ای آموزش هندسه پیازه انجام گرفت. روش پژوهش، توصیفی از نوع اسنادی بود. نمونه‌های این پژوهش به صورت نمونه‌گیری هدفمند از کتاب‌های موجود در پایگاه کتاب‌های درسی وزارت آموزش و پرورش انتخاب شدند. با توجه به محورهای سند آموزش و پرورش و با توجه به مصداق‌های بیشتر این محورها در نظریه مرحله‌ای آموزش هندسه پیازه، فعالیت‌های آموزشی کتاب‌ها تحلیل شدند. داده‌های به دست آمده با استفاده از فنون تحلیل محتوای کمی و کیفی توصیف شدند. یافته‌ها نشان داد محتوای کتاب‌های آموزشی نیاز به بازبینی و بازچینی فعالیت‌های آموزشی دارد. نتایج حاوی رهنمون‌هایی برای بهبود وضعیت محتوایی کتاب‌ها بر اساس مراحل آموزش هندسه بود.

واژه‌های کلیدی: کتاب، هندسه، کم‌توان ذهنی، پیش‌دبستانی، پیازه

راهکارهای پیشنهادی معلمان در رابطه با افزایش شادکامی دانش‌آموزان در دوران شیوع اپیدمی کرونا و پسا کرونا

مسعود آبک^۱، حسن زرگری جنت‌آباد^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، زرنده / آموزگار شهرستان رفسنجان
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی عمومی، دانشگاه شهید باهنر کرمان / آموزگار شهرستان رفسنجان

masoud_abak@yahoo.com

چکیده

مفهوم شادکامی، از مفاهیم بنیادی مطرح شده در روان‌شناسی مثبت‌نگر است و یکی از عوامل فطری در وجود انسان است که به‌عنوان یک نیاز بشری، همه‌ی افراد به آن نیاز دارند و این مقوله توجه بسیاری از روان‌شناسان را به خود جلب کرده است. شادکامی بر حیطه‌های مختلف زندگی تأثیرگذار است بنابراین تحقیق و پژوهش پیرامون ایجاد و افزایش شادکامی دانش‌آموزان در جهت ارتقاء سلامت روانی نسل جدید ضرورت یافت. با توجه به رابطه‌ی تنگاتنگ و نزدیک معلم-دانش‌آموز و شناخت معلمان نسبت به نیازها، روحیات و ویژگی‌های شخصیتی فراگیران، شاغلین این حرفه می‌توانند بهترین گزینه برای جمع‌آوری پیشنهادات جهت افزایش شادکامی دانش‌آموزان باشند. هدف از پژوهش حاضر جمع‌آوری و بررسی دیدگاه‌های معلمان استان کرمان به‌منظور افزایش شادکامی دانش‌آموزان در دوران اپیدمی کرونا بود. در این تحقیق، داده‌ها از روش پدیدارشناسی به دست آمده‌اند و جامعه‌ی این پژوهش شامل معلمان ابتدایی استان کرمان بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس تعدادی از معلمان انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌ی محقق‌ساخته‌ی ساختاریافته‌ی بازپاسخ استفاده گردید و برای تحلیل داده‌ها از روش هفت‌مرحله‌ای کلایزی استفاده شد. پیشنهادات ارائه شده پس از کدگذاری و تحلیل ۱۵ مؤلفه را در برگرفت که شامل تدریس و روش تدریس، برنامه‌ریزی، تقویت اعتماد به نفس، افزایش تفکر خلاق، توجه به علائق و نیازها، افزایش امید و انگیزه، استفاده از برنامه‌های تلویزیونی، رفتار با عطفوت، عدم ایجاد استرس، بازی‌های گروهی، آموزش آمیخته با طنز، فعالیت‌های ورزشی، استفاده از موسیقی، پرهیز از تنبیه و نشاط معلم بود که لزوم توجه به آن‌ها را به‌همه‌ی افرادی که به نوعی با تربیت کودکان سر و کار دارند یادآور می‌شود.

واژه‌های کلیدی: شادکامی، دانش‌آموزان، معلمان، کرونا

مروری بر خلاقیت هیجانی در تعلیم و تربیت. چگونگی ایجاد آن در کودکان و رابطه آن با هوش هیجانی. نیاز به ساختار. تفکر قطعی نگر و تفکر انتقادی (مطالعه مروری)

سعيد آرمون ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران / آموزش و پرورش، بناب، ایران

armun_s97@ms.tabrizu.ac.ir

چکیده

یکی از مهمترین وظایف سیستم‌های تعلیم و تربیتی، پرورش انسان‌هایی است که بتوانند با تفکری خلاق در مسیر زندگی خود با مشکلات و چالش‌های اجتماعی و هیجانی رو به رو شده و به حل آن‌ها پردازند. افرادی که دارای خلاقیت هیجانی بالا هستند، مهارت‌های اجتماعی بهتر، روابط طولانی‌مدت پایاتر و توانایی بیشتری برای حل تعارض‌ها دارند. این مطالعه با هدف بررسی متون مربوط به نقش خلاقیت هیجانی در کیفیت تعلیم و تربیت کودکان و رابطه آن با مولفه‌های هوش هیجانی، نیاز به ساختار، تفکر قطعی نگر و تفکر انتقادی و به روش مطالعه مروری انجام گرفت. بر اساس بررسی‌های صورت گرفته از مقالات و مستندات پژوهشی، خلاقیت هیجانی با هوش هیجانی و تفکر انتقادی رابطه مثبت و معنادار و با مولفه‌های نیاز به ساختار و تفکر قطعی نگر رابطه منفی و معناداری دارد. بر این اساس برای افزایش خلاقیت هیجانی در دانش‌آموزان، نیاز به طرح‌ریزی و عملیاتی کردن برنامه‌های مدون برای افزایش هوش هیجانی و تفکر انتقادی و نیز تعدیل و کاهش تفکر قطعی نگر و نیاز به ساختار بوده است. موثرترین برنامه‌های آموزش خلاقیت هیجانی، برنامه‌هایی هستند که بر ایجاد مهارت‌های تصویرپردازی کودکان تمرکز دارند. در بازی‌های ایفای نقش، ظرفیت خلاقیت هیجانی افراد با استفاده از تصویرپردازی افزایش می‌یابد.

واژه‌های کلیدی: تعلیم و تربیت، تفکر قطعی نگر، تفکر انتقادی، خلاقیت هیجانی، نیاز به ساختار

مروری بر رشد معنوی در تعلیم و تربیت و چگونگی ایجاد آن در کودکان (مطالعه مروری)

سعید آرمون^۱✉، ابراهیم اناهد^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز / آموزش و پرورش، بناب، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز / آموزش و پرورش، خسروشاه، ایران

armun_s97@ms.tabrizu.ac.ir

چکیده

رشد معنوی در کودکان یک فرایند پویا است، که در گستره زندگی رخ می‌دهد. در طی این روند، کودک به طور فزاینده‌ای به چرایی و ارزش‌های زندگی پی می‌برد. رشد معنوی در کودکان بسیار پیچیده و تحت تأثیر عوامل متعددی نظیر خانواده، کیفیت محیط‌های آموزشی، رسانه‌ها، افراد جامعه و ارزش‌های فرهنگی و مستلزم افزایش آگاهی و جستجوی فرد نسبت به معنای معنویت و مبادرت به رفتار معنوی است. این مطالعه با هدف بررسی متون مربوط به رشد معنوی در تعلیم و تربیت و چگونگی ایجاد آن در کودکان و به روش مطالعه مروری انجام گرفت. براساس بررسی‌های صورت گرفته از مقالات و مستندات پژوهشی، رشد معنوی تغییر در روند درک معنا و هدف زندگی است که در طول دوره‌های گذار و بحران بیهوشتر از زمان‌های ثبات، رخ می‌دهد. رشد معنوی یکی از نیازهای اساسی تعلیم و تربیت کودکان و عاملی تسهیل‌گر برای رشد شناختی، اخلاقی و عاطفی آنهاست و با محیط‌های مختلف سلامت ارتباط دارد. احترام به فردیت کودک، حمایت عاطفی از کودک در دوره‌های گذار و بحران و ناامیدی و پذیرش جستجوی شخصی کودک به‌عنوان بخشی از روند رشد معنوی از جمله راه‌هایی است که می‌تواند رشد معنوی را در کودکان تسهیل کرد.

واژه‌های کلیدی: رشد معنوی، آموزش رشد معنوی، مراحل رشد معنوی

بررسی رابطه انگیزش پیشرفت و مهارت‌های ارتباطی با خودکارآمدی دانش‌آموزان

سمیرا آزاده^۱، سید احسان علوی^۲

۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، موسسه آموزش عالی بیهق سبزوار، سبزوار، ایران
۲. استادیار گروه آموزشی ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

samiraazadeh78@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه انگیزش پیشرفت و مهارت‌های ارتباطی با خودکارآمدی در دانش‌آموزان بوده است. به این منظور ۳۶۰ نفر نمونه از بین دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر نیشابور انتخاب شد و با استفاده از روش تجزیه و تحلیل داده‌های آماری آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام به روش همزمان مورد تحلیل قرار گرفت. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه انگیزش پیشرفت هرمنس (۱۹۹۸) و مهارت‌های ارتباطی هارجی و مارشال (۱۹۸۶)، خودکارآمدی مورگان و جینکز (۱۹۹۹) بوده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد بین انگیزش پیشرفت و خودکارآمدی و همچنین مهارت‌های ارتباطی و خودکارآمدی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. علاوه بر این قسمت از خودکارآمدی افراد توسط سطح انگیزه پیشرفت و مهارت‌های ارتباطی آنها قابل توضیح است.

واژه‌های کلیدی: انگیزش پیشرفت- مهارت‌های ارتباطی - خودکارآمدی

مدل ساختاری خودکارآمدی ریاضی بر اساس ارتباط با معلم به واسطه رفتارهای کمک‌طلبی

ماه آزادیان بجنوردی^۱، سعید بختیارپور^۲، مهسا حاتمی^۳

۱. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس فاطمه زهرا (س)، اهواز، ایران

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اهواز، اهواز، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، آموزش و پرورش، باوی، ایران

mahazadian@gmail.com

چکیده

با وجود اهمیت ریاضیات، نتایج پژوهش‌ها گواه از ضعف دانش‌آموزان در این حوزه آموزشی است. به طور کلی عملکرد ضعیف دانش‌آموزان ایرانی در حوزه ریاضیات، ریشه در عوامل و متغیرهای متعددی دارد که عوامل بافتی و فردی از آن جمله است. لذا هدف از پژوهش حاضر، آزمون مدل ساختاری خودکارآمدی ریاضی بر اساس رابطه با معلم به واسطه رفتارهای کمک‌طلبی در دختران پایه ششم مقطع ابتدایی شهرستان باوی، در سال ۱۳۹۸ بود. به این منظور تعداد ۲۰۰ نفر از جامعه مذکور از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش به‌منظور اندازه‌گیری متغیرها شامل پرسشنامه خودکارآمدی ریاضی بتز و هاکت (۱۹۸۳)، پرسشنامه کمک‌طلبی ریان و پینتریچ (۱۹۹۷) و پرسشنامه تعامل معلم و دانش‌آموز ویلز (۱۹۹۳) بودند. داده‌ها با استفاده از روش تحلیل مسیر تحلیل شدند. به‌منظور به دست آوردن ضرایب پایایی در این پژوهش روش آلفای کرونباخ به کار برده شد. نتایج حاصل حاکی از برآزش مطلوب الگوی نهایی پژوهش و در نتیجه تأیید فرضیه‌های مستقیم و غیر مستقیم پژوهش بود. بدین صورت که ارتباط با معلم اثر مستقیم بر خودکارآمدی ریاضی داشت. ارتباط با معلم اثر مستقیم بر رفتارهای کمک‌طلبی داشت. رفتارهای کمک‌طلبی اثر مستقیم بر خودکارآمدی ریاضی داشت. همچنین نتایج آزمون بوت‌استرپ نشان داد رفتارهای کمک‌طلبی رابطه بین ارتباط با معلم و خودکارآمدی ریاضی را میانجی‌گری کرد. از این رو ضروری است معلمان در برقراری ارتباط مؤثر با دانش‌آموزان کوشا باشند و در این زمینه آموزش‌های لازم را ببینند تا هم به صورت مستقیم و هم از به واسطه برانگیختن رفتارهای کمک‌طلبی در دانش‌آموزان سبب بهبود باورهای خودکارآمدی آنان در درس ریاضی شوند.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی ریاضی، ارتباط با معلم، رفتارهای کمک‌طلبی

تحلیل ادراک و تجربه زیسته معلمان ابتدایی از عوامل مؤثر بر سطح سواد مالی (مطالعه‌ای پدیدارشناسی)

سحرآزده^۱، سمیه کیارسی^۲، نگار جمالی گله^۱

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مسجد سلیمان، مسجد سلیمان، ایران

۲. استادیار گروه آموزش ابتدایی، دانشکده آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شادگان، شادگان، ایران

sa.a20172019000@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بازنمایی تجربه زیسته معلمان از عوامل مؤثر بر سطح سواد مالی دانش‌آموزان ابتدایی شهر ستان اندیکا بود. این پژوهش به شیوه‌ی کیفی و روش پدیدارشناسی انجام شد. برای دستیابی به هدف پژوهش ده نفر از معلمان دوره‌ی ابتدایی شهر ستان اندیکا به شیوه‌ی نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار پژوهش شامل مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته بود. یافته‌های حاصل از تجارب زیسته معلمان که مبتنی بر داده‌های کدگذاری شده و استخراج مضامین اصلی و فرعی از آنها بودند، نشان داد که عوامل مؤثر بر سواد مالی ابتدایی را می‌توان در سه درون‌مایه اصلی (عوامل فردی، عوامل خانوادگی، عوامل آموزشی) و ۹ درون‌مایه فرعی (نگرش مثبت نسبت به مدیریت امور خود، پذیرش کلیشه‌های جنسیتی در مدیریت امور مالی، نگرش والدین نسبت به مدیریت مالی زندگی، سطح رفاه مالی خانواده، نحوه برنامه‌ریزی مالی والدین، سطح تحصیلات والدین، عدم وجود محتوای مناسب، عدم وجود معلم مهارت‌افزادرسواد مالی، عدم وجود برنامه در جهت تقویت مهارت‌های مالی) خلاصه کرد. یافته‌های پژوهشی حاضر ضرورت توجه به عوامل مختلفی را که در سواد مالی از سوی معلمان به‌عنوان معیارهای اصلی توسعه پایدار محسوب می‌شود، را نشان داد.

واژه‌های کلیدی: تجربه زیسته، سواد مالی، پدیدارشناسی

تأثیر آموزش روان‌درمانی مثبت‌نگر بر شادکامی

فاطمه آسیته^۱✉، محمد اسماعیل ابراهیمی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان، ایران

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان، ایران

fatemehasiteh723@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر آموزش روان‌درمانی مثبت‌نگر بر شادکامی دانش‌آموزان دختر دوره دبیرستان ایلام انجام شده است. روش تحقیق در این پژوهش، نیمه تجربی بوده و از طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. نمونه شامل ۳۰ نفر از دختران دبیرستان‌های شهر ایلام که در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۶ مشغول به تحصیل بودند انتخاب و از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد. از این تعداد ۱۵ نفر به طور تصادفی در گروه آزمایش و ۱۵ نفر در گروه کنترل گمارده شدند. آموزش‌های مثبت‌نگر در طی ۶ جلسه، به افراد گروه آزمایش ارائه شد. در این مدت، گروه کنترل هیچ آموزش را دریافت نکرد. پرسشنامه‌های توانایی‌های VIA و شادکامی آکسفورد قبل و بعد از مداخله اندازه‌گیری شد. روایی پرسشنامه با ضریب آلفای کرونباخ ۰.۹۰ در صد بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از روش تحلیل کوواریانس با خنثی کردن واریانس عامل پیش‌آزمون (تفاوت‌های اولیه بین آزمودنی‌های دو گروه)، و به منظور مقایسه سه نمره پیش‌آزمون، پس‌آزمون و دوره پیگیری، از آزمون بن‌فرونی استفاده شد. نتایج نشان داد که با کنترل پیش‌آزمون، بین دانش‌آموزان دختر گروه‌های آزمایش و گواه از لحاظ شادکامی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر، روان‌درمانی مثبت‌نگر موجب افزایش معناداری شادکامی دانش‌آموزان دختر در گروه آزمایش شده است. بنابراین می‌توان این مداخلات را برای کاهش مشکلات روان‌شناختی که زمینه‌ساز بروز اختلالات روانی هستند و همچنین برای ارتقای توانایی‌های آن‌ها به کار برد.

واژه‌های کلیدی: مداخله‌ی مثبت‌نگر، شادکامی، دختران دبیرستانی

بررسی رابطه بین خلاقیت و هوش عمومی با هوش موفق در دانش‌آموزان

سارا آقابابایی^۱، شهلا ذهبیون^۲

۱. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی، اصفهان، ایران

۲. مدرس دانشگاه فرهنگیان فاطمه زهرا اصفهان، اصفهان، ایران

sara.aghababaei@ymail.com

چکیده

استرنبرگ در تعریف هوش از اصطلاح هوش موفق استفاده کرد. نظریه هوش موفق، هوش را فقط به‌عنوان یک پیش‌بینی‌کننده عملکرد تحصیلی همان‌گونه که بینه و سیمون در نظر داشتند، تعریف نمی‌کند، بلکه هوش را به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده موفقیت در زندگی فرد می‌داند. هدف از انجام این پژوهش بررسی رابطه بین خلاقیت و هوش عمومی با هوش موفق در دانش‌آموزان پایه‌های پنجم و ششم دبستان بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان ابتدایی پایه‌های پنجم و ششم شهر اصفهان در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بودند که ۱۲۰ نفر از آن‌ها به روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند و آزمون‌های خلاقیت تورنس (۱۹۶۵)، هوش ریون و پرسش نامه هوش موفق استرنبرگ و گریگورونکو (۲۰۱۲) بر روی آن‌ها اجرا شد. یافته‌ها نشان داد که بین خلاقیت و هوش عمومی با هوش موفق در دانش‌آموزان پایه‌های پنجم و ششم دبستان همبستگی چندگانه وجود دارد. همچنین بین خلاقیت با هوش موفق در دانش‌آموزان پایه پنجم و ششم دبستان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. بین هوش عمومی با هوش موفق نیز در دانش‌آموزان پایه‌های پنجم و ششم دبستان رابطه مثبت و معنادار بدست آمد. با توجه به این نتایج می‌توان از آموزش هوش موفق به‌منظور افزایش هوش عمومی و خلاقیت کودکان استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: خلاقیت، هوش عمومی، هوش موفق، دانش‌آموزان

رابطه احساس شادی و شادکامی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان قدس

مریم آقامحمدی[✉] ۱، ام البنین نوزری^۱

۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر، تهران، ایران

aghamohamady2005@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین شادی و شادکامی با پیشرفت تحصیلی در بین دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان قدس بوده است. روش مطالعه حاضر از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول شهرستان قدس تشکیل می‌دهند، که از این تعداد ۳۷۶ نفر بر اساس جدول پیشنهادی مورگان به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. نمونه‌های انتخاب شده به پرسشنامه شادکامی اکسفورد (OHI) که در سال ۱۹۸۹ توسط آرچیل، مارتین و کراسلند ساخته شد پاسخ دادند. همچنین معدل نیمسال اول سال تحصیلی ۹۸-۹۹ به عنوان معیار پیشرفت تحصیلی در نظر گرفته شد. داده‌ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته به نقش سازنده شادی در پیشرفت تحصیلی، ارتباط معناداری را نشان داد و با افزایش سطح شادی و نشاط در بین دانش‌آموزان شاهد پیشرفت تحصیلی و تلاش بیشتر آنان خواهیم بود.

واژه‌های کلیدی: شادی، پیشرفت تحصیلی

اثربخشی رفتاردرمانی شناختی بر خودپنداره در کودکان دارای اختلال یادگیری خواندن

سیده زهرا آقامیری علی آبادی^۱، مریم مشایخ^۲، مصطفی تشویقی^۳

۱. کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران

۲. استادیار، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران

۳. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

zahraaghamiri97@yahoo.com

چکیده

از آنجایی که اهمیت مسئله یادگیری کودکان در سنین مدرسه بر هیچکس پوشیده نیست، اختلال یادگیری و روش‌هایی که دامنه این اختلال را کاهش دهند نیز از اهمیت قابل توجهی برخوردارند. با وجود اینکه دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری از هوش متوسط و به نسبت بالایی برخوردارند. اما نیاز مبرم به آموزش‌های ویژه دارند. خواندن مهم‌ترین و پیچیده‌ترین فعالیت آموزشی کودکان در سال‌های آغازین مدرسه است و زیربنای همه انواع یادگیری است. اختلال خواندن شایع‌ترین نوع اختلال یادگیری است. با اینکه نمی‌توان به طور کامل بر مشکلات یادگیری چیره شد اما عدم آموزش‌های ویژه کودکان اختلال یادگیری به‌ویژه خواندن، این کودکان را به گوشه‌ی عزلت فرا می‌خواند و به تدریج نشانه‌هایی از افسردگی و خلق پایین در آن‌ها نمودار می‌شود. آموزش‌های شناختی یکی از چندین روش‌هایی است که می‌توان از طریق آن به یاری کودکان، معلمان و نگرانی‌های والدین شتافت. هدف از پژوهش حاضر این بود که با آموزش‌های رفتاردرمانی شناختی بر دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خواندن و سنجش اثر آن بر خودپنداره آن‌ها را اندازه‌گیری کنیم تا فرضیه خود را که: رفتاردرمانی شناختی بر میزان خودپنداره اثر دارد، را تأیید کند. روش پژوهش غیرتوصیفی و از نوع طرح نیمه آزمایشی و از لحاظ هدف کاربردی است. این پژوهش از نظر کنترل متغیرها پژوهش نیمه آزمایشی با استفاده از گروه گواه یا کنترل است. روش آماری آن نیز تحلیل کواریانس چندمتغیره (مانوا) است. از ابزارهای: پرسشنامه اختلال یادگیری (CLDQ)، پرسشنامه خودپنداره راجرز، استفاده شد. نمونه مورد نظر را از طریق نمونه‌گیری در دسترس از بین دانش‌آموزان مقطع دبستان شهر کرج در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹، انتخاب کردیم. پژوهش را روی ۱۵ دانش‌آموز دختر و پسر برای گروه آزمایش و ۱۵ دانش‌آموز دختر و پسر برای گروه کنترل انجام دادیم به این نتیجه رسیدیم: رفتاردرمانی شناختی بر خودپنداره دانش‌آموزان تأثیر مثبت داشت و اختلال یادگیری خواندن را کاهش داد.

واژه‌های کلیدی: رفتاردرمانی شناختی، خودپنداره، اختلال یادگیری

بررسی نقش حالت‌های روان‌شناختی مثبت، سرزندگی، تحصیلی و تاب‌آوری در پیش‌بینی شادکامی دانش‌آموزان

پروین آقانظری ✉

کارشناسی ارشد مشاوره و توانبخشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

p.aghanazari41@gmail.com

چکیده

شادکامی نقش کلیدی و مهمی در پیش‌بینی سلامت جسمی و روانی اشخاص ایفا می‌کند و روابط در محیط آموزش به طوری که دانش‌آموزان احساس سرزندگی و شادکامی کنند، نقش بسیار حیاتی در ارتقای رفتارهای اجتماعی مطلوب و موفقیت دارد. هدف از پژوهش حاضر، بررسی نقش حالت‌های روان‌شناختی مثبت، سرزندگی، تحصیلی و تاب‌آوری در پیش‌بینی شادکامی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش تمام دختران در حال تحصیل دبیرستان‌های مناطق ۱، ۲ و ۶ شهر تهران در سال ۱۳۹۸ بود. نمونه پژوهش شامل ۲۵۰ نفر از دانش‌آموزان دختر بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. از پرسش‌نامه‌های حالت‌های روان‌شناختی مثبت (رجایی، خوبی‌نژاد و نسایی، ۱۳۹۰)، سرزندگی تحصیلی (حسین‌چاری و دهقانی‌زاده، ۱۳۹۱)، تاب‌آوری (کانر و دیویدسون، ۲۰۰۳) و پرسش‌نامه شادکامی اکسفورد (هیلز و آرگیل، ۲۰۰۲) به‌عنوان ابزارهای پژوهش استفاده شد. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام مورد تحلیل قرار گرفت. تحلیل داده‌ها نشان داد که حالت‌های روان‌شناختی مثبت، سرزندگی تحصیلی و تاب‌آوری با شادکامی رابطه مثبت معنادار داشتند. نتایج رگرسیون گام به گام نیز نشان داد که حالت‌های روان‌شناختی مثبت، سرزندگی تحصیلی و تاب‌آوری به ترتیب نقش معناداری در پیش‌بینی شادکامی داشتند. با توجه به اهمیت نقش حالت‌های روان‌شناختی مثبت، سرزندگی تحصیلی و تاب‌آوری در پیش‌بینی شادکامی دانش‌آموزان، برنامه‌های آموزشی مدارس باید به گونه‌ای سازماندهی شود که زمینه‌های ارتقای شادکامی دانش‌آموزان از طریق مولفه‌های حالت‌های روان‌شناختی مثبت، سرزندگی تحصیلی و تاب‌آوری فراهم آید.

واژه‌های کلیدی: حالت‌های روان‌شناختی مثبت، سرزندگی تحصیلی، تاب‌آوری،

شادکامی، دانش‌آموزان

تأثیر برنامه ذهن آگاهی مبتنی بر کاهش استرس بر خوشبینی تحصیلی و شادکامی دانش‌آموزان

امین آهنگرانی^۱، محمد مهدی عموپور^۲

۱. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، استان مرکزی، اراک / آموزش و پرورش اراک

۲. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، استان گیلان، رشت / آموزش و پرورش ناحیه ۱

aminahangaranifarahani72@gmail.com

چکیده

بررسی اثربخشی آموزش ذهن آگاهی مبتنی بر کاهش استرس بر خوشبینی تحصیلی و شادکامی دانشجویان مقطع کارشناسی بود. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از لحاظ نحوه جمع‌آوری اطلاعات تجربی از نوع شبه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون و با گروه کنترل می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان پسر است که در مقطع کارشناسی سال تحصیلی ۹۸-۹۹ در دانشگاه خوارزمی مشغول به تحصیل می‌باشند. به منظور اجرای طرح ۳۰ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند و به صورت تصادفی در گروه آزمایش و کنترل جایگزین گردیدند. شیوه نمونه‌گیری این پژوهش تصادفی خوشه‌ای بود به این ترتیب که ابتدا از بین تمامی دانشکده‌های دانشگاه خوارزمی سه دانشکده به روش قرعه‌کشی انتخاب و سپس از میان این سه دانشکده، سه کلاس و از هر کلاس ۱۰ نفر انتخاب گردید و به صورت تصادفی به دو گروه آزمایشی و گواه تقسیم شدند. ابزار مورد استفاده در این تحقیق پرسشنامه شادکامی آکسفورد و پرسشنامه خوش‌بینی تحصیلی (اسچنن - موران و همکاران: ۲۰۱۳) بود که در مراحل پیش‌آزمون و پس‌آزمون مورد استفاده قرار گرفت. دانشجویان گروه آزمایش در ۸ جلسه آموزش ذهن آگاهی شرکت کردند. فرض شده بود که آموزش ذهن آگاهی مبتنی بر کاهش استرس می‌تواند میزان خوشبینی تحصیلی و شادکامی را در دانش‌آموزان افزایش دهد. نتایج حاصل از تحلیل کوواریانس یک راهه (ANCOVA)، نشان داد که آموزش ذهن آگاهی مبتنی بر کاهش استرس می‌تواند باعث افزایش خوشبینی تحصیلی و شادکامی دانشجویان شود.

واژه‌های کلیدی: ذهن آگاهی، خوشبینی تحصیلی، شادکامی

تأثیر برنامه ذهن آگاهی کودک محور بر خودنظم دهی و سرزندگی تحصیلی کودکان در زمان شیوع بحران کرونا ویروس جدید (کووید ۱۹)

امین آهنگرانی^۱✉، محمدمهدی عموپور^۲، سیدمحمدعلی میری^۳،
طاهره روشن‌بخت^۴

۱. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، استان مرکزی، اراک / آموزش و پرورش اراک
۲. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، استان گیلان، رشت / آموزش و پرورش ناحیه ۱
۳. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی بالینی، دانشگاه تنکابن، استان گیلان، رشت / اداره کل آموزش و پرورش
۴. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی، استان گیلان، رشت
aminahangaranifarahani72@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین تأثیر آموزش ذهن آگاهی کودک محور بر خودنظم دهی و سرزندگی تحصیلی کودکان مقطع ابتدایی در زمان بحران کرونا و ویروس جدید (کووید ۱۹) انجام گرفت. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان پایه پنجم مقطع ابتدایی شهر اراک در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ تشکیل می‌دادند. که از میان آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای ابتدا از بین تمامی مدارس ابتدایی، شهر اراک سه مدرسه به روش قرعه‌کشی انتخاب و سپس از میان این سه مدرسه، سه کلاس و از هر کلاس ۱۰ نفر انتخاب گردید و به‌صورت تصادفی در دو گروه آزمایشی (۱۵ نفر) و گواه (۱۵ نفر) جایگزین شدند. گروه آزمایش مداخلات درمانی مربوط به ذهن آگاهی را در طی دو ماه و نیم به‌صورت هفته‌ای یک جلسه ۴۵ دقیقه‌ای از طریق تماس‌های تصویری و برخط جهت حفظ سلامت و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در زمان شیوع کرونا و ویروس جدید (کووید ۱۹) دریافت نمودند. این در حالی است که گروه کنترل هیچ‌گونه مداخله‌ای را در طول پژوهش دریافت نکرد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه راهبردهای یادگیری خودتنظیمی-زیرمن و پونز و پرسشنامه سرزندگی تحصیلی (حسین چاری و دهقانی زاده، ۱۳۹۱) استفاده شد. داده‌ها با روش آماری کوواریانس تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که فرضیه پژوهش مبنی بر تأثیر آموزش ذهن آگاهی کودک محور بر خودنظم دهی و سرزندگی تحصیلی کودکان مقطع ابتدایی در زمان بحران کرونا و ویروس جدید (کووید ۱۹) مورد تأیید قرار گرفته است. بدین صورت که میانگین نمره‌های پس‌آزمون دانش‌آموزان گروه آزمایش نسبت به دانش‌آموزان گروه کنترل به طور معناداری در خودنظم دهی و سرزندگی تحصیلی بیشتر بود. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که آموزش ذهن آگاهی کودک محور در افزایش خودنظم دهی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان در زمان شیوع کرونا و ویروس جدید (کووید ۱۹) تأثیر معناداری داشته است.

واژه‌های کلیدی: ذهن آگاهی کودک محور، خودنظم دهی، سرزندگی تحصیلی، کرونا و ویروس جدید (کووید ۱۹)

تأثیر آموزش مهارت‌های خودنظم‌دهی بر شادکامی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

امین آهنگرانی فراهانی ✉

کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، استان مرکزی، اراک / آموزش و پرورش اراک

aminahangaranifarahani72@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین تأثیر آموزش مهارت‌های خودنظم‌دهی بر شادکامی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه انجام گرفت. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان پسر پایه دوم دوره متوسطه دوم ناحیه یک شهر اراک در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ تشکیل می‌دادند. که از میان آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای ابتدا از بین تمامی مدارس متوسطه دوره دوم، ناحیه یک شهر اراک سه مدرسه به روش قرعه‌کشی انتخاب و سپس از میان این سه مدرسه، سه کلاس و از هر کلاس ۱۰ نفر انتخاب گردید و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایشی (۱۵ نفر) و گواه (۱۵ نفر) جایگزین شدند. به شرکت‌کنندگان گروه آزمایش ۶ جلسه مهارت‌های خودنظم‌دهی آموزش داده شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه شادکامی آکسفورد و پرسشنامه سرزندگی تحصیلی (حسین چاری و دهقانی زاده، ۱۳۹۱) استفاده شد. داده‌ها با روش آماری کوواریانس تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که فرضیه پژوهش مبنی بر تأثیر آموزش مهارت‌های خودنظم‌دهی بر شادکامی و سرزندگی تحصیلی مورد تأیید قرار گرفته است. بدین صورت که میانگین نمره‌های پس‌آزمون دانش‌آموزان گروه آزمایش نسبت به دانش‌آموزان گروه کنترل به طور معناداری در شادکامی و سرزندگی تحصیلی بیشتر بود. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که آموزش مهارت‌های خودنظم‌دهی در افزایش شادکامی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر معناداری دارد.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های خودنظم‌دهی، شادکامی، سرزندگی تحصیلی

پیش‌بینی سبک‌های رهبری بر اساس مؤلفه‌های هوش معنوی در مدیران مدارس

اسماعیل خیرخواه^۱، حسین ایلانلو^۲، سعید قبادی^۳

۱. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشکده روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران

۲. دانشجوی دکتری رشته مشاوره، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران پزشکی، تهران، ایران

hosseinelanloo@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی سبک‌های رهبری بر اساس مؤلفه‌های هوش معنوی در مدیران مدارس مقطع متوسطه بود. طرح پژوهش، توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری، کلیه مدیران شاغل در ناحیه چهار ۴ آموزش و پرورش استان قم در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بودند. نمونه آماری تعداد ۱۳۸ نفر بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه هوش معنوی سهرابی و ناصری (۱۳۸۶) و سبک رهبری چندگانه بس-اولیو (۲۰۰۰) بود. جهت تحلیل داده‌ها، از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام استفاده شد. نتایج نشان داد بین سبک‌های رهبری و هوش معنوی رابطه معنادار وجود دارد. همچنین نتایج رگرسیون گام به گام نشان داد از بین چهار مؤلفه هوش معنوی بعد خودآگاهی به ترتیب ۳۶/۲ و ۱۴/۶ درصد از واریانس سبک رهبری تحولی و سبک رهبری تعاملی را پیش‌بینی می‌کند. ترکیب خطی ابعاد خودآگاهی متعالی و شکیبایی ۶/۱ درصد از واریانس سبک رهبری آزادگذار را پیش‌بینی کردند. از این رو پیشنهاد می‌گردد جهت افزایش کارایی مدیران مدارس و کارکنان آموزش و پرورش، کارگاه‌هایی جهت آشنایی با هوش معنوی و کاربرد آن برگزار گردد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های رهبری، هوش معنوی، خودآگاهی، شکیبایی، تجارب

معنوی

بررسی رابطه بین خستگی مزمن و بهزیستی تحصیلی در دانش‌آموزان

دلبند بابان^۱، کیومرث کریمی^۲✉

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

۲. گروه روان‌شناسی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

qumarth@gmail.com

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی رابطه بین خستگی مزمن و بهزیستی تحصیلی در دانش‌آموزان دختر مقطع دوم متوسطه بوده است. به همین منظور ۳۵۷ نفر از آن‌ها از طریق نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. آزمودنی‌ها پرسشنامه‌های پرسشنامه خستگی مزمن جیسون و همکاران (۲۰۱۴) و پرسشنامه بهزیستی تحصیلی بنن و همکاران (۲۰۱۴) را پرکردند. داده‌های بدست آمده از طریق آزمونهای آمار توصیفی (میانگین، نما، انحراف معیار، بیشینه و کمینه) و آزمونهای آمار استنباطی (میانگین، میانه، مد، انحراف استاندارد، ماکزیمم و مینیمم) و آمار استنباطی (همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج حاصل نشان داد که بین خستگی مزمن و بهزیستی تحصیلی رابطه معنی‌دار وجود دارد. به نظر می‌رسد که خستگی مزمن باعث می‌گردد که زندگی تحصیلی فرد دستخوش دگرگونیهای اساسی شده و تنشهای ناشی از این بر میزان خستگی فرد در محیط آموزشی تاثیرات منفی داشته باشد. تلویحات این مطالعه برای دست‌اندرکاران حوزه تعلیم و تربیت می‌تواند سودمند باشد.

واژه‌های کلیدی: خستگی مزمن، بهزیستی تحصیلی، دانش‌آموزان

بررسی رابطه بین میزان ساعات خواب شبانه و خستگی مزمین در دانش‌آموزان

دلبند بابان^۱، کیومرث کریمی^۲✉

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

۲. گروه روان‌شناسی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

qumarth@gmail.com

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی رابطه بین طول مدت خواب شبانه و خستگی مزمین در دانش‌آموزان دختر مقطع دبیرستان بوده است. به همین منظور ۳۵۷ نفر از آن‌ها از طریق نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. آزمودنی‌ها پرسشنامه خستگی مزمین (جیسون و همکاران، ۲۰۱۴) را پر کردند و طول مدت خواب شبانه آن‌ها از طریق مقیاس خودگزارش دهی میزان خواب جمع‌آوری شد. داده‌های بدست آمده از طریق آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی (همبستگی پیرسون) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که بین میزان طول مدت خواب شبانه و خستگی مزمین همبستگی منفی و معنی‌دار وجود دارد. نتایج پژوهش تلویحات کاربردی برای خانواده‌ها برای به کار بستن برنامه‌های منظم خواب و بیداری برای دانش‌آموزان برای کاستن از اثرات سوء بی‌خوابی بر کیفیت زندگی و عملکرد تحصیلی‌شان دارد.

واژه‌های کلیدی: طول خواب شبانه، خستگی مزمین، دانش‌آموزان

مدل علی رابطه ترس از آلودگی مادر با اختلالات رفتاری و سلامت روان دانش‌آموزان در زمان بحران کرونا؛ با در نظر گرفتن نقش واسطه‌ای منبع کنترل سلامت و ارزیابی سلامت مادران

فاطمه بارانی^۱، ملیحه آرین‌پور^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه سیستان و بلوچستان / آموزش و پرورش، سربیشه، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بیرجند / آموزش و پرورش، سربیشه، ایران

barani.f.4552@gmail.com

چکیده

در زمان بحران کرونا، بحث آثار روان‌شناختی این بحران بر مادران و متعاقب آن در ایجاد مشکلات رفتاری دانش‌آموزان را مطرح کرده است. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای منبع کنترل سلامت و ارزیابی سلامت مادران، در رابطه بین ترس از آلودگی مادر با اختلالات رفتاری و سلامت روان دانش‌آموزان ابتدایی انجام شد. به منظور انجام مطالعه‌ی همبستگی و مدل‌یابی معادلات ساختاری حاضر، ۲۰۰ نفر از مادران دانش‌آموزان دوره ابتدایی استان خراسان جنوبی به شیوه نمونه‌گیری در دسترس در سال ۹۹-۱۳۹۸ انتخاب گردید و پرسشنامه‌های منبع کنترل سلامت والدین (۱۹۷۸)، و سواس-جبری و نکوور (۲۰۰۴)، علائم مرضی کودکان اسپرافکین (۱۹۹۷) و سلامت کودک انترابو (۱۹۹۳) را تکمیل نمودند. از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و بوت استرپ استفاده شد. با توجه به نتایج، ترس از آلودگی مادر اثر مثبت و معناداری بر اختلالات رفتاری و سلامت روان دانش‌آموز داشته، اما با ورود منبع کنترل سلامت مادر به عنوان واسطه‌گر اولیه و ارزیابی سلامت مادر به عنوان واسطه‌گر ثانوی، اثر مثبت و معنادار بین ترس از آلودگی مادر با اختلالات رفتاری و سلامت روان دانش‌آموز حذف گردید. در نتیجه منبع کنترل درونی و منبع کنترل مربوط به افراد مؤثر در کنار ارزیابی سلامت به عنوان متغیرهای واسطه‌ای تأثیر مثبت بین ترس از آلودگی مادر بر اختلالات رفتاری و سلامت روان دانش‌آموز را خنثی کردند. به فعالان حوزه سلامت پیشنهاد می‌گردد که با برگزاری جلسات آموزشی منبع کنترل مربوط به شانس را کاهش داده، و همچنین در جهت ارتقاء سواد سلامت افراد اقدام نمایند.

واژه‌های کلیدی: بحران کرونا، آلودگی، اختلالات رفتاری، سلامت روان، منبع کنترل

سلامت

تأثیر آموزش مهارت‌های حل مسئله بر طرحواره‌های ناسازگار اولیه و حساسیت اضطرابی دانش‌آموزان

سمیه باستین^۱، محبوبه وحیدی فرد^۲، زهرا حیدری^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، واحد بویین زهرا، دانشگاه آزاد اسلامی، بویین زهرا، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد میبد، یزد، ایران

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

somayebustin@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های حل مسئله بر طرحواره‌های ناسازگار اولیه و حساسیت اضطرابی دانش‌آموزان دختر انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی همراه با پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان دختر پایه دهم تهران در نیم سال تحصیلی اول ۹۹-۱۳۹۸ تشکیل دادند. از بین آن‌ها ۳۰ نفر پس از ارزیابی‌های اولیه و به روش نمونه‌گیری هدفمند، به عنوان نمونه پژوهش انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و گروه کنترل (۱۵ نفر) گمارش شدند. گروه آزمایش، برنامه آموزش گروهی الگوی مهارت حل مسئله را در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای در هر هفته یک جلسه دریافت کردند؛ گروه کنترل به مدت ۲ ماه در لیست انتظار قرار گرفت. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های طرحواره‌های ناسازگارانه اولیه یانگ و براون (۱۹۹۰) و حساسیت اضطرابی رایس و همکاران (۱۹۸۶)، استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره استفاده شد. یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که با کنترل اثر پیش‌آزمون، بین میانگین نمرات پس‌آزمون گروه‌های آزمایش و کنترل در متغیرهای طرحواره‌های ناسازگار اولیه و حساسیت اضطرابی، تفاوت معناداری وجود داشت. در مجموع، می‌توان گفت که آموزش مهارت‌های حل مسئله بر کاهش طرحواره‌های ناسازگار اولیه و حساسیت اضطرابی دانش‌آموزان دختر مؤثر بود.

واژه‌های کلیدی: آموزش حل مسئله، طرحواره، اضطراب، دانش‌آموزان

اثربخشی آموزش نرم‌افزار ان‌بک بر حافظه فعال دیداری و غیردیداری دانش‌آموزان دیرآموز

فرشته باعزت^۱✉، ندا صفری^۲، حدیثه نعمتی میرده^۳

۱. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، مازندران، ایران

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، مازندران، ایران

baezzat12@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان دیرآموز، در شکاف بین آموزش و پرورش عادی و ویژه قرار می‌گیرند و فراموش می‌شوند و در پژوهش‌ها به ندرت مورد بررسی قرار گرفته می‌شوند. پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش نرم‌افزار ان‌بک بر حافظه فعال دیداری و غیردیداری دانش‌آموزان دیرآموز انجام شد. بدین منظور از بین دانش‌آموزان پسر دیرآموز مقطع سوم ابتدایی شهرستان بابلسر در سال ۹۹-۱۳۹۸ ابتدا به طور تصادفی ۳۰ نفر انتخاب و سپس در دو گروه ۱۵ نفره آزمایش و گواه جای‌دهی شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از نسخه‌ی نوین هوش‌آزمای تهران استانفورد-بینه (روید، ۲۰۰۳) و مجموعه‌ی آزمون حافظه‌ی فعال کودکان (پیکرینگ و گدرکول، ۲۰۰۱) استفاده شد. نتایج تحلیل کواریانس حاکی از تأثیر مثبت آموزش نرم‌افزار ان‌بک بر بهبود مولفه‌های حافظه فعال دیداری و غیردیداری در آزمودنی‌های گروه آزمایش در مقایسه با گروه گواه بود. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که نرم‌افزار ان‌بک این مزیت را داراست که می‌توان از آن در بهبود حافظه فعال دیداری و غیردیداری دانش‌آموزان دیرآموز و در نتیجه در حل مشکلات تحصیلی آن‌ها بهره گرفت.

واژه‌های کلیدی: نرم‌افزار ان‌بک، حافظه فعال دیداری و غیردیداری، دیرآموز

پیش‌بینی تعلق به مدرسه بر اساس تعلق ورزی تحصیلی و تمایز یافتگی خود در دانش‌آموزان دختر

زهرا باور ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنائی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران

zahrabavar31@gmail.com

چکیده

داشتن احساس تعلق به مدرسه در دانش‌آموزان می‌تواند شرایطی برای بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مهیا نماید؛ لذا بررسی عواملی که می‌تواند در ایجاد احساس تعلق به مدرسه نقش داشته باشد اهمیت دارد؛ براین اساس هدف از انجام پژوهش حاضر، پیش‌بینی تعلق به مدرسه بر اساس تعلق ورزی تحصیلی و تمایز یافتگی خود در دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه بود. پژوهش حاضر از نظر روش از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر ناحیه یک ارومیه در نیمسال دوم تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ شامل می‌گردد. تعداد ۲۲۰ دانش‌آموز دختر با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب و پرسشنامه‌های تعلق به مدرسه بری و همکاران (۲۰۰۴)، تعلق ورزی تحصیلی تاکمن (۲۰۰۱) و پرسشنامه تمایز یافتگی اسکورن و همکاران (۱۹۸۹) را تکمیل نمودند. داده‌ها با ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه تجزیه و تحلیل شد. نتایج پژوهش نشان داد بین تعلق ورزی تحصیلی و احساس تعلق به مدرسه رابطه منفی و معنی‌دار و بین تمایز یافتگی خود و احساس تعلق به مدرسه رابطه منفی و معنی‌دار وجود داشت. همچنین نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد متغیرهای تعلق ورزی تحصیلی و تمایز یافتگی خود توانستند ۳۶ درصد از واریانس احساس تعلق به مدرسه را در دانش‌آموزان پیش‌بینی کنند. با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت احساس تعلق به مدرسه می‌تواند از طریق اعمال کاری تحصیلی کاهش و با افزایش تمایز یافتگی خود در دانش‌آموزان دختر زیاد شود؛ لذا توجه به این عوامل در جهت ارتقا میزان تعلق به مدرسه در دانش‌آموزان باید مدنظر باشد.

واژه‌های کلیدی: تعلق به مدرسه، تعلق ورزی تحصیلی، تمایز یافتگی خود

بررسی رابطه ادراک از محیط کلاس با جرات ورزی دانش‌آموزان

مریم بخشوده[✉]، مونا بطوئی آورزمان^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

mbakhshodeh@gmail.com

چکیده

جرات ورزی محور رفتارهای بین فردی، کلید برقراری روابط انسانی با دیگران و روشی برای ابراز وجود به طریق صریح، مستقیم و مناسب است. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین ادراک از محیط کلاس با جرات ورزی دانش‌آموزان است. جامعه پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان دختر پایه دهم مناطق یک، پنج، نه، هفت و پانزده تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۹ بودند که از میان آن‌ها ۳۵۶ دانش‌آموز دختر پایه دهم به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای جمع‌آوری داده در این پژوهش پرسش‌نامه جرات ورزی راتوس (۱۹۷۳)، ادراک از محیط کلاس جنتری، گابل و ریزا (۲۰۰۲) بوده است. پایایی ابزارها با روش آلفای کرونباخ محاسبه شد. روش این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی است. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام تحلیل شد. نتایج نشان داد: بین ادراک از محیط کلاس و جرات ورزی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. در بین ابعاد ادراک از کلاس که شامل علاقه، انتخاب، لذت و چالش است بعد انتخاب بیشترین همبستگی را با جرات ورزی نشان داد. در نتیجه هر چه میزان انتخاب دانش‌آموزان به محیط کلاس و یادگیری بیشتر باشد، جرات ورزی در آن‌ها نیز افزایش پیدا می‌کند. بنابراین توصیه می‌شود که معلمان و دبیران برای بالا بردن میزان جرات ورزی دانش‌آموزان و برقراری روابط انسانی مناسب در پی بهبود ادراک دانش‌آموزان از کلاس باشند.

واژه‌های کلیدی: ادراک از محیط کلاس، محیط یادگیری، جرات ورزی

بررسی رابطه ادراک از محیط کلاس با تفکر انتقادی دانش‌آموزان

مریم بخشوده^۱، نفیسه سادات نکوئی^۲، ملوک خادمی اشکذری^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران

۳. دانشیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران

mbakhshodeh@gmail.com

چکیده

یکی از ویژگی‌های اساسی انسان برخورداری از نیروی تفکر است. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین ادراک از محیط کلاس با تفکر انتقادی دانش‌آموزان است. جامعه پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان دختر پایه دهم مناطق یک، پنج، نه، هفت و پانزده تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۹ بودند که از میان آن‌ها ۳۵۶ دانش‌آموز دختر پایه دهم به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای جمع‌آوری داده در این پژوهش پرسشنامه تفکر انتقادی ریکتس (۲۰۰۳)، ادراک از محیط کلاس جنتری، گابل و ریزا (۲۰۰۲) است. پایایی ابزارها با روش آلفای کرونباخ محاسبه شد. روش این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی است. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام تحلیل شد. نتایج نشان داد: بین ادراک از محیط کلاس و تفکر انتقادی رابطه مثبت و معنا دار وجود دارد. در بین ابعاد ادراک از کلاس که شامل علاقه، انتخاب، لذت و چالش است بعد علاقه بیشترین همبستگی را با تفکر انتقادی نشان داد. در نتیجه هر چه میزان علاقه دانش‌آموزان به محیط کلاس و یادگیری بیشتر شود، تفکر انتقادی در آن‌ها نیز افزایش پیدا می‌کند.

واژه‌های کلیدی: ادراک از محیط کلاس، محیط یادگیری، تفکر انتقادی

ادراک از محیط کلاس و پیامدهای آن

مریم بخشوده[✉]، مونا بطوئی^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

mbakhshodeh@gmail.com

چکیده

محیط یادگیری مناسب، با فراهم ساختن فرصت‌های رشد و حمایت‌های عاطفی، انگیزشی و راهبردی می‌تواند در ارتقا و پیشرفت دانش‌آموزان مؤثر باشد. جو کلاس که بیانگر ادراک دانش‌آموزان از کلاس درس و فعالیت‌های یادگیری است، پیامدهای متعددی دارد که در این نوشتار به روش کتابخانه‌ای و رویکرد توصیفی به تبیین آن‌ها پرداخته شده است. با توجه به مبانی نظری و نتایج بررسی شده، عوامل مرتبط با ادراک از محیط کلاس در سه مؤلفه فردی، خانوادگی و تحصیلی دسته‌بندی شد. در حوزه فردی به مواردی از قبیل خوش بینی و خودتنظیمی هیجانی، عزت نفس؛ در حوزه خانوادگی به جو عاطفی خانواده، ادراک از محیط خانواده و در حوزه تحصیلی به پیشرفت تحصیلی، درگیری تحصیلی، تاب‌آوری تحصیلی، اضطراب تحصیلی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان اشاره شده است. بنابراین می‌توان با آگاهی از آن‌ها و فراهم نمودن محیط مناسب روانی-اجتماعی در کلاس درس به ارتقا عملکرد دانش‌آموزان کمک کرد.

واژه‌های کلیدی: ادراک از محیط کلاس، محیط یادگیری، بررسی مروری

مروری بر نقش اضطراب بر اعتماد به نفس دانش‌آموزان

سحر بدری بگه جان^۱✉، نیجیره فان انور عبدالله^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، ورامین، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران

prances.hero@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مروری بر نقش اضطراب بر اعتماد به نفس دانش‌آموزان انجام گرفت. روش پژوهش از نوع اسنادی-کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش در ابتدا به تشریح اعتماد به نفس و تعاریف آن، سپس به تشریح مشکلات اضطرابی و پیامدهای آن بر زندگی افراد و در پایان به تأثیر اضطراب بر اعتماد به نفس فرد پرداخته شد. با توجه به این مقاله می‌توان به این نتیجه رسید که هم اضطراب موجب کاهش اعتماد به نفس دانش‌آموزان می‌شود و هم پایین بودن اعتماد به نفس موجب افزایش اضطراب دانش‌آموزان می‌گردد. از این رو درمانگران و مربیان می‌توانند از برنامه‌های آموزشی مبتنی بر مدیریت اضطراب استفاده نمایند تا بتوانند اعتماد به نفس دانش‌آموزان را ارتقا بخشند.

واژه‌های کلیدی: اضطراب، اعتماد به نفس، دانش‌آموزان

اثربخشی رفتاردرمانی دیالکتیکی بر کیفیت زندگی مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف درخودماندگی

سحر بدری بگه جان^۱، زهرا خدادادی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، ورامین، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

چکیده

اختلال طیف اتیسم، اختلالی عصب- تحولی است که در آن نشانه‌هایی از جمله نقص در ارتباط و تعاملات اجتماعی و علایق و رفتارهای کلیشه‌ای به چشم می‌خورد. پژوهش حاضر باهدف تعیین اثربخشی رفتاردرمانی دیالکتیکی بر کیفیت زندگی مادران کودکان با اختلال طیف درخودماندگی انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه مادران کودکان با اختلال طیف درخودماندگی مراکز توانبخشی، درمانی و آموزشی شهر تهران در سال ۱۳۹۸ بودند. در این پژوهش برای انتخاب نمونه از بین جامعه هدف ۳۰ مادر با استفاده از نمونه‌گیری دردسترس به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) به شیوه تصادفی گمارش شدند. در ابتدا برای ارزیابی کیفیت زندگی از پرسشنامه کیفیت زندگی سازمان جهانی بهداشت (۱۹۹۶) استفاده شد. پس از آن گروه آزمایش در ۱۲ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای در طول ۱ ماه مداخله رفتاردرمانی دیالکتیکی را دریافت کردند در حالی که گروه کنترل چنین مداخله‌ای را در زمینه رفتاردرمانی دیالکتیکی دریافت نکردند. در خاتمه جلسات رفتاردرمانی دیالکتیکی هر دو گروه مجدداً مورد ارزیابی قرار گرفتند. تحلیل یافته‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس انجام گرفت. یافته‌ها این پژوهش نشان داد که رفتاردرمانی دیالکتیکی مؤثر بوده است و موجب بهبود کیفیت زندگی مادران کودکان با اختلال طیف درخودماندگی گردیده است. با توجه به این یافته‌ها رفتاردرمانی دیالکتیکی می‌تواند به عنوان یک روش درمانی مؤثر، مفید، کارساز و کارآمد در بهبود کیفیت زندگی مادران کودکان با اختلال طیف درخودماندگی مورد استفاده درمانگران و متخصصان این حوزه قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: اختلال طیف درخودماندگی، رفتاردرمانی دیالکتیکی، کیفیت زندگی

بررسی رابطه امیدواری و سبک‌های اسنادی با بهزیستی روان‌شناختی

رحیم بدری گرگری^۱، میرمحمد میرنسب^۱، صمد ناجی بیرق^۲،
سجاد علمردانی صومعه^۳✉

۱. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، ایران

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، پردیس جلفا، تبریز، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی / مدرس مدعوی دانشگاه پیام نور، تبریز، ایران

s_a_s139@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه امیدواری و سبک‌های اسنادی با بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر تبریز انجام شد. نمونه پژوهش شامل ۳۸۰ نفر از دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه بود که به وسیله نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های مقیاس امیدواری اسنادی، مقیاس سبک‌های اسنادی پیندا و بهزیستی روان‌شناختی ریف استفاده شد. در تجزیه و تحلیل اطلاعات از همبستگی پیرسون، رگرسیون گام به گام استفاده گردید. نتایج نشان داد که بین مؤلفه‌های امیدواری و مؤلفه‌های سبک‌های اسنادی با بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان رابطه معنی‌دار وجود دارد. تحلیل رگرسیون گام به گام نیز نشان داد که، از بین متغیرهای پژوهش، مؤلفه مسیر تفکر امیدواری و مؤلفه‌های بعد ثبات و مکان درونی سبک‌های اسنادی و اینتر، قادرند بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نمایند.

واژه‌های کلیدی: امیدواری، سبک‌های اسنادی و بهزیستی روان‌شناختی

پیش‌بینی حافظه فعال بر اساس توجه انتخابی و آگاهی فرا شناختی در کودکان نارسا خوان

مریم براتی سده ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد نائین، دانشگاه آزاد اسلامی، نائین، ایران

baratimaryam55@gmail.com

چکیده

هدف از انجام این پژوهش، پیش‌بینی حافظه فعال بر اساس توجه انتخابی و آگاهی فرا شناختی در کودکان نارسا خوان در کودکان مقطع دبستان بود. این مطالعه از نوع تحقیقات همبستگی بود. از روش نمونه در دسترس استفاده شد. جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان مقطع دبستان بود و نمونه مورد مطالعه این پژوهش را تعداد ۲۰۳ نفر از دانش‌آموزان پسر ۸-۱۲ سال که به کلینیک اختلال یادگیری، مراجعه کردند، تشکیل دادند. از چک لیست نارسا خوانی (سیما شیرازی و رضا نیلی پور، سال ۱۳۹۰)، آزمون حافظه فعال آندره ری (پروفسور آندره ری، سال ۱۹۴۲)، آزمون استروپ (رایدیلیاستروپ، سال ۱۹۵۳) و پرسشنامه آگاهی فرا شناختی (مختاری و ریچارد، سال ۲۰۰۲) جهت جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر روش‌های آمار توصیفی از روش تحلیل رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد. نشان داد واریانس حافظه فعال بر اساس ترکیب خطی متغیرهای: سرعت پردازش شناختی، ظرفیت توجه و سطح کنترل شناختی در آزمون توجه انتخابی قابل تبیین است. همچنین واریانس حافظه فعال بر اساس دانش شناخت و تنظیم شناخت در آزمون فراشناختی قابل تبیین است. متغیرهای توجه انتخابی و آگاهی فرا شناختی سهم معنی‌داری در پیش‌بینی حافظه فعال دارند.

واژه‌های کلیدی: حافظه فعال، توجه انتخابی، آگاهی فراشناختی، نارسا خوانی

بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون رمزگردانی و رابطه آن با مهارت‌های دیداری حرکتی در کودکان

شیمای سادات برقی^۱، آمنه دهقان سانجی^۲، ستاره حسینی مجد^۳

۱. دکتری روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌سنجی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

borghei_shima@yahoo.com

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون رمزگردانی و رابطه آن با مهارت‌های دیداری حرکتی در کودکان پیش دبستان در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ اجرا شد. روش پژوهش حاضر روان‌سنجی و کاربردی در سه گروه مستقل است. جامعه آماری شامل کودکان پیش دبستانی شهر قم و روش آن نمونه‌گیری خوشه‌ای ۱ ست. نمونه ۳۱۲ نفر (۲۱۲ دختر و ۱۰۰ پسر) از کودکان پیش دبستانی شهر قم بوده است. آزمون رمزگردانی، آزمون نماد یابی و آزمون مهارت‌های دیداری حرکتی بندرگشتالت برای همه افراد گروه نمونه اجرا شد. به‌منظور بررسی پایایی آزمون رمزگردانی از روش کودر ریچاردسون ۲۰ استفاده گردید. ضریب پایایی حاصل از فرمول کودر ریچاردسون ۲۰ برای گروه سنی ۵ سال تا ۵ سال و ۸ ماه، برابر ۰/۶۲، گروه سنی ۵ سال و ۹ ماه تا ۶ سال و ۳ ماه برابر ۰/۷۱ و گروه سنی ۶ سال و ۴ ماه تا ۶ سال و ۱۱ ماه برابر ۰/۷۵ بود. روش گردآوری مربوط به روایی سازه آزمون رمزگردانی از روش سنجش روایی مبتنی بر همبستگی آزمون با سایر آزمون‌های معتبر بود که همبستگی آزمون رمزگردانی با آزمون نمادیابی مورد بررسی روایی قرار گرفت. نتایج مربوط به روایی آزمون در گروه‌های مختلف ۰/۶۸ تا ۰/۷۹ بود که کلیه این ضرایب در مقایسه با مقادیر بحرانی بود. داده‌های پژوهش با روش همبستگی پیرسون تحلیل شد. نتایج نشان داد که بین مهارت‌های دیداری حرکتی و مهارت‌های سرعت پردازش در کودکان پیش دبستان رابطه معنی دار مثبت وجود دارد و می‌توان با افزایش مهارت‌های دیداری حرکتی در کودکان، سرعت پردازش آنان را افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: آزمون رمزگردانی، سرعت پردازش، کودکان پیش دبستان،

مهارت‌های دیداری حرکتی

بررسی سبک اسناد و موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان با اختلال نارساخوانی

مژده بقایی لاکه ✉

دکتری روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، آبادان، ایران

payapsychologicalcenter@gmail.com

چکیده

چکیده هدف از این مطالعه، بررسی سبک اسناد و موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان با اختلال نارساخوانی بود. روش پژوهش به صورت فراتحلیل بود. واژه‌های کلیدی مورد استفاده سبک اسناد و موفقیت تحصیلی و نارساخوانی بودند. مقاله‌های منتشر شده در فاصله سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۲۰ بررسی شدند. ابتدا عناوین تمام مقالات به دست آمده بررسی شد و به دقت مورد مطالعه قرار گرفت. این یافته‌ها پزشکان و متخصصان بهداشت روان از جمله روان‌شناسان و روانپزشکان را تشویق می‌کند که با شنا سبب‌های تأثیرگذار بتوانند ضمن پیشگیری به موقع، جلسات آموزش خود ایمن‌سازی در رابطه با اختلال نارساخوانی و راه‌های کنترل آن برای افراد مشخص کنند.

واژه‌های کلیدی: سبک اسناد، موفقیت تحصیلی، اختلال نارساخوانی.

تأثیر بازی درمانی بر انگیزش تحصیلی، قضاوت اخلاقی و پرخاشگری دانش‌آموزان

شاهو بهرامی ✉^۱، صهیب بهرامی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان شهید مدرس سنندج، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی رشته مدیریت، دانشگاه فرهنگیان شهید مدرس سنندج، ایران

Shahoobahrami0416@gmail.com

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر اثربخشی بازی درمانی نمایشی بر انگیزش تحصیلی، قضاوت اخلاقی و پرخاشگری دانش‌آموزان مقطع دبستان بوده است. جامعه مورد مطالعه شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه ششم دبستان شهر سنندج در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ بوده است. نمونه آماری ۴۰ نفر از دانش‌آموزان ۲۰ نفر گروه آزمایش و ۲۰ نفر گروه کنترل بودند که با روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. همچنین از پرسشنامه‌های انگیزش تحصیلی، قضاوت اخلاقی و پرخاشگری پیش دبستان استفاده گردید. پس از جمع‌آوری اطلاعات، جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (تحلیل کوواریانس) استفاده شد. نتایج بیانگر این بود که بازی درمانی نمایشی به طور معناداری بر انگیزش تحصیلی، قضاوت اخلاقی و پرخاشگری دانش‌آموزان مؤثر است. بنابراین با اجرای بازی درمانی نمایشی می‌توان باعث بهبود قضاوت اخلاقی و پرخاشگری در دانش‌آموزان مقطع دبستان شد.

واژه‌های کلیدی: بازی درمانی نمایشی، انگیزش تحصیلی، قضاوت اخلاقی،

پرخاشگری

بررسی رابطه کیفیت خواب، حمایت اجتماعی ادراک شده و عزت نفس با گرایش به رفتارهای آسیب رسان به خود در دانش‌آموزان دختر

آزینا بهمنی زاد^۱، مسعود شهبازی^۲، صبا منصوری^۳

۱. کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مسجدسلیمان، مسجدسلیمان، ایران

۲. ستادیار گروه روان‌شناسی و مشاوره، واحد مسجدسلیمان، دانشگاه آزاد اسلامی، مسجدسلیمان، ایران

۳. دانشجوی روان‌شناسی عمومی، دانشگاه پیام نور، مسجدسلیمان، ایران

bahmaezad@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین کیفیت خواب، حمایت اجتماعی ادراک شده و عزت نفس با گرایش به رفتارهای آسیب رسان به خود در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهرستان مسجدسلیمان بود. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم (+۸۰ نفر) شهرستان مسجدسلیمان بود، که تعداد ۲۶۴ نفر از این دانش‌آموزان به روش تصادفی ساده از میان جامعه‌ی پژوهش انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه آسیب به خود سانسون و ویدرمن (۱۹۹۸)، پرسش‌نامه کیفیت خواب پیترزبورگ (PQSI)، مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی ادراک شده (MSPSS) و پرسش‌نامه عزت نفس کوپراسمیت (SEI) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو سطح آمار توصیفی (شامل فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد، کمترین و بیشترین نمرات) و آمار استنباطی (شامل ضریب همبستگی ساده پیرسون و رگرسیون چندگانه) انجام شد. نتایج نشان داد که بین دو مؤلفه خواب مفید و کیفیت ذهنی خواب با گرایش به رفتارهای آسیب رسان به خود رابطه منفی وجود دارد. همچنین بین حمایت اجتماعی ادراک شده و عزت نفس با گرایش به رفتارهای آسیب رسان به خود رابطه منفی وجود دارد ولی بین مؤلفه‌های تأخیر در به خواب رفتن، طول مدت خواب، اختلالات خواب، مصرف داروهای خواب آور و اختلال در عملکرد روزانه با گرایش به رفتارهای آسیب رسان به خود رابطه معنی‌داری یافت نشد. بر اساس نتایج تحلیل رگرسیون به شیوه ورود همزمان، مجموع متغیرهای کیفیت خواب، حمایت اجتماعی ادراک شده و عزت نفس، ۴۸ درصد گرایش به رفتارهای آسیب رسان به خود را تبیین نمودند. نتایج تحلیل رگرسیون به شیوه گام به گام نشان داد که ترکیب دو متغیر پیش بین عزت نفس و حمایت اجتماعی ادراک شده، قوی‌ترین ترکیب متغیرهای پیش بین برای تبیین واریانس گرایش به رفتارهای آسیب رسان به خود در آزمودنی‌ها بوده است.

واژه‌های کلیدی: کیفیت خواب، حمایت اجتماعی ادراک شده، عزت نفس، گرایش به رفتارهای آسیب رسان به خود

بررسی نقش انعطاف‌پذیری شناختی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی تعارض والد-نوجوان در دانش‌آموزان پسر

مهدیه بی‌کس یکانی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران

royafakhari42@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش انعطاف‌پذیری شناختی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی تعارض والد-نوجوان در انجام شده است. پژوهش حاضر از نظر روش از نوع تحقیقات توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش‌آموزان پسر دوره اول مقطع متوسطه در بازه سنی ۱۴ تا ۱۷ سال شهر ارومیه در پاییز ۱۳۹۸ را شامل می‌گردد. تعداد ۱۲۰ نفر از دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه اول با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب و پرسشنامه‌های تعارض نوجوان با والدین (CBQ)، پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان گارنفسکی و همکاران و پرسشنامه انعطاف‌پذیری شناختی دنیس و همکاران را تکمیل نمودند. اطلاعات با ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه تحلیل شد. نتایج نشان داد بین انعطاف‌پذیری شناختی و راهبردهای مثبت تنظیم شناختی هیجان با تعارض والد-نوجوان رابطه منفی و بین راهبردهای منفی تنظیم شناختی هیجان و تعارض والد-نوجوان رابطه مثبت وجود داشت. نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد متغیرهای پژوهش ۳۳ درصد از مجموع واریانس تعارض والد-نوجوان را پیش‌بینی کردند. با توجه به نتایج که حاکی از نقش‌پذیری شناختی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی تعارض والد-نوجوان در نوجوانان پسر بود؛ لذا پیشنهاد می‌گردد در مطالعات آتی پژوهشگران از نتایج مطالعه حاضر در راستای بررسی تعارضات بین والدین و نوجوانان و کاهش آن اقدام و در این زمینه به پژوهش بپردازند.

واژه‌های کلیدی: انعطاف‌پذیری شناختی، راهبردهای تنظیم شناختی هیجان،

تعارض والد-نوجوان

مقایسه عزت نفس، شادکامی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان بینا و نابینا

مینا بیانی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران

minaabayani@gmail.com

چکیده

همیشه نقص جسمانی نشانه‌ی ضعف در خلق و خو، کارکرد ذهن و فرآیندهای ذهنی نیست بلکه گاهی یک نقص در جسم انسان می‌تواند تمرکز و دقت فرد را بر توانایی‌های دیگر او افزایش دهد و شاهد بروز استعدادهای شگرف در افراد با نقایص جسمانی مانند شنوایی و بینایی بود. هدف از این مطالعه مقایسه عزت نفس، شادکامی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان بینا و نابینای شهر تهران است. این مطالعه از نوع توصیفی (علی-مقایسه ای) است. جامعه پژوهش حاضر، دانش‌آموزان بینا و نابینای شهر تهران است که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ مشغول به تحصیل بودند که با روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۱۰۰ نفر از آن‌ها (۵۰ نفر بینا و ۵۰ نفر نابینا) بعنوان نمونه انتخاب شدند و پرسشنامه‌های عزت نفس کوپراسمه‌یت (۱۹۶۷)، شادکامی آکسفورد (۱۹۹۰) و خودکارآمدی تحصیلی مورگان و جنکینز (۱۹۹۹) را بعنوان ابزارهای پژوهش پر کردند. داده‌ها با آزمون t برای گروه‌های مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج آزمون t نشان داد خودکارآمدی و عزت نفس تحصیلی دانش‌آموزان نابینا بیشتر از دانش‌آموزان بینا است اما در بقیه متغیرها تفاوتی بین دو گروه دیده نشد.

واژه‌های کلیدی: عزت نفس، شادکامی و خودکارآمدی تحصیلی، بینا و نابینا

پیش‌بینی نشخوارفکری بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و بلوغ عاطفی در دانش‌آموزان دختر

سحر بیرامی^۱✉، سعید نجارپوراستادی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، مؤسسه آموزش عالی چرخ نیلوفری آذربایجان، تبریز، ایران

۲. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، مؤسسه آموزش عالی چرخ نیلوفری آذربایجان، تبریز، ایران

Saharbeyrami1397@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی نشخوارفکری بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و بلوغ عاطفی در دانش‌آموزان دختر سوم متوسطه ناحیه ۳ شهر تبریز بوده است. روش تحقیق از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر سوم متوسطه ناحیه ۳ شهر تبریز تشکیل داده است که در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ م مشغول تحصیل بودند و تعداد آن‌ها حدود ۴۵۰۰ نفر است. بر اساس جدول مورگان ۳۵۱ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری شامل پرسشنامه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه یانگ (۲۰۰۵)، بلوغ عاطفی بهرگوا و سینگه (۱۹۹۱) و نشخوارفکری نولن- هوکسما و مارو (۱۹۹۱) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق آزمون رگرسیون چندمتغیری انجام گرفت. یافته‌ها نشان داد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و بلوغ عاطفی قادر به پیش‌بینی نشخوارفکری دانش‌آموزان است.

واژه‌های کلیدی: نشخوارفکری، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، بلوغ عاطفی

تفاوت بین مؤلفه‌های خشم و کیفیت ارتباط معلم- دانش‌آموز در دانش‌آموزان قلدر و بهنجار

منصور بیرامی^۱✉، سارا اقدام^۲

۱. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

zaker5@chmail.ir

چکیده

بر اساس پژوهش، بسیاری از ویژگی‌های هیجانی، شناختی و رفتاری دانش‌آموزان قلدر، از دیگران، متفاوت بوده است. در این راستا، این پژوهش، با هدف تعیین تفاوت مؤلفه‌های خشم و کیفیت ارتباط معلم- دانش‌آموز در دانش‌آموزان قلدر و بهنجار انجام گرفت. جامعه‌ی آماری پژوهش، شامل کلیه‌ی دانش‌آموزان مقطع متوسطه‌ی دوره دوم ناحیه سه تبریز به تعداد ۱۲۴۵۰ نفر بود که از آن به روش هدفمند، ۶۰ نفر دانش‌آموز قلدر و ۶۰ نفر دانش‌آموز بهنجار انتخاب شد. ابزارهای مورد استفاده در این تحقیق، شامل پرسشنامه‌ی خشم چند بعدی مدرسه توسط بومن و همکاران (۲۰۰۶)، پرسشنامه‌ی کیفیت روابط معلم- دانش‌آموز توسط مورری و زوواک و پرسشنامه‌ی قلدری توسط پاچین، هیندوجا (۲۰۰۸) بود. داده‌ها به روش‌های t دو گروهی و مانووا، تحلیل شدند. ابتدا با آماره‌های میانگین و انحراف معیار، داده‌ها محاسبه شده و سپس با استفاده از روش‌های پیشرفته‌ی آماری t دوگروهی و تحلیل واریانس چند متغیره، فرضیه‌ها مورد سنجش قرار گرفتند. یافته‌های پژوهش، نشان داد که بین دانش‌آموزان قلدر و دانش‌آموزان بهنجار در خشم و مؤلفه‌های آن و کیفیت ارتباط معلم- دانش‌آموز و مؤلفه‌های آن تفاوت وجود دارد: دانش‌آموزان قلدر، بیشتر از دانش‌آموزان بهنجار، خشم و خصومت را تجربه می‌کنند، کمتر از دانش‌آموزان بهنجار از سبک مقابله‌ی سازنده، استفاده نموده و بیشتر از دانش‌آموزان بهنجار، خشم را به صورت مخرب، ابراز می‌کنند. دانش‌آموزان قلدر، نسبت به دانش‌آموزان بهنجار، ارتباط معلم- دانش‌آموز ضعیف‌تر، اعتماد معلم- دانش‌آموز کمتر و بیگانگی معلم- دانش‌آموز بیشتری دارند.

واژه‌های کلیدی: خشم، کیفیت ارتباط معلم- دانش‌آموز، دانش‌آموزان قلدر،

دانش‌آموزان بهنجار

رابطه ذهن‌آگاهی با اضطراب، خلاقیت و دقت

سمیرا بیسادی[✉]، لیلا بیداری^۱، الهام مروتی^۱

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور تهران جنوب، تهران، ایران

samirabisadi03@gmail.com

چکیده

دوران پیش دبستانی، سال‌های حساس شکل‌گیری شخصیت کودکان محسوب می‌شود. این دوره نقش مهمی در تکامل کودک دارد. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه ذهن‌آگاهی با اضطراب، خلاقیت و دقت کودکان پیش‌دبستانی است. طرح پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه کودکان دوره پیش دبستانی شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۴۰۰۰ تشکیل داد. حجم نمونه ۲۱۰ نفر (۱۰۸ دختر و ۱۰۲ پسر) است که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شده‌اند. برای جمع‌آوری داده‌ها از مقیاس پذیرش و ذهن‌آگاهی کودکان گریکو و همکاران (۲۰۰۵)، اضطراب کودکان پیش دبستانی اسپنس و همکاران (۲۰۰۱)، تفکر خلاق تورنس (۱۹۶۶) و دقت تولوز-پیرون (۱۹۸۶) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از روش آماری همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج به دست آمده نشان داد که بین ذهن‌آگاهی و اضطراب رابطه منفی و معنادار و بین ذهن‌آگاهی با خلاقیت و دقت رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: ذهن‌آگاهی، اضطراب، خلاقیت، دقت، کودکان پیش دبستانی

بررسی نقش میانجیگرانه خودکارآمدی مقابله‌ای در رابطه ویژگیهای مثبت شخصیتی با مشغولیت شغلی در معلمان زن

فاطمه بیگی پور^۱، محمدآزاد عبدالله پور^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

m.a.Abdollahpour@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش بررسی نقش میانجیگرانه خودکارآمدی مقابله‌ای در رابطه ویژگیهای مثبت شخصیتی با مشغولیت شغلی در معلمان زن مقطع ابتدایی شهرستان مهاباد بود. روش انجام این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه اجرا، توصیفی-همبستگی بوده است. جامعه آماری این پژوهش کلیه معلمان ابتدایی زن شهرستان مهاباد به تعداد ۳۵۰ نفر بودند که تعداد ۲۰۰ نفر با استفاده از قاعده تعیین حجم نمونه کلاین به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزارهای اندازه‌گیری عبارت بودند از پرسشنامه مشغولیت شغلی توماس لاداهل و کنجر (۱۹۹۵)، پرسشنامه توانمندی‌های منش سلیگمن و پترسون (۲۰۰۴) و پرسشنامه خودکارآمدی مقابله با مشکلات چسنی و همکاران (۲۰۰۶) که روایی این پرسشنامه‌ها مورد تأیید اساتید بوده و پایایی ابزارها با استفاده از آلفای کرونباخ به ترتیب، برای مشغولیت شغلی ۰/۷۷، توانمندی‌های منش ۰/۷۰ و برای خودکارآمدی مقابله با مشکلات ۰/۷۸۷ گزارش شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح آمار توصیفی از شاخص‌های فراوانی، درصد، میانگین، انحراف استاندارد و در سطح آمار استنباطی از آزمون‌های آماری تحلیل مسیر استفاده شده است. یافته‌های تحلیلی پژوهش نشان داد که بین ویژگیهای مثبت شخصیتی با مشغولیت شغلی در معلمان زن ابتدایی شهرستان مهاباد رابطه معناداری وجود دارد. بین خودکارآمدی مقابله‌ای و ویژگیهای مثبت شخصیتی در معلمان زن ابتدایی شهرستان مهاباد رابطه معناداری وجود دارد. بین خودکارآمدی مقابله‌ای و مشغولیت شغلی در معلمان زن ابتدایی شهرستان مهاباد رابطه معناداری وجود دارد. اثر مستقیم و غیرمستقیم رابطه بین ویژگیهای مثبت شخصیتی با مشغولیت شغلی در معلمان زن ابتدایی شهرستان مهاباد با نقش میانجیگرانه خودکارآمدی مقابله‌ای معنادار است.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی مقابله‌ای، ویژگیهای مثبت شخصیتی، مشغولیت

شغلی، توانمندی‌های منش

بررسی آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی و پیشگیری از آنها در بین دانش‌آموزان نوجوان

هادی پردل^۱، محمد حجازی پور^۲، عبادالله عباسی^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد حقوق جزا، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران مرکز، تهران، ایران

۳. دانشجوی دکتری روان‌شناسی سلامت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تربت جام، مشهد، ایران

h.pordel2@yahoo.com

چکیده

پیشگیری و کنترل آسیب‌های اجتماعی همواره یکی از دغدغه‌های برنامه‌ریزان اجتماعی بوده است. برنامه‌ریزی برای کاهش و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی مستلزم شناخت و تبیین این آسیب‌های اجتماعی است. این آسیب‌ها به‌عنوان یک تهدید جدی، سلامت کودکان و نوجوانان را با خطر مواجه ساخته است. آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان که ناشی از عدم استفاده صحیح از اینترنت، خشونت، طلاق والدین، اعتیاد، بزهکاری و غیره بوده است که در بین بخشی از دانش‌آموزان به طو نسبی وجود دارد و عمدتاً ناشی از علل و عوامل خارج از مدرسه است. هدف از این مطالعه، بررسی آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی و پیشگیری از آنها در بین دانش‌آموزان نوجوان بوده است. مطالعه حاضر با بکارگیری روش تحلیل محتوای کیفی به واکاوی متون پژوهش‌های پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و همچنین اسناد و تحقیقات انجام شده در آن حوزه پرداخته است. یافته‌ها حاکی از آن است که مطالعه و شناخت آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان، استفاده مناسب از اینترنت، بکارگیری شیوه‌های فرهنگی کارآمد، استفاده از مشاوران و روان‌شناسان در مدارس، غنی‌سازی اوقات فراغت، ایجاد شادی و نشاط در بین نوجوانان و... به کاهش آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی در بین دانش‌آموزان کمک می‌کند.

واژه‌های کلیدی: پیشگیری، آسیب‌های اجتماعی، دانش‌آموزان

مزیت‌های مشاوره برخط: یک مطالعه مقدماتی

نوشین پردلان^۱، سیمین حسینیان^۲✉

۱. پژوهشگر پسا دکتری، گروه مشاوره، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

۲. استاد، گروه مشاوره، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

hosseinian@alzahra.ac.ir

چکیده

در حالی که رویکردهای اولیه مشاوره در مدرسه به صورت حضوری بوده است، مشاوره برخط در سال گذشته به تدریج مشاوره جایگاه خود را در محیط آموزشی مدرسه یافته است. هدف از این پژوهش بررسی مزیت‌های استفاده از مشاوره به صورت برخط بود. روش پژوهش حاضر از نوع علی مقایسه و نمونه آماری آن شامل ۶۰ نفر از متخصلان صان حوزه مشاوره و روان‌شناسی بود. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد سپس داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از آزمون آماری تی تک نمونه‌ای مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که از نظر متخصصان یازده مزیت اصلی در مشاوره برخط وجود دارد (۱- دسترسی سریع و آسان، ۲- سرعت و دقت در اجرای آزمون‌ها، ۳- ارائه خدمات به طیف گسترده‌ای از کاربران، ۴- عدم وابسته به مکان جغرافیایی، ۵- استفاده برای اقشار ناتوان جسمی، ۶- دسترسی بیشتری به اطلاعات، ۷- دسترسی به کارشناسان با صلاحیت، ۸- سنجش پذیری، ۹- ماهیت تعاملی، ۱۰- کاهش هزینه‌ها، ۱۱- استفاده در مواقع بحرانی). با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت که مشاوره برخط به عنوان یک روش جدید در ارائه خدمات روان‌شناختی می‌تواند مزیت‌های مهمی را به همراه داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: مشاوره برخط، مزیت مشاوره برخط، اهمیت مشاوره برخط، روش

مشاوره برخط

اثربخشی آموزش تنظیم هیجان بر مهارت‌های اجتماعی و سازگاری (اجتماعی، عاطفی و تحصیلی) کودکان دچار نقص توجه/بیش‌فعالی

الینا پرتا ووسی^۱، علی ناصری^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزآباد، ایران

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزآباد، ایران

tt.a1372.98@gmail.com

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی اثربخشی آموزش تنظیم هیجان بر مهارت‌های اجتماعی و سازگاری (اجتماعی، عاطفی و تحصیلی)، کودکان دچار نقص توجه و بیش‌فعالی شهر شیراز بود. جامعه آماری پژوهش شامل ۱۵۰ نفر از دانش‌آموزان ابتدایی بود که به دلیل مشکل بیش‌فعالی در اداره بهزیستی شهرستان شیراز دارای پرونده معلولیت بودند. روش پژوهش با توجه به اثربخشی بودن آن و نیاز به اجرای جلسات آموزشی، نیمه تجربی و از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با دو گروه کنترل و آزمایش بوده است. نمونه آماری پژوهش از بین کودکان پسر ۷ تا ۱۰ سال مبتلا به اختلال کمبود توجه تشکیل می‌دادند دارای کودک معلول تشکیل می‌دادند به صورت هدفمند و با استفاده از فرمول کوکران از میان کلیه کودکان انتخاب و به صورت تصادفی به دو گروه ۱۵ نفره (گروه کنترل ۱۵ نفر و گروه آزمایش ۱۵ نفر، گمارده شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسش‌نامه سازگاری سینه‌ها و سیگ و پرسش‌نامه مهارت اجتماعی ماتسون بود. پس از انتخاب تصادفی گروه‌های آزمایش و کنترل، ابتدا برای هر دو گروه پیش‌آزمون اجرا گردید، سپس به آموزش ده جلسه‌ای برای گروه آزمایش پرداخته شد و پس از آموزش‌ها مجدداً پرسش‌نامه‌ها را به واسطه گروه نمونه تکمیل نمودند، در سطح آمار استنباطی با استفاده از روش تحلیل کوواریانس تجزیه و تحلیل شدند. نتایج این پژوهش نشان داد که آموزش تنظیم هیجان بر مهارت اجتماعی و سازگاری کودکان دچار نقص توجه-بیش‌فعالی تأثیر معناداری دارد، آموزش تنظیم هیجان بر ابعاد مهارت‌های اجتماعی کودکان دچار نقص توجه-بیش‌فعالی تأثیر معناداری دارد و آموزش تنظیم هیجان بر ابعاد سازگاری کودکان دچار نقص توجه-بیش‌فعالی تأثیر معناداری دارد.

واژه‌های کلیدی: تنظیم هیجان، مهارت‌های اجتماعی، سازگاری، کودکان دارای نقص

توجه و بیش‌فعالی

بررسی و شناسایی آسیب‌های فضای مجازی بر ابعاد مختلف سلامت دانش‌آموزان

فریدون پریش^۱✉، امین رضوانی^۲، ریحانه رضایی^۳

۱. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه اصفهان / آموزش و پرورش، اصفهان، ایران
۲. دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد میمه / عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خمینی‌شهر، اصفهان، ایران / آموزگار رسمی آموزش و پرورش
۳. کارشناس علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان (پردیس فاطمه الزهرا) / آموزگار رسمی آموزش و پرورش، اصفهان، ایران

fereydoonparish@yahoo.com

چکیده

در سال‌های اخیر میزان حضور دانش‌آموزان در فضای مجازی به طور چشمگیری افزایش پیدا کرده که این امر نگرانی‌های متعددی را به دنبال داشته است. در همین راستا هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی و شناسایی آسیب‌های فضای مجازی بر ابعاد مختلف سلامت دانش‌آموزان و ارائه چارچوبی جامع در این زمینه بوده است. این پژوهش از لحاظ ماهیت و هدف، کاربردی و از لحاظ روش از نوع توصیفی-تحلیلی است که اطلاعات آن از طریق بررسی ۳۲ مقاله و پایان‌نامه معتبر جمع‌آوری شده است. در این نوشتار، ضمن بیان مفهوم فضای مجازی، به مهم‌ترین آسیب‌های این پدیده بر ابعاد مختلف سلامت دانش‌آموزان اشاره شده و در پایان کلیه عوامل شناسایی شده تحت چارچوبی جامع سازماندهی شده‌اند. به‌طور کلی یافته‌ها حاکی از آن است مشکلات روحی-روانی، فرهنگی-اجتماعی، اخلاقی-اعتقادی، جسمی-حرکتی، تحصیلی-آموزشی و رفتاری-عملکردی شاخه‌های اصلی آسیب‌های فضای مجازی هستند که هر یک زیرشاخه‌های متعددی دارند.

واژه‌های کلیدی: فضای مجازی، سلامت، دانش‌آموزان، آسیب

رابطه عوامل بافتی (حمایت معلم و همسالان) و عوامل فردی (تحول مثبت) با تاب آوری تحصیلی

مینا پژمان فرد^۱ ✉، حسین استاد حسنلو^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲. دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

minayamur@yahoo.com

چکیده

تاب آوری تحصیلی، انعطاف پذیری فراگیر در مقابل مشکلات و شرایط چالش برانگیز دوران تحصیل بوده و سبب دستیابی به موفقیت و بهبود عملکرد تحصیلی می‌شود. تحول مثبت جوانی، یک مفهوم یا سازه مبتنی بر توانمندی است و ادراک حمایت معلم و همسالان می‌تواند عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار دهد. هدف این پژوهش، بررسی رابطه بین حمایت معلم و همسالان و تحول مثبت نوجوانی با تاب آوری تحصیلی بود. روش این پژوهش، توصیفی-همبستگی و جامعه آماری آن کلیه دانش‌آموزان دبیرستان‌های شهر تبریز بود که داده‌های تحقیق از ۱۸۵ دانش‌آموز که با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند، جمع‌آوری گردید. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه اندازه‌گیری زندگی کلاسی (گیس، ۲۰۰۲)، مقیاس تحول مثبت؛ موسسه تحقیقات کاربردی در تحول جوانان، (۲۰۱۰) و تاب آوری تحصیلی سامونلز (۲۰۰۴) بود. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین تاب آوری تحصیلی با عوامل بافتی (حمایت معلم و همسالان) و عامل فردی (تحول مثبت) رابطه معنی‌داری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: حمایت معلم، حمایت همسالان، تاب آوری تحصیلی، تحول مثبت

تشخیص و طراحی مداخلات زودهنگام نو آموزان مشکوک به اختلالات خاص یادگیری

مریم پلنگی^۱، ابوالقاسم یعقوبی^۲✉

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه بوعلی سینا / آموزش و پرورش، همدان، ایران
۲. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

yaghobi41@yahoo.com

چکیده

همه کودکان منحصر به فرد هستند هر یک از آن‌ها به صورت مختلفی یاد می‌گیرند، و برای یادگیری مؤثرتر به آموزش خاص و کمک اضافی نیاز دارند. پژوهش حاضر با هدف ساخت ابزاری جهت تشخیص زودهنگام نوآموزان مشکوک به اختلالات خاص یادگیری انجام شد. ابتدا مقیاس ۷۵ سؤالی با جواب‌های بله و خیر تدوین و بر روی ۱۵۴ نوآموز پیش‌دبستانی دختر و پسر ناحیه یک و دو شهر همدان در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ اجرا شد سپس سؤالات پرسشنامه نهایی بر روی گروه آزمایش که مشتمل بر ۲۰ نفر از نوآموزان ۶ ساله پیش‌دبستانی دارای اختلال یادگیری بود، به‌عنوان پیش‌آزمون اجرا شد و بعد از ۱۲ جلسه آموزش کارکردهای اجرایی و فرایندهای شناختی، پس‌آزمون اجرا گردید؛ و در نهایت تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از تحلیل عاملی تأییدی حاکی از این بود که سؤال‌های این مقیاس بر پایه ۱۳ عامل موجود از برازش مطلوبی برخوردارند. همچنین نتایج حاصل از تحلیل کوواریانس در بررسی اثربخشی مداخله آموزشی در بهبود اختلال یادگیری نوآموزان دارای مشکلات ویژه یادگیری نشان داد ۱۲ جلسه آموزش تقویت کارکردهای اجرایی و فرایندهای شناختی همچون حافظه، توجه، ادراک، مهارت‌های زبانی مانند زبان دریافتی، آموزش مربیان و والدین جهت آموزش‌های انفرادی و جبرانی بر بهبود اختلال یادگیری نوآموزان تأثیر داشته است. بنابراین مقیاس ارائه شده ابزاری قابل اعتماد برای انجام پژوهش‌های عادی است و بسته آموزشی استفاده شده می‌تواند در برنامه‌ریزی‌های گسترده مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: نوآموزان خاص، اختلالات خاص یادگیری

اثربخشی آموزش والدینی بر خودکنترلی کودکان دارای اختلال کم‌توجهی بیش‌فعالی: مروری بر مطالعات پیشین

فاطمه پورچیت‌ساز^۱، فاطمه فرجام^۱

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

fateme.chitsaz@gmail.com

چکیده

امروزه پژوهش‌های متعددی درصدد اثبات اثربخشی آموزش والدینی، بر خودکنترلی کودکان دارای اختلال کم‌توجهی و بیش‌فعالی در دنیا انجام شده و به‌عنوان یک روش درمانی به یاری خانواده‌ها و درمانگران آمده‌است. این روش در کنار سایر درمان‌های موجود برای کاهش و کنترل علائم اختلال کم‌توجهی و بیش‌فعالی، به کار می‌رود. هدف پژوهش حاضر بررسی مطالعات اخیر در مورد میزان اثربخشی آموزش والدینی بر خودکنترلی کودکان دارای اختلال کم‌توجهی و بیش‌فعالی، در ایران است. روش این پژوهش مطالعه‌ی مروری است که مقالات چاپ شده در پایگاه‌های اطلاعاتی و کتب مرتبط با این موضوع را مورد بررسی و ارزیابی قرار داده و از نتایج آن‌ها استفاده نموده‌است. نتایج این پژوهش گویای اثربخشی آموزش‌های والدینی بر خودکنترلی کودکان دارای اختلال کم‌توجهی و بیش‌فعالی در ایران بود.

واژه‌های کلیدی: خودکنترلی، اختلال کم‌توجهی بیش‌فعالی، آموزش والدینی

بررسی رابطه شخصیت و سبک‌های فرزندپروری مادران با اضطراب در دانش‌آموزان پسر

مژده پورخسروانی^۱✉، مهدی نعیمی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌سنجی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

Mozhdehporkhosrovani@yahoo.com

چکیده

هدف این پژوهش بررسی رابطه شخصیت و سبک‌های فرزند پروری مادران با اضطراب در دانش‌آموزان پایه ۱۱ بوده است. جامعه آماری شامل ۹۹ مادر و ۹۹ دانش‌آموز پسر بوده است که به طور در دسترس بین مادران پرسشنامه پنج عاملی شخصیت (نئو فرم کوتاه)، پرسشنامه فرزند پروری و پرسشنامه اضطراب بک برای دانش‌آموزان توزیع شد. داده‌های بدست آمده از این سه پرسشنامه با استفاده از آزمون‌های همبستگی پیرسون و تحلیل واریانس تجزیه و تحلیل شدند. نتایج بدست آمده نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیت مادران در مقیاس (انعطاف پذیری) با اضطراب در کودکان رابطه مثبت معنادار وجود دارد. همچنین بین سبک فرزند پروری مقتدر با ویژگی شخصیت با وجدان بودن در سطح معناداری رابطه معکوس و سبک فرزند پروری استبدادی با ویژگی شخصیتی انعطاف پذیری رابطه مثبت معنادار را نشان می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: شخصیت، فرزند پروری، اضطراب، مادران، نوجوانان، دانش‌آموزان

بررسی رابطه کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان با مدیریت استفاده از فضای مجازی در دوران شیوع کرونا

رضا پیری^۱، فاطمه حیدری^۲، سیاوش شیخ‌علیزاده^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران / آموزش و پرورش، چاروایماق، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، مهاباد، ایران / آموزش و پرورش، چاروایماق، ایران

۳. استادیار، گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

Rezapiri19912018@gmail.com

چکیده

یکی از مشغولیات و دغدغه‌های نسل امروز استفاده بیش از حد از فضای مجازی است، که این مسئله به تازگی با شیوع ویروس کرونا و فاصله‌گذاری اجتماعی در نوجوانان بیش از پیش رسوخ کرده است و باعث به وجود آمدن آسیب‌های زیادی شده است. آموزش و رشد کارکردهای اجرایی، نقش اساسی در گسترش توانمندی‌های اجتماعی و توانایی‌های تحصیلی و آموزشی‌گامی دارند. هدف این پژوهش بررسی رابطه کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان با مدیریت استفاده از فضای مجازی در دوران شیوع کرونا بود. جامعه آماری کلیه والدین دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم شهرستان چاروایماق در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بودند که نامشخص بوده و تعداد ۱۲۷ نفر به صورت نمونه‌گیری در دسترس گروه نمونه را تشکیل دادند. روش پژوهش توصیفی - همبستگی بوده و به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه کارکردهای اجرایی BRIEF (جرارد و همکاران، ۲۰۰۰) و پرسشنامه محقق ساخته استفاده از فضای مجازی استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون برای تعیین رابطه متغیرها نشان داد که بین مولفه‌های کارکردهای اجرایی (بازداری، انتقال توجه، کنترل هیجانی، آغازگری، حافظه کاری، برنامه‌ریزی، سازماندهی مواد، کنترل) و مدیریت استفاده از فضای مجازی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بنابراین نتیجه می‌گیریم که کارکردهای اجرایی در مدیریت استفاده از فضای مجازی تأثیر دارد و هر چه کارکردهای اجرایی در فرد بالاتر باشد میزان مدیریت استفاده از فضای مجازی بهتر می‌شود.

واژه‌های کلیدی: کارکردهای اجرایی، مدیریت فضای مجازی، ویروس کرونا

بررسی اثربخشی گروه درمانی شناختی- رفتاری بر نشانه‌های اختلال اضطراب اجتماعی در دانش‌آموزان

اشرف سادات تاج زاد قهی^۱، ابوطالب سعادت‌ی شامیر^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

nilofar_tajzadeh@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی درمان شناختی- رفتاری بر نشانه‌های اختلال اضطراب اجتماعی در دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش از نوع نیمه تجربی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل و پیگیری است. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پسر مشغول به تحصیل شهر تهران در مقطع متوسطه دوم بود. با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای ۲۴ نفر انتخاب و در دو گروه جایگزین شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های ویژگی‌های جمعیت شناختی و پرسشنامه اضطراب اجتماعی اسپنس استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با آمار توصیفی و تحلیل کوواریانس انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که تفاوت معناداری بین گروه‌های آزمایش و کنترل در کاهش اختلال اضطراب اجتماعی و دو مؤلفه ترس و اجتناب وجود دارد؛ اما در مؤلفه فیزیولوژیکی این تفاوت معنادار نبود. همچنین، تأثیرات درمانی در مرحله پیگیری ۱ ماهه برقرار بود. با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان بیان کرد که درمان شناختی- رفتاری موجب کاهش اختلال اضطراب اجتماعی در افراد تحت درمان شده است. استفاده از این روش درمانی برای مبتلایان به اختلالات اضطرابی در جامعه بیماران ایرانی پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اختلال اضطراب اجتماعی، درمان شناختی- رفتاری، دانش‌آموزان

راهبردهای افزایش کارایی و اثربخشی آموزش مجازی در دانش‌آموزان با اختلال اوتیسم

مریم ترابی دلویی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

maryam.tb91@gmail.com

چکیده

فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی زندگی را در بسیاری از ابعاد آن دگرگون ساخته‌اند. از جمله این دگرگونی‌ها تغییر در شیوه‌های سنتی آموزش بوده است. اگرچه تا دیروز، آموزش تنها از وجود مربیان و معلمان بهره می‌گرفت و کتاب به منزله مهم‌ترین منبع اطلاعاتی در آموزش محسوب می‌شد ولی در حال حاضر وجود ابزارها، روش‌ها و محیط‌های جدید آموزشی، شیوه‌های جدیدی را در آموزش ایجاد کرده است. از جمله این روش‌ها آموزش مجازی بوده است و تصور بر این است که معلم در این نظام به اندازه آموزش سنتی اهمیت ندارد. این در حالی است که کمیت و کیفیت یادگیری دانش‌آموزان و استفاده اثربخش و کارآمد از تجهیزات و وسایل گوناگون، وابسته به میزان فعالیت آموزش‌گر و نگرش‌ها و مهارت‌های او بوده است. آموزش مجازی در سیستم آموزشی دانش‌آموزان مبتلا به اوتیسم نیز نقش قابل توجهی دارد و استفاده کاربردی از این آموزش برای این دانش‌آموزان ضروری به نظر می‌رسد. بنابراین هدف این پژوهش ارائه راهبردهایی برای افزایش کارایی و اثربخشی آموزش مجازی بوده است تا دانش‌آموزان مبتلا به این اختلال بتوانند از مزایای این آموزش بهره‌ی کافی را ببرند.

واژه‌های کلیدی: کارایی، اثربخشی، آموزش مجازی، اوتیسم

اثربخشی بسته‌های آموزشی بازآموزی اسنادی. تنظیم هیجانی و حل مسئله شناختی- اجتماعی بر افزایش سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان با اختلالات یادگیری

زهرا ترازوی^۱، ملوک خادمی اشکذری^۲، مهناز اخوان تفتی^۳

۱. دکتری، روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران
۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران
۳. استاد، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران

taraziza88@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی مداخله بازآموزی اسنادی، تنظیم هیجانی و حل مسئله شناختی- اجتماعی در افزایش سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری ابتدایی شهر تهران انجام شد. این مطالعه از نوع نیمه‌آزمایشی همراه با مراحل پیش‌آزمون، پس‌آزمون و دوره پیگیری بود. ۴۰ دانش‌آموز با ناتوانی یادگیری ۸ تا ۱۲ ساله به روش تصادفی ساده انتخاب شدند و به صورت تصادفی در سه گروه آزمایش و یک گروه شاهد قرار گرفتند. آموزش‌های بازآموزی اسنادی، تنظیم هیجانی و حل مسئله شناختی- اجتماعی طی ۸ جلسه یک ساعته، به سه گروه آزمایش ارائه گردید. از پرسشنامه سازگاری اجتماعی سینها و سینگ (۱۹۹۳) در مراحل پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری استفاده شد. داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس تک متغیری و چندمتغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. آموزش‌های بازآموزی اسنادی، تنظیم هیجانی و حل مسئله شناختی- اجتماعی باعث افزایش معنی‌دار سازگاری اجتماعی گردید، با این تفاوت که برنامه آموزشی تنظیم هیجانی و حل مسئله شناختی- اجتماعی با اثربخشی یکسان در ارتقای سازگاری اجتماعی موفق‌تر از برنامه آموزشی بازآموزی اسنادی بود. برنامه‌های آموزشی که از رویکرد شناختی اجتماعی بندورا برای طراحی بسته‌های آموزشی بهره می‌گیرند، تأثیرات معنی‌دار بیشتری دارند. بنابراین، استفاده از نتایج پژوهش در طراحی برنامه‌های آموزشی پیشگیرانه و بهبود دستاوردهای آموزشی مؤثر بوده است.

واژه‌های کلیدی: ناتوانی یادگیری، بازآموزی اسنادی، تنظیم هیجانی، حل مسئله

شناختی اجتماعی، سازگاری اجتماعی

پیش‌بینی آمادگی یادگیری الکترونیکی بر اساس خودکارآمدی. تعامل معلم- دانش‌آموز و خودنظم‌دهی

رقیه تراهی^۱، محمدرحیم جعفرزاده^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، بهبهان، ایران

۲. استادیار برنامه‌ریزی آموزشی از دور، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، بهبهان، ایران

tarahi78@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین سهم هر یک از متغیرهای خودکارآمدی، تعامل معلم- دانش‌آموز و خودنظم‌دهی در پیش‌بینی آمادگی یادگیری الکترونیکی دانش‌آموزان بود. بدین منظور ۳۶۱ دانش‌آموز دوره دوم متوسطه شهر بهبهان به روش نمونه در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه‌های آمادگی یادگیری الکترونیکی واکتینز (۲۰۰۴)، مقیاس خودکارآمدی عمومی شرر و مادوکس (۱۹۸۲)، پرسشنامه وبلز و همکاران (۱۹۹۳) و پرسشنامه خودنظم‌دهی بوفارد همکاران (۱۹۹۵) را به صورت آنلاین تکمیل کردند. طرح پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بوده و داده‌های پژوهش با استفاده از رگرسیون چندمتغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که بین خودکارآمدی، تعامل معلم- دانش‌آموز و خودنظم‌دهی با آمادگی یادگیری الکترونیکی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. همچنین، یافته‌ها نشان داد که متغیرهای خودنظم‌دهی، تعامل معلم- دانش‌آموز و خودکارآمدی قدرت پیش‌بینی ک‌ندگی آمادگی یادگیری الکترونیکی را دارند. همچنین، از بین مؤلفه‌های خودکارآمدی به ترتیب؛ مؤلفه‌های گسترش برای کامل کردن تکلیف، مقاومت در رویارویی با موانع و میل به آغازگری؛ از بین مؤلفه‌های تعامل معلم- دانش‌آموز، عدم اطمینان، رفتار سختگیرانه، قدرت رهبری، میزان کمک و یاری‌رسانی، عدم رضایت و سرزنش کردن؛ از بین مؤلفه‌های خودنظم‌دهی به ترتیب؛ راهبردهای فراشناختی، راهبردهای انگیزشی و راهبردهای شناختی بر روی آمادگی یادگیری الکترونیکی اثر دارند. با توجه به نتایج این پژوهش پیشنهاد می‌شود که مسئولین بهداشت، سلامت جامعه، مشاوران و روان‌شناسان بالینی مدارس در طول بیماری همه‌گیری کووید ۱۹ به متغیرهای خودکارآمدی، تعامل معلم- دانش‌آموز و خودنظم‌دهی به منظور آمادگی یادگیری الکترونیکی در دانش‌آموزان توجه نمایند.

واژه‌های کلیدی: آمادگی یادگیری الکترونیکی، خودکارآمدی، تعامل معلم-

دانش‌آموز، خودنظم‌دهی، کرونا و بیروس (کووید ۱۹)

بررسی نقش مدارس هوشمند (مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات) در ارتقاء کیفیت آموزشی

رقیه تربیت ایردموسی ✉

کارشناسی ارشد مشاوره توانبخشی، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

atefeh.alidoust7371@gmail.com

چکیده

امروزه مسئله کیفیت آموزش و اثربخشی نظام‌های آموزشی از مهمترین دغدغه‌های نظام‌های آموزشی و دست‌اندرکاران و تصمیم‌سازان امر توسعه در هر کشوری بوده است. در کشور ما ایران این مسئله به دلایل عدیده‌ای از نگرانی مضاعفی برخوردار شده است. به نحوی که دولت‌ها، طی یک دهه گذشته به سختی توانسته‌اند حتی هزینه‌های جاری آموزش و پرورش را بپردازند. فناوری اطلاعات و ارتباطات این ادعا و بلکه توان را دارد که طی یک برنامه مدون و با تغییر در ساختار و روش‌های آموزش از هزینه‌ها بکاهد و کیفیت آموزش را افزایش دهد و محصولات نظام‌های آموزشی را با نیازهای جامعه هماهنگ و منطبق نماید و در جهت کاربردی نمودن آموزش قدم بردارد. هدف مطالعه حاضر بررسی نقش مدارس هوشمند (مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات) در ارتقاء کیفیت آموزشی بوده است که جهت تحقق این موضوع، مؤلفه‌هایی چون مدارس هوشمند، اهداف مدارس هوشمند، ویژگی‌های مدارس هوشمند، کاربرد فناوری اطلاعات، مزایا و فرصت‌های ناشی از توسعه فناوری اطلاعات در آموزش مورد مطالعه قرار خواهند گرفت. از این رو روش غالب در این مقاله، روش کتابخانه‌ای و با استفاده از ابزار فیش برداری اقدام به جمع‌آوری اطلاعات و داده‌های لازم خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: فناوری اطلاعات، مدارس هوشمند، کیفیت آموزش

بررسی تأثیر سبک مدیریت مدیران بر عملکرد آموزشی معلمان با توجه به نقش میانجی ساختار سازمانی در مدارس

نسیم تمجیدی[✉] ۱، فاروق یزدان‌ستا ۲

۱. کارشناسی ارشد، رشته آموزش ابتدایی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سقز، سقز، ایران
۲. استادیار، گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سقز، سقز، ایران

nasimtamjidi72@gmail.com

چکیده

یکی از بزرگ‌ترین مشخصه‌های عصر حاضر، اهتمام و توجه جدی مدیران سازمان آموزش و پرورش به ساختار سازمانی و عملکرد آموزشی اعضای سازمان است. با گذشت زمان اهمیت نیروی انسانی پویا و سرزنده بیش‌ازپیش به اثبات رسیده است. تا آنجا که برخی معتقدند که سرمایه، همان نیروی انسانی است. هدف از انجام این پژوهش بررسی تأثیر سبک مدیریت مدیران بر عملکرد آموزشی معلمان با توجه به نقش میانجی ساختار سازمانی در مدارس ابتدایی شهرستان سقز بوده است. روش پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی و جامعه آماری کلیه معلمان ابتدایی شهرستان سقز به تعداد ۸۰۰ نفر بود که بر اساس جدول مورگان، ۲۶۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای به‌عنوان حجم نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه سبک‌سنج مدیریت لوتانز (۱۹۸۹)، پرسشنامه عملکرد آموزشی آزادی (۱۳۹۰) و پرسشنامه ساختار سازمانی رابینز (۱۹۸۷) بود که پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، روایی محتوا با استفاده از نظر متخصصان آشنا به موضوع پژوهش و روایی سازه آن نیز با بهره‌گیری از معادلات ساختاری مورد تأیید قرار گرفت. نتایج این پژوهش نشان داد که سبک مدیریت رابطه‌مدار مدیران بر عملکرد آموزشی معلمان تأثیر دارد (فرضیه فرعی اول)، سبک مدیریت وظیفه‌مدار مدیران بر عملکرد آموزشی معلمان تأثیر مثبت و معناداری داشته‌اند (فرضیه فرعی دوم). در نهایت ساختار سازمانی نقش میانجی‌گری در تأثیر سبک مدیریت بر عملکرد آموزشی دارد (فرضیه اصلی). بنابراین می‌توان اذعان داشت که هرچه سبک‌های مدیریت مدیران با توجه به ساختار سازمانی بهبود یابد، عملکرد آموزشی معلمان بهتر خواهد بود.

واژه‌های کلیدی: سبک مدیریت، عملکرد آموزشی معلمان، ساختار سازمانی

چالش‌های فرزندپروری و نگاهی نو و آگاهانه به تربیت اسلامی و شیوه مناسب فرزندپروری با توجه به ویژگی فضای مجازی در دوران معاصر

فیض محمد تیموریان^۱، نیلا علمی منش^۲

۱. کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات/ آموزش و پرورش، خواف، ایران

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

fm.teimurian49@gmail.com

چکیده

اساسی‌ترین نهادی که بیش‌ترین تأثیر را در شخصیت انسان بر جای می‌گذارد خانواده است. در دنیای کنونی، تنوع جوامع بشری و گسترش فضای مجازی، برقراری ارتباط پیچیده‌تر شده و خانواده‌ها با مشکلات و چالش‌های جدی روبرو شده‌اند. پژوهش حاضر با هدف چالش‌های فرزندپروری و نگاهی نو و آگاهانه به تربیت اسلامی و شیوه مناسب فرزند پروری با توجه به ویژگی فضای مجازی در دوران معاصر انجام شد. روش انجام این پژوهش اسنادی- کتابخانه‌ای که برای گردآوری اطلاعات از ابزار فیش برداری استفاده شده است. برای این منظور پس از تعریف خانواده به‌عنوان یکی از نظام‌های اولیه جوامع بشری و چالش‌های موجود به شیوه‌های فرزند پروری (آسان‌گیر- سخت‌گیر- بی‌تفاوت- مقتدر) پرداخته و در ادامه با توجه به ساخت زدایی ساختارهای تربیتی در گذشته مانند ساختارهای (دور- نزدیک و ممنوع- مجاز) برای دقیق‌تر شدن بحث، مفهوم تربیت و دین به شکل جداگانه در گذشته و حال مورد بررسی قرار گرفته است و با توجه به چالش‌های این قرن به مفهوم تربیت اسلامی پرداخته شده است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد با توجه به خصیصه قرن حاضر که از آن به‌عنوان انقلاب ارتباطات یاد کرده‌اند و با عنایت به فضای مجازی قرن حاضر که عملاً امکان پرهیز را از ما گرفته است؛ خانواده‌ها باید خودشان را مجهز به شیوه‌ی مناسب فرزندپروری (مقتدرانه) نمایند تا امکان توفیق در برابر چالش‌های این قرن به وجود آید.

واژه‌های کلیدی: خانواده، تربیت اسلامی، فضای مجازی، شیوه‌های فرزندپروری

بررسی اثربخشی آموزش گروهی واقعیت درمانی مبتنی بر تنوری انتخاب بر کاهش پرخاشگری دانش‌آموزان پسر

محمد جعفرپور ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی صنعتی، دانشگاه فرهنگیان / آموزش‌وپرورش، شوش، ایران

m.jaferpour@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش گروهی واقعیت درمانی مبتنی بر تنوری انتخاب بر کاهش پرخاشگری دانش‌آموزان پسر مقطع دبیرستان دارای پرخاشگری انجام شد. این پژوهش از نوع شبه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه است. جامعه‌ی مطالعه‌ی حاضر شامل کلیه‌ی دانش‌آموزان پسر مقطع دبیرستان‌های دولتی شهرستان شوش است که در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ م شغول به تحصیل بودند. روش نمونه‌گیری به این صورت بود که از بین دبیرستان‌های دولتی پسرانه شهرستان شوش، ۲ دبیرستان به صورت تصادفی انتخاب شد، و از میان دانش‌آموزان سال اول این مدارس که ۴۲۰ نفر بودند، ۱۲۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب و به پرسشنامه پرخاشگری ب‌اس و پری پاسخ‌گفتند سپس ۳۰ نفر که بالاترین نمرات را کسب کرده بودند و سوابق پرخاشگری آن‌ها مورد تأیید عوامل اجرایی مدرسه رسید انتخاب شدند. پس از دانش‌آموزان به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. به این معنا که گروه آزمایش ۱۵ نفر و همچنین برای هر گروه کنترل ۱۵ نفر انتخاب گردید. پرسشنامه پرخاشگری ب‌اس و پری به‌عنوان پیش‌آزمون، پس‌آزمون به کار برده شد. آموزش واقعیت درمانی مبتنی بر تنوری انتخاب در طول ۸ جلسه هفتگی دو بار برای گروه آزمایش اجرا شد و گروه کنترل هیچ درمانی دریافت نکرد. داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نمرات پرخاشگری در آزمودنی‌های گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل به طور معناداری افزایش داشت. بنابراین بر اساس یافته‌های پژوهش، نتایج نشان داد آموزش واقعیت درمانی مبتنی بر تنوری انتخاب تأثیر قابل ملاحظه‌ای در کاهش پرخاشگری دانش‌آموزان دارد.

واژه‌های کلیدی: پرخاشگری، واقعیت درمانی، تنوری انتخاب، پسران دبیرستانی

اثربخشی آموزش مهارت حل مسئله بر اساس رویکرد توانایی محور بر کاهش هیجان‌های تحصیلی منفی دانش‌آموزان

صفیه جانباز لیلی^۱✉، فرشته گل‌پروری^۲، عباس صادقی^۳

۱. استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه گیلان، گیلان، ایران
۲. دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه گیلان، گیلان، ایران
۳. دبیر آموزش و پرورش (دانشجوی مؤسسه آموزش عالی کوشیار)

saba.janbaz@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش مهارت حل مسئله بر اساس رویکرد توانایی محور بر کاهش هیجان‌های تحصیلی منفی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم اجرا شد. عملیات پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با پیش‌آزمون - پس‌آزمون بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر دوره‌ی دوم متوسطه شهرستان لنگرود به تعداد ۶۰۰ نفر که در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ مشغول به تحصیل بودند از این تعداد ۸۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی به‌عنوان گروه‌های کنترل و آزمایش انتخاب شدند برای سنجش متغیر پژوهش از پرسشنامه هیجان‌های تحصیلی پکران (۲۰۰۵) استفاده شد و دانش‌آموزان گروه آزمایش در ۷ جلسه ۷۰ دقیقه‌ای مهارت حل مسئله را آموزش دیدند. داده‌ها به روش تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که مداخله حل مسئله بر هیجان‌های تحصیلی منفی دانش‌آموزان گروه آزمایش مؤثر بوده است. بنابراین می‌توان اذعان داشت که آموزش مهارت حل مسئله می‌تواند به‌عنوان یک روش مداخله‌ای مؤثر بر کاهش هیجان‌های تحصیلی منفی دانش‌آموزان مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: مهارت حل مسئله، هیجان‌های تحصیلی منفی، رویکرد توانایی محور

پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس سبک‌های تفکر و رویکردهای یادگیری در دانش‌آموزان

هادی جباری^۱، حیدرعلی زارعی^۲✉

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، آموزش و پرورش خوی، خوی، ایران
۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خوی، خوی، ایران

alizarei@iaukhoy.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس سبک‌های تفکر و رویکردهای یادگیری آنان انجام شد. روش پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر خوی بود که در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ م. مشغول به تحصیل بودند به همین منظور ۳۲۷ نفر به صورت روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. پرسشنامه‌های سبک‌های تفکر استرنبرگ، واگنر و زانگ (۲۰۰۷) و رویکردهای یادگیری بیگز، کامبر و لانگ (۲۰۰۱) را تکمیل کردند. جهت تحلیل فرضیه‌های پژوهش از آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که همه انواع سبک‌های تفکر و رویکردهای یادگیری عمقی و سطحی با پیشرفت تحصیلی رابطه معنی‌داری دارند. همچنین مشخص شد که سبک‌های تفکر آزاداندیش، سلسله‌مراتبی، درونی و بیرونی و رویکرد یادگیری عمقی به صورت مثبت و رویکرد یادگیری سطحی به صورت منفی توان پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی را دارند. بنابراین، توجه به نقش عوامل درون‌فردی سبک‌های تفکر و رویکردهای یادگیری در مطالعات مربوط به پیشرفت تحصیلی اهمیت خاصی دارد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های تفکر، رویکردهای یادگیری، پیشرفت تحصیلی

بررسی رابطه سبک‌های یادگیری پیشرفت تحصیلی در درس روان‌شناسی دانش‌آموزان

محسن جرفی ✉

کارشناسی ارشد رشته مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات کرمان، آموزش و پرورش، اهواز، ایران

MohsenJorfi@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی در درس روان‌شناسی دانش‌آموزان رشته علوم انسانی مقطع متوسطه دوم شهر اهواز انجام شد. روش تحقیق در این پژوهش به لحاظ ماهیت موضوع و اهداف آن توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این تحقیق، شامل کلیه دانش‌آموزان رشته علوم انسانی مقطع متوسطه دوم استان خوزستان در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ به تعداد ۱۳۶۸۶ نفر بود که از بین مدارس موجود در استان خوزستان، شهر اهواز به طور تصادفی انتخاب گردید و با جدول کوهن و همکاران تعداد ۱۰۰ نفر به عنوان نمونه آماری با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم انتخاب گردید. همچنین از معدل دانش‌آموزان به عنوان عامل نشانگر پیشرفت تحصیلی استفاده گردید. نتایج نشان داد که بین سبک یادگیری انفرادی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود ندارد. اما بین سبک یادگیری گروهی و پروژه‌ای با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری برقرار بود. از بین سبک‌های یادگیری، سبک یادگیری گروهی قدرت پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را دارا بود. همچنین هیچکدام از متغیرهای دموگرافیک در ارتباط با سبک‌های یادگیری دانش‌آموزان تفاوت معنی‌داری نداشتند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های یادگیری، پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموزان مقطع متوسطه

دوم، تدریس روان‌شناسی

رابطه بین التزام عملی به اعتقادات اسلامی با سلامت روان دانش‌آموزان

فائزه جعفری^۱✉، ابوالقاسم یعقوبی^۲، مجید جعفری^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران
۲. استاد، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران
۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا / آموزش و پرورش فارس، ایران

jfriii376@gmail.com

چکیده

در عصر حاضر التزام عملی به اعتقادات اسلامی از جمله موضوعاتی است که شاید کمتر مورد توجه قرار گرفته و از طرفی رابطه آن با سلامت روان نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه التزام عملی به اعتقادات اسلامی با سلامت روان در دانش‌آموزان انجام شد. این تحقیق با روش همبستگی صورت گرفت و جامعه آماری آن شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پایه نهم دبیرستان‌های متوسطه اول شهرستان خرم‌بید (استان فارس) در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ بود که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی ۱۰۰ نفر از آنها به‌عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از دو پرسشنامه التزام عملی به اعتقادات اسلامی نویدی (۱۳۷۶) و سلامت عمومی گلدبرگ (۱۹۷۹) استفاده گردید. برای تحلیل داده‌ها، آمار توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون به کار برده شد. نتایج تحلیل همبستگی نشان داد که التزام عملی به اعتقادات اسلامی گروه نمونه با سلامت روان آنها رابطه معنادار دارد. با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت، دانش‌آموزانی که نسبت به اعتقادات اسلامی التزام عملی بیشتری دارند، از سلامت روان بالاتری نیز برخوردارند.

واژه‌های کلیدی: التزام عملی به اعتقادات اسلامی، سلامت روان، دانش‌آموزان

رابطه بین سلامت عمومی با سازگاری دانش‌آموزان

مجید جعفری^۱✉، ابوالقاسم یعقوبی^۲، رسول کرد نوقابی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا / آموزش و پرورش، فارس، ایران

۲. استاد، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۳. دانشیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

majidjafari28@yahoo.com

چکیده

سلامت عمومی و همچنین سازگاری دانش‌آموزان در حیطه‌های مختلف، به‌عنوان یکی از اهداف نظام تعلیم و تربیت محسوب شده و توجه مسئولان را به خود معطوف کرده است. با توجه به اهمیت این موضوع، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین سلامت عمومی با سازگاری دانش‌آموزان انجام شد. این پژوهش با روش همبستگی صورت گرفت و جامعه آماری آن شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پایه هشتم دبیرستان‌های متوسطه اول شهرستان خرم‌بید (استان فارس) در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ بود که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی ۱۱۰ نفر از آن‌ها به‌عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از دو پرسشنامه سلامت عمومی گلدبرگ (۱۹۷۹) و سازگاری سینگ و سینها (۱۹۹۳) استفاده گردید. برای تحلیل داده‌ها، آمار توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون به کار برده شد. نتایج تحلیل همبستگی نشان داد که سلامت عمومی گروه نمونه با سازگاری آن‌ها رابطه مثبت معنادار دارد. همچنین مشخص شد که تمامی ابعاد سازگاری با سلامت عمومی، و همه مؤلفه‌های سلامت عمومی با سازگاری دانش‌آموزان رابطه مثبت معنادار دارند. با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت دانش‌آموزانی که سلامت عمومی بالایی دارند، از قدرت سازگاری بالا در تمامی ابعاد تحصیلی، عاطفی و اجتماعی نیز برخوردارند.

واژه‌های کلیدی: سلامت عمومی، سازگاری، دانش‌آموزان

تبیین تربیت دینی نسل نوجوان

مجید جعفری^۱، ابوالقاسم یعقوبی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا / آموزش و پرورش، فارس، ایران
۲. استاد، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

majidjafari28@yahoo.com

چکیده

یکی از مسائلی که در عصر حاضر توجه بسیاری از اندیشمندان حوزه تعلیم و تربیت را به خود جلب کرده، تربیت دینی نسل نوجوان است. با توجه به اینکه دوره نوجوانی یکی از حساس‌ترین مراحل زندگی هر انسان بوده و نوجوان به سن تکلیف رسیده و مکلف به انجام فرائض دینی و مذهبی می‌شود؛ موضوع تربیت دینی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این مقاله بر آن بود تا با استفاده از رویکرد توصیفی-تحلیلی به تبیین تربیت دینی نسل نوجوان و ابعاد مختلف آن پردازد. لذا نخست مفهوم تربیت دینی مد نظر قرار گرفت؛ پس از آن به مؤلفه‌های تشکیل دهنده این مفهوم یعنی تربیت و دین پرداخته شد. نتایج این تحقیق حاکی از آن بود که تربیت دینی نسل نوجوان باید به طور اساسی از ابعاد مختلف، مورد نظر قرار گیرد. در تربیت دینی نوجوانان باید مؤلفه‌های تبیین، معیار، تحرک درونی و نقادی مورد نظر قرار گیرد. بدون توجه به این ابعاد، نوجوان به سرمنزل مقصود که همانا کمال واقعی و قرب الهی است نخواهد رسید. نظام تعلیم و تربیت در پی آن است که نسل نوجوانی را تربیت کند که بتواند با تفکر و عقلانیت، اعتقادات را سخ‌دینی- مذهبی و بینش مناسب، درحالی که در دنیای تکنولوژی امروز در میان بسیاری از عوامل انحرافی قرار گرفته، یک تنه و بدون کنترل بیرونی از جانب خانواده و جامعه، خود را به سرمنزل مقصود برساند. در این میان نباید از مسئولیت خانواده و اجتماع، به‌ویژه مدارس غافل شد. باید توجه داشت که در همه حال نوجوان باید با بینش صحیح و عقلانی، و فطرت، احکام و دستورات دینی را بپذیرد تا نسبت به آنها التزام یافته و با میل و رغبت به انجام آنها پردازد.

واژه‌های کلیدی: تربیت دینی، تربیت، دین، تدین

تأثیر آموزش خواندن اصلاحی بر نشانه‌های ناتوانی خواندن و ادراک شایستگی کودکان

سعیده جعفربای^۱، علی حسینیائی^۲✉

۱. کارشناسی ارشد آموزش و پرورش ابتدایی، واحد گنبد کاووس، دانشگاه آزاد اسلامی، گنبد کاووس، ایران

۲. استادیار گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران

a.hosseinaei@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش خواندن اصلاحی بر نشانه‌های ناتوانی خواندن و ادراک شایستگی کودکان مقطع ابتدایی شهر مراوه تپه بود. روش تحقیق شبه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل و با گمارش تصادفی بود. جامعه آماری شامل کلیه کودکان مقطع ابتدایی شهر مراوه تپه بود که تعداد آن‌ها ۱۲۵۷ نفر (۷۳۴ دختر و ۵۲۳ پسر) بود. تعداد نمونه بر اساس جدول کوهن ۲۰ نفر بود که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند و به طور تصادفی به دو گروه آزمایش و کنترل اختصا یافتند. سپس گروه آزمایش به مدت ۱۰ جلسه در معرض آموزش خواندن بر اساس پروتکل تبریزی و همکاران (۱۳۹۳) قرار گرفتند و گروه کنترل هیچگونه آموزشی ندیدند و سپس بر روی هر دو گروه پس‌آزمون اجرا شد. ابزار پژوهش شامل برگه اطلاعات جمعیت شناختی، آزمون خواندن محقق ساخته و پرسشنامه‌ی ادراک شایستگی کودکان هارتر (۱۹۸۲) بود. نتایج نشان داد که آموزش خواندن اصلاحی بر خواندن و ادراک شایستگی تأثیر معنادار دارد. آموزش خواندن اصلاحی بر روخوانی و درک مطلب از مؤلفه‌های خواندن تأثیر معنادار داشته است. آموزش خواندن اصلاحی بر شایستگی شناختی و اجتماعی تأثیر مثبت داشته و بر شایستگی جسمانی دانش‌آموزان تأثیر معنادار نداشته است. بنابراین، می‌توان از آموزش خواندن برای بهبود توانایی خواندن و ادراک شایستگی دانش‌آموزان دارای اختلال خواندن کمک کرد.

واژه‌های کلیدی: آموزش خواندن اصلاحی، ناتوانی خواندن، ادراک شایستگی

اثربخشی قصه‌گویی بر افزایش ابراز وجود و پیشرفت تحصیلی

سپیده جعفریان[✉] ۱، علی پولادی ریشه‌ری ۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور بوشهر، بوشهر، ایران

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور بوشهر، بوشهر، ایران

imshikhzadeh@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش بررسی اثربخشی قصه‌گویی بر افزایش ابراز وجود و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه دوم ابتدایی شهرستان آبادان بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه دوم ابتدایی شهرستان آبادان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ می‌باشند. که با روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای تعداد ۴۰ نفر انتخاب شد. طرح پژوهش از نوع تجربی پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. ابزار جمع‌آوری داده‌های پژوهش شامل محتوای جلسات آموزش قصه‌گویی، پرسش‌نامه ابراز وجود گمبریل و ریچی (۱۹۷۵) و پرسش‌نامه پیشرفت تحصیلی عبدخدایی (۱۳۸۷) بود. پس از گزینش تصادفی گروه‌ها، از گروه آزمایش (۲۰ نفر) و گروه کنترل (۲۰ نفر) پیش‌آزمون به عمل آمد. سپس بر روی گروه آزمایش آموزش مراحل قصه‌گویی در ۱۲ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای اجرا گردید. پس از پایان برنامه آموزشی، از هر دو گروه پس‌آزمون گرفته شد. داده‌ها با آزمون تحلیل کواریانس تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان داد بین میانگین نمرات پس‌آزمون ابراز وجود و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوم ابتدایی شهرستان آبادان گروه‌های آزمایش و گواه اختلاف معناداری وجود دارد. و می‌توان گفت که آموزش قصه‌گویی بر ابراز وجود و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه دوم دوره ابتدایی شهرستان آبادان مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: قصه‌گویی، ابراز وجود، پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموزان

اثر بخشی آموزش مهارت جرأت‌ورزی بر کاهش پرخاشگری و احساس شرم دختران

دلارام جمعیان ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

delaramjameian71@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی اثر بخشی آموزش مهارت جرأت‌ورزی بر کاهش پرخاشگری و احساس شرم دانش‌آموزان دختر مدرسه صبح رویش صورت گرفت. روش تحقیق نیمه‌آزمایشی به شیوه پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود که جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر ۱۰ الی ۱۴ ساله می‌شد. نمونه پژوهش متشکل از ۱۰ دانش‌آموز گروه آزمایش و ۱۰ دانش‌آموز گروه گواه بود که به صورت در دسترس انتخاب شده بودند. ابزار مورد استفاده شامل پرسشنامه مقیاس پرخاشگری ب‌اس و پری (۱۹۹۲) و پرسشنامه تله نقص و شرم جفری یانگ (۲۰۰۱) بوده است. به گروه آزمایش ۱۲ جلسه آموزش مهارت‌های جرأت‌ورزی ارائه و در پایان پس‌آزمون ارائه شد و سپس داده‌های آن‌ها استخراج و با استفاده از آزمون تحلیل کواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های آماری نشان می‌دهد که آموزش مهارت جرأت‌ورزی سبب کاهش رفتارهای پرخاشگرانه و نیز کاهش احساس شرم و نقص در دختران شده است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که مهارت جرأت‌ورزی می‌تواند سبب افزایش تعامل بهتر به خود و دیگران شود و مهارت‌های زندگی آن‌ها را ارتقا دهد.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های اجتماعی، جرأت‌ورزی، پرخاشگری، احساس شرم،

دختران

تأثیر یادگیری مشارکتی بر رشد تفکر انتقادی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان

حسین جنابادی^۱، حمید کیخامقدم^۲

۱. استاد گروه روان‌شناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، ایران
۲. کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، ایران

hjenaabadi@ped.usb.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین تأثیر یادگیری مشارکتی بر رشد تفکر انتقادی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان انجام گرفت. طرح پژوهش حاضر، روش نیمه تجربی از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پایه ششم شهرستان میرجاوه بود که در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ مشغول به تحصیل بودند که ۴۰ نفر به صورت تصادفی از نمونه‌گیری تصادفی انتخاب و در دو گروه آزمایش و گواه (هر گروه ۲۰ نفر) گمارده شدند. در این پژوهش از مقیاس تفکر انتقادی از پرسشنامه ریکتس (۲۰۰۳) و برای سنجش مهارت‌های اجتماعی از پرسشنامه ماتسون (۱۹۷۶) به‌عنوان پیش‌آزمون-پس‌آزمون استفاده شد و مداخله‌ی یادگیری مشارکتی در ۷ جلسه (هر هفته یک جلسه) روی آن‌ها اجرا گردید. داده‌ها با استفاده از روش آماری تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج تحلیل داده‌ها حاکی از تأثیر یادگیری مشارکتی بر رشد تفکر انتقادی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان بود و اختلاف معناداری در نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون گروه آزمایش ایجاد کردند.

واژه‌های کلیدی: یادگیری مشارکتی، رشد تفکر انتقادی، مهارت‌های اجتماعی، دانش‌آموزان، شهر میرجاوه

نقش میانجی عملکرد خانواده در رابطه با اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای و ویدئویی و پرخاشگری دانش‌آموزان

حسین جنابادی^۱، عبیده دامنی^۲

۱. استاد گروه روان‌شناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، ایران

hjenaabadi@ped.usb.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر نقش میانجی عملکرد خانواده در رابطه با اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای و ویدئویی و پرخاشگری دانش‌آموزان متوسطه اول ناحیه ۲ زاهدان بود. روش تحقیق پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر عبارت است از کلیه دانش‌آموزان متوسطه اول ناحیه ۲ زاهدان با تعداد ۳۵۰۰ نفر که طبق جدول مورگان تعداد ۳۴۶ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی از نوع طبقه‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری شامل پرسشنامه‌های پرخاشگری باس و پری (۱۹۹۲) با ۲۹ سؤال، پرسشنامه عملکرد خانواده مک مستر (۱۹۵۰) با ۶۰ سؤال و پرسشنامه اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای با ۱۲ سؤال و پایایی به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۹۱ و ۰/۷۴ بوده است. و همچنین روایی صوری محتوایی پرسشنامه‌های پژوهش با نظر استاد راهنما مورد تأیید قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای و ویدئویی بر پرخاشگری دانش‌آموزان؛ اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای و ویدئویی بر عملکرد خانواده اثر مستقیم دارد. همچنین اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای و ویدئویی با نقش میانجی عملکرد خانواده بر پرخاشگری دانش‌آموزان اثر غیر مستقیم دارد.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای و ویدئویی، پرخاشگری، عملکرد خانواده

نقش پیش‌بینی‌کننده معنویت در فرسودگی شغلی و عملکرد شغلی معلمان ابتدایی

حسین جنابادی^۱✉، رابیه جوان^۲

۳. استاد گروه روان‌شناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، ایران

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، بیرجند، ایران

hjenaabadi@ped.usb.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر نقش پیش‌بینی‌کننده مؤلفه‌های معنویت در فرسودگی شغلی و عملکرد شغلی معلمان ابتدایی شهرستان نیک شهر بود. روش پژوهش توصیفی، همبستگی-پیش‌بین بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه جامعه آماری این پژوهش کلیه معلمان ابتدایی مشغول به تدریس در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ شهر نیک شهر بود و با توجه به حجم جامعه آماری تعداد ۱۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند؛ و از پرسشنامه فرسودگی شغلی (MBI)، پرسشنامه عملکرد شغلی قربانی (۱۳۸۹) و معنویت (پارسیان و دونینگ، ۲۰۰۹) برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. داده‌ها با استفاده از همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام تحلیل شد. نتایج نشان داد که نتایج نشان داد که بین مؤلفه‌های معنویت و فرسودگی شغلی رابطه منفی معنی‌داری و بین مؤلفه‌های معنویت و عملکرد شغلی رابطه مثبت و معنی‌دار وجود داشت. همچنین از بین مؤلفه‌های معنویت (نیازهای معنوی) نقش پیش‌بینی‌کننده‌ای در فرسودگی شغلی و (فعالیت‌های معنوی و خودآگاهی) نقش پیش‌بینی‌کننده‌ای در عملکرد شغلی معلمان ابتدایی شهرستان نیک شهر داشت. بنابراین با توجه به رابطه‌ی معنی‌دار بین معنویت، فرسودگی شغلی و عملکرد شغلی، می‌توان نتیجه گرفت که بهبود فرایند معنویت به ارتقای سطح سلامت روان و کاهش فرسودگی شغلی و بهبود عملکرد شغلی در معلمان منجر می‌گردد به همین دلیل توجه به معنویت در معلمان اهمیت ویژه‌ای دارد.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای و ویدئویی، پرخاشگری، عملکرد خانواده

بررسی رابطه بین سبک‌های شناختی مستقل از زمینه و وابسته به زمینه و سبک‌های مقابله‌ای با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان

معصومه جوادنیا^۱، حیدرعلی زارعی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، واحد خوی، دانشگاه آزاد اسلامی، خوی، ایران

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی، واحد خوی، دانشگاه آزاد اسلامی، خوی، ایران

alizarei@iaukhoy.ac.ir

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه بین سبک‌های شناختی مستقل از زمینه و وابسته به زمینه و سبک‌های مقابله‌ای با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه ششم در شهرستان خوی بود. پژوهش حاضر از نوع مطالعات توصیفی همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه ششم مدارس ابتدایی شهر خوی به تعداد ۱۵۵۱ نفر در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود. تعداد ۳۳۰ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه‌های آزمون گروهی اشکال نهفته (GEFT)، پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی (MJSSES) و مقیاس رفتارهای مقابله‌ای کودکان (CCBQ) بوده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین سبک شناختی مستقل از زمینه، وابسته به زمینه و سبک‌های مقابله‌ای با خودکارآمدی تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین، سبک‌های شناختی مستقل از زمینه و وابسته به زمینه و سبک‌های مقابله‌ای قادر به تبیین بخشی از تغییرات خودکارآمدی تحصیلی به صورت معنی‌دار بودند. با توجه به نتایج بدست آمده، می‌توان مطرح کرد که سبک‌های شناختی مستقل از زمینه و وابسته به زمینه و سبک‌های مقابله‌ای به شیوه مثبت پیش‌بینی‌کننده خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان هستند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های شناختی، سبک‌های مقابله‌ای، خودکارآمدی تحصیلی

بررسی تأثیر مدیریت استعداد بر توانمندسازی روان‌شناختی دانش‌آموزان

محمد رضا جهان ✉

مربی گروه روان‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان، سمنان، ایران

mohamad.r.jahan@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین مدیریت استعداد با توانمندسازی روان‌شناختی و عملکرد دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر تهران بود. روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه مدارس دوره دوم متوسطه شهر تهران بودند که بر اساس آخرین آمار تعداد آن‌ها ۲۱۰۲ نفر بود. نمونه‌ای به حجم ۳۲۳ با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شد. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش، شامل سه پرسشنامه مدیریت استعداد فیلیپس و راپر (۲۰۰۹)، پرسشنامه توانمندسازی اسپریتزر و همکاران (۱۹۹۵) و پرسش‌نامه استاندارد عملکرد کارکنان اچیو (هرسی و گلداسمیت، ۲۰۰۳) بوده است. پایایی پرسشنامه‌ها با ضریب آلفای کرونباخ، برای پرسشنامه مدیریت استعداد (۰٫۸۵)، توانمندسازی روان‌شناختی (۰٫۸۴) و عملکرد (۰٫۸۷) گزارش گردید. برای تجزیه و تحلیل از روش‌های آماری توصیفی و آمار استنباطی (همبستگی پیرسون، رگرسیون گام به گام) استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین مدیریت استعداد و هر یک از ابعاد آن - جذب استعداد، کشف استعداد، نگهداشت استعداد و توسعه استعداد - با توانمندسازی روان‌شناختی و عملکرد دانش‌آموزان رابطه معنی‌داری وجود دارد. نتایج هم‌چنین نشان داد که سه بعد جذب، توسعه و نگهداشت استعداد، توانایی پیش‌بینی عملکرد و توانمندسازی روان‌شناختی دانش‌آموزان را دارند.

واژه‌های کلیدی: شیوه‌های تربیتی، اختلالات خوردن، تیزهوشی

واکاوی ادراک دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول از مشکلات آموزش مجازی در دوران شیوع ویروس کرونا: مطالعه موردی

فاطمه جهانگرد ✉

کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه فردوسی مشهد/ آموزش و پرورش، مشهد، ایران

Jahangad.19657@gmail.com

چکیده

با شروع اپیدمی کووید ۱۹ در بسیاری کشورها از جمله کشور ما، برای کاهش شیوع ویروس کرونا آموزش‌های حضوری تعطیل شد و آموزش در بستر شبکه اجتماعی دانش‌آموزان (شاد) ارائه گردید اما دانش‌آموزان با این نوع آموزش ارتباط چندانی برقرار ننموده‌اند و با مشکلاتی مواجه هستند. این پژوهش با هدف بررسی مشکلات آموزش مجازی از طریق واکاوی ادراک دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش از نوع کیفی و رویکرد مطالعه موردی است. میدان پژوهش ناحیه یک آموزش و پرورش شهر مشهد در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بود. مطلعان کلیدی بر اساس نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند و حجم نمونه مطابق با رویکرد اشباع نظری با هدفده دانش‌آموز دختر مقطع متوسطه اول به اشباع رسید. سپس جمع‌آوری اطلاعات از طریق مصاحبه ناساخت یافته و تحلیل آن به روش کدگذاری اشترواس-کوربین صورت گرفت. یافته‌های نهایی شامل هفت مضمون بوده است این مضامین که بیانگر مشکلات دانش‌آموزان بوده است عبارتند از «ضعف تحصیلی دانش‌آموزان در آموزش مجازی»، «بستر نامناسب خانواده برای آموزش مجازی»، «مشکلات مالی در تدارک آموزش مجازی»، «ضعف تکنولوژی موجود در آموزش مجازی»، «فقدان تعامل مؤثر بین معلم و دانش‌آموز»، «آسیب‌های روحی و جسمی ناشی از دوران قرنطینه» و «ارز شیایی نامطلوب در آموزش مجازی». با توجه به مشکلاتی که از مصاحبه با دانش‌آموزان استخراج شد، طراحی زیرساخت‌های منسجم و اثربخش جهت ارائه آموزش مجازی ضرورت می‌یابد.

واژه‌های کلیدی: آموزش مجازی، مشکلات آموزش مجازی، ویروس کرونا

مطالعه سبک‌های اسنادی و افسردگی در دانش‌آموزان: ارائه راهکارهایی برای بهبود

هلاله چراغ مکانی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه پیام نور، واحد بهشهر، بهشهر، ایران

Cheraghmakani.helaleh@gmail.com

چکیده

سبک‌های اسنادی یکی از دلایل مهم افسردگی هستند. مدرسه در شناخت، تغییر و تثبیت سبک‌های اسنادی که سلامت و پیشرفت دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار می‌دهد نقش به‌سزایی دارد. هدف این پژوهش شناسایی راه‌هایی برای کاهش پیامدهای ناشی از اسنادهای نامناسبی است که موجب افسردگی و افت تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود. برای دستیابی به این هدف از روش پژوهش کیفی و راهبرد پدیدارشناسی تفسیری استفاده شده است. روش جمع‌آوری اطلاعات، مطالعه منابع کتابخانه‌ای برای دستیابی به نظریه‌ها و مبانی نظری و مصاحبه باز با معلمان بود. از نمونه‌گیری نظری هدفمند برای انتخاب معلمان برای مصاحبه استفاده شده است، به این صورت که پس از مصاحبه اول با توجه به اطلاعات به دست آمده برای کامل کردن اطلاعات، نفر بعدی انتخاب شد. در مجموع چهار مصاحبه جمعاً به مدت شش ساعت انجام شد. تف‌سیر اطلاعات به وسیله کدگذاری باز و یافتن رابطه بین مقوله‌ها بود. روش پیشنهادی برای رفع مشکل افسردگی ناشی از سبک اسناد، برای اعتباریابی به معلمان که مورد مصاحبه قرار گرفتند ارائه و تأیید کارآمدی نتایج دریافت شد. با تحلیل اطلاعات به دست آمده سه گام برای کمک به دانش‌آموزانی که گرفتار افسردگی ناشی از سبک اسناد هستند پیشنهاد شد. در گام اول معلمان و مشاوران خود باید الگوهای مناسبی برای اسناد باشند. در گام بعدی با روش‌هایی چون ایفای نقش، نمایش، نوارهای صوتی و ویدئویی آموزشی و شرطی‌سازی کلاسیک دانش‌آموزان را با اسنادهای مناسب روبرو کنند. در موارد خاص هم دانش‌آموز را شناسایی و برای کمک‌های تخصصی ارجاع دهند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های اسنادی، افسردگی، عملکرد تحصیلی، نقش مدرسه

نقش واسطه‌ای انگیزش درونی در رابطه بین ادراک شایستگی و تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان دختر

مرضیه ح حبیبی^۱✉، محبوبه وحیدی فرد^۲، نازنین زهرا عباسی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد میبد، یزد، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک (فلق)، ایران

M.habibi008@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی نقش واسطه‌ای انگیزش درونی در رابطه بین ادراک شایستگی و تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان دختر انجام شد. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی و تحلیل مسیر بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر سال سوم متوسطه شهر مشهد در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بوده است. با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای ۳۲۸ دانش‌آموز انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسش‌نامه انگیزش درونی (والرند و دیگران، ۱۹۹۲)، پرسش‌نامه ادراک شایستگی (ویلیامز و دسی، ۱۹۹۶) و پرسش‌نامه تاب‌آوری تحصیلی (مارتین، ۲۰۰۳) بود. از آزمون تحلیل مسیر به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. نتایج تحلیل مسیر نشان داد که ادراک شایستگی با واسطه انگیزش درونی بر تاب‌آوری تحصیلی تأثیر غیر مستقیم و مثبت معنادار دارد. در مجموع ۴۰ درصد از تاب‌آوری تحصیلی توسط ادراک شایستگی و انگیزش درونی پیش‌بینی شد و ادراک شایستگی ۱۵ درصد از انگیزش درونی را تبیین کرد. نتایج نشان داد که نه تنها تاب‌آوری یادگیرندگان به گونه مستقیم از راه ادراک شایستگی قابل پیش‌بینی است بلکه این رابطه از راه انگیزش درونی نیز میانجی‌گری می‌شود.

واژه‌های کلیدی: ادراک شایستگی، انگیزش درونی، تاب‌آوری تحصیلی

اثر بخشی برنامه آموزشی ذهن آگاهی بر استرس ادراک شده در نوجوانان دارای نشانه‌های اختلال اضطرابی اجتماعی

ابراهیم حاتم پور^۱، ظریفه سهرابی^۲، فریق میرو قشلاق^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، مهاباد، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

۳. کارشناسی ارشد علوم اجتماعی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

shoresh.hatam@yahoo.com

چکیده

اختلال اضطراب اجتماعی یکی از اختلال‌های رایج در دوران دانش‌آموزی بوده است که استرس ادراک شده را به همراه دارد. ذهن آگاهی یکی از رویکردهای درمانی است که برای رویارویی با چنین وضعیتی مفید است. بنابراین هدف از پژوهش حاضر اثر بخشی برنامه آموزشی ذهن آگاهی مثبت بر استرس ادراک شده در نوجوانان دارای نشانه‌های اختلال اضطراب اجتماعی بوده است. بدین منظور نمونه‌ای ۳۲ نفری از دانش‌آموزان شهر ارومیه با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای در مدارس و نمونه‌گیری هدفمند در بین دانش‌آموزان، انتخاب شدند، به صورت تصادفی و در دو گروه کنترل و آزمایش قرار گرفتند. ابزار تحقیق پرسش‌نامه‌های مقیاس اضطراب اجتماعی نوجوانان و کودکان لیوویتز، پرسشنامه استرس ادراک شده کوهن (۱۹۸۳) بودند. گروه آزمایش در طی ۸ جلسه آموزش ذهن آگاهی را دریافت کردند و گروه کنترل آموزش دریافت نکردند. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که پس از اجرای آموزش ذهن آگاهی، گروه آزمایش استرس ادراک شده ($f=57/27, p<+0/1$) پایین‌تری را نشان می‌دهند. بنابراین آموزش ذهن آگاهی می‌تواند سوگیری‌های شناختی و هیجانی را در پردازش اطلاعات هیجانی کاهش دهد، استرس ادراک شده را در دانش‌آموزان کاهش دهد.

واژه‌های کلیدی: ذهن آگاهی، استرس ادراک شده، اضطراب اجتماعی

اثر بخشی آموزش مهارت ارتباط مؤثر بر ارتقاء همکاری، خویشنداری و قاطعیت کودکان

فرشته حاج حسن ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

hajhassan.fereshteh@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان به عنوان سرمایه‌های اجتماعی هر جامعه‌ای نیازمند آموزش و تقویت مهارت‌هایی برای انجام رفتار سازگارانه و مثبت هستند تا بتوانند با چالش‌ها و ضروریات زندگی روزمره خود کنار بیایند. هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش مهارت ارتباط مؤثر بر بهبود مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان دبستانی بود. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه گواه بوده است. جامعه آماری در این پژوهش، کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع اول دبستان شهر تهران بود. نمونه پژوهش حاضر با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس، ۴۰ دانش‌آموز دختر پایه اول دبستان شهر تهران بودند که در پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی گر شام و الیوت (۱۹۹۰) نمره پایین‌تر از میانگین را کسب کرده بودند و بعد به صورت تصادفی در دو گروه ۲۰ نفری گواه و آزمایش قرار گرفتند. سپس گروه آزمایش، آموزش مهارت ارتباط مؤثر را طی ۷ جلسه ۳۵ دقیقه‌ای به صورت هفته‌ای دو جلسه دریافت کردند. پس از اجرای آموزش، مجدداً هر دو گروه به پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی گر شام و الیوت (۱۹۹۰) پاسخ دادند. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت مقایسه میانگین نمرات دو گروه آزمایش و گواه و اثر نمرات پیش‌آزمون و سایر متغیرهای مداخله‌گر بر پس‌آزمون از تحلیل کوواریانس استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که آموزش ارتباط مؤثر بر همکاری، خویشنداری و قاطعیت در پس‌آزمون اثر مثبت داشته است. با استناد به داده‌های بدست آمده از این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که آموزش ارتباط مؤثر موجب ارتقاء همکاری، خویشنداری و قاطعیت در کودکان می‌شود.

واژه‌های کلیدی: ارتباط مؤثر، همکاری، خویشنداری، قاطعیت، مهارت‌های اجتماعی

اثربخشی رفتار درمانی عقلانی هیجانی بر ارتقاء شاخص‌های خجالت‌ورزی دختران دبیرستانی. یک کارآزمایی کنترل‌شده تصادفی

فاطمه حاجی علی‌رضالو^۱، حسین اکبری^۲

۱. کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، واحد علوم و تحقیقات نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

۲. استادیار روان‌شناسی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران

fatemehrezalou@gmail.com

چکیده

رفتار درمانی عقلانی هیجانی رویکردی شناخته شده در روان‌شناسی بوده است که مشکل را از سه دیدگاه شناختی، عاطفی و رفتاری مورد تبیین قرار می‌دهد و با اصلاح شناخت زمینه بهبود کنش‌های عاطفی و رفتاری را فراهم می‌سازد. از سوی دیگر، خجالت یا کم‌روئی، یک عاطفه اجتماعی است که با نارساکنش‌وری در بیان احساسات و خواسته‌ها همراه بوده است. این مطالعه، اولین پژوهش انجام‌شده در بررسی اثربخشی رفتار درمانی عقلانی هیجانی بر ارتقاء خجالت‌ورزی در جامعه ایرانی بوده است. در یک کارآزمایی کنترل‌شده تصادفی، در برهه زمانی اردیبهشت ماه لغایت بهمن‌ماه ۱۳۹۵، از میان دختران دبیرستانی شهر ارومیه، ۳۰ دانش‌آموز به روش نمونه‌گیری پارساخ‌محور انتخاب و از طریق بلاکرندومیش‌ن به طور تصادفی در قالب دو گروه آزمایش و درمان با تأخیر تخصیص یافتند. رفتار درمانی عقلانی هیجانی در قالب پروتکل آلیس به مدت هشت هفته به گروه آزمایش ارائه و گروه کنترل در لیست انتظار قرار گرفت. جهت ارزیابی شاخص خجالت‌ورزی در دو مرحله پیش و پس‌آزمون از آزمون ترواسکات استفاده شد. نتایج اولیه در قالب تغییرات در نمره کل خجالت‌ورزی و نتایج ثانویه در قالب تغییرات سه زیر مؤلفه شایستگی اجتماعی، مهارت اجتماعی و ارتباط با همسالان ارائه شد. داده‌ها از طریق آزمون تحلیل کوواریانس تحلیل شد. نتایج اولیه نشان داد که نمره کل شاخص خجالت‌ورزی در مرحله پس‌آزمون کاهش معناداری نشان داده است. همچنین نتایج ثانویه نشان داد که اثربخشی مداخله رفتار درمانی عقلانی هیجانی بر هر سه مؤلفه شایستگی اجتماعی، مهارت اجتماعی و ارتباط با همسالان معنادار بوده است. یافته‌های مطالعه حاضر هم‌سو با پیشینه پژوهشی گویای اثربخشی رفتار درمانی عقلانی هیجانی بر شاخص روان‌شناختی خجالت‌ورزی بوده است. این یافته‌ها می‌تواند در طرح‌ریزی مداخلات عقلانی هیجانی در اختلالات با زیربنای هیجانی مفید و با کاربست‌های بالینی همراه باشد.

واژه‌های کلیدی: رفتار درمانی عقلانی هیجانی، خجالت‌ورزی، مهارت اجتماعی

تدوین بسته آموزش قالبی‌بافی با رویکرد مشارکتی و بررسی اثربخشی آن بر مهارت‌های اجتماعی نوجوانان دارای کم‌توانی هوشی

زهرا حامدی^۱✉، لیلا کاشانی وحید^۲، سمیرا وکیلی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنائی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنائی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

zahra.hamedi.1979@gmail.com

چکیده

امروزه آموزش مهارت‌های متناسب با نیازهای واقعی جامعه و بازار حائز اهمیت است؛ از جمله آموزش قالبی‌بافی به‌عنوان وسیله‌ای برای گذران اوقات فراغت و منبع درآمد برای نوجوانان به‌ویژه نوجوانان دارای ناتوانی هوشی می‌تواند در حس ارزشمندی و مهارت‌های اجتماعی این نوجوانان به‌عنوان فرد مفید در جامعه نقش موثری داشته باشد. هدف از انجام این پژوهش، تدوین بسته آموزش قالبی‌بافی با رویکرد مشارکتی و بررسی اثربخشی آن بر یادگیری قالبی‌بافی و مهارت‌های اجتماعی نوجوانان دارای کم‌توانی هوشی بوده است. این پژوهش به روش نیمه‌آزمایشی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون و دو گروه آزمایش و کنترل انجام شد. جامعه پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان دارای کم‌توانی هوشی پایه دوم و سوم متوسطه مدارس استثنائی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ بودند که ۲۴ نفر از آن‌ها به صورت هدفمند و با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در پژوهش حاضر، پرسشنامه گرشام و الیوت (۱۹۹۰) بود. همچنین برای بررسی میزان اثر بسته‌ی آموزشی بر یادگیری قالبی‌بافی، از جدول‌های آر سالی از سوی سازمان آموزش و پرورش در این مهارت استفاده شد. داده‌های به‌دست آمده از طریق تحلیل کوواریانس مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌های پژوهش بیان‌کننده این بود که استفاده از بسته آموزش قالبی‌بافی با رویکرد مشارکتی به‌طور معناداری بر یادگیری قالبی‌بافی و مهارت‌های اجتماعی نوجوانان دارای کم‌توانی هوشی تاثیرگذار بود. در نتیجه می‌توان عنوان نمود که آموزش قالبی‌بافی قابلیت تقویت متغیرهای مهم دیگری از جمله مهارت‌های اجتماعی را در نوجوانان دارای کم‌توانی هوشی داراست.

واژه‌های کلیدی: نوجوانان دارای کم‌توانی هوشی، مهارت‌های اجتماعی، یادگیری

قالبی‌بافی

اثربخشی ارزشیابی تکوینی به شیوه هم‌تاسنجی بر کسب شایستگی حرفه‌ای دانشجو-معلم

شیرین دخت حبیب زاده ✉

مری، گروه علوم تربیتی، پردیس بنت الهدی صدر، دانشگاه فرهنگیان، گیلان، ایران

habibzadehshirindokht@yahoo.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی ارزشیابی تکوینی به شیوه هم‌تاسنجی در کسب شایستگی حرفه‌ای در دانشجو-معلمان دانشگاه فرهنگیان بود. جامعه آماری عبارت بود از کلیه دانشجو-معلمان شاغل به تحصیل در دانشگاه فرهنگیان دختران گیلان در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ که از بین آنان ۳۰ نفر به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب و در دو گروه قرار گرفتند. روش پژوهش نیمه آزمایشی پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. ابزار پژوهش شامل دو آزمون عملکرد کتبی جهت سنجش شایستگی حرفه‌ای دانشجو-معلمان در طراحی واحد یادگیری و طراحی نقشه ذهنی بود. نتایج تحلیل کوواریانس نشان داد که ارزشیابی به شیوه هم‌تاسنجی می‌تواند در کسب شایستگی حرفه‌ای دانشجو-معلمان موثر باشد. بنابر این استفاده از ارزشیابی تکوینی به شیوه هم‌تاسنجی می‌تواند با ارائه بازخورد و ایجاد محیط حمایتی در پیشبرد و توسعه یادگیری و کسب شایستگی حرفه‌ای دانشجو-معلمان در طراحی واحد یادگیری و نقشه ذهنی مؤثر واقع شود.

واژه‌های کلیدی: ارزشیابی تکوینی، هم‌تاسنجی، طراحی واحد یادگیری، نقشه ذهنی

اثربخشی آموزش ذهن آگاهی بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان

رامین حبیبی کلبر ✉

دانشیار روان‌شناسی تربیتی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

habibiramin110@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش ذهن آگاهی بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر تبریز بود. طرح پژوهش نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه ناحیه ۴ شهر ستان تبریز در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود که از بین مدارس این منطقه تعداد ۱ کلاس انتخاب شده و از بین دانش‌آموزان انتخاب شده تعداد ۳۰ نفر به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و گروه کنترل (۱۵ نفر) قرار گرفتند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه تاب‌آوری تحصیلی سامونلز استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش آماری تحلیل کوواریانس انجام گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که آموزش ذهن آگاهی بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر دارد و میزان تاب‌آوری تحصیلی را در آن‌ها افزایش می‌دهد. بنابراین توجه به ذهن آگاهی می‌تواند نقش مهمی در بهبود جنبه‌های مثبت تحصیلی در دانش‌آموزان داشته و میزان تاب‌آوری تحصیلی در آن‌ها افزایش دهد.

واژه‌های کلیدی: تاب‌آوری تحصیلی، ذهن آگاهی، دانش‌آموزان

اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی بر خودپنداره و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

رامین حبیبی کلیبر ✉

دانشیار روان‌شناسی تربیتی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

habibiramin110@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی میزان اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی بر خودپنداره و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه شهر تبریز بود. طرح پژوهش نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون- پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه شهر تبریز در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بودند که از این جامعه، تعداد ۶۰ دانش‌آموز در دو گروه آزمایش (۳۰ دانش‌آموز) و کنترل (۳۰ دانش‌آموز) به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. به این صورت که ابتدا خودپنداره تحصیلی دانش‌آموزان و عملکرد تحصیلی (نمرات نیمه سال اول) آن‌ها به‌عنوان پیش‌آزمون استفاده شد و بعد برای گروه آزمایشی مهارت‌های اجتماعی آموزش داده شد و گروه کنترل هیچ مداخله‌ای دریافت نکرد. بعد از اجرای آموزش مهارت‌های اجتماعی دوباره خودپنداره تحصیلی و پیشرفت تحصیلی (نمرات نیمه‌سال دوم) دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از پرسشنامه خودپنداره تحصیلی یی سن چن و معدل نمرات دانش‌آموزان و پکیج آموزشی مهارت اجتماعی استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که آموزش مهارت‌های اجتماعی، میزان خودپنداره و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را به‌طور معناداری افزایش می‌دهد. بنابراین آموزش مهارت‌های اجتماعی بر افزایش خودپنداره و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پیشنهاد می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: خودپنداره، عملکرد تحصیلی، مهارت‌های اجتماعی

رابطه کمال‌گرایی و حرمت به خود با پیشرفت تحصیلی

سیده مریم حجتی مقدم ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج، کرج، ایران

nayerehjamali@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه کمال‌گرایی و حرمت به خود با پیشرفت تحصیلی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه کودکان کار ارجاع داده شده به مراکز کودکان کار شهر رشت بود که در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ در حال تحصیل بودند. حجم نمونه ۱۲۰ نفر بود، که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. برای گردآوری داده‌ها از ۲ پرسش‌نامه مقیاس کمال‌گرایی، عزت‌نفس کوپر اسمیت و معدل پایان‌ترم به‌عنوان ابزار سنجش پیشرفت تحصیلی استفاده شد. روش‌های به‌کار گرفته شده جهت تجزیه و تحلیل یافته‌ها عبارت بودند از آزمون همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندگانه. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین کمال‌گرایی و حرمت به خود با پیشرفت تحصیلی در کودکان کار رابطه معناداری وجود دارد. همچنین یافته‌ها نشان داد که متغیرهای کمال‌گرایی و حرمت به خود، با هم ۲۸ درصد از واریانس متغیر ملاک یعنی پیشرفت تحصیلی را پیش‌بینی می‌کنند. دیگر نتایج نشان داد که متغیرهای کمال‌گرایی و حرمت به خود پیش‌بینی معناداری از پیشرفت تحصیلی دارند. با توجه به یافته‌های به دست آمده می‌توان نتیجه گرفت که پیشرفت تحصیلی به وسیله متغیرهای کمال‌گرایی و حرمت به خود قابل پیش‌بینی است.

واژه‌های کلیدی: کمال‌گرایی، حرمت به خود، پیشرفت تحصیلی و دانش‌آموزان

آموزش مهارت‌های ارتباطی بر سازگاری اجتماعی کودکان کار

سیده مریم حجتی مقدم ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج، کرج، ایران

nayerehjamali@gmail.com

چکیده

هدف از این تحقیق بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر سازگاری اجتماعی کودکان کار بوده است. بدین منظور از بین کودکان کار ارجاع داده شده به مراکز کودکان کار شهر رشت تعداد ۲۰ نوجوان ناسازگار به طور تصادفی در گروه کنترل و ۲۰ نوجوان ناسازگار در گروه آزمایش قرار داده شدند سپس با استفاده از پرسشنامه شخصیت سنج کالیفرنیا (CTP) فرم ۱۶-۹ ساله دو گروه مورد پیش‌آزمون قرار گرفتند به اعضای گروه آزمایش مهارت‌های ارتباطی آموزش داده شد. در خاتمه آموزش پس‌آزمون سازگاری مجدداً اجرا گردید. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد که آموزش مهارت‌های ارتباطی نتوانسته است سازگاری اجتماعی کلی دانش‌آموزان گروه آزمایش را نسبت به گروه کنترل به‌طور معناداری افزایش دهد. در شاخص‌های قالب‌های اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی، گرایش ضداجتماعی، روابط آموزشی و روابط اجتماعی تفاوت معنی‌داری در نمرات پیش‌آزمون - پس‌آزمون افراد گروه آزمایش دیده نمی‌شود ولی در شاخص روابط خانوادگی این تفاوت معنا دار است.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های ارتباطی، سازگاری، سازگاری اجتماعی، کودکان کار

رابطه میان سلامت معنوی با نگرش و ارتکاب به تقلب

سمیه حدادرنجبر[✉]، حسین حسینی امین^۲

۱. استادیار روان‌شناسی تربیتی، گروه عمومی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ولی عصر رفسنجان، ایران

۲. استادیار، گروه فلسفه، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ولی عصر رفسنجان، ایران

s.hadad@vru.ac.ir

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه میان سلامت معنوی و نگرش به تقلب تحصیلی بود. روش پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر دوره اول دبیرستان‌های شهر رفسنجان بوده که با استفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای دو مرحله‌ای نمونه‌ای به حجم ۳۸۰ انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش پرسشنامه‌های نگرش به تقلب تحصیلی فراست (۱۳۹۲) و پرسشنامه سلامت معنوی پولوتزین و الیسون (۱۹۸۲) بودند. داده‌های پژوهش با استفاده از روش‌های آماری مناسب مورد تحلیل قرار گرفت و یافته‌های پژوهش نشان دادند که رابطه معناداری بین سلامت معنوی و نگرش به تقلب و ارتکاب به آن وجود دارد همچنین یافته‌ها نشان دادند که بین دو جنس دختر و پسر تفاوت معناداری از نظر نگرش به تقلب وجود دارد و دانش‌آموزان پسر نگرش مثبت‌تری را به تقلب داشتند. بر اساس این یافته‌ها می‌توان نتیجه‌گیری کرد که احتمال ارتکاب دانش‌آموزان به رفتارهای غیر اخلاقی در زمینه تحصیل با وجود برخورداری از سلامت معنوی بالاتر، کمتر بوده است.

واژه‌های کلیدی: سلامت معنوی، نگرش به تقلب، ارتکاب به تقلب

اثربخشی برنامه مداخله‌ای شایستگی اجتماعی بر مهارت‌های ارتباطی و خودبازداری دانش‌آموزان پرخاشگر

سارا حسین‌زاده^۱، شیوا دولت‌آبادی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران

۲. استادیار بازنشسته دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

sarahosseinzadeh.psy@gmail.com

چکیده

هدف از تحقیق حاضر، تعیین اثربخشی آموزش برنامه شایستگی اجتماعی بر مهارت‌های ارتباطی و خودبازداری دانش‌آموزان دختر پرخاشگر دوره اول متوسطه شهر ۱ صفهان بود. جامعه آماری این تحقیق، دانش‌آموزان دختر پرخاشگر دوره اول متوسطه شهر ۱ صفهان (۴۳ نفر) بودند که نمره آن‌ها از پرسشنامه پرخاشگری ب‌اس و پری یک انحراف معیار بالاتر از میانگین بود. ۲۸ نفر از آن‌ها به صورت تصادفی، به عنوان نمونه آماری این تحقیق انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۴ نفر) و کنترل (۱۴ نفر) گمارده شدند. ابزار مورد استفاده در این تحقیق، پرسشنامه پرخاشگری ب‌اس و پری (۱۹۹۲)، پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی بارتون (۱۹۹۷) و پرسشنامه خودبازداری هامفری (۲۰۰۰) بودند. طرح این تحقیق، شبه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود که ابتدا برای هر دو گروه، پیش‌آزمون (توزیع پرسشنامه‌های مهارت‌های ارتباطی و خودبازداری) اجرا شد، سپس مداخله آزمایشی (آموزش شایستگی اجتماعی)، برای گروه آزمایش در طی ۱۶ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای اجرا شد و پس از اتمام برنامه آموزشی، پس‌آزمون برای هر دو گروه اجرا شد. سپس داده‌های حاصل با استفاده از روش آماری تحلیل کوواریانس چند متغیری (مانکووا) تجزیه و تحلیل شدند و طبق نتایج به دست آمده، آموزش شایستگی اجتماعی، باعث بهبود مهارت‌های ارتباطی و افزایش سطح خودبازداری دانش‌آموزان پرخاشگر دختر شد و این نتیجه در سطح ($p < 0/001$) معنی‌دار بود.

واژه‌های کلیدی: پرخاشگری، شایستگی اجتماعی، خودبازداری، مهارت‌های ارتباطی

بررسی رابطه ذهن آگاهی با خلاقیت

فربیا حسینا ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

fhosina@gmail.com

چکیده

خلاقیت یکی از موضوعات بسیار مهم در آموزش و پرورش است و ذهن آگاهی نیز کاربردهای فراوانی در بعضی مشکلات روحی دانش‌آموزان دارد. هدف این پژوهش بررسی رابطه بین خلاقیت و ذهن آگاهی بوده است. این طرح پژوهشی از نوع همبستگی بوده است و جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دانش‌آموزان پایه دهم ح سابداری هنرستان کارآفرین در شهر پیشوا بوده است و تعداد ۱۴ نفر از دانش‌آموزان این کلاس با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسشنامه ذهن آگاهی FFMQ تهیه شده توسط بائر و همکاران (۲۰۰۶) و پرسشنامه سنجش خلاقیت تنظیم شده توسط عابدی (۱۳۶۳) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون آماری همبستگی پیرسون انجام گردید. نتایج یافته‌ها نشان داد که رابطه همبستگی مثبت و معناداری بین خلاقیت و ذهن آگاهی وجود ندارد و لزوماً میزان ذهن آگاهی بالا با خلاقیت بالا رابطه مستقیم ندارد.

واژه‌های کلیدی: خلاقیت، ذهن آگاهی، دانش‌آموز

مقایسه اثر بازسازی شناختی، حساسیت زدایی منظم و ترکیبی بازسازی شناختی و حساسیت زدایی منظم بر اضطراب و وابستگی دانش‌آموزان به ابزارهای دیجیتالی

سید کاظم حسینی^۱، جواد خلتعبری^۲، محمدمهدی عموپور^۳، طاهره روشن بخت^۴، سیدمحمدعلی میری^۵

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن، / آموزش و پرورش شهر رشت، ایران

۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن، مازندران، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران / آموزش و پرورش شهر رشت، ایران

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد الکترونیک علوم تحقیقات / بنیاد شهید، شهر رشت، ایران

۵. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن / آموزش و پرورش، رشت، ایران

amopormehdi@gmail.com

چکیده

هدف کلی پژوهش حاضر مقایسه اثربخشی بازسازی شناختی، حساسیت زدایی منظم و ترکیبی بازسازی شناختی و حساسیت زدایی منظم بر اضطراب و وابستگی دانش‌آموزان به ابزارهای دیجیتالی بود. روش تحقیق آزمایشی و جامعه آماری این تحقیق شامل دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم نواحی ۱ و ۲ شهر رشت در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ بود که تعداد آن بالغ بر ۳۴۴۸۴ نفر بوده است. به شیوه نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای و طبقه‌ای ۱۵ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شد و به پرسشنامه‌های افسردگی - اضطراب - تنیدگی (DASS) (آنتونی و همکاران، ۱۹۹۸)، آزمون اعتیاد به اینترنت (ریچارد، ای، دیویس، ۲۰۰۱) پاسخ دادند. داده‌های حاصل به روش تحلیل کوواریانس چند متغیری تجزیه و تحلیل شد. نتایج تحلیل کوواریانس چند متغیره نشان داد که آموزش حساسیت زدایی منظم و بازسازی شناختی و ترکیبی آن بر کاهش اضطراب و وابستگی به ابزارهای دیجیتالی مؤثر بود. همچنین نتایج تحلیل کوواریانس تک متغیری نشان داد که آموزش حساسیت زدایی منظم و بازسازی شناختی و ترکیبی آن بر کاهش وابستگی است. آموزش حساسیت زدایی منظم و بازسازی شناختی و ترکیبی آن بر کاهش وابستگی به ابزارهای دیجیتالی مؤثر بود. با توجه به نتایج این تحقیق آموزش گروهی بازسازی شناختی، حساسیت زدایی منظم و ترکیب می‌تواند رهیافتی مناسب برای تغییر نگرش در افراد در استفاده از ابزارهای ارتباطی باشد.

واژه‌های کلیدی: بازسازی شناختی، حساسیت زدایی منظم، ترکیب بازسازی

شناختی، اضطراب، وابستگی، ابزارهای دیجیتالی

تأثیرات متقابل تحمل ابهام و سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان

ایمان حسینی^۱✉، سمانه نوری^۲، امیر محمد شهسوارانی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

۳. دکتری روان‌شناسی اعصاب، GU universität، یوتوبوری، سوئد/ دکتری جامعه‌شناسی، NAS RA، یروان، ارمنستان/ انستیتو

علوم روانی-زیستی-اجتماعی-اقتصادی، تهران، ایران

hosseini.iman.psy@gamil.com

چکیده

سرمایه روان‌شناختی شامل مجموعه باورهای فرد از توانمندی خود و توانایی پیگیری اهداف در شرایط مختلف است. بسیاری از اوقات مواجهه با ابهام در موقعیت‌های جدید منجر به توقف فعالیت و پیشرفت فرد خواهد شد که به‌ویژه در محیط‌های تحصیلی این امر مانع جدی پیشرفت تحصیلی است. هدف، بررسی رابطه بین سرمایه روان‌شناختی و تحمل ابهام دانش‌آموزان دختر بود. با روش پیمایشی ۳۰۰ دانش‌آموز دختر پایه نهم دبیرستان در تهران بصورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شده و پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی لوتانز (لوتانز و همکاران، ۲۰۰۷) و مقیاس تحمل ابهام (مک لین، ۱۹۹۳) بر آن‌ها اجرا و با استفاده از تحلیل همبستگی هم‌آیندی رخداد بین عوامل دخیل محاسبه شد. نتایج تحلیل همبستگی نشانگر همبستگی مثبت و نیرومند بین سرمایه روان‌شناختی و تحمل ابهام در دختران دانش‌آموز دبیرستانی بود. بر این اساس بنظر می‌رسد هرچه سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان دختر نوجوان بیشتر باشد، توانایی تحمل ابهام و مواجهه با موقعیت‌های جدید در آن‌ها بیشتر است. این امر منجر به موفقیت تحصیلی بیشتر و احتمال بالاتر ادامه تحصیلات در مقاطع بالاتر و دانشگاه خواهد بود.

واژه‌های کلیدی: سرمایه روان‌شناختی، تحمل ابهام، دانش‌آموزان دختر، پیشرفت

تحصیلی، انگیزش تحصیلی

طراحی ساختار فیزیکی مدرسه بر اساس هوش‌های چندگانه

فخرالسادات حسینی^۱✉، سیدصابر مقدس‌نیکو^۲

۱. استاد، گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات/ سازمان نظام مهندسی، تهران، ایران

Fakhri_hosseini_297@yahoo.com

چکیده

فضای فیزیکی مدارس به‌عنوان یک عامل پویا در هدف توانمندسازی در امر آموزش مهارت‌های فردی ایفای نقش می‌کند تا روند آموزش و پرورش با حرکت پیشرفته‌تر در فرآیند آموزش آکادمیک با ارتقاء منطق ادراک از سان پیش رود. بر این مبنا طراحی ساختار فیزیکی مدرسه بر اساس نظریه روان‌شناسی گاردنر، "هوش‌های چندگانه" این امکان را برای انسان می‌دهد تا رشد خلاقیت خود را با توجه به شناخت توانمندی‌های فردی پیش ببرد. طراحی معماری فضاهای مختلف آموزشی نظیر فضای زیست موجودات (انسانی و جانوری)، نجوم، تاریخ، کارگاه‌ها نیز بر پایه مفاد درسی که در این پژوهش به‌صورت کیفی به شیوه توصیفی-تحلیلی و در قالب تصاویر سه بعدی صورت گرفته و هدف از انجام پژوهش ضمن معرفی چنین فضاهای آموزشی، شناساندن استعدادهای نهفته در دانش‌آموزان و توانمندسازی در رشد خلاقیت‌شان به کمک ساختار فیزیکی است؛ طراحی فضای آموزشی به‌صورت محیطی خود مختار که پیامد آن جلوگیری از افت تحصیلی دانش‌آموزان و نائل شدن به مفهوم بالاتری از مسئولیت‌پذیری است. در این روش، آموزش با انگیزه بیشتری برای افراد شکل گرفته به طوری که دانش‌آموز از ابتدا درگیر آموزش می‌شود.

واژه‌های کلیدی: آموزش، ساختار فیزیکی، هوش‌های چندگانه، شناسایی استعدادها

تعیین اثربخشی آموزش فراشناخت بر راهبردهای یادگیری خودتنظیمی، راهبردهای شناختی و فراشناختی و باورهای انگیزشی

مرضیه السادات حسینی فهرجی^۱✉، مهدیه پورطالقانی^۲

۱. کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، کرمان / دبیر آموزش و پرورش، یزد، ایران

۲. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان یزد، واحد فاطمه الزهرا، یزد، ایران

sobhan2984@yahoo.com

چکیده

هدف از انجام این پژوهش تعیین اثربخشی آموزش فراشناخت بر راهبردهای یادگیری خودتنظیمی، راهبردهای شناختی و فراشناختی و باورهای انگیزشی در دانش‌آموزان دختر متوسطه اول شهر یزد در سال ۱۳۹۹ بوده است. پژوهش حاضر نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بوده است. جامعه آماری این پژوهش را دانش‌آموزان دوره متوسطه دختر شهر یزد در سال ۱۳۹۹ که به تعداد ۱۰۱۸ نفر تشکیل می‌دهند. نمونه آماری این پژوهش ۶۰ نفر از دانش‌آموزان به وسیله نمونه‌گیری تصادفی ساده که به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم شدند. گروه آزمایش تحت آموزش فراشناخت به مدت ۲۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای قرار گرفت و گروه کنترل مداخله‌ای دریافت نکرد. پرسشنامه‌های این پژوهش پرسشنامه راهبردهای یادگیری خودتنظیمی توسط پینتریچ و دی‌گروت (۱۹۹۰)، پرسشنامه فراشناخت کارت رایت هاتون و ولز (۱۹۹۷)، پرسشنامه باورهای انگیزشی پینتریچ و همکاران (۱۹۹۱) بوده است و نتایج با استفاده از تحلیل کوواریانس نشان داد که آموزش فراشناخت بر راهبردهای یادگیری خودتنظیمی، راهبردهای شناختی و فراشناختی و باورهای انگیزشی در دانش‌آموزان اثربخش بوده است.

واژه‌های کلیدی: آموزش فراشناخت، راهبردهای یادگیری خودتنظیمی، راهبردهای

شناختی و فراشناختی، باورهای انگیزشی

نقش چند رسانه‌ای‌ها در آموزش دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی

طاهره حسینی قمی ✉

دانشجوی دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه علامه طباطبائی / آموزگار استثنایی

hosseinighomit@yahoo.com

چکیده

امروزه پیشرفت‌هایی که در زمینه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات به وقوع پیوسته است، بیش از همه منجر به بهبود آموزش و یادگیری دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی شده است (زارعی زوارکی و غریبی، ۱۳۹۱). هدف از این مطالعه بررسی مشکلات دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی در زمینه‌ی یاددهی و یادگیری و اهمیت جایگاه و نقش چند رسانه‌ای‌ها در آموزش به این دانش‌آموزان بوده است. این مطالعه به روش مروری انجام شده است و از مقالات نمایه شده در پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف استفاده گردیده است. یافته‌ها نشان می‌دهد این دانش‌آموزان برای شکوفا نمودن استعدادهای بالقوه‌ای که از آن برخوردارند به ارائه شیوه‌های آموزشی خاص و خدمات و ویژه‌ای نیازمندند. در صورتی که شیوه‌های آموزشی مناسب و شرایط تشویق‌کننده کافی فراهم باشد، این دانش‌آموزان می‌توانند از مطالب آموزشی به خوبی استفاده نمایند. لذا می‌توان گفت چند رسانه‌ای به‌عنوان یک روش فعال و نوین آموزشی و با قابلیت‌هایی هم‌چون به‌کارگیری چند حس در فرایند آموزشی، درگیر ساختن یادگیرنده، منعطف ساختن محیط یادگیری، توجه به نیازهای خاص دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی، موجب جذب آن‌ها به فرایند یادگیری شده، محرک‌های انگیزشی را بر روند آموزش و یادگیری تزریق نموده، به تثبیت آموخته‌ها و پایداری مواد درسی کمک می‌نماید و منجر به بهبود کیفیت آموزشی و بهبود مهارت‌های فردی و اجتماعی دانش‌آموزان می‌گردد. بنابراین کاربرد این شیوه‌ی نوین در جهت تسهیل روند آموزش به دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی، می‌تواند افق جدیدی در فرایند آموزش و یادگیری دانش‌آموزان با نیازهای خاص باشد.

واژه‌های کلیدی: آموزش، چند رسانه‌ای، دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی

رابطه مؤلفه‌های هیجان‌های تحصیلی با موفقیت تحصیلی

میترا حسینی کاه کش ✉

کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، واحد مسجد سلیمان، دانشگاه آزاد اسلامی، مسجد سلیمان، ایران

m.ho20172018@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش بررسی رابطه مؤلفه‌های هیجان‌های تحصیلی با موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان مسجدسلیمان بود. روش تحقیق این پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان مسجد سلیمان در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ بوده که تعداد آن‌ها ۲۵۷۸ نفر بوده است. با استفاده از فرمول تبیین حجم نمونه کوکران تعداد ۳۲۲ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای به عنوان نمونه انتخاب شد. ابزارهای پژوهش شامل: پرسش‌نامه هیجان‌های تحصیلی دانش‌آموز پکران، گوئنز و فرینزل (۲۰۰۵) و مقیاس یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه گرلر (۱۹۹۳) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی استفاده شد. یافته‌ها نشان داد خرده مقیاس‌های لذت از کلاس و امید از کلاس، غرور از کلاس و خرده مقیاس‌های لذت از یادگیری و امید از یادگیری، غرور از یادگیری دارای رابطه مستقیم و معنادار با متغیر موفقیت تحصیلی می‌باشند و همچنین خرده مقیاس‌های عصبانیت از کلاس، اضطراب از کلاس، شرم از کلاس، ناامیدی از کلاس، خستگی از کلاس و خرده مقیاس‌های عصبانیت از یادگیری، اضطراب از یادگیری، شرم از یادگیری، ناامیدی از یادگیری، خستگی از یادگیری دارای رابطه معکوس و معنادار با موفقیت تحصیلی می‌باشند. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که هیجان‌های تحصیلی مثبت و منفی می‌توانند به صورت مثبت یا منفی عملکرد تحصیلی دانشجویان را تحت تأثیر قرار دهند. بر همین اساس معلمان بایستی تجربه‌های هیجانی دانش‌آموزان را به منظور استفاده و بهره‌برداری از چنین هیجان‌هایی برای تسهیل یادگیری بهتر در نظر داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: هیجان‌های تحصیلی، موفقیت تحصیلی، دانش‌آموزان

تغییر باور از هنجاری و اجتنابی به جرأت‌مندانه: یک مداخله ضد قلدری معلم محور

سید عدنان حسینی ✉

استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

adnan1671@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین اثربخشی برنامه ضد قلدری معلم محور بر تغییر باورهای معلمان نسبت به پدیده قلدری بود. روش تحقیق از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل کلیه معلمان مدارس ابتدایی پسرانه شهر سنندج در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ بود. برای نمونه‌گیری، ابتدا با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای دو مدرسه انتخاب شدند. سپس تمامی معلمان مدرسه اول به‌عنوان گروه آزمایشی و تمامی معلمان مدرسه دوم به‌عنوان گروه کنترل جایگزین شدند. در فاز عملی تحقیق، ابتدا هر دو گروه، مقیاس رفتار اجتماعی دانش‌آموز تروپ و لاد (۲۰۰۲) را به‌عنوان پیش‌آزمون تکمیل نمودند. سپس برنامه ضد قلدری در هشت جلسه نود دقیقه‌ای به معلمان گروه آزمایشی آموزش داده شد و در پایان پس‌آزمون‌ها برای هر دو گروه دوباره به اجرا درآمد. داده‌های به‌دست‌آمده با تحلیل کوواریانس چندمتغیره مورد تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها حاکی از اثربخشی معنی‌دار برنامه ضد قلدری بر تغییر باورهای معلمان و افزایش معنادار باورهای مبتنی بر جرأت‌مندی و کاهش معنادار باورهای هنجاری و اجتنابی بود. لذا با توجه به اهمیت دوره ابتدایی در مقابله با قلدری و لزوم تغییر باورهای معلمان نسبت به این پدیده، پیشنهاد می‌شود آموزش برنامه‌های ضد قلدری از این‌دست به معلمان مدارس ابتدایی و باهدف پیشگیری رشد مدار از آن، به‌عنوان یکی از فعالیت‌های اولویت‌دار آموزش و پرورش مورد توجه قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: قلدری، باورهای معلمان، مداخله ضد قلدری، دوره ابتدایی

شناسایی ویژگی‌های مؤثر بر رضایتمندی تحصیلی دانش‌آموزان با استفاده از تکنیک‌های داده‌کاوی

مهدی حیدرزاده زواردهی^۱، علی صیادی^۱، فاطمه صف‌آرا^۲

۱. کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر گرایش نرم افزار، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران

۲. استادیار گروه مهندسی کامپیوتر، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران

fsafara@yahoo.com

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر، شناسایی عوامل مؤثر بر افزایش رضایتمندی تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی بوده است. این پژوهش با استفاده از روش پیمایشی انجام گرفته است و رویکرد آن کمی بوده است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۱۲۷ دانش‌آموز پسر مقطع چهارم، پنجم و ششم ابتدایی مدرسه شهر تهران، در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بوده است. داده‌ها از دو جهت آماری و داده‌کاوی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از دو پرسشنامه برنامه درسی پنهان و انگیزش تحصیلی هارتر استفاده شد که هر دو پرسشنامه از لحاظ پایایی و روایی به تأیید متخصصان حوزه برنامه‌ریزی درسی رسیده است. در مرحله بعد، این دو پرسشنامه با هدف سنجش میزان رضایتمندی دانش‌آموزان از تحصیل، ادغام گشته و به یک پرسشنامه جدید تبدیل گردید که با پایایی بالای ۰/۷ مورد تأیید قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که متغیر برنامه درسی پنهان با دقت ۹۲/۱ درصد و متغیر انگیزش تحصیلی با دقت ۸۸/۲ درصد بر روی رضایتمندی تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر داشته است. دوران کودکی و نوجوانی از مهم‌ترین دوران شکل‌گیری ارزش‌ها، هنجارها، انگیزه‌ها، باورها و نگرش‌های هر فرد به حساب می‌آید و با توجه به اینکه بخش زیادی از این دوران در مدرسه سپری می‌شود، لذا تصمیم‌گیرندگان سیستم آموزشی می‌توانند با استفاده از یک برنامه آموزشی مناسب در رشد و شکوفایی استعدادها، فردی، اجتماعی و تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر مهمی داشته باشند و منجر به افزایش رضایتمندی آن‌ها از تحصیل شوند.

واژه‌های کلیدی: رضایتمندی تحصیلی، برنامه درسی پنهان، داده‌کاوی، انگیزش

تحصیلی

نقش انگیزش درونی در پیش‌بینی خودارزشمندی و شایستگی ادراک شده و کیفیت زندگی تحصیلی دانش‌آموزان

لیلا حیدری^۱✉، محمد نریمانی^۲، عذرا غفاری^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اردبیل، اردبیل، ایران
۲. استاد ممتاز گروه آموزشی روان‌شناسی عمومی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
۳. استادیار گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اردبیل، اردبیل، ایران

Heydary4936@gmail.com

چکیده

از میان فاکتورهای متعددی که توسط کارشناسان و پژوهشگران امر یادگیری مورد مطالعه قرار گرفته، انگیزش به‌عنوان قوی‌ترین نیروی پیش‌برنده در سخت‌کوشی تحصیلی شناخته شده است. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش انگیزش درونی در پیش‌بینی خودارزشمندی و شایستگی ادراک شده و کیفیت زندگی تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی - همبستگی بوده است. جامعه آماری این تحقیق شامل ۱۰۰ نفر از دانش‌آموزان پایه ششم دبستان ام‌الکلیوم در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ در شهر خلخال بود. حجم نمونه در این تحقیق شامل ۸۰ نفر از دانش‌آموزان پایه ششم دبستان ام‌الکلیوم بودند که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده از میان کلیه دانش‌آموزان این پایه انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های رگرسیون خطی ساده و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که متغیر انگیزش درونی بر متغیر خودارزشمندی (+/۵۴۵)، شایستگی ادراک شده (+/۵۵۲) و کیفیت زندگی تحصیلی (+/۵۴۰) تأثیر معنی‌داری دارند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که انگیزش درونی در افزایش متغیرهای خودارزشمندی، شایستگی ادراک شده و کیفیت زندگی تحصیلی نقش داشته است.

واژه‌های کلیدی: انگیزش، خودارزشمندی، شایستگی و کیفیت زندگی

بررسی و حل مشکلات دانش‌آموزان کلاس‌گریز و پیشنهاد راه‌حل‌های ایجادعلاقه در روی آنان

نادر حیدری رضی‌آباد^۱، زهرا برزگری^۲

۱. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس علامه طباطبائی، اردبیل، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس بنت الهدی صدر، اردبیل، تهران

naderhdi6261@gmail.com

چکیده

کلاس‌گریزی از مسائل و مشکلاتی است که از زمان تأسیس مدارس در همه‌ی دوره‌های تاریخی بوده است اما امروزه به علل و دلایل مختلف شیوع بیشتری پیدا کرده است. کلاس‌گریزی یک مشکل رفتاری است که علاوه بر هدر دادن هزینه‌ها و آسیب‌های مالی به آموزش و پرورش پیامدهای ناخوشایندی برای جامعه، فرد و خانواده به همراه دارد. هدف از این تحقیق بررسی و حل مشکلات دانش‌آموزان کلاس‌گریز و پیشنهاد راه‌حل‌های ایجادعلاقه در روی آنان است. نوع و روش این تحقیق از نوع روایی است که در زمره پژوهش‌های کیفی یا تفسیری قرار دارد. جامعه آماری تحقیق کلیه دانش‌آموزانی هستند که دچار کلاس‌گریزی می‌باشند. تعداد ۳۰ نمونه آماری به صورت درد سترس از دانش‌آموزان کلاس‌گریز مدارس شاهد شهر اردبیل در مقطع ابتدایی انتخاب شدند. در تحقیق حاضر از مصاحبه استفاده شد که سوالات مصاحبه بر اساس اهداف تحقیق طراحی شدند و پس از انجام مصاحبه از آموزگاران این دانش‌آموزان سعی شد که پاسخ‌های داده شده به سوالات نقد و بررسی شوند. نتایج حاصل از این تحقیق به این شرح شد که علت کلاس‌گریزی دانش‌آموزان به صورت کلی در سه تا فاکتور اساسی ۱. ویژگی‌های فردی کودک، ۲. خانواده، ۳. مدرسه گزارش شدند که برای کاهش دادن این عوامل ابتدا باید دانش‌آموزان را متناسب با یکی از این سه گروه دسته‌بندی کرد و سپس علل بروز این مشکل دانش‌آموزان را به دو عامل بیرونی و درونی تقسیم کرد و در رابطه با هر کدام از این حیطه‌ها اقدامات لازم صورت بگیرد.

واژه‌های کلیدی: کلاس‌گریزی، تحقیق روایی، مصاحبه، عامل بیرونی، عامل درونی

اثربخشی آموزش مهارت‌های کنترل خشم بر سرمایه روان‌شناختی و سازگاری اجتماعی

صوفیا حیدری^۱ ✉، معصومه بهرامی^۲، فاطمه رسولی خورشیدی^۳

۱. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان، رشت، ایران

۲. کارشناسی ارشد روانسنجی، گروه سنجش و اندازه‌گیری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۳-دکتری روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

Soofia.heidari@gmail.com

چکیده

خشم یکی از تاثیرگذارترین هیجان‌ها در زندگی انسان بوده است که نقشی اساسی در زندگی بازی می‌کند و از دلایل پرداختن به خشم می‌توان به ارتباط آن با بسیاری از مولفه‌های سلامت جسمانی و روانی، عملکرد تحصیلی و سازگاری اشاره کرد. هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش کنترل خشم بر سرمایه‌ی روان‌شناختی و سازگاری اجتماعی بود. در این پژوهش از روش، طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل استفاده شده است. جامعه آماری کلیه دانشجویان آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان گیلان که در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ مشغول به تحصیل بودند. از میان آن‌ها ۴۰ نفر انتخاب و به‌صورت تصادفی به تعداد برابر (۲۰ نفر در هر گروه) در دو گروه آزمایشی و گواه جایگزین گردیدند. ابزار پژوهش عبارت بود از پرسشنامه‌های سرمایه‌ی روان‌شناختی ۲۴ سؤالی توسط لوتانز، یوسف، و اولیو (۲۰۰۷) و پرسشنامه آزمون شخصیتی کالیفرنیا توسط تورپی، کلارک و تایگز در سال ۱۹۳۹ برای اولین بار منتشر و در سال ۱۹۵۳ مورد تجدید نظر قرار گرفت. برای تحلیل داده‌ها از کوواریانس استفاده شد و میانگین دو گروه در نمره‌های پس‌آزمون تفاوت داشت. یافته‌ها نشان می‌دهد که می‌توان آموزش مهارت‌های کنترل خشم را به‌عنوان روش مؤثری برای بالا رفتن سرمایه روان‌شناختی و سازگاری اجتماعی در نظر گرفت. نتایج نشان داد که آموزش مهارت‌های کنترل خشم بر میزان سرمایه‌ی روان‌شناختی دانشجویان در گروه آزمایش تأثیر داشته و موجب افزایش میزان سرمایه‌ی روان‌شناختی در برابر گروه کنترل شده است. لذا با آموزش مهارت‌های کنترل خشم، می‌توان سازگاری فرد را نیز افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: آموزش مهارت کنترل خشم، سرمایه روان‌شناختی، سازگاری

اجتماعی

نقش هوش هیجانی و مهارت‌های اجتماعی بر یادگیری دانش‌آموزان

بهاره السادات حیدریه زاده^۱ ✉، راضیه آدمیزاده^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی / مدرس دانشگاه یزد

۲. دانشجوی کارشناسی، دانشگاه جوادالائمه، یزد

Bahare_heidariezade@yahoo.com

چکیده

امروزه هوش هیجانی موضوع مورد بحث بسیاری از پژوهش‌ها و همچنین پژوهش‌های مربوط به بررسی تفاوت‌های فردی بوده است. توانایی پیش‌بینی موفقیت‌های زندگی و نیز نقش اساسی این سازه در اغلب اختلالات روانی می‌تواند از دلایل علاقه به مطالعه هوش هیجانی باشد. هدف این پژوهش بررسی رابطه بین هوش هیجانی و مهارت‌های اجتماعی با یادگیری آموزشی در دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی شهرستان یزد در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۹ بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دختر پایه پنجم شهرستان یزد (۳۲۹۲ نفر) بود که از این میان جامعه آماری مورد مطالعه این تحقیق ۱۵۰ نفر بصورت تصادفی ساده انتخاب شدند. به منظور انجام پژوهش از دو پرسش‌نامه هوش هیجانی گلمن، پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی ماتسون و هیلر استفاده شد. در این پژوهش منظور از یادگیری آموزشی میانگین معدل دانش‌آموزان در نیمسال گذشته بود. برای تحلیل داده‌ها از روش ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. بر اساس یافته‌ها بین هوش هیجانی و مهارت‌های اجتماعی با یادگیری آموزشی دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی دبستان دخترانه زکویه رابطه وجود دارد. همچنین بین هوش هیجانی با یادگیری آموزشی پایه پنجم ابتدایی دبستان رابطه معناداری وجود دارد و بین مهارت‌های اجتماعی با یادگیری آموزشی پایه پنجم ابتدایی دبستان رابطه معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی، مهارت‌های اجتماعی، دانش‌آموزان، یادگیری آموزشی

آموزش مبتنی بر تئاتر خلاق و نقش آن در پیشرفت درسی دانش‌آموزان دختر

زهرا خاکزاد^۱، فرامرز ملکیان^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران

۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

khakzad95@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش بررسی آموزشی آموزش مبتنی بر تئاتر خلاق و نقش آن در پیشرفت درسی دانش‌آموزان دختر سال سوم دوره اول متوسطه ناحیه سه کرمانشاه بوده است. جامعه‌ی آماری، دانش‌آموزان سال سوم دوره اول متوسطه ناحیه سه در سال تحصیلی ۹۲-۹۳ و نمونه آن ۱۰۰ نفر بوده است. که به شیوه‌ی «نمونه‌گیری تصادفی» از یکی از مدارس ناحیه سه انتخاب و مورد مطالعه واقع گردید. جهت تعیین میزان پیشرفت درسی از آزمون انشاء) نوشتن انشاء توسط دانش‌آموز (استفاده شده است. که پایایی آن از طریق فرمول آلفای کرونباخ در این خصوص از پرسشنامه هاگس و کنعانی (۱۳۹۱) ایده گرفته شد. افراد به مدت یک ماه و طی ۹ جلسه‌ی آموزشی تحت آموزش به شیوه‌ی تئاتر خلاق قرار گرفتند. در ابتدا و انتهای پژوهش به شکل پس‌آزمون، پرسشنامه گرایش به نوآوری و آزمون پیشرفت درسی بر روی افراد مورد مطالعه اجرا گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز در قالب روش‌های آمار توصیفی (جدول، مینگین و انحراف معیار) و آزمون‌های آمار استنباطی (تحلیل کوواریانس و آزمون t) صورت گرفت. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که بین آموزش مبتنی بر تئاتر خلاق و پیشرفت درسی جامعه مورد مطالعه و گرایش به نوآوری رابطه منفی و معنادار آماری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: تئاتر خلاق، پیشرفت درسی

رابطه برداشت دانش با خلاقیت معلمان

یاسر خان احمدی ✉

کارشناس گزینش، آموزش و پرورش استان گلستان، شهرستان آق قلا

yasserkhanahmadi@gmail.com

چکیده

مدیریت دانش فرآیند اکتساب، ترکیب دانش و اطلاعات در سازمان و ایجاد محیط مناسب به‌منظور خلق، سهیم سازی و کاربرد دانش است و هدف آن افزایش خلاقیت برای کسب مزیت رقابتی پایدار بوده است. هدف از مقاله‌ی حاضر بررسی رابطه‌ی برداشت دانش و خلاقیت معلمان مقطع ابتدایی استان گلستان بود. روش پژوهش مورد استفاده در این تحقیق، توصیفی از نوع پیمایشی و همبستگی بود. روش نمونه‌گیری در دو مرحله تصادفی خوشه‌ای و طبقه‌ای انجام گردید. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش سؤالات برداشت دانش از پرسشنامه استاندارد مدیریت دانش لائو سون و خلاقیت رند سیپ بوده و برای تعیین روایی، از روایی محتوا استفاده شد. نتایج حاصل از تحلیل داده‌های این پژوهش نشان داد میان برداشت دانش و خلاقیت معلمان مقطع ابتدایی استان گلستان رابطه وجود دارد. استقرار مدیریت دانش در سازمان منجر به انعطاف‌پذیری ساختار آن می‌شود. ساختاری که اشاعه و کاربرد دانش را ترویج می‌دهد منجر به خلاقیت اعضای آن می‌شود زیرا خلاقیت نیازمند اطلاعات و دانش است و از طرف دیگر خلاقیت هدف مدیریت دانش بوده است که تحرک و انگیزه‌ی آن سیالیت دانش و اطلاعات است.

واژه‌های کلیدی: فرآیند مدیریت دانش، برداشت دانش، پالایش دانش، ساماندهی دانش، اشاعه دانش، کاربرد دانش، نظام آموزشی و خلاقیت

رابطه بین رفتارهای قالبی و کارکردهای اجرایی در دانش آموزان با اختلال طیف اتیسم

نسرین خان محمدی^۱، مهسا محمدی^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران

nasrinkhanmohammadi2029@gmail.com

چکیده

اختلال طیف اتیسم نوعی اختلال عصب-تحوالی است که با آسیب شدید در مهارت‌های اجتماعی و رفتارهای تکراری و محدود مشخص می‌گردد پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه رفتارهای قالبی با کارکردهای اجرایی در دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم انجام شد. روش این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه کودکان با اختلال طیف اتیسم مراکز توانبخشی، آموزشی و درمانی شهر تهران، در دامنه سنی ۷ و ۱۳ سال در سال ۱۳۹۸ بودند. از بین جامعه هدف به شیوه نمونه‌گیری در دسترس ۵۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه درجه‌بندی رفتاری کارکردهای اجرایی بریف (فرم والدین) (۲۰۰۰) و مقیاس تجدید نظر شده رفتارهای قالبی بودفیش (۲۰۰۰) بود. به‌منظور تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که رابطه بین کارکردهای اجرایی (هر دو مهارت‌های تنظیم رفتار و فراشناخت) با رفتارهای قالبی در دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم منفی بوده و ضرایب بدست آمده نشان‌دهنده وجود رابطه معکوس بین رابطه کارکردهای اجرایی با رفتارهای قالبی در دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم است. با توجه به این یافته‌ها پیشنهاد می‌گردد برنامه درمانی مناسبی را با هدف ارتقای کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم تدوین و طراحی گردد.

واژه‌های کلیدی: اختلال طیف اتیسم، رفتارهای قالبی، کارکردهای اجرایی

مقایسه تفکر انتقادی و خودپنداره در دانش‌آموزان

فاطمه خدابخش^۱✉، سید احمد جلالی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز/ آموزش و پرورش، قم، ایران
۲. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

khodabakhshi.teacher@gmail.com

چکیده

بررسی تفکر انتقادی و خودپنداره در دانش‌آموزان به منظور کمی سازی پیشرفت تحصیلی و شخصیتی آن‌ها برای اهمیت بسزایی است. هدف این مطالعه مقایسه جامعه‌ای آماری از دانش‌آموزان دبیرستان و هنرستان از منظر تفکر انتقادی و خودپنداره است. برای این منظور ۶۰ نفر از دانش‌آموزان دختر دبیرستان و ۶۰ نفر از دانش‌آموزان دختر هنرستان ناحیه ۴ آموزش و پرورش شهر قم به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری این مطالعه پرسشنامه‌های تفکر انتقادی "کالیفرنیا ب" و خودپنداره "راجرز" بود. برای تجزیه و تحلیل فرضیه‌های پژوهش از آزمون t استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان داد تفکر انتقادی در دانش‌آموزان دبیرستان به طرز معناداری بالاتر از دانش‌آموزان هنرستان است. همچنین بر اساس نتایج حاصل از آزمون t تفاوت معناداری بین خودپنداره دانش‌آموزان دبیرستان و هنرستان مشاهده نشد.

واژه‌های کلیدی: تفکر انتقادی، خودپنداره، آزمون t، دانش‌آموزان دختر دبیرستان

و هنرستان

اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر افزایش امید به زندگی و عزت نفس دانش‌آموزان

علی خداکرمی^۱، نسیم نوری^۲✉

۱. کارشناس روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج، ایران
۲. دکتری روان‌شناسی، استادیار مدعو دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، ایران

nasim.nouri2@gmail.com

چکیده

نوجوانی یکی از برهه‌های حساس دوران رشد است که وجود شاخص‌هایی چون امید به زندگی و عزت نفس می‌تواند در آینده آن‌ها بسیار مهم تلقی شود. در همین راستا، هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر امید به زندگی و عزت نفس دانش‌آموزان پسر مقطع نهم متوسطه اول شهرستان کرج بود که طرح پژوهش نیمه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل شکل گرفت. جامعه پژوهش از کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع نهم شهرستان کرج تشکیل شد که از بین آن‌ها نمونه‌ای آماری شامل ۲۶ نفر (هر گروه ۱۳ نفر) از طریق نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. پرسشنامه‌های امید به زندگی میلر (۱۹۸۸) و عزت نفس روزنبرگ (۱۹۶۵) توسط هر آزمودنی در پیش‌آزمون و پس‌آزمون تکمیل شد. برنامه آموزش مهارت‌های زندگی طی ۱۰ جلسه ۴ ساعته به گروه آزمایش ارائه شد و برای تحلیل داده‌ها از تحلیل واریانس چندمتغیری استفاده شد. نتایج تحلیل‌ها نشان داد که آموزش مهارت‌های زندگی موجب افزایش امید به زندگی و ارتقا عزت نفس نوجوانان در گروه آزمایش شده است. نتایج این پژوهش بر این مهم تأکید داشت که آموزش مهارت‌های زندگی به افراد در سن نوجوانی می‌تواند عزت نفس و امید به زندگی آن‌ها را ارتقا بخشد و ارتقای این شاخص‌های روان‌شناختی، آینده تحصیلی و شغلی درخشان‌تری را برای آن‌ها رقم خواهد زد.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های زندگی، امید به زندگی، عزت نفس

رابطه تفکر انتقادی با خودکارآمدی و خودپنداره تحصیلی دانش‌آموزان

کاظم خرم دل^۱، لیلا سادات متقی^۲✉

۱. دکتری روان‌شناسی تخصصی، استادیار گروه روان‌شناسی موسسه آموزش عالی فاطمیه (س) شیراز، شیراز، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، گروه روان‌شناسی، موسسه آموزش عالی فاطمیه (س) شیراز، شیراز، ایران

Leila.mottaghi1397@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف شنا سایی رابطه تفکر انتقادی با خودکارآمدی و خودپنداره تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه انجام شده است. روش تحقیق در پژوهش حاضر از نظر هدف بنیادی بوده و جامعه آماری آن متشکل از کلیه دانش‌آموزان متوسطه شهر شیراز در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بودند. نمونه آماری بر اساس جدول مورگان ۲۵۷ نفر مشخص شد که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای با خوشه‌بندی مدارس بر اساس مناطق جغرافیایی و سپس انتخاب یک خوشه بصورت تصادفی انجام شد. داده‌های مورد نیاز با استفاده از پرسشنامه‌های خودپنداره تحصیلی چن و تامسون (۲۰۰۴)، خودکارآمدی تحصیلی جینکز و مورگان (۱۹۹۹) و تفکر انتقادی کالیفرنیا (فرم - ب) گردآوری و با استفاده از آزمون همبستگی و رگرسیون خطی همزمان تحلیل شدند. نتایج آزمون همبستگی نشان داد بین تفکر انتقادی و مولفه‌های آن با خودکارآمدی و خودپنداره تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه رابطه وجود دارد. همچنین تحلیل رگرسیون نیز نشان داد ۳۰ درصد از تغییرات متغیر خودکارآمدی تحصیلی، می‌تواند توسط کنجکاوی ذهنی، کنترل خود و تحلیلی بودن و ۵۰ درصد از تغییرات خودپنداره تحصیلی، می‌تواند توسط کنجکاوی ذهنی، تحلیلی بودن و کنترل خود پیش‌بینی شود. با توجه به نتایج این پژوهش می‌توان از آموزش تفکر انتقادی در مدارس به منظور بهبود سطح خودکارآمدی و خودپنداره تحصیلی دانش‌آموزان استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: تفکر انتقادی، خودکارآمدی، خودپنداره تحصیلی

رابطه افسردگی و انعطاف‌پذیری شناختی در مادران دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی

سمانه خزاعی ✉

استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران

s.khazaei@birjand.ac.ir

چکیده

با توجه به بالا بودن نرخ شیوع افسردگی در مادران دانش‌آموزان با اختلالات تحولی از جمله کودکان کم‌توان ذهنی لزوم بررسی رابطه افسردگی با متغیرهای روان‌شناختی اساسی می‌گردد. این پژوهش با هدف بررسی رابطه افسردگی و انعطاف‌پذیری شناختی در مادران دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی انجام شد. روش این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مادران دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی شهر مشهد بود که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس ۷۰ نفر از مادران به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌ی افسردگی بک (۲۰۰۲) و پرسشنامه انعطاف‌پذیری شناختی دنیس و وندروال (۲۰۱۰) استفاده شد. به‌منظور تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که رابطه افسردگی و انعطاف‌پذیری شناختی در مادران دانش‌آموزان منفی بوده و ضرایب بدست آمده نشان‌دهنده وجود رابطه معکوس بین افسردگی و انعطاف‌پذیری شناختی در مادران دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی است. با توجه به این یافته‌ها پیشنهاد می‌گردد برنامه‌های مداخله‌ای موثری در جهت بهبود انعطاف‌پذیری شناختی در مادران دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی اجرا گردد.

واژه‌های کلیدی: افسردگی، انعطاف‌پذیری شناختی، کم‌توان ذهنی

رابطه اضطراب و سرمایه روان‌شناختی در مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم

سمانه خزاعی ✉

استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران

s.khazaei@birjand.ac.ir

چکیده

میزان شیوع اضطراب در مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم، به دلیل مزمن بودن این اختلال بیشتر از مادران دانش‌آموزان عادی است. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه اضطراب و سرمایه روان‌شناختی در مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم انجام شد. روش این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش عبارت بود از کلیه مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم شهر مشهد که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس ۵۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه‌ی اضطراب بک (۲۰۰۰) و پرسشنامه‌ی سرمایه روان‌شناختی لوتانز، اولیو و یوسف (۲۰۰۷) بود. به‌منظور تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که رابطه بین اضطراب و سرمایه روان‌شناختی در مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم منفی بوده و ضرایب بدست آمده نشان‌دهنده وجود رابطه معکوس بین رابطه اضطراب و سرمایه روان‌شناختی در مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم است. با توجه به این یافته‌ها پیشنهاد می‌گردد برنامه درمانی مناسبی را با هدف ارتقای و سرمایه روان‌شناختی در مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم تدوین و طراحی گردد.

واژه‌های کلیدی: اضطراب، اختلال طیف اتیسم، سرمایه روان‌شناختی

مقایسه خودکارآمدی تحصیلی و تمایز یافتگی خود در دانش‌آموزان دختر با عاطفه مثبت و منفی

زهرا خضری ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنائی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران

khezri558@gmail.com

چکیده

وضعیت عاطفی و هیجانی دانش‌آموزان دختر می‌تواند در گرایش بیشتر آن‌ها به تحصیل و مدرسه نقش مهمی داشته باشد؛ براین اساس در مطالعه حاضر به مقایسه خودکارآمدی تحصیلی و تمایز یافتگی خود در دانش‌آموزان دختر با عاطفه مثبت و منفی دوره دوم مقطع متوسطه پرداخته شد. پژوهش حاضر از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش حاضر مشتمل بر تمامی دانش‌آموزان دختر شهر ارومیه در نیمسال اول ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بوده است. تعداد ۲۴۰ دانش‌آموز دختر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه‌های عاطفه مثبت و منفی پاناس (۱۹۸۸)، خودکارآمدی تحصیلی مورگان و جینکز (۱۹۹۹) و پرسشنامه تمایز یافتگی اسکورن و همکاران (۱۹۸۹) را تکمیل نمودند. جهت شناسایی دانش‌آموزان با عاطفه مثبت و منفی دانش‌آموزان بر اساس پاسخ به سؤالات آزمون پاناس به دودسته با عاطفه مثبت و منفی تقسیم شدند. داده‌ها با آزمون تی مستقل و تحلیل واریانس چندمتغیره و تحلیل تحلیل شد. نتایج نشان داد بین دو گروه در خودکارآمدی تحصیلی و تمایز یافتگی تفاوت معنی‌دار وجود داشت و دانش‌آموزان با عاطفه مثبت در این متغیرها از وضعیت بهتری برخوردار بودند. با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت دانش‌آموزان با عاطفه مثبت از خودکارآمدی تحصیلی و تمایز یافتگی بالاتری نسبت به دانش‌آموزان با عاطفه منفی برخوردار بودند. براین اساس می‌توان با انجام مداخلاتی میزان خودکارآمدی تحصیلی و تمایز یافتگی را در دانش‌آموزان با عاطفه منفی ارتقا داد.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی تحصیلی، تمایز یافتگی خود، عاطفه مثبت و منفی

تبیین سواد تربیت جنسی مادران در مواجهه با بلوغ دختران

محدثه خطاط^۱، سید امیر امین یزدی^۲، حسین کارشکی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

۲. استاد، گروه روان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

۳. دانشیار، گروه روان‌شناسی تربیتی دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

khattat@mail.um.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تبیین سواد تربیت جنسی مادران بدنبال کشف چپستی تربیت جنسی کارآمد در مواجهه مادران با بلوغ دختران بود. رویکرد بکاررفته کیفی و روش نظریه داده بنیاد جهت تحلیل داده‌ها اتخاذ شده است. جامعه پژوهش متخصصین سه حوزه (زیست‌شناختی، روان‌شناختی و جامعه‌شناختی) مرتبط با بلوغ جنسی به‌عنوان مشارکت‌کنندگان اصلی انتخاب شدند و نیز به‌منظور دستیابی به اطلاعات جامع‌تر و افزایش اعتبار یافته‌های پژوهش، از مادران و نوجوانان دختر دارای تجربه زیسته مواجهه با بلوغ، استفاده شد. نمونه‌گیری به صورت هدفمند جهت رسیدن به اشباع نظری انجام پذیرفت. تجارب ۱۷ نفر از متخصصان زیست‌شناختی، روان‌شناختی و جامعه‌شناختی (دارای حداقل ۳ سال سابقه فعالیت) و ۱۳ نفر از مادران و نوجوانان هم‌زمان مورد کاوش قرار گرفت و جهت گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. تجزیه و تحلیل اطلاعات بر اساس سه روش کدگذاری در نظریه داده بنیاد انجام گشت. یافته‌ها نشانگر اهمیت سه وجه در سواد تربیت جنسی مادران در زمینه دانش، مهارت و نظارت می‌باشند. نتیجه بدست آمده حاکی از آن است، سواد تربیت جنسی مادران به معنای بهره‌مندی از دانش و آگاهی در زمینه تربیت جنسی و بلوغ دختران، مهارت‌های لازم جهت آموزش و تربیت جنسی و همچنین حمایت و نظارت صحیح در تمامی ادوار زندگی بوده است.

واژه‌های کلیدی: تربیت جنسی، مادران، نوجوان

بررسی رابطه اعتیاد به اینترنت و خود تنظیمی دانش‌آموزان با میانجیگری سبک‌های فرزند پروری والدین

ناهد خطیب زاده^۱، فرهاد صبوری^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، تهران، ایران

۲. دانشجوی دکتری مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خمینی شهر، اصفهان، ایران

sabouri_cou@mui.ac.ir

چکیده

کودکان، نوجوانان و جوانان بیش از هر رده سنی دیگری شیفته جست و جو و برقراری ارتباط با دنیای جدید هستند و همین مسئله موجب کاهش آنان برای تأمین نیازهایشان به دنیای مجازی است. در زمینه اعتیاد به اینترنت و تنظیم هیجان در دانش‌آموزان، خانواده نقش مهم را ایفا می‌کند. هدف از پژوهش حاضر بررسی ارتباط اعتیاد به اینترنت با میانجیگری سبک‌های فرزند پروری والدین دانش‌آموزان با تنظیم هیجان در دانش‌آموزان بود. این پژوهش به لحاظ هدف، از نوع بنیادی و به لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها، از نوع توصیفی-همبستگی است. برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش، تعداد ۳۰ نفر از والدین دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهر اصفهان به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. پس از هماهنگی با مسئولین مدارس و دعوت والدین این دانش‌آموزان اهداف طرح شرح داده شد، سپس پرسشنامه‌های سبک‌های فرزند پروری با مریند توسط والدین دانش‌آموزان و تنظیم هیجان گرتزوروم و مراعات یاد به اینترنت در اختیاری دانش‌آموزان قرار داده شد و پس از پاسخگویی آن‌ها به این پرسشنامه‌ها، نتایج تجزیه و تحلیل شد. یافته‌ها نشان داد بین اعتیاد به اینترنت با فرزند پروری سهل‌گیرانه رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. بین اعتیاد به اینترنت و فرزند پروری مستبدانه رابطه مثبت وجود دارد اما این رابطه معنی‌دار نیست. همچنین بین اعتیاد به اینترنت و تنظیم هیجان نیز رابطه منفی و معنادار نیز وجود داشت. در زمینه تنظیم هیجان نتایج حاکی از ارتباط این متغیر با فرزند پروری سهل‌گیرانه به صورت منفی و معنی‌دار و با فرزند پروری مقتدرانه مثبت و معنی‌دار بود. اما ارتباط تنظیم هیجان با فرزند پروری مستبدانه معنادار نبود. رابطه هر یک از متغیرهای اعتیاد به اینترنت و تنظیم هیجان با واسطه سبک‌های فرزند پروری در دانش‌آموزان نیز مورد تأیید قرار گرفت، اما رابطه متغیر اعتیاد به اینترنت با تنظیم هیجان به واسطه فرزند پروری مستبدانه تأیید نشد.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به اینترنت، سبک‌های فرزند پروری، تنظیم هیجان

بررسی نقش آموزش و پرورش بر سلامت اجتماعی جامعه دانش‌آموزان

امیرحسین خلیلی^۱✉، ناصر میکاییل‌پور^۱

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه تهران، تهران، ایران

Ahmadmosavi76@gmail.com

چکیده

سلامت یکی از شاخص‌های توسعه‌ای عصر جدید است و همه کشورها تلاش دارند تا بتوانند از طریق آموزش سلامت اجتماعی جامعه را تحقق دهند. سلامت اجتماعی که دارای مؤلفه‌های شکوفایی اجتماعی، انسجام اجتماعی، پذیرش اجتماعی، مشارکت اجتماعی و انطباق اجتماعی است نقش مهمی در سلامت و پایداری جامعه دارد. هدف از این تحقیق بررسی نقش آموزش و پرورش بر سلامت اجتماعی جامعه دانش‌آموزان پایه هشتم متوسطه اول ساری است. روش پژوهش پیمایشی است و روش گردآوری اطلاعات میدانی (پرسشنامه‌ای) است. یافته‌های حاکی از تأثیرگذاری آموزش و پرورش بر مؤلفه‌های سلامت اجتماعی (شکوفایی اجتماعی، انسجام اجتماعی، پذیرش اجتماعی، مشارکت اجتماعی و انطباق اجتماعی) به ترتیب با میانگین ۴٫۵۵، ۴٫۴۸، ۴٫۱۵، ۴٫۶۲ و ۴٫۵۸ بوده است. با توجه به یافته‌های تحقیق می‌توان نتیجه‌گیری کرد که گذاری آموزش و پرورش بر سلامت اجتماعی دانش‌آموزان پایه هشتم متوسطه اول ساری است.

واژه‌های کلیدی: آموزش و پرورش، سلامت، سلامت اجتماعی، دانش‌آموزان

بررسی ارتباط پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بکمک یادگیری مشارکتی

امیرحسین خلیلی[✉]، ناصر میکائیل‌پور^۱، امیرحسین بنی‌اسدی^۱

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره دانشگاه تهران، تهران، ایران

Ahmadmosavi76@gmail.com

چکیده

این پژوهش باهدف بررسی ارتباط پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بکمک یادگیری مشارکتی انجام شد. پژوهش حاضر با رویکرد توصیفی-اسنادی است که با روش کتابخانه‌ای و مروری بر منابع نظری مرتبط صورت گرفت؛ پس از تبیین مفاهیم و پیشینه‌ی تحقیق، به بررسی دیدگاه‌های یادگیری مشارکتی و روش‌های آن، پیشرفت تحصیلی، معیارها و عوامل مؤثر بر آن پرداخته شد. نتایج این بررسی نشان داد که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان یکی از شاخص‌های مهم در ارزشیابی آموزشی‌پروورش است و تمام کوشش‌ها در نظام آموزشی درواقع تلاش برای جامعه عمل پوشاندن بدین امر تلقی می‌شود. محققین برای رسیدن به این هدف راه‌های مختلفی را پیشنهاد داده‌اند از جمله جایگزین کردن شیوه‌های شیوه‌های نوین آموزشی به جای شیوه‌های سنتی. از روش‌های نوین که می‌تواند در درگیر کردن دانش‌آموزان در فرآیند یاددهی-یادگیری همراهی کند و یادگیری را عمق بخشد و در نتیجه باعث پیشرفت تحصیلی آنها شود، یادگیری مشارکتی است. این شیوه نوعی از آموزش و یادگیری است که در آن دانش‌آموزان در گروه‌های کوچک کار می‌کنند تا به اهداف آموزشی دست یابند؛ اهدافی که اغلب با فعالیت‌های یادگیری مشخص می‌شود و دانش‌آموزان را به استدلال و مسئولیت‌پذیری فردی تشویق می‌کند.

واژه‌های کلیدی: یادگیری، مشارکتی، پیشرفت، تحصیلی

رابطه خوش‌بینی تحصیلی و انگیزه پیشرفت با مسئولیت‌پذیری

عطیه خواجه نوری^۱، سعیده اکبری^۲، محیا رحیم زاده^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

akbari.saeideh@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه‌ی خوش‌بینی تحصیلی و انگیزه پیشرفت با مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان بود. در این مطالعه از نوع پژوهش همبستگی، تعداد ۳۸۴ شرکت‌کننده از میان دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهر تهران در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. سپس به‌منظور سنجش متغیرهای مورد بررسی، به پرسشنامه مسئولیت‌پذیری کردلو، پرسشنامه خوشبینی تحصیلی اسپن موران و همکاران و پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس پاسخ دادند. بر اساس یافته‌های به دست آمده می‌توان نتیجه گرفت که، در تحلیل همزمان دو متغیر پیش‌بین، خوش‌بینی تحصیلی و انگیزه پیشرفت قادر به پیش‌بینی تعهد بیرونی دانش‌آموزان هستند و خوش‌بینی تحصیلی قادر به پیش‌بینی تعهد درونی دانش‌آموزان است. همچنین خوش‌بینی تحصیلی در دو تحلیل جداگانه، قادر به پیش‌بینی تعهد بیرونی و درونی پرسشنامه مسئولیت‌پذیری است. در آخر، انگیزه پیشرفت در دو تحلیل جداگانه، قادر به پیش‌بینی تعهد بیرونی و درونی پرسشنامه مسئولیت‌پذیری است.

واژه‌های کلیدی: خوش‌بینی تحصیلی، انگیزه پیشرفت، مسئولیت‌پذیری

توانمندی‌ها و مشکلات مدارس هوشمند در مقایسه با مدارس عادی

فاطمه خورشیدی ✉

دانشجوی کارشناسی رشته راهنمایی و مشاوره دانشگاه فرهنگیان (پردیس شهید صدوقی کرمانشاه)

Fatemeh.khorshidi1999@gmail.com

چکیده

اهمیت یادگیری در ارتقای عملکرد انسان نهفته است و از آنجایی که کلید پیشرفت جوامع امروزی در دست آموزش و پرورش است، با بالا بردن کیفیت مدارس می‌توان کمک شایانی به جامعه امروز کرد. مدارس هوشمند، به صورت الکترونیکی هستند و هدف این مدارس ایجاد یک ساختار منطقی و مناسب برای تلفیق فناوری و ارتباطات و محتوای دروس به صورت هوشمند بوده است. هدف از این پژوهش بررسی تأثیر هوشمند سازی کلاس درس در کیفیت و سرعت یادگیری دانش‌آموزان بوده است؛ همچنین بررسی نقاط قوت، ضعف، و فرصت‌های فراروی مدارس هوشمند و مقایسه آن با مدارس عادی شهر تهران بوده است. روش تحقیق ما از منظر هدف، کاربردی بوده است. روش اجرای تحقیق ما موردی یا زمینه‌ای بوده است که ما از روش توصیفی و با گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای و اسنادی به توصیف، تحلیل و تبیین با استفاده از فیش برداری پرداخته‌ایم. مزایای مدارس هوشمند و مدارس عادی شهر تهران را مورد پژوهش قرار دادیم و نتایج به دست آمده را ارائه دادیم. مدارس هوشمند با همه‌ی امکانات و مزایایی که دارند دارای نقاط ضعفی نیز می‌باشند که با همکاری همه‌ی عوامل دخیل از جمله دانش‌آموزان، معلمان و خانواده‌ها بهبود می‌یابد و با آموزش بیشتر سواد رسانه‌ای و نحوه استفاده بهینه و بهتر می‌توان از امکانات موجود بیشترین استفاده را به بهترین شیوه ممکن برد. در پایان پیشنهادات و توصیه‌های کاربردی برای ارتقای سطح مدارس و بهبود عملکرد یادگیری ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: مدارس هوشمند، مدارس عادی، تخته هوشمند، مزایا و معایب.

یادگیری

بررسی رابطه پنج عامل شخصیت، تیپ‌های زمانی و فرسودگی تحصیلی با رضایت از مدرسه

لیلا خورشیدی نازلو^۱، فرزانه میکائیلی منیع^۲، علی عیسی زادگان^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

۳. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

leilakhorshidi@ymail.com

چکیده

رضایت از مدرسه، یکی از شاخص‌های بهداشت روانی و از مهمترین ابعاد رضایت از زندگی نوجوانان است. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه پنج عامل شخصیت، تیپ‌های زمانی و فرسودگی تحصیلی با رضایت از مدرسه دانش‌آموزان دختر اول دبیرستان شهر ارومیه انجام شد. طرح پژوهش، از نظر ماهیت توصیفی و از نظر روش همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش، شامل تمامی دانش‌آموزان دختر سال اول متوسطه شهر ارومیه بود. ۳۵۴ دانش‌آموز به روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. پرسشنامه‌های پنج عامل شخصیت مک کری کاستا (۱۹۹۱)، پرسشنامه‌ی صبحی عصری هورن و استبرگ (۱۹۷۶)، پرسشنامه فرسودگی تحصیلی سالما-آرو (۲۰۰۵) و پرسشنامه چند بعدی رضایت از زندگی هوبنر (۲۰۰۷) برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش استفاده شدند. داده‌ها با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام تحلیل شدند. نتایج نشان داد بین پنج عامل شخصیت، فرسودگی تحصیلی و رضایت از مدرسه رابطه‌ی معنادار وجود دارد. همچنین افراد با تیپ صبحی بالاترین میانگین رضایت از مدرسه را داشتند. یافته‌های تحلیل رگرسیون نشان داد که خستگی هیجانی، برون‌گرایی و با وجدان بودن بیشترین سهم را در تبیین رضایت از مدرسه داشتند. نتایج از میان مؤلفه‌های شخصیت، به ترتیب برون‌گرایی و با وجدان بودن قوی‌ترین متغیرها در پیش‌بینی رضایت از مدرسه بودند. همچنین یافته‌ها نشان دادند پنج عامل شخصیت، فرسودگی تحصیلی و تیپ‌های زمانی می‌توانند پیش‌بین‌کننده رضایت از مدرسه باشند.

واژه‌های کلیدی: پنج عامل شخصیت، تیپ‌های زمانی، فرسودگی تحصیلی، رضایت از

مدرسه، دانش‌آموزان

رابطه انگیزش موفقیت با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دختر

وحید خوش‌روش^۱، حمیده عابدینی شییری^۲

۱. استادیار گروه روان‌شناسی و مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن

v.khoshravesh@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه انگیزش موفقیت با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دختر اجرا گردید. این پژوهش از نوع کاربردی است که با روش همبستگی بوده و جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر ماسال که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ که از تعداد ۱۲۵۳ نفر دانش‌آموزان بوده است از جامعه حاضر، به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۳۰۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش عبارت بودند از: سیاهه انگیزش موفقیت عبدخدایی (۱۳۷۸)، سیاهه خودکارآمدی تحصیلی جینگ و مورگان (۱۹۹۹). روایی و پایایی ابزار تحقیق مورد تأیید کارشناسان قرار گرفته است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون آماری همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیری انجام گردید. نتایج یافته‌ها نشان داد که بین انگیزش موفقیت با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دختر رابطه مثبت و معنادار وجود دارد همچنین پس از بررسی، مشخص شد که انگیزش موفقیت توان پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی را ندارد.

واژه‌های کلیدی: انگیزش موفقیت، خودکارآمدی تحصیلی

مدل معادلات ساختاری افسردگی بر اساس روابط موضوعی و مکانیسم‌های دفاعی

زهرا دادگر^۱✉، نادر منیرپور^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم

zdadgar20000@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش برآزش مدل معادلات ساختاری تبیین افسردگی بر اساس روابط موضوعی و مکانیسم‌های دفاعی بود. نمونه این پژوهش، شامل ۵۳۰ نفر از دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر ستان قم به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شد. این افراد مقیاس افسردگی (بک، ۲۰۰۰)، مقیاس روابط موضوعی بل (بل، ۱۹۸۶) و پرسشنامه سبک‌های دفاعی (اندروز، سینگ و باند، ۱۹۹۳) تکمیل کردند. نتایج تحلیل همبستگی نشان داد بین افسردگی با ابعاد روابط موضوعی (بیگانگی، دلبستگی نایمن، بی‌کفایتی اجتماعی، خود میان‌بینی) و ابعاد مکانیسم‌های دفاعی (ناپخته، پخته و نورووتیک) و بین روابط موضوعی (دلبستگی نایمن، بیگانگی) و مکانیسم‌های دفاعی (پخته، ناپخته و نورووتیک) رابطه معناداری وجود دارد. همچنین بین بعد دلبستگی نایمن روابط موضوعی و ابعاد مکانیسم‌های دفاعی (پخته، ناپخته و نورووتیک)؛ بین بعد بیگانگی روابط موضوعی و مکانیسم‌های دفاعی ناپخته و نورووتیک؛ بین بعد بی‌کفایتی اجتماعی روابط موضوعی و ابعاد مکانیسم‌های دفاعی رابطه معناداری وجود دارد. نتایج تحلیل مسیر و برآزش مدل نشان داد عامل دلبستگی نایمن مهم‌ترین تبیین‌کننده‌ی افسردگی و مکانیسم‌های دفاعی ناپخته است. یافته‌های این پژوهش الگوی تبیینی روانپوشی در آسیب‌های روانی را فراهم کرد و هم‌سو با نظریه‌های روانپوشی نشان داد که کیفیت روابط موضوعی (دلبستگی نایمن) و مکانیسم‌های دفاعی ناپخته در افسردگی نقش بسزایی دارد.

واژه‌های کلیدی: مدل معادلات ساختاری، افسردگی، روابط موضوعی، مکانیسم‌های

دفاعی، روانپوشی

بررسی رابطه بین خلاقیت و اهمالکاری تحصیلی دانش‌آموزان

فاطمه دارابی^۱✉، مریم حجتی^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

maryamhojati2020@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه خلاقیت و اهمالکاری تحصیلی دانش‌آموزان انجام شده است. روش مورد استفاده در این پژوهش، توصیفی-کاربردی و از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع اول دبیرستان شهرستان مشکین شهر بوده است که در سال ۹۵-۱۳۹۶ مشغول به تحصیل بودند. تعداد جامعه آماری در حدود ۲۴۳۶ نفر بودند که با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه برابر با ۳۳۱ شد. با توجه به اینکه در هر پژوهش میدانی احتمال ریزش پاسخ وجود دارد؛ بنابراین، پژوهشگران تصمیم گرفتند که حجم نمونه را تا تعداد ۳۳ نفر افزایش دهند. که از این تعداد ۳ نفر به پرسشنامه پاسخ ندادند که در نهایت ۳۳۲ نفر به‌عنوان شرکت‌کنندگان تحقیق انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری به‌صورت تصادفی ساده بود. برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش از پرسشنامه اهمالکاری تحصیلی سولومون و پرسشنامه خلاقیت عابدی استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون گشتاوری همبستگی پیرسون و روش تجزیه و تحلیل رگرسیون خطی استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که خلاقیت با اهمالکاری تحصیلی رابطه معنی‌دار غیرمستقیم دارد و خلاقیت می‌تواند ۴۹ درصد تغییرات مربوط به اهمالکای تحصیلی را پیش‌بینی کند. از بین خرده‌مقیاس‌های خلاقیت نیز فقط بین مؤلفه انعطاف‌پذیری با اهمالکاری تحصیلی همبستگی معنی‌دار مشاهده نشد. با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود که خلاقیت را به‌عنوان عامل سازنده و تأثیرگذار در کاهش اهمالکاری تحصیلی دانش‌آموزان در نظر گرفت.

واژه‌های کلیدی: اهمالکاری، اهمالکاری تحصیلی، خلاقیت، مدرسه

تعیین رابطه بین هیجان خواهی با مصرف الکل و مواد مخدر در نوجوانان

مرضیه دست‌انبویه^۱، مرجان دست‌انبویه^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج، کرج، ایران

۲. دانشجوی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

Maral.dastanbooye@gmail.com

چکیده

مصرف الکل و مواد هزینة‌های سنگینی را به خانواده‌ها جامعه و سازمان بهداشت جهانی تحمیل می‌کند. مؤلفه هیجان خواهی به‌عنوان یک عامل مؤثر در مصرف مواد و الکل بوده است. این تحقیق با هدف بررسی تعیین رابطه بین هیجان خواهی و مصرف الکل و مواد مخدر در دانش‌آموزان نوجوان نهم، دهم، یازدهم و دوازدهم شهر تهران انجام شده است. روش این تحقیق از دسته طرح‌های همبستگی بود. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دانش‌آموزان دبیرستان (پایه‌های ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲) دختر و پسر منطقه ۱۸ تهران بودند که در سال تحصیلی ۱۳۸۹-۹۹ مشغول به تحصیل بودند و نمونه‌گیری آن از نوع در دسترس و حجم نمونه شامل ۲۰۰ نفر از دانش‌آموزان که در ۴ دبیرستان مشغول به تحصیل بودند، انتخاب گردید. از عوامل مؤثر در گرایش به سوء مصرف مواد و الکل عوامل شخصیتی است. در میان ارزش‌یابی‌های شخصیتی، "هیجان خواهی" پیش‌بینی قوی برای شروع اولیه انواع سوء مصرف مواد و الکل است. یافته‌ها نشان دهنده وجود رابطه مستقیم بین هیجان خواهی و مصرف الکل و مصرف مواد مخدر بود. این تحقیق علت وابستگی افراد به مواد مخدر و الکل را این می‌داند که این افراد اغلب اوقات درگیر هیجانانگیز و احساساتی می‌شوند که راه‌گزینی از آن برای خود نمی‌یابند، آن‌ها آگاهی چندانی از عواطف خود ندارند و در نتیجه با آن احساس که هیچ‌کنترلی بر زندگی احساسی خود ندارند، هیچ‌گونه تلاشی به عمل نمی‌آورند. الگوهای تنظیم هیجان که بسیار در توانایی فرد تداخل می‌کند می‌توانند موجب بد تنظیمی هیجانی شده، به وجود آورنده ناراحتی شدید، رفتارهای کنترل نشده و انزوا شود. با توجه به نتایج، می‌توان از طریق مهارت‌آموزی، هیجان خواهی بالا را تا میزان زیادی کنترل نمود و از آن طریق تا حد امکان میزان مصرف و سوء مصرف الکل و مواد مخدر را مدیریت کرد.

واژه‌های کلیدی: هیجان خواهی، مصرف الکل، مصرف مواد، نوجوانان، دانش‌آموزان

نقش واسطه‌ای طرحواره سازش نیافته اولیه حوزه بریدگی و طرد در رابطه بین دلبستگی و احساس تنهایی

مرضیه دلیر فردویی^۱، مهرناز احمدی مبارکه^۲، زهرا کربلایی صادق^۳، زهرا نظری^۴

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران جنوب

۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب

۳. کارشناسی ارشد علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران جنوب

۴. دانشجوی دکتری روان‌شناسی بالینی دانشگاه شاهد

marzyedalir8@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش نقش واسطه‌ای طرحواره سازش نیافته اولیه حوزه بریدگی و طرد در رابطه بین دلبستگی و احساس تنهایی در دانش‌آموزان دختران بود. به این منظور ۴۱۵ دانش‌آموز دختر دوره‌های اول و دوم متوسطه در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ به روش نمونه برداری در دسترس انتخاب و با مقیاس احساس تنهایی تجدید نظر شده (راسل، ۱۹۹۶)، پرسشنامه دلبستگی تجربه‌های روابط نزدیک- ساختارهای رابطه (فدر ندانبارک و ادیتیک، ۲۰۱۴) و فرم کوتاه پرسشنامه (یانگ و برون، ۱۹۹۹) ارزیابی شدند. نتایج آزمون تحلیل مسیر نشان داد که مدل پژوهش از برازش مطلوبی برخوردار است و داده‌ها بین احساس تنهایی با دلبستگی (اجتنابی و اضطرابی) و تبیین ۳۴ درصد از واریانس احساس تنهایی را دارند. این یافته‌ها نشان می‌دهند که طرحواره سازش نیافته بریدگی و طرد در رابطه با ابعاد دلبستگی و احساس تنهایی نقش واسطه‌ای دارد. با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان بیان کرد که ابعاد دلبستگی و طرحواره سازش نیافته بریدگی و طرد نقش مهمی در پیش‌بینی احساس تنهایی دختران نوجوان دارند.

واژه‌های کلیدی: طرحواره سازش نیافته بریدگی و طرد، دلبستگی، احساس تنهایی

دختران نوجوان

اثربخشی آموزش بازی‌درمانی (مبتنی بر رابطه والد-کودک) بر سبک‌های دلبستگی و مهارت‌های اجتماعی کودکان

افسانه دهقان^۱، سلیمان یحیی‌زاده جلودار^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری، ساری، ایران

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه مازندران، مازندران، ایران

afsane.dehghan9400@gmail.com

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی اثربخشی آموزش بازی‌درمانی مبتنی بر رابطه والد-کودک (CPRT) بر سبک‌های دلبستگی و مهارت‌های اجتماعی کودکان دارای سنین ۸ تا ۱۰ سال بود. روش پژوهش نیمه آزمایشی، به صورت پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش حاضر، شامل کلیه کلیه کودکان دارای سنین ۸ تا ۱۰ سال (دانش‌آموزان دبستانی ناحیه ۱ شهر ساری) بودند که تعیین حجم ۳۰ نفر از کودکان ۸ تا ۱۰ سال دبستانی ناحیه ۱ شهر ساری بود که به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش از دو پرسشنامه استاندارد سبک‌های دلبستگی هالپرن و کاپنبرگ (۲۰۰۶)، مهارت‌های اجتماعی ماتسون (۱۹۷۶) و پروتکل ده جل‌سه‌ای بازی‌درمانی والد-کودک لندرت و براتون (۲۰۰۶) بود. در این پژوهش، از آمار توصیفی برای محاسبه میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش و نشان دادن فراوانی و نمودارهای مربوط به آن استفاده شده و از آمار استنباطی به منظور بررسی فرضیه‌ها استفاده گردید. قبل از آزمودن فرضیه‌ها، مفروضه نرمال بودن توزیع داده‌ها از طریق آزمون کولموگروف-اسمیرنوف انجام شد. سپس مفروضه هم‌گنی واریانس‌ها از طریق آزمون لوین در تمام متغیرهای دو گروه بررسی شده است. برای گزارش نتایج، از معناداری آزمون‌های آماری مورد نظر و اندازه اثر متغیر مستقل استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌های آمار استنباطی، از تحلیل کوواریانس چندمتغیره (مانکوا برای فرضیه‌های اصلی) و تک‌متغیره (آنکوا برای فرضیه‌های فرعی) استفاده شد. نتایج نشان داد که آموزش بازی‌درمانی مبتنی بر رابطه والد-کودک بر سبک‌های دلبستگی و مهارت‌های اجتماعی کودکان دارای سنین ۸ تا ۱۰ سال اثربخش است که با توجه به شدت اثر، آموزش بازی‌درمانی مبتنی بر رابطه والد-کودک بر مهارت‌های اجتماعی نسبت به سبک‌های دلبستگی کودکان دارای سنین ۸ تا ۱۰ سال تأثیر بیشتری دارد.

واژه‌های کلیدی: آموزش بازی‌درمانی مبتنی بر رابطه والد-کودک، سبک‌های

دلبستگی، مهارت‌های اجتماعی

اثر بخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر قلدری

الهام دهقان بناذکی^{✉۱}، حسن زارعی محمودآبادی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه یزد، ایران

۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه یزد، ایران

E.dehqan.b@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی اثر بخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر قلدری دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول (پایه هفتم) یزد انجام گرفت. در این پژوهش از روش نیمه آزمایشی با گروه کنترل و آزمایش استفاده شد. با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی از دانش‌آموزان کلاس هفتم، ۴۰ دانش‌آموز انتخاب شدند و به‌عنوان گروه نمونه به صورت تصادفی در گروه‌های آزمایش (۲۰ نفر) و کنترل (۲۰ نفر) قرار گرفتند. ابزار پژوهش پرسشنامه قلدری ایلی نویز بود. برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی طی ۹ جلسه ۵۰ دقیقه‌ای در گروه آزمایش اجرا شد. داده‌های بدست آمده با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و نیز آزمون تحلیل کوواریانس نشان داد که آموزش مهارت‌های ارتباطی بر کاهش (ابعاد) قلدری اثربخش بوده است. با توجه به یافته‌های بدست آمده می‌توان نتیجه گرفت که می‌توان در نوجوانان با آموزش مهارت‌های ارتباطی مؤثر، طی یک برنامه منظم قلدری و ابعاد آن را کاهش داد.

واژه‌های کلیدی: آموزش مهارت‌های ارتباطی، قلدری، دانش‌آموزان

اثربخشی آموزش متقابل بر بهبود درک خواندن و کفایت اجتماعی دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری

فهیمه دهقانی^۱، امیرمحمد کربلاییان^۲، پریناز فلاحی^۲، فائزه محرمی^۲ ✉

۱. دانشیار دانشگاه یزد

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه یزد

faezehmhr1506@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی تأثیر آموزش متقابل بر بهبود درک خواندن و کفایت اجتماعی دانش‌آموزان دختر دارای اختلالات یادگیری پایه چهارم ابتدایی شهر یزد در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود. روش پژوهش، آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری در این پژوهش تمام دانش‌آموزان نار ساخوان دختر پایه چهارم دبستان شهر یزد در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای ۲۴ نفر از دانش‌آموزان نار ساخوان انتخاب شدند و به‌عنوان گروه نمونه به صورت تصادفی در گروه‌های آزمایش (۱۲ نفر) و کنترل (۱۲ نفر) جایگزین شدند. آزمودنی‌های گروه آزمایش به مدت ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای، تحت برنامه آموزش متقابل قرار گرفتند. در پایان از هر دو گروه پس‌آزمون به عمل آمد. ابزار اندازه‌گیری آزمون غربالگری تشخیص اختلال خواندن شفیهی، پرسشنامه کفایت اجتماعی فلنر و چک لیست نار ساخوانی بود. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر آمار توصیفی از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد آموزش متقابل بر افزایش خواندن و درک مطلب دانش‌آموزان اثربخش بوده است. همچنین آموزش متقابل ۵۶٪ در صد از تفاوت‌های فردی در نمرات درک خواندن و ۲۹٪ در صد از تفاوت‌های فردی در نمرات درک مطلب گروه آزمایش را توانست تبیین کند. یافته‌های پژوهش نشان داد که آموزش متقابل بر کفایت اجتماعی دانش‌آموزان اثربخشی معناداری نداشت. بنابراین پیشنهاد می‌شود از آموزش متقابل برای افزایش درک خواندن و درک مطلب دانش‌آموزان نار ساخوان استفاده شود.

واژه‌های کلیدی: آموزش متقابل، درک خواندن، درک مطلب، کفایت اجتماعی

مقایسه اثربخشی تدریس ریاضی با استفاده از بازی با تدریس سنتی ریاضی بر مشغولیت تحصیلی، خودکارآمدی ریاضی و توانایی‌های شناختی دانش‌آموزان

فاطمه دهقانی^۱، زهرا مردانی ولدانی^۲، اعظم صالحی^۲

۱. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، اصفهان، ایران

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، اصفهان، ایران

f.dehghani565@gmail.com

چکیده

مهم‌ترین هدف آموزش ریاضی اندیشیدن بوده پس می‌توان ریاضیات را نیازی ضروری به حساب آورد. با تمامی تلاش‌هایی که برای بهبود وضعیت آموزش ریاضی انجام شده، باز وضعیت آموزش ریاضی و نمرات دانش‌آموزان مطلوب نیست. از مهم‌ترین شیوه‌های بهبود متغیرهای تحصیلی، انتخاب روش تدریس مناسب است. این پژوهش نیمه‌آزمایشی با گروه آزمایش و کنترل با هدف مقایسه اثربخشی تدریس ریاضی با استفاده از بازی با تدریس سنتی ریاضی بر مشغولیت تحصیلی، خودکارآمدی ریاضی و توانایی‌های شناختی دانش‌آموزان انجام شد. دانش‌آموزان پنجم ابتدایی منطقه بن‌رود اصفهان به‌عنوان جامعه‌ی آماری انتخاب شده و نمونه‌گیری آماری بر اساس طرح پژوهش با دو گروه پانزده نفری و از نوع نمونه‌برداری دسترس انجام گرفت. تدریس ریاضی با استفاده از بازی به روش پروتکل نه‌جلسه‌ای شصت دقیقه‌ای شیری (۱۳۹۵) و تدریس سنتی ریاضی طبق روال جاری تدریس انجام شد. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌های مشغولیت تحصیلی زرنگ (۱۳۹۱)، درجه‌بندی رفتاری کارکردهای اجرایی (۲۰۰۰) و خودکارآمدی ریاضی پوراقدم‌یامچی و بهرنگی (۱۳۸۸) گردآوری شد. روش سنجش فرضیات پژوهش استفاده از تحلیل کواریانس چندمتغیری مانکوا و آنکوا بود. تحلیل آزمون کواریانس نشان داد بین گروه کنترل و آزمایش حداقل در یکی از متغیرهای مشغولیت تحصیلی، توانایی‌های شناختی و خودکارآمدی ریاضی تفاوت وجود دارد. میانگین نمرات نیز افزایش میانگین نمرات گروه آزمایش را در پس‌آزمون نشان داد. بر این اساس به‌منظور افزایش بازدهی آموزش مفاهیم ریاضی به دانش‌آموزان می‌بایست از رویکردی استفاده شود که نسبت به این درس احساس مثبتی پیدا کنند. چنانچه مهارت‌های ریاضی از طریق بازی به دانش‌آموزان آموخته شود آن‌ها انگیزه‌ی بیشتری برای حضور در کلاس داشته و به تبع آن دانش و مهارت لازم را در درس ریاضی کسب خواهند نمود.

واژه‌های کلیدی: تدریس ریاضی با استفاده از بازی، تدریس ریاضی به روش سنتی،

مشغولیت تحصیلی، خودکارآمدی ریاضی، توانایی‌های شناختی

بررسی ارتباط بین حساسیت پردازش حسی و تکانشگری با سیستم فعال- ساز/بازداری رفتاری

معصومه ذبیحی^۱، سارا میرزائی فیض آبادی^۱

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه شیراز

sa.mirzaei.f@gmail.com

چکیده

رفتارهای تکانشی و خطرپذیری که مجموعاً با عنوان رفتارهای مخاطره‌آمیز خوانده می‌شود، دربرگیرنده طیف گسترده‌ای از رفتارهای رشد نیافته، لذت‌جویانه و عموماً همراه با درجات خطر بالا هستند. می‌توان ادعا نمود تکانشگری هسته اصلی بسیاری از آسیب‌های اجتماعی مانند بی‌بند و باری جنسی، قماربازی بیمارگونه، سوء‌مصرف مواد، اختلال‌های شخصیت و بزهکاری است. هدف این پژوهش، بررسی رابطه سیستم فعال ساز/بازداری رفتاری در ارتباط با حساسیت پردازش حسی و تکانشگری در دانش‌آموزان شهر مشهد است که در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ تحصیل می‌کردند. به همین منظور تعداد ۳۸۵ نفر از دانش‌آموزان مدارس شهر مشهد به روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای انتخاب شدند و سه پرسشنامه‌ی حساسیت پردازش حسی، سیستم فعال ساز/بازداری رفتاری و تکانشگری بین آن‌ها توزیع گردید. طرح پژوهشی حاضر، طرح همبستگی بود و در نهایت، تحلیل رگرسیون انجام گرفت. نتایج نشان دادند که بین حساسیت پردازش اطلاعات حسی و تکانشگری با سیستم بازداری/فعال‌ساز رفتاری دانش‌آموزان رابطه وجود داشت و همچنین خرده‌مقیاس‌های حساسیت پردازش اطلاعات حسی و تکانشگری توانستند نمرات سیستم فعال‌ساز/بازداری رفتاری را پیش‌بینی کنند.

واژه‌های کلیدی: حساسیت پردازش حسی، سیستم فعال‌ساز/بازداری رفتاری،

تکانشگری

بررسی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در آموزش حضوری و مجازی

محمد رضا ذوقی پایدار^۱، نرگس ترکمان^۲، فائزه توسلی جهاندار^۳،
پریناز درجزینی^۴، فاطمه دی‌آبادی^۵، الهام نعمتی^۶

۱. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، استان مرکزی، اراک / آموزش و پرورش اراک
۲. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، استان گیلان، رشت / آموزش و پرورش ناحیه ۱
۳. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی بالینی، دانشگاه تنکابن، استان گیلان، رشت / اداره کل آموزش و پرورش
۴. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت
۵. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده علوم اقتصادی و اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران
۶. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید باهنر، همدان، ایران

m.r.zoghipaidar@basu.ac.ir

چکیده

امروزه در جهان، آموزش از طریق حضوری و غیر حضوری انجام می‌شود. در ایران آموزش دانش‌آموزان بیشتر به صورت حضوری انجام می‌شود، اما شیوع ویروس کووید ۱۹ باعث شد که آموزش از طریق غیر حضوری نیز در دستور کار متولیان آموزش و پرورش قرار گیرد. هدف پژوهش حاضر بررسی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی در طی آموزش حضوری و مجازی بود. روش پژوهش، از نوع توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان پایه‌های چهارم، پنجم و ششم ابتدایی شهرستان همدان (۷۶۴۱۶ نفر) بود، که ۳۱۰ نفر به روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند و نمرات نیمه اول سال تحصیلی (حضوری) و نیمه دوم سال تحصیلی (مجازی) بررسی شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های محقق ساخته استفاده شده است که توسط والدین دانش‌آموزان تکمیل گردید. برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی مانند فراوانی و درصد استفاده شد. نتایج بررسی عملکرد تحصیلی دروس مختلف حاکی از این بود که، عملکرد خیلی خوب در آموزش مجازی کم‌تر از آموزش حضوری و عملکرد قابل قبول در آموزش مجازی بیش‌تر از آموزش حضوری بوده است. بررسی نتایج حاکی از این است که عملکرد دانش‌آموزان در طی آموزش حضوری بهتر از آموزش مجازی بوده است.

واژه‌های کلیدی: آموزش حضوری، آموزش مجازی، عملکرد تحصیلی

اثربخشی ذهن آگاهی ویژه کودکان بر هوش هیجانی و خودکارآمدی در تعامل با همسالان در کودکان دارای اختلالات یادگیری خاص

نازنین راکبی ✉

دانشجوی دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

n2rakebi@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی ذهن آگاهی ویژه کودکان بر هوش هیجانی و خودکارآمدی در تعامل با همسالان در کودکان دارای اختلالات یادگیری خاص صورت گرفت. پژوهش به شیوه نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون-پس آزمون با گروه کنترل اجرا شد. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پسر دارای اختلال یادگیری خاص کلاس پنجم ابتدایی بود که در سال تحصیلی ۱۳۹۸ در شهر تهران مشغول به تحصیل بودند. نمونه پژوهش شامل ۳۰ نفر از این دانش‌آموزان بود که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل گمارده شدند (۱۵ نفر برای هر گروه). برای جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه تشخیصی بر اساس DSM-5، آزمون ریاضی کی مت کنولی (۱۹۸۸)، آزمون هوشی ریون، آزمون خواندن شفيعی و همکاران (۲۰۰۸)، آزمون بیان نوشتاری فلاح چای (۱۹۹۴)، مقیاس هوش هیجانی ماورولی و همکاران (۲۰۰۸) و مقیاس خودکارآمدی کودکان در تعامل با همسالان ویل رولد (۱۹۸۲) استفاده شد. تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از اجرای پرسشنامه‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی (کوواریانس) انجام پذیرفت. نتایج نشان داد که آموزش ذهن آگاهی ویژه کودکان باعث افزایش هوش هیجانی و خودکارآمدی در تعامل با همسالان کودکان دارای اختلالات یادگیری خاص شده است ($P < 0/001$). بنابراین با توجه به ویژگی‌های آموزش ذهن آگاهی کودک محور، می‌توان از آن در جهت افزایش هوش هیجانی و خودکارآمدی در تعامل با همسالان کودکان دارای اختلالات یادگیری خاص بهره برد.

واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی، خودکارآمدی در تعامل با همسالان، ذهن آگاهی

ویژه کودکان، اختلال یادگیری خاص

اهمال کاری تحصیلی در دانش‌آموزان با اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی (یک مطالعه مروری)

فاطمه راه پیما ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد

nazaninrahpeyma4@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مروری بر بررسی اهمال کاری تحصیلی در دانش‌آموزان با اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی انجام شد. روش پژوهش از نوع اسنادی-کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش پس از تعریف اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی به تشریح مشکلات دانش‌آموزان با اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی در زمینه اهمال کاری تحصیلی پرداخته شد و پس از آن به بررسی پیشینه‌های مربوط به یادگیری آموزگاری دانش‌آموزان اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی پرداخته شد. با توجه به نتایج این پژوهش اهمال کاری تحصیلی در این دانش‌آموزان شایع است و پیشنهاد می‌گردد معلمان و درمانگران برنامه‌هایی را در جهت کاهش اهمال کاری تحصیلی این دانش‌آموزان طراحی و تدوین کنند.

واژه‌های کلیدی: اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی، اهمال کاری، تحصیلی

مدل‌های تعامل آموزشی

مریم رجبیان ده زیره[✉] ۱، فریبا درتاج^۲، فغانه درتاج^۳

دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی تهران / مدرس دانشگاه پیام نور

استادیار دانشگاه پیام نور کرمان، گروه علوم تربیتی

استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان

m.rajabiyani1393@gmail.com

چکیده

آموزش از دور برای اینکه به‌عنوان نظام آموزشی جدید مطرح شود باید دارای ویژگی‌ها، مبانی پداگوژیکی و نظریه پردازی خاص خود باشد. از مهم‌ترین ویژگی‌های آموزش از دور می‌توان به جدایی‌یافته‌ها - یادگیرنده، استقلال یادگیرنده، تعامل، سازمان پشتیبانی‌کننده آموزشی، ابزار ارتباطی و ساخت و تولید دانش توسط یادگیرنده اشاره کرد. از سوی دیگر، در دیدگاه ساختن‌گرایی، چون یادگیرنده خود مفسر، سازنده و تولیدکننده دانش در قالب چارچوب‌های استاندارد است، به‌عنوان مبانی پداگوژیکی آموزش از دور در نظر گرفته می‌شود. علاوه بر این، به‌منظور اینکه آموزش از دور به نظریه علمی تبدیل شود، باید دارای نظریه پردازی خاص خود باشد. مهم‌ترین نظریه‌های علمی حوزه آموزش از دور عبارتند از: نظریه استقلال عمل یادگیرنده ویدمیر، صنعتی‌شدن آموزش پیترز، تعامل آموزشی شش‌گانه هالمرگ، فاصله تراکنشی مور و نظریه کنترل‌گریسون و مایرا بینتون.

واژه‌های کلیدی: نظریه تعامل، آموزش از راه دور، مدل‌های تعامل

بررسی چالش‌های نظام آموزش ابتدایی در ایران و راه کاری‌های پیشگیری از آن

حاتمه رجبی نیا ✉

کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد چالوس

Hatamehrajabinia@gmail.com

چکیده

هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی چالش‌های نظام آموزش ابتدایی در ایران و راه‌کاری‌های پیشگیری از آن بوده است. در این مقاله با استفاده از روش بررسی کتابخانه‌ای و به شیوه تحلیلی به اهمیت و ضرورت آموزش و پرورش ابتدایی، چالش‌های اساسی نظام آموزش ابتدایی در ایران و ارائه راهکارهایی مختصر برای مواجهه با این چالش‌ها پرداخته شده است. هم‌اکنون سیاست‌ها و برنامه‌های آموزش و پرورش از یک سو به‌عنوان شاخص و راهنما و وحدت بخش فعالیت‌های مدیران و کارشناسان و سایر دست‌اندرکاران آموزش و پرورش بوده است و سوی دیگر موجب دوام آموزش و پرورش در عرصه رقابت‌های داخلی و خارجی به شمار می‌رود. رسالت خطیر آموزش و پرورش، رشد و شکوفایی استعدادها و فراهم آوردن زمینه تربیت‌پذیری دانش‌آموزان در همه ابعاد است. یافته‌های پژوهش نشان داد که در قلمرو آموزش و پرورش مسائل و مشکلات متعدد و متنوع و در عین حال پیچیده‌ای وجود دارد که اگر بموقع و سریع شناسایی و حل نشوند ممکن است منشاء بروز عوارض و دشواری‌های اجتماعی، اقتصادی و فنی در جامعه شوند. از جمله چالش‌های معاصر برنامه‌های درسی در نظام آموزشی دوره ابتدایی مواردی از قبیل چالش‌های اقتصادی، اقتصاد و کار، فناوری، چالش‌های اجتماعی و شخصی، جهانی شدن و بومی‌ماندن، جنسیت، مسائل زیست‌محیطی، چندفرهنگی، آینده‌نگری و آینده‌شناسی، هوش‌های چندگانه، مذهب و معنویت‌گرایی، بین‌المللی‌شدن، آموزش‌صالح، اقلیت‌های زبانی (دوزبانگی) و... هستند.

واژه‌های کلیدی: نظام آموزشی، آموزش ابتدایی، چالش‌های دوره ابتدایی

مقایسه اثربخشی مدیریت استرس مبتنی بر ذهن آگاهی و مداخلات شناختی - انگیزشی بر رضایت تحصیلی، انگیزش تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان

ندارحمتمی ✉

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن

st.n_rahmati@riau.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش مقایسه اثربخشی مدیریت استرس مبتنی بر ذهن آگاهی و مداخلات شناختی - انگیزشی بر رضایت تحصیلی، انگیزش تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان بوده است روشی که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است روش علی - مقایسه‌ای (متغیرهای مدیریت استرس، ذهن آگاهی، مداخلات شناختی - انگیزشی، رضایت تحصیلی، انگیزش تحصیلی و خودکارآمدی) است جامعه آماری: تمام دانش‌آموزان مدرسه پسرانه طاهر در سال ۹۷-۹۸ بود (N=۲۳۰). روش نمونه‌گیری به روش خوشه‌ای می‌باشد که با استفاده از آن، ۳۵ نفر دانش‌آموز دولتی و ۳۵ نفر دانش‌آموز غیر انتفاعی از چهار منطقه شهرداری شهر تهران انتخاب شد. با توجه به اینکه در تحقیقات علی - مقایسه‌ای ۳۵ نفر برای هر زیرگروه کافی است ابزار اندازه‌گیری مورد استفاده در پژوهش پرسشنامه‌های مدیریت استرس، انگیزش تحصیلی خودکارآمدی تحصیلی و رضایت تحصیلی بوده است. یافته رابطه معناداری بین متغیرهای مدیریت استرس، انگیزش تحصیلی خودکارآمدی تحصیلی و رضایت تحصیلی با شد نتیجه‌گیری به طور کلی می‌توان گفت ترکیب برنامه مداخلات شناختی - رفتاری و مدیریت استرس، چارچوبی چندبعدی را روی دانش‌آموزان به کار می‌برد و سپس تأثیر این مداخلات هدف‌دار با استفاده از ابزاری چند، (بعدي) خودکارآمدی تحصیلی شناختی، انگیزشی و رفتاری رضایت تحصیلی و انگیزش تحصیلی ارزیابی می‌کند. در واقع این برنامه پلی ارتباطی بین نظریه‌های علمی تربیتی و روان‌شناختی درباره انگیزه تحصیلی و رضایت تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی و برنامه‌های عملیاتی برای مدارس در راستای افزایش اشتیاق تحصیلی و در نهایت بهبود موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان و کاهش استرس در آنان است.

واژه‌های کلیدی: مدیریت استرس، ذهن آگاهی و مداخلات شناختی - انگیزشی

انگیزش تحصیلی خودکارآمدی تحصیلی و رضایت تحصیلی

اثربخشی جریان همخوانی کتاب بر مهارت‌های ارتباطی

محیا رحیم زاده^۱، فریبا اقدامی^۲، سعیده اکبری^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران
۲. کارشناسی زبان و ادبیان فارسی، دانشگاه شهید بهشتی / سازمان مردم نهاد جهک، تهران، ایران
۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

mahya.rahimzadeh@gmail.com

چکیده

هدف کلی پژوهش حاضر تعیین اثربخشی جریان همخوانی کتاب بر مهارت ارتباطی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول است. جامعه آماری شامل ۹۷۱ دانش‌آموز شرکت‌کننده در طرح ماراتن کتابخوانی سال تحصیلی ۹۵-۹۶ در سطح شهر تهران بودند که تعداد ۵۰ دانش‌آموز (۲۵ نفر گروه آزمایش و ۲۵ نفر گروه گواه) با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه پژوهشی انتخاب شدند. پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و طرح تحقیق از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با سنجش در مرحله پیگیری در دو گروه آزمایش و گواه بود. به‌منظور سنجش مهارت ارتباطی از آزمون مهارت‌های ارتباطی کوبین دام استفاده شد. نتایج حاصل از داده‌های تحلیل کواریانس یک‌عاملی و تحلیل واریانس اندازه‌گیری مکرر نشان دادند که جریان همخوانی کتاب بر مهارت ارتباطی دانش‌آموزان دختر پایه نهم متوسطه اول تأثیر مثبت دارد و همچنین این تغییرات بعد از گذشت یک‌ماه ماندگار است. یافته‌های حاصل از این پژوهش به‌عنوان روشی برای افزایش مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان به مشاوران و تسهیلگران پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: جریان همخوانی کتاب، مهارت‌های ارتباطی، دانش‌آموزان

رابطه فرزند پروری و احساس شادکامی با هدف گذاری دانش‌آموزان

ملیحه رحیمی راسخ ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی

malihehr55@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه فرزند پروری و احساس شادکامی با هدف گذاری دانش‌آموزان بوده است. جامعه آماری پژوهش کلیه دانش‌آموزان سوم مقطع متوسطه شهر تهران بود که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای ۳۰۶ نفر انتخاب و با پرسشنامه سبک‌های فرزند پروری (PSDQ)، رایبسنسون و همکاران، (۲۰۰۱) و (و شادکامی آکسفورد (OHI)، آرجیل و لو، (۱۹۸۹) و جهت‌گیری هدف (PCI، سلیمانیان، ۱۳۸۴) مورد آزمون قرار گرفتند. نتایج پژوهش نشان داد که بین رابطه فرزند پروری و احساس شادکامی با هدف گذاری دانش‌آموزان رابطه معنی‌داری وجود دارد. همچنین تحلیل آزمون رگرسیون گام به گام نشان داد که سبک‌های فرزند پروری و احساس شادکامی پیش‌بینی‌کننده هدف گذاری دانش‌آموزان بوده است.

واژه‌های کلیدی: فرزند پروری، شادکامی، هدف گذاری، دختران موفق و ناموفق

کرونا و آموزش مجازی. آسیب‌ها. تهدیدها و فرصت‌ها با رویکرد آموزشی _ اسلامی

مهديه رحيمي زارع ✉

کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، استان قم

mahdiyehrahimi2000@gmail.com

چکیده

مدتی است مدارس متأثر از کرونا تعطیل شده‌اند و آموزش به خانه‌ها در قالب فضای مجازی آمده است از طرفی فضای مجازی جزء لاینفک زندگی امروزی واز پدیده‌های نوظهور عصر حاضر است که با توجه به ویژگی‌هایی همچون جذابیت و تنوع گسترده علاوه بر نفوذ میان اقشار جامعه به منبع هویت ساز جدیدی تبدیل شده است که باعث تعارض ارزشی و بروز آسیب‌ها و چالش‌های جدیدی در هویت دانش‌آموزان گردیده است. هرچند که در مطلوب‌ترین حالت، مطالب آموزشی توسط نرم افزارهای متنوع، گسترده و جذاب به دانش‌آموزان منتقل می‌شود اما معلمان معتقد که فضای مجازی هرگز نمی‌تواند جایگزین کلاس درس حقیقی باشد و دانش‌آموزان را از فعالیت و ارتباطات سازنده‌ای چون برقراری ارتباطات چهره به چهره، کتاب خواندن و ورزش کردن محروم می‌نماید. لذا در همین راستا هدف اصلی این مقاله بررسی تهدیدها و آسیب‌های احتمالی و فرصت‌های فضای مجازی با رویکرد آموزشی و دینی است و به تمام جوانب وابعاد مؤثر محتوای آموزشی پرداخته می‌شود. برای رسیدن به این هدف با استفاده از روش کتابخانه‌ای به مطالعه ویژگی‌ها و نقاط ضعف و قوت فضای مجازی پرداخته شد. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که با به کارگیری به روزترین تکنولوژی فضای مجازی هم جهت با آموزه‌های اسلامی در تولید محتوا و روش‌های آموزشی مؤثر به دور از اتلاف زمان توسط معلمان و همچنین ایجاد فرهنگ سازی صحیح استفاده از فضای مجازی توسط دانش‌آموزان و کنترل و نظارت والدین می‌توان دانش‌آموزان این مرزوبوم را برای زندگی سالم در اجتماع و فضای مجازی آماده کرد و دانش آن‌ها را روز به روز ارتقا بخشید.

واژه‌های کلیدی: آموزش مجازی، فرصت‌ها و تهدیدها، دانش‌آموزان، تعارض ارزشی، رویکرد آموزشی و دینی

تحلیل و ارزیابی هویت ملی در بین دانش‌آموزان رشته‌های نظری

علیرضا رحیمی ✉

دانشجوی کارشناسی آموزش علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

Rmyhy20@gmail.com

چکیده

هدف مطالعه حاضر تحلیل و ارزیابی هویت ملی در بین دانش‌آموزان پایه دوازدهم رشته‌های نظری بوده که به شیوه تو صیفی پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش، دانش‌آموزان پسر پایه دوازدهم رشته‌های نظری دبیرستان‌های دولتی و سمپاد شهر نجف آباد در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ است که با در نظر گرفتن فرمول حجم نمونه و به روش طبقه‌ای نسبتی، ۲۲۱ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب گردیدند. در این پژوهش جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه سنجش هویت ملی بر گرفته از طرح تحقیقی (رحیمی نژاد، و احمدی، ۱۳۷۴) استفاده شده که روایی آن به وسیله متخصصان موضوعی و پایایی آن با آلفای کرونباخ $0.72+$ تأیید شد. برای تحلیل داده‌ها از آزمون توصیفی (مانند میانگین و انحراف معیار) و آزمون استنباطی (مانند t تک نمونه و تحلیل واریانس یک طرفه) استفاده شد. نتایج نشان داد میانگین هویت ملی دانش‌آموزان این مدارس در حد متوسط است. بین هویت ملی دانش‌آموزان مدارس دولتی و سمپاد و رشته‌های نظری هم تفاوت معناداری وجود ندارد. بر اساس یافته‌ها می‌توان بیان داشت که هویت ملی به‌عنوان مهم‌ترین بخش از هویت اجتماعی، نقش مهمی در ایجاد و بهبود سلامت روانی، پیشرفت تحصیلی، رضایت اجتماعی و به طور کلی اوضاع فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جوامع مختلف از جمله ایران را ایفا می‌کند.

واژه‌های کلیدی: هویت ملی، دانش‌آموزان پایه دوازدهم، سلامت روانی، سمپاد

بررسی رابطه هویت ملی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

علیرضا رحیمی ✉

دانشجوی کارشناسی آموزش علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

Rmyhy20@gmail.com

چکیده

هدف مطالعه حاضر بررسی رابطه هویت ملی و پیشرفت تحصیلی در بین دانش‌آموزان پایه دوازدهم رشته‌های نظری است. جامعه آماری این پژوهش، دانش‌آموزان پسر پایه دوازدهم رشته‌های نظری دبیرستان‌های دولتی و سمپاد شهر نجف آباد در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ است که با در نظر گرفتن فرمول حجم نمونه و به روش طبقه‌ای نسبتی، ۲۲۱ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب گردیدند. در این پژوهش جهت سنجش هویت ملی از پرسشنامه سنجش هویت ملی بر گرفته از طرح تحقیقی (رحیمی نژاد و احمدی، ۱۳۷۴) استفاده شد که روایی آن به وسیله متخصصان موضوعی و پایایی آن با آلفای کرونباخ $0/72$ تأیید شد. پرسشنامه مذکور در دو زیر مقیاس پذیرش هویت ملی و نفی هویت ملی طراحی گردیده است. جهت سنجش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان از معدل کل سال گذشته آنان استفاده شده است. برای تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی استفاده شد. یافته‌های بدست آمده گویای آن است که بین هویت ملی در مقیاس پذیرش و پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری وجود نداشته، ولی بین هویت ملی در زیر مقیاس نفی هویت ملی و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار ضعیفی وجود داشته است. آنگونه که از یافته‌ها برداشت می‌شود این است که با افزایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، هویت ملی در بین آنان کاهش پیدا می‌کند. اخیراً به دلیل اوضاع سیاسی و اقتصادی و اجتماعی کشور، مهاجرت به کشورهای توسعه یافته به یکی از انگیزه‌های محصلان ما تبدیل گشته است. اگر بخواهیم در آینده، کشوری پیشرفته داشته باشیم، باید از هم اکنون به فکر نگر داشتن سرمایه‌های فکری باشیم که امروزه در حال تربیت شدن هستند و این مهم تنها با ایجاد احساس هویت ملی در نسل حاضر و با برنامه‌ریزی در تمام بخش‌ها و نهاد‌های جامعه به خصوص نهاد آموزش و پرورش میسر خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: هویت ملی، پیشرفت تحصیلی، پایه دوازدهم، رشته‌های نظری،

مهاجرت

اثربخشی بازی‌های حرکتی موزون بر میزان نارسایی شناختی دانش‌آموزان مبتلا به اختلالات یادگیری

بهناز رحیمی^۱، فاطمه علی پور^۲

۱. کارشناسی ارشد روان-شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، تبریز، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان-شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

Rahimi.behnaz69@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر مطالعه اثربخشی بازی‌های حرکتی موزون بر میزان نارسایی شناختی دانش‌آموزان مبتلا به اختلالات یادگیری بود. طرح پژوهش حاضر از نوع طرح‌های نیمه آزمایشی (پیش‌آزمون، پس‌آزمون با گروه کنترل) بود، جامعه پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر دارای اختلال یادگیری شهر مراغه در سال تحصیلی ۹۹-۹۸، تشکیل می‌دادند. در این راستا، ۳۰ نفر از دانش‌آموزان با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد و در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و گواه (۱۵ نفر) به صورت تصادفی جایگزین شدند. پرسشنامه نارسایی شناختی برادبنت (۱۹۸۲) به‌عنوان پیش‌آزمون توسط هر دو گروه تکمیل شد و سپس ۲۴ جلسه به مدت ۳۰ دقیقه، بازی‌های حرکتی موزون برای گروه آزمایش به اجرا درآمد و پس از پایان جلسات از هر دو گروه پس‌آزمون به عمل آمد. تحلیل داده‌ها از طریق تحلیل کواریانس انجام شد. یافته‌ها نشان دادند که تفاوت میانگین نمرات آزمودنی‌ها در نمره کل نارسایی شناختی بین گروه آزمایش و گروه گواه پس از حذف اثرات پس‌آزمون معنادار بود. به این معنا که بازی‌های حرکتی موزون سبب بهبود نارسایی شناختی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری شده بود.

واژه‌های کلیدی: بازی‌های حرکتی موزون، نارسایی‌های شناختی، دانش‌آموزان

دارای اختلال یادگیری

مقایسه بیانگری هیجانی، اجتناب شناختی و مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان با و بدون مشکلات یادگیری خاص

لیلی رخشنده^۱، ناصر صبحی قراملکی^۲

۱. کارشناسی ارشد، رشته مشاوره، گرایش خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم، قم، ایران

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

lrakhshandeh@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر مقایسه بیانگری هیجانی، اجتناب شناختی و مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان با و بدون مشکلات یادگیری خاص بود. روش تحقیق از نظر اهداف کاربردی و به لحاظ شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان عادی و دارای اختلال یادگیری خاص منطقه یک شهر تهران تشکیل داد که از این بین با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند تعداد ۱۰۰ نفر انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز در پژوهش حاضر با استفاده از پرسشنامه‌های ابراز‌گری هیجانی (کینگ و امونز) و همچنین پرسشنامه اجتناب شناختی (داگلاس و سکستون) و پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی (ماتسون) جمع‌آوری شد. داده‌های پژوهش با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی، شاخص‌های مرکزی و شاخص‌های پراکندگی) و تحلیل واریانس مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان داد که دانش‌آموزان دارای مشکلات یادگیری خاص در بیانگری هیجانی و مهارت‌های اجتماعی و اجتناب شناختی با دانش‌آموزان عادی تفاوت معناداری دارند.

واژه‌های کلیدی: بیانگری هیجانی، اجتناب شناختی، مهارت‌های اجتماعی

رابطه بین سخت‌رویی، تاب‌آوری با نظم‌جویی شناختی هیجان

مریم رستمی^۱✉، بنت الهدی آشنا میرکوهی^۲، حامد رضا میرزاده نوقابی^۳،
رقیه امینی آقبلاغی^۳

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران جنوب، تهران، ایران
۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران
۳. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران

M.Rostami.phd@gmail.com

چکیده

یکی از گستره‌های اصلی هیجان‌ها، انگیزندگی و نظم‌جویی آن‌ها در پاسخ به عوامل تنیدگی‌زا است. در این گستره، راهبردهای نظم‌جویی هیجان، نقش مهمی در توانایی مقابله و مدیریت تنیدگی‌های زندگی دانش‌آموزان دارد. از جمله متغیرهایی که می‌توانند با نظم‌جویی شناختی هیجان مرتبط باشند، تاب‌آوری و سخت‌رویی است. هدف این پژوهش تعیین رابطه بین سخت‌رویی، تاب‌آوری با نظم‌جویی شناختی هیجان بود. طرح پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل تمام دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم منطقه ۱۴ شهر تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود. حجم نمونه بر اساس جدول مورگان، ۳۱۰ نفر تعیین شد که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شدند. در این پژوهش از پرسشنامه‌های سخت‌رویی روان‌شناختی اهواز کیامرثی و همکاران (۱۳۷۷)، نظم‌جویی شناختی هیجان - فرم کوتاه گارنفسکی و همکاران (۲۰۰۱) و تاب‌آوری کانر و دیویدسون (۲۰۰۳) استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین سخت‌رویی، تاب‌آوری و نظم‌جویی شناختی هیجان رابطه معناداری وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که سخت‌رویی توانست از میان راهبردهای شناختی هیجان، مؤلفه پذیرش را به طور مثبت و مؤلفه فاجعه‌سازی را به طور منفی پیش‌بینی کند. همچنین تاب‌آوری توانست راهبردهای شناختی هیجان ملامت‌خویش، نشخوارگری فکری و فاجعه‌سازی را به طور منفی و پذیرش، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر نامه‌ریزی، ارزیابی مجدد مثبت را به طور مثبت پیش‌بینی کند. بنابراین، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که افراد دارای سخت‌رویی و تاب‌آوری بالا از راهبردهای مثبت نظم‌جویی شناختی هیجان بهره می‌گیرند.

واژه‌های کلیدی: سخت‌رویی، تاب‌آوری، نظم‌جویی شناختی هیجان

جایگاه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش علوم تجربی

عذرا رستمی^۱✉، زهرا دویران^۲

۱. مربی فرهنگی و پژوهشی دانشگاه فرهنگیان پردیس الزهرا (س) زنجان، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان پردیس الزهرا (س) زنجان، ایران

o.rostami.46@gmail.com

چکیده

رشد سریع دانش و به تبع آن پیشرفت روز افزون در زمینه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات؛ تعلیم و تربیت را نیز تحت تأثیر قرار داده است. فناوری بستر مناسبی را فراهم آورده است تا همه‌ی افراد بر اساس نیازها و تواناییهای خود امکان دسترسی به منابع و اطلاعات را پیدا کرده و به یادگیری بپردازند. با پیشرفت تکنولوژی اهمیت آموختن علوم تجربی نیز بیشتر شده است چرا که لازم است همگام با توسعه و پیشرفت فناوری، فرد نیز بتواند دانش خود را به روز کند. بنابراین علوم تجربی یکی از مهم‌ترین دروس در دوره‌ی ابتدایی محسوب می‌شود. استفاده‌ی معلمان از فناوری اطلاعات و ارتباطات در تدریس علوم تجربی در دوره‌ی ابتدایی علاوه بر لذت بخش کردن یادگیری؛ کسالت و یکنواختی را از آن میزداید و سبب تثبیت و تعمیق یادگیری می‌گردد و دانش‌آموزان در محیط یادگیری جدید بهتر می‌توانند استعداد و خلاقیت خود را بروز دهند. هدف از نگارش مقاله تبیین جایگاه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش علوم تجربی مقطع ابتدایی است. روش پژوهش مروری و ابزار گردآوری اطلاعات منابع کتابخانه‌ای و مقالات معتبر علمی می‌باشند. نتایج تحقیقات مختلف حاکی از آن است که به کار بردن فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش فرایند یاددهی-یادگیری را تسهیل می‌کند و سبب بهبود کیفیت یادگیری در فراگیران می‌شود.

واژه‌های کلیدی: فناوری اطلاعات و ارتباطات، آموزش ابتدایی، علوم تجربی،

آموزش الکترونیکی

اثر بخشی آموزش آگاهی واج شناختی بر بهبود مهارت املايي دانش‌آموزان دارای اختلال ديکته نویسی

طاهره رضاحدادي ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی رحمان، رامسر، ایران

Mahkame.haddadi@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی آموزش آگاهی واج شناختی بر بهبود اختلال ديکته نویسی در دانش‌آموزان مقطع اول تا سوم ابتدایی انجام شد. روش پژوهش حاضر از نوع شبه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان نارسا نویس مقطع ابتدایی شهرستان رشت است که به مرکز اختلالات ویژه یادگیری یاور رشد مراجعه کرده بودند. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزار آزمون عملکرد نوشتن فلاح چای ۱۳۷۴ و بسته آموزش واج شناختی سلیمانی ۱۳۸۹ استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد، میانگین نمرات پس‌آزمون در گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل به طور معناداری بهبود یافته است. از این یافته می‌توان نتیجه گرفت که آموزش آگاهی واج شناختی باعث تقویت عملکرد نوشتن دانش‌آموزان دچار اختلال ديکته نویسی می‌شود و اجرای برنامه آموزشی آگاهی واج شناختی به‌عنوان روشی مؤثر در تقویت و بهبود عملکرد نوشتن و مهارت ديکته نویسی دانش‌آموزان با اختلال ديکته نویسی از اهمیت ویژه برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: آموزش آگاهی واج شناختی، اختلال ديکته نویسی، دانش‌آموزان

اثر بخشی آموزش مبتنی بر نظریه ذهن شناختی - عاطفی بر بهبود مشکلات روان‌شناختی (اضطراب و افسردگی) در کودکان دچار سوگ والدین

شهره رضازاده^۱، مجتبی احمدی فارسانی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه شهیدچمران، اهواز، ایران

shohrerezazadeh@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثر بخشی آموزش مبتنی بر نظریه ذهن شناختی-عاطفی بر بهبود مشکلات روان‌شناختی (اضطراب و افسردگی) در کودکان دچار سوگ والدین بود. در راستای این هدف، در قالب طرح آزمایشی تک آزمودنی با خط پایه منفرد، تعداد دو کودک دچار سوگ والدین به شیوه هدفمند انتخاب شدند. مطابق با طرح پژوهشی، در مرحله خط پایه با استفاده از پرسشنامه اختلالات روان‌شناختی cbcl و وضعیت اضطراب و افسردگی آزمودنی‌ها اندازه‌گیری شد. سپس در مرحله مداخله، طی دوازده جلسه، مهارت‌های نظریه ذهن شناختی-عاطفی بر اساس الگوی هال و همکاران به مرحله اجرا گذارده شد. در این راستا، طی جلسات چهارم، ششم، هشتم، نهم و دوازدهم، وضعیت اضطراب و افسردگی آزمودنی‌ها اندازه‌گیری شد. جهت تحلیل داده‌ها از روش تحلیل چشمی و نموداری و نیز محاسبه درصد بهبودی و اندازه اثر استفاده شد. تحلیل داده‌ها نشان داد آموزش مهارت‌های نظریه ذهن شناختی-عاطفی در بهبود مشکلات روان‌شناختی (اضطراب و افسردگی) کودکان دچار سوگ والدین، از نظر بالینی اثربخش است. این یافته‌ها تلویحات عملی در عرصه‌های بالینی داشته و نشان می‌دهند که ارتقاء و بهبود نظریه ذهن موجبات مصون‌سازی کودکان در برابر آسیب‌های ناشی از سوگ والدین می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: سوگ والدین، اضطراب، افسردگی، نظریه ذهن

رابطه سازگاری اجتماعی با اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان

زهرا رضایی گردپشته^۱، وحید خوش‌روش^۲✉

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روان‌شناسی و مشاور، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن، مازندران، ایران

۲. استادیار گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن، مازندران، ایران

asyehrezanejad@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه سازگاری اجتماعی با اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر تنکابن اجرا گردید. این پژوهش از نوع کاربردی است که با طرح پژوهشی همبستگی بوده و جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر تنکابن که در مراکز آموزشی شهر تنکابن در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بوده‌اند. که تعداد آنان ۱۵۰۰ نفر گزارش شده بود نمونه تحقیق به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۳۰۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های سازگاری اجتماعی و اضطراب اجتماعی پاسخ دادند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش عبارت بودند از: سیاهه سازگاری اجتماعی ثورب کلارک نیکز (۱۹۳۹) و مقیاس اضطراب اجتماعی جرابک (۱۹۹۶). تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون آماری همبستگی پیرسون انجام گردید. نتایج یافته‌ها نشان داد که بین سازگاری اجتماعی با اضطراب اجتماعی رابطه منفی و معنادار وجود دارد. همچنین پس از بررسی، مشخص شد که سازگاری اجتماعی توان پیش‌بینی اضطراب اجتماعی را دارد.

واژه‌های کلیدی: سازگاری اجتماعی، اضطراب اجتماعی، دانش‌آموزان

رابطه بین حمایت اجتماعی، اعتیاد به اینترنت، انزوای اجتماعی، امیدواری و بهزیستی روان‌شناختی

ناهید رضائی همت آباد ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد انار، کرمان، ایران

ma.sh.ne.1367@gmail.com

چکیده

این پژوهش باهدف بررسی رابطه بین حمایت اجتماعی، اعتیاد به اینترنت، انزوای اجتماعی، امیدواری و بهزیستی روان‌شناختی دختران دوره اول متوسطه شهر رفسنجان انجام گرفت. بدین منظور از طرح توصیفی با روش همبستگی استفاده شد. جامعه آماری شامل کلیه دختران دوره اول متوسطه شهر رفسنجان بود که یک نمونه ۳۶۰ نفری به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای دو مرحله‌ای انتخاب شد و داده‌های مورد نیاز با استفاده از پرسش‌نامه‌های اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۶)، حمایت اجتماعی واکس و همکاران (۱۹۸۶)، پرسش‌نامه انزوای اجتماعی مدرسی یزدی (۱۳۹۳)، امید به زندگی اشنایدر (۲۰۰۵) و بهزیستی روان‌شناختی ریف (۱۹۸۹) جمع‌آوری شد. به‌منظور آزمون فرضیه‌ها از روش آماری تحلیل مسیر استفاده شد. نتایج نشان داد اثر مستقیم حمایت اجتماعی بر بهزیستی روان‌شناختی و امید مثبت و معنی‌دار و بر اعتیاد به اینترنت و انزوای اجتماعی منفی و معنی‌دار است. اثر مستقیم اعتیاد به اینترنت بر انزوای اجتماعی مثبت و معنی‌دار و بر امید منفی و معنی‌دار است اما بر بهزیستی روان‌شناختی معنی‌دار نبود. اثر مستقیم انزوای اجتماعی بر امید و بهزیستی روان‌شناختی منفی و معنی‌دار بود همچنین اثر مستقیم امید بر بهزیستی روان‌شناختی مثبت و معنی‌دار بود. نتایج واسطه‌ای نیز نشان داد امید، انزوای اجتماعی و اعتیاد به اینترنت اثر حمایت اجتماعی بر بهزیستی روان‌شناختی را واسطه می‌شوند. بنابراین نتایج نشان داد حمایت اجتماعی از طریق امید، انزوای اجتماعی و اعتیاد به اینترنت به شیوه‌های گوناگونی بر بهزیستی روان‌شناختی دختران اثر می‌گذارد.

واژه‌های کلیدی: حمایت اجتماعی، اعتیاد به اینترنت، انزوای اجتماعی، امیدواری،

بهزیستی روان‌شناختی

نقش سبک‌های فرزندپروری در پیش‌بینی بیزاری دانش‌آموزان در مدارس دولتی و غیر انتفاعی

سیده زینب رضوانی ✉

دانشجوی دکتری، رشته روان‌شناسی، دانشگاه قم، قم، ایران

goleeee@chmail.ir

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی نقش سبک‌های فرزندپروری در پیش‌بینی بیزاری دانش‌آموزان در مدارس دولتی و غیر انتفاعی بوده است. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی پیش‌بینی برای تعیین رابطه بین ارزش‌ها و در گام بعدی مقایسه علی بین ارزش‌های دو گروه بوده و جامعه آماری پژوهش شامل همه دانش‌آموزان دختر و پسر مشغول به تحصیل از ۱۴-۱۶ سال در مدارس دولتی و غیر انتفاعی نواحی مختلف استان اردبیل در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ بود. از میان دانش‌آموزان مدارس مختلف سطح استان، ۶۰ نفر به صورت در دسترس مورد بررسی قرار گرفته‌اند که ۳۰ نفر از آنان از دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در مدارس دولتی و ۳۰ نفر دیگر از دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی بوده‌اند. ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش استفاده از پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری بامریند (۱۹۹۱) و مقیاس نرخ خود-بیزاری دین (۱۹۶۱) استفاده شد. نتایج به دست آمده نشان دادند که تفاوت قابل توجهی در سبک فرزندپروری بر حسب یکی از پارامترها در میان دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی و دولتی وجود دارد. در واقع تفاوت عمده در پارامتر خود-بیزاری، دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی و دولتی است. نرخ‌های هنجاری و ناتوانی و انزوا در دو گروه دانش‌آموزان مدارس معمولی و غیر انتفاعی متفاوت هستند و نرخ پارامتر هنجاری در دانش‌آموزان مدارس معمولی و نرخ پارامتر ناتوانی و انزوا در دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی بالاتر است.

واژه‌های کلیدی: بیزاری، سبک‌های فرزندپروری، مدارس دولتی، مدارس غیر

انتفاعی

بررسی رابطه تنظیم شناختی هیجان و ذهن آگاهی با تفکر انتقادی

سروش رنجبر^۱، سوگند قاسم زاده^۲، غلامعلی افروز^۳، عرفان بساطی^۴

۱. دانشجوی دکتری، روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۲. استادیار، روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۳. استاد ممتاز، روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

sranjbar@ut.ac.ir

چکیده

هدف از این پژوهش، بررسی رابطه تفکر انتقادی، تنظیم شناختی هیجان و ذهن آگاهی در دانش‌آموزان تیزهوش بود. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان تیزهوش مقطع متوسطه ساکن شهر تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۹ بود که از میان آن‌ها نمونه‌ای به حجم ۱۰۰ نفر دانش‌آموز تیزهوش شامل ۵۰ نفر پسر و ۵۰ نفر دختر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه گرایش به تفکر انتقادی ریکنس (۲۰۰۳)، پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان، گرانفسکی و کرایج (۲۰۰۶) و مقیاس سنجش ذهن آگاهی در کودکان و نوجوانان گرکو، بائر و اسمیت (۲۰۱۱) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی و رگرسیون تجزیه و تحلیل گردیدند. نتایج نشان داد بین تنظیم شناختی هیجان سازش یافته و ذهن آگاهی با تفکر انتقادی رابطه مثبت و معناداری وجود داشت و بین تنظیم شناختی هیجان سازش نیافته با تفکر انتقادی رابطه منفی معناداری وجود داشت. با توجه به نتایج پژوهش حاضر می‌توان نتیجه گرفت دانش‌آموزانی که از راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش نیافته استفاده می‌کنند از تفکر انتقادی کمتری برخوردار هستند و دانش‌آموزانی که از راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش یافته و ذهن آگاهی بیشتری استفاده می‌کنند از تفکر انتقادی بیشتری برخوردار هستند. بنابراین طراحی برنامه‌های مداخله در زمینه راهبردهای تنظیم شناختی هیجان، ذهن آگاهی و تفکر انتقادی در بین دانش‌آموزان تیزهوش ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: تنظیم شناختی هیجان، ذهن آگاهی، تفکر انتقادی، دانش‌آموزان

تیزهوش

بررسی آسیب‌های آزمون‌های ورودی مدارس بر دانش‌آموزان

سودابه رنجبر گل افشانی ✉

کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه فرهنگیان

asmaabedinerbin@gmail.com

چکیده

در این مقاله سعی شده است تا با نگاهی عمقی و ریشه‌ای، به مسائلی چون برگزاری آزمون‌ها، رویکردهای آموزشی رایج، مسائل فرهنگی و تربیتی پیرامون جدا سازی و آموزش این دسته از افراد و امکانات فراهم شده توسط دولت، جهت رشد افراد نیز هوش پرداخته و راهکارهایی را برای بهره برداری از این گنجینه بی بدیل کشور و به فعلیت رسانیدن این نیروی عظیم بالقوه ارائه نماییم. پرسش اساسی، که این تحقیق مطرح می‌کند با توجه به کیفیت بخشی به آموزش تیزهوشان این است که آیا سیاست‌ها و برنامه‌های اعمال شده کنونی می‌تواند به واقع زمینه مناسبی را برای شناسایی و پرورش مناسب افراد تیزهوش فراهم نماید و در نهایت مشخص شد که افزایش پر شتاب مدارس استعداد‌های درخشان خصوصاً در کلان شهرها و دیگر مراکز استان‌ها، توسعه مدارس استعداد‌های درخشان و افزایش تعداد دانش‌آموزان این مدارس، بیشتر از آن که منجر به رشد کیفی این مراکز شود، زمینه رشد کمی آن‌ها را فراهم نموده است. روش پژوهش حاضر، روش توصیفی با رجوع به اسناد و منابع چاپی و نیز استفاده از منابع الکترونیکی و سایت‌های معتبر و نیز گزارشاتی که در سایت‌های مختلف در طی مصاحبه با متخصصین و دست‌اندرکاران سازمان ملی پرورش استعداد‌های درخشان موجود بود.

واژه‌های کلیدی: تیزهوشی، تیزهوشان پنهان، غنی‌سازی، جداسازی، تسریع، سمپاد

بررسی ساختار عاملی، روایی و پایایی پرسشنامه حس عضویت روان‌شناختی در مدرسه

احمد روان^۱، سید عبدالوهاب سماوی^۲✉

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بندرعباس

۲. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه هرمزگان

samavi@hormozgan.ac.ir

چکیده

پرسشنامه حس عضویت روان‌شناختی در مدرسه به‌طور گسترده‌ای جهت سنجش ادراکات و نگرش‌های نوجوانان در خصوص حس عضویت روان‌شناختی در مدرسه استفاده می‌شود. در این مطالعه، ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس در نمونه ایرانی مورد بررسی قرار گرفته است. هدف از مطالعه حاضر، بررسی و انطباق شاخصه‌های روایی و پایایی پرسشنامه حس عضویت روان‌شناختی در مدرسه (گودنو، ۱۹۹۳)، بر روی نمونه‌ای از دانش‌آموزان پسر و دختر دوره متوسطه دوم شهر لارستان بوده است. آزمودنی‌های پژوهش، ۵۳۰ دانش‌آموز (۲۱۰ پسر و ۳۲۰ دختر) پایه ۱۱، ۱۰ و ۱۲ بودند که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه ۱۸ گوی‌های حس عضویت روان‌شناختی در مدرسه بود. جهت بررسی روایی پرسشنامه، از روند آماری تحلیل عاملی اکتشافی با شیوه استخراج عامل‌های اصلی، توأم با چرخش واریمکس استفاده شد. شاخص‌های مرتبط با کفایت نمونه و متغیرها جهت تحلیل عاملی رضایت‌بخش بود. با انجام تحلیل عاملی اکتشافی، معلوم شد که با حذف یک آیتم، چهار عامل قابل تشخیص می‌توان استخراج نمود که شامل پذیرش، پذیرش توسط معلمان و مدرسه، پذیرش توسط دیگر دانش‌آموزان و احساس طردشدگی بوده است. همچنین بررسی پایایی پرسشنامه نیز برای کل مقیاس، ضرایب آلفا برابر با ۰/۷۳۸ و گاتمن مساوی با ۰/۷۳۰ را به دست داد. به‌طور کلی یافته‌های پژوهش نشان داد مقیاس حس عضویت روان‌شناختی در مدرسه ۱۷ آیتمی نسخه ایرانی، دارای ساختار عاملی، پایایی و روایی مشخص بوده است.

واژه‌های کلیدی: حس عضویت روان‌شناختی در مدرسه، روایی، پایایی

آموزش مجازی، رویکردی نوین در جهت توسعه سواد زیست محیطی

لیدا روحی^۱✉، محسن عرفانی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زرنده
۲. دانشجوی دکتری مهندسی محیط زیست آلودگی هوا، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات

info@asha-ac.ir

چکیده

در ابتدای قرن ۲۱ سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو)، تغییرات عمده‌ای در مفهوم سواد ایجاد کرد این سازمان علاوه بر توانایی خواندن و نوشتن زبان مادری، استفاده از رایانه و تبحر در یک زبان خارجی سوادهای دیگری به مقوله کسب آگاهی و مهارت‌های فردی اضافه کرد که می‌توان به سواد محیط زیستی اشاره کرد. سواد زیست محیطی دانش و درک موقعیت و وضعیت محیط زیست در کره زمین و مسائل مؤثر و مرتبط با آن بوده و نقش اصلی آموزش محیط زیست در پرورش ارزش‌ها و همین‌طور مهارت‌های لازم برای تحقق اهداف گسترده تر توسعه پایدار است. اخیراً طرحی با نام آموزش مجازی محیط زیست و انرژی دانش‌آموزان سرا سر کشور با همکاری برنامه‌های توسعه‌ای سازمان ملل در حال تدوین است این طرح خارج از محتوای دروس دانش‌آموزان از پیش دبستانی تا مقطع دوره دوم متوسطه به صورت کاملاً مجازی و از نوع غیر تعاملی با دانش‌آموزان ارتباط برقرار خواهد کرد. در این مقاله به بررسی مؤلفه‌های سواد محیط زیستی با رویکرد روان‌شناختی، جامعه‌شناسی و مسئولیت‌های اجتماعی پرداخته و هدف آن یک ارزیابی اولیه و جمع‌آوری داده جهت اجرای پایلوت و برنامه‌ریزی استراتژیک ۱۲ ساله این طرح خواهد بود.

واژه‌های کلیدی: سواد زیست محیطی، یونسکو، مهارت‌های فردی

بررسی رابطه ناسازگاری‌های زناشویی با مشکلات رفتاری و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر

معصومه رویان ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بهشهر

Reyhaneh.royan@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی رابطه بین ناسازگاری‌های زناشویی با مشکلات رفتاری و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر بود. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پسر ارجاع داده شده از طرف مشاور تحصیلی دبیرستان‌های شهرستان شهرستان رشت در سال تحصیلی ۹۸ - ۱۳۹۷ به مرکز مشاوره آموزش و پرورش که تعداد ۲۰۰ نفر را تشکیل داده‌اند و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بر اساس جدول نمونه مورگان و کرجسی تعداد ۱۴۰ نفر نمونه انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری داده‌ها، پرسشنامه مشکلات رفتاری آشنباخ (۱۹۹۱)، پرسشنامه سازگاری زناشویی اسپانیر (۱۹۷۶) و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان از طریق میانگین نمرات ترم اول و دوم کسب شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین ناسازگاری‌های زناشویی با مشکلات رفتاری رابطه مثبت و معنادار و بین ناسازگاری‌های زناشویی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه منفی معنی‌دار وجود دارد. علاوه بر این تحلیل رگرسیون نشان داد مشکلات رفتاری قادر به پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان است. بنا بر این پژوهش حاضر نشان داد که بین ناسازگاری‌های زناشویی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: ناسازگاری‌های زناشویی، مشکلات رفتاری، عملکرد تحصیلی

تأثیر آموزش مهارت‌های فراشناخت بر اشتیاق تحصیلی و انگیزش پیشرفت دانش‌آموزان

رئیس حسن رئیس سعدی ✉

دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بندرعباس، بندرعباس، ایران

R_saadiedu@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های فراشناخت بر اشتیاق تحصیلی و انگیزش پیشرفت دختر پایه سوم دوره اول متوسطه شهر بندرلنگه انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی همراه با پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش را همه دانش‌آموزان دختر پایه سوم دوره اول متوسطه شهر بندرلنگه در نیم سال تحصیلی دوم ۱۳۹۸-۱۳۹۷ تشکیل دادند. تعداد ۳۰ نفر از آن‌ها به روش نمونه‌گیری هدفمند، به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل به نسبت یکسان گمارده شدند. گروه آزمایش، برنامه آموزشی مهارت‌های فراشناختی را در ۹ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای (هر هفته ۲ جلسه) به صورت گروهی دریافت کرده؛ در حالی که گروه کنترل در لیست انتظار قرار گرفت. به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های اشتیاق تحصیلی پینتریچ و همکاران (۱۹۹۱) و انگیزش پیشرفت هرمنس (۱۹۷۰) استفاده شد. جهت تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره استفاده شد. یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که با کنترل اثر پیش‌آزمون، بین میانگین نمرات پس‌آزمون گروه‌های آزمایش و کنترل در متغیرهای اشتیاق تحصیلی و انگیزش پیشرفت، تفاوت معناداری وجود داشت. با توجه به نتایج این پژوهش پیشنهاد می‌شود تا مشاوران مدارس به نقش مهارت‌های فراشناخت به‌عنوان عوامل تأثیرگذار بر اشتیاق تحصیلی و انگیزش پیشرفت دانش‌آموزان، توجه ویژه‌ای داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های فراشناخت، اشتیاق تحصیلی، انگیزش پیشرفت.

دانش‌آموزان

بررسی نقش آموزش و پرورش در شکل‌گیری هویت ملی، هویت دینی و هویت انسانی در دانش‌آموزان

محمد زادمهر ✉

کارشناسی آموزش زیست‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان اصفهان / آموزش و پرورش، دزفول، ایران

mo.zadmehr@gmail.com

چکیده

مجموعه خصوصیات و مشخصات اساسی اجتماعی، دینی، روانی، فرهنگی، فلسفی، زیستی و تاریخی هم‌سان که به ر سایی و روایی بر ماهیت گروه، به معنای همانندی اعضاء آن با یکدیگر دخالت کند و آن‌ها را در یک ظرف مکانی و زمانی معین به‌طور مشخص، قابل قبول و آگاهانه از سایر گروه‌ها و افراد متمایز سازد، هویت نام دارد. انقلاب اسلامی مردم ایران دارای اصول و مبانی مشخصی است که باید تحت عنوان هویت ملی، هویت دینی و هویت انسانی برای مردم به‌ویژه جوانان کشور تبیین و تعلیم گردد. تعلیم این مباحث از وظایف اصلی و راهبردی نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران ذیل سند تحول بنیادین در دو بخش آموزش رسمی و غیر رسمی است که باید در آموزش چندساحتی شکل گیرد. هویت ملی، مجموعه‌ای از گرایش‌ها و نگرش‌های مثبت نسبت به عوامل و عناصر و الگوهای هویت‌بخش و یکپارچه‌کننده در سطح یک کشور، به‌عنوان یک واحد سیاسی مشخص است. هویت دینی مجموعه‌ای کم‌وبیش پایدار و ثابت از ایستارها است که فرد از رابطه‌ی خود با دین در ذهن دارد. هویت انسانی، مقوله‌ای اجتماعی است. هویت انسانی از سنخ ملکوت و عوالم فراطبیعی است و خدای متعال آنگاه که بدن و هویت بشری انسان را تکمیل کرد و از روح خویش در او دمید و آدمی صاحب بعد مجرد انسانی شد به ملائکه فرمود بر او سجده کنند. همه انسان‌ها به‌هنگام تولد، فارغ از اینکه در کجای زمین به دنیا می‌آیند یا از چه تعلق قومی و قبیله‌ای برخوردارند، دارای ویژگی‌های یکسان نوع انسانی در میان انواع موجودات زنده هستند و هیچ‌گونه تفاوت ماهوی با یکدیگر ندارند.

واژه‌های کلیدی: هویت ملی، هویت دینی، هویت انسانی، آموزش و پرورش، جوانان

آسیب‌شناسی برنامه درسی تفکر و سبک زندگی از نظر معلمان و دانش‌آموزان

صدیقه زارع^۱، زینب ملکی^۲✉، سید کاظم علوی لنگرودی^۳، احمد زندوایان^۴

۱. کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی دانشگاه یزد

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه خوارزمی

۳. استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه یزد

۴. استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه یزد

z.maleki00@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف آسیب‌شناسی برنامه درسی تفکر و سبک زندگی از نظر معلمان و دانش‌آموزان پایه هشتم دوره اول متوسطه شهرستان مهریز در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی زمینه‌یابی و جامعه آماری، شامل تمامی معلمان درس تفکر و سبک زندگی (۴۲ نفر) و دانش‌آموزان پایه هشتم (۵۶۴ نفر) بوده است. حجم نمونه در حیطه معلمان، به علت تعداد محدود معلمان به صورت تمام شماری و در حیطه دانش‌آموزان بر اساس فرمول کوکران ۲۵۰ نفر تعیین شد که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تک مرحله‌ای انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها از دو پرسشنامه محقق ساخته معلم (۴۶ گویه) و دانش‌آموز (۲۹ گویه) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی، آزمون t برای یک نمونه و تحلیل واریانس رتبه‌ای فریدمن تجزیه و تحلیل شدند. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داد که از نظر معلمان، برنامه درسی تفکر و سبک زندگی پایه هشتم دارای اهداف، محتوا، روش تدریس و روش ارزشیابی مطلوب بوده است. همچنین معلمان، دانش و صلاحیت معلمان درس تفکر و سبک زندگی را نیز مطلوب ارزیابی کردند. نتایج آزمون تحلیل واریانس رتبه‌ای فریدمن نشان داد که دانش‌آموزان مهم‌ترین آسیب مربوط به مشکلات ساختاری را نشان‌دهنده علاقه به درس تفکر و سبک زندگی و مهم‌ترین آسیب مربوط به مشکلات تدریس را تخصیص ندادن زمانی برای گردش علمی می‌دانند. با توجه به ضعف‌های مشاهده شده، راهکار مناسب برای کاهش این آسیب‌ها، طراحی مجدد برنامه با استفاده از موضوعات میان رشته‌ای و توسعه آموزش‌های ضمن خدمت در میان مربیان است.

واژه‌های کلیدی: برنامه درسی تفکر و سبک زندگی، آسیب‌شناسی، مشکلات

ساختاری، مشکلات تدریس

چالش‌های هوش و عدالت آموزشی در انواع مدارس

فاطمه زارع^۱✉، لیلا رضائیان^۲

۱. دانشجوی کارشناسی زیست‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان، شیراز، ایران

۲. عضو هیأت علمی گروه علوم پایه، دانشگاه فرهنگیان، شیراز، ایران

fatemezarez@chmail.ir

چکیده

برقراری عدالت آموزشی، رسالت اصلی نظام آموزش و پرورش است. ایجاد شرایط حداقلی مساوی برای تمامی دانش‌آموزان و در مرتبه‌ای بالاتر شرایطی متناسب با ویژگی هر فرد موجب تعالی دانش‌آموزان می‌گردد. هر فرد دارای مقادیر مشخصی از هوش‌های هشت‌گانه گاردنر است که شناسایی دقیق و درست هوش هر فرد موجب رهنمون شدن درست او در انتخاب مسیر زندگی می‌شود. رویکردی که امروزه در مدارس جمهوری اسلامی ایران در پیش گرفته شده است، تمامی انواع هوش‌های چندگانه را در بر نمی‌گیرد؛ بنابراین استعداد و توانمندی جمعیتی زیادی از دانش‌آموزان در این مدارس مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد. حتی مدارس تیزهوشان دارای آسیب‌هایی از جمله ملاک ورودی نامناسب، عدم توجه به هوش‌های چندگانه و به جای آن تلاش برای پیشرفت تحصیلی بوده است. هم‌چنین مدرسی که بصورت غیردولتی اداره می‌شوند، هر چند در برهه‌هایی از زمان وجودشان ضروری و لازم بوده، اکنون با دریافت مبالغ زیادی به‌عنوان شهریه، سبب بازتولید طبقات اجتماعی می‌شوند. پژوهش حاضر یک مطالعه مروری است که با استفاده از واژه‌های کلیدی هوش‌های چندگانه، عدالت آموزشی و مدارس تیزهوشان، مقالاتی در پایگاه‌های اینترنتی مثل سیویلیکا و SID بررسی و مورد مقایسه قرار گرفتند. نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد که مدارس تیزهوشان، از فلسفه تأسیس خود که همان اجرای عدالت آموزشی است، فاصله گرفته‌اند. بنابراین پیشنهاد می‌شود تا ضمن جلوگیری از اتلاف هزینه برای این مدارس، باشگاه‌های استعداد هشت‌گانه راه‌اندازی شده و افراد، شناسایی شده و در این باشگاه‌ها برای تقویت هوش‌های چندگانه مورد تعلیم قرار گیرند.

واژه‌های کلیدی: عدالت آموزشی، هوش‌های چندگانه گاردنر، مدارس تیزهوشان

اثر بخشی بازی‌های ویدویی شناختی بر برنامه‌ریزی شناختی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص

عارف زارع خورمیزی^۱، اسماعیل زارعی زوارکی^۲

۱. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی / آموزش و پرورش، یزد، ایران

۲. دانشیار، گروه آموزشی تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

arefzare94@gmail.com

چکیده

اختلال یادگیری خاص اختلالی عصبی - تحولی است که به صورت مداوم یادگیری در سی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. پژوهش حاضر، با هدف تعیین اثربخشی بازی‌های ویدویی شناختی بر برنامه‌ریزی شناختی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص انجام شد. روش پژوهش از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص مراکز درمانی شهر یزد در سال ۱۳۹۸ بود. از بین جامعه هدف ۲۰ دانش‌آموز با اختلال یادگیری خاص با استفاده از روش نمونه‌گیری در به‌عنوان حجم نمونه انتخاب و در دو گروه آزمایش (۱۰ نفر) و کنترل (۱۰ نفر) به شیوه تصادفی گمارش شدند. در ابتدا هر دو گروه تو سطر آزمون رایانه‌ای برج لندن (۱۱۹۸۲) مورد ارزیابی قرار گرفتند. پس از آن گروه آزمایش برنامه مداخله‌ای بازی‌های ویدویی شناختی را در ۱۰ جلسه ۴۰ دقیقه‌ای در طول ۴ هفته دریافت کردند. در پایان هر دو گروه مجدداً مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بازی‌های ویدویی شناختی موجب بهبود برنامه‌ریزی شناختی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص می‌شود. از این رو می‌توان از بازی‌های ویدویی شناختی به‌عنوان یک روش مؤثر در بهبود برنامه‌ریزی شناختی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری خاص، بازی‌های ویدویی شناختی، برنامه‌ریزی شناختی

اثربخشی بازی‌های ویدویی شناختی بر انعطاف پذیری شناختی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص

عارف زارع خورمیزی^۱، اسماعیل زارعی زوارکی^۲

۱. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی / آموزش و پرورش، یزد، ایران

۲. دانشیار، گروه آموزشی تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

arefzare94@gmail.com

چکیده

اختلال یادگیری خاص اختلالی عصبی - تحولی است که به صورت مداوم یادگیری در سی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. پژوهش حاضر، با هدف تعیین اثربخشی بازی‌های ویدویی شناختی بر انعطاف شناختی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص انجام شد. روش پژوهش از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص مراکز درمانی شهر یزد در سال ۱۳۹۸ بود. از بین جامعه هدف ۲۰ دانش‌آموز با اختلال یادگیری خاص با استفاده از روش نمونه‌گیری در به‌عنوان حجم نمونه انتخاب و در دو گروه آزمایش (۱۰ نفر) و کنترل (۱۰ نفر) به شیوه تصادفی گمارش شدند. در ابتدا هر دو گروه توسط آزمون توجه انتخابی (استروپ) (۱۹۳۵) مورد ارزیابی قرار گرفتند. پس از آن گروه آزمایش برنامه مداخله‌ای بازی‌های ویدویی شناختی را در ۱۰ جلسه ۴۰ دقیقه‌ای در طول ۴ هفته دریافت کردند. در پایان هر دو گروه مجدداً مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بازی‌های ویدویی شناختی موجب بهبود انعطاف پذیری شناختی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص می‌شود. از این رو می‌توان از بازی‌های ویدویی شناختی به‌عنوان یک روش مؤثر در بهبود انعطاف پذیری شناختی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری خاص، بازی‌های ویدویی شناختی، انعطاف پذیری

شناختی

نقش مداخلات عصب- روان‌شناختی رایانه محور در توانبخشی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه (یک مطالعه مروری)

عارف زارع خورمیزی^۱✉، اسماعیل زارعی زوارکی^۲

۱. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی / آموزش و پرورش، یزد، ایران

۲. دانشیار، گروه آموزشی تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

arefzare94@gmail.com

چکیده

پرداختن و توجه نشان دادن به نقش مداخلات عصب- روان‌شناختی رایانه محور در توانبخشی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه از اهمیت ویژه‌ای برای معلمان و مربیان برخوردار است. از این رو پژوهش حاضر با هدف مروری بر نقش مداخلات عصب- روان‌شناختی رایانه محور در توانبخشی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه انجام شد. روش پژوهش از نوع اسنادی- کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش به معرفی مداخلات عصب- روان‌شناختی رایانه محور پرداخته شد. با توجه به این پژوهش آشنایی مربیان و معلمان با نقش مداخلات عصب- روان‌شناختی رایانه محور بسیار ضروری است، تا بتوان تا معلمان و درمانگران دانش‌آموزان با نیازهای ویژه را در جهت به کارگیری مداخلات عصب- روان‌شناختی رایانه محور در توانبخشی و آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه سوق داد و از مشکلات دانش‌آموزان با نیازهای ویژه کاست.

واژه‌های کلیدی: توانبخشی، مداخلات عصب- روان‌شناختی، رایانه محور،

دانش‌آموزان با نیازهای ویژه

کرونا و آموزش مجازی: نقاط قوت، ضعف و چالش‌ها

احمد زارعی^۱✉، شادی مصطفایی^۲

۱. کارشناسی‌ارشد روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان، دانشگاه تبریز / آموزش‌وپرورش، کردستان، ایران
۲. کارشناسی‌ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم، تحقیقات و فناوری / آموزش‌وپرورش، کردستان، ایران

ahmad.hawar82@gmail.com

چکیده

آموزش یکی از ابعادی است که تحت تأثیر بیماری کرونا (COVID-19) قرار گرفته است، به طوری که این اپیدمی سیستم آموزشی در سراسر جهان را تحت تأثیر قرار داد و باعث شد که آموزش‌دهندگان در سراسر جهان روش‌های آموزشی قبلی را کنار بگذارند و به آموزش مجازی (آنلاین) روی بیاورند، بنابراین هدف این پژوهش بررسی تأثیر کرونا بر فرایند آموزش بوده است. در راستای هدف پژوهش حاضر، مروری بر مقالات ارائه شده در رابطه با کرونا و تأثیر آن بر آموزش انجام شد. بدین منظور واژه‌های کلیدی Corona virus & online teaching در پایگاه‌های Pubmed, Google scholars & science direct در فاصله سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۰۵ مورد جست‌وجو قرار گرفت. پژوهش‌های بسیاری در این زمینه انجام شده است و از بین ۳۷ مقاله انتخاب شده در نهایت ۵ مقاله که مرتبط‌تر با موضوع پژوهش بودند انتخاب و نتایج آن‌ها مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌های پژوهش حاضر نشانگر آن است که عدم دسترسی به خدمات اینترنتی، نداشتن تعامل و ارتباط مناسب با دانش‌آموزان دیگر و معلمان، نداشتن ابزار تکنولوژی مناسب و انگیزه ناکافی از جمله مهم‌ترین چالش‌های آموزش مجازی می‌باشند. همچنین دسترسی پذیری، انعطاف‌پذیری و تداوم‌پذیری از جمله مهم‌ترین نقاط قوت آموزش مجازی می‌باشند. در نتیجه می‌توان گفت، گذر سریع به فرم مجازی آموزش چالش‌های بسیاری را به همراه داشته و منجر به تجربیاتی شده است که در آینده و در شرایط مشابه می‌توانند راهگشا باشند. به علاوه، در سطح کلان در سیستم آموزش‌وپرورش لازم است که به این موارد اهتمام کامل داده شود.

واژه‌های کلیدی: اپیدمی کرونا، سیستم آموزشی، آموزش مجازی

ارتباط خودتنظیمی یادگیری با جهت‌گیری هدف

حسن زارعی محمودآبادی^۱، نیلوفر رضایی دوست^۲✉، یاسمن فدوی^۲،
عبدالرحمن عظیمی آهنگری^۲

۱. استادیار، گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه یزد، یزد، ایران

niloofarrezai17@gmail.com

چکیده

بسیاری از تصمیم‌های بنیادی برای انسان در دوران نوجوانی رخ می‌دهد و نقش‌های جدید اجتماعی در پیش نوجوانان قرار می‌گیرد یکی از مهمترین عوامل درونی که مسیر سیدن به پیشرفت تحصیلی را هموار می‌کند، کنترل هیجان، داشتن انگیزه، منبع کنترل (درونی، بیرونی)، خودتنظیمی و اهداف پیشرفت از مسائل مهم پیش روی دانش‌آموزان است. لذا در این پژوهش ارتباط بین منبع کنترل و خودتنظیمی با جهت‌گیری هدف در دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گرفت. این پژوهش از نوع توصیفی و همبستگی بود. جامعه این پژوهش تمام دانش‌آموزان مقطع دبیرستان شهرستان قائمشهر در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ بودند. از میان ۱۶ مدرسه دبیرستان شهرستان قائمشهر ۲ مدرسه با نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند یک مدرسه دخترانه و یک مدرسه پسرانه و سپس تعداد ۱۲۸ دانش‌آموز انتخاب شدند و در پژوهش شرکت نمودند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه خودتنظیمی بوفارد و جهت‌گیری هدف میدگلی استفاده شد. برای توصیف داده‌ها همبستگی پیرسون به کار گرفته شد. یافته‌ها نشان داد بین مولفه‌های خودتنظیمی یادگیری و اهداف پیشرفت همبستگی مثبت وجود داشت؛ در بین مؤلفه‌های اهداف پیشرفت، بین اهداف تبحری و خودتنظیمی یادگیری ارتباط مثبت وجود داشته و بین خودتنظیمی یادگیری با اهداف اجتنابی رابطه معکوس وجود داشت. در نتیجه دانش‌آموزانی که دارای جهت‌گیری هدف مشخصی هستند و از اهداف پیشرفت بالاتری برخوردارند از خودتنظیمی هیجان بالاتری برخوردار بوده و برای موفقیت در تکالیف خود برنامه‌ریزی و بینش بیشتری دارند.

واژه‌های کلیدی: خودتنظیمی یادگیری، جهت‌گیری هدف، نوجوانان، کنترل درونی

و بیرونی

ادراکات کودکان سندروم داون از قوانین خانواده

حسن زارعی محمودآبادی^۱، فاطمه شیرخانی^۲، طناز ابوقداره^۲

۱. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

Fatima.Shirkhani1991@gmail.com

چکیده

سندروم داون یک بیماری ژنتیکی است که افراد مبتلا به آن توان ذهنی پایین‌تر از حد میانگین دارند که در پی آن ادراکات نیز تحت الشعاع قرار می‌گیرد و کیفیت زندگی آن‌ها را از حالت عادی متمایز می‌کند. پژوهش حاضر، به منظور توصیف و تبیین ادراکات کودکان سندروم داون از قوانین خانواده انجام شد. این مطالعه از نوع کیفی بود که با سؤالات ساخته شده توسط پژوهشگران این تحقیق در سال ۹۷ انجام گرفت. ۲۰ مادر به روش نمونه‌گیری هدفمند از میان مادران دارای کودک سندروم داون شهر یزد انتخاب شدند و مورد مصاحبه نیمه ساختار یافته قرار گرفتند. داده‌ها به روش تحلیل محتوای کیفی طی چندین مرحله به دقت مورد بررسی قرار گرفت و در قالب مضامین و زیرمضامین دسته‌بندی شد. ادراکات کودکان سندروم داون بنابه دلایل زمینه‌ای و ژنتیکی متفاوت آن‌ها که منجر به یک سری ناتوانی‌ها و عقب‌ماندگی‌ها در حرکات و رفتار و افکار آن‌ها می‌شود، با کودکان عادی متفاوت است. اما می‌توان با فرآیند آموزش و درمان به هنگام و مداوم، به میزان قابل توجهی ادراک و رفتار این کودکان را به حد نرمال نزدیک کرد. لازمه شروع درمان و آموزش‌های اختصاصی، آگاهی و اطلاع خانواده‌ها از شرایط خاص این کودکان و مراقبت‌های ویژه و به‌هنگام آن‌ها بود.

واژه‌های کلیدی: سندروم داون، مطالعه کیفی، عقب‌ماندگی ذهنی، ادراک کودکان

استثنائی

رابطه هوش معنوی با پرخاشگری

شیدا زراسوند ✉

کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، گروه مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مسجد سلیمان، مسجد سلیمان، ایران

gmail:shayda.zarasvand@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش بررسی رابطه هوش معنوی با پرخاشگری در دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهرستان مسجد سلیمان بود. روش تحقیق این پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری آن شامل کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهرستان مسجد سلیمان در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ تشکیل می‌دهند که تعداد آن‌ها ۲۳۲۱ نفر بود. با توجه به جامعه آماری با استفاده از فرمول تبیین حجم نمونه کوکران تعداد ۳۳۰ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌های پژوهش شامل مقیاس هوش معنوی کینگ (۲۰۰۸) و مقیاس پرخاشگری باس و پری (۱۹۹۲) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل رگرسیون خطی استفاده شد. یافته‌ها نشان داد بین هوش معنوی با پرخاشگری رابطه منفی وجود دارد. و بین مؤلفه تفکر انتقادی وجودی، مؤلفه معنا سازی شخصی، مؤلفه آگاهی متعالی و مؤلفه گسترش خودآگاهی با پرخاشگری رابطه منفی وجود دارد. همچنین از میان متغیرهای پیش بین هوش معنوی، به ترتیب مؤلفه آگاهی متعالی، مؤلفه تفکر انتقادی وجودی، مؤلفه معنا سازی شخصی پیش بینی کننده برای پرخاشگری است.

واژه‌های کلیدی: هوش معنوی، پرخاشگری، دانش‌آموزان

تأثیر فناوری‌های نوین بر آموزش

لیلا زمانی کوخالو^۱ ✉، فریده صیادی^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران

lezamani@gmail.com

چکیده

در حال حاضر آموزش بیش از پیش با چالش‌های فراملی از قبیل جهانی شدن، ورود به جامعه اطلاعاتی و گسترش شبکه‌ها و رسانه‌های نوین که به نوعی باعث ایجاد نوعی تغییر و تحول در ارتباطات انسانی روبه‌رو است. در این راستا با توجه به سرعت فزاینده تولید دانش جدید و توسعه شبکه‌های ارتباط جمعی، ضروری است که مدیران و مسئولان اجرایی نظام آموزشی برای ورود به دنیای الکترونیک و بهره‌مندی صحیح از نحوه استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی در این نظام آماده شوند. طراحی سیستم‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و جذب متخصصان برای آموزش مخاطبان، مجهز شدن مدارس با رسانه‌های چندمنظوره، رایانه و اینترنت، راهبردی مهم و پویا در نظام آموزش است که به موجب آن تأمین نیازهای متفاوت مخاطبان شناسایی و تأمین خواهد شد. بنابراین فناوری‌های نوین آموزشی نقش بسزایی در توسعه و ارتقاء سطح دانش فراگیران در سطح جهانی خواهند داشت و زمینه ارتقاء کیفیت نظام آموزش را فراهم می‌کنند. لذا به نظر می‌رسد فراهم آوردن بستر فرهنگی لازم برای استفاده صحیح و بهینه از فناوری‌های نوین آموزشی امری لازم و ضروری است و همچنین لازم است آموزش‌های الکترونیک به عنوان یکی از برنامه‌های آموزش مانند آشنایی با رایانه و شبکه‌های جهانی (اینترنت) و غیره را در رأس امور قرار بدهند

واژه‌های کلیدی: فناوری‌های نوین آموزشی، آموزش، یادگیری، نظام آموزشی

بررسی کارکرد انواع مدارس بر تصمیم‌گیری و خودکارآمدی دانش‌آموزان

عطیه زمانی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

attiehzamani@gmail.com

چکیده

آموزش و پرورش زیربنای توسعه‌ی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی هر جامعه است. بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت و ترقی جوامع پیشرفته نشان می‌دهد که همه‌ی این کشورها آموزش و پرورش توانمند و کارآمدی داشته‌اند. همچنین در هر نظام آموزشی عوامل بسیاری با یکدیگر عمل می‌کنند تا یادگیری و پیشرفت تحصیلی برای دانش‌آموزان حاصل گردد. پژوهش حاضر با هدف بررسی کارکرد انواع مدارس بر تصمیم‌گیری و خودکارآمدی دانش‌آموزان دختر متوسل دوم بخش رودبار قصران و دماوند انجام گرفت. طرح پژوهش، نیمه آزمایشی و از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون و پیگیری با گروه گواه بود. جامعه‌ی مورد مطالعه شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه دوازدهم در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بخش رودبار قصران و دماوند بود. حجم نمونه ۳۰ نفر بود که در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. (هر گروه ۱۵ نفر). گروه آزمایشی طی ۶ جلسه، (هر هفته یک جلسه) مشاوره تصمیم‌گیری را دریافت کردند و در این فاصله گروه کنترل هیچ مداخله‌ای دریافت نکرد. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه‌ی خودکارآمدی تلور و بتز (۱۹۸۳) بود. داده‌ها با استفاده از روش آماری تحلیل کواریانس تک متغیری تحلیل شدند. یافته‌های پژوهش در مرحله پس‌آزمون نشان داد بین دو گروه آزمایش و گواه از نظر خودکارآمدی و تصمیم‌گیری تفاوت معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: انواع مدارس، مشاوره تصمیم‌گیری، خودکارآمدی و تصمیم‌گیری،

نوجوانان، بخش رودبار قصران و دماوند

اثربخشی آموزش مبتنی بر تعهد و پذیرش بر اختلال اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان

معصومه زینال پور ✉

کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، ایران

zeinalpour.m19@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی آموزش مبتنی بر تعهد و پذیرش بر اختلال اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان انجام گرفت. پژوهش حاضر از نوع مطالعات نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه سوم تجربی مشغول تحصیل در مدارس دوره دوم متوسطه شهر خوی در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود. از این جامعه، نمونه‌ای به حجم ۳۰ نفر (۱۵ نفر برای هر گروه) به روش نمونه‌گیری هدفمند و با در نظر گرفتن ملاک‌های ورود به مطالعه انتخاب و به تصادف در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. شرکت‌کنندگان دو گروه در مراحل پیش و پس‌آزمون پرسشنامه هراس اجتماعی (SPIN) را تکمیل و در این اثناء آزمودنی‌های گروه آزمایش طی ۹ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای با استفاده از مداخله مبتنی بر تعهد و پذیرش تحت آموزش قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس انجام گرفت. تحلیل داده‌ها نشان داد که آموزش مبتنی بر تعهد و پذیرش منجر به تفاوت معنی‌دار بین گروه‌ها در اختلال اضطراب اجتماعی به میزان ۷۳ درصد و در مولفه‌های آن شامل ترس از موقعیت به میزان ۴۱ درصد، اجتناب از موقعیت ۵۳ درصد، و ناراحتی فیزیولوژیکی نیز ۴۹ درصد شده است. با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان مطرح کرد که مداخله مبتنی بر تعهد و پذیرش بر کاهش اختلال اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: آموزش مبتنی بر تعهد و پذیرش، اختلال اضطراب اجتماعی، دانش‌آموزان

تأثیر استفاده از رویکرد کلاس معکوس بر میزان اضطراب ریاضی و اشتیاق به مدرسه در دانش‌آموزان

محمد حسین زیبوری اظهر ✉

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بابل

hoseinzivari72@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی میزان تأثیر یادگیری به روش کلاس معکوس بر اضطراب ریاضی و اشتیاق به مدرسه در دانش‌آموزان دوره ابتدایی انجام گرفت. روش پژوهش نیمه تجربی از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. بدین منظور دو کلاس از پایه ششم و در هر کلاس ۱۶ نفر به روش تصافی ساده، به‌عنوان گروه آزمایش و کنترل انتخاب شدند و به مدت شش هفته تحت آموزش قرار گرفتند. برای بررسی میزان اضطراب ریاضی از پرسشنامه بای و همکاران (۲۰۰۹)، دارای پایایی ۰/۹۱ و برای اندازه‌گیری میزان اشتیاق ایشان به مدرسه از پرسشنامه اشتیاق دانش‌آموزان به مدرسه ویگا (۲۰۱۶) دارای پایایی ۰/۷۸، استفاده گردید و نمرات پرسشنامه‌ها در پیش‌آزمون و پس‌آزمون با استفاده از و آماره‌های توصیفی مانند میانگین و انحراف معیار و آمار استنباطی آزمون t همبسته مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که یادگیری معکوس می‌تواند به طور معناداری اضطراب ریاضی را کاهش دهد ولی تأثیر معناداری بر اشتیاق دانش‌آموزان به مدرسه ندارد.

واژه‌های کلیدی: یادگیری معکوس، اضطراب ریاضی، اشتیاق دانش‌آموزان به مدرسه

نقش فرهنگ سازمانی و یادگیری سازمانی در پیش‌بینی قابلیت‌های چابکی سازمانی

رعنا ساکن‌آذری ✉

استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران

r.sakenazary@yahoo.com

چکیده

هدف تحقیق حاضر تعیین نقش فرهنگ سازمانی و یادگیری سازمانی در پیش‌بینی قابلیت‌های چابکی سازمانی کارکنان اداره آموزش و پرورش شهر اردبیل بود. روش این پژوهش همبستگی از نوع پیش‌بین بود. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه کارکنان اداره آموزش و پرورش شهر اردبیل به تعداد ۱۸۲ نفر بود که از میان آن ۱۱۸ نفر از طریق جدول مورگان با روش نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه‌های فرهنگ سازمانی هافستید (۱۹۹۰)، پرسشنامه یادگیری سازمانی گومز و همکاران (۲۰۰۵) و پرسشنامه چابکی سازمان اسپایدرز (۲۰۰۷) بود. برای بررسی فرضیه‌ها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه (پس از برر سی مفروضه‌ها) استفاده شد. نتایج تحقیق حاکی از آن بود که یادگیری سازمانی و فرهنگ سازمانی قادرند بخشی از واریانس چابکی سازمانی را پیش‌بینی کنند. در خصوص مولفه‌های فرهنگ سازمانی، به غیر از مؤلفه فاصله قدرت، سایر مؤلفه‌ها توانایی پیش‌بینی چابکی سازمانی کارکنان را داشتند. در مولفه‌های یادگیری سازمانی متغیر تعهد مدیریت با کمترین میزان تأثیر و انتقال و یکپارچه سازی دانش با بیشترین میزان تأثیر متغیر چابکی سازمانی را پیش‌بینی می‌کنند. با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت فرهنگ سازمانی و یادگیری سازمانی از پیش‌بینی‌کننده‌های قوی چابکی سازمانی می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: فرهنگ سازمانی، یادگیری سازمانی، چابکی سازمانی

اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر کاهش اهمال‌کاری و فرسودگی تحصیلی

رعنا ساکن آذری ✉

استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران

r.sakenazary@yahoo.com

چکیده

دانش‌آموزان بزرگترین سرمایه‌های انسانی بالقوه در جامعه به حساب می‌آیند. از این رو عملکرد تحصیلی آنان باید همواره مورد توجه اولیای آموزش و پرورش باشد. از جمله عواملی که می‌توانند عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را مختل کنند اهمال‌کاری و فرسودگی تحصیلی است. هدف از انجام پژوهش حاضر تعیین اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر کاهش اهمال‌کاری و فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر مرنده بود. به لحاظ ماهیت و اهداف، این پژوهش از نوع کاربردی بوده و برای اجرای آن از روش شبه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل تمام پسران دوره دوم متوسطه شهر مرنده در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای و روش تصادفی ساده تعداد ۴۰ نفر به طور تصادفی به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند، این دانش‌آموزان به‌صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل (۲۰ نفر آزمایش و ۲۰ نفر کنترل) قرار گرفتند. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه فرسودگی تحصیلی برسو و همکاران (۱۹۹۷) و اهمال‌کاری تاکمن (۱۹۹۱) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیره استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر فرسودگی تحصیلی و اهمال‌کاری دانش‌آموزان پسر تأثیر داشته و آن را کاهش داده است و $40/7\%$ درصد از اهمال‌کاری و $39/3\%$ درصد از فرسودگی تحصیلی با استفاده از درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد تبیین شده است. با توجه به نتایج به دست آمده وجود تعهد و پذیرش نوعی حس مسئولیت را در دانش‌آموزان برمی‌انگیزاند که این حس منجر به تلاش روزافزون و جلوگیری از اهمال‌کاری و فرسودگی تحصیلی می‌گردد. لذا توجه مسئولان آموزش و پرورش به امر ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: درمان پذیرش و تعهد، اهمال‌کاری، فرسودگی تحصیلی

پیش‌بینی مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان بر اساس سواد رسانه‌ای و تحول مثبت نوجوانی

سمانه سالاری^۱✉، سوسن بهرامی^۲، رضا جعفری هرندی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم، قم، ایران

۲. استادیار گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم، قم، ایران

۳. دانشیار گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم، قم، ایران

samanehsalari71@gmail.com

چکیده

هدف مقاله حاضر پیش‌بینی مهارت‌های اجتماعی بر اساس سواد رسانه‌ای و تحول مثبت نوجوانی دانش‌آموزان مقطع دوم متوسطه شهر بندرعباس بود. نوع پژوهش توصیفی، همبستگی چند متغیره بود و جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دوم متوسطه شهر بندرعباس در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ و روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای بود. برای برآورد حجم نمونه از فرمول کوکران و ۳۷۲ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. اطلاعات از طریق سه پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی، سواد رسانه‌ای و تحول مثبت نوجوانی جمع‌آوری و روایی و پایایی آن‌ها محاسبه گردید. نتایج حاصل نشان داد که میزان مهارت اجتماعی در سطح متوسط، میزان سواد رسانه‌ای و تحول مثبت نوجوانی دانش‌آموزان بالاتر از حد متوسط بوده است. از طرفی بین مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای و تحول مثبت نوجوانی با مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر بندرعباس رابطه مثبت و معناداری وجود داشت و بنابراین با سواد رسانه‌ای و تحول مثبت نوجوانی می‌توان زمینه را برای مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان فراهم نمود.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های اجتماعی، سواد رسانه‌ای، تحول مثبت نوجوانی، دانش‌آموزان.

توانمندسازی معلمان با رویکرد سازنده‌گرایی روایت و تحلیل یافته‌های یک کارگاه تأملی و تعاملی معلمان

عبدالرضا سبحانی^۱✉، سمیه مهتدی^۲

۱. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران

۲. دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

abdsobhani@gmail.com

چکیده

در دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی فراوانی که برای معلمان اجرا می‌شود اغلب تأکید بر ارائه اطلاعات، توضیح و ترویج نظریه‌ها و بالا بردن معلومات شرکت‌کنندگان است ولی شرکت‌کنندگان در آن منفعل‌اند و فرصت تفکر و اندیشیدن و نقادی به آن‌ها داده نمی‌شود. تابستان ۹۷ کارگاهی با عنوان "مهارت‌های ارتباطی معلمان در دوره ابتدایی" برای معلمان دبستان یکی از مجتمع‌های آموزشی تهران طراحی و ۱۵ نفر از معلمان در آن شرکت کردند. این کارگاه بر اساس نظریه سازنده‌گرایی و به‌منظور اندیشه‌ورزی معلمان درباره فرایندهای ارتباط در مدرسه و مستندسازی تجربه‌های آنان در روابطی که با دانش‌آموزان، همکاران، پدر و مادرها و جامعه داشته‌اند به صورت تلفیقی (حضور و مجازی) به روش تدریس معکوس و هم‌تدریسی بر اساس مراحل مشخصی که در اصل مقاله خواهد آمد برگزار شد. مهم‌ترین مسئله در این کارگاه، ایجاد فرصت اندیشه‌ورزی و تبادل نظر در بین معلمان بود. برگزارکنندگان کارگاه بر این اعتقاد بودند که هر معلمی در زمینه موضوع کارگاه یعنی مهارت‌های ارتباطی، به دلیل تجارب زیسته‌ای که دارد، صاحب‌نظر و کارشناس است و برای رسیدن به هدف کارگاه باید فرصت کافی برای بیان اندیشه‌ها و تجربه‌ها و تعامل معلمان را فراهم کرد. در این تحقیق تجارب یادگیری تعریف شده در مورد موضوع کارگاه شامل مطالعه و تفکر، مشاهده و تفکر، مستندسازی یافته‌ها و تجربه‌ها و در نهایت تولید دانش با ذکر جزئیات فعالیت‌های انفرادی و گروهی روایت شده است. تأثیرگذاری کارگاه بر شرکت‌کنندگان به روش پیمایشی و تحلیل محتوا مورد بررسی قرار گرفت و نقاط قوت و ضعف آن استخراج و گزارش شده است.

واژه‌های کلیدی: توانمندسازی تأملی، سازنده‌گرایی، روایت پژوهی

تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر میزان سازگاری دانش‌آموزان دختر تیزهوش

فریده سادات سجادی پور^۱، فاطمه یآوری^۲

۱. مربی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۲. مربی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

Faridesajady@Yahoo.Com

چکیده

ارتباط در اشکال مختلف کلامی و غیر کلامی محور اصلی زندگی ما را تشکیل می‌دهد و از اهمیت بسیاری برخوردار است. هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر میزان سازگاری دانش‌آموزان دختر تیزهوش بوده است. پژوهش حاضر از نوع تجربی است و در آن از طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش، کلیه دانش‌آموزان دبیرستان دخترانه استعدادهای درخشان شهرستان یزد بودند که به پرسشنامه سازگاری سینه‌ها و سینگ پاسخ دادند و از میان آنها ۳۰ نفر از دانش‌آموزانی که نمره کمتری از پرسشنامه به دست آورده بودند به طور تصادفی انتخاب و در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. گروه آزمایش به مدت ۱۰ جلسه ۲ ساعته و ۲ روز در هفته تحت آموزش مهارت‌های ارتباطی قرار گرفتند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه سازگاری سینه‌ها و سینگ بود. نتایج این پژوهش با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس و آزمون تحلیل واریانس دو عاملی نشان داد که آموزش مهارت‌های ارتباطی بر میزان سازگاری دانش‌آموزان دختر تیزهوش با ۹۹٪ اطمینان مؤثر بود. همچنین آموزش مهارت‌های ارتباطی بر میزان سازگاری عاطفی و اجتماعی دانش‌آموزان مؤثر، ولی در سازگاری آموزشی دانش‌آموزان دختر تیزهوش تأثیر معناداری نداشت. مهارت‌های ارتباطی از جمله گفتگو، ابراز محبت و غیره آموختنی هستند. بعد از آموزش، فرصت کافی برای تمرین و تکرار نیاز است تا به یک عادت رفتاری تبدیل شود. اگر آموزش ندهیم افراد به شیوه‌های خودشان یاد می‌گیرند و عمل می‌کنند که خوشایند نیست.

واژه‌های کلیدی: آموزش مهارت‌های ارتباطی، سازگاری، دانش‌آموزان تیزهوش

بررسی وضعیت طلاق عاطفی در بین والدین دانش‌آموزان مدارس لارستان

اقبال سخاوتی^۱✉، هادی شرفی لاری^۲، فرزانه عبادی^۳، زهرا حقیقی^۴

۱. دانشجوی دکتری بهداشت محیط، دانشکده علوم پزشکی لارستان، لارستان، ایران

۲. کارشناس حقوق قضایی، واحد لارستان، دانشگاه آزاد اسلامی / اداره کل آموزش و پرورش لارستان، لارستان، ایران

۳. کارشناسی ارشد آموزش زبان انگلیسی، واحد لارستان، دانشگاه آزاد اسلامی / اداره کل آموزش و پرورش لارستان، لارستان، ایران

۴. کارشناسی مبلغ قرآن، دانشگاه علمی کاربردی، لارستان / اداره کل آموزش و پرورش لارستان، لارستان، ایران

Sekhavati.papers@gmail.com

چکیده

در مطالعات آکادمیک ایران به موضوع طلاق عاطفی به‌عنوان بعد پنهان طلاق زوجین کمتر توجه شده است و مطالعات، بیشتر به موضوع طلاق رسمی پرداخته‌اند. بنابراین خلأ این گونه تلاش‌های علمی، جدی به نظر می‌رسد. هدف از انجام پژوهش بررسی وضعیت طلاق عاطفی در بین والدین دانش‌آموزان مدارس لارستان بوده است. روش این پژوهش از نوع کاربردی و برای اجرای آن از روش همبستگی استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه والدین دانش‌آموزان مدارس لارستان به تعداد حدود ۱۱۰ نفر بود. در این قسمت مشخصات فردی پاسخ‌دهندگان از جمله سن، جنسیت، میزان تحصیلات و مدت زمان سپری شده از ازدواج مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد از میان ۱۱۰ شرکت‌کننده، ۶۵ نفر مرد ۴۵ نفر زن بودند که در دامنه‌ی سنی بین ۲۵ تا ۶۰ سال قرار داشتند. میان وضعیت طلاق عاطفی و میزان سن افراد در سطح کمتر از ۰٫۰۵ رابطه و معناداری وجود ندارد. میان وضعیت طلاق عاطفی و میزان تحصیلات افراد و نیز میان وضعیت طلاق عاطفی و مدت زمان سپری شده از ازدواج افراد رابطه معکوس و معنادار وجود داشت. همچنین طلاق عاطفی در بین والدین دانش‌آموزان مدارس لارستان در وضعیت بحرانی قرار دارد. بر اساس نتایج حاصل از تحقیق، از آنجا که طلاق عاطفی در بین والدین دانش‌آموزان مدارس لارستان در وضعیت بحرانی قرار دارد لازم است هر چه سریعتر برنامه‌ریزی‌های هدفمند از سوی ارگان‌ها و نهاد‌های مربوطه صورت پذیرفته تا از وقوع پیامدهای اجتماعی احتمالی در آینده پیشگیری گردد و بتوان وضعیت هدایت و مسیر رشد دانش‌آموزان را مستحکم‌تر را تضمین نمود.

واژه‌های کلیدی: طلاق عاطفی، والدین، مدارس

بررسی نقش دین در سلامت روان دانش‌آموزان

اقبال سخاوتی^۱✉، فرزانه عبادی^۲، زهرا حقیقی^۳

۱. دانشجوی دکتری بهداشت محیط، دانشکده علوم پزشکی لارستان، لارستان، ایران
۲. کارشناسی ارشد آموزش زبان انگلیسی، واحد لارستان، دانشگاه آزاد اسلامی / اداره کل آموزش و پرورش لارستان، لارستان، ایران
۳. کارشناسی مبلغ قرآن، دانشگاه علمی کاربردی، لارستان / اداره کل آموزش و پرورش لارستان، لارستان، ایران

Sekhavati.papers@gmail.com

چکیده

سلامت روانی به‌عنوان یکی از دو رکن سلامتی، لازمه‌ی یک زندگی مفید، مؤثر و رضایت‌بخش فردی است. مطالعات انجام شده به‌منظور تعیین نوع بهزیستی روانی در طول حیات هر فرد، پیوسته از مذهب به‌عنوان یک ویژگی ضروری برای سلامت مطلوب نام برده‌اند. این مطالعه از نوع توصیفی-تحلیلی بوده که بر روی ۱۶۰ دانش‌آموز مقطع متوسطه اول انجام شده که به‌صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این پژوهش از مجموع ۱۶۰ دانش‌آموز مورد مطالعه ۷۸ دانش‌آموز پسر و ۸۲ دانش‌آموز دختر بودند که به تفکیک ۳۳ نفر پایه هفتم، ۶۷ نفر پایه هشتم و ۶۰ نفر پایه نهم قرار داشتند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که رابطه معناداری بین دین و سلامت روان و همچنین دین و جنسیت آن‌ها وجود ندارد. همچنین رابطه مستقیم و معناداری بین سلامت روان و سن دانش‌آموزان و همچنین تحصیلات آن‌ها وجود دارد. با توجه به یافته‌های حاصل از پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که ریشه‌ی عدم ارتباط بین دین و سلامت روان را در تغییر میزان اعتقادات دانش‌آموزان بررسی نمود و همچنین با توجه به معنی دار شدن ارتباط بین سن دانش‌آموزان و نیز تحصیلات آن‌ها با سلامت روان، می‌باید در طول دوران تحصیلات این موضوع را دقیق‌تر و با حساسیت بیشتر مورد توجه قرار داد تا همچنان بتوان با افزایش سن دانش‌آموزان سلامت روان آن‌ها را نیز تقویت نمود تا آمادگی لازم برای شرایط اجتماعی و زندگی زناشویی آتی در آن‌ها ایجاد گردد.

واژه‌های کلیدی: سلامت روان، دین، دانش‌آموزان

مقایسه سازگاری اجتماعی دختران و پسران در ارتباط با درس تربیت بدنی

زهرا سلمان^۱، سمیه مظفری^۲، ابوالفضل مهدی لو^۳

۱. دانشیار، گروه آموزشی رفتار حرکتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه درسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران
۳. دانشجوی کارشناسی ارشد رفتار حرکتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

Mahdilu.krd.tb@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان و تفاوت سازگاری دختران و پسران مرتبط با درس تربیت بدنی در دوره اول دبیرستان بوده است. این پژوهش به روش پرسشنامه‌ای انجام شد که در آن ۳۷۸ نفر (پسر و دختر) شاغل در مدارس دوره اول دبیرستان در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ به انجام رسید. برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد. بررسی داده‌های حاصل از پژوهش با آزمون T تک نمونه‌ای برای سازگاری اجتماعی از T مستقل برای مقایسه دختران و پسران و از همبستگی برای ارتباط سازگاری اجتماعی با درس تربیت بدنی در سطح معناداری ۰/۰۵ مورد تحلیل قرار گرفت و نتایج حاصل معنی‌دار گزارش شد. با توجه به تغییر نظام آموزشی به ۳-۳-۶ و عدم بررسی این موضوع در سال‌های اخیر نیاز به بررسی وضعیت سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان این دوره با توجه به افزایش میانگین‌های سنی احساس می‌شود. لذا عملکرد برنامه درسی در دوره اول دبیرستان در نتیجه این پژوهش مشخص شد. با این که سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان در تحلیل انفرادی پرسشنامه‌ها به سمت پرخاشگری دارای چولگی بود و دانش‌آموزان دارای سطحی از پرخاشگری بودند ولی در سطح کلی سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دارای سطح مناسبی بود. در مقایسه سازگاری اجتماعی دختران و پسران نیز تفاوت معناداری مشاهده شد که بیان‌کننده تفاوت سازگاری اجتماعی دختران و پسران بود که با بررسی میانگین‌های جامعه و نمونه مشخص شد که دختران نسبت به پسران دارای سازگاری بهتری بودند. تحلیل همبستگی نمرات پایانی درس تربیت بدنی دانش‌آموزان با سازگاری اجتماعی نشان داد که بین نمرات دانش‌آموزان و سازگاری اجتماعی آن‌ها همبستگی بالایی وجود دارد که نشان می‌دهد برنامه درسی تربیت بدنی بر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان تأثیر داشته است.

واژه‌های کلیدی: دانش‌آموزان، سازگاری اجتماعی، برنامه درسی تربیت بدنی،

فعالیت بدنی

نقش هوش هیجانی و حرمت به خود در رابطه با گرایش به مواد مخدر

سعیده سلیمانی گرکانی ✉

کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب

soleymani.saeedeh@yahoo.com

چکیده

هدف تحقیق حاضر تعیین نقش هوش هیجانی و حرمت به خود در رابطه با گرایش به مواد مخدر بود. روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه تحقیق شامل کلیه دانش‌آموزان پسر منطقه ۴ مقطع متوسطه شهر تهران که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹ تحصیل می‌کنند. نمونه تحقیق شامل دانش‌آموزان منطقه ۴ است و به دلیل نامشخص بودن تعداد ۳۵۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل آزمون هوش هیجانی بار-آن، آزمون حرمت به خود کوپر اسمیت، پرسشنامه میزان گرایش به مصرف مواد مخدر فرجاد و همکاران بود. برای توصیف داده‌ها از میانگین، انحراف معیار و درصد استفاده می‌کنیم. برای بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف و برای بررسی روابط بین متغیرها و آزمون فرضیات از آزمون پیرسون و رگرسیون استفاده شد. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که بین گرایش به مواد مخدر و هوش هیجانی رابطه معنادار وجود دارد و بین گرایش به مواد مخدر و حرمت به خود همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین نتیجه تحقیق این است که بین گرایش به مواد مخدر با هوش هیجانی و حرمت رابطه معنادار وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: گرایش به مواد مخدر، هوش هیجانی، حرمت به خود، دانش‌آموزان

اثربخشی آموزش خوردن ذهن‌آگاهانه بر پرخوری هیجانی دانش‌آموزان دختر

مریم سلیمانی^۱✉، پرستو ابراهیمی^۲

۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه خوارزمی / آموزش و پرورش، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه الزهرا

maryam662010@gmail.com

چکیده

در سال‌های اخیر اضافه وزن و چاقی به مسئله‌ی عمومی و ملی تبدیل شده و به همین دلیل نیاز به راه‌حل‌های گسترده برای برخورد علمی و دقیق با آن به وضوح به چشم می‌خورد. هدف از انجام این پژوهش بررسی اثربخشی آموزش خوردن ذهن‌آگاهانه بر پرخوری هیجانی دانش‌آموزان دختر ابتدایی مدارس دولتی شهرستان پیشوا بود. طرح پژوهش یک طرح نیمه‌آزمایشی و از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون، پیگیری با گروه کنترل بود. برای انتخاب نمونه از بین کلیه‌ی دانش‌آموزان دختر ابتدایی در مدارس دولتی شهرستان پیشوا در سال ۱۳۹۷ (۱۲۴۰۷ نفر) و با توجه به جدول کرسجی و مورگان تعداد ۲۹۱ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. پرسشنامه‌ی رفتار خوردن کودکان (CEBQ) دشت بزرگی و عسگری (۱۳۹۶) در بین آنان پخش شد و ۳۰ نفر از دانش‌آموزانی که بیشترین نمره را در پرخوری هیجانی کسب کردند به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و به صورت تصادفی در گروه‌های آزمایش و کنترل جای‌گزاری شدند. گروه آزمایش ۷ جلسه‌ی ۲ ساعته (هفته‌ای یک جلسه) به صورت گروهی تحت آموزش خوردن ذهن‌آگاهانه قرار گرفتند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش آمار توصیفی از درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار استفاده شد. در بخش آمار استنباطی از تحلیل کوواریانس و آزمون تی وابسته استفاده شد. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که آموزش خوردن ذهن‌آگاهانه بر پرخوری هیجانی دانش‌آموزان دختر ابتدایی تأثیر معنی‌داری دارد. به علاوه تأثیر آموزش خوردن ذهن‌آگاهانه بر پرخوری هیجانی در مرحله پیگیری ثبات داشت. می‌توان نتیجه گرفت از آنجا که آموزش خوردن ذهن‌آگاهانه بر پرخوری هیجانی مؤثر بود، می‌توان به افراد چاق، دارای اختلال خوردن، بیماران دیابتی و دارای چربی خون دوره‌های آموزشی خوردن ذهن‌آگاهانه را ارائه کرد.

واژه‌های کلیدی: خوردن ذهن‌آگاهانه، پرخوری هیجانی، ذهن‌آگاهی، پرخوری

کاربست رویکرد یادگیری مشارکتی در محیط واقعی و مجازی به منظور ارتقا نشاط و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

سروش سوزنگر^۱، محمد زادمهر^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه اراک، اراک، ایران
۲. کارشناسی آموزش زیست‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان اصفهان / آموزش و پرورش، دزفول، ایران

mo.zadmehr@gmail.com

چکیده

یکی از فرهنگ‌های نادرست رایج در مدارس، رقابت دانش‌آموزان به هرنحوی برای شاگرد اول شدن بوده که معمولاً نتیجه آن افزایش حسادت، کینه و دشمنی در بین دانش‌آموزان است. رقابت با تداوم فردگرایی، تجربه زندگی اجتماعی را با اختلال مواجه می‌کند. در نتیجه بهتر است دانش‌آموزان را وارد فضای کار گروهی کرده تا بتوان از این طریق حس رفاقت را توسعه دهیم. یادگیری مشارکتی یکی از رویکردهای آموزشی است که زمینه‌ساز تبدیل رقابت به رفاقت، انضباط بیرونی به درونی و یادگیری سطحی به عمقی است و از طریق برنامه درسی آشکار، برنامه درسی پنهان را به بهترین شکل ممکن تقویت می‌کند. این نوع از یادگیری بستری برای هم‌افزایی و هم‌اندیشی در کلاس درس، تمرینی برای گفت‌وگو کردن، خوب حرف زدن و خوب گوش دادن در کلاس درس، شیوه‌ای برای تمرین حل اختلاف، کنار آمدن با دیگران، مدیریت تعارض‌ها، تمرین نقادی و نقدپذیری و بستری برای تسهیل اجرای ارزشیابی توصیفی ایجاد می‌کند. شیوع بیماری کرونا، آموزش حضوری را به سمت آموزش مجازی از راه دور و آشنایی با فناوری‌های آموزشی سوق داد که برخی از فعالیت‌های این پژوهش در این ایام، به صورت مجازی صورت گرفت. ویروس کرونا ضرورت استفاده بیشتر از رویکرد مشارکتی را به خوبی برای همگان نمایان ساخت. یکی از مشخصه‌های اصلی رویکرد یادگیری مشارکتی، وابستگی درونی مثبت است و معنایش در حوزه بهداشت و درمان می‌تواند این باشد که سلامتی هر فردی در جامعه به سلامتی دیگران وابسته است و همه با هم ایستادگی کرده و موفقیت‌ها و شکست‌ها را تقسیم می‌کنیم.

واژه‌های کلیدی: یادگیری مشارکتی، آموزش مجازی، فناوری‌های مدرن، پیشرفت تحصیلی، رویکردهای آموزشی

بررسی رابطه راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان با بهزیستی ذهنی و تاب‌آوری

زهرا سهرابی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

Z.sohrabi@atu.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان با بهزیستی ذهنی و تاب‌آوری دانش‌آموزان دوره اول متوسطه بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه شهر تهران در سال ۹۸-۹۹ تشکیل می‌دادند. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بوده و تعداد ۲۵۰ دانش‌آموز به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب و به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان گارنفسکی و کریچ (۲۰۰۶)، پرسشنامه بهزیستی ذهنی کانتریل (۱۹۶۵) و پرسشنامه تاب‌آوری کونور و دیویدسون (۲۰۰۳) استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیری استفاده شد. نتایج تحلیل داده‌ها بیانگر آن بود که بین راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان با بهزیستی ذهنی و تاب‌آوری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین متغیر راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان می‌تواند بهزیستی ذهنی و تاب‌آوری را پیش‌بینی کند.

واژه‌های کلیدی: راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان، بهزیستی ذهنی، تاب‌آوری

پیش‌بینی اضطراب آزمون بر مبنای کمال‌گرایی و سبک‌های یادگیری

سیدعلی اصغر سیدابراهیمی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بادرود، ایران

merajeentzar@gmail.com

چکیده

اضطراب امتحان یکی از مهم‌ترین اختلالات اضطرابی است که افراد در دوره‌های مختلف تحصیل با آن مواجه هستند. هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی اضطراب آزمون بر مبنای کمال‌گرایی و سبک‌های یادگیری در داوطلبان کنکور بود. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی و جامعه‌ی آماری شامل کلیه داوطلبان کنکور در شهرستان آران و بیدگل بود که تعداد ۱۲۰ نفر از داوطلبان کنکور از بین مدارس متوسطه و با روش نمونه‌گیری تصادفی در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه کمال‌گرایی فراست (۱۹۹۰)، مقیاس سبک‌های یادگیری گراشا - ریچمن (۱۹۷۴) و پرسشنامه اضطراب امتحان ساراسون (۱۹۵۷) بود. داده‌ها با روش همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام تحلیل شدند. یافته‌های پژوهش نشان داد همبستگی بین کمال‌گرایی و یادگیری اجتنابی با اضطراب آزمون مثبت و معنادار بود. همبستگی بین یادگیری وابسته و یادگیری همیار با اضطراب آزمون منفی و معنادار بود. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد سبک یادگیری اجتنابی، کمال‌گرایی به صورت مستقیم و سبک یادگیری همکاری خواه و وابسته به صورت غیر مستقیم، توان پیش‌بینی اضطراب آزمون را داشتند. بدین ترتیب سبک یادگیری اجتنابی، کمال‌گرایی، سبک یادگیری همکاری خواه و وابسته توانستند اضطراب آزمون را به طور معناداری تبیین کنند. بنابراین جهت آموزش مقابله با اضطراب آزمون، برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای مقاطع مختلف تحصیلی به خصوص داوطلبان کنکور، پیشنهاد می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: کمال‌گرایی، سبک‌های یادگیری، اضطراب آزمون، داوطلبان کنکور

بررسی چالش‌های دروران کرونا از دیدگاه معلمان و راهکارهای پیشنهادی برای این چالش‌ها

محمدحسین سیستانی^۱✉، حسن زرگری جنت‌آباد^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش دانشگاه شهید باهنر کرمان / دبیر متوسطه شهرستان جیرفت

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه شهید باهنر کرمان / آموزگار ابتدایی شهرستان رفسنجان

sistani.1994@gmail.com

چکیده

بروز اپیدمی‌ها بر همه‌ی جنبه‌های مختلف از زندگی انسان تأثیر می‌گذارد. بیماری کرونا (کوئید-۱۹) نیز از این قاعده مستثنی نیست. موضوع آموزش و پرورش در دنیا نیز یکی از جنبه‌هایی است که به شدت تحت تأثیر این اپیدمی قرار گرفته است. بی‌شک امر آموزش از مهمترین و ضروری‌ترین جنبه‌های زندگی فردی و جمعی در دوران ماست. معلمان به‌عنوان مجریان آموزشی و پرورشی در این دوران با چالش‌ها و موانعی روبرو شده‌اند. به همین دلیل بررسی چالش‌ها و فرصت‌های آموزش در دوران اپیدمی این بیماری برای دستیابی به نتایج بهتر و بهبود اثربخشی آنان ضروری بوده است. همچنین پژوهش‌های به روز بومی پیرامون این امر می‌تواند مسئولان و تصمیم‌گیران را برای اتخاذ تصمیم‌های بهتر یاری رساند. به همین منظور، هدف از پژوهش حاضر بررسی چالش‌های دوران کرونا از دیدگاه معلمان و سپس ارائه راهکارهای پیشنهادی آنان در راستای رفع و یا کاهش چالش‌های مدنظر است. در این پژوهش داده‌ها با استفاده از روش پدیدارشناسی جمع‌آوری شدند. جامعه‌ی این بررسی شامل معلمان استان کرمان کرمان بود که به روش نمونه‌گیری تصادفی از بین معلمان در دسترس، تعدادی انتخاب شدند و پرسشنامه‌ی محقق ساخته با سؤالات باز پاسخ به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات برای آن‌ها ارسال شد. پس از جمع‌آوری اطلاعات، با استفاده از روش ۷ مرحله‌ای کلایزی تجزیه و تحلیل داده‌ها صورت گرفت. نتایج تحقیق و بررسی، پس از بررسی و جمع‌بندی نهایی ارائه خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: کرونا، معلمان، چالش‌ها، راهکارها

مقایسه تاب‌آوری، مسئولیت‌پذیری و شادکامی بین مادران با کودک اوتیستیک و بدون کودک اوتیستیک

الناز شاهی^۱، مرتضی عزیزی^۲✉

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی موسسه آموزش عالی چرخ نیلوفری
۲. استادیار گروه روان‌شناسی دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران

Dr.azizim2013@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش مقایسه شادکامی، مسئولیت‌پذیری و تاب‌آوری مادران کودکان اوتیسم و مادران کودکان عادی در شهر تبریز بوده است. این پژوهش از نوع پژوهش‌های علی-مقایسه‌ای است. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی مادران دارای کودک اوتیسم مراجعه‌کننده به مراکز اوتیسم شهر تبریز و مادران کودکان سالم در شهر تبریز در سال ۱۳۹۹ بوده است. گزینش نمونه شامل ۵۰ نفر مادر دارای کودک اوتیستیک و ۵۰ نفر مادر بدون کودک اوتیستیک بودند که با روش در دسترس انتخاب شدند. برای اندازه‌گیری متغیرها، از پرسشنامه شادکامی اکسفورد، پرسشنامه تاب‌آوری کونور و دیویدسون و پرسشنامه مسئولیت‌پذیری CPI-RE استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده با استفاده از میانگین و انحراف معیار و از روش استنباطی همبستگی پیرسون انجام شده است. یافته‌های پژوهش نشان داد شادکامی، تاب‌آوری و مسئولیت‌پذیری مادران کودکان اوتیسم به صورت معناداری کمتر از مادران کودکان عادی بوده است.

واژه‌های کلیدی: شادکامی، تاب‌آوری، مسئولیت‌پذیری، اوتیسم

روش‌های آموزشی در کاهش نشانه‌ها اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی دانش‌آموزان (یک مطالعه مروری)

سالار شبانلوئی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه تهران

salar.shabanlouyi@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مروری بر برنامه‌های آموزشی کاهش علائم اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش از نوع اسنادی-کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش پس از تعریف اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی کودکان به تشریح مهم‌ترین نشانه‌های این اختلال پرداخته شد و پس آن به بررسی و معرفی درمان‌ها و آموزش‌ها در این زمینه و پیشینه داخلی و خارجی در این زمینه پرداخته شد. با توجه به نتایج این پژوهش برنامه‌های آموزشی موثری در کاهش علائم اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی دانش‌آموزان دارد. از این رو درمانگران می‌توانند از این برنامه‌های آموزشی معرفی شده در پژوهش حاضر در جهت کاهش علائم اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی کودکان استفاده نمایند.

واژه‌های کلیدی: اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی، دانش‌آموزان، روش‌های آموزشی

اثربخشی آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان بر اهمال کاری تحصیلی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص

سالار شبانلوئی^۱✉، صبا شبانلوئی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه تهران

۲. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خوی

salar.shabanlouyi@gmail.com

چکیده

اختلال یادگیری خاص یک اختلالی با منشأ عصبی است که به‌صورت مداوم عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. پژوهش حاضر، با هدف تعیین اثربخشی آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان بر اهمال کاری تحصیلی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص انجام شد. روش پژوهش از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص مراکز درمانی شهر تبریز در سال ۱۳۹۷ بود. نمونه شامل ۲۰ دانش‌آموز با اختلال یادگیری خاص با ۱ استفاده از روش نمونه‌گیری در به‌عنوان حجم نمونه انتخاب و در دو گروه آزمایش (۱۰ نفر) و کنترل (۱۰ نفر) به شیوه تصادفی گمارش شدند. در ابتدا هر دو گروه توسط پرسشنامه اهمال کاری تحصیلی سولومون و راث بلوم در سال (۱۹۸۴) مورد ارزیابی قرار گرفتند. پس از آن گروه آزمایش برنامه آموزشی را در ۱۲ جلسه ۴۰ دقیقه‌ای در طول یک ماه دریافت کردند. در پایان هر دو گروه مجدداً مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های این پژوهش نشان داد که آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان بر اهمال کاری تحصیلی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص می‌شود. از این رو می‌توان از آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان در کاهش اهمال کاری تحصیلی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری خاص، اهمال کاری تحصیلی، مهارت‌های تنظیم

هیجان

رابطه خشونت خانگی با افسردگی و پرخاشگری فرزندان مادران مراجعه‌کننده به مراکز خدمات بهداشتی درمانی جامع سلامت

فاطمه شجاعی^۱✉، معصومه دامغانی میرمحله^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علی‌آبادکتول، گلستان، ایران
۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علی‌آبادکتول، گلستان، ایران

Fatemehshojaei51@gmail.com

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی رابطه خشونت خانگی با افسردگی و پرخاشگری فرزندان مادران مراجعه‌کننده به مراکز خدمات بهداشتی درمانی جامع سلامت شهر ستان گرگان بود. این پژوهش از نظر ماهیت مسئله و نوع هدف، کاربردی، و بر حسب موقعیت میدانی و از نظر شیوه تحقیق توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه تحقیق حاضر شامل تمامی مادران مراجعه‌کننده به مراکز خدمات بهداشتی درمانی جامع سلامت شهر ستان گرگان که تعداد آنها برابر با ۴۰۰ نفر و با توجه به حجم جامعه و مراجعه به جدول برآورد حجم نمونه مورگان، حجم نمونه پژوهش برابر با ۱۹۶ نفر در نظر گرفته شد. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش سه پرسشنامه خشونت خانگی تبریزی و همکاران (۱۳۹۱)، افسردگی بک (۱۹۷۸) و پرخاشگری باس و پری (۱۹۹۲) استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده، به دو روش توصیفی و استنباطی انجام شد. آزمون انجام شده در این پژوهش شامل آزمون کالموگروف اسمیرنوف به منظور بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش و آزمون همبستگی پیرسون به منظور بررسی ارتباط بین متغیرها استفاده شد. نتایج نشان داد که بین خشونت خانگی با افسردگی و پرخاشگری فرزندان مادران مراجعه‌کننده به مراکز خدمات بهداشتی درمانی رابطه مستقیم وجود دارد. در واقع هر چقدر خشونت خانگی در بین والدین بالاتر باشد، افسردگی و پرخاشگری فرزندان بالاتر خواهد بود

واژه‌های کلیدی: خشونت خانگی، افسردگی، پرخاشگری

پیش‌بینی تعلل ورزی تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس باورهای غیرمنطقی و حساسیت اضطرابی

خه بات شجاعی^۱✉، مریم سامری^۲

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

۲. استادیار گروه علوم تربیتی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

khabat1984@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی تعلل ورزی تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس باورهای غیرمنطقی و حساسیت اضطرابی با استفاده از روش تحقیق توصیفی - همبستگی انجام گرفت. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوره دوم شهر سردشت به تعداد ۲۱۲۰ نفر بوده است که بر اساس فرمول کوکران ۳۲۵ نفر با روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از سه پرسشنامه استاندارد باورهای غیرمنطقی اهواز (۱۳۸۴) و حساسیت اضطرابی فلوید و همکاران (۲۰۰۵) با تعلل ورزی تحصیلی سولومون و راثیلوم (۱۹۸۴) استفاده شد. با استفاده از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی ساده تحلیل شدند و نتایج آن‌ها نشان داد که تعلل ورزی تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس باورهای غیرمنطقی و حساسیت اضطرابی بصورت مستقیم و معنی‌داری پیش‌بینی می‌شود.

واژه‌های کلیدی: تعلل ورزی تحصیلی، باورهای غیرمنطقی، حساسیت اضطرابی

اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر مسئولیت پذیری تحصیلی و سلامت روان دانش‌آموزان دختر مبتلا به نوموفوبیا

رؤیا شریفی اسدی^۱، کلثوم اکبر نتاج^۲، سیده علیا عمادیان^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری، مازندران، ایران

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری، مازندران، ایران

Roya.sharifi61@gmail.com

چکیده

چ هدف از انجام این تحقیق اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر مسئولیت‌پذیری تحصیلی و سلامت روان دانش‌آموزان بود روش پژوهش نیمه آزمایشی طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون دو گروهی (آزمایش و کنترل) است. جامعه آماری در این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه مبتلا به نوموفوبیا در شهر ستان قائم‌شهر بود. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، پرسشنامه سلامت عمومی (گلدبرگ، ۱۹۷۲)، مسئولیت‌پذیری تحصیلی (حسن زاده، ۱۳۷۸) و نوموفوبیا (یلدریم و کوریا، ۲۰۱۵) و پروتکل درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد استفاده بود. تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده، به دو روش تو صیفی و استنباطی انجام شد. در این تحقیق از آمار تو صیفی برای محاسبه میانگین و انحراف معیار متغیرهای تحقیق و نشان دادن فراوانی و نمودارهای مربوط به آن استفاده شد و از آمار استنباطی به منظور بررسی فرضیه‌های تحقیق استفاده گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌های آمار استنباطی از تحلیل کوواریانس چند متغیره (مانکوا برای فرضیه‌های اصلی) و تک متغیره (آنکوا برای فرضیه‌های فرعی) استفاده شد. نتایج نشان داد که درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر مسئولیت‌پذیری تحصیلی و سلامت روان دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه مبتلا به نوموفوبیا اثر بخش است. که با توجه به شدت اثر، درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر مسئولیت‌پذیری تحصیلی تأثیر بیشتری نسبت به سلامت روان دانش‌آموزان دارد.

واژه‌های کلیدی: درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد، مسئولیت‌پذیری تحصیلی،

سلامت روان

مقایسه حمایت اجتماعی ادراک شده در مادران کودکان ناتوانی یادگیری ویژه. طیف اوتیسم و عادی

سید علی شریفی فرد^۱، فرناز خدادادی جوکار^۲، گلناز علی‌بابایی^۳، سارا محمودی شیران^۴

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه رازی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات البرز، تهران، ایران

۴. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

golnaz1370@gmail.com

چکیده

با توجه به تمایز کودکان استثنايي در ویژگی‌های جسمانی یا توانایی یادگیری، و شرایط خانوادگی مرتبط، هدف پژوهش پیش‌رو، مقایسه‌ی حمایت اجتماعی ادراک شده در مادران کودکان ناتوانی یادگیری ویژه، طیف اوتیسم و عادی بوده است. همچنین روش پژوهش توصیفی از نوع علی - مقایسه‌ای بود. جامعه آماری، مادران کودکان پایه‌ی پنجم و ششم، سال تحصیلی ۹۸-۹۹ در شمال شهر تهران بودند، که فرزندان آن‌ها طبق تشخیص بالینگر، مبتلا به اختلال ناتوانی یادگیری ویژه و طیف اوتیسم بودند، همچنین مادران از یک گروه عادی نیز انتخاب شدند که فرزندان آن‌ها هیچ تشخیص بالینی نداشتند. بنابراین از جامعه‌ی بیان شده و با توجه به محدودیت‌ها نمونه‌ی ۹۰ نفری (هر گروه تعداد ۳۰ نفر) انتخاب شد. روش نمونه‌گیری نیز غیراحتمالی و هدفمند بود. برای سنجش نیز از مقیاس حمایت اجتماعی ادراک شده چند بعدی (MSPSS) استفاده گردید. در آخر، داده‌ها با استفاده از آزمون آماری تحلیل واریانس تک متغیره (UANOVA) تجزیه و تحلیل گردید. نتایج نشان داد که در متغیر حمایت اجتماعی ادراک شده، بین مادران کودکان ناتوانی یادگیری و عادی تفاوت معناداری وجود ندارد اما بین مادران کودکان ناتوانی یادگیری و اوتیسم، و همچنین مادران کودکان عادی و اوتیسم تفاوت معنادار وجود دارد. با این توضیح که حمایت اجتماعی ادراک شده‌ی مادران ناتوانی یادگیری و عادی نسبت به مادران کودکان اوتیسم به طور معناداری بیشتر بود. از این رو ضروری است در راستای افزایش سوادآموزی برای مادران کودکان ناتوانی یادگیری، و به‌ویژه طیف اوتیسم، و همچنین تشکیل کلاس‌ها و گروه‌های خودیاری تخصصی برای مادران طیف اوتیسم اقدام هدفمند به عمل آید.

واژه‌های کلیدی: مادران، طیف اوتیسم، ناتوانی یادگیری ویژه، حمایت اجتماعی ادراک شده

بررسی مقایسه نستانژی، تحمل پریشانی و احساس تنهایی در نوجوانان پسر وابسته و ناوابسته به بازی‌های رایانه‌ای

سید علی شریفی فرد^۱، مهتاب شصت فولادی^۲، گلناز علی‌بابایی^۳، سونیا یعقوبی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات خوراسگان، اصفهان، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات البرز، تهران، ایران

golnaz1370@gmail.com

چکیده

با توجه به فراگیری و گسترده‌گی انجام بازی‌های رایانه‌ای، به‌ویژه در کودکان و نوجوانان، و همچنین آمار قابل توجه اعتیاد به این بازی‌ها در ایران، بررسی عوامل و پیامدهای اعتیاد به این بازی‌ها هدف پژوهشی مهمی برای متخصصین حوزه‌ی سلامت است. از این رو، در پژوهش پیش‌رو به مقایسه نستانژی، تحمل پریشانی و احساس تنهایی در نوجوانان پسر وابسته و ناوابسته به بازی‌های رایانه‌ای پرداخته خواهد شد. پژوهش پیش‌رو از لحاظ روش شناختی توصیفی از نوع علی - مقایسه‌ای و از لحاظ هدف شناختی کاربردی بود. جامعه‌ی آماری، تمامی بازیکنان نوجوان (دانش‌آموز) پسر ساکن در شهرستان همدان بودند که از این جامعه و به روش نمونه‌گیری هدفمند، پس از شناسایی افراد وابسته و ناوابسته، ۵۰ نفر (۲۵ نوجوان وابسته و ۲۵ نوجوان ناوابسته) انتخاب شدند. سبک بازی بازیکنان غالباً اکشن (جنگی) بود. همچنین در این پژوهش برای اندازه‌گیری متغیرهای بیان شده از سیاهه‌ی نستانژی، مقیاس تحمل پریشانی و مقیاس استاندارد احساس تنهایی استفاده گردید. نتایج نشان داد که بین افراد وابسته و ناوابسته از لحاظ نستانژی، تحمل پریشانی، و احساس تنهایی تفاوت معناداری وجود داشت. با این توضیح که بازیکنان وابسته نستانژی و تحمل پریشانی کمتر، و نیز احساس تنهایی بیشتری را نسبت به بازیکنان ناوابسته تجربه می‌کنند. پیمتنی بر این مطالعه و با توجه به فراگیری استفاده از بازی‌های مبتنی بر رایانه به‌ویژه در بین نوجوانان و کودکان، و این که اعتیاد به این بازی‌ها می‌تواند منجر به کاهش بهداشت روانی بازیکنان گردد، توجه جدی و بالینی به آن، امری مهم و حیاتی تلقی می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: بازی‌های رایانه‌ای، وابستگی، نوجوانان، احساس تنهایی، تحمل

پریشانی، نستانژی

عوامل تاثیرگذار بر فریبکاری تحصیلی و پیامدهای آن

مژگان شریفی نژاد ✉

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

sharifinejad.m53@gmail.com

چکیده

در مطالعه‌ی حاضر رابطه‌ی فریبکاری تحصیلی با عوامل فردی (مثل تعهد اخلاقی، جهت‌گیری اهداف، دیدگاه زمانی، سبک‌های هویت، تعقل و ورزشی، تنبذگی تحصیلی، خودکارآمدی، محتوای اهداف و...) و عوامل بافتی یا زمینه‌ای (مثل اهمیت اخلاق در جامعه، عدالت آموزشی، آگاهی اجتماعی، انتظارات معلم و والدین از دانش‌آموزان و...) در مقاله‌های متعددی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. همین‌طور توجه‌اندکی هم به تأثیر جنسیت در انتخاب فریبکاری تحصیلی شده است. هدف از این مطالعه بررسی پژوهش‌هایی است که فریبکاری تحصیلی را از زوایای مختلفی مورد پژوهش قرار داده‌اند تا بتوان با شناسایی عوامل تاثیرگذار بر آن راهکارهایی برای کاهش این ناهنجاری رفتاری در پیش‌گرفت و جامعه‌رابطه‌ی سلامت روانی و رفتاری پیش‌برد.

واژه‌های کلیدی: فریبکاری تحصیلی، عدم تعهد به اخلاق تحصیلی، دیدگاه زمانی،

رفتار فریبکارانه، تعقل و ورزشی تحصیلی، اخلاق

شناسایی بسترهای آموزشی (پلتفرم) مناسب آموزش مجازی

اشرف السادات شکرباغانی^۱، نازنین فراهانی^۲

۱. دانشجویار، گروه پژوهشی علوم پایه، پژوهشکده برنامه‌ریزی درسی و نوآوریهای آموزشی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد مدیریت کارآفرینی، دانشگاه علم و صنعت / شرکت فناوری اطلاعات پاسارگاد (فناپ)، تهران، ایران

a20.baghani@gmail.com

چکیده

با توجه به اپیدمی و شیوع سریع بیماری کرونا و اتخاذ تصمیم آموزش مجازی دانش‌آموزان توسط افراد ذی صلاح، معلمان برای آموزش در این دوران نیازمند بستری امن، آسان برای استفاده همگانی و قابل تعمیم برای همه دانش‌آموزان بوده‌اند. این مطالعه برگرفته از یک تحقیق کتابخانه‌ای بوده است که در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ با هدف شنا سبایی بسترهای موجود، برای استفاده بومی معلمان و دانش‌آموزان با واکاوی اسناد و مقالات اینترنتی و ابزار مصاحبه نیم‌ساختاریافته (با حجم آماری ۲۰ معلم، ۱۲ نفر زن و ۸ نفر مرد) انجام شده است. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که پلتفرم‌های ایرانی و خارجی جهت آموزش مجازی (فرآیند یاددهی و ارزشیابی) که به مصابه کلاس درس معکوس است؛ وجود دارند. به‌منظور ارزشیابی دانش‌آموزان، معلمان می‌توانند با در اختیار داشتن امکانات اینترنتی و شناخت از آن‌ها، به ارزیابی و برگزاری آزمون از دانش‌آموزان بپردازند. بهترین و پرمخاطب‌ترین بستر آموزشی پلتفرم، آموزش تحت‌وب است که اپلیکیشن هم‌داشته‌با شد. در این مطالعه به معرفی چند پلتفرم خارجی و ایرانی از این نوع پرداخته شده است که برای استفاده بومی معلمان و دانش‌آموزان جهت فرآیند یاددهی و ارزشیابی سازگار هستند. به‌کارگیری یافته‌های این تحقیق می‌تواند به‌منظور آموزش مجازی معلمان مفید واقع گردد.

واژه‌های کلیدی: آموزش مجازی، بستر آموزشی (پلتفرم)، کلاس درس معکوس، معلمان.

رابطه والد و کودک با رفتارهای پرخطر در دانش‌آموزان

شهلا شوکت پور لطفی^۱ ✉، سیده خدیجه جمالی^۱

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

shahla.shokatpour@yahoo.com

چکیده

خانواده مهم‌ترین نهاد اجتماعی در جوامع انسانی بوده و از نظر تکوین شخصیت و پرورش آن در فرزندان و سازگاری فرد یا جامعه آثار وسیعی دارد. این پژوهش، باهدف بررسی رابطه والد و کودک با رفتارهای پرخطر در دانش‌آموزان است. پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان ۱۴ تا ۱۶ سال مشغول به تحصیل در مدارس غیرانتفاعی شهر استان رشت در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ بوده است که ۲۰۰ نفر از آن‌ها از طریق نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شده‌اند، برای جمع‌آوری داده‌ها از مقیاس ادراک از والدین (گرویه‌نک و هم‌کاران، ۱۹۹۷)، و پرسشنامه رفتارهای پرخطر (نسخه ۲۰۰۷) استفاده شده است. نتایج نشان داد که متغیرهای والد و کودک درگیری مادر، حمایت مادر، گرمی پدر و گرمی پدر ۳۸٪ از واریانس رفتارهای پرخطر پیش‌بینی می‌کنند. متغیرهای درگیری پدر و حمایت پدر نقش تبیینی ندارند. با توجه به نقش خانواده از طریق والد و کودک و نقش حمایتی که در تربیت فرزندان خود دارند. با توجه به نتایج پژوهش می‌توان گفت که شناسایی عوامل مؤثر بر رفتارهای پرخطر می‌تواند از این تبعات و پیامدهای ناگوار جلوگیری کند.

واژه‌های کلیدی: والد و کودک، رفتارهای پرخطر، والدین و دانش‌آموزان.

پیش‌بینی تاب‌آوری دانش‌آموزان بر اساس آگاهی فراشناختی و موفقیت تحصیلی یا ورزشی

اعظم شوندی^۱، شیرین کوشکی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌سنجی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران / آموزش و پرورش، شهریار، ایران
۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران

Azshavandi_80@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی سازه تاب‌آوری بر اساس مؤلفه‌های متغیر آگاهی‌فراشناختی و متغیر موفقیت در دانش‌آموزان دختر متوسطه دوره دوم شهر شهریار بود. از جامعه آماری مشتمل بر دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهر شهریار در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ نمونه‌ای به حجم ۱۱۱ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب و به پرسشنامه‌های آگاهی‌فراشناختی شرا و دنیسون (۱۹۹۴) و پرسشنامه تاب‌آوری کانر و دیویدسون (۲۰۰۳) (CD-RIS) پاسخ دادند. به منظور بررسی پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ هر دو پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت. نتایج به دست آمده برای پرسشنامه آگاهی‌فراشناختی $\alpha = 0.8$ و برای پرسشنامه تاب‌آوری $\alpha = 0.75$ به پایایی خوب پرسشنامه‌ها دلالت داشت. همچنین جهت بررسی متغیر موفقیت، دستیابی به حداقل، یک موفقیت علمی و یا ورزشی ملاک قرار گرفت که نتایج به دست آمده از رابطه بین متغیر موفقیت و تاب‌آوری به روش ضریب همبستگی اسپیرمن، نشان از وجود رابطه بین متغیر موفقیت با برخی خرده‌مقیاس‌های متغیر تاب‌آوری داشت. تجزیه و تحلیل حاصل از اجرای پرسشنامه‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه صورت پذیرفت. نتایج حاصل از بررسی ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که خرده‌مقیاس‌های آگاهی‌فراشناختی با خرده‌مقیاس‌های تاب‌آوری رابطه دارند. همچنین نتایج حاصل از رگرسیون نشان داد که خرده‌مقیاس‌های آگاهی‌فراشناختی و متغیر موفقیت می‌توانند از پنج خرده‌مقیاس تاب‌آوری، سه خرده‌مقیاس، تصور از شایستگی‌های فردی، پذیرش مثبت تغییر و رفتارهای ایمن، و خرده‌مقیاس کنترل را پیش‌بینی کنند. در مجموع این پژوهش نشان داد، افرادی که نسبت به مؤلفه‌های یادگیری خود از آگاهی‌فراشناختی برخوردارند و همچنین افرادی که به موفقیت تحصیلی یا ورزشی دست یافته‌اند از تاب‌آوری بهتری برخوردارند.

واژه‌های کلیدی: فراشناخت، آگاهی‌فراشناختی، تاب‌آوری، موفقیت تحصیلی

بررسی اثربخشی آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر اهمال کاری تحصیلی در دانش‌آموزان دارای استرس تحصیلی

ویدا شهدادیان ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی مثبت‌گرا، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ناین، اصفهان، ایران

sahafinovin@yahoo.com

چکیده

جامعه و به طور ویژه نظام آموزش و پرورش به رشد و تکامل موفقیت آمیز دانش‌آموز و جایگاه او در جامعه علاقمند و نسبت به آن نگران است و انتظار دارد دانش‌آموزان در جوانب گوناگون و درک سبب مهارت‌ها و توانایی‌ها آن چنان که باید پی شرف و تعالی یابند. هدف از پژوهش بررسی، اثربخشی آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر اهمال کاری تحصیلی در عملکرد دانش‌آموزان دارای استرس تحصیلی بود. این پژوهش از نوع شبه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری دانش‌آموزان دوره‌ی اول مقطع متوسطه‌ی دارای استرس تحصیلی منطقه ۶ تهران بود. نمونه از بین مدارس منطقه ۶ تهران، در ابتدا ۴ مدرسه پسرانه و ۴ مدرسه دخترانه به روش نمونه‌گیری تصادفی منظم انتخاب شد و سپس از هر مدرسه دو کلاس به تصادف انتخاب شد. پس از تکمیل پرسشنامه استرس تحصیلی آنگ و هوان (۲۰۰۶)، ۴۰ دانش‌آموز دارای استرس انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی در ۸ جلسه‌ی ۹۰ دقیقه‌ای بر گروه آزمایش انجام گرفت و سپس پرسشنامه اهمال‌کاری تحصیلی نسخه دانش‌آموز سولومون و راثیلوم (۱۹۸۴) تکمیل شد. نتایج نشان داد آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر نمرات استرس تحصیلی، اهمال‌کاری شرکت‌کنندگان در پس‌آزمون گروه آزمایشی تأثیر داشته است. بر اساس یافته‌های پژوهش، درمان کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی اثرات ملموسی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارای استرس تحصیلی داشته بنابراین می‌توان این درمان را در مدارس برای ارتقای عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بکاربرد.

واژه‌های کلیدی: اثربخشی آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی؛ اهمال

کاری تحصیلی؛ استرس تحصیلی؛ دانش‌آموزان

رابطه هیجان‌های تحصیلی مثبت و منفی با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان

علی شیخ‌الاسلامی^۱✉، علی رضایی شریف^۱، سیده نغمه ترابی پشت‌مخی^۲

۱. دانشیار روان‌شناسی تربیتی، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

a_sheikholslami@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین هیجان‌های تحصیلی مثبت و منفی با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان انجام گرفت. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر رشت در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ تشکیل می‌دادند که از میان آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای، تعداد ۱۷۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند که در نهایت پرسشنامه ۱۵۰ دانش‌آموز، کامل و قابل تحلیل بود. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه هیجان‌های تحصیلی (بیشرفت) پکران، گوئنز، تیتز و پری (۲۰۰۲) و پرسشنامه پیوند با مدرسه رضایی شریف، حجازی، قاضی طباطبائی و اژه‌ای (۱۳۹۳) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین هیجان‌های تحصیلی مثبت با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان رابطه مثبت معناداری و بین هیجان‌های تحصیلی منفی با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان رابطه منفی معناداری وجود دارد. همچنین، نتایج تحلیل رگرسیون آشکار کرد که هیجان‌های تحصیلی مثبت و منفی، پیوند با مدرسه دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کنند ($P < 0.01$). بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که هیجان‌های تحصیلی مثبت و منفی از متغیرهای مرتبط با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان هستند که نیازمند توجه و برنامه‌ریزی می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: هیجان‌های تحصیلی مثبت، هیجان‌های تحصیلی منفی، پیوند با مدرسه.

پیش‌بینی پیوند با مدرسه دانش‌آموزان بر اساس مؤلفه‌های خوش‌بینی تحصیلی (احساس هویت نسبت به مدرسه، اعتماد به معلمان و تأکید تحصیلی)

علی شیخ‌الاسلامی^۱✉، علی رضایی شریف^۱، سیده نغمه ترابی پشت‌مخی^۲

۱. دانشیار روان‌شناسی تربیتی، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

a_sheikholslami@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی پیوند با مدرسه دانش‌آموزان بر اساس مؤلفه‌های خوش‌بینی تحصیلی (احساس هویت نسبت به مدرسه، اعتماد به معلمان و تأکید تحصیلی) انجام گرفت. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر رشت در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ تشکیل می‌دادند که از میان آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای، تعداد ۱۷۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند که در نهایت پرسشنامه ۱۵۰ دانش‌آموز، کامل و قابل تحلیل بود. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه پیوند با مدرسه رضایی شریف، حجازی، قاضی طباطبائی و اژه‌ای (۱۳۹۳) و پرسشنامه خوش‌بینی تحصیلی اسپچن-موران، بانکول، میچل و مور (۲۰۱۳) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین مؤلفه‌های خوش‌بینی تحصیلی (احساس هویت نسبت به مدرسه، اعتماد به معلمان و تأکید تحصیلی) با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. همچنین، نتایج آشکار کرد که مؤلفه‌های خوش‌بینی تحصیلی (احساس هویت نسبت به مدرسه، اعتماد به معلمان و تأکید تحصیلی)، پیوند با مدرسه دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کنند. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که مؤلفه‌های خوش‌بینی تحصیلی (احساس هویت نسبت به مدرسه، اعتماد به معلمان و تأکید تحصیلی) از متغیرهای مرتبط با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان هستند که نیازمند توجه و برنامه‌ریزی می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: پیوند با مدرسه، خوش‌بینی تحصیلی، احساس هویت نسبت به

مدرسه، اعتماد به معلمان، تأکید تحصیلی

نقش مؤلفه‌های ادراک از محیط کلاس (علاقه، انتخاب، چالش و لذت) در پیش‌بینی پیوند با مدرسه دانش‌آموزان

علی شیخ‌الاسلامی[✉]،^۱ علی رضایی شریف^۱، سیده نغمه ترابی پشت‌مخی^۲

۱. دانشیار روان‌شناسی تربیتی، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

a_sheikholslamy@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش مؤلفه‌های ادراک از محیط کلاس (علاقه، انتخاب، چالش و لذت) در پیش‌بینی پیوند با مدرسه دانش‌آموزان انجام گرفت. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر رشت در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ تشکیل می‌دادند که از میان آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای، تعداد ۱۷۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند که در نهایت پرسشنامه ۱۵۰ دانش‌آموز، کامل و قابل تحلیل بود. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه ادراک از محیط کلاس جنتری، گابل و ریزا (۲۰۰۲) و پرسشنامه پیوند با مدرسه رضایی شریف، حجازی، قاضی طباطبائی و اژه‌ای (۱۳۹۳) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین مؤلفه‌های ادراک از محیط کلاس (علاقه، انتخاب، چالش و لذت) با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. همچنین، نتایج تحلیل رگرسیون آشکار کرد که از بین مؤلفه‌های ادراک از محیط کلاس (علاقه، انتخاب، چالش و لذت)، مؤلفه علاقه و لذت، پیوند با مدرسه دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کنند. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که مؤلفه‌های ادراک از محیط کلاس (علاقه، انتخاب، چالش و لذت) از متغیرهای مرتبط با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان هستند که نیازمند توجه و برنامه‌ریزی می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: ادراک از محیط کلاس، علاقه، انتخاب، چالش، لذت، پیوند با مدرسه.

بررسی تأثیر جداگانه تفکر و رسانه تصویری بر روی کاهش خشونت کودکان و دانش‌آموزان

سمیرا شیخی^۱، عباس حبیب زاده^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه قم، قم، ایران

۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه قم، قم، ایران

sheikhi.teacher72@yahoo.com

چکیده

خشونت و پرخاشگری، در میان کودکان و دانش‌آموزان، به سبب آثار فردی و اجتماعی‌اش توجه بسیاری از روان‌شناسان و جامعه‌شناسان را به خود جلب کرده است. در شرایط کنونی جامعه و با گسترش بیماری، علاوه بر خانواده، رسانه و مدرسه مهم‌ترین نهاد برای پرورش مهارت‌های اجتماعی کودکان است. در این مقاله، آموزه‌های اسلامی و عمومی پیرامون تفکر و رسانه مبنا قرار داده شده است و سپس با نظرات اندیشمندان دیگر مورد مقایسه قرار گرفته است و در آخر پیرامون کاهش خشونت نکات لازم مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین از سوی دیگر به بررسی نقش رسانه پرداخته شده است. با بررسی ارزش‌ها در کودکان و دانش‌آموزان اینگونه استنباط می‌شود که ایجاد فضایی دوستانه و تفکر برانگیز، که در آن گوش دادن به سخن کودکان ارزش محسوب می‌شود و منجر به ارتقای قدرت استدلال و داوری کودک می‌شود و می‌تواند در پیشگیری از پرخاشگری بسیار کارساز باشد. مبدعان برنامه "فلسفه برای کودکان" بر این باورند که پرورش قدرت تمییز، داوری، و استدلال ورزی، که مبتنی بر تفکر منطقی است، باید از دوران کودکی و با شروع زندگی اجتماعی کودک آغاز شود. سپس با استناد به تحقیقات انجام شده در سایر کشورها رسانه موفق و مؤثر و اثرات مثبت و منفی آن را مورد بررسی قرار داده شده است. مزایا و معایب استفاده از اینترنت و نقش رسانه در آموزش خانواده مطالبی است که در ادامه مورد بحث قرار گرفته است و در پایان نیز راهبردهایی جهت آموزش صحیح خانواده از طریق رسانه ذکر گردید.

واژه‌های کلیدی: پرخاشگری، فلسفه برای کودکان، رسانه تصویری، آموزش خانواده

نقش انواع روش‌های بازی درمانی بر بهبود مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص

عارفه شیرغلامی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره توانبخشی، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد

shirgholami1375@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مروری بر نقش انواع روش‌های بازی درمانی بر بهبود مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص انجام شد. روش پژوهش از نوع اسنادی-کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش پس از تعریف اختلال یادگیری خاص به تشریح مشکلات دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص در حوزه مهارت‌های اجتماعی پرداخته شد و پس آن به بررسی نقش انواع روش‌های بازی درمانی بر بهبود مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص پرداخته شد. با توجه به نتایج این پژوهش انواع روش‌های بازی درمانی بر بهبود مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص نقش موثری دارد. از این رو درمان‌گران می‌توانند از طریق انواع روش‌های بازی درمانی مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص را در مراکز بهبود بخشند.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری خاص، بازی درمانی، مهارت‌های اجتماعی

واقعیت افزوده. آموزشی مؤثر در مدارس (یک مطالعه مروری)

✉ عارفه شیرغلامی

دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره توانبخشی، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد

shirgholami1375@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مروری بر نقش واقعیت افزوده، در مدارس انجام شد. روش پژوهش از نوع اسنادی-کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش پس از تعریف واقعیت افزوده به تشریح ویژگی‌های واقعیت افزوده و پیامدهای مثبت واقعیت افزوده در یادگیری آموز شگامی پرداخته شد و پس آن به پیمایش‌های داخلی و خارجی در این زمینه پرداخته شد. با توجه به نتایج این پژوهش واقعیت افزوده، آموزشی مؤثر در مدارس است. از این رو معلمان می‌توانند در مدارس استفاده از واقعیت افزوده در آموزش مباحث درسی بهره‌گیرند.

واژه‌های کلیدی: آموزش، واقعیت افزوده. مدارس

اثربخشی گروه درمانی شناختی مبتنی بر ذهن آگاهی بر اضطراب اجتماعی نوجوانان بی سرپرست

نجمه صابر^۱، محمد جواد اصغری ابراهیم آباد^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

N.Saber67@gmail.com

چکیده

اضطراب اجتماعی یکی از شایع‌ترین اختلالات در بین نوجوانان به‌ویژه کودکان و نوجوانان بی سرپرست بوده است. درمان‌های بسیاری برای درمان این اختلال امروزه رایج و تجربه شده می‌باشند که در این میان شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی، درمانی است که با دیدگاه متفاوتی به این مسائل و مشکلات می‌نگرد. از این رو، هدف پژوهش حاضر بررسی اثر بخشی گروه درمانی شناختی مبتنی بر ذهن آگاهی روی اضطراب اجتماعی نوجوانان بی سرپرست شهر مشهد بود. روش این پژوهش شبه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. به این منظور، تعداد ۳۰ نوجوان دختر که در مراکز نگهداری از کودکان و نوجوانان بی سرپرست بسر می‌بردند، با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند و به صورت تصادفی در دو گروه شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی و کنترل گماشته شدند. از مقیاس اضطراب اجتماعی واتسون و فرند در دو مقطع پیش‌آزمون و پس‌آزمون برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. افراد گروه آزمایش در ۸ جلسه درمان ۹۰ دقیقه‌ای شرکت کردند و افراد گروه کنترل هیچ درمانی را دریافت نکردند. برای تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که بین گروه آزمایشی و گروه کنترل از نظر اثربخشی درمان تفاوت معناداری وجود دارد و شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی باعث کاهش اضطراب اجتماعی نوجوانان شده است. براساس نتایج پژوهش حاضر می‌توان گفت که شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی یک درمان مؤثر برای کاهش اضطراب اجتماعی نوجوانان بوده است و در کلینیک‌های روان‌شناسی می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: اضطراب اجتماعی، شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی،

نوجوانان بی سرپرست

آموزش زودهنگام ضرورتی در آموزش فراگیر

نیما صادقزاده بلیل ✉

دانشجوی کارشناسی رشته علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس علامه طباطبائی، اردبیل، ایران

Nimasadeghzadehbilil@gmail.com

چکیده

تحول و ترقی در آموزش و پرورش و زندگی جوامع امروزی به شدت تحت تأثیر آموزش است به گونه‌ای که قدرت هر کشور به علوم فراگرفته شده افراد از جوانب اقتصادی، سیاسی و فرهنگی وابسته است. همچنین برطرف کردن نیازهای مورد نظر افراد در حیطه‌های مختلف نیازمند آموزش زودهنگام است. هدف از این پژوهش آشنایی با تعریف آموزش زودهنگام و شناسایی عوامل مؤثر در آموزش زودهنگام جهت ارائه چهارچوب‌های اساسی در آموزش زودهنگام بوده است. روش این پژوهش به صورت کتابخانه‌ای، فیش برداری و بررسی اطلاعات است. محتوای پژوهش در چهار محور ارائه شده است. در محور اول پس از تعریف آموزش زودهنگام عوامل مؤثر در آموزش زودهنگام بیان شده است. سپس در محور دوم با اتکا بر سند تحول بنیادین حدود و چهارچوب آموزش زودهنگام بیان شده است. در محور سوم دیدگاه روان‌شناسی و ساخت شناختی مهم شناخته شده است و در محور چهارم انواع آموزش زودهنگام بررسی شده است. با توجه به مطالب ارائه شده آموزش زودهنگام نیازمند توجه بسیار جدی در آموزش و پرورش است زیرا هر نیازی، پیش‌نیازی دارد که اگر به درستی محقق شود می‌توانیم پیشرفت‌های اساسی را در افراد شاهد باشیم. در نتیجه آموزش‌های زودهنگام ابتدا نیازمند آشنایی با ماهیت آموزش زودهنگام و شناخت عوامل مؤثر در آموزش زودهنگام و ارائه چهارچوب‌های آموزشی بر اساس سند تحول بنیادین است سپس با اتکا به مطالب روان‌شناسی و ساخت شناختی (معنادار کردن یادگیری بر اساس هرم ساخت شناختی آزوبل) و شناخت انواع آموزش‌های زودهنگام است تا نیازهای مهم افراد و جامعه جهت پیشرفت همه جانبه فراهم گردد.

واژه‌های کلیدی: آموزش، زودهنگام، فراگیر، ضرورت

بررسی و بهبود مشکلات دانش‌آموزان در درس املاء

علیرضا صادقی نیا^۱، ساناز زاهدی^۲

۱. استادیار، گروه علوم تربیتی، پردیس زینبیه، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی، علوم تربیتی، پردیس زینبیه، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

alirezasadeghinia@gmail.com

چکیده

اقدام پژوهی حاضر به منظور بهبود بخشیدن به مشکلات دانش‌آموز پایه دوم ابتدایی در درس املاء فارسی انجام شد. با هدف شناخت بهتر مسئله، با معلم سال دوم ابتدایی و معلم سال اول ابتدایی دانش‌آموز مصاحبه شد. همچنین دفتر املائی دانش‌آموز و سایر دست‌نوشته‌های او مورد بررسی قرار گرفت. بررسی دفتر املائی دانش‌آموز نشان داد که در املاهای متعدد برخی کلمات را به طور متوالی اشتباه نوشته است. در مجموع بررسی‌های اولیه نشان داد که او در حافظه دیداری و تمیز دیداری مشکل دارد و برخی حروف را به اشتباه به جای حرف دیگری می‌نویسد و مسئله او اختلال در دیکته نویسی است. پس از شناسایی مسئله و گردآوری شواهد نوع اول، راه حل‌های متنوعی جهت کاهش ضعف املائی دانش‌آموز با همکاری معلم و والدین در مدرسه و خانه اجرا شد. شواهد نوع دوم اثربخشی روش‌های به کار گرفته شده را در بهبود مهارت‌های نوشتاری دانش‌آموز تأیید کرد. بررسی تفاوت‌ها و شباهت‌های تصاویر دارای تضاد و تشابه توسط دانش‌آموز به افزایش دقت دانش‌آموز کمک کرد. راهکارهایی که برای تشخیص نشانه (ه) توسط دانش‌آموز در هنگام نوشتن استفاده شد مفید بود. دیکته گفتن دانش‌آموز به والدین جزء بهترین راهکارهایی بود که با همکاری والدین برای تقویت مهارت املائی دانش‌آموزان مفید واقع شده بود. در مجموع، تجربیات حاصل از این اقدام پژوهی نشان داد که به کار بردن روش‌های متنوع می‌تواند به بهبود حل مسئله مهارت‌های نوشتاری دانش‌آموزان ابتدایی در درس املا کمک کند.

واژه‌های کلیدی: اقدام پژوهی، اختلال یادگیری، اختلال دیکته نویسی

تأثیر بازی‌های فکری و آموزش مهارت‌های اجتماعی در کاهش آسیب‌های اجتماعی و ارتقای شادی و نشاط اجتماعی

الهه صالح طریق^۱، آرزو مرادی نسب^۲، شکوفه همتی^۳، احمد فخاریان^۴

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات تهران

۲. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه پیام نور گرمسار

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره تحصیلی، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن

elahe.salehtarigh@gmail.com

چکیده

بازی کردن یک فعالیت دائمی و سازمان یافته است که بر اساس هوش و انگیزه کودک انجام می‌شود (گابارد، ۲۰۱۶). کودکان از طریق بازی احساسات، ناکامی‌ها و اضطراب‌های خود را بیان می‌دارد. فعالیت بازی در واقع تلاش کودک برای کنار آمدن با محیط است که از این طریق او خود را می‌یابد و دنیا را درک می‌کند (لورا برگ، ۲۰۱۱). ریشه‌ی اغلب آسیب‌پذیری‌های اجتماعی دانش‌آموزان را باید در عدم آشنایی کافی آن‌ها با مهارت‌های اجتماعی دانست؛ به طوری که نقطه‌ی کوری در رشد شخصیت دلخواه و اجتماعی جوانان وجود دارد و آن این است که متأسفانه جوانان امروز خود را ن‌شناخته‌اند و به توان و قدرت فراوان خود باور ندارند، به علاوه از شرایط و موقعیت اجتماعی خود آگاهی ندارند. مع الوصف بررسی نقش آموزش مهارت‌های اجتماعی در کاهش آسیب‌های اجتماعی در مدارس ضروری است. جامعه آماری این طرح کودکان و نوجوانان ۷ تا ۱۰ سال شهر سمنان را در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ شامل می‌شود. پژوهش حاضر از نوع نیمه‌تجربی است. که در آن اثر بازی‌های فکری بر روی کاهش آسیب‌های اجتماعی و افزایش شادی و نشاط اجتماعی را بررسی نموده‌ایم. نمونه مورد نظر پژوهش ما ۱۰۰ نفر بوده است که به صورت نمونه‌گیری در دسترس بوده است. جهت گردآوری اطلاعات اولیه آزمودنی‌ها پرسشنامه ویژگی‌های فردی و پرسشنامه خودکارآمدی ارائه شد. چون تحقیق حاضر شامل دو گروه کنترل و آزمایش بوده است، بنابراین از آزمون تحلیل کواریانس با تکرار سنجش جهت بررسی تفاوت بین دو گروه همچنین جهت تجانس واریانس از آماره لون استفاده شد.

واژه‌های کلیدی: بازی‌های فکری، آموزش مهارت‌های اجتماعی، آسیب‌های

اجتماعی، شادی و نشاط اجتماعی

تأثیر آموزش خلاقیت درمانی بر میزان خودکارآمدی در دانش‌آموزان پسر

داود صالحی^۱✉، افسانه زمانی مقدم^۲، عبدالرحیم نوه ابراهیم^۳

۱. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات / آموزش و پرورش، تهران، ایران
۲. دانشیار، گروه مدیریت و اقتصاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران
۳. استاد، گروه مدیریت و اقتصاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

davoud_salehi@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش خلاقیت درمانی بر میزان خودکارآمدی در دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه منطقه ۳ تهران انجام شد. طرح پژوهش حاضر نیمه آز مایشی، از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش را کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه منطقه سه شهر تهران در سال ۹۷-۱۳۹۶ تشکیل دادند که از میان آن‌ها ۳۰ نفر به صورت داوطلب و در دسترس انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز از طریق پرسشنامه خودکارآمدی جمع‌آوری شد. سپس آزمودنی‌ها به طور تصادفی به دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) تقسیم شدند. گروه آزمایش به مدت ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای تحت آموزش خلاقیت درمانی قرار گرفت و پس از آن از گروه‌های آزمایش و کنترل، پس‌آزمون به عمل آمد. برای تحلیل داده‌های حاصل از پژوهش، از روش تحلیل کواریانس چند متغیره (مانکووا) استفاده شد. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که آموزش خلاقیت درمانی بر میزان خودکارآمدی در دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه مؤثر است. آموزش خلاقیت باعث افزایش میزان خودکارآمدی در دانش‌آموزان می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: خلاقیت درمانی، خودکارآمدی، دانش‌آموزان پسر، شهر تهران

تأثیر قصه درمانی بر کاهش انزوای اجتماعی دانش‌آموزان دختر

میترا صحبتی ✉

کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه علمی - کاربردی، واحد بهزیستی زنجان

Saanaay88@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر قصه درمانی بر کاهش انزوای اجتماعی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی انجام شد. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم مقطع ابتدایی شهر زنجان در نیم سال سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بودند. به روش نمونه‌گیری هدفمند ۳۰ نفر دانش‌آموز دختر پایه چهارم که در پرسشنامه انزوای اجتماعی نمره بالاتری کسب کردند، به عنوان نمونه پژوهش انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه کنترل (۱۵ نفر) و گروه آزمایش (۱۵ نفر) گمارش شدند. افراد گروه آزمایش در ۱۰ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای (هر هفته دو جلسه) پروتکل قصه درمانی را دریافت کردند؛ گروه کنترل در لیست انتظار قرار گرفت. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه انزوای اجتماعی راسل و همکاران (۱۹۸۰)، استفاده شد. یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که با کنترل اثر پیش‌آزمون، بین میانگین نمرات پس‌آزمون افراد گروه‌های آزمایش و کنترل در متغیر انزوای اجتماعی، تفاوت معناداری وجود داشت. با توجه به نتایج این پژوهش پیشنهاد می‌شود تا مشاوران و روان‌شناسان از قصه درمانی به عنوان مداخله‌ای سودمند در جهت کاهش انزوای اجتماعی دانش‌آموزان، بهره ببرند.

واژه‌های کلیدی: قصه درمانی، انزوای اجتماعی، دانش‌آموزان

بررسی تأثیر بازی درمانی بر کاهش پرخاشگری دانش‌آموزان دختر

میترا صحبتی ✉

کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه علمی - کاربردی، واحد بهزیستی زنجان

Saanaay88@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر بازی درمانی بر کاهش پرخاشگری دانش‌آموزان دختر پایه اول ابتدایی انجام شد. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان دختر پایه اول مقطع ابتدایی شهر زنجان در نیم سال سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بودند. به روش نمونه‌گیری هدفمند ۳۰ نفر دانش‌آموز دختر پایه اول که به تشخیص مادرانشان در آزمون پرخاشگری نمره بالاتری کسب کردند، به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه کنترل (۱۵ نفر) و گروه آزمایش (۱۵ نفر) گمارش شدند. افراد گروه آزمایش در ۱۰ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای (هر هفته دو جلسه) پروتکل بازی درمانی را دریافت کردند؛ گروه کنترل در لیست انتظار قرار گرفت. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه پرخاشگری ب‌اس و پری (۱۹۹۲)، استفاده شد. یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که با کنترل اثر پیش‌آزمون، بین میانگین نمرات پس‌آزمون افراد گروه‌های آزمایش و کنترل در متغیر پرخاشگری، تفاوت معناداری وجود داشت. با توجه به نتایج این پژوهش پیشنهاد می‌شود تا مشاوران و روان‌شناسان از بازی درمانی به‌عنوان مداخله‌ای سودمند در جهت کاهش پرخاشگری و مشکلات رفتاری دانش‌آموزان، بهره‌برند.

واژه‌های کلیدی: بازی درمانی، پرخاشگری، دانش‌آموزان

تأثیر آموزش مهارت‌های فراشناختی بر سرزندگی تحصیلی و خودتنظیمی دانش‌آموزان

سمیرا صحرای منجیلی ✉

کارشناسی روان‌شناسی عمومی، دانشگاه پیام نور، واحد منجیل، گیلان، ایران

Samirasshraei123@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های فراشناختی بر سرزندگی تحصیلی و خودتنظیمی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی همراه با پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان دختر پایه سوم دوره اول متوسطه شهر زنجان در نیم سال تحصیلی دوم ۹۸-۱۳۹۷ تشکیل دادند. تعداد ۳۰ نفر از آن‌ها روش نمونه‌گیری هدفمند به عنوان نمونه پژوهش انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) گمارش شدند. برنامه آموزشی مهارت‌های فراشناخت در طی ۹ جلسه، ۶۰ دقیقه‌ای (هر هفته ۱ جلسه) به صورت گروهی، بر روی گروه آزمایش اجرا شد؛ در حالی که گروه کنترل در لیست انتظار قرار گرفت. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های سرزندگی تحصیلی و خودتنظیمی، استفاده شد. داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس چندمتغیره مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که با کنترل اثر پیش‌آزمون، بین میانگین نمرات پس‌آزمون افراد گروه‌های آزمایش و گروه کنترل در متغیرهای سرزندگی تحصیلی و خودتنظیمی، تفاوت معناداری وجود داشت. با توجه به نتایج پژوهش می‌توان گفت که آموزش مهارت‌های فراشناختی بر افزایش سرزندگی تحصیلی و خودتنظیمی دانش‌آموزان، مؤثر بود.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های فراشناختی، سرزندگی تحصیلی، خودتنظیمی،

دانش‌آموزان

تدوین روش نوین آموزش زبان انگلیسی و مقایسه اثربخشی آن با روش متداول بر انگیزش و یادگیری زبان انگلیسی

هلن صدیق^۱، رویا کوچک انتظار^۲، پروانه قدسی^۲، خدیجه ابوالمعالی^۳

منصوره شهریاری احمدی^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

۳. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، تهران، ایران

elensedegh@yahoo.com

چکیده

زبان انگلیسی یکی از زبان‌های اصلی است که به طور گسترده در سراسر جهان استفاده می‌شود و در کشور ایران یکی از درس‌های مهم دوران تحصیل محسوب می‌شود که دانش‌آموزان در یادگیری آن در کلاس درس با چالش مواجه هستند. پژوهش حاضر با هدف تدوین روش نوین آموزش زبان انگلیسی و مقایسه اثربخشی آن با روش متداول بر انگیزش و یادگیری زبان انگلیسی در دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه منطقه یک شهر تهران انجام شد. نوع تحقیق کاربردی و با روش ترکیبی که از دو قسمت کیفی و کمی تشکیل شده است؛ در بخش کیفی جهت تدوین یک روش نوین آموزشی با استناد به چارچوب نظری و پیشینه‌های پژوهشی با رویکرد طبقه بندی و روش تحلیل مضمون است و برای تعیین اعتبار و تأیید روایی صوری و محتوایی پروتکل از افراد صاحب نظر و خبره استفاده شده است. در بخش کمی طرح پژوهشی نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون، پس‌آزمون با گروه کنترل است. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر متوسطه اول منطقه یک شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ است که با در نظر گرفتن ملاک‌های ورود به مطالعه از بین آن‌ها تعداد ۵۰ نفر انتخاب گردید و سپس به صورت تصادفی به دو گروه روش نوین (۲۵ نفر) و گروه روش متداول (۲۵ نفر) جایگزین شدند و آموزش روش نوین و متداول در ۱۴ جلسه بر روی هر دو گروه انجام شد. برای گردآوری داده‌ها از آزمون زبان انگلیسی و پرسشنامه انگیزش زبان انگلیسی قربان رودی (۱۳۹۳) و برای تحلیل داده‌ها از تحلیل واریانس درون‌گروهی و برون‌گروهی استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که آموزش به روش نوین زبان انگلیسی نسبت به روش متداول بر انگیزش و یادگیری نسبت به زبان انگلیسی موثرتر بوده است. با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که معلمان و مدرسان زبان انگلیسی می‌توانند از این روش به عنوان تکنیک‌های آموزشی مؤثر در افزایش انگیزش، یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان نسبت به درس زبان انگلیسی استفاده کنند.

واژه‌های کلیدی: آموزش زبان انگلیسی، روش متداول زبان انگلیسی، روش نوین،

انگیزش، یادگیری

نقد و بررسی کتاب‌های علوم اجتماعی دوره دوم متوسطه از منظر شهروند جهانی

شهرزاد صفاری^۱، مرضیه دهقانی^۲

۱. دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه تهران
۲. استادیار دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران

saffari.moshavereh@yahoo.com

چکیده

هدف این پژوهش بررسی کتاب‌های علوم اجتماعی دوره متوسطه دوم بر اساس ویژگی‌های شهروند جهانی است به همین منظور ضمن تحلیل محتوای کتب مذکور از نظرات دبیران نیز استفاده شده است. جامعه مورد بررسی این پژوهش، کتاب‌های علوم اجتماعی دوره متوسطه که دروس هر کتاب تحلیل و برای طبقه‌بندی داده‌ها از آمار توصیفی استفاده شد و فراوانی و درصد فراوانی و میانگین استفاده از مولفه‌ها بررسی و اندازه‌گیری شد و سؤالات تحقیق مورد پاسخگویی قرار گرفت و نتایج زیر حاصل شد: میزان ویژگی‌های شهروند جهانی در کتب علوم اجتماعی مجموعاً در حد متوسط و متوسط به پایین بود و با توجه به میانگین برآورد شده در کتب، مؤلفه (آگاهی از عدالت و برابری) با میانگین ۱۸/۲۵ بیشترین فراوانی را داشت و در مجموع، محتوای کتاب‌های پایه اول و دوم می‌توانند در حد متوسط به دانش‌آموزان در زمینه آگاهی از تنوع و تفاوت‌ها، شناخت توسعه پایدار، توانایی و رعایت احترام به انسان‌ها و سایر موجودات، توانایی همکاری و حل تعارض و دانش مهارت و نگرش دموکراتیک و محتوای کتاب‌های سال سوم و چهارم در حد کم و متوسط به دانش‌آموزان در زمینه عدالت و برابری، توانایی انتقادی عمل نمودن، بحث و گفتگو به صورت کارآمد، احساس هویت و اعتمادبنفس و علاقه و نگرانی به محیط زیست کمک کنند.

واژه‌های کلیدی: کتاب‌های علوم اجتماعی، شهروند جهانی، برنامه درسی، برنامه درسی شهروند جهانی، دوره متوسطه دوم

رابطه بین خودکارآمدی تحصیلی و سبک‌های حل مسئله با اضطراب امتحان

محمد رضا صفاریان طوسی^۱، زهره هادیان بشرویه^۲✉

۱. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، موسسه آموزش عالی کویان، مشهد، ایران

hadian.mohammad90@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین خودکارآمدی تحصیلی و سبک‌های حل مسئله با اضطراب امتحان دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر مشهد بوده است. اضطراب امتحان از مسائلی است که دانش‌آموزان بسیاری با آن دست‌به‌گریبان هستند و عوامل مختلفی بر آن تأثیرگذارند، از جمله خودکارآمدی تحصیلی و سبک حل مسئله دانش‌آموز. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی و کمی است. جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر مشهد در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ بودند که شامل ۳۷+۲۰ دانش‌آموز دختر می‌شدند و با استفاده از جدول کرجسی-مورگان و نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای تعداد ۳۷۷ نفر به‌عنوان نمونه پژوهش در نظر گرفته شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های خودکارآمدی تحصیلی جینگ و مورگان (MJSES) (۱۹۹۸)، پرسشنامه سبک‌های حل مسئله هینر و پترسون (PSI) (۱۹۸۲) و پرسشنامه اضطراب امتحان ابوالقاسمی (TAI) (۱۳۷۵) استفاده شده و پایایی و روایی پرسشنامه‌ها محاسبه شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون پیرسون و رگرسیون چندمتغیره انجام گرفته است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد بین خودکارآمدی تحصیلی و سبک‌های حل مسئله با اضطراب امتحان دانش‌آموزان رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. تأثیر خودکارآمدی تحصیلی روی اضطراب امتحان منفی و تأثیر سبک‌های حل مسئله روی اضطراب امتحان دانش‌آموزان منفی به دست آمد که نشان از تأثیر معکوس خودکارآمدی و سبک حل مسئله روی اضطراب امتحان دارد.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی تحصیلی، سبک‌های حل مسئله، اضطراب امتحان

بررسی رابطه فناوری اطلاعات و ارتباطات با خودکارآمدی و نوآوری دانش‌آموزان (مطالعه موردی: مدارس هوشمند)

مریم صفری بابازیدی ✉

کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی، دانشگاه رازی کرمانشاه

Samaryam266@Gmail.Com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه فناوری اطلاعات و ارتباطات با خودکارآمدی و نوآوری دانش‌آموزان است. پژوهش از نظر هدف کاربردی، از نظر ماهیت توصیفی-پیمایشی و از نظر روش از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان دختر در پایه متوسطه دوم در ۲ مدرسه هوشمندسازی شده دولتی در ناحیه ۳ شهر کرمانشاه بودند. حجم نمونه با استفاده از روش کوکران ۹۲ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شد. روش گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای و روش گردآوری داده‌ها میدانی با به‌کارگیری پرسشنامه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات (سیمون و سلیمان، ۲۰۰۳)، مقیاس خودکارآمدی تحصیلی (پاتریک و همکاران، ۱۹۹۷) و نوآوری دانش‌آموزان (محقق ساخته) است، که روایی و پایایی پرسشنامه‌ها مورد تأیید و محاسبه قرار گرفت. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها آمار توصیفی و آمار استنباطی (همبستگی اسپیرمن) بود. یافته‌ها نشان داد که بین فناوری اطلاعات و ارتباطات با خودکارآمدی و نوآوری دانش‌آموزان ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین بین خودکارآمدی و نوآوری نیز ارتباط مثبت و معناداری وجود داشت. نتایج نشان داد که بین فناوری اطلاعات و ارتباطات با خودکارآمدی و نوآوری دانش‌آموزان ارتباط معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: فناوری اطلاعات و ارتباطات، خودکارآمدی، نوآوری دانش‌آموزان

رابطه خودکارآمدی با اهمال‌کاری تحصیلی: نقش واسطه‌ای ترس از شکست

سونیا صیدی^۱، زهرا هاشمی^۲✉، زهرا نقش^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران
۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران
۳. استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی و مشاوره، دانشگاه تهران، تهران، ایران

z.hashemi@alzahra.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه خودکارآمدی و اهمال‌کاری تحصیلی با نقش واسطه‌ای ترس از شکست در میان دانشجویان بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی، جنوب تهران (شامل ۴۵۰ نفر) بوده که تعداد ۲۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش، پرسش‌نامه‌های خودکارآمدی عمومی شرر، مقیاس ارزیابی اهمال‌کاری سولومون و رات بلوم و پرسش‌نامه ارزیابی ترس از شکست در عملکرد کنونی بود. ابزارها پایایی و روایی مناسبی نشان دادند. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شده است. یافته‌ها اثر مستقیم، مثبت و معنادار ترس از شکست را بر روی اهمال‌کاری تحصیلی نشان دادند. همچنین اثر خودکارآمدی بر ترس از شکست منفی و معنادار و بر اهمال‌کاری تحصیلی نیز منفی و معنادار بود. شاخص‌های برازش مدل نشان دادند که ترس از شکست نقش واسطه‌ای سهمی در رابطه میان خودکارآمدی و اهمال‌کاری تحصیلی دارد. با توجه به یافته‌های نتایج، ارتقای خودکارآمدی دانشجویان می‌تواند با کاهش ترس از شکست زمینه‌ساز کاهش اهمال‌کاری و افت تحصیلی شود.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی، ترس از شکست، اهمال‌کاری تحصیلی

پیش‌بینی و شناسایی عوامل مؤثر بر رضایتمندی تحصیلی دانش‌آموزان با استفاده از الگوریتم یادگیری عمیق

علی صیادی^۱، مهدی حیدرزاده زواردهی^۱✉

۱. کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر گرایش نرم افزار، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران

a.m.researcher2020@gmail.com

چکیده

پیش‌بینی و شناسایی عوامل مؤثر بر رضایتمندی تحصیلی دانش‌آموزان، از طریق الگوریتم یادگیری عمیق، هدف این پژوهش است. این پژوهش با رویکردی کمی و با استفاده از روش پیمایشی انجام گرفته است. جامعه آماری این پژوهش، ۱۷۰ دانش‌آموز پسر مدرسه میزان تهران در مقاطع تحصیلی چهارم الی ششم ابتدایی (نیمسال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸) بوده است. اطلاعات این پژوهش توسط دو پرسش‌نامه انگیزش تحصیلی هارتر و برنامه درسی پنهان گردآوری شده است. بعد از تجزیه و تحلیل آماری این اطلاعات، در مرحله اول پیش‌پردازش داده‌ها بر روی اطلاعات انجام و سپس در مرحله دوم با استفاده از الگوریتم یادگیری عمیق میزان رضایتمندی دانش‌آموزان پیش‌بینی شد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که الگوریتم یادگیری عمیق، با دقت $\frac{4}{3}$ درصد (۹۶/۴ درصد) نسبت به الگوریتم ماشین بردار پشتیبان (SVM) بهتر می‌تواند ویژگی مؤثر بر رضایتمندی دانش‌آموزان (برنامه درسی پنهان) را شناسایی و پیش‌بینی کند. یکی از بااهمیت‌ترین هدف‌های یک سیستم آموزشی، فراهم نمودن عواملی است که بر رضایتمندی تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر باشد. به طور کلی در این مطالعه توانستیم با دقت قابل توجهی میزان رضایتمندی تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنیم. در آخر شایان ذکر است که مدیران آموزش می‌توانند با به کارگیری نکات مثبت و برجسته این سیستم آموزشی رضایتمندی تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی را افزایش دهند.

واژه‌های کلیدی: پیش‌بینی رضایتمندی تحصیلی، الگوریتم یادگیری عمیق،

الگوریتم ماشین بردار

اثربخشی مهارت‌های ارتباطی بر تعارض والد - نوجوان

فاطمه ضیایی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

mona1375.235@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر تعارض والد - نوجوان در نوجوانان پسر شهر تهران انجام شد. روش این پژوهش آزمایشی و طرح پژوهش از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بوده و جامعه آماری دانش‌آموزان پسر ۱۵ تا ۱۸ ساله را شامل می‌شد که در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ در مدارس منطقه ۱۲ تهران مشغول به تحصیل بوده‌اند. نمونه این پژوهش شامل ۴۰ دانش‌آموز است که به‌طور تصادفی انتخاب و در دو گروه آزمایش و گواه (۱۵ نفر برای هر گروه) جایگزین شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه رفتار تعارض را بین و فاستر بود. برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی طی ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای بر روی گروه آزمایش اجرا شد. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده، علاوه بر آمار توصیفی از آمار استنباطی مانند آزمون تحلیل کواریانس استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین دو گروه آزمایش و گواه از لحاظ تعارض والد - نوجوان تفاوت معنی‌دار وجود دارد. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها حاکی از آن است که آموزش مهارت‌های ارتباطی باعث کاهش تعارض والد - نوجوان ($\pm 4\%$ اندازه اثر) در دانش‌آموزان گروه آزمایش در مقایسه با گروه گواه شده است. از این رو این پژوهش پیشنهاد می‌کند که بر آموزش مهارت‌های ارتباطی به دانش‌آموزان تأکید شود و با آموزش این مهارت‌ها رابطه بین والدین و نوجوانان بهبود پیدا کند و بسیاری از مسائل و مشکلات مربوط به رابطه والد نوجوان از بین برود.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های ارتباطی، تعارض، والد - نوجوان، دانش‌آموزان

بررسی نقش علوم رفتاری در طراحی محیط‌های آموزشی ابتدایی دختران

طناز طالبی ✉

کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین، ایران

Tannaz.talebie@yahoo.com

چکیده

کودکان حساس‌ترین و تأثیر پذیرترین گروه سنی جامعه را تشکیل می‌دهند و توجه به نیازهای آن‌ها در همه‌ی سطوح، از بایدهای یک جامعه خواهان پیشرفت و ترقی بوده است. توجه به ویژگی‌های روحی و جسمی کودکان و الگوهای رفتاری آن‌ها در طراحی محیط‌های آموزشی و عوامل کالبدی موجود، می‌تواند به یادگیری کودکان و بروز استعدادها و در نهایت به رشد و شکوفایی آن‌ها کمک کند. یکی از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین محیط‌ها در شکل‌گیری جوامع محیط‌های آموزشی بوده است. ایجاد محیط‌های آموزشی مرتبط با فعالیت‌های دانش‌آموزان، یکی از ملزومات اصلاح کالبد مدارس است. مدارسی که دارای شرایط مناسب برای رشد کودکان از نظر ذهنی، روحی و اجتماعی باشد و دستیابی به این مهم با در نظر گرفتن الگوهای رفتاری آن‌ها در طراحی کالبد مدرسه ممکن می‌شود. از این‌رو طراحی مدارس با توجه به نیازهای کودکان بین ۶-۱۲ سال از اهمیتی ویژه برخوردار است. در این مقاله سعی شده است تا به بعضی از الگوهای طراحی مدارس که می‌تواند در جهت افزایش پاسخ‌گویی محیط به الگوهای رفتاری کودکان مؤثر واقع شود دست یافت. روش تحقیق در این بررسی از نوع توصیفی-تحلیلی است. برای گردآوری اطلاعات از مطالعات کتابخانه‌ای بهره‌برده شده است. نتیجه این پژوهش، تبیین الگوهای طراحی مدارس ابتدایی ویژه دختران متناسب با نیازهای رفتاری آنان بوده است.

واژه‌های کلیدی: علوم رفتاری، الگوی رفتاری، طراحی محیط، آموزش ابتدایی

دختران

واقعیت افزوده: فناوری در خدمت آموزش و یادگیری

زهرا طالبی^۱✉، اسماعیل جعفری^۲، مرتضی رضایی زاده^۲، وحید صادقی فیروزآبادی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۲. استادیار، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، گروه آموزش عالی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

zahratalebi 73@gmail.com

چکیده

بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در آموزش و یادگیری همواره یکی از دغدغه‌های اصلی نظام آموزشی است. گسترش روز افزون فناوری موجب تغییرات همه‌جانبه به خصوص در آموزش شده است. در این زمینه واقعیت افزوده یکی از فناوری‌های مهم آموزشی است. واقعیت افزوده تعاملی بین دنیای واقعی و اشیاء مجازی ایجاد می‌کند، که این تعامل موجب شکل‌گیری پلی بین ابزارهای آموزشی سنتی و فناوری می‌گردد و همین امر می‌تواند بر عملکرد دانش‌آموزان مؤثر باشد. هدف اصلی این پژوهش بررسی اهمیت کاربرد فناوری واقعیت افزوده در حیطه آموزش و یادگیری است. لذا برای رسیدن به این هدف در این زمینه مطالعات و منابع داخلی و خارجی مرتبط با تاریخچه، مفاهیم، انواع واقعیت افزوده و مزایا و معایب استفاده از آن در حیطه آموزش و یادگیری، با استفاده از فرمهای فیش برداری گرد آورده شده و به شیوه کیفی به ارائه یافته‌های پژوهش، پرداخته شد. یافته‌های این پژوهش، ضمن پرداختن به این مسائل، می‌تواند پیامد مهمی برای ذی‌نفعان یادگیری در خصوص تأثیر واقعیت افزوده به‌عنوان یک ابزار آموزشی و تعاملی در آموزش و یادگیری داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: واقعیت افزوده، آموزش، یادگیری

تبیین مفهوم انعطاف‌پذیری در مدارس تهران با مطالعه تطبیقی مدارس سنتی تا معاصر (نمونه‌های موردی: مدرسه‌های مروی، دارالفنون و البرز)

سارا طاهرسیما ✉

استادیار، گروه معماری، واحد تهران شرق، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

sa_tahersima@yahoo.com

چکیده

از نظر روان‌شناسان، افراد انعطاف‌پذیر، افراد رشدیافته‌تری بوده و در برابر تغییرات، واکنش مناسب‌تری دارند. از جمله عوامل تأثیرگذار بر واکنش‌های انسان در وضعیت‌های اجتماعی، متغیرهای محیطی هستند و مهمترین موضوع در ادبیات انعطاف‌پذیری اجتماعی - محیطی در رابطه با یادگیری، نقش مهم آن در ایجاد توانایی سازگاری است. فضاهای آموزشی باید بتوانند بر اساس تنوع رفتارهای اجتماعی دانش‌آموز جوابگوی نیازهای انعطاف‌پذیر و پایداری در طول زمان باشند. هدف از این پژوهش، ارزیابی کیفیت انعطاف‌پذیری و مؤلفه‌های آن در مدارس تهران از دوره قاجار تا کنون است. به این منظور، بر اساس الگوی پیشنهادی علی‌رضا عینی‌فر در تحلیل انعطاف‌پذیری، مؤلفه‌های: «تنوع‌پذیری» (چندعملکردی)، «تطبیق‌پذیری» (جا به جایی فصلی و روزانه) و «تغییرپذیری» (تفکیک و تجمیع) در نمونه‌های موردی از مدارس تهران از دوره قاجار تا کنون مورد ارزیابی و مقایسه تطبیقی قرار گرفته است. نمونه‌های موردی به این شرح انتخاب شدند: مدرسه مروی، نمونه‌ای از مدارس سنتی (دوره قاجار)، دارالفنون به‌عنوان اولین بنای آموزشی به سبک نوین (دوره قاجار) و البرز به‌عنوان شاخص تحولات مدارس جدید در ایران (دوره پهلوی). روش تحقیق، توصیفی - تحلیلی مبتنی بر تحلیل محتوا است و روش جمع‌آوری اطلاعات از نوع کتابخانه‌ای و بررسی میدانی است. بررسی‌ها نشان دادند: در مدارس سنتی تهران، تنوع‌پذیری، تغییرپذیری و تطبیق‌پذیری مورد نظر بوده است. در مدارس نوین آغازین، تطبیق‌پذیری دیده می‌شود، تغییرپذیری کاهش یافته و تنوع‌پذیری، کاهش محسوسی پیدا کرده است. در مدارس دوره پهلوی، تنوع‌پذیری به حد بسیار کمی رسیده است، تطبیق‌پذیری و تغییرپذیری دیده نمی‌شود و در ادامه، مدارس کنونی، هم از مؤلفه‌های انعطاف‌پذیری به دور هستند.

واژه‌های کلیدی: انعطاف‌پذیری، تطبیق‌پذیری، مدرسه، تغییرپذیری، تنوع‌پذیری

تبیین نقش آموزشی فضاهای ارتباطی انعطاف پذیر در مدارس

سارا طاهرسیما ✉

استادیار، گروه معماری، واحد تهران شرق، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

sa_tahersima@yahoo.com

چکیده

در خلق فضای معماری برای کودکان، طراحی فضاهای ارتباط دهنده و فضاهای مکث به اندازه فضاهای اصلی، مهم هستند. فضاهایی مانند: پله، صفه، راهرو، فضای انتظار، ویدها، فضای تقسیم، فضای ورودی و غیره، جایی برای انجام تجربیات مختلف به صورت آزادانه و رها از قید و بندهای داخل کلاس به شمار می‌روند. مطالعه تئوری‌های آموزشی نشان از توجه آموزش دهندگان کودک به آموزش‌های خارج از محیط کلاس در کنار آموزش‌های داخل کلاس دارد. این پژوهش با مطرح کردن پرسش «فضاهای ارتباطی یک مدرسه، چگونه می‌تواند نقش و عملکردی آموزشی ایفا نماید؟» به دنبال بیان اهمیت و نقش فضای ارتباطی در ارتقای یادگیری، تعاملات و رفتار دانش‌آموزان است. روش تحقیق به صورت توصیفی-تحلیلی و شیوه جمع‌آوری اطلاعات، کتابخانه‌ای است. همه دانش‌آموزان به شیوه یکسان یاد نمی‌گیرند. شیوه‌هایی مثل: یادگیری مبتنی بر پروژه، گروه‌های کوچک، تدریس به صورت گروه‌های دوتایی و یا مطالعه فردی، برای افراد مختلف، تأثیر متفاوتی دارد. نتایج بررسی نشان داد: آموزش‌های خارج از محیط کلاس دربرگیرنده سه فاکتور فعالیتهای خارج از محیط کلاس، آموزش‌های محیطی و رشد شخصی و اجتماعی است که فضاهای ارتباط دهنده با انعطاف‌پذیری بیشتر، می‌تواند با ایجاد سلسله‌مراتبی از فضاها، فعالیت‌های متنوع و گوناگونی نظیر فضاهای گفت و گو، گوشه‌های نشستن، ایستگاه‌های کوچک کاری، کمدهای فردی، نمایش کارها، کارگاه‌ها و ... پیکربندی بی‌انتهایی از فضاها و فعالیت‌ها را امکان‌پذیر کند.

واژه‌های کلیدی: فضای ارتباطی، انعطاف‌پذیری، ارتقای یادگیری، ارتباط درون

و بیرون، چشم انداز

از مبلمان انعطاف پذیر تا فضای آموزشی انعطاف پذیر

سارا طاهرسیما ✉

استادیار، گروه معماری، واحد تهران شرق، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

sa_tahersima@yahoo.com

چکیده

رفتار، متناسب با کالبدی است که انسان در آن محیط قرار می‌گیرد. از دیدگاه روان‌شناسان محیط، ویژگی‌ها و کیفیت فضاهای آموزشی در شکل‌گیری رفتار و یادگیری دانش‌آموزان تأثیرگذار هستند. مطالعات آن‌ها نشان می‌دهد عواملی مانند نور، تهویه، گرمایش و سرمایش، چیدمان و ... در ارتقای یادگیری مؤثر هستند. از میان این عوامل، مبلمان به‌عنوان عنصری مهم در فرایند یادگیری که در فضاهای آموزشی کنونی، اغلب مورد بی‌توجهی و غفلت قرار می‌گیرد، برای تحقیق و بررسی انتخاب شد. همچنین با توجه به اینکه انعطاف‌پذیری فضای آموزشی یکی از مهمترین ویژگی‌هایی است که در ارتقای خلاقیت و یادگیری دانش‌آموزان مؤثر است، سؤال پژوهش حاضر به این شرح تدوین شد: چه مولفه‌ها و ویژگی‌هایی در انعطاف‌پذیری مبلمان فضای آموزشی مؤثر است و در نتیجه به انعطاف‌پذیری فضای آموزشی و ارتقای یادگیری دانش‌آموزان می‌انجامد؟ روش جمع‌آوری اطلاعات، به روش مطالعات کتابخانه‌ای با بررسی منابع معتبر در حوزه‌های: یادگیری، خلاقیت و روان‌شناسی محیط بوده و روش تحقیق، به‌صورت توصیفی-تحلیلی است. بررسی‌ها نشان دادند اگر مبلمان دارای ویژگی‌هایی نظیر: قابلیت جابه‌جایی برای دانش‌آموزان با وزن سبک و قابلیت چفت و بازشدن، امکان تغییر در اندازه و چینش‌های مختلف به‌صورت گردهم‌آوردن (برای فعالیت گروهی) و پخش‌کننده (برای فعالیت انفرادی) باشد، انعطاف‌پذیر بوده و می‌تواند در انعطاف‌پذیری فضای آموزشی مؤثر باشد و خود به‌عنوان ابزاری در روند یادگیری مؤثر عمل نماید.

واژه‌های کلیدی: مبلمان، انعطاف‌پذیر، ارتقای یادگیری، تغییرپذیر، فضای آموزشی

مشکلات پردازش حسی و ارتباط آن با مشکلات رفتاری و یادگیری کودکان در خانه و مدرسه ارزیابی جدید برای مداخله‌ی دقیق

سعیده طوفانی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

Sa.toofanial@gmail.com

چکیده

پردازش حسی بخش جدایی ناپذیر فرایند یادگیری است. بسته به چگونگی دریافت، پردازش و سازماندهی اطلاعات ورودی حسی، مسیر سازگاری متفاوتی برای کودکان ایجاد و سبب رفتارهای متفاوتی در موقعیتهای یکسان می‌شود. ساختار تکالیف مدرسه و سطح انتظارات؛ والدین، معلمان و دوستان، نیازمند سازگاریهای متعدد، متنوع و با سرعت بالا است و آن چه موفقیت کودکان در سازگاری بهتر را حمایت می‌کند، برخورداری از سیستم پردازش حسی تنظیم شده با نیازها است. شناخت هرچه بیشتر مفهوم پردازش حسی و مشکلات مرتبط با آن در کودکان به درک بهتر مشکلات رفتاری و یادگیری آنها در خانه و مدرسه کمک می‌کند. روش انجام این پژوهش، مروری و تحلیل محتوایی است. ۳۰۰ مقاله با واژه‌های کلیدی پردازش حسی، یکپارچگی حسی، مشکلات پردازش حسی، تنظیم، بیش یا کم حسی از پایگاه‌های جستجو؛ Google Scholar، Science Direct، PubMed، SID، Noormags، Irandoc، استخراج و بر اساس ملاکهای موضوعی، جامعه مورد مطالعه (کودکان عادی و دارای اختلال تحولی) و داخلی و خارجی طبقه بندی شدند. دیدگاه مدل‌های مختلف در موضوع پردازش حسی استخراج شدند و مدل رشد یکپارچه‌ی مبتنی بر تفاوت‌های فردی و تعامل (DIR) به‌عنوان رویکردی جامع با ماهیت زیستی، روانی-اجتماعی به تفصیل معرفی شد. این مدل به نیمرخ متفاوت کودکان در سطوح پردازش حسی، شیوه‌های پاسخ‌دهی به حسه‌های گوناگون و شیوه‌ای که اعمال خود را طراحی و برنامه‌ریزی می‌کنند، توجه می‌کند و از این رو با دیگر رویکردهای درمانی و مداخله‌ای برای کودکان با مشکلات پردازش حسی تمایز پیدا می‌کند.

واژه‌های کلیدی: پردازش حسی، یکپارچگی حسی، مشکلات پردازش حسی، تنظیم

حسی

اثربخشی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری بر شایستگی اجتماعی و اضطراب کودکان

محمد حسین ظلی^۱، پگاه نفریه^۲

۱. کارشناسی ارشد راهنمایی و مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار، گرمسار، ایران

Pegah20nafariye@gmail.com

چکیده

بررسی مراجعه‌کنندگان به کلینیک‌های کودک نشان از این دارد که بسیاری از کودکان در زمینه شایستگی اجتماعی و اضطراب مسئله دارند. پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری بر شایستگی اجتماعی و اضطراب کودکان انجام شد. از روش نیمه‌آزمایشی و طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل استفاده شد. از بین تمامی کودکان مراجعه‌کننده به کلینیک‌های منطقه ۶ شهرستان تهران در سال ۱۳۹۷، ۳۰ نفر به صورت دردسترس انتخاب شدند و بصورت تصادفی در دو گروه آزمایشی و کنترل جایگزین شدند. ابزارهای پژوهش شایستگی اجتماعی و اضطراب کودکان بود. روش اجرا بدین ترتیب بود که بعد از پیش‌آزمون، بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری برای گروه آزمایش اجرا گردید در نهایت از هر دو گروه پس‌آزمون به عمل آمد. نتایج: تحلیل کواریانس نشان داد که پس از حذف اثر پیش‌آزمون، میانگین نمرات پس‌آزمون در شایستگی اجتماعی و اضطراب کودکان دو گروه اختلاف آماری معناداری داشتند. این مطالعه نشان می‌دهد که بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری بر افزایش عملکرد اجتماعی و کاهش اضطراب کودکان مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری، شایستگی اجتماعی، اضطراب، کودکان

راهبردهای مقابله‌ای ناکارآمد در میزان نشخوار فکری و نگرانی

مریم عابدینی ✉

مریی گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، ایران

abedinimaryam93@yahoo.com

چکیده

شناخت شیوه‌های مقابله‌ای افراد جهت کنترل ناراحتی‌های روان‌شناختی حائز اهمیت است. لذا، پژوهش حاضر با هدف اصلی: تعیین رابطه راهبردهای مقابله‌ای با نشخوار فکری و نگرانی انجام گردید. ۱۳۲ دانشجوی دانشگاه پیام نور تالش به‌طور تصادفی انتخاب شدند و مقیاس‌های راهبرد مقابله با استرس، نگرانی ایالت پن‌سیلوانیا و نشخوار فکری را تکمیل نمودند. یافته‌ها حاکی از معناداری ارتباط راهبرد ناکارآمد هیجان مدار با نشخوار فکری و نیز ارتباط آن با سازه نگرانی بود. سایر روابط معنادار نبودند. نتایج نشان داد در افراد با نشخوار فکری و نگرانی بالا، هدف قرار دادن راهبردهای مقابله‌ای می‌تواند مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: راهبرد مقابله، نشخوار فکری، نگرانی

ادارک از جو مدرسه و مشغولیت تحصیلی

مینا عبدالاهی^۱✉، مجید برزگر^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت، مرودشت، ایران
۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت، مرودشت، ایران

m.ebadolahi2018@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه ادارک از جو مدرسه با مشغولیت تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه دوم شهرستان شیراز انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه پسران و دختران دانش‌آموز متوسطه دوم شهرستان شیراز بودند. گروه نمونه شامل ۵۰۸ نفر بود که با به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزارهای اندازه‌گیری عبارت بودند از پرسشنامه مشغولیت تحصیلی (ریو، ۲۰۱۲) و مقیاس ادارک از جو مدرسه (وی و همکاران، ۲۰۰۷). مقیاس ادارک از جو مدرسه شامل چهار خرده مقیاس حمایت معلم، حمایت هم‌سالان، خودمختاری دانش‌آموزان و وضوح و ثبات قوانین بود. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و روش تحلیل رگرسیون چندگانه تحلیل شدند. نتایج نشان داد که ابعاد ادارک از جو مدرسه پیش‌بین مثبت و معنی‌دار ابعاد مشغولیت تحصیلی دانش‌آموزان بودند. در کل، نتایج این پژوهش نشانگر اهمیت ویژگی‌های محیط یادگیری بر مشغولیت تحصیلی دانش‌آموزان بود.

واژه‌های کلیدی: مشغولیت تحصیلی، ادارک از جو مدرسه، دانش‌آموزان، رگرسیون چندگانه.

احساس تعلق به مدرسه و مشغولیت تحصیلی

مینا عبادالهی ✉

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت

m.ebadolahi2018@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه بین احساس تعلق به مدرسه با مشغولیت تحصیلی در دانش‌آموزان بود. طرح پژوهش توصیفی، از نوع همبستگی بود. شرکت‌کنندگان شامل ۲۵۸ نفر از دانش‌آموزان دختر و پسر متوسطه دوم شهر شیراز بودند که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های تعلق به مدرسه (عابدی و همکاران، ۱۳۹۰) و مشغولیت تحصیلی (فردریکز و همکاران، ۲۰۰۴) استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیره استفاده شد. نتایج بیانگر این بود که احساس تعلق به مدرسه با تمامی ابعاد مشغولیت تحصیلی (رفتاری، عاطفی و شناختی) رابطه مثبت و معنی‌دار داشت. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره نشان داد که احساس تعلق به مدرسه پیش‌بینی‌کننده معنی‌دار مشغولیت عاطفی و مشغولیت رفتاری در دانش‌آموزان بود. در نهایت می‌توان بیان داشت در صورتی که جو روانی-عاطفی مدرسه به گونه‌ای باشد که احساس تعلق را در دانش‌آموزان بوجود آورد می‌تواند باعث افزایش مشغولیت تحصیلی یادگیرندگان و به دنبال آن افزایش عملکرد تحصیلی آنان گردد.

واژه‌های کلیدی: مشغولیت تحصیلی، تعلق به مدرسه، دانش‌آموزان، رگرسیون چند

متغیره

تأثیر آموزش مدیریت استرس به شیوه شناختی- رفتاری بر بهبودی روان‌شناختی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دختر دارای استرس

سمانه عباسی^۱، زهرا روانپیکر^۱، زهره محمدی^۲

۱. گروه روان‌شناسی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران

۲. گروه مشاوره، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

Samaneh.abbasi2016@yahoo.com

چکیده

فشارهای تحصیلی، شبکه گسترده و پیچیده ارتباطات بین فردی، مسائل هیجانی و مشکلات خانوادگی و اوقات صادی نوجوانان را با چالش‌ها، استرس و فشارهای پر شماری روبه‌رو کرده است. هدف پژوهش حاضر، بررسی تأثیر آموزش مدیریت استرس به شیوه شناختی-رفتاری بر بهبودی روان‌شناختی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دختر بود. جامعه آماری را دانش‌آموزان دختر سال اول دبیرستان‌های شهر اهواز که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بودند، تشکیل داد. نمونه شامل ۴۰ دانش‌آموز بودند که به صورت هدفمند و بر اساس مصاحبه بالینی و مقیاس سنجش احساس فشار روانی مارکهام (۱۹۹۲) دارای استرس تشخیص داده شده بودند به شیوه تصادفی در دو گروه آزمایشی و گواه گمارده شدند. ابزارهای مورد استفاده شامل فرم کوتاه پرسشنامه بهبودی روان‌شناختی ریف (۲۰۰۲) و مقیاس غربالگری خودارزیابی موفقیت لاینر و لازاروس (۱۳۹۶) می‌باشند. طرح پژوهش از نوع نیمه‌آزمایشی با پیش‌آزمون-پس‌آزمون و گروه گواه بود. گروه آزمایشی در ۱۲ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای تحت آموزش مدیریت استرس به شیوه شناختی-رفتاری قرار گرفتند. روش تحلیل داده‌ها شامل تحلیل کوواریانس چندمتغیری (مانکووا) و تک‌متغیری (آنکووا) بود. نتایج نشان داد که آموزش مدیریت استرس به شیوه شناختی-رفتاری در افزایش بهبودی روان‌شناختی و موفقیت تحصیلی اثربخش است. با آموزش مدیریت استرس، دانش‌آموز می‌آموزد که چگونه با موقعیت‌های استرس‌زا مقابله کند. بنابراین، احساس بهتری نسبت به خود و محیط اطراف پیدا کرده و مشکلات درون فردی و میان فردی کمتری را از خود نشان می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت استرس به شیوه شناختی- رفتاری، بهبودی روان‌شناختی، موفقیت تحصیلی

شیوع اختلالات درونی‌سازی شده (اضطراب / افسردگی) در دانش‌آموزان با اختلالات یادگیری خاص

آیدا عباسی^۱، سمیرا وکیلی^۲✉، لیلا کاشانی وحید^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۲. استادیار گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

vakili7sa@gmail.com

چکیده

یکی از مشکلات دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری، وجود اختلالات همبود است که در تشخیص و انتخاب مداخلات آموزشی و درمانی و روند نتیجه‌گیری از مداخلات تأثیر به‌سزایی دارد. از این رو هدف پژوهش حاضر بررسی میزان شیوع مشکلات هیجانی-رفتاری (اضطراب / افسردگی) در دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص در مقطع ابتدایی بوده است. این پژوهش توصیفی از نوع زمینه‌یابی بوده و جامعه‌ی آماری شامل کلیه‌ی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری پایه اول تا سوم مراجعه‌کننده به مراکز اختلال یادگیری سازمان آموزش و پرورش استثنایی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۳۰۰ دانش‌آموز دارای اختلال یادگیری خاص انتخاب شدند. جهت گردآوری اطلاعات سیاهه رفتاری کودک (CBCL) فرم گزارش معلم (TRF)؛ (آخبخ و رسکورلار، ۲۰۰۱)، توسط معلمان تکمیل شد تحلیل یافته‌ها با استفاده از مدل آماری تی تک گروهی نشان داد که این دانش‌آموزان تفاوت معناداری در مشکلات اضطراب / افسردگی نسبت به میانگین مشاهده شده دارند. همچنین یافته‌ها نشان داد که ۲.۴٪ درصد دانش‌آموزان با اختلالات خاص یادگیری بر اساس شیوع اضطراب / افسردگی در محدوده مرزی و ۸۲ نفر برابر با ۲.۷٪ در صد در محدوده بالینی قرار دارند. بنابراین این نتیجه حاصل می‌شود که مشکلات یادگیری به دلیل ایجاد خودپنداره‌ی ضعیف در دانش‌آموزان میزان دریافت بازخوردهای منفی اجتماعی را افزایش و به دنبال آن میزان اضطراب و افسردگی ناشی از این برداشتهای نامناسب اجتماعی نیز افزایش یافته است.

واژه‌های کلیدی: شیوع‌شناسی، اختلالات درونی‌سازی شده، اختلالات یادگیری

خاص

رابطه میزان آگاهی دانش‌آموزان از راهبردهای یادگیری مغز محور با حافظه فعال و خلاقیت

زهرا عباسی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

چکیده

یادگیری مغز محور، یادگیری بر اساس روشی است که مغز انسان به طور طبیعی و فطری برای آن ساخته شده است. این نوع یادگیری بر یادگیری معنادار تأکید دارد و کمک می‌کند از قابلیت‌ها و توانایی‌های مغز هر چه بیشتر استفاده شود. هدف این پژوهش بررسی رابطه‌ی بین میزان آگاهی دانش‌آموزان از راهبردهای یادگیری مغز محور با حافظه فعال و خلاقیت بود و از روش همبستگی استفاده شد. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه یازدهم رشته علوم تجربی دبیرستان‌های دولتی منطقه ۵ آموزش و پرورش تهران در سال ۹۷-۹۸ بود. برای نمونه آماری، با استفاده از روش نمونه برداری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۱۵۰ نفر انتخاب شدند. پرسش‌نامه‌ای که برای سنجش میزان آگاهی دانش‌آموزان از راهبردهای یادگیری مغز محور استفاده شد، پرسش‌نامه پژوهشگر ساخته بود. برای سنجش حافظه فعال از آزمون دانمن و کارپنتر (۱۹۸۰) و برای سنجش خلاقیت از پرسش‌نامه عابدی (۱۳۶۳) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره صورت گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد که میزان آگاهی دانش‌آموزان از راهبردهای یادگیری مغز محور با حافظه فعال و خلاقیت رابطه مثبت و معناداری دارد. متفاوت برخورد کردن با مغز به هنگام یادگیری می‌تواند موجب خلاقیت و حافظه فعال بالاتر شود. بنابراین برای عملکرد بهتر در حافظه فعال و خلاقیت، بر یادگیری و آموزش بر اساس اصول و راهبردهای یادگیری مغز محور تأکید می‌شود.

واژه‌های کلیدی: یادگیری مغز محور، حافظه فعال، خلاقیت

تأثیر ادراکات فعالیت‌های کلاسی بر هیجان پیشرفت و علاقه به ریاضی در دانش‌آموزان

سمیرا عباسی^۱✉، مریم محمودی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

samira.abbasi822@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر ادراکات فعالیت‌های کلاسی بر هیجان پیشرفت و علاقه به ریاضی در دانش‌آموزان بود. بدی منظور ۳۴۰ نفر از دانش‌آموزان دختر دوره‌ی متوسطه با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری این تحقیق شامل پرسشنامه ادراکات فعالیت‌های کلاسی جنتری و آوون (۲۰۰۴)، پرسشنامه هیجان پیشرفت پکران و همکاران (۲۰۰۴) و علاقه به ریاضی کورتر (۲۰۰۵) بود. داده‌ها با استفاده از تحلیل واریانس چند متغیره (Manova) و تک متغیره (Anova) نشان داد که ادراکات فعالیت‌های کلاسی بر هیجان پیشرفت و علاقه به ریاضی در دانش‌آموزان مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: ادراکات فعالیت‌های کلاسی، هیجان پیشرفت، علاقه به ریاضی

رابطه خودکارآمدی هیجانی و راهبردهای شناختی تنظیم هیجان با سازش یافتگی تحصیلی دانش‌آموزان دختر

فریبا فریق پور^۱، محمد آزاد عبدالله پور^۲، پروین فریق پور^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی اسلامی مثبت گرا، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مهاباد، مهاباد، ایران

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

m.a.abdollahpour@gmail.com

چکیده

تحقیق حاضر با هدف رابطه خودکارآمدی هیجانی و راهبردهای شناختی تنظیم هیجان با سازش یافتگی تحصیلی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر سردشت صورت پذیرفته است. پژوهش حاضر پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. اطلاعات از طریق پرسشنامه تنظیم هیجان گارنفسکی (۲۰۰۱)، پرسشنامه خودکارآمدی هیجانی بوری و همکاران (۲۰۰۸) و پرسشنامه سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان سینه‌ها و سینگ (۱۹۹۳) جمع‌آوری گردیده است. جامعه آماری این پژوهش را دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر سردشت در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تشکیل داد (N=۱۸۳۳). با توجه به فرمول کوکران تعداد نمونه برابر با ۳۱۷ نفر بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون چولگی و کشیدگی برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها و همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیات استفاده شد. نتایج نشان داد که بین خودکارآمدی هیجانی و سازش یافتگی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود داشت و ضریب همبستگی آن برابر ۰/۴۶۲ است. همچنین نتایج نشان داد بین تنظیم هیجانی مثبت و منفی با سازش یافتگی در سطح معناداری رابطه وجود داشت و ضریب همبستگی آن‌ها به ترتیب برابر ۰/۱۳ و ۰/۱۵۴- است. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد تنظیم هیجانی منفی و تنظیم هیجانی مثبت نتوانسته‌اند سازش یافتگی دانش‌آموزان را تبیین کنند اما خودکارآمدی هیجانی با ضریب بتای ۰/۴۵۷ توانسته میزان سازش یافتگی دانش‌آموزان را پیش‌بینی و تبیین کند.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی هیجانی، راهبردهای شناختی تنظیم هیجان، سازش

یافتگی تحصیلی

بررسی ارتباط بین تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی با در نظر گرفتن نقش میانجی گرانه حرمت خود دانش‌آموزان

محمد آزاد عبدالله پور^۱، یحیی یار احمدی^۲، عطاالله محمودی^۳ ✉

۱. استادیار روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج

۳. دانشجوی مقطع دکتری دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج

Atamahmodi2016@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی ارتباط بین تاب‌آوری تحصیلی و سرزندگی تحصیلی تحت تأثیر متغیر میانجی حرمت خود دانش‌آموزان متوسطه بود که تحقیق حاضر از نظر هدف پژوهش، کاربردی و از نظر چگونگی جمع‌آوری داده‌ها توصیفی (غیر آزمایشی) -همبستگی به شکل میدانی انجام شد. جامعه پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان متوسطه بوکان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ است که تعداد آن‌ها ۶۸۰۰ نفر است. نمونه پژوهش شامل ۳۶۰ نفر دختر و پسر است که بر اساس جدول کرجسی - مورگان به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای - تصادفی انتخاب شدند. ابزارهای تحقیق شامل پرسشنامه سرزندگی تحصیلی دهقانزاده (۲۰۱۳)، مقیاس تاب‌آوری تحصیلی رشیدی و همکاران (۱۳۹۴) و پرسشنامه حرمت خود کوپر اسمیت بود. یافته‌ها حاکی از آن است که تاب‌آوری رابطه مثبت و معنادار با سرزندگی دانش‌آموزان دارد. همچنین حرمت خود، رابطه معنادار و مثبتی با سرزندگی و تاب‌آوری دارد. از طرفی، نتایج نشان داد که حرمت خود نقش میانجی معناداری میان تاب‌آوری و سرزندگی دارد. لذا می‌توان نتیجه گرفت که سطح بالای حرمت خود بر افزایش میزان سرزندگی منجر می‌شود. به این دلیل که سرزندگی با انگیزش بیشتر برای حرکت به سمت هدف و نیز تاب‌آوری تحصیلی مثبت همراه است.

واژه‌های کلیدی: تاب‌آوری تحصیلی، سرزندگی تحصیلی، حرمت خود

بررسی چالش‌ها و عوامل اثر گذار بر کیفیت کلاس‌های مجازی در دوران شیوع بیماری کرونا

حاتم عبدالهی پور^۱، حمید رضا معتمد^۲

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کازرون، کازرون، ایران
۲. گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کازرون، کازرون، ایران

h.abdolahi26@gmail.com

چکیده

آموزش مجازی رویکردی از آموزش است که به جای آموزش حضوری به صورت مجازی و غیر حضوری صورت می‌پذیرد، این آموزش همزمان با رشد جمعیتی و ساختار نوین آموزشی و در شرایط بحران کنونی کووید ۱۹ گسترشی چند برابر داشته است که ضرورت توجه به کیفیت بخشی و رشد آن را بسیار با اهمیت می‌سازد و در همین راستا این تحقیق به بررسی چالش‌ها و عوامل اثر گذار بر کیفیت کلاس‌های مجازی در دوران شیوع بیماری کرونا پرداخت. روش این پژوهش آمیخته اکتشافی بود و جامعه آن در بخش کیفی افراد صاحب نظر حیطه آموزش مجازی و در بخش کمی افراد درگیر در این سبک آموزش بوده است. نتایج کیفی نشان داد ۴ مقوله اصلی امکانات اجرایی؛ معلمان متخصص؛ برنامه‌ریزی و سنجش و ارزشیابی مهمترین چالش‌ها و مؤلفه‌های اثر گذار بر کیفیت برگزاری کلاس‌های مجازی بوده است و با توجه به نتایج بدست آمده از مدل معادلات ساختاری در بخش کمی، مشخص شد که مؤلفه‌های شنا سایی شده اثری شاخص و معنادار بر کیفیت برگزاری کلاس‌های مجازی دارد. با توجه به برآزش مطلوب مدل طراحی شده، از این مدل در کیفیت بخشی برای کلاس‌های مجازی می‌توان بهره گرفت.

واژه‌های کلیدی: آموزش مجازی، کیفیت بخشی آموزش، صلاحیت معلمان، کووید

استفاده از شبکه‌های مجازی و پیشرفت تحصیلی

فاطمه عبدالهیی^۱✉، رضا چالمه^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی فاطمیه شیراز، شیراز، ایران

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

tondar.fa@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی رابطه بین استفاده از شبکه‌های مجازی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر و پسر پایه یازدهم شهرستان شیراز بود. روش پژوهش توصیفی، از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر پایه یازدهم شهرستان شیراز بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی تعداد ۱۵۰ نفر (۷۵ پسر و ۷۵ دختر) به‌عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده از شبکه‌های مجازی (حجازی و همکاران، ۱۳۹۵) که دارای دو زیرمقیاس میزان استفاده از شبکه‌های مجازی و نگرش استفاده از شبکه‌های اجتماعی است، استفاده شد. همچنین به‌منظور ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان از معدل نیم سال اول سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ آن‌ها استفاده شد. نتایج بیانگر این بود که بین دانش‌آموزان دختر و پسر در استفاده از شبکه‌های مجازی تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد و دختران و پسران به یک میزان از شبکه‌های مجازی استفاده می‌کردند. علاوه بر این نتایج بیانگر این بود که بین نگرش و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه منفی و معنی‌دار وجود داشت. در نهایت می‌توان بیان داشت که استفاده از شبکه‌های مجازی موجب افت عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود.

واژه‌های کلیدی: شبکه‌های مجازی، پیشرفت تحصیلی، نگرش، دانش‌آموز

پیش‌بینی عملکرد شغلی معلمان بر اساس چابکی سازمانی. عزت نفس سازمانی و روحیه شغلی آنان

سروناز عبدالهی^۱، خدیجه ابوالمعالی^۲✉، زینب ربانی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی صنعتی و سازمانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد الکترونیکی، تهران، ایران

۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، تهران، ایران

۳. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

abolmaalialhoseyni@yahoo.com

چکیده

عملکرد شغلی معلمان یکی از مهمترین عوامل در تسهیل یادگیری دانش‌آموزان است. عوامل متعددی بر عملکرد شغلی معلمان تأثیر گذار هستند. بر این اساس هدف این پژوهش پیش‌بینی عملکرد شغلی معلمان بر اساس چابکی سازمانی، عزت نفس سازمانی و روحیه شغلی آنان در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بود. این پژوهش با توجه به هدف خود از نوع مطالعات کاربردی و برحسب روش و گردآوری داده‌ها از نوع تحقیقات توصیفی-همبستگی بوده و جامعه آماری این پژوهش معلمان مدارس متوسطه دخترانه منطقه ۲ آموزش و پرورش شهر تهران در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بوده است. تعداد ۱۰۷ نفر از معلمان به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تک مرحله‌ای انتخاب شدند. به منظور گردآوری داده‌ها از چهار پرسشنامه استاندارد چابکی سازمانی شریفی و ژانگ (۱۹۹۹)، عزت نفس سازمانی پیرس و همکاران (۱۹۸۹)، روحیه شغلی معلمان میرکمالی (۱۳۷۷) و عملکرد شغلی پاترسون (۱۹۹۲) استفاده شد. روایی و پایایی ابزار بررسی و تأیید شد. به منظور توصیف و تحلیل داده‌های گردآوری شده از آزمون‌های همبستگی و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده گردید. نتایج همبستگی بین متغیرهای پژوهش نشان داد که بین متغیرهای چابکی سازمانی و عملکرد شغلی، عزت نفس سازمانی و عملکرد شغلی، روحیه شغلی و عملکرد شغلی معلمان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که متغیر چابکی سازمانی اثر معناداری بر متغیر عملکرد شغلی معلمان نداشت. اما متغیرهای عزت نفس سازمانی و روحیه شغلی، عملکرد شغلی معلمان را به طور مثبت پیش‌بینی کردند. بنابراین با ایجاد شرایط لازم در جهت افزایش عزت نفس سازمانی و روحیه شغلی در بین معلمان، می‌توان کارایی، بهره‌وری و عملکرد شغلی آن‌ها را افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: عملکرد شغلی، چابکی سازمانی، عزت نفس سازمانی، روحیه شغلی،

معلمان

بررسی رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تنظیم شناختی هیجانی با آشفستگی روان‌شناختی

سیما عبدزاده^۱، معصومه آزموده^۲، محمد آزاد عبدالله‌پور^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

۳. استادیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

abdzadeh.s.2016@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تنظیم شناختی هیجانی (انطباقی و غیرانطباقی) با آشفستگی روان‌شناختی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه (دختر و پسر) شهر میاندوآب انجام شد. از آنجا که این پژوهش سعی در یافتن الگوی روابط ساختاری بین سازه‌های مختلف داشت، روش آن از نوع مطالعات علی همبستگی و همبستگی کانونی بوده و جامعه آماری پژوهش شامل ۴۷۷۹ نفر از دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه (دختر و پسر) شهر میاندوآب بود که به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای و با کمک جداول تعیین حجم نمونه تعداد ۵۰۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار سنجش نیز سه پرسشنامه مجزا شامل: طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، تنظیم شناختی هیجانی (انطباقی و غیرانطباقی) و آشفستگی روان‌شناختی بود. نتایج حاصل از بررسی فرضیه پژوهش، نشان داد که، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی آشفستگی روان‌شناختی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه (دختر و پسر) شهر میاندوآب، نقش دارند و با توجه به نتایج تنظیم شناختی مثبت ۱۵/۶ درصد، و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه ۰/۸ درصد از تغییرات آشفستگی روان‌شناختی را پیش‌بینی می‌کنند. این متغیرها در مجموع قادر به پیش‌بینی حدود ۱۶/۴ درصد از تغییرات آشفستگی روان‌شناختی هستند. همچنین، نتایج تحلیل واریانس نشان داد که، تنظیم شناختی مثبت و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه اثر معنی‌داری بر آشفستگی روان‌شناختی دارند.

واژه‌های کلیدی: طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، تنظیم شناختی هیجانی، آشفستگی

روان‌شناختی

پیش‌بینی انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس سبک‌های فرزند‌پروری و پایگاه هویت تحصیلی

سهراب عبدی زرین^۱، فائزه پریشان^۲، بهاره فدائیان^۳

۱. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه قم، قم، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه قم، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

moshavere.gomuniv@gmail.com

چکیده

انگیزه پیشرفت تحصیلی یکی از متغیرهای کارآمد از سان‌ها به‌عنوان منابع نیروی انسانی در جامعه است. والدین و شیوه‌های فرزند‌پروری آن‌ها نقش تعیین‌کننده در تحقق این امر دارند؛ چرا که فردای هر جامعه به دست توانا و هدایتگر آن‌ها رقم خورده است. این پژوهش با هدف پیش‌بینی انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس سبک‌های فرزند‌پروری و پایگاه هویت تحصیلی آن‌ها مورد بررسی قرار گرفت. از بین کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول شهر قم با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس ۶۲۰۰ نفر دانش‌آموز به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند و به پرسشنامه استاندارد انگیزش پیشرفت تحصیلی (هرمنس، ۱۹۷۷)، پرسشنامه سبک فرزند‌پروری (بامریند، ۱۹۷۳) و پرسشنامه پایگاه هویت تحصیلی (واز و ایزاکسون، ۲۰۰۸) پاسخ داده‌اند. روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری توصیفی همبستگی محسوب می‌شود. نتایج نشان داد که ضریب همبستگی پیرسون متغیر پیش‌بین (سبک فرزند‌پروری) با متغیر ملاک (انگیزش پیشرفت تحصیلی) رابطه معنادار وجود دارد و ضریب رگرسیون استاندارد شده برابر است با $0.877+$ که نشانگر میزان تأثیر مستقیم متغیر پیش‌بین بر ملاک است. هم‌چنین متغیر پیش‌بین (سبک فرزند‌پروری) می‌تواند $77/9$ درصد از تغییرات متغیر ملاک (انگیزش پیشرفت تحصیلی) را تبیین کند. ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که انگیزش پیشرفت تحصیلی با پایگاه هویت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معنادار دارد و ضریب رگرسیون استاندارد شده برابر است با $0.86+$ که نشانگر میزان تأثیر مستقیم متغیر پیش‌بین (پایگاه هویت تحصیلی) بر ملاک (انگیزش پیشرفت تحصیلی) است. هم‌چنین متغیر سبک فرزند‌پروری می‌تواند 74 درصد از تغییرات متغیر انگیزش پیشرفت تحصیلی را تبیین کند. بنابراین سبک فرزند‌پروری والدین توان پیش‌بینی انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر متوسطه شهر قم را دارد و هم‌چنین پایگاه هویت تحصیلی توان پیش‌بینی انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر متوسطه شهر قم را دارد.

واژه‌های کلیدی: انگیزه پیشرفت تحصیلی، سبک‌های فرزند‌پروری، پایگاه هویت

تحصیلی

پیش‌بینی کمک‌طلبی تحصیلی بر اساس خودکارآمدی تحصیلی و خود ناتوان‌سازی تحصیلی

سهراب عبدی زرین^۱، عباس کحالی^۲، فائزه پریشان^۳، منصوره فرزادمنش^۴

۱. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه قم، قم، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساوه، ساوه، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه قم، قم، ایران

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی

moshavere.gomuniv@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف پیش‌بینی کمک‌طلبی تحصیلی بر اساس خودکارآمدی تحصیلی و خود ناتوان‌سازی تحصیلی در دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گرفت. از بین کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر قم با استفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای ۲۰۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند و به پرسشنامه کمک‌طلبی تحصیلی (ریان و پنتریچ، ۱۹۹۸)، مقیاس خود ناتوان‌سازی تحصیلی (میلگی، کاپلان و میدلتون، ۲۰۰۱) و پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی (اسمیت، ۱۹۸۸) پاسخ دادند. روش تحقیق این پژوهش همبستگی و روش آماری برای تحلیل داده‌ها همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه بود. نتایج همبستگی نشان داد که بین ابعاد خودکارآمدی تحصیلی (کارایی تحصیلی و کارایی در تکالیف آزمایشگاهی) با خود ناتوان‌سازی تحصیلی همبستگی معکوس معنادار وجود دارد. از بین مؤلفه‌های کمک‌طلبی تحصیلی، مؤلفه اجتناب از کمک با مؤلفه‌های خودکارآمدی تحصیلی و خود ناتوان‌سازی تحصیلی همبستگی معنادار نشان‌دهنده منتهای مؤلفه پذیرش کمک با هر دو مؤلفه خودکارآمدی تحصیلی همبستگی مثبت معنادار داشت. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که مؤلفه‌های خودکارآمدی تحصیلی (کارایی تحصیلی و کارایی در تکالیف آزمایشگاهی) بیشترین توانایی پیش‌بینی را بر مؤلفه کمک‌طلبی تحصیلی (پذیرش) دارند اما خود ناتوان‌سازی تحصیلی توانایی پیش‌بینی مؤلفه کمک‌طلبی تحصیلی (پذیرش) ندارد. همچنین متغیرهای خودکارآمدی تحصیلی و خود ناتوان‌سازی تحصیلی توانایی پیش‌بینی کمک‌طلبی تحصیلی (اجتناب) را نداشتند.

واژه‌های کلیدی: کمک‌طلبی تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی، خود ناتوان‌سازی

تحصیلی

اثر بخشی درمان گروهی مبتنی بر ذهن آگاهی بر بدتنظیمی هیجانی و گرایش به رفتارهای پرخطر در نوجوانان

پروین عراقی خیاوی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد لاهیجان، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان، ایران

parvin.araghi1371@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثر بخشی درمان گروهی مبتنی بر ذهن آگاهی بر کاهش گرایش به رفتارهای پرخطر و تنظیم هیجان در نوجوانان شهر تهران طراحی شده است. تعداد ۴۰ نفر از نوجوانان بر اساس کسب نمرات بالا در گرایش به رفتارهای پرخطر (۱) انحراف معیار بالاتر از میانگین) انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه ذهن آگاهی و کنترل گمارده شدند. و طی یک طرح آزمایشی پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری با گروه کنترل، گروه‌های آزمایش ۸ جلسه ذهن آگاهی دریافت کردند. در حالیکه گروه مقایسه مداخله‌ای دریافت نکردند. هر دو گروه در پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری با استفاده از مقیاس دشواری در تنظیم عواطف و گرایش به رفتار پرخطر مورد ارزیابی قرار گرفتند و نتایج با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیری (مانکووا) تحلیل شد. نتایج نشان داد که بین دو گروه در پیش‌آزمون تفاوت معنی‌دار وجود نداشت، اما ذهن آگاهی بدتنظیمی هیجان و تمایل به رفتارهای پرخطر را در گروه آزمایشی به طور معنی‌داری کاهش داد. درمان مبتنی بر ذهن آگاهی می‌تواند جزء برنامه‌های مداخلاتی در راستای کمک به نوجوانان در معرض خطر در نظر گرفته شوند که با کاهش دشواری در تنظیم هیجان‌ها از احتمال رفتارهای پرخطر آن‌ها بکاهند.

واژه‌های کلیدی: ذهن آگاهی، رفتار پرخطر، تنظیم هیجان، نوجوانان

بررسی رابطه بین سبک‌های یادگیری با جهت‌گیری هدف

نصراله عرفانی^۱، سارا نقی بیرانوند^۲

۱. دانشیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، بخش روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، همدان، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، همدان، ایران

beiranvand.s1395@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه بین سبک‌های یادگیری با جهت‌گیری هدف دانش‌آموزان بود. پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است و جامعه آماری آن دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم شهر خرم‌آباد به تعداد ۳۸۹۲ بود. حجم نمونه بر اساس جدول مورگان ۳۵۰ نفر مشخص شد که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای با خوشه‌بندی مدارس بر اساس مناطق جغرافیایی و سپس انتخاب مدارس یک منطقه با استفاده از روش تصادفی و سپس انتخاب ۲ مدرسه زینبیه و الزهرا به صورت تصادفی انجام شد. داده‌های مورد نیاز با استفاده از پرسشنامه‌های جهت‌گیری هدف الیوت و مک‌گریگور (۲۰۰۱)، سبک یادگیری کلب (۱۹۸۵) گردآوری و با استفاده از آزمون همبستگی اسپیرمن تحلیل شد. نتایج نشان داد که بین یادگیری از طریق انجام دادن با جهت‌گیری‌های عملکرد-گرایشی، تسلط-گرایشی و تسلط اجتنابی رابطه مثبت و معنادار، بین یادگیری از طریق تماشا کردن با جهت‌گیری‌های عملکرد-گرایشی، عملکرد-اجتنابی، تسلط-گرایشی و تسلط اجتنابی نیز رابطه مثبت و معنادار، بین یادگیری از طریق فکر کردن با جهت‌گیری‌های عملکرد-گرایشی، تسلط-گرایشی، تسلط-اجتنابی و عملکرد-اجتنابی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. معلمان می‌توانند با استفاده از روش‌های ارزیابی متفاوت سبک‌های یادگیری متفاوت دانش‌آموزان را در نظر بگیرند، همچنین استفاده از عوامل محیطی به شکل مطلوب در راستای یادگیری فردی و حذف عوامل نامناسب را سبب شود.

واژه‌های کلیدی: دانش‌آموزان، سبک‌های یادگیری، جهت‌گیری هدف

بررسی تطبیقی نظریه‌ی اودایمونیا ارسطو با آموزه‌های دینی اسلام در مورد سعادت و فضیلت طلبی و نگاهی به جایگاه این دو مقوله در سیستم آموزش ابتدایی حاضر کشور

حمید عزتی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

h.ezati.h@gmail.com

چکیده:

سعادت‌مندی و روحیه فضیلت‌طلبی همواره در نظر ادیان الهی و آراء اندیشمندان باستان به عنوان یک هدف مهم خصوصاً در زمینه‌ی تربیت نسل جوان مورد توجه قرار گرفته و به نوعی کمال مطلوب انسانی را در رسیدن به این مهم می‌دیدند، و امروزه نیز قرن‌ها تجربه زندگی بشر این مهم را به اثبات رسانیده است، و با وجود همه پیشرفت‌های موجود، بشر نتوانسته است به آرامش واقعی در زندگی دست یابد و این مسئله به دلیل عدم پیشرفت‌های لازم درون انسان در کنار پیشرفت‌های بیرونی بوده است. به همین سبب در پژوهش حاضر به بیان مقدمه مورد توافق فلاسفه با آموزه‌های دینی برای ورود به عرصه پیشرفت‌های درونی انسان که همان روحیه فضیلت‌طلبی و پیمودن راه انسان کامل شدن است پرداخته شده است، تا الزام ورود و توجه بیشتر به این موضوع در سیستم آموزشی روشن گردد. پژوهش حاضر از نوع مطالعات موردی و جامعه‌آماری شامل اسناد و مدارک موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی بوده و تحلیل داده‌ها به صورت تحلیل محتوا صورت گرفته است. در پژوهش حاضر مشخص گردید که ارتباط نزدیکی بین نظریه اودایمونیا ارسطو با دیدگاه دین اسلام در خصوص تقویت روحیه سعادت‌طلبی و فضیلت‌طلبی در بین افراد جامعه وجود دارد، اما متأسفانه در عمل شواهد نشان از بی‌توجهی و عدم وجود تدبیرات لازم برای رشد این جنبه مهم از تربیت در سیستم آموزشی بوده است.

واژه‌های کلیدی: اودایمونیا، ارسطو، سعادت، سیستم آموزشی

اصول آموزش الکترونیک در مدارس از منظر روان‌شناسی تربیتی

نیلوفر عزیزی[✉]، منصور حاجی^۱

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، تبریز، ایران

niloofarazizi1994@gmail.com

چکیده

فارغ از بحث کرونا و اجبار در رجوع به یادگیری الکترونیکی باید به این مسئله توجه کرد که یادگیری و آموزش دچار تحولات فراوانی شده است به طوری که امروزه ارتقاء و تضمین کیفیت آموزش‌های الکترونیک برای موفقیت دانش‌آموزان امری بدیهی و مهم است. لذا هدف از پژوهش حاضر گردآوری و تدوین اصول حاکم بر آموزش الکترونیک در مدارس از منظر روان‌شناسی تربیتی جهت طراحی برنامه‌های آموزشی مفید و کاربردی بود. روش این مقاله کیفی بوده که اطلاعات آن به روش توصیفی-استنتاجی از طریق مطالعه منابع مرتبط گردآوری شده است. از این مقاله چنین برآمد که تکنولوژی، محتوا و طراحی سه جزء لاینفک در آموزش‌های الکترونیک هستند که هیچ کدام از این مفاهیم بدون مفاهیم دیگر نمی‌تواند در ایجاد یک دوره یادگیری الکترونیکی مؤثر باشند لذا بسیاری از مدل‌ها و طراحی‌های الکترونیک به چگونگی چینش و تعامل این سه عامل پرداخته‌اند. نتایج حاکی از آن بود که اگرچه این روزها مراجعه به یادگیری الکترونیکی بیش از هر زمان دیگری است اما باید دانست که یادگرفتن مهارت‌های تدریس در این فضا نیاز به زمان و تجربه دارد و الزاماً معلمانی که در آموزش سنتی بسیار موفق هستند، نمی‌توانند در این فضا هم همان قدر موفقیت کسب کنند؛ زیرا نحوه آماده‌سازی محتوا و ارائه آن در این فضا متفاوت از فضای سنتی و چهره به چهره است.

واژه‌های کلیدی: آموزش الکترونیک، آموزش مجازی، مدرسه، روان‌شناسی تربیتی

چرا ریاضیات شکل نمی‌گیرد؟ بررسی محاسبه پریشی از دیدگاه ذهن جسمانی

کامیار عزیزی ✉

دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی

kamyarazizi2023@gmail.com

چکیده

این مطالعه بر مبنای نظریه‌ی ذهن جسمانی در زبان‌شناسی شناختی به مطالعه و بررسی اختلالات یادگیری در ریاضی (محاسبه پریشی) می‌پردازد. هدف از این مطالعه یافتن منظر گاهی جدید برای نگرستن به این اختلال بوده است. روش اتخاذ شده برای انجام این مطالعه کیفی بوده است، نتایج حاصل از این پژوهش، نشان دهنده‌ی کارایی این نظریه‌ی شناختی در پرداختن و نگرستن به این اختلال بوده است و نشان می‌دهد که اتخاذ روش‌های آموزش و پرورش بر این اساس می‌تواند در درمان و حتی پیشگیری از این اختلال در سنین اولیه با مشاهده‌ی اولین مشکلات در بازی کردن کودک، مؤثر باشد. در این مطالعه شیوه‌هایی برای به کار بردن نظریه‌ی ذهن جسمانی در آموزش ریاضی و استفاده‌های آن در توانبخشی بیان شده است.

واژه‌های کلیدی: ذهن جسمانی، محاسبه پریشی، توانبخشی، آموزش

تأثیر واقعیت درمانی گروهی بر اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان دختر

رقیه عسگری^۱، زهرا حیدری^۲، خدیجه کابلی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زنجان، زنجان، ایران

r.asgari184@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر واقعیت درمانی گروهی بر اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش را همه دانش‌آموزان دختر پایه اول دوره متوسطه دوم شهر ملارد در نیم سال تحصیلی دوم ۹۸-۱۳۹۷ تشکیل دادند. از بین آن‌ها تعداد ۳۰ نفر باتوجه به ارزیابی‌های اولیه و به روش نمونه‌گیری هدفمند به عنوان نمونه پژوهش انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل به نسبت یکسان گمارده شدند. گروه آزمایش در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای به صورت گروهی (هر هفته یک جلسه) تحت آموزش واقعیت‌درمانی گروهی گلاس (۲۰۰۱) قرار گرفتند. در حالی که گروه کنترل هیچ مداخله‌ای دریافت نکردند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه اشتیاق تحصیلی پینتریچ و همکاران (۱۹۹۱)، استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیره استفاده شد. یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که با کنترل اثر پیش‌آزمون، بین میانگین نمرات افراد گروه‌های آزمایش و کنترل در متغیر اشتیاق تحصیلی، تفاوت معناداری وجود داشت. باتوجه به نتایج این پژوهش می‌توان از واقعیت‌درمانی گروهی به عنوان روشی مناسب و مؤثر جهت افزایش اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: واقعیت‌درمانی، اشتیاق تحصیلی، مدرسه، دانش‌آموزان

مطالعه ظرفیت کتاب صوتی در روان‌شناسی مثبت‌گرا (مطالعه موردی: قصه گوئی)

محمد عسگری شناطی^۱✉، محمد اخگری^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد تهیه‌کنندگی رادیو، دانشگاه صداوسیما جمهوری اسلامی، تهران، ایران
۲. استادیار، گروه آموزشی رادیو، دانشکده تولید رادیو و تلویزیون، دانشگاه صداوسیما جمهوری اسلامی، تهران، ایران

Asgarishenati@gmail.com

چکیده

کتاب صوتی ر سانه‌ای که از پیدایش آن دهه‌هایی است که می‌گذرد، در ابتدا این ر سانه به‌منظور استفاده مخاطبان نابینا و غالباً بصورت روخوانی ساده تولید می‌شدند، اما با توسعه فناوری‌های نوین ارتباطی این ر سانه هم د ستمایه تغییرات و پی شرفت قرار گرفت. کتاب صوتی دارای ظرفیت‌های بسیار ه است که تا کنون به‌طور دقیق و مو شکافانه آن‌طور که باید در مورد بهره‌گیری درست‌تر از این ظرفیت‌ها پژوهش‌های کافی صورت نگرفته است. هدف از این مقاله آن است که چگونگی بهره‌گیری از ظرفیت‌های کتاب صوتی در روان‌شناسی مثبت‌گرا با تاکید بر قصه گوئی صوتی برای گروه سنی کودکان را مورد بررسی قرار دهد. داده‌های این پژوهش به روش تحلیل محتوای کیفی و شیوه مطالعات کتابخانه‌ای و مطالعه موردی جمع‌آوری شده است، و نگارنده به تبیین شناخت قابلیت‌های قصه بصورت کتاب صوتی در رشد و جامعه‌پذیری کودکان پرداخته است که بتواند سبب رضایت‌مندی و شادی او در زندگی باشد. نتایج تحقیق نشان داد چگونه می‌توان از ظرفیت‌های کتاب صوتی، مانند موسیقی و افکت برای فضاسازی محیط‌ها و ارتباط بهتر کودکان با فضا نسبت به زمانی که قصه صرفاً با کلام برایشان بازگو می‌شود، تأثیر بهتری داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: کتاب صوتی، روان‌شناسی مثبت‌گرا، قصه گوئی

اثر بخشی برنامه آموزش مبتنی بر بهبود کیفیت زندگی در افزایش شادکامی معلمان

فاطمه عشورنژاد^۱، انسیه صفاپور^۲

۱. استادیار موسسه آموزش عالی رحمان رامسر

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آمل

f.ashour347@yahoo.com

چکیده

نقش الگویی معلم در پرورش کودکانی سالم و شاد و نقش معمارگونه او در ساخت انسان‌هایی توانمند و برخوردار از عواطف مثبت اهمیت و ضرورت پرداختن به سلامت روان شناختی این قشر از جامعه و ارتقای شادکامی آنان را روشن می‌سازد. این پژوهش با هدف تعیین تأثیر آموزش مبتنی بر بهبود کیفیت زندگی در افزایش شادکامی معلمان انجام شد. طرح این پژوهش از نوع طرح‌های نیمه آزمایشی به صورت پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل است. جامعه آماری آن کلیه معلمان زن شاغل در آموزش و پرورش شهرستان رامسر با حجم ۷۵۰ نفر بود که از میان آنان، با روش تصادفی خوشه‌ای ۲۶۰ نفر انتخاب و پرسشنامه شادکامی آکسفورد (آرجیل، مارتین و کراسلند، ۱۹۸۹) را تکمیل کردند. از میان افرادی که پایین‌ترین نمره را در شادکامی داشتند، ۳۰ نفر انتخاب و در دو گروه آزمایش و کنترل به‌طور تصادفی جایگزین شدند. معلمان گروه آزمایش به مدت ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای تحت آموزش بسته آموزشی بهبود کیفیت زندگی فریش (۲۰۱۶) قرار گرفتند. در پایان، هر دو گروه کنترل و آزمایش مجدداً به پرسشنامه شادکامی پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آماری تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که برنامه آموزش مبتنی بر بهبود کیفیت زندگی باعث افزایش شادکامی معلمان گروه آزمایش شده است. از انجام این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که رویکرد مبتنی بر بهبود کیفیت زندگی با تمرکز بر نقاط قوت معلم، پرداختن به هدف‌ها و آرزوهای او و بهبود سلامت روانی، باعث افزایش شادکامی می‌شود.

واژه‌های کلیدی: سلامت روانی، شادکامی، کیفیت زندگی

مقایسه تأثیر آموزش به روش قصه‌گویی و روش بازی بر بروز خلاقیت در کودکان پیش‌دبستانی از نگاه مربیان

سودابه عضدالملکی ✉

استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران

shokufeh_raz@yahoo.com

چکیده

هدف از تحقیق حاضر مقایسه تأثیر آموزش به روش قصه‌گویی و بازی بر بروز خلاقیت دانش‌آموزان دوره پیش‌دبستانی شهر تهران از نگاه مربیان بود. جامعه آماری این پژوهش شامل ۵۵ نفر از دانش‌آموزان دوره پیش‌دبستانی شهر تهران بود که بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی تعداد ۴۰ نفر از آنان به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. در این پژوهش ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه خلاقیت عابدی (۱۹۹۶) بود. جهت تحلیل داده‌ها از آمار تو صیفی (میانگین و انحراف معیار) جهت تو صیف داده‌ها و از آمار استنباطی شامل تحلیل آنکوا جهت تحلیل داده‌ها استفاده شد. نتایج نشان داد میانگین نمره خلاقیت آزمودنی‌های گروه گواه و آزمایش در روش قصه‌گویی در مرحله پیش‌آزمون تفاوت قابل ملاحظه‌ای با یکدیگر نداشتند و می‌توان دید که نمره خلاقیت در گروه آزمایش در روش قصه‌گویی در مرحله پس‌آزمون افزایش قابل توجهی داشته است. همچنین میانگین نمره خلاقیت آزمودنی‌های گروه گواه و آزمایش در روش بازی در مرحله پیش‌آزمون تفاوت قابل ملاحظه‌ای با یکدیگر نداشته است. در حالیکه در مرحله پس‌آزمون میانگین نمره خلاقیت در گروه آزمایش در روش بازی در مرحله پس‌آزمون افزایش پیدا کرد. علاوه بر این آمار استنباطی نشان داد بازی بر خلاقیت دانش‌آموزان تأثیر مثبت و معناداری داشته و میزان خلاقیت را در دانش‌آموزان افزایش داده. همچنین روش قصه‌گویی نیز بر خلاقیت دانش‌آموزان تأثیر مثبت و معناداری داشته و در مجموع توانسته است میزان خلاقیت را در دانش‌آموزان ارتقاء دهد.

واژه‌های کلیدی: خلاقیت، قصه‌گویی، بازی، پیش‌دبستان

پیش‌بینی خودپنداره جنسی بر اساس تصویر بدنی و ویژگی‌های شخصیتی در نوجوانان دختر

شروین عطایی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، ایران

shervinataee56@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف پیش‌بینی خودپنداره جنسی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و تصویر بدنی در نوجوانان دختر شهر ستان رودهن در سال ۱۳۹۹ انجام پذیرفت. روش پژوهش حاضر از نوع کاربردی و در زمره تحقیقات توصیفی و همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش متشکل از تمامی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسط دوم در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۹ بود. حجم نمونه بر اساس تعداد متغیرها و نوع تحقیق بر اساس فرمول کوکران، ۲۲۰ دانش‌آموز دختر بود. روش نمونه‌گیری غیر تصادفی و در دسترس بود و پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین طراحی شد و به صورت الکترونیکی در اختیار گروه نمونه قرار گرفت. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌ها در این پژوهش نشان داد که خودپنداره جنسی بر اساس تصویر بدنی پیش‌بینی می‌شود و همچنین خودپنداره جنسی بر مبنی ویژگی‌های شخصیتی با گشودگی تجربه و وظیفه‌شناسی به صورت مثبت و با روان رنجوری به صورت منفی رابطه دارد. نتایج نشان داد خودپنداره جنسی به‌عنوان یک شاخص کلیدی در فعالیت‌های جنسی و به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده رفتار جنسی بوده است که تحت تأثیر عوامل مختلفی از جمله تصویر بدنی و ویژگی‌های شخصیتی قرار دارد.

واژه‌های کلیدی: خودپنداره جنسی، تصویر بدنی، وظیفه‌شناسی، گشودگی به تجربه،

روان رنجوری

بررسی اثربخشی درمان فراتشخیصی بر اضطراب و تصویر بدنی نوجوانان پسر

سید مجتبی عقیلی[✉] ۱، امین قربان صادقی^۲

۱. استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه پیام نور، گلستان، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، گلستان، ایران

dr_aghili1398@yahoo.com

چکیده

چ پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با گروه کنترل و با گمارش تصادفی است. نمونه پژوهش شامل نوجوانان پسر دبیرستان‌های شهر گنبد کاووس به تعداد ۳۰ نفر است. روش نمونه‌گیری، از نوع خوشه‌ای که به طور تصادفی در ۲ گروه ۱۵ نفری آزمایش و کنترل گمارده شده است. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش: پرسشنامه اضطراب بک-II (۲۱ سؤالی) و پرسشنامه نگرانی تصویر بدنی لیتون (۱۹ سؤالی) و پروتکل یکپارچه درمانی فراتشخیصی (UP)، است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (میانگین، واریانس، انحراف معیار) و برای تأیید و رد فرضیات پژوهش از روش آماری تحلیل کوواریانس استفاده شده است. یافته‌ها، فرضیه‌های پژوهش را مورد تأیید قرار داده است. مطابق نتایج، درمان فراتشخیصی بر کاهش و درمان اضطراب (به عنوان یک اختلال هیجانی) دانش‌آموزان پسر دبیرستانی تأثیرگذار است. همچنین درمان فراتشخیصی بر کاهش و درمان نارضایتی از تصویر بدن (به عنوان احساس‌ها و باورهای منفی ناکارآمد درباره‌ی وزن و فرم بدن) دانش‌آموزان پسر دبیرستانی تأثیرگذار است.

واژه‌های کلیدی: فراتشخیصی، پروتکل یکپارچه درمان، اضطراب، تصویر بدنی

اثر تعلل ورزی بر خودتنظیمی با نقش واسطه‌ای کمک طلبی بر دانش‌آموزان

نیره علایی^۱، زهرا نقش^۲، سوگند قاسم زاده^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
۲. استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی و مشاوره، دانشگاه تهران، تهران، ایران
۳. استادیار گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

n.alaei1364@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف برر سی نقش واسطه‌ای کمک طلبی در رابطه‌ی بین خودتنظیمی با تعلل ورزی انجام شد. تعداد ۳۰۰ نفر از دانش‌آموزان دختر و پسر دوره‌ی اول متوسطه (هفتم، هشتم، نهم) شهر تهران با ۱ ستفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شده و به مقیاس‌های خودتنظیمی تحصیلی بوفارد (۱۹۹۵)، کمک طلبی ریان و پنتریچ (۱۹۹۷)، تعلل ورزی تاکمن (۱۹۹۸) پاسخ دادند. روش پژوهش حاضر در طرح‌های توصیفی-همبستگی از نوع تحلیل مسیر قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد، خودتنظیمی و کمک طلبی بر خودتنظیمی اثر مثبت معنادار و تعلل ورزی بر خودتنظیمی اثر منفی معنادار دارد. همچنین کمک طلبی در رابطه‌ی بین خودتنظیمی و تعلل ورزی نقش واسطه‌ای ایفا می‌کند. بر اساس این یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت تعلل ورزی به واسطه‌ی کمک طلبی می‌تواند خودتنظیمی را در دانش‌آموزان دستخوش تحول سازد. لذا با توجه به اهمیت خودتنظیمی در یادگیری می‌توان نتایج این پژوهش را در مدارس به کاربرد.

واژه‌های کلیدی: خودتنظیمی، یادگیری خودتنظیمی، کمک طلبی، تعلل ورزی.

دانش‌آموز

اثربخشی آموزش حل‌مسئله‌ی شناختی میان‌فردی بر خودپنداره و عزت‌نفس کودکان

راضیه علی پور باوریانی^۱، نرجس لاری^۲، محسن شکوهی یکتا^۳، نیره زمانی^۴

۱. کارشناسی ارشد آموزش پیش دبستانی، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران

۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تهران، ایران

۳. استاد گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه تهران، ایران

۴. دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه تهران، ایران

Narjes.lari@gmail.com

چکیده

تلاش برای ارتقای متغیرهای مربوط به "خود" کودک پیش دبستانی، از طریق مهارت‌آموزی به وی در سالهای اخیر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. مطالعه‌ی حاضر با هدف تعیین اثربخشی برنامه‌ی آموزش حل‌مسئله شناختی بین‌فردی بر خودپنداره و عزت‌نفس در کودکان دختر و پسر پیش‌دبستانی شهرستان شیراز انجام شد. مطالعه به شیوه نیمه آزمایشی و یک گروه کنترل با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون اجرا گردید. در این پژوهش ۵۲ کودک پیش دبستانی (۲۴ دختر و ۲۶ پسر) بر اساس ملاک‌های ورود به مطالعه، به روش تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه جاگذاری شدند. برنامه حل‌مسئله شناختی میان‌فردی (شور، ۲۰۰۱) "من می‌توانم شکل را حل کنم" برای گروه آزمون اجرا شد. از پرسشنامه خودپنداره و کوپر اسمیت (فرم کودکان) به شیوه مصاحبه‌ای استفاده شد. یافته‌ها نشان داد روش حل‌مسئله شناختی میان‌فردی بر خودپنداره کودکان پیش‌دبستانی و همچنین بر عزت‌نفس خانوادگی آنها اثرگذار بوده و در پسران و دختران اثر همسانی داشته‌است.

واژه‌های کلیدی: حل مسئله شناختی میان‌فردی، خودپنداره، عزت‌نفس،

پیش‌دبستانی.

تأثیر آموزش هوش هیجانی بر اشتیاق تحصیلی و احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان دختر

سمیه علی‌محمدی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زنجان، زنجان، ایران

Somi.alimohamadi@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش هوش هیجانی بر اشتیاق تحصیلی و احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان انجام شد. روش این پژوهش نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون همراه گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش را همه دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر زنجان در نیم سال دوم تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تشکیل دادند. از بین آن‌ها تعداد ۳۰ نفر از دانش‌آموزانی که از نظر اشتیاق تحصیلی نمرات کمتری را کسب کردند، با توجه به ارزیابی اولیه و به روش نمونه‌گیری هدفمند، به عنوان نمونه پژوهش انتخاب و به صورت تصادفی انتخاب و در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) گمارده شدند. برنامه آموزش هوش هیجانی در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای (در هر هفته ۲ جلسه) به صورت گروهی، بر روی گروه آزمایش اجرا شد؛ گروه کنترل در لیست انتظار قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره استفاده شد. یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که با کنترل اثر پیش‌آزمون، بین میانگین نمرات پس‌آزمون افراد گروه‌های آزمایش و کنترل در متغیرهای اشتیاق تحصیلی و احساس تعلق به مدرسه، تفاوت معناداری وجود داشت. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که آموزش هوش هیجانی می‌تواند اشتیاق تحصیلی و احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان را افزایش دهد.

واژه‌های کلیدی: آموزش هوش هیجانی، اشتیاق تحصیلی، احساس تعلق به مدرسه،

دانش‌آموزان

نقش بهزیستی روان‌شناختی و نگرش مذهبی در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان

مینا غفارزاده^۱✉، لیندا مهدیزاده مالباشی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه تبریز

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی موسسه آموزش عالی چرخ نیلوفری آذربایجان

ghafarzadeh_M96@ms.tabrizu.ac.ir

چکیده

اینترنت و سیله‌ای است که در زندگی روزمره مورد استفاده قرار می‌گیرد با این حال استفاده بیش از حد منجر به اعتیاد آن می‌شود که ممکن است ابعاد روان‌شناختی و مذهبی زندگی افراد تحت تأثیر پیامدهای منفی آن قرار گیرد. پژوهش حاضر به منظور نقش بهزیستی روان‌شناختی و نگرش مذهبی در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان دبیرستانی صورت پذیرفت. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. این پژوهش در سال ۱۳۹۷-۹۸ صورت گرفت. در این پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای از بین نواحی پنج‌گانه شهر تبریز، دو ناحیه به طور تصادفی انتخاب شد سپس از هر ناحیه سه دبیرستان و از هر کدام دو کلاس برای نمونه انتخاب و با استفاده از فرمول کوکران ۱۹۱ نفر انتخاب گردیدند. ابزارهای مورد استفاده پرسشنامه بهزیستی روان‌شناختی ریف (۱۹۹۰)، اعتیاد به اینترنت کیمبرلی یانگ (۱۹۹۶) و نگرش مذهبی خدایاری فرد (۱۳۷۹) بودند. نتایج نشان داد بین اعتیاد به اینترنت و بهزیستی روان‌شناختی رابطه منفی معناداری وجود دارد. با توجه به نتایج کلی بدست آمده، بهزیستی روان‌شناختی پیش‌بین معنادار برای متغیر اعتیاد به اینترنت است. از طریق متغیر پیش‌بین بهزیستی روان‌شناختی، می‌توان ۱۲/۶ درصد از واریانس اعتیاد به اینترنت را تبیین نمود اما در مورد متغیر نگرش مذهبی با اعتیاد به اینترنت، رابطه معنادار بدست نیامد. با توجه به نتایج بدست آمده، لازم است در مدارس آموزش‌های لازم جهت آگاهی اولیاء و دانش‌آموزان در مورد آسیب‌های استفاده بیش از حد اینترنت ارائه گردد. همچنین روش‌های درستی را جایگزین شیوه‌های نادرست استفاده از اینترنت کرد.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به اینترنت، بهزیستی روان‌شناختی، نگرش مذهبی

بررسی رابطه بین شادکامی و وضعیت سلامت روان در دانش‌آموزان پسر

محمد رضا غفوری زارچ ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اشکذر، یزد، ایران

Mohammad Reza Ghafouri Zarach

چکیده

سلامت روان شناختی یکی از مسائل مطرح در دنیای امروز است که در عصر حاضر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است، و یکی از فاکتورهای با ارزشی از شاخص جهانی است. توجه به نیازهای سلامت روانی نوجوانان، از اهمیت خاصی برخوردار است و یکی از مهم‌ترین عواملی که منجر به ارتقای سلامت روان می‌شود، شادکامی است. هدف از انجام این پژوهش تعیین رابطه بین شادکامی و سلامت روان در دانش‌آموزان پسر دوره دوم دبیرستان شهر یزد در سال ۱۳۹۸ بود. نمونه پژوهش چهل نفر بودند که با روش نمونه‌گیری تصادفی در دو گروه کنترل و آزمایش جایگزین شدند (هر گروه ۲۰ نفر). برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه شادکامی آکسفورد (OHQ)، و پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آنالیز رگرسیون خطی استفاده شد. نتایج نشان داد که بین وضعیت نامناسب سلامت روانی و شادکامی همبستگی منفی و معنی‌دار وجود داشت. با توجه به اینکه شادکامی و حیثه‌های آن با سلامت روانی ارتباط دارند لذا برنامه‌ریزی در جهت افزایش شادکامی در دانش‌آموزان را می‌توان به‌عنوان یکی از راهکارهای بهبود سلامت روان در این گروه مهم جامعه در نظر گرفت.

واژه‌های کلیدی: شادکامی، سلامت روان، دانش‌آموزان پسر

ارزیابی کارکرد آموزش مجازی در مدارس. از دید دانش‌آموزان

مأده غلامی[✉]، مطهره خاکی^۱

۱. دانشجوی کارشناسی دبیری شیمی، دانشگاه نسیمیه، تهران، ایران

gholamimaedeh999@gmail.com

چکیده

امروزه با ورود فناوری‌های نوین آموزشی و به خصوص دسترسی به اینترنت در بین جامعه فراگیر در مدارس، و تأثیرپذیری آن‌ها از فرهنگ‌های جهانی غیر بومی، موقعیتی را به وجود آورده است، که آموزش و پرورش ناگزیر است تا کارکردهای نوینی را متناسب با نیازهای زمان برای خود برگزیند. هدف این تحقیق علمی پژوهشی، بررسی مزایا و معایب آموزش مجازی و نحوه کارکرد آن در مدارس از دید دانش‌آموزان بوده است، بلکه بتواند راهکارهای سودمندی در جهت بهبود کیفیت آموزش فعلی ارائه دهد. در این پژوهش پرسشنامه‌ای شامل ۶ سؤال تستی طراحی شد، و در اختیار دانش‌آموزان دختر منطقه ۲ تهران قرار گرفت. ۱۳۰ نفر از دانش‌آموزان در این آزمون شرکت کردند و پس از تأیید پایایی و روایی آن، خروجی آزمون مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که اغلب دانش‌آموزان شرکت‌کننده در آزمون، از کیفیت آموزش مجازی رضایت داشتند. به اعتقاد آن‌ها آموزش صرفاً مجازی موفق‌ترین نوع آموزش است. تنها ۱۶ نفر از ۱۳۰ دانش‌آموز مورد مطالعه ما، از برنامه‌های داخلی برای آموزش، استفاده می‌کنند که این نتیجه مجدداً به ما یادآوری می‌کند که، باید زیرساخت‌های حداقلی لازم را در برنامه‌های داخلی نظیر شاد، تقویت کرد، تا دانش‌آموزان بتوانند به راحتی از فضای آموزشی سالم و با کیفیت داخلی استفاده کنند. از دید آن‌ها مهم‌ترین مزیت این نوع آموزش، قابلیت نگهداری اطلاعات در طولانی مدت است. در شرایط حاضر و با توجه به شرایط پیش‌آمده که آموزش مجازی اهمیت ویژه‌ای یافته است، باید اهتمام ورزید تا با افزایش پهنای باند اینترنت و گسترش شبکه‌های آن، دانش‌آموزان به راحتی به اینترنت دسترسی پیدا کرده، تا بتوانند یکی از اصلی‌ترین نیازهای خود، یعنی آموزش را به راحتی دریافت کنند.

واژه‌های کلیدی: آموزش مجازی، دانش‌آموزان، مدارس، ارزیابی

بررسی چهارمین بعد مشارکت تحصیلی: مفهوم مشارکت عاملانه

سینا غلامی ✉

دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج، کرج، ایران

21.sinagholami@gmail.com

چکیده

در حالی که یک توافق عمومی برای توصیف مشارکت دانش‌آموزان در طول فعالیت‌های یادگیری، به‌عنوان یک ساختار سه‌بعدی متشکل از مشارکت رفتاری، مشارکت هیجانی و مشارکت شناختی به دست آمده بود، ریو و تسنگ (۲۰۱۱) پیشنهاد کردند که مشارکت عاملانه به‌عنوان یک جنبه مهم و جدید، به ساختار مشارکت تحصیلی اضافه شود. این پژوهشگران مشارکت عاملانه را به‌عنوان مشارکت فعالانه، سازنده و عمدی دانش‌آموزان در جریان آموزشی که دریافت می‌کنند، تعریف کردند. بر همین اساس، این مطالعه مروری با استفاده از روش تحقیق کتابخانه‌ای به بررسی مفهوم مشارکت عاملانه می‌پردازد. به‌طور کلی در این مقاله، موضوعاتی نظیر: تعریف مشارکت عاملانه، بیان دلایل اضافه شدن این بعد به ساختار مشارکت تحصیلی، مفهوم جامع‌تر عاملیت انسانی مطرح شده توسط بندورا (۲۰۰۶)، ابزار اندازه‌گیری مشارکت عاملانه دانش‌آموزان، جلوه‌هایی از عدم مشارکت عاملانه دانش‌آموزان و چگونگی افزایش مشارکت عاملانه در دانش‌آموزان، مورد بررسی قرار می‌گیرد. سرانجام در بخش نتیجه‌گیری، پیشنهادهای در مورد مسیر تحقیقات آینده ارائه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: مشارکت تحصیلی، مشارکت عاملانه، عدم مشارکت عاملانه، عاملیت انسانی، دانش‌آموزان

بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه مشارکت و عدم مشارکت تحصیلی

سینا غلامی^۱✉، علیرضا اسمعیلی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج، کرج، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد صباشهر، شهریار، ایران

21.sinagholami@gmail.com

چکیده

مشارکت و عدم مشارکت تحصیلی تصویر روشنی از پدیده شرف و شکست تحصیلی دانش‌آموزان ارائه می‌دهد، از این رو؛ سنجش میزان مشارکت و عدم مشارکت تحصیلی در دانش‌آموزان از اهمیت بسزایی برخوردار است. این پژوهش با هدف بررسی روایی و پایایی پرسشنامه مشارکت و عدم مشارکت تحصیلی انجام شد. روش اجرای این پژوهش غیرآزمایشی از نوع همبستگی بود. کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهرستان فردیس که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹ مشغول به تحصیل بودند، جامعه آماری این مطالعه را تشکیل می‌دادند. با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای تصادفی ۴۶۶ نفر (۲۵۳ پسر و ۲۱۳ دختر) انتخاب شدند و به پرسشنامه مشارکت و عدم مشارکت تحصیلی (جانگ، کیم و ریو، ۲۰۱۶) پاسخ دادند. برای بررسی روایی پرسشنامه از تحلیل عاملی تاییدی و برای محاسبه پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. همچنین؛ همسانی درونی از طریق محاسبه ضریب همبستگی پیرسون، بین خرده‌مقیاس‌های پرسشنامه به دست آمد. ضرایب آلفای کرونباخ نشان دادند که همه‌ی خرده‌مقیاس‌های پرسشنامه از پایایی قابل قبولی برخوردارند، علاوه بر این؛ همسانی درونی پرسشنامه نیز در سطح مطلوبی قرار داشت. پس از انجام تحلیل عاملی تاییدی همه شاخص‌های برازش مدل، ساختار عاملی پرسشنامه را تأیید کردند و ساختار پرسشنامه برازش قابل قبولی را با داده‌ها نشان داد. در کل، یافته‌ها بیانگر آن است که پرسشنامه مشارکت و عدم مشارکت تحصیلی، جهت سنجش این متغیر و مولفه‌های آن مناسب است و می‌تواند پاسخگوی نیازهای موجود باشد.

واژه‌های کلیدی: مشارکت تحصیلی، عدم مشارکت تحصیلی، پایایی، روایی

تحلیل محتوای کتاب هدیه‌های آسمان و فارسی خوانداری بر اساس مؤلفه‌های نظریه‌ی امید اسنایدر

فهیمة فارقی ✉

کارشناسی آموزش ابتدائی، دانشگاه فرهنگیان پردیس امام سجاد (ع) بیرجند، ایران / آموزش و پرورش، فردوس، ایران

fahimehfa0@gmail.com

چکیده

امید به آینده‌ای روشن در دانش‌آموزان موجب افزایش تلاش فردی می‌شود. با توجه به وجود مشکلات مختلف در جامعه امید می‌تواند عبور از این مشکلات را تسهیل بخشد و دانش‌آموزان را به سوی تلاش‌گری تشویق نماید. پژوهش حاضر می‌کوشد میزان توجه به امید اسنایدر را در کتاب‌های هدیه‌های آسمان و فارسی خوانداری پایه ششم ابتدایی را مورد بررسی قرار دهد. روش پژوهش تحلیل محتوا بوده است. متن دروس کتاب‌های هدیه‌های آسمان و فارسی خوانداری پایه ششم سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ به‌عنوان جامعه مورد مطالعه قرار گرفته و نمونه‌گیری اتخاذ نشده است. ابزار گردآوری اطلاعات، جدول مقوله‌بندی، شامل سه مؤلفه و هشت زیرمؤلفه بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش فراوانی استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان داد که میزان پرداختن به مؤلفه‌های امید اسنایدر در کتاب‌های مورد بررسی، قابل توجه است. در این کتاب‌ها بیش‌ترین توجه به زیرمؤلفه «اهداف‌گرایشی» است و کم‌ترین توجه به زیرمؤلفه «ارائه اهداف جایگزین» و «شناخت افراد از توانایی‌هایشان» صورت گرفته است.

واژه‌های کلیدی: تحلیل محتوا، امید، هدیه‌های آسمان، فارسی خوانداری

بررسی انگیزه و خلاقیت معلمان در استفاده از تکنیک‌های آموزشی نوین

سیده فاطمه فاضلی آل‌هاشم^۱، نیما صادقزاده بلیل^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه آزاد اسلامی، خلخال، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی رشته علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس علامه طباطبائی، اردبیل، ایران

Nimasadeghzadehbilil@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی انگیزه و خلاقیت معلمان در استفاده از تکنیک‌های آموزشی نوین در مدارس سازمان آموزش پرورش شهرستان خلخال انجام شد. این پژوهش به روش پیمایشی انجام شد و روایی سنج‌های پرسشنامه از طریق اعتبار صوری و قابلیت اعتماد نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای کلیه متغیرها بالاتر از $0.70+$ به دست آمد. جامعه آماری این تحقیق دبیران مقطع دبیرستان آموزش و پرورش شهرستان خلخال در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۹ به تعداد ۳۱۵ نفر بودند. که از بین آن‌ها تعداد ۱۷۵ نفر با استفاده از جدول مورگان و با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شد و پرسشنامه مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه انگیزش شغلی $0.4+$ ماده‌ای هزربرگ بود که توسط بخشی و همکاران در سال ۱۳۸۳ تهیه شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز با استفاده از دو شیوه آمار توصیفی و استنباطی انجام شد. یافته‌های پژوهش نشانگر این بودند که بین متغیرهای پیش‌بین و ملاک استفاده از تکنیک‌های آموزشی نوین رابطه معنی‌داری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: انگیزه، خلاقیت، تکنیک آموزشی، آموزش، پرورش

اثربخشی بازی‌درمانی بر افزایش مهارت خودآگاهی هیجانی دانش‌آموزان دارای اختلال‌های یادگیری

فاطمه فتاحی ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران

f.fattahi9644@gmail.com

چکیده

خودآگاهی هیجانی فرایندی است که افراد بر هیجان‌های خود تأثیر می‌گذارند، می‌دانند چه زمانی چه نوع هیجانی دارند و چگونه هیجانی را تجربه و آن را ابراز کنند. هدف این پژوهش بررسی اثربخشی بازی‌درمانی بر افزایش مهارت خودآگاهی هیجانی دانش‌آموزان با اختلال‌های یادگیری بود. پژوهش حاضر از نوع نیمه‌آزمایشی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دختر دارای اختلال‌های یادگیری دوره‌ی ابتدایی (پایه‌های اول تا چهارم) شهر ستان ابرکوه در سال ۱۳۹۸ بود. از جامعه مورد نظر، ۲۰ دانش‌آموز با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و گروه گواه قرار گرفتند. بعد از اجرای پیش‌آزمون، دوره آموزشی بازی‌درمانی برای گروه آزمایش برگزار شد. سپس برای هر دو گروه پس‌آزمون اجرا شد. ابزار پژوهش، پرسشنامه خودآگاهی هیجانی کائر، رید، کروک و همکاران، (۲۰۱۲) بود. پس از بررسی نرمالیتی داده‌ها با آزمون شاپیروویلک، از آمار ناپارامتریک یومن ویتنی جهت مقایسه گروه‌های پژوهش استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که تمامی متغیرهای وابسته پژوهش معنی‌دار است. لذا فرض پژوهشگر مبنی بر معناداری اثر بازی‌درمانی بر خودآگاهی هیجانی و مؤلفه‌های آن از نظر آماری مورد تأیید بود. همچنین اثر درون‌گروهی بازی‌درمانی در گروه آزمایشی در پس‌آزمون نسبت به پیش‌آزمون با استفاده از آمار ناپارامتریک ویلکاکسون انجام شد که نتایج، حاکی از اثر معنی‌دار مداخله تمرینی بود. در نتیجه می‌توان از بازی‌درمانی برای افزایش خودآگاهی هیجانی دانش‌آموزان دارای اختلال‌های یادگیری استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: بازی‌درمانی، خودآگاهی هیجانی، اختلال‌های یادگیری

آسیب‌شناسی مدارس در فضای مجازی

بهاره فتح‌آبادی[✉]، سمیه سادات مهدوی^۱

۱. دکتری علوم ارتباطات اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

Baharehfathabadi492@gmail.com

چکیده

امروزه نفوذ فضای مجازی در آموزش رسمی دانش‌آموزان بیش از گذشته شده است و ظهور پدیده‌های غیرمنتظره از جمله ویروس کرونا این نفوذ را دوچندان کرده است. لذا توجه به آسیب‌های فضای مجازی در امر آموزش به‌منظور رویارویی هوشمندانه با این فضا، امری لازم و ضروری است. این پژوهش با هدف شناسایی و بررسی آسیب‌های فضای مجازی از دید خبرگان و متخصصان فضای مجازی انجام شد. بدین منظور با ۱۵ نفر از خبرگان حوزه فضای مجازی و سواد رسانه‌ساز مصاحبه شد و مصاحبه‌ها تا رسیدن به مرحله اشباع ادامه یافت. سؤالات مصاحبه به صورت باز و توسط محقق طراحی گردید. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند و از جامعه متخصصان در دسترس بود. برای تحلیل پاسخ‌ها از روش تحلیل محتوای کیفی شامل کدگذاری و تحلیل تم با توجه به دیدگاه استراوس و کوربین استفاده شد. با بررسی‌های صورت‌گرفته مقولاتی چون ناعدالتی آموزشی، کاهش کیفیت آموزش، کاهش نقش مثبت معلمان و افزایش بیماری‌های جسمی و روانی دانش‌آموزان به‌عنوان مقولات اصلی آسیب‌زا در آموزش از طریق فضای مجازی شناسایی شد.

واژه‌های کلیدی: فضای مجازی، آموزش مجازی، آسیب‌های فضای مجازی، مدرسه

مقایسه تاب آوری تحصیلی و سلامت روانی دانش‌آموزان تیزهوش با دانش‌آموزان عادی

فروش فراهانی سپهر^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی کودکان استثنایی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

Farnoushfarahanisepehr@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مقایسه تاب آوری و سلامت روانی دانش‌آموزان تیزهوش با دانش‌آموزان عادی پسر ۸ تا ۱۲ ساله انجام گرفت. طرح پژوهش حاضر علی-مقایسه‌ای بود. در این پژوهش ۳۳۴ نفر از دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوره اول منطقه ۴ شهر تهران به شیوه‌ی در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه جمعیت شناختی، مقیاس ۴۰ سوالی تاب آوری تحصیلی (ARI) و پرسشنامه ۲۸ ماده‌ای سلامت عمومی را تکمیل نمودند. سپس داده‌های هر دو گروه با استفاده از شاخص‌های آمار تو صیفی (میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (تحلیل واریانس چند متغیری مانوا و رگرسیون گام به گام) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که در مولفه‌های سلامت عمومی و تاب آوری، تفاوت معنادار بین دو گروه دانش‌آموزان پسر تیزهوش و عادی وجود دارد. به طوری که میانگین مولفه‌های تاب آوری و سلامت عمومی در دانش‌آموزان تیزهوش بالاتر از دانش‌آموزان عادی بود. با توجه به نتایج پژوهش می‌توان پیشنهاد داد که بر اساس نتایج چنین پژوهش‌هایی، دوره‌های آموزشی و درمان مناسبی برای بهبود تاب آوری تحصیلی دانش‌آموزان عادی و افزایش سلامت عمومی در کلیه دانش‌آموزان طراحی گردد.

واژه‌های کلیدی: دانش‌آموزان تیزهوش، دانش‌آموزان عادی، سلامت روانی، تاب

آوری تحصیلی

مروری بر کاربردها و اثربخشی نظریه انتخاب و واقعیت‌درمانی

فاطمه فرجام^۱✉، فاطمه پورچیت‌ساز^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

Farjam.fateme@gmail.com

چکیده

امروزه پژوهش‌های متعددی در پی اثبات اثربخشی رویکرد واقعیت‌درمانی، به‌عنوان یک رویکرد مثبت‌گرا بوده‌اند. این رویکرد در بسترهای متفاوتی مورد ارزیابی قرار گرفته است که یکی از آن‌ها مدارس بوده است. این پژوهش با هدف مرور پژوهش‌های انجام گرفته در زمینه کاربردها و اثربخشی واقعیت‌درمانی و نظریه انتخاب در مدارس کشور انجام شده است. جهت گردآوری اطلاعات، پایگاه‌های اطلاعاتی پرتال جامع علوم انسانی و پایگاه جهاد دانشگاهی مورد استفاده قرار گرفت. در مجموع ۱۳ پژوهش مورد ارزیابی قرار گرفت و نتایج ۱۰ مورد آن به اختصار بیان شد. نتایج مطالعه مروری حاضر نشان داد که: رویکرد واقعیت‌درمانی و نظریه انتخاب در زمینه بهبود سازگاری‌های رفتاری و دستیابی به اهداف تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر بسزایی داشته است. از این رو این نظریه و رویکرد می‌توانند به‌عنوان رویکردی اثربخش در راه بهبود فعالیت‌های آموزشی و تربیتی مدارس مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: دانش‌آموزان، نظریه انتخاب، واقعیت‌درمانی

تدوین مدل علی عملکرد تحصیلی بر اساس باورهای هوشی و انعطاف‌پذیری شناختی در دانش‌آموزان

سیده زهرا فردوسی^۱، مژگان سپاه منصور^۲، افسانه قنبری پناه^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، ایران

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، ایران

۳. استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، ایران

bferdowsi@chmail.ir

چکیده

یقیناً مهمترین نشانگر بازده آموزش در یک نظام آموزشی عملکرد تحصیلی یادگیرندگان است. این موضوع در پایه نهم تحصیلی اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند زیرا میانگین نمرات پایانی دانش‌آموزان تأثیر بسزایی در هدایت تحصیلی آن‌ها دارد. این پژوهش با هدف تدوین مدل علی عملکرد تحصیلی بر اساس باورهای هوشی و انعطاف‌پذیری شناختی در دانش‌آموزان پایه نهم انجام شد. روش پژوهش از نوع همبستگی با مدل معادلات ساختاری بود. جامعه آماری تمامی دانش‌آموزان پسر و دختر پایه نهم شهر تهران در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بودند که ۴۵۰ (۲۱۸ پسر، ۲۱۷ دختر) دانش‌آموز با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شد. ابزار پژوهش عبارت‌انداز پرسش‌نامه عملکرد تحصیلی در تاج (۱۳۸۳)، باورهای هوشی (ITIS) عبدالفتاح ویتس (۲۰۰۶)، انعطاف‌پذیری شناختی (CFI) دنیس و وندروال (۲۰۱۰). تحلیل داده‌ها با آزمونهای همبستگی پیرسون، تحلیل عاملی و معادلات ساختاری انجام شد. یافته‌ها حاکی از آن بود که با توجه به شاخص‌های نیکویی برازش، مدل تدوین شده از برازش مطلوبی برخوردار است. همچنین یافته‌ها نشانگر اثر مستقیم و معنادار باورهای هوشی و انعطاف‌پذیری شناختی بر عملکرد تحصیلی بود. بنابراین هر دو متغیر باورهای هوشی و انعطاف‌پذیری شناختی، قدرت تبیین نمرات استاندارد عملکرد تحصیلی را دارند.

واژه‌های کلیدی: انعطاف‌پذیری شناختی، باورهای هوشی، عملکرد تحصیلی

نظریه یادگیری سازنده گرایی در آموزش و کاربرد آن برای معلمان

مژگان فریدون نژاد^۱، غلامعلی افروز^۲، مسعود غلامعلی لواسانی^۳

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، پردیس بین‌المللی کیش، دانشگاه تهران، ایران

۲. استاد ممتاز، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، ایران

۳. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، ایران

mozhgan.fr@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف معرفی نظریه یادگیری سازنده گرایی جهت دانش افزایی و استفاده‌ی معلمان و تأثیر آن در آموزش دانش‌آموزان گرفته است. با عنایت به این که یادگیرندگان عصر حاضر را نمی‌توان با الگوهای آموزشی سنتی که بر نقش معلم و انتقال دانش و آموزش مستقیم تأکید دارد و هدفش انتقال مطالب از معلم به دانش‌آموزان بوده است، تربیت کرد و آموزش داد و نظریات سنتی یادگیری همگام با پیشرفت‌های جامعه امروزی نیست و قابلیت تبیین یادگیری در دوره‌ای که با دانش‌آموزان عصر جدید با نیازهای جدید رو به رو هستیم، نیست. به نظر می‌رسد که نظریه‌ی سازنده گرایی یک شناخت شناسی و یک نظریه یادگیری است که هم منطبق با ملزومات یادگیری در عصر جدید بوده است و هم در قیاس با نظریه‌های شناخت شناسی و یادگیری گذشته، یک تبیین تازه از ماهیت دانش و چگونگی یادگیری از انسان به دست می‌دهد. این پژوهش به صورت مروری انجام گرفته است و در تهیه و تدوین پژوهش از منابع کتابخانه‌ای مثل مقالات، کتاب‌ها، سایت‌های اینترنتی و همچنین پایان‌نامه‌های منتشر شده در این راستا استفاده گردیده است. با توجه به دلالت‌های آموزشی اثربخشی که نظریه سازنده گرایی دارد و با توجه به اینکه بنظر می‌رسد کاربرد این نظریه در تدریس توسط معلمان جهت امور آموزشی دانش‌آموزان مفید و کارآمد باشد، در این پژوهش محقق بر آن بود تا به توصیف نظریه‌ی سازنده گرایی و تأثیر آن در بخش آموزش بپردازد.

واژه‌های کلیدی: نظریه یادگیری سازنده گرایی، آموزش، یادگیرنده

استفاده از فضای مجازی و آموزش الکترونیکی (در ایام کرونایی) در سطح آموزش و پرورش

مژگان فریدون نژاد ✉

دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تهران / آموزش و پرورش، تهران، ایران

mozhgan.fr@yahoo.com

چکیده

در پی شیوع ویروس کرونا و ابتلای تعدادی از هموطنان به این بیماری بنا بر اقتضای خانواده‌ها برای ممانعت از بیرون رفتن دل‌بندانشان از منازل و اصرار بر تعطیلی مدارس، آموزش‌های مجازی جایگزین آموزش‌های مدارس شده و روز به روز این آموزش‌ها رونق گرفته است. شاید به جرات می‌توان گفت که شبکه‌های اجتماعی به جزء جدانشدنی زندگی امروز ساکنین زمین تبدیل شده‌اند. امروز با پیدایش آموزش الکترونیکی یا آلام‌اس، تصورات قبلی در زمینه نیاز به امکانات فیزیکی بسیار برای امر آموزش و یادگیری در سطح عمومی و آموزش عالی متحول و دگرگون شده است. اکنون با به صحنه آمدن مراکز آموزش الکترونیکی، امکان یادگیری در هر زمینه‌ای، برای هر فردی و در هر زمان و مکانی به صورت مادام‌العمر فراهم است. هدف این پژوهش بررسی استفاده از فضای مجازی و آموزش الکترونیکی (در ایام کرونایی) در سطح آموزش و پرورش بوده است. رشد انواع شبکه‌های اجتماعی و خدمات متنوعی که به کاربران خود ارائه می‌کنند، فرهنگ نوینی را گسترش می‌دهد که فرصت و چالش را همزمان به همراه دارد. آموزش و پرورش نیز نمی‌تواند خود را جدا از تأثیرات اجتماعی و تکنولوژیکی شبکه‌های اجتماعی نگه دارد. با توجه به مطالعات کتابخانه‌ای و پژوهش‌های گذشته به این نتیجه رسیدیم که استفاده روز افزون از این شبکه‌ها و تأثیری که روی فرهنگ، طرز فکر و عمل استفاده‌کنندگان آن دارد، نظام آموزشی را نیز به زودی با تحول بنیادی رو به رو خواهد ساخت. اما تا آن زمان، می‌توان به چند مورد از تأثیرات استفاده از این شبکه‌ها بر آموزش اشاره کرد.

واژه‌های کلیدی: اینترنت، دانش‌آموزان، آموزش الکترونیکی، تکنولوژی، فضای

مجازی، کرونا

فضای مجازی و آسیب‌های فردی ناشی از آن بر دانش‌آموزان

جعفر فریدی^۱✉، لیدا شیدایی^۲

۱. دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

faridiosku@yahoo.com

چکیده

فضای مجازی و سروی‌های الکترونیکی همه ابعاد زندگی افراد را تحت تأثیر عمیق قرار داده است. ظهور این فناوریها علی‌رغم اینکه باعث رشد و توسعه در عرصه‌های فردی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی شده؛ آسیب‌هایی نیز بر این حوزه‌ها وارد نموده است. شناسایی این آسیب‌ها بالاخص برای دانش‌آموزان که در حساس‌ترین برهه زندگی خویش هستند؛ در اجتماعی شدن آنها تأثیرگذار است. با این‌اوصاف هدف مقاله حاضر شناسایی آسیب‌های فردی فضای مجازی بر دانش‌آموزان و رفتار آنها در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی آنها بوده است. روش تحقیق به صورت کیفی بوده است. در واقع با استفاده از اسناد و پیدائشینه‌های قبلی؛ به شناسایی آسیب‌های ناشی از استفاده مداوم دانش‌آموزان از فضاهای مجازی پرداخته شد. یافته‌های جمع‌آوری شده از تحقیقات پیشین در خصوص آسیب‌های فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی بر دانش‌آموزان نشان داد: آسیب‌های: ۱- جسمانی ۲- رفتاری ۳- عاطفی ۴- تحصیلی ۵- اخلاقی و ۶- ارتباطی به‌عنوان عمده‌ترین آسیب‌های فردی فضای مجازی بر دانش‌آموزان شناسایی شدند. در واقع با توجه به اینکه دسترسی دانش‌آموزان به فضاهای مجازی گسترش پیدا کرده، کنترل کردن آنها هم در این فضاها سخت‌تر شده است. بنابراین علاوه بر اعمال محدودیت در میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی توسط دانش‌آموزان در خانه توسط والدین؛ نحوه استفاده و چگونگی کاربرد آنها نیز باید مورد دقت و توجه والدین قرار گیرد تا آسیب‌ها نیینند یا به ارتباطات خطرناک و کنترل نشده سوق داده نشوند.

واژه‌های کلیدی: فضای مجازی، آسیب‌های فردی، دانش‌آموزان

بررسی تنوع راهبردهای یادگیری مورد استفاده در دانش‌آموزان: مطالعه‌ای کیفی

سارا فصیحانی فرد^۱، فرهادخرمایی^۲

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران
۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

sara.fasihani@gmail.com

چکیده

از جمله عوامل مهم و تأثیرگذار بر روی پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان راهبردهای یادگیری است. استفاده از این راهبردها، دانش‌آموزان را قادر می‌سازد که خود شخصاً به رفتار و محیطشان نظم دهند و کیفیت یادگیری بالاتری داشته باشند. هدف پژوهش حاضر بررسی راهبردهای یادگیری مورد استفاده در دانش‌آموزان مقطع دبستان بود. این پژوهش در قالب یک مطالعه کیفی انجام شد. جامعه آماری تمام دانش‌آموزان دختر مقطع پنجم دبستان در شهر شیراز بود که ۱۵ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش از طریق مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام شد. همچنین از تحلیل محتوای کیفی برای تحلیل داده‌ها استفاده گردید. یافته‌ها نشان دهنده گزاره‌های مفهومی اولیه، زیر مقوله‌ها و مقوله‌های کلی مؤثر در یادگیری بود که در قالب راهبردهای شناختی، راهبردهای فراشناختی و مدیریت منابع تنظیم و ارائه شد. نتایج نشان داد که دانش‌آموزان دبستانی بیشتر از راهبردهای شناختی و مدیریت منابع برای یادگیری استفاده می‌نمودند. همچنین دانش‌آموزان دبستانی نمی‌توانستند راهبردهای فراشناختی را به‌طور گسترده و وسیع مورد استفاده قرار دهند.

واژه‌های کلیدی: راهبردهای یادگیری، مطالعه کیفی، تحلیل محتوا

بررسی اثربخشی برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر بر علائم

افسردگی مادران دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ویژه

جواد فکری ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

aghayejim2020@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر باهدف بررسی اثربخشی برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر بر علائم افسردگی مادران دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ویژه انجام شد. روش پژوهش از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه مادران دانش‌آموزان شهر تهران در سال ۱۳۹۸ بودند. در این پژوهش از بین جامعه آماری ۳۰ مادر که بر اساس پرسشنامه‌ی افسردگی بک (۱۹۶۷) نمره بالاتر از ۱۴ داشتند با استفاده از نمونه‌گیری دردسترس به‌عنوان حجم نمونه انتخاب و در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) به شیوه تصادفی گمارش شدند. برای ارزیابی افسردگی از پرسشنامه‌ی افسردگی بک (۱۹۶۷) استفاده شد. گروه آزمایش در ۱۲ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای در طول یک ماه برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر را دریافت کردند در حالی که گروه کنترل چنین برنامه‌ای را دریافت نکردند. در پایان مجدداً هر دو گروه مجدداً مورد ارزیابی قرار گرفتند. تحلیل یافته‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس انجام شد و نشان داد که برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر بر علائم افسردگی مادران دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ویژه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری ویژه، افسردگی، برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر

بررسی اثربخشی برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر بر علائم اضطراب مادران دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ویژه

جواد فکری ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

aghayejim2020@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر باهدف بررسی اثربخشی برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر بر علائم اضطراب مادران دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ویژه انجام شد. روش پژوهش از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه مادران دانش‌آموزان شهر تهران در سال ۱۳۹۸ بودند. در این پژوهش از بین جامعه آماری ۳۰ مادر با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان حجم نمونه انتخاب و در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) به شیوه تصادفی گمارش شدند. برای ارزیابی افسردگی از پرسشنامه‌ی اضطراب بک استفاده شد. گروه آزمایش در ۱۲ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای در طول یک ماه برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر را دریافت کردند در حالی که گروه کنترل چنین برنامه‌ای را دریافت نکردند. در پایان مجدداً هر دو گروه مجدداً مورد ارزیابی قرار گرفتند. تحلیل یافته‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس انجام شد و نشان داد که برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر بر علائم اضطراب مادران دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ویژه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری ویژه، اضطراب، برنامه روان‌درمانی مثبت‌نگر

مقایسه یادگیری خودراهبر و یادگیری خودراهبر الکترونیکی در دانش‌آموزان مدارس هوشمند و عادی

محبوبه فولادچنگ^۱، معصومه شغابی^۲

۱. دانشیار گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

foolad@shirazu.ac.ir

چکیده

خودراهبری در یادگیری حرکتی به سمت خودشکوفایی است که در آن فراگیران ابتکار عمل را به دست می‌گیرند تا نیازمندی‌های یادگیری را دنبال کرده و به مقصد برسند. این مقوله را می‌توان به صورت میزان مسئولیت‌پذیری فرد در فرایند یادگیری در نظر گرفت به گونه‌ای که یادگیرنده خودراهبر از نیازهای خود آگاه است و کنترل یادگیری خویش را در دست دارد. هدف از انجام پژوهش حاضر مقایسه‌ی یادگیری خودراهبر و یادگیری خودراهبر الکترونیکی در دانش‌آموزان مدارس هوشمند و عادی بود. طرح پژوهش از نوع علی مقایسه‌ای بود و جامعه‌ی آماری را کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوم دبیرستان‌های هوشمند و عادی مدارس شهر بوشهر تشکیل دادند. مشارکت‌کنندگان شامل ۲۲۳ دانش‌آموز مدارس هوشمند و ۱۸۷ دانش‌آموز مدارس عادی بود که به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. به منظور اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش از پرسش‌نامه یادگیری خودراهبر فیشر و همکاران (۲۰۰۱) و یادگیری خودراهبر الکترونیکی تئو (۲۰۱۰) استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که بین مولفه‌های یادگیری خودراهبر و یادگیری خودراهبر الکترونیکی در دانش‌آموزان مدارس هوشمند و عادی تفاوت معناداری وجود دارد. بدین گونه که دانش‌آموزان مدارس عادی در مولفه‌های رغبت به یادگیری، و خودکنترلی از یادگیری خودراهبر و مؤلفه خودمدیریتی از یادگیری خودراهبر الکترونیکی عملکرد بهتری نسبت به دانش‌آموزان مدارس هوشمند داشتند. براین اساس، پی‌شهاد می‌شود که به چگونگی استفاده از فن‌آوری در مدارس هوشمند توجه بیشتری مبذول گردد زیرا نحوه استفاده از فناوری در مدارس مهمتر از عرضه آنها است.

واژه‌های کلیدی: یادگیری خودراهبر، یادگیری خودراهبر الکترونیکی، مدارس

هوشمند

پیش‌بینی مهارت‌های خود‌نظم‌دهی خشم بر اساس خوش‌بینی با نقش واسطه‌ای خود‌تنظیمی در دانش‌آموزان پرخاشگر

اعظم فیاض پور^۱، فاطمه بیان فر^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه پیام نور، سمنان، ایران
۲. استادیار، عضو هیئت‌علمی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران / دانشگاه پیام نور، سمنان ایران

a.azamfayazpoor.1399@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی مهارت‌های خود‌نظم‌دهی خشم بر اساس خوش‌بینی با نقش واسطه‌ای خود‌تنظیمی در دانش‌آموزان پرخاشگر متوسطه دوم شهر سمنان بود. روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پرخاشگر متوسطه دوم شهر سمنان در سال ۱۳۹۹، به تعداد ۳۴۵۱ نفر بودند. برای انتخاب نمونه ابتدا بر اساس جدول مورگان ۳۴۳ نفر دانش‌آموزان با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شد، سپس با استفاده از پرسشنامه پرخاشگری برای همه آن‌ها آزمون غربالگری اجرا شد. و با توجه به نقطه برش تعیین شده افراد دارای پرخاشگری بالاتر از میانگین، ۱۱۰ نفر انتخاب شدند. ابزارگردآوری داده‌ها پرسشنامه خوش‌بینی شیبور و کارور، آزمون خود‌تنظیمی شناختی-عاطفی مارس، پرسشنامه پرخاشگری باس و پری و پرسشنامه‌ی صفت-حالت بیان خشم اسپیلبرگر بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی مثل؛ میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمرات و آمار استنباطی و معادلات ساختاری استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که خود‌تنظیمی می‌تواند نقش واسطه‌ای بین مهارت‌های خود‌نظم‌دهی خشم با خوش‌بینی در دانش‌آموزان پرخاشگر داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: خود‌نظم‌دهی خشم، خوش‌بینی، خود‌تنظیمی، دانش‌آموزان

پرخاشگر

تأثیر هدفمند بودن بر لذت یادگیری

حمید فیاضی ✉

کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان

Hamidfayyazi6@gmail.com

چکیده

لذت یادگیری از جمله عواطف مثبت یادگیرندگان به شمار می‌آید که برای ایجاد تحول در روان‌شناسی تربیتی حائز اهمیت است. حال اینکه داشتن هدف در زندگی می‌تواند در انجام فعالیت‌هایی که برای رسیدن به هدف لازم می‌باشند موجب لذت بردن از مسیر رسیدن به هدف شود. پس هدف این پژوهش این است که هدفمند بودن یادگیرنده در فعالیت یاددهی یادگیری موجب لذت بردن فرد می‌شود یا نه. این پژوهش به روش توصیفی تحلیلی انجام گرفته است. نتیجه این پژوهش بدین صورت است که: برآوردن نیاز عزت نفس و احترام، نیاز خودشکوفایی که ناشی از انگیزه درونی و بیرونی فرد و ایجاد اهداف یادگیری می‌باشند از طرفی و تلاش برای یادگیری و موفقیت که جلوه دیگری از هدفمندی است موجب لذت بردن از یادگیری بوده است.

واژه‌های کلیدی: لذت یادگیری، هدفمند بودن، خودشکوفایی، عزت نفس

ارتباط خوش بینی تحصیلی و درک حمایت اجتماعی معلم با فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان

زهرا فیروزی^۱، پریرسا قانع^۲✉

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی پردیس بین‌المللی، کیش، ایران

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی پردیس بین‌المللی، کیش، ایران

Parissaqana@gmail.com.

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی ارتباط خوش بینی تحصیلی و درک حمایت معلم با فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان بود. این پژوهش از نوع کاربردی بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی پیرسون بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه نوجوانان دختر متوسطه دوم شهرستان بابلسر در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بودند. نمونه پژوهش شامل ۹۴ نوجوانان دختر متوسطه دوم شهرستان بابلسر بودند که روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای از میان کلیه دانش‌آموزان دختر انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه خوش بینی تحصیلی برسو و همکاران (۱۹۹۷)، پرسشنامه فرسودگی تحصیلی اسپچنموران و همکاران (۲۰۱۳) و پرسشنامه درک حمایت معلم متنی، مک‌وایرتر و اونیل (۲۰۰۸) استفاده شده است. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از روش همبستگی و رگرسیون چند متغیری تحلیل شدند. نتایج پژوهش نشان داد که میان خوش بینی تحصیلی و درک حمایت معلم با فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان ارتباط منفی و معناداری وجود دارد. براساس یافته‌های این پژوهش می‌توان چنین نتیجه گرفت که عملکرد موفق محصلان نه تنها به وسیله پیشرفت تحصیلی مشخص می‌شود، بلکه موفقیت دانش‌آموز توسط باور دانش‌آموز نسبت به اینکه در حل مسائل پیچیده دارای توانایی هستند و این باور را نیز داشته باشند که معلمان آن‌ها نیز به دانش‌آموزان اعتماد دارند، حامی آنان هستند و آن‌ها را درک می‌کنند، تعیین می‌شود.

واژه‌های کلیدی: خوش بینی تحصیلی، درک حمایت اجتماعی معلم، فرسودگی

تحصیلی

پیش‌بینی سازگاری هیجانی بر اساس سبک‌های تفکر و باورهای فراشناختی

نسیم قادری بانه^۱، محمد آزاد عبدالله‌پور^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مهاباد، ایران

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

nassimghaderi16@gmail.com

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی رابطه بین سبک‌های تفکر و باورهای فراشناختی با سازگاری هیجانی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر بانه صورت پذیرفته است. پژوهش حاضر از نظر هدف، یک پژوهش کاربردی است و از نظر گردآوری داده‌ها و اطلاعات و روش تجزیه و تحلیل یک پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. اطلاعات از طریق پرسشنامه‌های سبک‌های تفکر استرنبرگ و واگنر فرم کوتاه (TSI)، پرسشنامه سازگاری هیجانی رایبو و همکاران (EAM) و پرسشنامه باورهای فراشناختی ولز (MCQ-30) جمع‌آوری گردیده است. جامعه آماری پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر بانه به تعداد ۱۰۵۰ نفر است. همچنین روش نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای بوده است. تعداد نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۲۸۲ نفر تعیین شد. نتایج حاکی از رابطه همبستگی بین سبک‌های تفکر قانونی (۱۹ درصد)، اجرایی (۱۱ درصد)، قضایی (۳۷ درصد)، کلی (۱۴ درصد)، آزاد اندیش (۲۱ درصد)، سلسله‌مراتبی (۲۱ درصد)، اولیگاریشی (۱۵ درصد) و بیرونی (۲۳ درصد) و سازگاری هیجانی بوده است. در حالیکه بین سبک تفکر آثار شیبست و سازگاری هیجانی دانش‌آموزان رابطه منفی (۰/۱۳-) و معناداری وجود دارد. همچنین در بین سبک‌های تفکر (جزئی، محافظه‌کار، سلطنتی و درونی) و سازگاری هیجانی همبستگی معناداری یافت نشد. از سوی دیگر بین باورهای (وقوف‌شناختی یا خودآگاهی‌شناختی) و سازگاری هیجانی دانش‌آموزان همبستگی مثبت و معناداری (۲۳ درصد) وجود دارد. رابطه بین باورهای مثبت درباره نگرانی و سازگاری هیجانی دانش‌آموزان همبستگی منفی و معنادار بوده است. همچنین بین باورهای (مهارناپذیری و خطر، اطمینان به حافظه و نیاز به مهار افکار) و سازگاری هیجانی همبستگی معناداری یافت نشد. در نهایت می‌توان اذعان داشت که از طریق سبک‌های قضایی، سلسله‌مراتبی، آثار شیبست و بیرونی و باورهای وقوف‌شناختی، می‌توان سازگاری هیجانی را پیش‌بینی کرد. و در بین متغیرهای تحقیق، سبک تفکر قضایی با ۳۷ درصد قویترین پیش‌بینی‌کننده سازگاری هیجانی است.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های تفکر، باورهای فراشناختی، سازگاری هیجانی

اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر عزت نفس دانش‌آموزان

حسین قاسمپور^۱، سمیرا شاکریان^۲

۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران
۲ کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد آیت الله املی، دانشگاه آزاد اسلامی، امل، ایران

pshba@yahoo.com

چکیده

این پژوهش به منظور اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) بر عزت نفس دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش به شیوه نیمه آزمایشی پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان دوره متوسطه ناحیه ۲ شهرستان ساری در سال ۱۳۹۸ می‌باشند. تعداد نمونه پژوهش با توجه به معیارهای ورود و خروج ۳۰ نفر بوده است، که به صورت تصادفی در ۲ گروه آزمایش و کنترل گمارده شده‌اند. ابزار گردآوری در این پژوهش مقیاس عزت نفس روزنبرگ (۱۹۶۵) بوده است. آزمودنی‌های گروه آزمایش به مدت ۸ هفته، هر هفته در یک جلسه درمان ۶۰-۹۰ دقیقه‌ای درمان مبتنی بر تعهد و پذیرش را دریافت نموده‌اند و گروه کنترل مداخله خاصی را دریافت ننمودند. اجرای تحلیل کوواریانس بر روی داده‌ها نشان داد که نمره میانگین متغیر عزت نفس در پس‌آزمون نسبت به پیش‌آزمون افزایش پیدا کرده است. بنابراین درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) بر عزت نفس دانش‌آموزان تأثیر دارد.

واژه‌های کلیدی: درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد، عزت نفس، دانش‌آموزان

ارتباط مشارکت والدین با لذت ورزشی و بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان ورزشکار

حسن قاسمعلی پور^۱، اکبر آفرینش خاکی^۲، محمدجواد موسایی^۲، سارا حیدری^۳

۱. استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، ایران

۳. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب / آموزش و پرورش، شهرری، ایران

A.alipour66@yahoo.com

چکیده

هدف کلی پژوهش حاضر تعیین ارتباط مشارکت والدین با لذت ورزشی و بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان ورزشکار بود. پژوهش حاضر پژوهشی توصیفی از نوع همبستگی بود و از لحاظ هدف نیز جزء تحقیقات کاربردی محسوب می‌شود، داده‌های این تحقیق به صورت میدانی و با استفاده از پرسش‌نامه گردآوری شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر را ۱۰۰۰۰ نفر از دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهرری تشکیل دادند. تعداد نمونه بر اساس جدول مورگان ۳۸۴ نفر برآورد شد که به صورت نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. در این تحقیق از پرسشنامه‌های مشارکت والدین (لی و همکاران، ۱۹۹۷)، لذت ورزشی کندزیر سکی و همکاران (۱۹۹۱) و بهزیستی روان‌شناختی (ریف، ۱۹۸۹) استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل توصیفی داده‌ها از شاخصه‌های آمار توصیفی، آزمون کلموگروف-اسمیرنوف، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد. نتایج نشان داد که بین مشارکت والدین و دو مؤلفه آن رفتارهای هدایتی و تشویق و تحسین با لذت ورزشی دانش‌آموزان ورزشکار رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد، اما بین مؤلفه مشارکت فعال با لذت ورزشی رابطه معنی‌داری مشاهده نشد. هم‌چنین، بین مشارکت والدین و مؤلفه‌های رفتارهای هدایتی، تشویق و تحسین و مشارکت فعال با بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان ورزشکار رابطه مثبت معنی‌داری وجود داشت. نتایج رگرسیون گام‌به‌گام حاکی از آن بود که مؤلفه تشویق و تحسین با بتای ۰/۲۵ و ۰/۱۷ پیش‌بینی‌کننده معنی‌دار لذت ورزشی بود.

واژه‌های کلیدی: مشارکت والدین، لذت ورزشی، بهزیستی روان‌شناختی،

دانش‌آموزان ورزشکار

اثربخشی رفتاردرمانی دیالکتیک بر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی دختران با تجربه خشونت خانگی

زینب قاسمی[✉]، سعیده خاکی^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

z.h.ghasemi63@gmail.com

چکیده

تجربه خشونت خانوادگی سبب می‌شود تا دختران با آسیب‌های روان‌شناختی و هیجانی مختلفی مواجه شوند. بر همین اساس پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی رفتاردرمانی دیالکتیک بر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی دختران با تجربه خشونت خانگی انجام گرفت. پژوهش حاضر نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل دختران با تجربه خشونت خانگی در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ در شهر اصفهان بود. در این پژوهش تعداد ۳۰ دختر با سابقه خشونت خانوادگی با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و با گمارش تصادفی در گروه‌های آزمایش و گواه گمارده شدند (در هر گروه ۱۵ نفر). پس از شروع مداخله ۲ نفر در گروه آزمایش و ۳ نفر در گروه گواه از ادامه حضور در پژوهش انصراف دادند. گروه آزمایش مداخله آموزش رفتاردرمانی دیالکتیک (لیندهان، ۲۰۰۴) را طی دو و نیم ماه در ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای در یافت نمودند. پرسشنامه‌های مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی (دنيس و وندروال، ۲۰۱۰) بود. داده‌های حاصل از پژوهش به شیوه تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که رفتاردرمانی دیالکتیک بر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی دختران با تجربه خشونت خانگی تأثیر معنادار دارد. بدین صورت که این درمان توانسته بود منجر به بهبود انعطاف‌پذیری روان‌شناختی این دختران شود. یافته‌های پژوهش حاضر بیانگر آن بودند که اساس یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان چنین نتیجه گرفت که رفتاردرمانی دیالکتیک با بهره‌گیری از تکنیک‌های تحمل‌پریشانی، پذیرش و خودنظم‌جویی هیجانی می‌تواند به‌عنوان یک درمان کارآمد جهت افزایش دختران با تجربه خشونت خانگی مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: اجتناب تجربه‌ای، انعطاف‌پذیری روان‌شناختی، رفتاردرمانی

دیالکتیک

اثربخشی روان‌درمانی مثبت‌گرا بر همجواری شناختی و خودتنظیمی هیجانی دانش‌آموزان دارای اختلال رفتار درونی‌سازی شده

زینب قاسمی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

z.h.ghasemi63@gmail.com

چکیده

بروز اختلال رفتار درونی‌سازی شده سبب شکل‌گیری آسیب‌های شناختی، روان‌شناختی و هیجانی در دانش‌آموزان می‌شود. بر همین اساس پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی روان‌درمانی مثبت‌گرا بر همجواری شناختی و خودتنظیمی هیجانی دانش‌آموزان دارای اختلال رفتار درونی‌سازی شده انجام گرفت. پژوهش حاضر نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول دارای اختلال رفتار درونی‌سازی شده در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ در شهر اصفهان بود. در این پژوهش تعداد ۳۰ دختر از جامعه آماری، با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و با گمارش تصادفی در گروه‌های آزمایش و گواه گمارده شدند (در هر گروه ۱۵ نفر). پس از شروع مداخله ۲ نفر در گروه آزمایش و ۳ نفر در گروه گواه از ادامه حضور در پژوهش انصراف دادند. گروه آزمایش مداخله روان‌درمانی مثبت‌گرا (سلیگمن و چیزنتمیهایلی، ۲۰۰۰) را در ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت نمودند. در این پژوهش از سیاهه رفتاری کودکان و نوجوانان (آخنباخ و رسکورلا، ۲۰۰۱)، پرسشنامه همجواری شناختی (گیلاندرز و همکاران، ۲۰۱۰) و خودتنظیمی هیجانی (گروس و جان، ۲۰۰۳) بود. داده‌های حاصل از پژوهش به شیوه تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که روان‌درمانی مثبت‌گرا بر همجواری شناختی و خودتنظیمی هیجانی دانش‌آموزان دارای اختلال رفتار درونی‌سازی تأثیر معنادار دارد. بر اساس می‌توان چنین نتیجه گرفت که روان‌درمانی مثبت‌گرا با تأکید بر نقاط قوت و توانمندی مراجعان می‌تواند به‌عنوان یک درمان کارآمد جهت کاهش همجواری شناختی و بهبود خودتنظیمی هیجانی دانش‌آموزان دارای اختلال رفتار درونی‌سازی شده مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: اختلال رفتار درونی‌سازی، روان‌درمانی مثبت‌گرا، خودتنظیمی

هیجانی، همجواری شناختی

در فضای مجازی چگونه با شایعات برخورد کنیم؟ (طرح درس مدون آموزشی با محوریت کرونا)

مجتبی قاسمی^{✉۱}، رضا یحیی آبادی^۲، سمیه کشانی^۳، پری رزم آزما^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت منابع انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نجف آباد، اصفهان، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه پیام نور مرکز اصفهان، اصفهان، ایران

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه پیام نور مرکز مشهد، مشهد، ایران

mghsenator@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تاثیرات شایعات و شایعه پراکنی با محوریت روزهای بیماری کرونا و چگونگی مقابله با آن و مدیریت در زمان ایجاد بحران و به وجود آمدن شایعات انجام شده است. با توجه به این که شایعات قدرت ظهور بالایی در روابط انسانی دارد و اثرات مخرب زیادی از خود در زمان‌های مختلف به جای می‌گذارد، برخورد صحیح و سنجیده با آن به‌ویژه در این شرایط حاد ضرورت خاصی می‌یابد و اگر دانش‌آموزان از ابتدای دوران برخورد با شایعات بتوانند به خوبی آن‌ها را مدیریت کنند می‌توانند به خوبی از آثار مخرب آن بکاهند. از این رو در این پژوهش سعی شده است با ارائه محتوای درسی مناسب به صورت طرح درس مدون و اصولی با استفاده از روش‌های نوین تدریس در سال ۲۰۲۰ و تجربیات پژوهشگران، دانش‌آموزان را با این چالش انسانی آشنا نموده و با ارائه تمریناتی کاملاً واقع بینانه آن‌ها را در برخورد با این مسئله توانمند سازیم تا بتوانند برخورد مناسبی با شایعات داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: فضای مجازی، طرح درس، روش‌های تدریس، کرونا، شایعه

رابطه بین هوش و دست برتری در کودکان بدو ورود به دبستان

فاطمه قاضی زاده^۱، وحید فلاحتی^۲، مجتبی مرادپور^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، موسسه آموزش عالی کاویان

۲- دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، موسسه آموزش عالی کاویان

falahaty2012@yahoo.com

چکیده

هدف این پژوهش یافتن رابطه بین هوش و دست برتری در کودکان بدو ورود به دبستان بود. روش پژوهش حاضر، توصیفی مقطعی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه نوآموزان بدو ورود به دبستان مراجعه کننده به مرکز سنجش شهر بیرجند جهت آزمون‌های غربالگری سلامت و سنجش هوش و آمادگی تحصیلی بود. از بین نوآموزان بدو ورود به دبستان مراجعه کننده به مرکز سنجش شهر بیرجند، ۴۰ نفر (۲۰ پسر، ۲۰ دختر) چپ دست و ۴۰ نفر (۲۰ پسر، ۲۰ دختر) راست دست و به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و وارد مطالعه شدند. پرسشنامه دست برتری ادینبورگ اولدفیلد (۱۹۷۰) و آزمون‌های آمادگی تحصیلی مصوب طرح سنجش (آزمون بدو ورود به دبستان) بود. روش تحلیل داده‌ها از آزمون کولموگروف اسمیرنوف برخوردار از توزیع نرمال داده‌ها بررسی شد و با توجه به برخوردار از توزیع نرمال از آزمون آماری t مستقل در سطح معناداری ۰/۰۵ استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که نمره هوش در نوآموزان چپ دست نسبت به نوآموزان راست دست تفاوت معنادار نبوده است، نمره هوش در نوآموزان پسر چپ دست نسبت به نوآموزان پسر راست دست تفاوت معنادار نبوده است، نمره هوش در نوآموزان دختر چپ دست نسبت به نوآموزان دختر راست دست تفاوت معنادار نبوده است، نمره هوش در نوآموزان پسر و دختر تفاوت معنادار نبوده است. نتیجه گرفته می‌شود میانگین نمره هوش (آمادگی تحصیلی) در نوآموزان چپ دست و راست دست تفاوت معناداری ندارد، به علاوه چنین تفاوتی میان دو جنس در کل و نیز در بین دو گروه چپ دست و راست دست مشاهده نگردید.

واژه‌های کلیدی: هوش، دست برتری، راست دست، چپ دست

مقایسه خودنظم‌بخشی، ویژگی‌های شخصیتی، و کارکرد خانواده در دانش‌آموزان دختر تیزهوش، با هوش متوسط

مجید قدمی^۱✉، فائزه جهان^۲

۱. دانشیار پژوهشگاه مطالعات وزارت آموزش و پرورش

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

drghadami50@gmail.com

چکیده

نوجوانان سرمایه‌های آینده جامعه هستند. مدارس ویژه پرورش استعداد‌های درخشان دارای محیط نسبتاً متفاوت با مدارس عادی هستند. پژوهش حاضر با هدف مقایسه خودنظم‌بخشی، ویژگی‌های شخصیتی و کارکرد خانواده دانش‌آموزان تیزهوش، با هوش متوسط و هنرستانی انجام شد. پژوهش علی-مقایسه‌ای است. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان سمنان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بودند. نمونه آماری شامل ۱۸۰ نفر از این دانش‌آموزان بود که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند و پرسشنامه خودتنظیمی بوفارد و همکاران (۱۹۹۵)، پنج عاملی شخصیت کاستا و مک کری (۱۹۸۵) و پرسشنامه عملکرد خانواده اپشتاین، بالدوین و بیشاب (۱۹۸۳) را تکمیل کردند. نتایج نشان داد که بین خودنظم‌بخشی، ویژگی‌های شخصیتی، و کارکرد خانواده سه گروه دانش‌آموزان تیزهوش، با هوش متوسط و هنرستانی تفاوت معناداری وجود دارد. نتایج پژوهش بیانگر این بود که توانایی کل خودنظم‌بخشی و بعد شناختی آن در دانش‌آموزان تیزهوش بالاتر بود. ابعاد شخصیتی روان‌آزردگی‌گرایی، توافق‌پذیری و برون‌گرایی در دانش‌آموزان هنرستانی بالاتر بود. در متغیر کارکرد خانواده هم مهارگری رفتار در دانش‌آموزان با هوش متوسط و ایفای نقش در دانش‌آموزان هنرستانی، بالاتر بود. نتایج پژوهش حاضر حاکی از نقش هوش در ویژگی‌های روان‌شناختی و کارکرد خانواده بود. تلویحات ضمنی نتیجه به دست آمده در مقاله مورد بحث قرار گرفت.

واژه‌های کلیدی: خودنظم‌بخشی، ویژگی‌های شخصیتی، کارکرد خانواده، تیزهوش،

دانش‌آموزان با هوش متوسط

مقایسه باورهای غیرمنطقی و شادکامی در دانش‌آموزان تیزهوش با عادی

مجید قدمی^۱✉، فائزه جهان^۲

۱. دانشیار پژوهشگاه مطالعات وزارت آموزش و پرورش

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

drghadami50@gmail.com

چکیده

به کودکانی تیزهوش گفته می‌شود که با کمک فکر، استدلال و استفاده از فرایندهای ذهنی عالی بتوانند قضاوت صحیح بکنند و دارای سلامت روان، ثبات عاطفی، هیجانی و شادی بیشتری نسبت به دانش‌آموزان عادی باشند. هدف این پژوهش مقایسه باورهای غیرمنطقی و شادکامی در دو گروه دانش‌آموزان تیزهوش و عادی است تا مشخص شود که آیا تیزهوشی نقشی در میزان باورهای غیرمنطقی و شادکامی دانش‌آموزان ایفا می‌کند یا خیر. پژوهش حاضر از نوع مقایسه‌ای بود. جامعه آماری این پژوهش، دانش‌آموزان دختر تیزهوش و عادی دوره متوسطه شهر سمنان در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ بودند. که از این تعداد ۶۰ نفر (۳۰ دانش‌آموز تیزهوش و ۳۰ دانش‌آموز عادی) با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها، از پرسش‌نامه باورهای غیرمنطقی آلیس و پرسش‌نامه شادکامی آکسفورد که به ترتیب دارای ۶۶ و ۲۹ ماده می‌باشند استفاده شد و دانش‌آموزان در مدرسه به سؤالات پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون کوواریانس مستقل استفاده شد. نتایج نشان داد که بین دانش‌آموزان تیزهوش و عادی از نظر باورهای غیرمنطقی و شادکامی تفاوت وجود دارد. دانش‌آموزان تیزهوش نسبت به تجربه‌های بیرونی و درونی پیرامون خود انعطاف بیشتری دارند و ظرفیت بیشتری برای بازبینی و تغییر ارزش‌ها و باورهای نادرست دارند.

واژه‌های کلیدی: باورهای غیرمنطقی، شادکامی، تیزهوشی، دختران

اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر اساس تئوری انتخاب بر هیجان‌ات تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر

زهرا قربان پور ولوکلایی^۱، سیده علیا عمادیان^۲✉

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، موسسه آموزش عالی ادیب مازندران، ساری، ایران

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

Emadian2012@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر اساس تئوری انتخاب بر هیجان‌ات تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی شهرستان بابل بود. روش پژوهش حاضر از نوع نیمه آزمایشی و با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی شهرستان بابل به تعداد ۱۹۵۴۵ نفر که در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ مشغول به تحصیل بودند. نمونه آماری شامل ۳۰ نفر دانش‌آموز دختر پایه‌ی ششم ابتدایی بوده است که با استفاده از روش نمونه‌گیری غیر تصادفی در دسترس از میان دانش‌آموزان دو دبستان دخترانه‌ی شهرستان بابل انتخاب شدند و به صورت تصادفی به دو گروه آزمایشی (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) تقسیم شدند. سپس دوره آزمایشی آموزش مهارت‌های زندگی بر اساس تئوری انتخاب طی ۱۰ جلسه برای گروه آزمایش اجرا شد ولی برای گروه کنترل هیچ آموزشی صورت نگرفت. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه هیجان‌ات تحصیلی پکران (۲۰۰۶) و پرسشنامه عملکرد تحصیلی در تاج (۱۳۸۳) استفاده شد. نتایج تحلیل پژوهش نشان داد که آموزش مهارت‌های زندگی بر اساس تئوری انتخاب بر کنترل هیجان‌ات تحصیلی و بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی شهرستان بابل مؤثر بوده است.

واژه‌های کلیدی: آموزش مهارت‌های زندگی، تئوری انتخاب، هیجان‌ات تحصیلی،

عملکرد تحصیلی

اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر اساس تئوری انتخاب بر مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر

زهرا قربان پور ولوکلایی^۱، سیده علیا عمادیان^۲ ✉

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، موسسه آموزش عالی ادیب مازندران، ساری، ایران

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، موسسه آموزش عالی ادیب مازندران، ساری، ایران

Emadian2012@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر اساس تئوری انتخاب بر م‌سئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی شهر ستان بابل بود. روش پژوهش حاضر نیمه آزمایشی و با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی شهرستان بابل به تعداد ۱۹۵۴۵ نفر که در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ م مشغول به تحصیل بودند. نمونه آماری شامل ۳۰ نفر دانش‌آموز دختر پایه‌ی ششم ابتدایی بوده است که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس از میان دانش‌آموزان دو دبستان دخترانه‌ی شهرستان بابل انتخاب شدند و به صورت تصادفی به دو گروه آزمایشی (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) تقسیم شدند. آموزش مهارت‌های زندگی بر اساس تئوری انتخاب طی ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای برای گروه آزمایش اجرا شد ولی برای گروه کنترل هیچ آموزشی داده نشد. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه م‌سئولیت‌پذیری کردلو (۱۳۸۷) استفاده شد، داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کواریانس تحلیل شدند. تحلیل نتایج پژوهش نشان داد که آموزش مهارت‌های زندگی بر اساس تئوری انتخاب بر افزایش م‌سئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی شهرستان بابل مؤثر است. بر اساس نتایج این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که آموزش مهارت‌های زندگی بر اساس تئوری انتخاب، رویکرد تلفیقی و جدیدی است که می‌تواند از مزایا و فواید مهارت‌های زندگی و تئوری انتخاب هر دو در راستای درمان، آموزش و بهبود م‌سئولیت‌پذیری دانش‌آموزان بهره‌گرفت.

واژه‌های کلیدی: آموزش مهارت‌های زندگی، تئوری انتخاب، م‌سئولیت‌پذیری،

دانش‌آموزان ابتدایی

بررسی رابطه بین سلامت روانی با خودکارآمدی تحصیلی، هیجانی و اجتماعی

امیر قرظی آقبلاغ^۱، مرتضی عزیزی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، موسسه چرخ نیلوفری آذربایجان، تبریز، ایران
۲. استادیار گروه آموزش و روان‌شناسی تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران

amirgharzi95@yahoo.com

چکیده

هدف از این تحقیق، تعیین رابطه بین سلامت روانی با خودکارآمدی تحصیلی، هیجانی و اجتماعی و نیز پیش‌بینی سلامت روانی از روی خودکارآمدی تحصیلی، هیجانی و اجتماعی بود. روش تحقیق این پژوهش از لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی و از لحاظ روش انجام توصیفی و از نوع تحقیقات همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان پسر دوره اول متوسطه شهر ستان هشتروند که در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ مشغول به تحصیل هستند و تعداد آنها بر اساس گزارش آموزش و پرورش ۷۳۴ نفر می‌باشند، بر اساس جدول نمونه‌گیری مورگان و کرجسی تعداد نمونه‌های این تحقیق ۲۵۴ نفر بوده است. که به صورت تصادفی و به روش خوشه‌ای چند مرحله‌ای که از بین دانش‌آموزان پسر دوره اول متوسطه نمونه‌گیری شدند. ابزارهای پژوهش حاضر عبارت بودند از: پرسش‌نامه خودکارآمدی کودکان و نوجوانان موریس (۲۰۰۱) (SEQ-C) و پرسشنامه سلامت روانی گلدبرگ (۱۹۷۲) (GHQ-۲۸). برای آزمون فرضیه‌ها از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون داده‌ها استفاده شد و متغیرهای مؤلفه‌های خودکارآمدی تحصیلی، هیجانی و اجتماعی به‌عنوان متغیر پیش‌بین و متغیر سلامت روانی به‌عنوان متغیر ملاک در نظر گرفته شدند. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد با افزایش سلامت روانی و نیز مؤلفه‌های آن، خودکارآمدی تحصیلی، هیجانی و اجتماعی نیز افزایش می‌یابد. همچنین، یافته‌ها حاکی از آن است که خودکارآمدی تحصیلی بر افزایش سلامت روانی اثر بارزی و مهمی را نسبت به سایر مؤلفه‌ها داشته است.

واژه‌های کلیدی: سلامت روانی، خودکارآمدی تحصیلی، هیجانی، اجتماعی

رابطه بین خودکارآمدی تحصیلی با سلامت روان دانش‌آموزان دختر

نوشین قریب پناه ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن، مازندران

Helma2819@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین خودکارآمدی تحصیلی با سلامت روان دانش‌آموزان دختر پایه دهم اجرا گردید. این پژوهش از نوع کاربردی است که با طرح پژوهشی همبستگی بوده و جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه دهم شهر تنکابن در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۹ بودند. که از تعداد ۹۸۱ نفر دانش‌آموزان پایه دهم به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۲۷۶ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. اعضای نمونه به پرسشنامه‌های خودکارآمدی تحصیلی و حمایت اجتماعی و اضطراب امتحان و سلامت روان پاسخ دادند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش عبارت بودند از: سلامت روان‌گلدبرگ (۱۹۷۲) و پرسشنامه استاندارد خودکارآمدی دانش‌آموز جینک و مورگان (۱۹۹۹). تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون آماری همبستگی پیرسون و رگرسیون انجام گردید. نتایج یافته‌ها نشان داد که بین خودکارآمدی تحصیلی با سلامت روان رابطه مثبت معنادار وجود دارد همچنین مشخص شد که خودکارآمدی تحصیلی توان پیش‌بینی رفتار سلامت روان را دارند.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی تحصیلی، سلامت روان، دانش‌آموزان دختر

تحلیل کارکردهای فناوری اطلاعات در رابطه با هوشمندسازی مدیریت آموزشی مدارس

هدی قمر ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ایلام، ایران

hoodaghamar@gmail.com

چکیده

به کارگیری گسترده فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایندهای آموزش هم‌زمان با تحول در رویکردهای آموزشی در جهان، زمینه شکل‌گیری مدارس هوشمند را فراهم آورده است. هدف پژوهش حاضر پ تحلیل کارکردهای فناوری اطلاعات در رابطه با هوشمندسازی مدیریت آموزشی مدارس شهرستان ایلام بوده است. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از جهت روش گردآوری اطلاعات توصیفی-پیمایشی و از لحاظ نوع داده، کمی بوده است. جامعه آماری در این پژوهش معاونین فناوری مدارس متوسطه شهرستان ایلام بوده است. لذا به دلیل کم بودن جامعه آماری، نمونه آماری همان جامعه در نظر گرفته خواهد شد و روش نمونه‌گیری نیز به صورت تمام سرشمار بوده است. ابزار گردآوری در این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته بوده است که روایی آن با استفاده از نظرات استاد راهنما و متخصصین امر هوشمندسازی مدارس به دست خواهد آمد و پایایی آن نیز با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه خواهد شد. داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل و در دو سطح توصیفی شامل میانگین، میانه و انحراف معیار متغیرها و در سطح آمار استنباطی با استفاده از مدل‌های معادلات ساختاری به رابطه علی متغیرها دست خواهیم یافت. به منظور بررسی روایی اعتبار سازه از شاخص روایی همگرا استفاده شد در این مطالعه به منظور سنجش ابزار اندازه‌گیری پژوهش از آزمون ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید که نتایج به دست آمده حاکی از مناسب بودن سؤالات پرسشنامه بود در نهایت نتایج تحلیل معادلات ساختاری نشان داد که فناوری اطلاعات بر محیط یاددهی و یادگیری، مدیریت مدرسه با سیستم یکپارچه رایانه‌ای، ارتباط یکپارچه رایانه‌ای با مدارس دیگر و توانمندسازی معلمان تأثیر معنادار دارد.

واژه‌های کلیدی: فناوری اطلاعات، هوشمندسازی مدارس، یاددهی و یادگیری.

توانمندسازی معلمان، ارتباط مدارس

تأثیر نقاشی درمانی بر اختلالات برونی سازی شده دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری

امیرقمرانی^۱، محمدرضا مرادی^۲، فاطمه خونساری^۳✉

۱. استادیار گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص، دانشگاه اصفهان، ایران

۲. دکتری روان‌شناسی کودکان با نیازهای خاص، دانشگاه اصفهان، ایران

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص، دانشگاه اصفهان

fatamekhansari@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری به دلیل شکست‌های تحصیلی متوالی خود با مشکلات روان‌شناختی متعددی رو به رو می‌باشند. پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی هنردرمانی با رویکرد نقاشی بر کاهش اختلالات برونی سازی شده‌ی دانش‌آموزان پسر با ناتوانی یادگیری صورت گرفت. روش پژوهش آزمایشی و از طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل استفاده شد. به این منظور از بین دانش‌آموزان پسر با ناتوانی یادگیری پایه‌ی سوم ابتدایی، تعداد ۳۰ نفر که ملاک‌های ورود به پژوهش را دارا بودند به شیوه‌ی نمونه‌گیری چند مرحله‌ای، انتخاب و با روش تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل گمارده شدند. مقیاس‌های مورد استفاده عبارت از مقیاس مشکلات رفتاری آخنباخ- فرم معلم و ماتریس‌های هوشی پیش‌رونده‌ی ریون کودکان بود. داده‌های بدست آمده با روش آماری تحلیل کواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که بین اختلالات برونی سازی شده (شامل؛ پرخاشگری، اختلال سلوک، اختلال نافرمانی مقابله‌ای و بیش‌فعالی) گروه آزمایش و کنترل، تفاوت معنی‌داری وجود دارد. بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان نتیجه گرفت که نقاشی درمانی بر کاهش اختلالات برونی سازی شده‌ی دانش‌آموزان پسر با ناتوانی یادگیری مؤثر است و می‌توان به‌عنوان یک روش درمانی از آن استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: نقاشی درمانی، اختلالات برونی سازی شده، ناتوانی یادگیری

بررسی نسبت روابط والد-فرزند و معلم-شاگرد با آفرینندگی دانش‌آموزان

عزت‌الزهرا قناعت‌پیشه^۱، یاسر نجاتی‌جهرمی^۲

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی / آموزش‌وپرورش منطقه ۱۱، تهران، ایران

۲. دکتری شیمی‌فیزیک، دانشگاه بُن، بُن، آلمان

edupsychology@outlook.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی روابط والد-فرزند و معلم-شاگرد بر آفرینندگی (خلاقیت) دانش‌آموزان پسر و دختر پایه نهم بوده است. بدین منظور ۳۰۰ نفر از دانش‌آموزان دبیرستان‌های شهر تهران به شیوه نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شده، به وسیله پرسش‌نامه والد-فرزند فاین، مُرلند و اِشوبِل (۱۹۸۳)، پرسش‌نامه معلم-شاگرد موری و زوُخ (۲۰۱۱) و آزمون خلاقیت تُرنس آزموده شدند. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از آمار توصیفی و رگرسیون خطی تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد بین رابطه والد-فرزند با آفرینندگی و نیز بین رابطه معلم-شاگرد با آفرینندگی همبستگی مثبت معنی‌دار وجود دارد. همچنین رگرسیون نشان داد هر دو متغیر والد-فرزند و معلم-شاگرد قادر به پیش‌بینی آفرینندگی هستند. به علاوه در رابطه والد-فرزند و معلم-شاگرد با آفرینندگی، بین پسران و دختران تفاوت معنی‌داری مشاهده نگردید. این نتایج راهی نو برای رشد آفرینندگی به پژوهش‌گران و آموزگاران پیشنهاد می‌دهند.

واژه‌های کلیدی: رابطه والد-فرزند، رابطه معلم-شاگرد، آفرینندگی

اثربخشی روان‌نمایشگری بر عزت نفس و اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان

الهه قنبریان^۱، حسین کشاورز افشار^۲، فاطمه ساختمانی^۳، حسین زعیمی^۴

۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، گروه روان‌شناسی تربیتی و مشاوره، دانشگاه تهران

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی تربیتی و مشاوره، دانشگاه تهران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی کودکان استثنایی، دانشگاه تهران

۴. دانشجوی دکتری مشاوره، گروه روان‌شناسی تربیتی و مشاوره، انشگاه آزاد اسلامی، تربت جام.

e_ghanbarian@ut.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اثربخشی روان‌نمایشگری بر افزایش عزت‌نفس و درمان اختلال اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش نیمه تجربی از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون همراه با گروه کنترل بود. جامعه مورد مطالعه پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسران هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای شهرستان تربت جام در سال تحصیلی ۹۷-۹۶ بود. ابتدا در ارتباط با دفاتر مشاوره هنرستان‌ها آزمون اختلال اضطراب اجتماعی و عزت‌نفس برای کل دانش‌آموزان اجرا و ۲۴ نفر از دانش‌آموزان انتخاب و به طور تصادفی در دو گروه ۱۲ نفری تقسیم شدند (۱۲ نفر گروه آزمایش و ۱۲ نفر گروه کنترل). برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از مقیاس هراس اجتماعی و عزت‌نفس کوپر اسمیت که از روایی و پایایی مناسبی برخوردار هستند استفاده گردید و اطلاعات حاصل از این پرسشنامه‌ها با استفاده از روش‌های آمار توصیفی (شاخص‌های میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (آزمون T در گروه‌های مستقل، F لوین و تحلیل کوواریانس) تجزیه و تحلیل شد. نتایج پژوهش نشان داد که: روان‌نمایشگری بر بهبود اختلال اضطراب اجتماعی و افزایش عزت‌نفس نوجوانان پسر اثر بخش است.

واژه‌های کلیدی: روان‌نمایشگری، عزت‌نفس، اختلال اضطراب اجتماعی

بررسی رابطه میزان استفاده از شبکه‌های مجازی با عملکرد ریاضی دانش‌آموزان دختر

سارا قیصری گودرزی ✉

کارشناسی ارشد آموزش ریاضی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی / آموزش و پرورش

sara.bagheri1610@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی رابطه میزان استفاده از شبکه‌های مجازی با عملکرد ریاضی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر کرج بود. روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش عبارت بود از تمامی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر کرج در سال تحصیلی ۹۹-۹۸. از بین جامعه آماری تعداد ۱۰۰ دانش‌آموز دختر به روش نمونه‌گیری تصادفی به‌عنوان حجم نمونه پژوهش انتخاب شدند. به‌منظور جمع‌آوری داده‌های پژوهش از پرسشنامه تشخیصی اختلال ریاضی و پرسشنامه استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی محقق ساخته استفاده شد. داده‌های پژوهش با استفاده از آمار توصیفی، و آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش نشان داد که بین میزان استفاده از شبکه‌های مجازی با عملکرد ریاضی در دانش‌آموزان رابطه منفی معکوسی وجود دارد. با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان گفت استفاده افراطی از شبکه‌های اجتماعی سبب کاهش عملکرد ریاضی در دانش‌آموزان می‌شود.

واژه‌های کلیدی: عملکرد ریاضی، شبکه‌های اجتماعی، دانش‌آموزان دختر

اثر بخشی بازی شناختی رایانه‌ای (مغزینه) بر حافظه فعال دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری در خواندن

لیلا کاشانی وحید^۱✉، سحر کاظمی^۲، هادی مرادی^۳

۱. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنائی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۳. دانشیار، گروه ریاتیک و هوش مصنوعی، دانشگاه تهران

lkashanimoradi@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری معمولاً در حافظه فعال دچار مشکل هستند و این ضعف در حافظه در یادگیری آنان اثر نامطلوبی دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی اثر بازی شناختی رایانه‌ای (مغزینه) بر حافظه فعال دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری در خواندن انجام گرفت. روش پژوهش از نوع شبه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری پسر دوره ابتدایی شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۹۸ بوده است؛ که تعداد ۲۰ نفر از آن‌ها با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی به دو گروه آزمایشی و کنترل تقسیم شدند. گروه آزمایشی به مدت ۲۰ جلسه به صورت انفرادی طی یک ماه تحت آموزش برنامه رایانه‌ای قرار گرفتند. از خرده‌مقیاس حافظه فعال نسخه نوین هوش‌آزمای تهران-۱ (ستانفورد-بینه) (افروز و کامکاری، ۱۳۸۷) جهت بررسی حافظه فعال دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری استفاده شد. داده‌های به دست آمده با استفاده از روش آماری تحلیل واریانس تجزیه و تحلیل شد و یافته‌های پژوهش نشان داد که تفاوت معناداری بین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون شرکت‌کنندگان در حافظه فعال وجود داشت. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بازی‌های شناختی رایانه‌ای می‌توانند در بهبود حافظه فعال دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری به کار گرفته شوند.

واژه‌های کلیدی: بازی‌های شناختی رایانه‌ای، حافظه فعال، اختلال یادگیری در خواندن

رابطه نشاط معنوی، مهارت حل مسئله و تاب‌آوری در معلمان دانش‌آموزان سرآمد

لیلا کاشانی وحید^۱، سمیرا وکیلی^۱، ناهیده ریحانی برزگر^۲

۱. استادیار، گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

lkashanimoradi@gmail.com

چکیده:

معلمان دانش‌آموزان سرآمد، نقش خطیری در پرورش توانمندی‌ها و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در این دانش‌آموزان دارند؛ در عین حال داشتن ویژگی‌های روان‌شناختی ویژه در این مربیان می‌تواند زمینه‌ساز رشد و تعالی در دانش‌آموزان آنان باشد. پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط بین نشاط معنوی، مهارت حل مسئله و تاب‌آوری در معلمان دانش‌آموزان سرآمد صورت گرفت. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از لحاظ روش کمی و پیمایشی و از نظر ماهیت، توصیفی - تحلیلی بود. جامعه آماری تحقیق معلمان دانش‌آموزان سرآمد مناطق ۴ و ۱۳ شهر تهران در سال ۱۳۹۷ تشکیل می‌دادند که تعداد ۱۲۰ معلم دانش‌آموز سرآمد با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری اطلاعات سه پرسشنامه، نشاط معنوی افروز (۱۳۹۵)، مقیاس تاب‌آوری کونور و دیویدسون (۲۰۰۳)، فرم کوتاه پرسشنامه تجدیدنظر شده حل مسئله اجتماعی (۲۰۰۲) بود. داده‌های حاصل از این پژوهش با استفاده از همبستگی پیرسون و رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های به دست آمده نشان داد که این سه متغیر با یکدیگر رابطه معناداری داشتند و با استفاده از میزان نشاط معنوی می‌توان میزان مهارت حل مسئله و تاب‌آوری معلمان دانش‌آموزان سرآمد را پیش‌بینی نمود.

واژه‌های کلیدی: نشاط معنوی، مهارت حل مسئله، تاب‌آوری، معلمان دانش‌آموزان

سرآمد

اثربخشی آموزش مهارت حل مسئله بر تاب‌آوری کودکان با اختلال رفتاری

لیلا کاشانی وحید^۱، الهام حکیمی راد^۲، ریحانه عامری^۳،
مریم اساسه^۴، سیده عاطفه مهدوی^۴

۱. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۲. استادیار، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۴. دانشجوی دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

lkashanimoradi@gmail.com

چکیده

اختلالات رفتاری، برای کودکان پیامدهای منفی در ارتباط با سلامتی، تحصیل و در اجتماع به همراه دارد. عدم دریافت آموزش و مداخله مناسب می‌تواند به پیامدهای ناگوار برای کودک دارای اختلال رفتاری و جامعه منجر گردد. همچنین تقویت مهارت حل مسئله بین فردی در کودکان می‌تواند به آن‌ها در مواجهه با مشکلات زندگی یاری دهد و از پیشرفت و شدت اختلالات رفتاری پیشگیری کند. از سوی دیگر تاب‌آوری، توان مبارزه و مقاومت در مقابل تعارضات و بحران‌ها را برای این کودکان فراهم کرده و زمینه‌ساز سلامت روان و کیفیت زندگی بالاتر در این کودکان گردد. در پژوهش حاضر با توجه به اهمیت مهارت حل مسئله برای کودکان کار با اختلال رفتاری به ارزیابی اثربخشی آموزش حل مسئله بر تاب‌آوری در این کودکان پرداخته شد. به‌منظور ارزیابی اثربخشی برنامه حل مسئله، ۲۰ کودک کار که بر اساس پرسشنامه راتر و صاحب‌بالینی دارای اختلال رفتاری تشخیص داده شده بودند، به‌صورت در دسترس انتخاب و به‌طور تصادفی به دو گروه آزمایش و گواه گمارده شدند. شرکت‌کنندگان در شهر تهران با جنسیت دختر و پسر در محدوده سنی ۷ تا ۱۳ سال که گروه آزمایشی طی ۱۲ جلسه (در برنامه آموزش حل مسئله بین فردی من می‌توانم مشکلم را حل کنم) شرکت کردند و گروه گواه هیچ‌گونه آموزشی دریافت نکردند و در لیست انتظار قرار گرفتند. به‌منظور ارزیابی تاب‌آوری شرکت‌کنندگان از پرسشنامه تاب‌آوری سیرز (مریل، ۲۰۱۱) استفاده شد. داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از روش تحلیل کواریانس نشان داد که بین میانگین نمرات گروه آزمایش و گواه تفاوت معناداری وجود داشت و آموزش مهارت حل مسئله موجب افزایش تاب‌آوری کودکان کار و خیابان با اختلالات رفتاری شد. پیشنهاد می‌شود جهت پرورش تاب‌آوری در کودکان کار از آموزش مهارت حل مسئله استفاده گردد.

واژه‌های کلیدی: مهارت حل مسئله، تاب‌آوری، کودکان کار، مشکلات رفتاری

تأثیر روش تدریس کاوشگری بر روحیه پژوهشگری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

اسماعیل کاظم پور^۱، سعیده جمالی گشتی^۲، فاطمه پورمیرزایی^۳

۱. دانشیار گروه علوم تربیتی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران
۲. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران
۳. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی آموزشی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

kazempour.edu@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تأثیر روش تدریس کاوشگری بر روحیه پژوهشگری و پیشرفت تحصیلی در درس علوم دانش‌آموزان بود. روش پژوهش شبه آزمایشی با طرح آزمون مقدماتی و نهایی با گروه کنترل بوده که با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انجام شد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی شهرستان لاهیجان به تعداد ۷۲۵ نفر بودند، که از این تعداد ۶۰ دانش‌آموز از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی - خوشه‌ای به‌عنوان نمونه در دو گروه ۳۰ نفره انتخاب شدند. داده‌های به دست آمده با استفاده از آمار توصیفی (میانگین و واریانس و ...) و آمار استنباطی آزمون تحلیل کوواریانس (مانکوا) مورد تحلیل قرار گرفت. آموزش به روش کاوشگری در طی ۱۲ جلسه ۷۰ دقیقه‌ای اجرا شد. یافته‌ها نشان داد که روش تدریس کاوشگری بر روحیه پژوهشگری و پیشرفت تحصیلی در گروه مورد مطالعه تأثیر داشته است، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت روش تدریس کاوشگری بر نگرش نسبت به پژوهشگری دانش‌آموزان و بر میزان فعالیت‌های کلاسی پژوهشگرانه دانش‌آموزان تأثیر داشته است و در نتیجه روش تدریس کاوشگری بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر داشته است.

واژه‌های کلیدی: روش تدریس کاوشگری، روحیه پژوهشگری، پیشرفت تحصیلی

نگاهی تطبیقی بر مدیریت و سیاست‌گذاری استعدادها برتر در چندین کشور

شبنم کاظمی^۱✉، مجتبی قاسمی^۲، فاطمه فارسی^۳

۱. کارشناس علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان/آموزش و پرورش، اصفهان، ایران

۲. دانشجوی دکتری مدیریت منابع انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نجف آباد، اصفهان، ایران

۳. کارشناس علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان/آموزش و پرورش، شاهین شهر، ایران

shabnamkazemi7973@gmail.com

چکیده

کودکان تیزهوش و پراستعداد که ایفاکننده اکثر نقش‌های مهم برآیند هر کشوری هستند، می‌بایست از توجه ویژه‌ای در امر آموزش برخوردار گردند. شروع کار خظیر آموزش می‌بایست با شناسایی صحیح آن‌ها آغاز گردد. روش‌های آموزش مناسب، معلمین ویژه و فضای آموزشی مناسب نیز از دیگر ضرورت‌های کار با کودکان توانا است که لازم است در این زمینه توجه خاص مبذول گردد. تحقیق حاضر یک پیمایش توصیفی و تطبیقی با مطالعه اسناد، مقالات و کتابها است؛ که در آن به بررسی تطبیقی مدیریت و سیاست‌گذاری برای دانش‌آموزان با استعداد برتر در کشورهای آلمان، دانمارک، اتریش، سوئیس و ایران با هدف توصیف، تجزیه و تحلیل شباهت‌ها و تفاوت‌های نظام آموزشی این کشورها پرداخته شده است. در همین راستا به سؤالاتی درباره قوانین و مقررات و آیین‌نامه‌های آموزشی، تسهیلات و امکانات خاص، معیارهای شناسایی و گزینش و آموزش حرفه‌ای، ارتقای معلمان و شبکه‌های تبادل تجربیات، پیرامون این دسته از دانش‌آموزان، مربوط به کشورهای مورد بررسی پاسخ‌داده شده و بیان گردید و در بخش پایانی با ارائه پیشنهادهایی پرداخته شده است.

واژه‌های کلیدی: استعداد برتر، نظام آموزشی، تیزهوش، مدارس تیزهوشان

بررسی اثربخشی آموزش مبتنی بر روش چند حسی فرنالد بر بهبود اختلالات خواندن و دیکته نویسی در دانش‌آموزان

افتخار کاکایی^۱✉، رمضانعلی قادری ثانوی^۲

۱. مدرس دانشگاه جامع علمی کاربردی، تهران، ایران
۲. عضو هیأت علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران

eftekharkakaei1@gmail.com

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش مبتنی بر روش چند حسی فرنالد بر بهبود اختلالات خواندن و دیکته نویسی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی بوده است. طرح پژوهش از نوع نیمه تجربی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر مشغول به تحصیل در مقطع ابتدایی شهر ایلام در سال تحصیلی ۱۳۹۵ بود ($N=4238$). حجم نمونه با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای و با استفاده از جدول کرجسی و مورگان (۱۹۹۷)، ۳۸۰ نفر تعیین شد و با روش تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و گواه (۱۵ نفر) گمارش شدند. داده‌های پژوهش با استفاده از آزمون‌های خواندن و دیکته نویسی جمع‌آوری شد. برای تحلیل داده‌ها علاوه بر استفاده از آمار توصیفی، از تحلیل کوواریانس چند متغیری (MANCOVA) استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که تفاوت معنی‌داری بین گروه‌های آزمایش و گواه در کاهش اختلالات خواندن و دیکته نویسی وجود دارد. نتایج حاکی از کارایی این شیوه آموزشی است که به نظر می‌رسد به علت تلفیق حس‌های مختلف در آن، برای دانش‌آموزان مناسب‌تر باشد.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری، روش چند حسی فرنالد، اختلال خواندن، اختلال دیکته نویسی، دانش‌آموزان.

بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و خلاقیت با تجربه فراشناختی

صفورا کاکلیان ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن، مازندران، ایران

helma2819@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و خلاقیت با تجربه فراشناختی دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی اجرا گردید. این پژوهش از نوع کاربردی است که با طرح پژوهشی همبستگی بوده و جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی شهر چالوس که در مراکز آموزشی شهر چالوس در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بوده‌اند. که از تعداد ۸۵۶ نفر دانش‌آموز به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۱۵۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، سیاهه سبک‌های دلبستگی هالپرن و کاپنبرگ (۲۰۰۶)، سیاهه خلاقیت تورنس (۱۹۷۹) و سیاهه تجربه فراشناختی ولز (۱۹۹۷) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش همبستگی پیرسون و رگرسیون انجام گردید. نتایج نشان داد که بین مؤلفه‌های تکامل انطباقی، واکنش هیجانی و دوری‌گزیدن (سبک‌های دلبستگی) و خلاقیت با تجربه فراشناختی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و بین مؤلفه رفتارهای منفی با تجربه فراشناختی رابطه منفی وجود دارد یافته‌ها نشان داد برخی از مؤلفه‌های سبک‌های دلبستگی (رفتارهای منفی، واکنش هیجانی و دوری‌گزیدن) و خلاقیت توان پیش‌بینی تجربه فراشناختی را دارد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های دلبستگی، تجربه فراشناختی، خلاقیت

اثربخشی آموزش مولفه‌های هوش هیجانی بر کاهش بحران هویت در نوجوانی

هانیه کامکار^۱، فرشته باقری زاده مقدم^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
۲. دانشجوی دکتری مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

Haniehkamkar@yahoo.com

چکیده

بحران هویت زمانی اتفاق می‌افتد که فرد در برداشت از خویش، تصمیم‌گیری و روابط با دیگران دچار مشکل شود؛ و لذا هوش هیجانی در دوره‌ی نوجوانی برای برخورد مناسب در موقعیت‌های خطرناک زندگی، احساس خشنودی و شادی، ایجاد حس مسئولیت‌پذیری و کمک به دیگران اهمیت دارد. هدف از این پژوهش بررسی اثربخشی آموزش مولفه‌های هوش هیجانی بر کاهش بحران هویت بوده است. برای دستیابی به این منظور به شیوه‌ی نمونه‌گیری خوشه‌ای ۶۰ نفر (۳۰ نفر دختر و ۳۰ نفر پسر) از دبیرستان‌های شهر ستان شیراز که بالاترین نمره را در آزمون هویت کسب کرده بودند، انتخاب شدند. برای سنجش هوش هیجانی از پرسشنامه هوش هیجانی بار-ان و برای سنجش هویت شخصی از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. پکیج آموزشی شامل تمرینات لازم برای آموزش ۱۵ مؤلفه‌های هوش هیجانی (هر مؤلفه ۱ تمرین) بود. طرح پژوهش از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه گواه بود. نمونه به دو گروه آزمایشی و گواه (هر گروه ۱۵ نفر) تقسیم گردیدند مداخله‌ی آزمایشی برای آموزش هوش هیجانی، طی ۱۵ جلسه (هر جلسه ۹۰ دقیقه) بر روی گروه آزمایش اجرا گردید. تحلیل t نشان داد که میانگین بحران هویت افراد گروه آزمایش پس از آموزش مؤلفه‌های هوش هیجانی کاهش یافته است؛ اما در مولفه‌های هوش هیجانی و هوش هیجانی کل از نظر جنسیت تفاوتی بین دختران و پسران وجود نداشت. بر اساس یافته‌ها، دختران نوجوان نسبت به پسران بحران هویت بیشتری دارند. نتیجه اینک آموزش هوش هیجانی به دلیل آگاهی از هیجان‌ها، توانایی برای سازگاری، تحمل تنش و کنترل تکانه‌ها از مهم‌ترین عوامل محافظتی بحران هویتی به‌شمار می‌آید.

واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی، بحران هویت، نوجوانی

بررسی عادات مطالعه و رابطه آن با انگیزش تحصیلی در دوران تعطیلی مدارس ناشی از ویروس کرونا

افروز کاوسی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز

foroozkv@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی عادات مطالعه و رابطه آن با انگیزش تحصیلی در دوران تعطیلی مدارس ناشی از ویروس کرونا بود. روش گردآوری اطلاعات در این پژوهش، پیمایشی و طرح پژوهش از نوع همبستگی است. جامعه مورد مطالعه شامل کلیه دانش‌آموزان دبیرستانی منطقه یک شهر مشهد که در مقطع متوسطه دوم در سه رشته تحصیلی ریاضی، تجربی و انسانی در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ مشغول به تحصیل هستند بوده است. نمونه مورد مطالعه تعداد ۱۲۰ نفر از دانش‌آموزان بود که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و به صورت در دسترس جهت شرکت در پژوهش انتخاب شدند. در این پژوهش ابتدا پژوهش‌شکر منطقه یک شهر مشهد را به ۴ قسمت شمالی، جنوبی، شرقی و غربی تقسیم کرده و از هر منطقه یک مدرسه را به صورت در دسترس انتخاب کرد. طبق هماهنگی با مسئولان هر مدرسه، امکان دستیابی به تعدادی از دانش‌آموزان به صورت مجازی فراهم شده و لینک اینترنتی پرسشنامه‌ها در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت و آن‌ها به صورت اینترنتی به پرسشنامه‌های مورد استفاده در پژوهش پاسخ دادند. نتایج نشان داد بین عادات مطالعه با انگیزش درونی و بیرونی رابطه مثبت و معنادار برقرار است. همچنین عادات مطالعه به اندازه ۵۱/۲ درصد بر انگیزش درونی و ۳۸/۶ درصد بر انگیزش بیرونی تأثیر داشته است. در نتیجه با تأکید بر عادات مطالعه‌ای بیشتر و بهتر می‌توان انتظار انگیزه‌ی بیشتر مطالعه از دانش‌آموزان در طی دوران قرنطینه ناشی از بیماری کرونا را داشت.

واژه‌های کلیدی: عادات مطالعه، انگیزش تحصیلی، ویروس کرونا

تأثیر آموزش ذهن آگاهی بر کاهش اضطراب امتحان دانش‌آموزان

مریم کدخدایی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات، زنجان، ایران

maryamkadhodaei11@yahoo.com

چکیده

اضطراب امتحان یک پدیده جهانی است. این پدیده یک مشکل آموزشی مهم است که سالانه میلیون‌ها دانش‌آموز را در سراسر جهان تحت تأثیر قرار می‌دهد. هدف پژوهش، بررسی تأثیر آموزش ذهن آگاهی بر کاهش اضطراب امتحان دانش‌آموزان مقطع دبیرستان بود. روش پژوهش، نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع دبیرستان منطقه ۱۲ شهر تهران بودند. ۶۰ نفر از دانش‌آموزان دبیرستان به صورت نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای به‌عنوان نمونه آماری این پژوهش انتخاب شدند. مداخله شامل ۹ جلسه آموزش ذهن آگاهی به مدت ۱ ساعت و هفته‌ای ۲ بار بود که بر روی گروه آزمایش به اجرا درآمد. ولی گروه کنترل در انتظار ماندند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه اضطراب امتحان سارا سون (۱۹۵۷) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کواریانس انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که آموزش ذهن آگاهی توانست طی ۹ جلسه، میزان اضطراب امتحان دانش‌آموزان پایه دوم دبیرستان را کاهش دهد. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که یکی از عوامل مؤثر بر اضطراب امتحان دانش‌آموزان، آموزش ذهن آگاهی است. که متصدیان آموزش و پرورش باید به این موضوع توجه داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: آموزش ذهن آگاهی، اضطراب امتحان، دانش‌آموزان

نقش راهبردهای مثبت و منفی نظم بخشی هیجان و کارکرد عصب شناختی انعطاف پذیری شناختی در پیش بینی خودارزشمندی دانش‌آموزان دختر

الهام کر دیپور ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنائی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران

kordpourelh@gmail.com

چکیده

یکی از معیارهای رشد و موفقیت تحصیلی داشتن احساس خودارزشمندی در دانش‌آموزان است؛ براین اساس پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش راهبردهای مثبت و منفی نظم بخشی هیجان و کارکرد عصب شناختی انعطاف پذیری شناختی در پیش بینی خودارزشمندی دانش‌آموزان دختر دوره دوم مقطع متوسطه انجام شد. این پژوهش از نظر روش از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان دختر دوره دوم مقطع متوسطه شامل می‌گردد. تعداد ۳۴۵ نفر از دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهر ارومیه در نیمسال اول ۱۴۰۰-۱۳۹۹ با روش نمونه‌گیری دردسترس به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب و پرسشنامه‌های تنظیم هیجان گارنفسکی و همکاران (۲۰۱۰)، انعطاف پذیری شناختی دنیس و همکاران (۲۰۱۰) و مقیاس خودارزشمندی کروکر و همکاران (۲۰۰۳) را تکمیل نمودند. داده‌ها با ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه تجزیه و تحلیل شد. نتایج به دست آمده نشان داد که بین راهبردهای مثبت نظم بخشی هیجان و انعطاف پذیری شناختی با خودارزشمندی رابطه مثبت و معنی دار وجود داشت. بین راهبردهای منفی نظم بخشی هیجان و خودارزشمندی رابطه منفی و معنی دار وجود داشت. همچنین متغیرهای پژوهش توانستند ۴۱ درصد از تغییرات واریانس احساس خودارزشمندی در دانش‌آموزان را پیش بینی کنند. با توجه به نتایج به دست آمده که حاکی از نقش راهبردهای نظم بخشی هیجان و انعطاف پذیری شناختی در احساس خودارزشمندی دانش‌آموزان دختر، پیشنهاد می‌گردد با تکیه بر نتایج مطالعه حاضر و اجرای برنامه‌های مورد نیاز، احساس خودارزشمندی در دانش‌آموزان دختر ارتقا یابد.

واژه‌های کلیدی: راهبردهای نظم بخشی هیجان، کارکرد عصب شناختی انعطاف

پذیری شناختی، خودارزشمندی

مروری بر پژوهش‌های انجام شده در خصوص نقش خودکارآمدی تحصیلی در موفقیت‌های تحصیلی دانش‌آموزان

رسول کرد نوقابی^۱✉، مریم آسوده^۲

۱. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

Ma.hm13271327@gmail.com

چکیده

طی دهه‌های اخیر، مطالعات گسترده‌ای در خصوص خودکارآمدی تحصیلی و تأثیر آن بر متغیرهای متفاوت از جمله موفقیت تحصیلی، خوش بینی، تاب‌آوری، استقامت و دقت، و سایر متغیرهای تحصیلی انجام شده است. بر اساس این پژوهش‌ها، روش‌های متفاوتی برای تقویت خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان و دانش‌جویان پیشنهاد شده است. مفاهیمی که در این زمینه مطالعه شده‌اند عبارت از اعتماد به نفس، شیوه‌های الگوبرداری، تشویق و تقویت، خوش بینی آموخته شده، و خودباوری بود. پژوهش‌های متفاوت نقش عوامل فوق را در ارتقا یا تضعیف خودکارآمدی تحصیلی بررسی کرده‌اند. این مقاله مروری است بر ده پژوهش انجام گرفته در مورد نقش خودکارآمدی تحصیلی و تأثیر آن بر موفقیت‌های تحصیلی دانش‌آموزان. ارزیابی این پژوهش‌ها و نتیجه‌گیری از آن‌ها در پایان ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی تحصیلی، خوش بینی، استقامت و دقت، خودباوری

اثربخشی آموزش همدلی و مدیریت خشم از طریق بازی

رسول کرد نوقابی^۱، فغانه فتحی^۲

۱. دانشیار گروه روان‌شناسی دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

rkordnoghi@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش همدلی و مدیریت خشم از طریق بازی در دانش‌آموزان ابتدایی شهر همدان انجام گرفت. طرح پژوهش نیمه تجربی و از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان ابتدایی کلاس اول مدرسه هدایت شهر همدان در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۸ بودند، که تعداد این نمونه شامل ۳۰ نفر دانش‌آموز بودند، که به روش تصادفی در دو گروه ۱۵ نفره گروه آزمایش و گروه گواه گمارده شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه همدلی کودکان نقی زاده (۱۳۹۱) و پرسشنامه خشم نواکو (۱۹۸۶) استفاده شد. برای گروه‌های آزمایشی آموزش بازی بر همدلی و خشم در ۱۰ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای برگزار شد، در حالی که گروه گواه هیچگونه مداخله‌ای دریافت نکردند. جهت تحلیل نتایج از تحلیل کوواریانس چندمتغیری (مانکوا) و روش تجزیه و تحلیل تک متغیری آنکوا استفاده گردید. نتایج پژوهش در سطح معنی‌داری نشان داد، که آموزش همدلی و مدیریت خشم از طریق بازی در دانش‌آموزان کلاس اول تأثیر دارد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بازی بر افزایش همدلی و کاهش خشم و پرخاشگری در کودکان مؤثر بوده است.

واژه‌های کلیدی: همدلی، مدیریت خشم، بازی، اول ابتدایی، شهر همدان

نقش اضطراب وجودی و خودناتوان‌سازی تحصیلی در پیش‌بینی اضطراب جدایی

علی کرمانی^۱✉، صفورا کیوانلو^۲، بهزاد ماله‌میر^۲، حسین فنودی^۱

۱. کارشناسی‌ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه محقق اردبیلی / آموزش و پرورش، اردبیل، ایران

۲. کارشناسی‌ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

a.kermani1993@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر از نظر نوع کاربردی است و با توجه به روش تو صیفی و از نوع همبستگی است. هدف از انجام این پژوهش نقش اضطراب وجودی و خودناتوان‌سازی تحصیلی در پیش‌بینی اضطراب جدایی در دانش‌آموزان پسر بود. جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان پسر متوسطه اول سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ شهر اردبیل بود. حجم نمونه براساس جامعه آماری یاد شده تعداد ۲۰۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و دانش‌آموزان به سؤالات پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. در این پژوهش از پرسشنامه اضطراب وجودی لورنس و کاترینا گود (۱۹۷۴)، پرسشنامه خودناتوان‌سازی تحصیلی (ASHS) شوینگر و استین‌سمر پلاستر (۲۰۱۱) و پرسشنامه اضطراب کودکان (SCAS) اسپنس (۱۹۹۷) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از همبستگی پیرسون و برای پیش‌بینی سهم متغیرهای پیش‌بین در پیش‌بینی واریانس اضطراب جدایی در دانش‌آموزان از آزمون رگرسیون خطی چند متغیره به روش همزمان استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین اضطراب وجودی با اضطراب جدایی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین بررسی همبستگی پیرسون نشان داد که خودناتوان‌سازی تحصیلی با اضطراب جدایی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری دارد. نتایج نشان داد دانش‌آموزانی که از میزان اضطراب وجودی و خودناتوان‌سازی تحصیلی بیشتری برخوردار باشند اضطراب جدایی بیشتری دارند. یعنی وجود اضطراب وجودی در دانش‌آموزان پیش‌بینی‌کننده اضطراب جدایی در آنها می‌باشد. همچنین وجود خودناتوان‌سازی تحصیلی باعث می‌شود فرد عزت نفس خود را تهدید شده ببیند و باعث می‌شود که اضطراب جدایی دانش‌آموز فعال شود و این دانش‌آموزان از مدرسه دور شوند.

واژه‌های کلیدی: اضطراب وجودی، خودناتوان‌سازی تحصیلی، اضطراب جدایی

بررسی رابطه بین عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان دانش‌آموزان

سمیره کریمی^۱✉، سارا ساجدی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

۲. کارشناسی ارشد بالینی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

samirehkarimi1367@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان در دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی بود. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه آماری مورد بررسی در این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی شهرستان اردکان که در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ مشغول به تحصیل بودند. گروه مورد مطالعه در این پژوهش شامل ۶۰ نفر بودند که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای از بین دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی مشغول به تحصیل، به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه عملکرد تحصیلی در تاج (۱۳۸۳) و پرسشنامه اضطراب امتحان ساراسون (۱۹۸۰) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های همبستگی، آزمون‌های t و تحلیل واریانس بهره‌گرفته شد. یافته‌های پژوهش نشان داد، بین میزان عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی در سطح معناداری ۰/۰۵ رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: عملکرد تحصیلی، اضطراب امتحان، دانش‌آموزان

کسب بینش عمیق از زمینه‌ها و آسیب‌های روان‌شناختی دختران دارای روابط آزاد

زهرا کریمی^۱، شکوه نوابی نژاد^۲

۱. دانشجوی دکتری رشته مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

۲. استادیار گروه آموزشی مشاوره، دانشگاه خوارزمی

karimi1536@gmail.com

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر کسب بینش عمیق از زمینه‌های روان‌شناختی مشترک دختران دارای روابط آزاد بود. ماهیت موضوع، از نظر زمان تحقیق «حال‌نگر»، از نظر اندازه‌گیری در شاخه تحقیق «کیفی» و از حیث نوع، «پدیدار شناسی تو صیفی» بوده است. مشارکت کنندگان در تحقیق شامل کلیه دختران دارای روابط آزاد قبل از ازدواج در مدارس شهر تهران می‌باشند. انتخاب شرکت‌کنندگان با استفاده از روش گزینش پذیری هدفمند و باتوجه به حس اقناع پژوهشگر، تعداد ۱۲ نفر از دختران پیش‌گفته در نظر گرفته شد. روش دسترسی به مشارکت کنندگان در تحقیق حاضر، «روش گلوله‌برفی» است. گردآوری اطلاعات به دو صورت کتابخانه‌ای و میدانی انجام شد. برای جمع‌آوری داده‌های میدانی از ابزار مصاحبه (مصاحبه پدیدار شناسانه عمیق) استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها، طبق رویکرد کلایزی (هفت-مرحله) آنالیز شد. نتایج تحقیق بر اساس سؤالات نشان داد: زمینه‌های روان‌شناختی مشترک منجر به شکل‌گیری روابط آزاد دختران شامل سه مقوله اصلی زمینه‌های روان‌شناختی ه‌شمار، زمینه‌های روان‌شناختی نیمه ه‌شمار و زمینه‌های روان‌شناختی ناهشمار بود. آسیب‌های روان‌شناختی دختران دانش‌آموز دارای روابط آزاد قبل از ازدواج شامل سه مقوله اصلی تجارب عاطفی، تجارب کنشی و تجارب احساسی و هیجانی بود و در نهایت آسیب‌های روان‌شناختی مشترک دختران دارای روابط آزاد قبل از ازدواج با توجه عدم آموزش‌های مهارت‌های زندگی و تربیت جنسی ارزیابی گردید.

واژه‌های کلیدی: آسیب‌های روان‌شناختی، تربیت جنسی، مهارت‌های زندگی، روابط آزاد قبل از ازدواج

پیامدهای تجربه زیسته دختران دارای روابط آسیب‌زا

زهرا کریمی^۱، شکوه نوابی نژاد^۲

۱. دانشجوی دکتری رشته مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

۲. استادیار گروه آموزشی مشاوره، دانشگاه خوارزمی

karimi1536@gmail.com

چکیده

تجربه نتیجه رفتار در ست یا نادر ست ما در هر موضوعی بوده است که در نهایت منجر به بوجود آمدن پیامدهای متفاوتی در انسان بوده است. پیامدهای تجربی تأثیر متقابل ارتباط فرد با محیط است که این تأثیر متقابل در فرد موجب یادگیری و بروز عکس‌العمل در مواجهه مجدد با رخدادها می‌شود. توجه به پیامدهای تجربی زندگی دیگران و استفاده از آن برای داشتن آینده‌ای بهتر و فراهم کردن بستر مناسب در موفقیت‌های فردی و اجتماعی هر شخص یا حتی گروه‌های مختلف اجتماعی و آموزشی لازم است. هدف اصلی پژوهش حاضر کسب بینش عمیق از پیامدهای روان‌شناختی مشترک دختران دارای تجارب زیسته روابط آزاد قبل از ازدواج بود. ماهیت موضوع، از نظر زمان تحقیق «حال‌نگر»، از نظر اندازه‌گیری در شاخه تحقیق «کیفی» و از حیث نوع، «پدیدارشناسی توصیفی» بوده است. نمونه پژوهش حاضر کلیه دختران دارای تجارب زیسته ارتباط آزاد در نوجوانی و قبل از ازدواج بود. انتخاب شرکت‌کنندگان با استفاده از روش گزینش پذیری هدفمند و با توجه به حس اقتناع پژوهشگر، روش دسترسی به مشارکت‌کنندگان در تحقیق حاضر، «روش گلوله‌برفی» است. برای جمع‌آوری داده‌های میدانی از ابزار مصاحبه (مصاحبه پدیدارشناسانه نیمه ساختار یافته) استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها، طبق رویکرد کلاسی (هفت-مرحله) آنالیز شد. نتایج حاصل از تحلیل محتوا نشان داد: بی‌تردید تجربه روابط آزاد قبل از ازدواج، بدون پیامد نخواهد بود. این پیامدها در افراد مختلف متفاوت است. بعضی از پیامدها احساسی و در کوتاه‌مدت اتفاق می‌افتد؛ اما باین حال جدی هستند. بعضی از آنها با اندکی گذشت زمان و در پی پیامدهای قبلی اتفاق می‌افتد و برخی دیگر طولانی‌مدت هستند پیامدهای روان‌شناختی مشترک دختران دارای روابط آزاد قبل از ازدواج در سه مقوله اصلی پیامدهای کوتاه‌مدت (آسیب، خوگیری یا عادت، اثر بر شخصیت)، پیامدهای میان‌مدت (طرحواره‌های ناسازگار، بی‌تعمدی و رفتارهای ریسکی و پرخطر) و پیامدهای طولانی‌مدت مکانیزم‌های دفاعی پخته و مؤثر بر ازدواج) بود. این پدیده تهدیدی برای نهاد خانواده در جامعه و افزایش میزان آسیب‌پذیری روانی ارزیابی شد که با دقت نظر در روند آموزش به نوجوان می‌توان در کاهش عوامل تهدیدزا و جلوگیری از آسیب‌های روانی اثرگذار بود.

واژه‌های کلیدی: پیامدها، تجربه زیسته، آموزش، روابط آزاد قبل از ازدواج

رابطه درک دانش‌آموزان از محیط اجتماعی کلاس با میزان خودکارآمدی تحصیلی و سازگاری تحصیلی

طیبه کریمی^۱، حمید رحیمی^۲✉

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

۲. دانشیار دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

dr.hamid.rahimi@kashanu.ac.ir

چکیده

تحقیقات نشان داده است که خودکارآمدی و سازگاری تحصیلی، پیشگوی اصلی در ایجاد انگیزه و رشد تحصیلی هستند. درک نوجوانان از محیط اجتماعی کلاس خود ممکن است تأثیر بسزایی در توسعه این سازه‌ها داشته باشد. لذا هدف پژوهش حاضر، رابطه درک دانش‌آموزان از محیط اجتماعی کلاس با میزان خودکارآمدی تحصیلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان پایه نهم بود. نوع پژوهش، توصیفی همبستگی و جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پایه نهم ابتدایی شهر قم در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود که از طریق روش مونت کارلو و به شیوه تصادفی طبقه‌ای ۴۴۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها از سه پرسشنامه درک دانش‌آموزان از محیط اجتماعی کلاس، خودکارآمدی تحصیلی و سازگاری تحصیلی استفاده شد. به‌منظور تعیین اعتبار پرسشنامه‌ها، از روایی محتوایی (تأیید ده نفر متخصص) استفاده گردید. پایایی پرسشنامه‌ها از طریق ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه درک دانش‌آموزان از محیط اجتماعی کلاس $0/83$ ، خودکارآمدی تحصیلی $0/73$ و سازگاری تحصیلی $0/91$ برآورد گردید. تحلیل داده‌ها در سطوح توصیفی و استنباطی انجام گردید. یافته‌ها نشان داد میانگین درک دانش‌آموزان از محیط اجتماعی کلاس، خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان بالاتر از حد متوسط بود. ضریب رگرسیون نشان داد درک دانش‌آموزان از محیط اجتماعی کلاس قابلیت پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان را دارد.

واژه‌های کلیدی: محیط اجتماعی کلاس، خودکارآمدی تحصیلی، سازگاری تحصیلی،

دانش‌آموزان

تدوین بسته آموزش اخلاق حرفه‌ای و بررسی تأثیر آن بر رفتار یادگیری. اشتیاق تحصیلی و مشکلات بین فردی دانشجو معلمان

مریم کریوند^۱، فریبرز درتاج^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. استاد گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

Maryam.korivand@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، تدوین بسته آموزش اخلاق حرفه‌ای و بررسی تأثیر آن بر رفتار یادگیری، اشتیاق تحصیلی و مشکلات بین فردی دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان بود. این پژوهش از نوع مطالعات شبه تجربی است که با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون به همراه گروه کنترل بوده است. برای رسیدن به این هدف جامعه آماری شامل همه دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان بوده است و حجم نمونه بر اساس روش نمونه‌گیری هدفمند ۳۰ نفر که دارای ملاک‌های ورود و خروج باشند در دو گروه آزمایشی (۱۵ نفر) و گروه کنترل (۱۵) قرار داده شدند. در این پژوهش پرسشنامه رفتارهای یادگیری مک‌درموت و همکاران (۱۹۹۹)؛ پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فردریکز، بلومفیلد، پاریس (۲۰۰۴) و پرسشنامه مشکلات بین فردی بارخام و همکاران (۱۹۹۶) و نهایتاً مداخله آموزشی اخلاق حرفه‌ای بر روی گروه نمونه اجرا شد. داده‌های جمع‌آوری شده بر اساس روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و استنباطی (تحلیل واریانس چندمتغیره) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج تحقیق نشان داد که بین میانگین متغیرهای رفتار یادگیری و اشتیاق تحصیلی کل در گروه آزمایش و کنترل تفاوت معناداری وجود دارد. یعنی با حذف تأثیر نمرات پیش‌آزمون بین میانگین تعدیل شده بر حسب گروه در مرحله پس‌آزمون تفاوت معناداری وجود دارد. به طور کلی بر اساس این یافته‌ها می‌توان گفت در پس‌آزمون باعث کاهش نمرات متغیر رفتار یادگیری کل و افزایش اشتیاق تحصیلی کل در گروه آزمایش شده است. در متغیر مشکلات بین فردی کل تفاوت معناداری دیده نشد.

واژه‌های کلیدی: اخلاق حرفه‌ای، رفتار یادگیری، اشتیاق تحصیلی، مشکلات بین فردی

اثربخشی راهبرد روایت درمانی بر خودکارآمدی و استرس ادراک‌شده دانش‌آموزان پسر در زمان شیوع کرونا ویروس جدید (کووید-۱۹)

احسان کشت‌ورز کندازی[✉]، سمیه کشاورز^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران

keshavarzhsan@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش، اثربخشی راهبرد روایت درمانی بر خودکارآمدی و استرس ادراک‌شده دانش‌آموزان پسر در زمان شیوع کرونا ویروس جدید (کووید-۱۹) بود. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل کلیه‌ی دانش‌آموزان پسر پایه دوم راهنمایی شهر مرودشت در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود. روش پژوهش، نیمه آزمایشی و از طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل استفاده شد. نمونه‌ی آماری پژوهش شامل ۳۰ آزمودنی بود که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب و به‌طور تصادفی در گروه آزمایش و کنترل گمارده شد. ابتدا همه‌ی نمونه‌ها به پرسش‌نامه‌های خودکارآمدی و استرس ادراک‌شده پاسخ دادند و سپس برنامه روایت درمانی برای گروه آزمایش در هشت جلسه اجرا شد و در نهایت، پس‌آزمون از گروه آزمایش و کنترل گرفته شد و به‌منظور تجزیه و تحلیل نتایج، از روش تحلیل کواریانس استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که روایت درمانی به‌طور معناداری بر کاهش استرس ادراک‌شده و افزایش خودکارآمدی ادراک‌شده گروه آزمایش مؤثر بوده است. نتیجه گرفته می‌شود که جهت کاهش استرس ادراک‌شده و خودکارآمدی ادراک‌شده از راهبرد روایت درمانی استفاده شود.

واژه‌های کلیدی: روایت درمانی، خودکارآمدی ادراک‌شده، استرس ادراک‌شده.

کووید-۱۹

بررسی ارتباط ایمنی هیجانی با رفتارهای آسیب‌زای تحصیلی

فرامرز کشکولی^۱، فرهاد خرمائی^۲✉، سید مهدی پورسید^۱

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

khormaei@shirazu.ac.ir

چکیده

رفتارهای آسیب‌زای تحصیلی برای اطرافیان، معلمان و جامعه آزار دهنده هستند و همچنین موجب اختلال در فرایند تحصیل دانش‌آموزان می‌گردند. هدف پژوهش حاضر تبیین علی رفتارهای آسیب‌زای تحصیلی بر اساس ایمنی هیجانی بود. نمونه پژوهش شامل ۵۰۳ نفر (۲۷۲ دختر و ۲۳۱ پسر) از دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه‌ی اول در شهر بو شهر بود که با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل مقیاس ایمنی هیجانی (فورمن و دیویس، ۲۰۰۵) و مقیاس رفتارهای آسیب‌زای تحصیلی (کشکولی، ۱۳۹۶) بود. پژوهش، کاربردی و شیوه‌ی گردآوری و تحلیل داده‌های آن، توصیفی و از نوع همبستگی بود. یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که ایمنی هیجانی بر رفتارهای آسیب‌زای تحصیلی دارای اثری مستقیم بودند. بنابراین، نتیجه‌گیری می‌شود که ایمنی هیجانی، رفتارهای آسیب‌زای تحصیلی را پیش‌بینی و تبیین می‌نماید. با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، پیشنهاد می‌شود که در برنامه‌های آموزشی، پرورشی، سلامت روان و فعالیت‌های پژوهشی به نقش ایمنی هیجانی در رفتارهای آسیب‌زای تحصیلی به‌طور ویژه توجه گردد.

واژه‌های کلیدی: ایمنی هیجانی، رفتارهای آسیب‌زای تحصیلی، دانش‌آموزان

پیش‌بینی گرایش به اعتیاد بر اساس تحمل ناکامی و سبک‌های تفکر در دانش‌آموزان

داود کشوری حمید^۱، هادی خان آبادی^۲، محمد انصاری^۳

^۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک / آموزش و پرورش، اراک، ایران

^۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه سمنان / آموزش و پرورش، اراک، ایران

^۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، اراک، ایران

h.khani1652@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی گرایش به اعتیاد بر اساس تحمل ناکامی و سبک‌های تفکر در دانش‌آموزان انجام گرفت. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر اراک در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود که از میان آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای تعداد ۳۱۰ دانش‌آموز انتخاب شدند. در نهایت پرسشنامه‌ی ۲۹۸ نفر قابل تحلیل بود و به پرسشنامه‌ی آمادگی به اعتیاد زرگر و همکاران (۱۳۸۵)، پرسشنامه تحمل ناکامی هارینگتون (۲۰۰۵) و پرسشنامه سبک‌های تفکر استنبرگ (۱۹۹۴) پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین تحمل ناکامی و مؤلفه‌های آن (عدم تحمل عاطفی، عدم تحمل ناراحتی، پیشرفت و شایستگی یا استحقاق) با آمادگی به اعتیاد همبستگی مثبت معنادار و بین مؤلفه‌های سبک تفکر (اجرایی و محافظه‌کار) با آمادگی به اعتیاد همبستگی منفی و بین سبک تفکر آزاد اندیش با آمادگی به اعتیاد همبستگی مثبت وجود دارد. سبک تفکر قانون‌گذار و قضایی و کل‌گرا و جزء‌گرا هیچ ارتباط معناداری با آمادگی به اعتیاد نداشتند. مطالعه حاضر نشان داد که تحمل ناکامی و سبک‌های تفکر منبسط مهمی برای پیش‌بینی آمادگی به اعتیاد است.

واژه‌های کلیدی: آمادگی به اعتیاد، تحمل ناکامی، سبک‌های تفکر، دانش‌آموزان.

بررسی رابطه‌ی رهبری معنوی و تعهد سازمانی معلمان

سمانه کوهساری^۱✉، فاطمه کوهساری^۲

۱. کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران / آموزش و پرورش، آزادشهر، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، گرگان، ایران

smn.kouhsari@gmail.com

چکیده

تعهد سازمانی و رهبری معنوی از جمله عوامل مهم و نوظهور در افزایش کارایی و توسعه سازمان می‌باشند. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه رهبری معنوی و تعهد سازمانی معلمان دوره ابتدایی شهرستان آزادشهر بود. در این تحقیق توصیفی که از نوع همبستگی بود، جهت گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه رهبری معنوی فرای و همکاران (۲۰۰۵) و پرسش‌نامه تعهد سازمانی آلن و می‌یر (۱۹۹۰) استفاده گردید. تجزیه و تحلیل رابطه بین متغیرها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون انجام شد. ضریب همبستگی پیرسون به دست آمده از روابط بین متغیرها نشان دهنده رابطه مثبت و معنادار بین آن دو بود و از مقایسه ضرایب رگرسیونی استاندارد بتا مشخص شد که رهبری معنوی به‌عنوان یک متغیر مستقل به‌طور معناداری می‌تواند تعهد سازمانی را پیش‌بینی کند. نتایج حاصل نشان داد که زمانی که کارکنان یک سازمان وفاداری و تعهد خود را به سازمان نشان دهند موجبات جلب اعتماد مدیران و رهبران سازمان را فراهم می‌آورند و مدیران نیز برخی از اختیارات و مسئولیت‌ها را به آن‌ها تفویض می‌کنند، در این صورت است که افراد سعی در بهبود عملکرد خود دارند و ماندن در سازمان را برای خود ضروری می‌دانند.

واژه‌های کلیدی: تعهد سازمانی، رهبری معنوی، معلمان ابتدایی، آزادشهر

آماده‌سازی معلمان برای آموزش برخط: الگوی مفهومی و انواع دانش‌های مورد نیاز معلمان

محمد کوهی^۱، احسان عباسی جوشقان^۲✉، فریدون بیان جم‌جاه^۳

۱. دانشجوی دکتری، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بجنورد، ایران

۳. کارشناسی ارشد، روانشناسی عمومی، واحد علوم و تحقیقات مشهد/ آموزش و پرورش، مشهد، ایران

abbasi.th72@yahoo.com

چکیده

امروزه نیاز فزاینده‌ای به معلمان آنلاین واجد شرایط برای آموزش دانش‌آموزان وجود دارد. برای برآورده کردن این نیاز، معلمان باید فرصت‌های یادگیری برای به دست آوردن انواع خاص دانش و مهارت‌های لازم برای آموزش آنلاین را فراهم کنند. کمک به این معلمان برای کارآمد شدن به عنوان معلمان آنلاین نیاز به یک رویکرد سامانمند چندلایه برای توسعه حرفه‌ای دارد. ابتدا، معلمان باید نسبت به تعهد موسسه خود به آموزش آنلاین متقاعد شوند. سپس، آن‌ها به حمایت و راهنمایی نیاز دارند چون در سطوح مختلف درک و نگرانی در مورد این که یادگیری آنلاین و نقش و ارزش آن در تحصیل چیست حرکت می‌کنند. درنهایت، معلمان باید صلاحیت‌هایی را توسعه دهند که آن‌ها را قادر سازد تا معلمان آنلاین موفق باشند. در این بررسی نظام‌مند پیشینه، از چارچوب TPACK برای جمع‌آوری انواع دانش و مهارت‌های موردنیاز برای آموزش آنلاین استفاده شده است و مدلی برای آمادگی معلمان برای تدریس آنلاین ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: آموزش برخط، آمادگی معلمان، فن‌آوری، رسانه، آموزش مجازی.

اصل‌علاقه و نگرش کودکان نسبت به محیط آموزشی مدرسه

✉ مجید کهرازی

دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، زاهدان، ایران

mkahrazahi1378@gmail.com

چکیده

ایجاد حس تعلق و علاقه در کودکان نسبت به مدرسه، اولین قدم ضروری و بستری مناسب در جهت میل و رغبت آنان به کسب علم و یادگیری دانش به حساب می‌آید. فراهم کردن یک موقعیت و فضایی مطلوب، دلچسب و شاد در مدرسه، سبب ایجاد نگرش مثبت در کودکان نسبت به مدرسه و به دنبال آن منجر به افزایش پیشرفت در تحصیل و یادگیری آنان خواهد شد. مطالعه حاضر، با هدف علاقه و نگرش کودکان نسبت به محیط آموزشی مدرسه به‌عنوان یک اصل، با مروری بر مبانی نظری و ادبیات مفهومی مرتبط، بصورت توصیفی-تحلیلی و ضمن توجه به رویکرد تحلیلی جمع‌آوری اطلاعات مورد نظر، صورت گرفته است. نتایج یافته‌ها در این تحقیق، بیانگر آن است که علاقه و نگرش کودکان نسبت به محیط آموزشی مدرسه به‌عنوان یک اصل حیاتی و تأثیرگذار شناخته شده است. در این راستا، خارج کردن مدارس از فضای تک‌بعدی، غیرفعال با حالت خشک، تکراری و خسته‌کننده که باعث دلزدگی کودکان از مدارس شده، و تبدیل مدارس به فضای چندبعدی همراه با تنوع گوناگون در برنامه‌های اجرایی متناسب با سن، علایق و نیازهای کودکان، در قالب فضایی فعال، شاداب و بانشاط با محوریت آموزش و یادگیری همراه با مشارکت همه جانبه کارکنان مدارس و حتی والدین، گامی مؤثر در علاقه‌مندی کودکان نسبت به محیط آموزشی مدرسه، بوده است.

واژه‌های کلیدی: محیط آموزشی مدرسه، فضای آموزشی مدرسه، علاقه و نگرش

کودکان

بررسی ارتباط بین تغییر سبک زندگی در دوران کرونا و ویروس و اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان

✉ عاطفه کهوازی

کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات اهواز / آموزش و پرورش، اصفهان، ایران

a.kahvazi@gmail.com

چکیده

در دوران کرونا ویروس بدلیل تغییر در سبک زندگی و قرنطینگی خانگی و کم شدن فعالیتها در خارج از منزل و تعطیلی مدارس میزان فعالیت دانش‌آموزان در خارج از خانه کاهش یافته و استفاده از اینترنت جایگاه بسیار مهمی در زندگی دانش‌آموزان پیدا کرده است هدف پژوهش حاضر بررسی تغییر سبک زندگی در دوران کرونا ویروس و افزایش اعتیاد به اینترنت بود این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش شناسی در زمره پژوهشهای توصیفی از نوع همبستگی قرار دارد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه مدارس نمونه دولتی اصفهان بودند؛ که در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ مشغول به تحصیل بودند دانش‌آموزان با روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه اعتیاد به اینترنت توسط یانگ که روایی و پایایی آن با آلفای کرونباخ $0.90+$ گزارش شده است و پرسشنامه تغییر سبک زندگی در دوران کرونا محقق ساخته که روایی صوری این پرسشنامه توسط چند تن از استادان این رشته مورد تأیید قرار گرفته و پایایی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ $0.71+$ محاسبه شد استفاده شده بود. به منظور تحلیل داده‌های حاصله، از روشهای آمار توصیفی و استنباطی بهره گرفته شد. برای تحلیل داده‌ها از آزمونهای t مستقل، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شده است یافته‌ها نشان داد بین تغییر در سبک زندگی دوران کرونا ویروس و اعتیاد اینترنتی دانش‌آموزان رابطه‌ی معناداری وجود دارد. یافته‌ها نشان داد، تغییر در سبک زندگی کرونا ویروس با اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت معنی‌دار داشتند.

واژه‌های کلیدی: تغییر شیوه‌ی زندگی در دوران کرونا ویروس، اعتیاد به اینترنت.

دانش‌آموزان

تحلیل ادراک و تجربه زیسته معلمان از دلایل کاهش کیفیت دوره‌های آموزش ضمن خدمت معلمان

سمیه کیارسی^۱، زهرا کیارسی^۲

۱. استادیار، گروه آموزشی آموزش ابتدایی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شادگان، شادگان، ایران
۲. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه خوارزمی / آموزش و پرورش، دزفول، ایران

skkiyars6@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تجارب معلمان از عوامل مؤثر بر کاهش کیفیت آموزش‌های ضمن خدمت است. این پژوهش به شیوه‌ی کیفی و روش پدیدار شناسی انجام شده است. برای دستیابی به هدف پژوهش پانزده نفر از معلمان دوره‌ی ابتدایی شهرستان دزفول به شیوه‌ی نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار پژوهش شامل مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته بود. یافته‌های حاصل از تجارب زیسته معلمان که مبتنی بر داده‌های کدگذاری شده و استخراج مضامین اصلی و فرعی از آنها بود، نشان داد که عوامل مؤثر بر کاهش کیفیت آموزش‌های ضمن خدمت معلمان را می‌توان در ۴ درون مایه اصلی (کم رنگ شدن انگیزه‌های فردی، شایستگی مدرس، ویژگی‌های موضوع، عدم توجه کافی به مشوق‌های محیطی) و ۱۱ درون مایه فرعی (کاهش میل به یادگیری، عدم احساس نیاز به پیشرفت، تسلط و تخصص مدرس، عدم انتخاب روش تدریس مناسب از سوی مدرس دوره، عدم فن بیان مناسب و ارائه شفاف مطالب، کاربردی نبودن آموزش‌ها، تناسب پایین موضوع با نیاز معلمان، عدم تناسب موضوع با زمان آموزش، عدم ارتقاء شایسته، عدم دریافت فوق العاده، عدم رعایت زمان و مکان مناسب جهت برگزاری دوره‌ها) خلاصه کرد. در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که تناسب برنامه‌ها با انتظارات و نیازمندی‌های معلمان به‌عنوان مخاطبان اصلی دوره‌های ضمن خدمت موجب بهبود کارایی کلی چنین برنامه‌هایی خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: آموزش ضمن خدمت، کیفیت، پدیدار شناسی

اثربخشی روش تدریس جیگ ساو معکوس بر خودپنداره ریاضی و باورهای معرفت‌شناختی ریاضی

جواد کیهان^۱، ماریه پوره^۲✉

۱. استادیار، گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشکده‌ی علوم پایه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

maripoure5555@gmail.com

چکیده

هدف مطالعه حاضر بررسی اثربخشی روش تدریس جیگ ساو معکوس بر خودپنداره ریاضی و باورهای معرفت‌شناختی ریاضی در بین دانش‌آموزان دختر دوم متوسطه شهر ارومیه بود. روش مطالعه حاضر از نوع مطالعات آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود، برای نیل به این منظور تعداد ۳۰ نفر از دانش‌آموزان از میان جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان دختر مشغول به تحصیل در مقطع دوم متوسطه شهر ارومیه که تعداد آن‌ها ۱۷۰۹ نفر بود، انتخاب شدند و دو بازه زمانی پیش‌آزمون و پس‌آزمون به پرسشنامه‌های خودپنداره ریاضی تیمز (۲۰۰۳) و باورهای معرفت‌شناختی ریاضی شومر (۱۹۹۰) پاسخ دادند. در مرحله مداخله نیز روش تدریس جیگ ساو معکوس بر روی دانش‌آموزان گروه آزمایشی اعمال شد، یافته‌ها بر اساس آزمون کواریانس نشان داد که روش تدریس جیگ ساو بر باورهای معرفت‌شناختی اعم از سادگی دانش، قطعیت دانش، منبع دانش، ذاتی بودن دانش و سریع بودن دانش مؤثر بود و نیز نتایج نشان داد که آموزش جیگ ساو معکوس بر افزایش خودپنداره ریاضی دانش‌آموزان مؤثر بوده است، این تحقیق نشان داد که استفاده از روش تدریس جیگ ساو معکوس می‌تواند در کلاس‌های درسی مؤثر واقع شود.

واژه‌های کلیدی: خودپنداره ریاضی، جیگ ساو معکوس، باورهای معرفت‌شناختی

پیش‌بینی خودتاب‌آوری دبیران شفا یافته از ویروس کرونا بر اساس دلبستگی به خدا، سلامت عمومی و ادراک بیماری

عبدالامیر گاطع‌زاده ✉

استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد سوسنگرد، دانشگاه آزاد اسلامی، سوسنگرد، ایران

psycho9916@gmail.com

چکیده

ویروس کرونا به چالش بزرگ کنونی جهان تبدیل شده است. این ویروس بر جنبه‌های مختلف سبک زندگی، سلامت، اقتصاد، روابط اجتماعی و آموزش اثرگذار بوده است. بر این اساس هدف این پژوهش پیش‌بینی خودتاب‌آوری دبیران شفا یافته از ویروس کرونا بر اساس دلبستگی به خدا، سلامت عمومی و ادراک بیماری بود. جامعه آماری شامل همه دبیران مقطع متوسطه ناحیه ۴ شهر اهواز در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ است. به روش نمونه‌گیری درد ستترس هدفمند ۱۲۰ نفر از بین جامعه یاد شده انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه دلبستگی به خدا از بک و مک دونالد (۲۰۰۴)، سلامت عمومی گلدبرگ (۱۹۷۹)، درک بیماری بردنت و هم‌کاران (۲۰۰۶)، و خودتاب‌آوری موبرای (۲۰۱۲)، جمع‌آوری شدند. به روش ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون چندگانه، داده‌ها مورد تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد که بین دلبستگی به خدا با خودتاب‌آوری، بین سلامت عمومی با خودتاب‌آوری و بین سطح ادراک بیماری با خودتاب‌آوری رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که به ترتیب از بین متغیرهای پیش‌بین: دلبستگی به خدا، ادراک بیماری و سلامت عمومی، پیش‌بین‌کننده بیشتر خودتاب‌آوری هستند. نتایج این مطالعه بر اهمیت متغیرهای دلبستگی به خدا، سلامت عمومی و ادراک بیماری دلالت دارد. بنابراین جهت افزایش خودتاب‌آوری دبیران مبتلا به ویروس کرونا می‌بایست به مولفه دلبستگی به خدا، سلامت عمومی و ادراک بیماری آنان توجه و در این راستا آموزش‌های لازم لحاظ شود.

واژه‌های کلیدی: خودتاب‌آوری، دلبستگی به خدا، سلامت عمومی، ادراک بیماری.

ویروس کرونا، دبیران

اثربخشی آموزش خودشفابخشی (کدهای شفابخش) بر اشتیاق تحصیلی

فاطمه گرامیان اصفهانی^۱، زهره لطیفی^۲✉، محمد سلطانی‌زاده^۳

۱. کارشناسی ارشد رشته مشاوره مدرسه، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، ایران

۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، ایران

۳. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، ایران

h.yalatif@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش خود شفابخشی بر اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان دختر بوده است. روش پژوهش نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری یک ماهه با دو گروه آزمایش و کنترل بود. جامعه آماری پژوهش حاضر، شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول شهر اصفهان در سال ۹۸ است. بدین منظور ۵۸ نفر از دانش‌آموزان به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند و بصورت تصادفی در دو گروه ۲۹ نفری جایگزین شدند و به پرسشنامه‌های اشتیاق تحصیلی فردریکس، بلامنفلد و پاریس (۲۰۰۴) پاسخ دادند. گروه آزمایش به مدت ۱۴ جلسه در دوره آموزش خود شفابخشی لطیفی و مروی ۱۳۹۷ شرکت کردند، در حالی که گروه کنترل در لیست انتظار بعد از مداخله قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از تحلیل آماری اندازه‌گیری مکرر تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد که آموزش خود شفابخشی در افزایش اشتیاق تحصیلی شرکت‌کنندگان در پس‌آزمون و پیگیری تأثیر معناداری داشته است ($p < 0.01$). به نظر می‌رسد آموزش خودشفابخشی با کاهش استرس فیزیولوژیک از طریق درمان خاطرات سلولی مخرب، اصلاح سبک زندگی و آموزش تکنیک‌های آرام‌سازی، موجب افزایش اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان شده است. بنابراین می‌توان از این روش بعنوان یک رویکرد جدید با اثرات نسبتاً پایدار برای افزایش اشتیاق در مهارت‌های تحصیلی دانش‌آموزان در مراکز آموزشی و مدارس استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: خودشفابخشی، اشتیاق تحصیلی، دانش‌آموزان

بررسی رابطه اضطراب امتحان با طرحواره‌های ناسازگار هیجانی و سبک‌های دلبستگی در نوجوانان

حامد گل محمدی^۱، محمدجواد علیمردانی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن

۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده دانشگاه آزاد اسلامی، خمین

Hg.moshaver@gmail.com

چکیده

این مطالعه با هدف بررسی رابطه اضطراب امتحان با طرحواره‌های ناسازگار هیجانی و سبک‌های دلبستگی در نوجوانان انجام گرفت. در این مطالعه که از نوع همبستگی بوده است، به ۱۴۰ نفر از بین ۵۱۸ دانش‌آموز مقطع راهنمایی شهر تهران که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب و با انجام آزمون اضطراب امتحان فریدمن ملاک ورود به پژوهش را پیدا کرده بودند، پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار هیجانی یانگ و سبک‌های دلبستگی هازن و شیور داده شد تا رابطه این متغیرها بررسی شود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون رگرسیون چندگانه و آزمون همبستگی استفاده شد. نتایج مطالعه حاضر نشان داد اضطراب امتحان با طرحواره‌های ناسازگار هیجانی و سبک‌های دلبستگی همبستگی مثبت و معنادار دارد. نتایج بدست آمده بیانگر این است که نوجوانانی با سبک‌های دلبستگی اجتنابی و دو سوگرا دارای اضطراب امتحان بیشتری هستند و همچنین نوجوانانی با طرحواره‌های ناسازگار هیجانی نیز دارای اضطراب امتحان بیشتری هستند و با افزایش آن‌ها، اضطراب امتحان آن‌ها نیز افزایش پیدا می‌کند. با توجه به یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود که متخصصان بالینی به‌عنوان پیشگیری ثانویه در امور مربوط به مشاوره و روان‌درمانی به این یافته توجه داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: اضطراب امتحان، طرحواره‌های ناسازگار، سبک‌های دلبستگی

مقایسه اختلالات اضطرابی در دانش‌آموزان دارای معلولیت حرکتی با مشکلات شنوایی و دانش‌آموزان عادی

سلیمان گل محمدی گوزلبلاغ^۱، گلاله خواجوی گدلو^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بوکان، بوکان، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران

golmosoleyman@gmail.com

چکیده

کم توانی ها و معلولیت های جسمی - حرکتی و ذهنی در کودکان، مشکلات عدیده روان شناختی را نیز برای آن ها ایجاد می کند؛ براین اساس هدف از انجام پژوهش حاضر، مقایسه اختلالات اضطرابی در دانش‌آموزان دارای معلولیت حرکتی، با مشکلات شنوایی و دانش‌آموزان عادی است. پژوهش حاضر از نوع علی - مقایسه ای است. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان دارای معلولیت حرکتی، دانش‌آموزان با مشکلات شنوایی و دانش‌آموزان عادی شهر شاهین دژ شامل می‌گردد. با روش نمونه‌گیری دردسترس و به صورت آنلاین، تعداد ۲۰ دانش‌آموز با معلولیت حرکتی، ۲۰ دانش‌آموز با نارسایی شنوایی و ۲۰ دانش‌آموز عادی از مدارس ابتدایی شهر شاهین دژ در نیمه سال اول ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به عنوان نمونه پژوهش انتخاب و پرسشنامه ۶ عاملی اختلالات اضطرابی اسپنس نسخه والد - تکمیل توسط والدین این دانش‌آموزان تکمیل شد. داده ها با تحلیل واریانس چندمتغیری تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان داد در اختلالات اضطراب جدایی، اضطراب اجتماعی، ترس از فضای باز و اضطراب عمومی بین گروه‌ها تفاوت معنی دار وجود داشت و دانش‌آموزان عادی در همه شاخص‌های از وضعیت بهتری برخوردار بودند. با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت دانش‌آموزان دارای معلولیت‌های حرکتی و با آسیب و مشکلات شنوایی، در معرض اختلالات اضطرابی بیشتری نسبت به دانش‌آموزان عادی هستند که نیاز به توجه بیشتر جهت کاهش اختلالات اضطرابی در این دانش‌آموزان احساس می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: اختلالات اضطرابی، معلولیت حرکتی، مشکلات شنوایی

اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی به شیوه قصه‌گویی بر مهارت اجتماعی و سازگاری اجتماعی کودکان ۴ تا ۶ سال

زهرا گنجیان^۱، دیانوش ثقه مجتهدی^۲، ثمانه رسولی ساروی^۳ ✉

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی غیردولتی سنا، ساری، ایران

۲. روانپزشک، گروه روان‌شناسی موسسه آموزش عالی غیردولتی سنا، ساری، ایران

۳. دکتری روان‌شناسی عمومی، گروه روان‌شناسی موسسه آموزش عالی غیردولتی سنا، ساری، ایران

drsamanehrasouli@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی به شیوه قصه‌گویی بر مهارت اجتماعی و سازگاری اجتماعی کودکان ۴ تا ۶ سال بود. پژوهش حاضر یک مطالعه نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه کنترل بود. در این پژوهش ۳۰ کودک ۴ تا ۶ سال شرکت داشتند و آزمودنی‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده از مهد کودک گل‌پونه‌ها شهرستان بابل انتخاب و به‌صورت تصادفی در دو گروه ۱۵ نفره آزمایش و کنترل قرار گرفتند. گروه آزمایش ۱۲ جلسه یک‌ساعته آموزش گروهی به شیوه قصه‌گویی دریافت کردند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه مهارت اجتماعی گرشام و ایبوت و نیز سازگاری اجتماعی دخانچی بوده است. در قبل و بعد از آموزش اطلاعات آزمودنی‌ها ثبت گردید و ضمن بررسی توصیفی داده‌ها در راستای اهداف تحقیق از تحلیل کوواریانس استفاده شد و یافته‌ها بیانگر آن بودند که آموزش مهارت‌های زندگی به شیوه قصه‌گویی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر مهارت اجتماعی، جرأت‌مندی و سازگاری اجتماعی کودکان ۴ تا ۶ سال گروه آزمایش داشته است.

واژه‌های کلیدی: آموزش مهارت زندگی به شیوه قصه‌گویی، مهارت اجتماعی،

سازگاری اجتماعی

بررسی اثربخشی تکالیف شناختی مبتنی بر حافظه کاری بر بهبود عملکرد تحصیلی املا در دانش‌آموزان با اختلال نوشتن

آمنه لاجوردی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه علامه طباطبائی / آموزش و پرورش، خراسان جنوبی، ایران

Lajevardi.a.2020@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی تکالیف شناختی مبتنی بر حافظه کاری بر بهبود عملکرد تحصیلی املا در دانش‌آموزان با اختلال نوشتن انجام گرفت. این پژوهش از لحاظ ماهیت جزو پژوهش‌های کاربردی و از لحاظ نوع جزو پژوهش‌های کمی بوده است که از نظر طرح، نیمه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه کنترل به‌عنوان روش تحقیق استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان با اختلال نوشتن در پایه سوم دبستان شهرستان سریشه بودند که در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ مشغول به تحصیل بوده‌اند. به‌منظور انتخاب شرکت‌کنندگان از بین دانش‌آموزانی که از طرف مرکز اختلالات یادگیری تشخیص اختلال نوشتن گرفته بودند ۳۰ دانش‌آموز برای پژوهش انتخاب گردیدند. تخصیص این دانش‌آموزان به گروه آزمایش و کنترل به‌صورت تصادفی انجام شد. حجم نمونه ۱۵ آزمودنی برای هر گروه برآورد گردید. ابزار پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها شامل فهرست لغات چک‌لیست شنا سایی دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری املا (آقا با بایی و همکاران، ۱۳۹۰) و همچنین پروتکل آموزش تکالیف حافظه کاری بود که به‌عنوان مداخله آموزشی مورد استفاده قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کواریانس استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که آموزش تکالیف شناختی مبتنی بر حافظه کاری بر عملکرد تحصیلی املا دانش‌آموزان با اختلال نوشتن تأثیر دارد. بر اساس یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود که آموزش تکالیف شناختی حافظه کاری به‌عنوان یکی از راهکارهای مؤثر در بهبود عملکرد تحصیلی املا دانش‌آموزان با اختلال نوشتن در نظر گرفته شود.

واژه‌های کلیدی: حافظه کاری، املا، اختلال نوشتن

رابطه مدرسه هراسی با عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان با اختلال یادگیری

مریم لالی دهقی^۱، فرهاد صبوری^۲✉

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره توانبخشی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خمینی شهر، اصفهان، ایران

۲. دانشجوی دکتری مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خمینی شهر، اصفهان، ایران

sabouri_cou@mui.ac.ir

چکیده

اختلالات یادگیری مهمترین علت عملکرد ضعف تحصیلی محسوب می‌شود و هر ساله تعداد زیادی از دانش‌آموزان به این علت در فراگیری مطالب درسی دچار مشکل می‌شوند. دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری پس از تجربه شکست و احساس نا‌شایستگی در چند سال متوالی، نشانه‌هایی از پربیشانی و بیگانگی از دنیای مدرسه بروز می‌دهند. هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه مدرسه هراسی با عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان با اختلال یادگیری است. مطالعه حاضر از نوع توصیفی-همبستگی بوده است. جامعه مطالعه حاضر شامل دانش‌آموزان دختر و پسر دارای اختلال یادگیری در پایه‌ی دوم و سوم منطقه ۲ شهر اصفهان بودند که ۳۰ نفر از آنها بوسیله جدول مورگان انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه مشکلات یادگیری کلرادو و یلکات به نقل از حاجیلو (+۱۳۹۰)، پرسشنامه‌های مدرسه هراسی بیمهر (۱۹۹۹) و پرسشنامه عملکرد تحصیلی در تاج (۱۳۸۳) بود. تحلیل نتایج نشان داد، مدرسه هراسی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری همبستگی منفی دارد ($r = -0.291$) به عبارتی دیگر با افزایش میزان مدرسه هراسی کودکان، عملکرد تحصیلی آنها کاهش می‌یابد. نتایج تحلیل رگرسیون خطی ساده نشان داد که پیشبینی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری بر اساس مدرسه هراسی آنها معنادار است. همچنین مدرسه هراسی به اندازه $26/3\%$ در صد بر عملکرد تحصیلی تأثیر داشت. با افزایش مدرسه هراسی میزان عملکرد تحصیلی کاهش پیدا می‌کند.

واژه‌های کلیدی: مدرسه هراسی، عملکرد تحصیلی، اختلال یادگیری

اثربخشی شعرخوانی در کاهش اضطراب

افسانه لطفی عظیمی[✉]، فریده محسنی هنجنی^۲

۱. استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

alotfiazimi@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین برنامه شعرخوانی بر کاهش اضطراب نوجوانان اجرا شد. روش پژوهش از نوع شبه تجربی و با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون - پیگیری و با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل نوجوانان ۱۶-۱۴ ساله بود. با روش نمونه‌گیری دسترس، ۲۴ نوجوان که در پرسشنامه اضطراب رینولدز و ریچموند (۱۹۸۷) نمره یک انحراف معیار بالاتر از میانگین کسب کرده بودند، انتخاب شدند و به طور تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه جایگزین شدند. گروه آزمایشی طی دو ماه تحت مداخله شعرخوانی در ۱۰ جلسه قرار گرفت و گروه گواه در این مدت مداخله‌ای دریافت نکرد. هر دو گروه در مرحله پس‌آزمون و پیگیری، مجدداً پرسشنامه اضطراب رینولدز و ریچموند (۱۹۸۷) پاسخ دادند. نتایج تحلیل کوواریانس، کاهش اضطراب را در گروه آزمایش نشان داد که در پیگیری سه ماهه نیز تداوم داشت. با توجه به یافته‌ها، اثربخشی کاربردی شعرخوانی بر کاهش اضطراب تأیید شد.

واژه‌های کلیدی: شعرخوانی، اضطراب، نوجوانان

رابطه سبک زندگی، طرح‌واره‌های ناسازگار و سبک‌های اسنادی والدین با علائم درونی و بیرونی نوجوانان: نقش واسطه‌ای عملکرد اجتماعی

مهوش مافی^۱، محمدصادق مهدی زاده^۲

۱. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی بالینی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد لاهیجان، گیلان، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد لاهیجان، گیلان، ایران

sadegh271@hotmail.com

چکیده

این پژوهش در زمینه نقش متغیرهای والدینی در اختلالات رفتاری دانش‌آموزان انجام شده است. هدف این پژوهش تبیین ارتباط میان متغیرهای سبک زندگی، طرح‌واره‌های ناسازگار و سبک‌های اسنادی والدین با علائم درونی و بیرونی نوجوانان دانش‌آموز و تعیین نقش میانجی عملکرد اجتماعی است. به این منظور از میان ۲۶۶۳ دانش‌آموز پسر مقطع متوسطه دوم شهر ستان لاهیجان، تعداد ۳۳۶ نفر به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده شامل پرسشنامه خود گزارش دهی نوجوان آخنباخ ۲۰۰۱، پرسشنامه سبک زندگی میلر-۱ سمیت ۱۹۹۲، فرم کوتاه پرسشنامه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه یانگ ۲۰۰۷، پرسشنامه سبک‌های اسنادی راتر ۱۹۶۶ و پرسشنامه عملکرد اجتماعی ماتسون ۱۹۸۳ بود. در ادامه از روش‌های آماری توصیفی، استنباطی، معادلات ساختاری و رگرسیون چندگانه گام‌به‌گام استفاده شد. بررسی‌ها نشان داد که میان سبک زندگی و طرح‌واره‌های ناسازگار و سبک‌های اسنادی والدین با علائم درونی و بیرونی نوجوانان رابطه معنادار وجود دارد. از طرفی پس از طراحی مدل معادلات ساختاری مشخص شد که عملکرد اجتماعی می‌تواند رابطه میان سبک زندگی و طرح‌واره‌های ناسازگار والدین با علائم درونی و بیرونی نوجوانان را میانجی‌گری کند اما این موضوع در مورد سبک‌های اسنادی والدین صادق نبود. همچنین با استفاده از روش رگرسیون چندگانه گام‌به‌گام مشخص شد که متغیرهای پیش‌بین در مجموع ۷۵ درصد توانایی پیش‌بینی متغیرهای ملاک را دارند. در نتیجه متغیرهای والدینی نظیر سبک زندگی، طرح‌واره‌های ناسازگار و سبک‌های اسنادی آنان می‌تواند روی علائم اختلال‌های روانی و رفتاری فرزندان نوجوان مؤثر باشد و عملکرد اجتماعی می‌تواند به عنوان یک واسطه میان برخی از متغیرهای والدینی و نشانه‌های ناسازگار نوجوانان ایفای نقش نماید.

واژه‌های کلیدی: نوجوان، سبک اسنادی، سبک زندگی، طرح‌واره ناسازگار، علائم

بیرونی و درونی

بررسی رابطه کمال‌گرایی والدین با خودکارآمدی دانش‌آموز

شکوفه متقی دستنائی^۱✉، مریم دهقانی فیروزآبادی^۲، الهه شیروی^۳

۱. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

mottaghi@ardakan.ac.ir

چکیده

کمال‌گرایی ویژگی شخصیتی است که خصوصیات آن، با تلاش فرد برای بی‌عیب و نقص بودن و خودارزیابی انتقادی و نگرانی در مورد ارزیابی دیگران همراه است. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه کمال‌گرایی والدین با خودکارآمدی دانش‌آموز انجام شد. روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود و از لحاظ هدف در زمره پژوهش‌های کاربردی قرار دارد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه شهر میبد در سال ۱۳۹۸ بود که تعداد ۱۰۰ نفر از آنان به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. جهت گردآوری اطلاعات از پرسشنامه‌های چند بُعدی کمال‌گرایی فراست و همکاران (۱۹۹۰) و خودکارآمدی عمومی شوارتزر و جروسلم (۱۹۷۹) استفاده شد. تجزیه و تحلیل اطلاعات حاصل از پرسشنامه‌ها در دو سطح آمار توصیفی (جهت توصیف متغیرهای جمعیت‌شناختی) و آمار استنباطی (به منظور آزمودن فرضیات پژوهشی) انجام شد. یافته‌های حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد، بین کمال‌گرایی والدین و خودکارآمدی فرزندان رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد. همچنین از بین مؤلفه‌های کمال‌گرایی والدین، مؤلفه‌های نگرانی در مورد اشتباهات، تردید نسبت به اعمال، انتظارات والدین و انتقاد والدین با خودکارآمدی فرزندان رابطه منفی معنی‌دار و مؤلفه‌های استانداردهای فردی و نظم و ترتیب با خودکارآمدی فرزندان رابطه مثبت معنی‌داری نشان داد. با توجه به یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که کمال‌گرایی والدین هم در ابعاد مثبت و منفی می‌تواند بر خودکارآمدی دانش‌آموزان مؤثر باشد و در بسیاری از موارد، تأثیرات منفی کمال‌گرایی باعث رکود تحصیلی و مختل شدن خودکارآمدی دانش‌آموزان گردد.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی، دانش‌آموز، کمال‌گرایی، والدین

میزان علاقه دانش‌آموزان دختر به آموزش مجازی دوران کرونا و نقش عوامل خانوادگی بر آن

سید مهدی متولیان^۱✉، فریماه دوکوشکانی^۲

۱ استادیار گروه پژوهشی آموزش و اشتغال زنان، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران
۲ استادیار گروه پژوهشی مطالعات محیط و انسان، تهران، ایران

m.motevaliyan@umz.ac.ir

چکیده

با ورود کرونا به کشور و اجباری شدن آموزش مجازی، تلاش شد که آموزش مجازی، هر چه موفق‌تر عمل نماید. از دلایل موفقیت آموزش مجازی، علاقه دانش‌آموزان به استفاده از این شیوه است. لذا، هدف تحقیق، بررسی وضعیت خانوادگی مؤثر بر میزان علاقه دانش‌آموزان به آموزش مجازی بوده است. جامعه آماری ۱۰۲ دانش‌آموز دختر پایه سوم متوسطه اول شهر بابل می‌باشند که تمام شماری شدند. میزان علاقه دانش‌آموزان به آموزش مجازی با مقیاس محقق ساخته سنجش شده، و سه پرسش نیز وضعیت خانوادگی را از جهت "شغل مادر"، "میزان خوشحالی از دورهم بودن اعضای خانواده در دوران کرونا" و "میزان بگو مگوی والدین" سنجش نمود. برای تجزیه و تحلیل هم از آزمونهای آماری من وایتنی و اسپیرمن استفاده شد. نتایج نشان داد که ۳۵/۳ درصد کلاسهای غیر حضوری را بیشتر دوست دارند. ۱۹/۶ درصد گزارش دادند که از کلاسهای غیر حضوری بیشتر مطلب یاد گرفته‌اند. ۳۷/۳ درصد هم خیلی از بودن اعضای خانواده در دوره قرنطینه کرونا زیاد خوشحال بودند. ۱۸/۶ درصد گزارش دادند که میزان بگو مگو والدین در دوره کرونا بیشتر شد. بین میزان خوشحالی از دورهم بودن اعضای خانواده در دوره قرنطینه کرونا، با میزان علاقه به کلاس مجازی رابطه معنی داری وجود دارد. بین میزان بگو مگوی والدین در خانواده، و میزان علاقه به کلاسهای مجازی رابطه معنی داری وجود ندارد. تفاوت معنی داری در علاقه به آموزش مجازی بین دخترانی که مادرشان شاغل و یا خانه دار هستند وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: علاقه به کلاسهای مجازی، دوران کرونا، بگو مگوی والدین، خانواده، دانش‌آموزان دختر

میزان مشاهده همسرآزاری توسط دختران در دوران کرونا و رابطه آن با بی‌ثباتی هیجانی آنان

سید مهدی متولیان^{✉۱}، فریماه دوکوشکانی^۲

۱. استادیار گروه پژوهشی آموزش و اشتغال زنان، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران
۲. استادیار گروه پژوهشی مطالعات محیط و انسان، تهران، ایران

m.motevaliyan@umz.ac.ir

چکیده

م مشاهده همسر آزاری توسط دختران در خانواده، پیامدهای منفی بر دختران دارد. والدین تلاش می‌کنند که همسر آزاری، از فرزندان پنهان بماند. هدف تحقیق، ضمن مقایسه میزان مشاهده همسرآزاری روانی زن و شوهر، بررسی میزان مشاهده همسرآزاری روانی دختران دانش‌آموز در دوران کرونا، و رابطه آن با بعد شخصیتی بی‌ثباتی هیجانی آنان بوده است. جامعه آماری ۱۰۲ دانش‌آموز دختر پایه سوم متوسطه اول شهر بابل می‌باشند که تمام شماری شدند. ابزار اندازه‌گیری میزان مشاهده همسر آزاری، مقیاس سنجش همسر آزاری، مقیاس CTS2 اشتراوس (۱۹۹۶) بوده است. ابزار سنجش بعد شخصیتی بی‌ثباتی هیجانی نیز، پرسشنامه پنج عامل کودکان و نوجوانان (بابارانی و همکاران ۲۰۰۳) بوده است. داده‌ها پس از توصیف، با آزمون من‌وایتنی تحلیل و گزارش شد. ۴۹ درصد دختران دانش‌آموزان شاهد همسرآزاری پدر به مادر، و ۳۹/۲ درصد نیز شاهد همسرآزاری مادر به پدر بوده‌اند. همچنین ۱۸/۶ درصد بیان کردند که بگو مگوی پدر و مادر آنان در دوران کرونا افزایش یافت. میانگین نمره بی‌ثباتی هیجانی دختران ۳۳/۰۴، و انحراف استاندارد آن ۸/۷۷ بوده است. تفاوت معنی‌داری در میزان بی‌ثباتی هیجانی در بین دخترانی که شاهد همسرآزاری پدر به مادر نبوده‌اند، با دخترانی که شاهد همسرآزاری پدر به مادر بوده‌اند، وجود دارد. دخترانی که شاهد همسر آزاری پدر به مادر بودند، نسبت به دخترانی که شاهد همسر آزاری مادر به پدر بودند بی‌ثباتی هیجانی بیشتری دارند، لذا همسر آزاری پدر به مادر مهم‌تر بوده است.

واژه‌های کلیدی: مشاهده همسر آزاری، بی‌ثباتی هیجانی، دوران کرونا

بررسی توانمندی و دانش افزایی معلمان و نقش آن بر انگیزه یادگیری در بین دانش‌آموزان

فرهاد مجدی فرد ✉

کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز

kkayi0377@gmail.com

چکیده

در رویارویی با چالش‌های آینده، آموزش و پرورش سرمایه‌ای اجتناب‌ناپذیر است. تحقق هر آرمانی در آموزش و پرورش در گرو نیروهای آن یعنی معلمان است. با پی شرف همه جانبه علم و تکنولوژی آموزشی در جهان امروز، ایجاب می‌کند که معلمین باید به‌طور مستمر در توانمندسازی و دانش‌افزایی و کسب مهارت‌های لازم در آموزش بپردازند. هدف اصلی این تحقیق بررسی توانمندی و دانش‌افزایی معلمان و نقش آن بر انگیزه یادگیری در بین دانش‌آموزان است. روش تحقیق از نوع مروری، و ابزار جمع‌آوری اطلاعات روش کتابخانه‌ای و استناد از پژوهش‌های مختلف در این زمینه و سایت‌های علمی و غیره بوده است. معلمان با استفاده از الگوهای اقدام پژوهی، تدریس پژوهی، روایت پژوهی، در حین تدریس از فنون روان‌شناسی به ایجاد انگیزه برای یادگیری در بین دانش‌آموزان اقدام کنند. طبق یافته‌ها و نتیجه‌گیری تحقیق، دانش‌آموزان در درسهایی موفقیت بیشتری کسب می‌کنند که نسبت به آن موضوعات علاقه و انگیزه بیشتری دارند. انگیزه موفقیت در کارها و تحصیل را به وجود می‌آورد و به همین تناسب، موفقیت بیشتر باعث انگیزه بیشتر برای ادامه کارها و تحصیلات را فراهم می‌آورد که معلمان می‌توانند با استفاده از سه الگوی درسی زمینه را برای ایجاد انگیزه یادگیری فراهم می‌کنند.

واژه‌های کلیدی: توانمندی و دانش‌افزایی، معلمان، انگیزه یادگیری، دانش‌آموزان

تأثیر آموزش جنسی در میزان مهارت‌های اجتماعی کودکان

مهديه محبوبی زاده ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، سیرجان، ایران

ravanshenasi.t@gmail.com

چکیده

آموزش کودکان بر سازگاری و رشد عاطفی و اجتماعی کودکان به طور چشمگیری مؤثر است. هدف از تحقیق حاضر از نوع کاربردی و نیمه آزمایشی با هدف اثر بخشی آموزش جنسی بر میزان مهارت‌های اجتماعی کودکان بود. جامعه آماری شامل تمام کودکان شهر سیرجان بوده است. نمونه در این پژوهش ۴۰ کودک پیش دبستانی در نظر گرفته شد که با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند و به صورت تصادفی ساده در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند و با استفاده از پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی داده‌ها به دست آمد و کودکان در ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای آموزش دیدند و با استفاده از روش آماری تحلیل کوواریانس بررسی شد. نتایج تحقیق نشان داد میزان مهارت‌های اجتماعی بعد از آموزش جنسی افزایش یافت. با توجه به نتیجه فرضیه والدین و مربیان باید به این نکته توجه داشته باشند و با استفاده از این آموزش‌ها بتوانند مهارت‌های اجتماعی کودکان را افزایش دهند تا در آینده این کودکان در جامعه دچار مشکل نشوند.

واژه‌های کلیدی: آموزش جنسی، کودکان، مهارت‌های اجتماعی

بررسی قابلیت‌های معلمان در آموزش مجازی

معصومه محسن نژاد ✉

دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس نسیمیه، تهران، ایران

m.mnejad11@gmail.com

چکیده

فناوری در زمینه آموزش، اهمیت بسیاری پیدا کرد و معلمان به فعالان حوزه آموزش مجازی تبدیل شدند. هدف پژوهش حاضر، بررسی قابلیت‌های فناوری معلمان در فضای مجازی بود. برای تحقق این هدف از روش مروری-تحلیلی استفاده شد. نتایج بیانگر آن بود که معلمان باید از نظر دانش، نگرش و مهارت فناوری ارتقاء پیدا کرده باشند. این مهم باید در دو بعد آموزشی و عملی به صورت دوره‌های آموزشی و تجربه مهارت‌ها و تلاش موفق توسط معلمان در آموزش مجازی میسر شد. نگاه و نگرش مدیران بالادستی در این زمینه بسیار اثر گذار بوده است.

واژه‌های کلیدی: قابلیت‌های معلمان، آموزش مجازی، فرایند یاددهی یادگیری

بررسی قابلیت‌ها، روش‌ها و اثربخشی آموزش مجازی در دوران کرونا: یک مطالعه مروری سیستماتیک

شبنم محذوف ✉

دانشجوی دکتری رشته روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

shabnammahzoof@gmail.com

چکیده

در حال حاضر بیش از ۱/۲ میلیارد کودک در ۱۸۶ کشور جهان به دلیل همه‌گیر شدن بیماری کرونا تحت تعطیلی مدارس قرار دارند. با شیوع covid-19، کشورها در حال اجرای برنامه‌های اضطراری برای کاهش و محدود کردن شیوع ویروس و آماده شدن برای اختلال احتمالی طولانی‌مدت حضور در مدرسه و دانشگاه هستند. هدف از این مطالعه، بررسی توانایی‌ها، روش‌ها و اثربخشی یادگیری الکترونیکی در طی همه‌گیری کرونا بوده است. روش تحقیق این تحقیق، یک مطالعه مروری سیستماتیک بوده است که بر اساس تحقیقات بر روی مقالات و مطالعات مرتبط با "آموزش آنلاین" در زمان کرونا انجام گرفته است. لذا، ابتدا به تهیه و ارائه پروتکل اجرایی مبادرت نموده و سپس به تعیین چارچوب تحقیق، جستجو، وارد کردن یا حذف مطالعات، ارزیابی کیفیت مطالعات، استخراج داده‌ها و اطلاعات، پایش مناسب، ترکیب داده‌ها و گزارش نتایج، بر مبنای پرسش اولیه پرداخته شد. نهایتاً، نتایج به شکل کیفی مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان می‌دهد که دانش‌آموزان در هنگام یادگیری آنلاین ۶۰٪ - ۲۵ مواد آموزشی بیشتری را در مقایسه با ۸-۱۰٪ در کلاس‌های حضوری کسب می‌کنند. آن‌ها سریع‌تر یاد می‌گیرند و نسبت به فضای سنتی به ۴۰-۶۰٪ زمان کمتر نیاز دارند. چرا که می‌توانند انتخاب کنند، به عقب برگردند، دوباره بخوانند، حذف کنند و در درک مفاهیم تسریع کنند. اگرچه، بیشترین عوامل ممانعت از یادگیری، محدودیت در تعداد شرکت‌کنندگان، زمان و ایرادات فنی در حین برگزاری جلسات بوده است. به طور کلی، تعداد فزاینده‌ای از کلاس‌ها به‌عنوان یک راه حل کوتاه مدت، عملی، ارزان، فراگیر و تکرارپذیر، در حال حرکت به سمت برگزاری آنلاین هستند.

واژه‌های کلیدی: قابلیت‌ها، اثربخشی، یادگیری الکترونیکی، ویروس کرونا

بررسی ارتباط پیوند مدرسه با اضطراب پنهان و آشکار دانش‌آموزان

شب‌نم محذوف[✉] ۱، رضا قربان جهرمی^۲

دانشجوی دکتری رشته روان‌شناسی تربیتی واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
استادیار گروه روان‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

shabnammahzoof@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه پیوند مدرسه با اضطراب پنهان و آشکار دانش‌آموزان ابتدایی شهر تهران انجام شد. پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر تهران بود. تعداد ۳۰۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شد. جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از پرسشنامه اضطراب-صفت اسپیلگر انجام شد. تحلیل داده‌ها با روش‌های آمار توصیفی، ضریب همبستگی و رگرسیون انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که بین پیوند با مدرسه در دانش‌آموزان ابتدایی با اضطراب پنهان و آشکار پایین‌تر رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به نتایج پژوهش می‌توان گفت لزوم توجه هر چه بیشتر مسئولان به پیوند دانش‌آموز با مدرسه در برنامه‌های تحصیلی و آموزشی احساس می‌شود.

واژه‌های کلیدی: پیوند با مدرسه، اضطراب پنهان، اضطراب آشکار، دانش‌آموز ابتدایی

اثربخشی قصه‌گویی مبتنی بر داستان‌های گلستان سعدی بر حرمت خود و خودکارآمدی نوجوانان

فریده محسنی هنجانی^۱، افسانه لطفی عظیمی^۲

۱. استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

fmohsenihanjani@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی قصه‌گویی مبتنی بر داستان‌های گلستان سعدی بر حرمت خود و خودکارآمدی انجام شد. این پژوهش با طرح پیش‌آزمون _ پس‌آزمون با گروه کنترل انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان هنرستان دخترانه شهید طاهریان تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ بود. روش نمونه‌گیری به صورت در دسترس و انتخاب ۳۲ دان آموز و گماردن آن‌ها به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل بود. افراد نمونه پرینت‌های حرمت خود (روزنبرگ، ۱۹۶۵) و خودکارآمدی تصمیم یافته (چاج و همکاران، ۱۹۹۸) را تکمیل کردند. اعضای گروه آزمایشی طی ۱۲ جلسه تحت پروتکل قصه‌گویی مبتنی بر داستان‌های گلستان سعدی قرار گرفتند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که در پس‌آزمون نمرات پرینت به حرمت خود و خودکارآمدی گروه آزمایشی نسبت به آزمون‌های گروه کنترل، تفاوت معناداری داشته است. بنابراین قصه‌گویی مبتنی بر داستان‌های سعدی می‌تواند یک رو‌مواظله‌ای مناسب برای افزایش حرمت خود و خودکارآمدی در نوجوانان باشد.

واژه‌های کلیدی: قصه‌گویی داستان‌های سعدی، حرمت خود و خودکارآمدی،

نوجوانان

بررسی رابطه تعارض نوجوانان پسر با والدین و نحوه سازگاری آنان

الهام محمدرشنوزاده^۱، شکوفه متقی دستنائی^۲، مریم روح الامین^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

۳. عضو هیئت‌علمی، دانشگاه پیام نور بهارستان، اصفهان، ایران

mottaghi@ardakan.ac.ir

چکیده

عوامل خانوادگی مختلف از جمله کیفیت روابط نوجوانان با والدینشان و همچنین چگونگی برداشت آن‌ها از این روابط، می‌تواند بر روی سازگاری نوجوانان تأثیرگذار باشد. از اینرو، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین تعارض نوجوانان پسر با والدین و نحوه سازگاری آنان انجام شد. روش پژوهش توصیفی-همبستگی و از نوع هدف، کاربردی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر دوره اول متوسطه و والدین آن‌ها در شهر اصفهان بود که نمونه‌ای به تعداد ۵۰ نفر به همراه (پدر و مادر) به روش نمونه‌گیری در دسترس جهت انجام پژوهش انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه تعارض نوجوان با والدین پرینز و همکاران (۱۹۷۹) و پرسشنامه سازگاری نوجوانان مک‌کویین (۱۹۹۶) بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (همبستگی پیرسون) استفاده شد. یافته‌ها نشان داد؛ بین تعارض نوجوانان با والدین و رشد معنوی و شخصی آن‌ها، رابطه معنی‌داری وجود ندارد، اما بین تعارض نوجوانان با والدین و ارزیابی مثبت و حل مشکلات و همچنین ارتباط آتشین و مدیریت تنش در آن‌ها، همبستگی منفی معنی‌داری وجود داشت. با توجه به یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که تعارض نوجوانان با والدین می‌تواند به طور منفی بر سازگاری آنان اثرگذار باشد و در بسیاری از موارد باعث کاهش توانایی آن‌ها در جهت ارزیابی مثبت و حل مشکلات و همچنین ارتباط آتشین و مدیریت تنش گردد.

واژه‌های کلیدی: تعارض، نوجوان، سازگاری، والدین

تأثیر آموزش‌های پیش‌دبستانی بر توانایی کلامی کودکان با نقش میانجی آمادگی هیجانی کودکان

لیلا محمد نژاد بانه^۱، پریش محمدی قشلاق^۲

۱. کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

۲. استادیار گروه علوم تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

alisapari55@yahoo.com

چکیده

مطالعه حاضر با هدف تأثیر آموزش‌های پیش‌دبستانی بر توانایی کلامی کودکان با نقش میانجی آمادگی هیجانی کودکان پیش‌دبستانی شهرستان بانه انجام گرفت. این پژوهش از نظر هدف کاربردی، از نظر شیوه جمع‌آوری داده‌ها توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه کودکان پیش‌دبستانی ۵-۶ ساله شهرستان بانه در سال ۹۷-۹۸ تشکیل داده‌اند. ۲۵۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب گردید. ۲۲۰ پرسشنامه سالم برای تحلیل مورد استفاده قرار گرفت. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه هوش کلامی، پرسشنامه آمادگی هیجانی و اثربخشی آموزش‌های پیش‌دبستانی به صورت محقق ساخته بود. جهت بررسی روائی و پایایی ابزارهای اندازه‌گیری به روائی محتوا و نتایج مدل اندازه‌گیری استناد شد که نتایج روائی و پایایی پرسشنامه‌ها تأیید شد. نتایج آزمون فرضیات نشان داد: آموزش‌های پیش‌دبستانی بر توانایی کلامی کودکان با نقش میانجی آمادگی هیجانی کودکان پیش‌دبستانی شهرستان بانه مؤثر است. آموزش‌های پیش‌دبستانی بر توانایی کلامی و آمادگی هیجانی پیش‌دبستانی شهرستان بانه مؤثر است. همچنین توانایی کلامی کودکان بر آمادگی هیجانی کودکان پیش‌دبستانی شهرستان بانه مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: آموزش پیش‌دبستانی، توانایی کلامی کودکان، آمادگی هیجانی

کودک

راهکارهای ترغیب و تشویق معلمان با تجربه جهت نگارش تجربیات آموزشی و تربیتی‌شان بر طبق چارچوب اقدام پژوهی و شرکت در طرح معلم پژوهنده

زهرا محمدنیا ✉

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

z.mohammadnia47@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف یافتن پاسخ این سؤال انجام شده است: چرا دبیران با تجربه که در تدریس مهارت دارند و در حین تدریس تجارب ارزشمندی کسب نموده‌اند و بسیاری از آن تجارب منجر به حل مسائل و مشکلات دانش‌آموزان شده است، این تجارب را به رشته تحریر در نمی‌آورند و در طرحی به نام معلم پژوهنده که هر ساله در آموزش و پرورش برگزار می‌شود شرکت نمی‌کنند؟ برای این منظور، در ابتدا به وسیله مصاحبه با معلمان، دلایل عدم حضورشان در طرح مذکور مشخص شد و اطلاعات لازم در این زمینه بدست آمد. سپس مداخله لازم انجام گرفته و موانع گفته شده توسط معلمان، از جمله، عدم اطلاع دقیق از چگونگی انجام «پژوهش در عمل»، نیاز به آموزش‌های ضمن خدمت، نیاز به کتب مناسب در این زمینه و نیاز به استاد راهنما، کاهش یافته و تاحدی رفع شد. مداخلات انجام شده عبارت‌اند از: برگزاری دوره ضمن خدمت مجازی، تهیه کتاب آموزشی، دعوت از استاد راهنما، تشویق و ترغیب فراوان به نوشتن، در دسترس قرار دادن نمونه‌هایی از طرح‌های اقدام پژوهی که در سال‌های قبل توسط معلمان مدارس دیگر تهیه و تدوین شده‌اند و ایجاد شوق و انگیزه در معلمان. در نتیجه این مداخلات، یک سوم از مشارکت‌کنندگان دوره ضمن خدمت مجازی، در طرح معلم پژوهنده سال جاری شرکت کرده و تجربیات ارزشمندشان در حین تدریس و کلاس‌داری را به اداره آموزش و پرورش منطقه ۶ تهران ارسال نمودند. خوب است بدانیم همه طرح‌های اقدام پژوهی همکاران در سطح منطقه پذیرفته شد و به مرحله استانی راه پیدا کرد و نیمی از طرح‌های راه‌یافته به مرحله استانی نیز حائز رتبه‌های اول تا سوم شدند.

واژه‌های کلیدی: معلم پژوهنده، اقدام پژوهی

رابطه‌ی بین حمایت اجتماعی دانش‌آموزان با الگوهای رفتاری قلدری آنان

مهدی محمدی^۱، شهرام واحدی^۲، علی قره داغی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۳. استادیار، گروه مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

m.mohammadi13571357@gmail.com

چکیده

قلدری یکی از مشکلات رایج در محیط‌های اجتماعی از جمله مدرسه است که می‌تواند تأثیرات ناگوار درازمدتی بر افراد درگیر در آن بر جای بگذارد و به همین دلیل، امروزه پیشگیری از آن به یکی از اولویت‌های سلامت عمومی جامعه تبدیل شده است. هدف از این پژوهش تعیین رابطه بین حمایت اجتماعی دانش‌آموزان با الگوهای رفتاری قلدری آنان بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه اول در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ شهرستان زنجان بود. روش نمونه‌گیری، خوشه‌ای تصادفی بود. حجم نمونه‌ای به تعداد ۳۶۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. به منظور انجام این پژوهش و گردآوری داده‌ها، پژوهشگر با مراجعه به مدرسه ابتدا پرسشنامه قلدری ایلی نوین ساخته شده در سال ۲۰۰۱ را بر روی کلیه دانش‌آموزان اجرا کرد و پس از اجرای پرسشنامه، افراد دارای قلدری غربال شدند و سپس پرسشنامه حمایت اجتماعی زیمنت و همکاران ساخته سال ۱۹۸۸ بر روی آن‌ها اجرا شد. نتایج نشان داد نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها بیانگر این بود که بین متغیر رفتار قلدری کل با حمایت اجتماعی در کل آزمودنی‌ها رابطه معنی‌دار وجود دارد. همچنین بین مؤلفه‌ی قلدری با حمایت اجتماعی در کل آزمودنی‌ها رابطه معنی‌دار وجود دارد. به همین صورت، بین مؤلفه‌ی نزاع با حمایت اجتماعی در کل آزمودنی‌ها رابطه معنی‌دار وجود دارد. همچنین بین مؤلفه‌ی قربانی با حمایت اجتماعی در کل آزمودنی‌ها رابطه معنی‌دار وجود دارد. به این معنی که یکی از مشکلاتی که متعاقب قلدری به وجود می‌آید، کاهش سازگاری اجتماعی، هیجانی و تحصیلی است.

واژه‌های کلیدی: حمایت اجتماعی، الگوهای رفتاری قلدری، دانش‌آموزان

رابطه‌ی عملکرد خانواده در انگیزش پیشرفت و شادکامی نوجوانان دختر

ژیلا محمدی دولت‌آبادی^۱✉، شعبان حیدری^۲، سیده علیا عمادیان^۲

۱. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری

۲. استادیار گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری

jilamohammadi@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی رابطه بین عملکرد خانواده با انگیزش پیشرفت و شادکامی بود. جامعه‌ی هدف این تحقیق شامل دانش‌آموزان دختر هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کار و دانش مقطع دوم متوسطه ناحیه دو آموزش و پرورش شهرستان ساری در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۶ به تعداد ۶۶۶ نفر (هنرستان فنی و حرفه‌ای ۳۵۸ نفر و کار و دانش ۳۰۸ نفر) بودند. این مطالعه‌ی توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه آماری ۲۴۲ دانش‌آموز (فنی و حرفه‌ای ۱۳۰ نفر و کار و دانش ۱۱۲ نفر) به شیوه‌ی نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزارهای این پژوهش شامل پرسشنامه‌ی عملکرد خانواده (FAD)، پرسشنامه‌ی انگیزش پیشرفت (HAM) و پرسشنامه‌ی شادکامی (OHI) بودند. یافته‌ها نشان داد که بین عملکرد خانواده و انگیزش پیشرفت نوجوانان دختر و نیز بین عملکرد خانواده و شادکامی نوجوانان دختر، رابطه وجود داشت. میزان عملکرد خانواده‌ی نوجوانان دختر، میزان انگیزش پیشرفت نوجوانان دختر و میزان شادکامی نوجوانان دختر، بیشتر از متوسط بود. در این پژوهش، پس از بررسی رابطه‌ی عملکرد خانواده بر انگیزش پیشرفت و شادکامی نوجوانان، نشان داد که میزان عملکرد خانواده از متوسط بیشتر بود.

واژه‌های کلیدی: عملکرد خانواده، انگیزش پیشرفت، شادکامی

رابطه اعتیاد به اینترنت و درون‌گرایی و برون‌گرایی با شادکامی

✉ معصومه محمدی

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

mohammadi13601080@gmail.com

چکیده

یکی از مسائلی که در دنیای امروز مورد بحث واقع می‌شود، بحث بهزیستی و شادکامی است و اهمیت این مسئله تا حدی است که درباره آن‌ها، شاخصهای ملی تهیه می‌شود. علی‌رغم اینکه اینترنت مرزها را درنوردیده و فرصت‌های خوبی برای هم‌گرایی جهانیان فراهم کرده؛ پیامدهای مخربی در زمینه‌های روانی و اجتماعی از جمله اعتیاد به اینترنت داشته است. هدف مطالعه حاضر، بررسی و تحلیل ارتباط اعتیاد به اینترنت و درون‌گرایی و برون‌گرایی با شادکامی در دانش‌آموزان دبیرستانی بود. در این مطالعه نمونه‌ای شامل ۷۰ نفر از دانش‌آموزان دختر دبیرستانی شهر تهران با روش نمونه‌گیری تصادفی نظامدار انتخاب و داده‌ها به روش کاربردی علی-مقایسه‌ای تحلیل شدند. ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات مقیاس درون‌گرایی-برون‌گرایی میشل-گولکن (۲۰۰۴)، پرسشنامه شادکامی آکسفورد OHI آرچیل، مارتین و کراسلند (۱۹۸۹) و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت کیمبرلی یانگ (۱۹۹۸) بودند. نتایج نشان داد که اعتیاد به اینترنت ارتباط منفی معنی‌داری با شادکامی دارد. اما ارتباط معنی‌داری بین درون‌گرایی-برون‌گرایی و شادکامی و اثر متقابل دو متغیر اعتیاد به اینترنت و سبک‌های هویتی بر شادکامی یافت نشد. کار با اینترنت هم‌مثل همه کارهای دیگر محتاج رعایت تعادل و میانه‌روی است. از آنجایی که پیشگیری بر درمان مقدم است و با توجه به نتایج این مطالعه جا دارد که این پدیده اعتیاد به اینترنت به‌عنوان یک مشکل روانی مورد توجه قرار گیرد و از طریق آموزش صحیح، فرهنگ مناسب استفاده از کامپیوتر، اینترنت و امکانات آن جایگزین شیوه‌های غلط گردد.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به اینترنت، سبک‌های هویتی، شادکامی

اثربخشی آموزش مهارت حل مسئله و کنترل خشم با تأکید بر قرآن و آموزه‌های دینی بر کاهش خشم

محمود محمدی مرام^۱، عباس محمدی^۲، فاطمه راشکی^۳، احسان محمدی مرام^۴،
علی فرمان^۵

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی / کارمند آموزش و پرورش، زاهدان، ایران
۲. کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش دانشگاه سیستان و بلوچستان / کارشناس مسئول آموزش و پرورش، بوشهر، ایران
۳. کارشناس امور تربیتی، دانشگاه فرهنگیان زاهدان / کارمند آموزش و پرورش، زاهدان، ایران
۴. دانشجوی کارشناسی رشته علوم انسانی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران
۵. هیئت‌علمی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران

mohamadimaram@gmail.com

چکیده

عدم توانایی نوجوانان در کنترل خشم، شرایط نامناسبی را برای آن‌ها و خانواده‌هایشان ایجاد می‌کند. نوجوانان خشمگین درک درستی از سطح پرخاشگری خود ندارند بنابراین نمی‌توانند خشم خود را کنترل کرده و با موقعیت خشم بر انگیز کنار بیایند هدف از این مطالعه، تعیین اثربخشی آموزش مهارت حل مسئله و کنترل خشم با تأکید بر قرآن و آموزه‌های دینی بر کاهش خشم در نوجوانان کانون ا صلاح و تربیت شهر ستان زاهدان است. روش تحقیق، شبه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون و گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش نوجوانان حاضر در کانون ا صلاح و تربیت شهر ستان زاهدان بودند، پنجاه نفر (بیست و پنج نفر گروه آزمایش و بیست و پنج نفر گروه کنترل) با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده (قرعه‌کشی) انتخاب و سپس به‌طور تصادفی در دو گروه جایگزین شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه بروز خشم حالتی - صفتی اسپیلبرگر، استاکسی-۲ که برای دو گروه به صورت پیش‌آزمون و پس‌آزمون و پیگیری اجرا گردید. برنامه آموزش حل مسئله و کنترل خشم در ده جلسه ۹۰ دقیقه‌ای (هر کدام ۵ جلسه) بر گروه آزمایش اعمال گردید. با بررسی فر ضیه‌های پژوهش در مرحله پس‌آزمون و آزمون پیگیری مشخص شد که آموزش مهارت حل مسئله و مدیریت خشم موجب کاهش خشم نوجوانان کانون ا صلاح و تربیت می‌شود. نتایج نشان داد، میزان خشم در گروه آزمایش، در مقایسه با گروه گواه، کاهش داشت. واژه‌های کلیدی: آموزش مهارت حل مسئله، آموزش کنترل خشم، قرآن و آموزه‌های دینی

اثربخشی آموزش مهارت های اجتماعی بر نقایص هیجانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص

زهرا محمدی نیا ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد علوم پزشکی تهران

zahramohammadinia70@gmail.com

چکیده

اختلال یادگیری خاص یک اختلالی با منشأ عصبی است که به صورت مداوم عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. پژوهش حاضر، با هدف تعیین اثربخشی آموزش مهارت های اجتماعی بر نقایص هیجانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص انجام شد. روش پژوهش از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص مراکز درمانی شهر تهران در سال ۱۳۹۸ بود. نمونه شامل ۱۶ دانش‌آموز با اختلال یادگیری خاص با استفاده از روش نمونه‌گیری در به‌عنوان حجم نمونه انتخاب و در دو گروه آزمایش (۱۰ نفر) و کنترل (۱۰ نفر) به شیوه تصادفی گمارش شدند. در ابتدا هر دو گروه توسط مقیاس نقایص هیجانی تورنتو (۲۰۰۶) مورد ارزیابی قرار گرفتند. پس از آن گروه آزمایش برنامه آموزش شی را در ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای در طول یک ماه دریافت کردند. در پایان هر دو گروه مجدداً مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های این پژوهش نشان داد که آموزش مهارت های اجتماعی موجب بهبود نقایص هیجانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص می‌شود. از این رو می‌توان آموزش مهارت های اجتماعی جز الویت آموزشی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص قرار داد.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری خاص، مهارت های اجتماعی، نقایص هیجانی

روش‌های توانمندسازی معلمان در ایران

یوسف محمدیان^۱✉، حسین فروتن مهر^۲، وحیده رزمگیر^۳، حمید رضا جلیلیان^۴

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور سمنان، ایران / دبیر شاغل در آموزش و پرورش استان ایلام - هلیلان
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه باختر ایلام، ایران / دبیر شاغل در آموزش و پرورش استان ایلام - هلیلان
۳. کارشناسی علوم تربیت، دانشگاه فرهنگیان ایلام، ایران / دبیر شاغل در آموزش و پرورش استان ایلام - هلیلان
۴. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران / دبیر شاغل در آموزش و پرورش استان ایلام - هلیلان

Usef.mohamadian@gmail.com

چکیده

در رویارویی با چالش‌های آینده، آموزش و پرورش سرمایه‌ای اجتناب‌ناپذیر بوده است. تحقق هر آرمانی در آموزش و پرورش، در گروی نیروی انسانی آن یعنی معلمان است که عامل اجرایی آرمان‌ها در محیط عملی بوده‌اند و هیچ‌ا صلاحی بدون همکاری و مشارکت فعال آنان انجام نخواهد شد. لذا توجه و بازنگری در برنامه‌های تربیت معلم، چه قبل و چه حین خدمت ضروری بوده است. در بسیاری از کشورها در سال‌های اخیر توجه خاصی به این امر نشان داده شده است. پیشرفت‌های سریع علوم تجربی، ریاضی، فنی و علوم انسانی، به‌ویژه علوم تربیتی، روان‌شناسی و تکنولوژی آموزشی در جهان امروز، شرایطی ایجاد کرده که معلمان تمام دوره‌های مختلف تحصیلی به‌طور مستمر به دانش‌افزایی، خودسازی و کسب مهارت‌های لازم در انتقال عناصر فرهنگی به نسل آینده بپردازند و کودکان، نوجوانان و جوانان را با حاصل تحقیقات و تجربیات و نوآوری‌های بشری با استفاده از شیوه‌ها، فنون و ابزار مناسب آشنا سازند. این امر معمولاً در دو شکل آموزش پیش از خدمت (تحصیل در مراکز تربیت معلم) و ضمن خدمت انجام پذیرفته و در آموزش ضمن خدمت نیز از روش‌های حضوری، نیمه‌حضوری، مکاتبه‌ای، خودآموزی، آموزش رادیویی و تلویزیونی و غیره استفاده شده است. هدف از پژوهش حاضر آشنایی با روش‌های توانمندسازی معلمان در ایران بوده است. روش پژوهش حاضر شامل بررسی آموزش معلمان در ایران و مقایسه با انگلیس و سنگاپور بوده است. جامعه آماری معلمان ایران بوده‌اند که به‌صورت تصادفی ۱۲۰ نفر انتخاب شدند. یافته‌ها نشان داد عامل اصلی پیشرفت در آموزش و پرورش معلمان بوده‌اند. بدون پرورش حرفه‌ای معلمان این امر میسر نیست. نتایج نشان داد با مشارکت گروهی و مشورت می‌توان آینده تحصیلی مثبتی برای دانش‌آموز و معلم قابل تصور بود. در این راستا کشور ژاپن نمونه موفق در این مورد بوده است.

واژه‌های کلیدی: آموزش و پرورش، معلمان، تربیت معلم، ضمن خدمت

مقایسه سبک‌های دلبستگی در کودکان مبتلا به اختلال سلوک. اختلال نقص توجه/ بیش‌فعالی و کودکان عادی

عطاالله محمودی^۱✉، مریم اکبری^۲، حمزه احمدیان^۲، کیومرث کریمی^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، سنج

۲. استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی، سنج

۳. استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد.

atamahmodi2016@gmail.com

چکیده

هدف از این تحقیق مقایسه سبک‌های دلبستگی در کودکان مبتلا به اختلال سلوک، اختلال نقص توجه/ بیش‌فعالی و کودکان عادی بوده است. تحقیق حاضر از نظر هدف پژوهش، کاربردی و از نظر چگونگی جمع‌آوری داده‌ها توصیفی-همبستگی به شمار می‌آید که به شکل میدانی انجام گرفته است. جامعه آماری کلیه کودکان بازه سنی ۹-۱۲ ساله که در بخش کودکان عادی از دانش‌آموزان دختر و پسر دبستان‌های شهرستان بوکان به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تعداد ۱۲۰ نفر بعنوان نمونه و در بین کودکان دارای اختلال سلوک، اختلال نقص توجه/ بیش‌فعالی حاد که در مرکز کودکان استثنایی شهرستان بوکان تحت مراقبت بودند که جمعاً ۵۰ نفر به روش تصادفی منظم طبقاتی بعنوان نمونه انتخاب شدند ابزار تحقیق پرسشنامه سبک دلبستگی کولینز و رید، پرسشنامه اختلال سلوک RSDCD و پرسشنامه اختلال نقص توجه و بیش‌فعالی SWAN و روش‌های آماری تحلیل واریانس، آزمون t مستقل و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها نشان می‌دهد که سبک دلبستگی ایمن و دو سوگرا در کودکان عادی و فراد دارای اختلال توجه-بیش‌فعالی و اختلال سلوک اختلاف معناداری وجود دارد. در نهایت می‌توان نتیجه گرفت که کودکان عادی از سبک دلبستگی اجتنابی بهره می‌برند و کودکان دارای اختلال نقص توجه-بیش‌فعالی و اختلال سلوک از سبک دلبستگی ایمن و دو سوگرا بیشتر بهره می‌برند.

واژه‌های کلیدی: سبک دلبستگی، اختلال سلوک حاد، اختلال نقص توجه/بیش

فعالی حاد

اثربخشی آموزش گروهی ابراز وجود بر خلاقیت، شادکامی و سلامت روان

آذر دخت مددی ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

Adm2018@gmail.com

چکیده

با عنایت به اهمیت شادی و سلامت روان در دانش‌آموزان در این پژوهشی به بررسی اثربخشی آموزش گروهی ابراز وجود بر خلاقیت، شادکامی و سلامت روان دانش‌آموزان دختر کلاس ششم دبستان شهرستان کرمان در سال ۱۳۹۹ پرداخته شده است پژوهش حاضر از نوع نیمه تجربی با پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه مورد مطالعه کلیه دانش‌آموزان دختر کلاس ششم دبستان شهرستان کرمان در سال تحصیلی ۱۳۹۹ بوده است. نمونه پژوهش ۴۰ نفر از دانش‌آموزان دختری که در پرسشنامه‌های خلاقیت عابدی (۱۳۷۶)، سلامت روان گلدنبرگ و همکاران (۱۹۷۹)، پرسشنامه شادکامی آکسفورد نمره پایین کسب کرده بودند انتخاب و به‌طور تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند (۲۰ نفر آزمایش و ۲۰ نفر کنترل). گروه آزمایش تحت مداخله آموزش گروهی آموزش ابراز وجود به مدت ۱۲ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای قرار گرفتند و گروه کنترل مداخله را دریافت نکردند. نتایج پس‌آزمون با روش تحلیل کوواریانس حاکی از این بود که اجرای مداخله منجر به افزایش معنادار خلاقیت، شادکامی و سلامت روان در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل شد.

واژه‌های کلیدی: ابراز وجود، خلاقیت، شادکامی، سلامت روان

بررسی وضعیت تکرار پایه دانش‌آموزان اول ابتدایی در دوران همه‌گیری ویروس کرونا

زهرا مذنبی^۱، حمید محمدی^۲، محمود نیری^۳

کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه خوارزمی / آموزش و پرورش، اسلامشهر، ایران
کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

Zahra.moznebi@gmail.com

چکیده

همه‌گیری ویروس کرونا سبب تغییر در شیوه آموزش و برگزاری کلاس‌ها به صورت غیر حضوری و آنلاین شده است، عدم حضور دانش‌آموزان در کلاس‌های درس مشکلاتی از قبیل افت تحصیلی پدید آورده است، با توجه به اهمیت پایه اول ابتدایی در روند ادامه تحصیل دانش‌آموزان، پژوهش حاضر به بررسی وضعیت تکرار پایه دانش‌آموزان اول ابتدایی و راهکارهایی برای مقابله با آن در دوران همه‌گیری ویروس کرونا پرداخت. روش پژوهش ترکیبی و از نوع طرح‌های تبیینی بود. از همین رو در مرحله‌ی کمی پژوهش از روش پیمایشی برای بررسی وضعیت تکرار پایه دانش‌آموزان اول ابتدایی و در مرحله کیفی جهت بررسی راهکارهای بهبود وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان در دوران همه‌گیری ویروس کرونا از مورد پژوهی استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش پایه اول کلیه مدارس ابتدایی شهرستان اسلام شهر استان تهران در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ بودند. در مرحله کمی ۵۸ مدرسه از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای از بین این مدارس انتخاب شدند و داده‌ها از طریق فرم شماره ۳ مداخله بهنگام ابلاغی آموزش و پرورش به مدارس ابتدایی شهرستان اسلام شهر جمع‌آوری شد. برای مقایسه داده‌ها از آزمون تحلیل واریانس استفاده شد. سپس در مرحله کیفی مصاحبه نیمه ساختار یافته با مدیران مدارس انجام گرفت. نتایج پژوهش بین نوع مدارس، جنسیت دانش‌آموزان و تکرار پایه تحصیلی اختلاف معناداری نشان دادند. راهکارهای ارائه شده برای ارتقا عملکرد دانش‌آموزان در سه مقوله اصلی آموزشی، تعاملی و مداخله‌ای جای گرفت. با توجه به ادامه روند همه‌گیری بیماری کرونا شیوه آموزش مجازی برای ثمربخشی نیاز به بازبینی و اصلاحات دارد.

واژه‌های کلیدی: آموزش مجازی، تکرار پایه، اول ابتدایی، همه‌گیری ویروس کرونا

پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ادراک از جو مدرسه و یادگیری خود راهبر در دانش‌آموزان تیزهوش

امید مرادی^۱، هوشنگ جدیدی^۱، عطاالله محمودی^۲✉

۱ استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج،

۳ دانشجوی مقطع دکتری دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج،

atamahmodi2016@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ادراک از جو مدرسه و یادگیری خود راهبر در دانش‌آموزان تیزهوش بوکان بود. این پژوهش با توجه به ماهیت جزو تحقیقات کاربردی و آر نظر روش تو صیفی-پیمای شی بود که جامعه آماری پژوهش را دانش‌آموزان مدرسه کودکان تیزهوشان (با ضریب هوشی بالای ۱۰۰) تشکیل می‌دادند که با توجه به حجم نمونه ۱۱۷ دانش‌آموز دختر و پسر تعداد ۱۰۰ دانش‌آموز بعنوان نمونه به روش تصادفی انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه جو مدرسه هالپین و کرافت، پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی که تو سط (مورگان، ۱۹۹۵) و برای سنجش یادگیری خودراهبر از مقیاس فیشر و همکاران (۲۰۰۱) استفاده شد. در نهایت جهت تحلیل آماری ابتدا برای تعیین نرمال بودن داده‌ها از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف و آزمون شاپیرو-ولیک استفاده شد که داده‌های تحقیق غیر نرمال تشخیص داده شدند لذا در صورت وجود شرایط از آزمونهای ناپارامتریکی، از آزمون تحلیل عاملی تاییدی و مدل ساختاری استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که الگوی مورد نظر برازش مناسبی در جامعه پژوهش دارد و ادراک از جو مدرسه ۴۹۸ درصد از واریانس خودکارآمدی تحصیلی را تبیین می‌کند و از سوی دیگر نقش ابعاد یادگیری خودراهبر ۴۶۶ درصد تغییرات خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان تیزهوش را پیش‌بینی می‌کند. بنابراین برای ارتقای سطح خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان تیزهوش باید به هر دو عامل جو مدرسه و یادگیری خودراهبر که در مسیر پیشرفت دانش‌آموزان مدرسه و کلاس درس با هم نقش مکمل و پیش‌برنده ایفا می‌کنند توجه ویژه شود.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی، ادراک از جو مدرسه، یادگیری خودراهبر

اثر بخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر خودکارآمدی دختران نوجوان دارای نشانه‌های اضطراب اجتماعی

ریحانه مرادی بیدهندی^۱، ثمانه رسولی ساروی^۲✉

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی غیردولتی سنا، ساری، ایران

۲. مربی، گروه روان‌شناسی موسسه آموزش عالی غیردولتی سنا، ساری، ایران

drsamanehrasouli@gmail.com

چکیده

اختلال‌های اضطرابی از شایع‌ترین اختلال‌های دوران نوجوانی و جوانی هستند. اضطراب بر روی روابط شخصی و اجتماعی افراد تأثیر می‌گذارد و شیوع آن در جهان رو به افزایش است. این مطالعه با هدف بررسی اثربخشی گروه درمانی مبتنی بر پذیرش و تعهد بر خودکارآمدی دختران نوجوان دارای نشانه‌های اضطراب اجتماعی در شهر تهران انجام شد. این پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بوده است که در آن کلیه دانش‌آموزان دختر ۱۷ تا ۱۸ سال در حال تحصیل در مقطع یازدهم متوسطه مدارس غیر دولتی منطقه چهار تهران به‌عنوان جامعه آماری در نظر گرفته شد. از بین ۴ دبیرستان دخترانه منطقه ۴ تهران با ۱۱۲ دانش‌آموز، تعداد ۲۰ دانش‌آموز که در پرسشنامه‌های اضطراب اجتماعی جرابک نمره متوسط و در پرسشنامه خودکارآمدی شرر نمره پایین کسب کردند به صورت تصادفی ساده انتخاب و در دو گروه ۱۰ نفره آزمایش و کنترل به طور تصادفی جایگزین شدند. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری نشان داد که گروه درمانی مبتنی بر پذیرش و تعهد بر خودکارآمدی اثرگذار بوده است. سطح اولیه خودکارآمدی در مرحله پیش‌آزمون بر خودکارآمدی دختران دارای نشانه‌های اضطراب اجتماعی در مرحله پس‌آزمون مؤثر بوده است. درمان پذیرش و تعهد با کار روی ارزش‌ها می‌تواند خودکارآمدی را در افراد افزایش دهد. این درمان با تأکید بر انعطاف‌پذیری، شفاف‌سازی ارزش‌ها و بحث روی این موضوع و همچنین انجام موفقیت‌آمیز تمرینات مختلف، می‌تواند به افزایش خودکارآمدی و پذیرش مسئولیت منجر شود.

واژه‌های کلیدی: گروه درمانی مبتنی بر پذیرش و تعهد، خودکارآمدی، اضطراب

اجتماعی

رابطه فرسودگی شغلی با انگیزه پیشرفت معلمان

مسعود مرادی ✉

دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران

Massod76@yahoo.com

چکیده

نقش و تأثیر سرنوشت ساز شغل در ابعاد گوناگون زندگی انسان برکسی پوشیده نیست. فرد ممکن است نسبت به شغل خود احساس خستگی و دلزگی کند که به تبع آن کارایی و اثربخشی او کاهش می‌یابد و این نقصان کارایی به نوبه‌ی خود، خستگی و دلزگی بیشتر را سبب می‌شود. بر این مبنای هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه فرسودگی شغلی با انگیزه پیشرفت معلمان و تحقیق از نوع پیمایشی/همبستگی بوده. ابزارهای مورد استفاده شامل پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس و پرسشنامه فرسودگی شغلی مسلج هستند. جامعه آماری شامل کلیه معلمان شهرستان اردبیل در مقطع متوسطه فنی و حرفه‌ای و نمونه‌های مورد نیاز به روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل داده از روش‌های آمار توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. تحلیل یافته‌ها نشان داد که با وجود عدم ارتباط بین نمره کل فرسودگی شغلی با انگیزه پیشرفت، بین خورده مقیاس‌های فرسودگی شغلی با انگیزه پیشرفت، رابطه معنی‌داری به دست آمد.

واژه‌های کلیدی: فرسودگی شغلی، انگیزه پیشرفت، مدرسه، تعلیم و تربیت، معلمان

بررسی تجارب محیط یاددهی-یادگیری، مجازی در دانش‌آموزان دختر

زهرا مصباح^۱✉، خدیجه ابوالمعالی الحسینی^۲

۱. دانشجوی دکتری تربیتی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران
۲. دانشیار، دانشکده روان‌شناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

z.mesbahh@gmail.com

چکیده

نگرش یادگیرندگان نسبت به محیط یاددهی - یادگیری به کسب دانش و ارتقای مهارت‌های آنان در طی دوران تحصیل کمک می‌کند. این مطالعه با هدف تحلیل تجربه زیسته دانش‌آموزان در مورد موانع و محاسن یادگیری مجازی و حضوری انجام شد. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان یکی از دبیرستان‌های دوره دوم شهر تهران در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود. روش مطالعه حاضر کیفی با رویکرد پدیدارشناسی توصیفی بود. نمونه به روش هدفمند از نوع ملاکی انتخاب شد و تا رسیدن به اشباع نظری و اشباع داده‌ها، ۶۷ نفر مطالعه شدند. روش گردآوری داده‌ها مصاحبه نیمه ساختار یافته بود. تحلیل داده‌ها بر اساس راهبرد هفت مرحله‌ای کلایزی صورت گرفت و با ارجاع یافته‌ها به شرکت‌کنندگان اعتباریابی یافته‌ها حاصل شد. تحلیل عمیق روایت‌های دانش‌آموزان به شناسایی و دسته‌بندی ۵ مضمون اصلی و ۸ زیرمضمون منتج شد. نتایج نشان می‌دهد که دانش‌آموزان به دلیل دور ماندن از محیط دوستی و شیوه اجرای آموزش‌ها از طرف معلمان گلایه داشتند، اما کاهش اضطراب امتحان و ارزش‌گذاری درونی بیشتر در امر تحصیل و بهبود راهبردهای فراشناخت، رضایت درونی بیشتری را در محیط یاددهی-یادگیری مجازی نسبت به محیط حضوری برای آن‌ها فراهم کرده بود.

واژه‌های کلیدی: محیط یاددهی-یادگیری، پدیدارشناسی، آموزش مجازی

بررسی آموزشی درمان شناختی-رفتاری مثبت نگر بر شایستگی اخلاقی در دانش‌آموزان

میترا مصلحی^۱، مجتبی بابازاده شیش پُلی^۲✉

۱. دکتری روان‌شناسی، موسسه آموزش عالی فروردین قایمشهر، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، موسسه آموزش عالی فروردین قایمشهر، ایران

m_b6p@yahoo.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش درمان شناختی رفتاری مثبت نگر بر شایستگی اخلاقی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی شهر ستان بابل بود. روش پژوهش حاضر، نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بوده است. جامعه پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی شهر ستان بابل در سال ۱۳۹۸ بودند. حجم نمونه با توجه به طرح پژوهش، برای هر گروه آزمایش و کنترل ۱۵ نفر و در مجموع ۳۰ نفر در نظر گرفته شده است که به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد و سپس به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه شایستگی اخلاقی مارتین و آشتین (۲۰۱۰) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات از روش‌های موجود در آمار توصیفی و آمار استنباطی به کار گرفته شد؛ در بحث آمار توصیفی با کمک روش‌های موجود در آن، میانگین و انحراف استاندارد متغیرها، فراوانی و درصد متغیرها ذکر شده است و از نمودار ستونی نیز استفاده شد. در بخش آمار استنباطی برای تأیید و رد فرضیات پژوهش از آزمون کوواریانس استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد آموزش درمان شناختی رفتاری مثبت نگر بر شایستگی اخلاقی دانش‌آموزان تأثیر دارد. همچنین با توجه به نتایج پژوهش، ارائه خدمات مشاوره‌ای و درمانی روان‌شناسی مثبت نگر در مدارس و دانشگاه‌ها، به دانش‌آموزان و دانشجویان در تمام نقاط کشور و تلاش در جهت کاهش و رفع مشکلات روانی، عاطفی، رفتاری آن‌ها.

واژه‌های کلیدی: آموزش درمان شناختی رفتاری مثبت نگر، شایستگی اخلاقی،

دانش‌آموزان

شناسایی زمینه‌های رفتارهای پرخطر نوجوانان درگیر رفتارهای پرخطر: یک مطالعه‌ی پدیدارشناسانه

نظیر مظفری^۱✉، فاطمه باقریان^۲، محمود حیدری^۳، علی زاده‌محمدی^۴

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

۲. دانشیار روان‌شناسی اجتماعی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۳. دانشیار روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۴. دانشیار گروه روان‌شناسی خانواده، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

n.mozafari2014@gmail.com

چکیده

نوجوانی، دوره‌ای است که به علت وجود برخی از ویژگی‌ها و تحولاتش، احتمال وقوع رفتارهای پرخطر از سوی نوجوانان وجود دارد. رفتارهای پرخطری که می‌تواند سبب آسیب‌های جسمانی و روانی به نوجوان و اطرافیان وی گردد. بر این اساس شناخت رفتارهای پرخطر و چگونگی ابراز آن حائز اهمیت است. این پژوهش با اتخاذ رویکرد کیفی و روش پدیدار شناسی به توصیف چگونگی تجربه‌ی زیسته‌ی نوجوانان پرداخته است. جامعه‌ی مورد مطالعه، نوجوانان ۱۵ تا ۱۸ ساله‌ی شهر سمنان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود که دارای سابقه‌ی انجام رفتارهای پرخطر بوده و در حین انجام پژوهش نیز درگیر انجام برخی از رفتارهای پرخطر بودند. داده‌ها از طریق نمونه‌گیری هدفمند در دسترس و مصاحبه‌ی عمیق با ۱۴ نفر (هشت پسر و شش دختر) گردآوری و با استفاده از روش تحلیل پدیدارشناسی توصیفی تحلیل شدند. تحلیل تجارب مشارکت‌کنندگان درباره‌ی شناسایی زمینه‌های رفتارهای پرخطر منجر به شناسایی سه مضمون اصلی (عوامل فردی، خانوادگی و اجتماعی) و دوازده مضمون فرعی (هیجان خواهی، کنج‌کاوی، لذت‌جویی، شجاعت، آشفتگی خانوادگی، نبود یکی از والدین، سابقه‌ی رفتار پرخطر در خانواده، غفلت والدین، نقش دوستان، نقص انگیزه، محدودیت شادی محیط و نفوذ رسانه‌ها) گردید.

واژه‌های کلیدی: پدیدارشناسی، چیستی، رفتارهای پرخطر، زمینه، نوجوانان

اثر بخشی برنامه آموزش راهبردهای شناختی- رفتاری بر کاهش اضطراب امتحان دانش‌آموزان

سارا معصومی ✉

کارشناسی ارشد رشته مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ابههر

masoumisara3@gmail.com

چکیده

هدف از انجام این پژوهش تعیین اثر بخشی برنامه آموزش راهبردهای شناختی- رفتاری (CBT) بر کاهش اضطراب امتحان دانش‌آموزان بوده است. پژوهش حاضر از نوع آزمایشی بوده و با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل طراحی شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان مقطع اول متوسطه سال تحصیلی ۱۳۹۴-۱۳۹۳ که در مدارس عادی دولتی شهر ستان رباط کریم مشغول به تحصیل هستند، بود. برای نمونه‌گیری از روش تصادفی خوشه‌ای ۱۰۰ نفر از دانش‌آموزان انتخاب شدند که از میان آن‌ها ۳۰ دانش‌آموز دختر و ۳۰ دانش‌آموز پسر که بیشترین میزان اضطراب امتحان را داشتند جهت انجام پژوهش انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسش‌نامه اضطراب امتحان سارا سون بود. گروه آزمایش برنامه مداخله آموزش (CBT) به مدت ۱۰ جلسه داشتند و گروه کنترل هیچ مداخله‌ای نداشتند. نتایج تحلیل نشان داد که گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل دارای عملکرد بهتری در پس‌آزمون اضطراب امتحان هستند.

واژه‌های کلیدی: کاهش اضطراب امتحان، در مان شناختی رفتاری (CBT).

دانش‌آموزان

رابطه گرایش به کار تیمی و مسئولیت‌پذیری با چابکی منابع انسانی کارکنان اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان

مریم معصومی^۱، سمیرا پالی^۲✉

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

۲. استادیار مدیریت آموزشی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

Samira_pali@yahoo.com

چکیده

در دو دهه گذشته موضوع تیم‌ها و به کارگیری تیم‌های کاری به طور چشم‌گیری در سطح جهانی مورد توجه بوده است. انجام کارها به صورت تیمی و مسئولیت‌پذیری از مهم‌ترین عواملی هستند که می‌توانند باعث چابکی در سازمان شوند. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه گرایش به کار تیمی و مسئولیت‌پذیری با چابکی منابع انسانی کارکنان اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان انجام شده است. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری پژوهش متشکل از کلیه کارکنان اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان برابر با ۲۸۲ نفر در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ بود که از میان آن‌ها ۱۶۳ کارمند برحسب جدول کرجسی و مورگان و به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌های معتبر گرایش کارکنان به کار تیمی بردبار (۱۳۹۱)، مسئولیت‌پذیری گاف (۱۹۸۴) و چابکی سازمانی شریفی و ژانگ (۱۹۹۹) بود. فرضیه‌های پژوهش با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌های پژوهش نشان داد که در سطح معناداری ۹۵ درصد بین گرایش کارکنان به کار تیمی با چابکی منابع انسانی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بین مسئولیت‌پذیری با چابکی منابع انسانی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بین گرایش کارکنان به کار تیمی با مسئولیت‌پذیری کارکنان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین، تأثیر متغیر میانجی مسئولیت‌پذیری در اثرگذاری گرایش کارکنان به کار تیمی بر چابکی منابع انسانی معنادار است. با توجه به این‌که در مدل با وجود متغیر میانجی مسئولیت‌پذیری، مسیر مستقیم گرایش کارکنان به کار تیمی بر چابکی منابع انسانی معنادار است، نتیجه می‌شود که مسئولیت‌پذیری در رابطه گرایش کارکنان به کار تیمی بر چابکی منابع انسانی نقش میانجی‌گری جزئی دارد.

واژه‌های کلیدی: گرایش به کار تیمی، مسئولیت‌پذیری، چابکی منابع انسانی،

کارکنان اداره کل آموزش و پرورش

اثر بخشی آموزش مقابله با استرس بر شادکامی و کیفیت زندگی

علی معماری^۱، کمال محبوبی^۲، مصطفی جوادزاده^۱

۱. کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن / آموزش و پرورش، بوکان، ایران

۲. کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن / آموزش و پرورش، بوکان، ایران

Memari.ali97@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثر بخشی آموزش مقابله با استرس بر شادکامی و کیفیت زندگی دانش‌آموزان پسر دبیرستانی است. روش پژوهش، نیمه آزمایشی با استفاده از طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. از بین کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه ۲ شهرستان بوکان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده دو گروه ۲۰ نفری (یک گروه آزمایشی و یک گروه کنترل) انتخاب شدند. اعضای گروه آزمایش طی ۹ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای آموزش مقابله با استرس را دریافت و هر دو گروه دوبار ارزیابی گردید. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه شادکامی آرگایل و همکاران (۱۹۸۹) و پرسشنامه کیفیت زندگی وار و شربون (۱۹۹۲) است. برای تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی (تحلیل کوواریانس) استفاده گردید. نتایج حاصل از تحلیل کوواریانس در سطح نشان داد که آموزش مقابله با استرس بر شادکامی و کیفیت زندگی آزمودنی‌های گروه آزمایش تأثیر معنادار داشت.

واژه‌های کلیدی: مقابله با استرس، شادکامی، کیفیت زندگی.

رابطه احساس تنهایی و عزت نفس با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان: نقش میانجی اعتیاد به اینترنت

معصومه ملکی پیربازاری^۱✉، رضا شیرزاد سیامزگی^۲، سیروس صالحی^۱

۱. استادیار، گروه روان‌شناسی، موسسه آموزش عالی رحمان، رامسر، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی رحمان، رامسر، ایران

maleki.m@rahman.ac.ir

چکیده

دانش‌آموزان سرمایه‌های آینده کشور هستند و پیشرفت تحصیلی آنان منجر به رشد و توسعه کشور است. هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی رابطه احساس تنهایی و عزت نفس با پیشرفت تحصیلی و نقش میانجی اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان است. این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی و از لحاظ هدف کاربردی بود. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهرستان لاهیجان و مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۹۸ بودند. با توجه به جدول مورگان، ۱۵۰ نفر به‌عنوان نمونه آماری و به روش خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. در این پژوهش از پرسشنامه‌های تجدید نظر شده احساس تنهایی آشور (۱۹۹۲)، عزت نفس آیزنک (۱۹۷۶) و اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۲) و از معدل کل دانش‌آموزان به‌عنوان ملاک پیشرفت تحصیلی استفاده شد. نتایج با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری تحلیل شد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که احساس تنهایی بر پیشرفت تحصیلی، عزت نفس بر پیشرفت تحصیلی و اعتیاد به اینترنت بر پیشرفت تحصیلی اثر مستقیم دارند. همچنین احساس تنهایی از طریق متغیر میانجی اعتیاد به اینترنت و عزت نفس از طریق متغیر میانجی اعتیاد به اینترنت بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان اثر غیر مستقیم دارند. متولیان آموزش کشور می‌توانند از نتایج این پژوهش به‌منظور افزایش پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان استفاده کنند.

واژه‌های کلیدی: پیشرفت تحصیلی، عزت نفس، احساس تنهایی، اعتیاد به اینترنت،

دانش‌آموزان

آموزش الکترونیکی مدرسه. جایگزین تعامل رو در روی معلم و دانش‌آموز در شیوع بیماری همه گیر کووید ۱۹

اعظم منصوری^۱✉، مطهره فاتحی^۲، نسیم منصوری^۳

۱. استادیار، گروه آموزشی علوم پایه، دانشکده زیست‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی آموزش زیست‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران

۳. کارشناسی ارشد اقتصاد شهری، دانشگاه هنر، اصفهان، ایران

azam.mansoori7@yahoo.com

چکیده

اواخر سال ۲۰۱۹ شیوع ویروس Covid-19 در وهان چین باعث شد، کل فعالیت‌های این کشور و کشورهای دیگر مختل شود. این ویروس بیماری‌هایی را به انسان منتقل می‌کند که باعث سرفه، تب، تنگی نفس و ذات‌الریه می‌شود و حتی می‌تواند محرک مرگ فرد باشد. هدف از پژوهش حاضر، تعیین مزایای استفاده از آموزش الکترونیکی در مدارس به‌عنوان واسطه‌ی آموزش از راه دور، هنگام شیوع بیماری همه‌گیر Covid-19 است. در این پژوهش با گردآوری پژوهش‌های انجام‌گرفته تا به الان، به بررسی مقالات معتبر در رابطه با آموزش الکترونیکی مدرسه پرداختیم. به‌منظور دست‌یابی دقیق‌تر به نظرات معلمان و دانش‌آموزان در ارتباط با آموزش الکترونیکی مدرسه، از نتایج مطالعه‌ای علمی در یکی از مراکز استان‌های اندونزی استفاده شد. نتایج نشان داد که آموزش الکترونیکی مدرسه می‌تواند متناسب با نیازهای معلمان و دانش‌آموزان در یادگیری از راه دور در بیماری همه‌گیر Covid-19 باشد. این آموزش از برنامه‌ریزی برای ارزشیابی تا تسهیل روند نظارت بر عملکرد معلم در فعالیت‌های آموزش و یادگیری را شامل می‌شود. حتی اگر در کلاس طبق معمول هیچ یادگیری وجود نداشته باشد، معلم می‌تواند از طریق آموزش الکترونیکی مدارس، مطالب آموزشی را به دانش‌آموزان تحویل دهد. دانش‌آموزان همچنین می‌توانند به محتوای آموزشی دسترس پیدا کنند و ارزشیابی از نتایج یادگیری و ارزشیابی پایان‌ترم دارند. می‌توان نتیجه‌گرفت آموزش الکترونیکی در زمانی که امکان حضور دانش‌آموزان در مدرسه وجود ندارد، جایگزین مناسبی است. البته پایدار نبودن شبکه‌های اینترنتی در مناطق خاص باعث محدودیت کارکرد این نوع آموزش می‌شود. اگرچه در این مناطق نیز تلاش بر بهبود کارایی آموزش الکترونیکی از طریق تجربه است.

واژه‌های کلیدی: کووید ۱۹، آموزش الکترونیکی، مدرسه، یادگیری

بررسی نقش سبک زندگی مادران فعال اجتماعی در هویت‌یابی دانش‌آموزان

مونا موحدی شکیب^۱، آسیه شریعتمدار^۲

۱. کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

۲. استادیار گروه مشاوره، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

mn.movahedishakib@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش سبک زندگی مادران فعال اجتماعی در هویت‌یابی دانش‌آموزان دوره متوسطه انجام شده است. پژوهش حاضر با استفاده از روش کیفی و نوع پدیدارشناسی انجام گرفته است. جامعه مورد پژوهش مادرانی که دست‌کم یک فعالیت اجتماعی دارند و مادر نوجوانی بین ۱۲ تا ۱۸ سال هستند، است. نمونه‌گیری به روش هدفمند انجام شده است. مشارکت‌کنندگان در تحقیق شامل ۱۰ مادر فعال اجتماعی و ۱۰ نوجوان دختر این مادران است. برای پاسخ به سؤالات شکل‌گیری هویت با فرزند نوجوان این مادران که بین ۱۲ تا ۱۸ سال داشتند نیز مصاحبه شد. اطلاعات از بستر مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختار یافته به دست آمده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری کیفی استفاده شد. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها در زمینه نقش سبک زندگی مادران فعال اجتماعی در هویت‌یابی دانش‌آموزان دوره متوسطه منجر به شناسایی ۳۳ مضمون شد که در شش مضمون اصلی دسته‌بندی شدند. شش مضمون اصلی عبارتند از (۱) ویژگی‌های هویت نوجوان در ارتباط با خود (۲) ویژگی‌های هویت نوجوان در ارتباط با خانواده (۳) ویژگی‌های هویت نوجوان در ارتباط با هستی (۴) هویت تحصیلی (۵) هویت مذهبی و (۶) هویت اجتماعی. یافته‌های حاصل از این پژوهش می‌تواند در هویت‌یابی دانش‌آموزان دوره متوسطه دختری که مادران اجتماعی فعال دارند، مفید و کاربردی باشد.

واژه‌های کلیدی: سبک زندگی، هویت‌یابی دانش‌آموزان دوره متوسطه، مادران

فعال اجتماعی

تأثیر روش آموزشی ترکیب واج‌ها در اصلاح نارسا نویسی دانش‌آموزان

امیرحسین موسوی[✉]، پرستو شیرزادی^۱، زهرا اصغرپور^۱

دانشجوی دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران

A_h_mousavi@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر روش آموزشی ترکیب واج‌ها در اصلاح نارسا نویسی دانش‌آموزان پایه‌ی اول و دوم ابتدایی شهرستان تبریز در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بود. طرح پژوهش بصورت پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه‌ی آماری این تحقیق در برگرفته‌ی کلیه دانش‌آموزان نارسا نویسی پایه‌ی اول و دوم ابتدایی شهرستان تبریز بودند که از میان آنان ۳۰ نفر به‌صورت در دسترس و بر اساس معیارهای ورود به پژوهش و به‌طور تصادفی انتخاب و همچنین به‌صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. نمونه‌ی مورد نظر بوسیله‌ی آزمون دیکته نویسی استاندارد مورد سنجش قرار گرفتند و برای اینکه عامل عقب ماندگی ذهنی تأثیرگذار نباشد، ضریب هوشی از طریق آزمون ریون برر سی و کودکان دارای هوشبهر زیر ۱۰۰ حذف شدند. پس از آن، شرکت‌کنندگان در گروه آزمایش روش آموزشی ترکیب واج‌ها را دریافت نمودند. نهایتاً داده‌ها با روش تحلیل کواریانس یک متغیره مورد تحلیل قرار گرفتند. نتایج بدست آمده در این تحقیق نشان داد که روش آموزشی ترکیب واج‌ها در اصلاح نارسا نویسی مؤثر بوده است. لذا از این روش می‌توان به‌عنوان یک رویکرد مداخله‌ای مؤثر در اصلاح نارسا نویسی دانش‌آموزان استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: نارسایی ویژه در یادگیری، نارسا نویسی، روش ترکیب واج‌ها

راه‌های افزایش خودمراقبتی در فضای مجازی

زیبا موسیوند ✉

کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

samavati.m.c@gmail

چکیده

هدف از این پژوهش شناسایی راه‌های افزایش خودمراقبتی دانش‌آموزان در فضای مجازی بوده است. روش تحقیق از نظر هدف کاربردی، نوع داده‌ها کمی و از نظر روش انجام، پیمایشی یا زمینه‌یابی بوده است و داده‌ها به روش میدانی و با نظر سنجی از مشاوران و مربیان پرورشی مدارس متوسطه اول با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری شده است. جامعه آماری پژوهش، مشاوران و معاونین و مربیان پرورشی زن و مرد مدارس متوسطه اول شهر همدان بوده است که تعداد آنان ۲۲۰ نفر بوده و تعداد ۱۵۰ نفر با توجه به جدول برآورد حجم نمونه کرجسی و مورگان و با رعایت نسبت ۵ برابری حجم نمونه آماری با توجه به تعداد گویه‌های پرسشنامه، به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده از بین لیست مدارس انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته ۳۰ سوالی بوده است که نقش ۵ مؤلفه برنامه درسی رسمی، آموزش خانواده، فعالیت فوق برنامه، مجلات رشد و برنامه‌های تلویزیونی در آموزش خودمراقبتی به دانش‌آموزان به روش پنج رتبه‌ای طیف لیکرت مورد سنجش قرار داده است. روایی پرسشنامه با استفاده از نظر ۱۴ نفر از خبرگان و محاسبه ضریب روایی محتوایی CVR برر سی و ضریب کلی ۰/۷۴ بدست آمده است. یافته‌های پژوهش نشان داد، روش‌های آموزش خانواده، آموزش از طریق برنامه‌های رسمی، ساخت برنامه‌های تلویزیونی مرتبط با فضای مجازی، آموزش از طریق ساعات فوق برنامه و آموزش خودمراقبتی از طریق مجلات رشد دانش‌آموز، به ترتیب بیشترین تأثیر می‌تواند در آموزش خودمراقبتی دانش‌آموزان در فضای مجازی مورد استفاده قرار گیرند. با استفاده از برنامه‌های رسمی مدارس، می‌توان هوشیاری دانش‌آموزان در مورد خطرات فضای مجازی، روش‌های مراقبت از سلامت جسمانی در زمان استفاده از ابزارهای فضای مجازی، اهمیت و ضرورت حفظ اطلاعات فردی و خانوادگی در فضای مجازی، آشنایی با آداب دوستی در فضای مجازی و روش‌های افزایش امنیت در فضای مجازی را آموزش داد. برنامه‌های آموزش خانواده می‌تواند، والدین را با فضای مجازی و مخاطرات آن آشنا کند و روش‌های نظارت بر حضور فرزندان در فضای مجازی، آشنا کند و روش‌های مناسب برخورد با دانش‌آموزان دارای اعتیاد به اینترنت و فضای مجازی را آموزش داد.

واژه‌های کلیدی: فضای مجازی، خودمراقبتی دانش‌آموزان، برنامه رسمی، آموزش

خانواده

بررسی تأثیر استفاده از ماسک صورت بر یادگیری دانش‌آموزان در ایام شیوع کرونا

یعقوب مولائی قولنجی^۱، رقیه وحدت بوراشان^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران
۲. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران

yaghob.molaei1375@gmail.com

چکیده

ماسک‌های صورت می‌توانند از شیوع ویروس کرونا جلوگیری کنند، به‌ویژه که این شیوع در افراد بدون علائم رخ می‌دهد. با این حال، پوشاندن نیمه پایین صورت، توانایی برقراری ارتباط، تفسیر و تقلید از عبارات کسسانی را که با آن‌ها ارتباط داریم کاهش می‌دهد. بنابراین هدف از انجام این پژوهش بررسی تأثیر استفاده از ماسک صورت بر یادگیری دانش‌آموزان در ایام کرونا و فواید و مشکلات حاصل از آن بوده است. تحقیق پیش رو از نوع کتابخانه‌ای بوده و با بررسی محتوی علمی ساختارمند، سعی در پاسخ به سؤالات ذهن محقق دارد. نتایج نشان داد احساسات مثبت با ماسک کمتر قابل تشخیص هستند و احساسات منفی تقویت می‌شوند. به طور کلی تقلید عاطفی، سرایت و احساسات و پیوند بین معلمان و دانش‌آموزان، از سجام گروهی و یادگیری که عاطفه عامل اصلی آن است، کاهش می‌یابد. فواید و بارهای ماسک صورت در مدارس باید به طور جدی مورد توجه قرار گیرد و برای معلمان و دانش‌آموزان آشکار و روشن شود.

واژه‌های کلیدی: ماسک، یادگیری، دانش‌آموزان، معلمان

عوامل توانمندسازی معلمان در فرآیند یادگیری - یاددهی

سمیه سادات مهدوی[✉]، بهاره فتح آبادی^۱

۱. دکتری علوم ارتباطات اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

mahdavih.st@gmail.com

چکیده

هدف این مقاله، جمع‌آوری نکات کاربردی و تکنیک‌های اثرگذار در آموزش بوده است. از این رو تلاش شده با اتکاء بر تجربه‌های آموزشی متعدد، روش‌ها و تکنیک‌هایی عرضه شده که بتواند در پیشبرد اهداف آموزشی؛ مهارت‌های مدرسین را ارتقاء بخشیده و فضای آموزشی را به محیطی شاداب و فعال تبدیل کرده و در نهایت فرآیند یاددهی - یادگیری را تسهیل کند. این مقاله مبتنی بر روش کیفی و تحلیلی - نظری و از روش‌های اسنادی، مصاحبه عمیق و ساخت نیافته و مشاهده بوده است. جامعه آماری، از مناطق ۵ گانه شهر کرمان به طور تصادفی با توجه به فرمول کوکران از بین ۱۰ مدرسه، ۲۰ معلم با سابقه بیش از ۵ سال تدریس در پایه‌های مختلف تحصیلی در شهر کرمان انتخاب و مورد مصاحبه قرار گرفته است. با توجه به نتایج تحقیق، معلمان برای توانمندسازی در فرآیند یادگیری - یاددهی باید در طراحی محتوای آموزشی به سازماندهی مطالب، محتوا و روش‌های ارائه آموزشی به شکل منطقی توجه کرده و با روش تهسیلگری آموزشی و با استفاده از تکنیک‌های تهسیلگری آموزشی به دانش‌آموزان کمک کنند تا با دانش خود، ساختار لازم را برای کلاس خود فراهم کنند و به صورت مشارکتی با دانش‌آموزان در بهترین زمان ممکن، بهترین نتیجه عاید گردد و با تکیه بر مشارکت همه دانش‌آموزان و با تمرکز بر محتوای لازم، نتیجه مناسب حاصل گردد.

واژه‌های کلیدی: توانمندسازی، معلمان، آموزشی، یادگیری، تسهیلگری

رابطه ارزش‌ها، صمیمیت در خانواده و نگرش به رابطه قبل از ازدواج با رغبت به ازدواج دانش‌آموزان دختر

زهرا مهدوی زاری محله^۱، عبدالحکیم تیرگری^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

۲. استادیار دانشگاه علوم پزشکی مازندران

mahdavizah60@gmail.com

چکیده

این پژوهش باهدف بررسی نقش ارزش‌ها، صمیمیت در خانواده و نگرش به رابطه قبل از ازدواج بر رغبت به ازدواج انجام شد. جامعه آماری دانش‌آموزان دختر دبیرستان ساری بودند که تعداد آن‌ها ۲۸۰+ نفر بوده است. با مراجعه به جدول کرجسی و مورگان و به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ۳۴۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب و از آنان خواسته شد به پرسشنامه‌های پژوهش پاسخ دهند. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. برای گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌های نظام‌ارزشی، صمیمیت زوجین باگاروزی و رغبت به ازدواج مورد استفاده قرار گرفت. جهت تحلیل داده‌های پژوهش از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در قسمت آمار توصیفی با استفاده از شاخص‌های فراوانی، درصد و نمودار... به توصیف متغیرهای مورد مطالعه و در قسمت آمار استنباطی با استفاده از ضریب همبستگی رگرسیون و پیرسون به بررسی فرضیات پژوهش پرداخته شد. یافته‌ها حاکی از آن است که با توجه به اینکه در جدول پیرسون مقدار p-value در سطح خطای ۰/۰۱ معنی‌دار بوده است، بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان فرضیه صفر رد و فرضیه پژوهش تأیید می‌شود و نتیجه می‌گیریم که بین دو متغیر رابطه وجود دارد. نتایج نشان داد که بین صمیمیت در خانواده، ارزش‌های اجتماعی، ارزش‌های زیبایی، ارزش‌های اقتصادی، ارزش‌های نظری و رغبت به ازدواج در دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: ارزش‌ها، صمیمیت در خانواده، نگرش به رابطه قبل از ازدواج، رغبت

به ازدواج، دانش‌آموزان دختر دبیرستان

رابطه جرات ورزی و تنیدگی تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

آذر مهربانی‌فر^۱، منیژه رزم آراتبریزی^۲

۱. کارشناس مشاوره، دانشگاه پیام نور اردبیل / اداره آموزش و پرورش مشکین شهر، ایران

۲. کارشناسی ارشد مدیریت استراتژیک، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمی / اداره آموزش و پرورش مشکین شهر، ایران

md.yar88@yahoo.com

چکیده

امروزه نظام تعلیم و تربیت هر جامعه زیر بنای توسعه اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی آن جامعه به شمار می‌رود. شناسایی عوامل مؤثر در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان همواره جزء موارد بسیار مهم در امور تعلیم و تربیت بوده است. تحقیق حاضر به منظور بررسی رابطه جرات ورزی و تنیدگی تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رشته علوم تجربی دبیرستان‌های دخترانه مشکین شهر انجام شد. طرح پژوهش این مطالعه توصیفی - تحلیلی از نوع همبستگی بود. در این تحقیق تعداد ۲۷۴ دانش‌آموز شرکت نمودند که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه تنیدگی تحصیلی سان و همکاران (۲۰۱۱)، پرسشنامه جرات ورزی گمبیریل و ریچی (۱۹۹۰) و پرسشنامه عملکرد تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۹) بود. تحلیل داده‌های با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام انجام شد. نتایج نشان داد که دانش‌آموزان جامعه آماری از نظر عملکرد تحصیلی در وضعیت متوسط ولی از نظر جرات ورزی و تنیدگی تحصیلی در وضعیت نسبتاً بالا قرار دارند. جهت رابطه بین عملکرد تحصیلی با تنیدگی تحصیلی معنی‌دار و منفی و با جرات ورزی معنی‌دار و مستقیم بود. عملکرد تحصیلی توسط دو متغیر تنیدگی تحصیلی و جرات ورزی در این دانش‌آموزان قابل پیش‌بینی بود. لذا اهتمام در کاهش تنیدگی تحصیلی و افزایش جرات ورزی آن‌ها به وسیله برنامه‌های آموزشی هم در سطح مدارس و هم در سطح خانواده‌ها تا حدود زیادی می‌تواند در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: جرات ورزی، تنیدگی تحصیلی، عملکرد تحصیلی

بررسی تأثیر آزمون‌های ورودی مدارس تیزهوشان و نمونه دولتی بر سلامت روان: نقش واسطه‌ای مقبولیت اجتماعی

مریم مهوش^۱، سیدحسین میرزایی^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران

۲. دکتری روان‌شناسی عمومی، مدرس دانشگاه فرهنگیان بجنورد، ایران

mahvash.maryam@yahoo.com

چکیده

یکی از مسائل مهم در سیستم آموزشی ایران، تقویت دانش‌آموزان مقطع ابتدایی به منظور ارتقاء سطح صلاحیت برای ورود به مدارس تیزهوشان و نمونه‌دولتی است. در این مقطع، فشارهای احتمالی به دانش‌آموزان با مشکلاتی چون بدخلقی، ناسازگاری اجتماعی و رفتارهای خصمانه از قبیل نافرمانی همراه است؛ بر همین اساس پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای مقبولیت اجتماعی در رابطه میان آزمون‌های ورودی مدارس و سلامت روان دانش‌آموزان انجام پذیرفته است. بر همین اساس در یک طرح همبستگی، از میان دانش‌آموزان دختر پایه ششم مدارس شهرستان بجنورد، ۲۲۰ نفر به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. گردآوری داده‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه‌های مقبولیت اجتماعی فورده و رابین (۱۹۷۰)، سلامت عمومی گلدبرگ و هیلر (۱۹۷۹) و پرسشنامه محقق ساخت برای سنجش تأثیر آزمون‌های ورودی مدارس تیزهوشان و نمونه‌دولتی استفاده شد. نتایج حاصل از تحلیل مسیر نشان داد که مقبولیت اجتماعی در رابطه میان آزمون‌های ورودی مدارس و سلامت روان (علائم اضطرابی و اختلال خواب، کارکرد اجتماعی و علائم افسردگی) دانش‌آموزان نقش واسطه‌ای معناداری ایفا می‌کند. بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان چنین نتیجه گرفت که رابطه میان آزمون‌های ورودی مدارس و سلامت روان یک رابطه خطی ساده نیست، بلکه متغیرهای دیگری چون مقبولیت اجتماعی در این رابطه نقش واسطه‌ای دارند.

واژه‌های کلیدی: آزمون ورودی، سلامت روان، مقبولیت اجتماعی

سازوکار حمایت از حقوق کودکان و نوجوانان در فضای سایبر

سیده پریسا میرابی^۱، علی زند^۲

۱. دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نجف آباد، ایران

۲. کارشناس حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد پردیس، تهران، ایران

parisamirabilawyer@gmail.com

چکیده

توسعه و پیشرفت فناوری اطلاعات و ارتباطات در دو دهه اخیر، منجر به تغییرات عمده‌ای در عملکرد اشخاص شده طوری که آن دسته از رفتارهایی که به شکل سنتی ناهنجاری یا جرم تلقی می‌شد، حالت سنتی و معمول خود را از دست داده و امروزه به دلیل ویژگی‌های منحصر به فرد فضای سایبر، بسترساز جرائم خاص و پیچیده‌ای شده که زائیده این فناوری است. اما، باید مدنظر داشت که فناوری‌ها با توجه به نوع کاربرد و اهداف، دارای جنبه‌های منفی یا مثبت هستند. بنابراین؛ پذیرش اشخاص به این دنیای جدید نیازمند آموزش و آگاهی در اصول اخلاقی، ایمنی و امنیت در تعاملات رایانه‌ای به منظور حفظ استانداردهای اخلاقی، امنیتی و فنی است. از این رو؛ ضرورت بهره‌مندی از حقوق یکسان و حمایت در طیف وسیعی از عوامل فردی خانوادگی و اجتماعی کودکان و نوجوانان به سبب ساختار جسمی و ذهنی حساس و شکننده آنها حائز توجه و تدقیق بوده است. این پژوهش با هدف تضمین حقوق کودکان در فضای سایبر، به روش توصیفی-تحلیلی با استفاده از قوانین و مقررات داخلی و میثاق‌های بین‌المللی و سایر منابع کتابخانه‌ای به شناسایی فناوری‌های مورد استفاده کودکان و نوجوانان و لزوم ایجاد استانداردهای امنیتی و ایمنی با توسل به نظریه‌های جامعه‌شناختی، قوانین داخلی و اسناد بین‌المللی است. این تحقیق بر آن است با ارائه روش‌های حمایت و حفاظت از کودکان و نوجوانان در فضای سایبر به بیان الزامات و بایسته‌های قانونی در تضمین و مصون‌سازی از آنها در فضای سایبر بپردازد.

واژه‌های کلیدی: سازوکار حمایت، حقوق، کودکان و نوجوان، ایمنی و امنیت، فضای

سایبر

بررسی حقوق و اصول اخلاق کودکان و نوجوانان در آموزش هوشمند

سیده پریسا میرابی^۱✉، علی زند^۲

۱. دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نجف آباد، ایران

۲. کارشناس حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد پردیس، تهران، ایران

parisamirabilawyer@gmail.com

چکیده

هدف نهایی آموزش توجه به کرامت انسانی کودک و توسعه همه جانبه توان بالقوه آن، با دستیابی به اثر بخشی آموزشی و مشارکت در یادگیری مؤثر یک جامعه آموزشی است و مستلزم آن است که هم‌دانش‌آموزان و هم‌مربیان توازنی از احترام و تعامل با یکدیگر داشته باشند. مشارکت در آموزش و یادگیری در یک جامعه هوشمند با همیاری در کلاس‌های حضوری و سنتی معمول یکسان نیست. در این راستا مجموعه گسترده‌ای از قوانین و سیاست‌ها برای ایجاد استانداردهای رفتاری مناسب جهت اجتناب از ناهنجاری‌های اخلاقی لازم است و نهادهایی نیز بر تضمین اجرای آن‌ها باید پیش‌بینی شود. این پژوهش با ماهیت توصیفی، تحلیلی و با مطالعه کتابخانه‌ای به بررسی ضرورت بکارگیری فناوری‌های نوین در نظام آموزش و تأثیر اصولهای اخلاقی در آموزش‌های هوشمند و برخط بمنظور رشد و تکامل شخصیت، استعدادها و توانایی‌های کودکان می‌پردازد. در نتیجه، آموزش و پرورش به‌عنوان اولین نهاد اجتماعی که کودک در آن وارد می‌شود علاوه بر تعلیمات عمومی به ارتقاء و پرورش شخصیت و توانایی‌های کودکان می‌پردازد. این نظام، با آگاه‌رسانی در استاندارد سازی و ارتقاء امنیت ابزارهای فناوری و معرفی کدهای اصول اخلاق فرهنگی و دینی در روابط سایبری به مسئولین آموزشی، والدین و دانش‌آموزان موجب تحقق اهداف آموزشی و کاهش ابزار، انگیزه و فرصت جرم به‌طور ایجابی و سلبی خواهد شد. همچنین، دولت‌ها باید ضمانت اجرای قانونی جهت نظارت دقیق و مؤثر بر رفتارها و عملکرد هنجارمند اشخاص حقیقی و حقوقی داشته باشند و در جهت توسعه و تقویت چارچوب قانونی تکنولوژی ارتباطات و اطلاعات با تکیه بر حقوق ملی و بین‌المللی تلاش کنند.

واژه‌های کلیدی: حقوق، اصول اخلاق، کودکان و نوجوان، آموزش هوشمند

بررسی نیمرخ روانی - شخصیتی مادران دارای دانش‌آموز مبتلا به اختلالات ADHD بر اساس آزمون SCL-90

ایرج میرخان^۱✉، تورج هاشمی^۲

۱. دانشجوی دکتری علوم اعصاب شناختی، گروه علوم اعصاب شناختی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲. استاد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

mirkhan_iraj@yahoo.com

چکیده

وجود کودک با اختلالات ر شدی مانند ADHD در هر خانواده‌ای، والدین، خصوصاً مادر که نقش مستقیم تربیت فرزند را بر عهده دارد، با مشکلات روان‌شناختی زیادی مواجه می‌کند؛ براین اساس در مطالعه حاضر، به بررسی نیمرخ روانی - شخصیتی مادران دارای دانش‌آموز مبتلا به اختلالات ADHD خاص بر اساس آزمون SCL-90 پرداخته شده است. مطالعه حاضر از نوع توصیفی - مقطعی بوده است. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی والدین مراجعه کننده به مرکز توانبخشی پیشگامان امید جهت درمان و مشاوره بوده است. تعداد ۱۱۰ نفر از مادران دارای دانش‌آموز ADHD که در بازه زمانی ۶ ماهه دوم ۱۳۹۸ به این مرکز مراجعه نمودند با روش نمونه‌گیری دردسترس به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب و به پرسشنامه SCL-90 پاسخ دادند. نتایج نشان داد مادران دانش‌آموز ADHD در عوامل افسردگی (۳/۱۱)، شکایات جسمانی (۳/۴۵)، اضطراب (۲/۸۵)، حساسیت بین فردی (۳/۳۸)، خصومت (پرخاشگری) (۲/۶۵) و فوبیا (۳/۰۵) میانگین نمره بالاتر از نقطه برش گرفته و دارای اختلال بودند. با توجه به نتایج به دست آمده، می‌توان گفت مادران دارای دانش‌آموز مبتلا به اختلالات ADHD از افسردگی، شکایات جسمانی، اضطراب، حساسیت بین فردی، خصومت (پرخاشگری) و فوبیا بالایی برخوردار بودند؛ لذا انجام مداخلاتی جهت کاهش مشکلات روانی - شخصیتی آن‌ها کاملاً ضروری است.

واژه‌های کلیدی: نیمرخ روانی - شخصیتی، ADHD، آزمون SCL-90

اثر بخشی آموزش راهبردهای شناختی بر بهبود اختلال یادگیری خواندن

انور میری^۱، زانیار رحیمی دهگلان^۲✉

استادیار، گروه آموزشی علوم تربیتی، پردیس شهید مدرس سنج، دانشگاه فرهنگیان، سنج، ایران
دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، سنج، ایران

zanyarrahi85@gmail.com

چکیده

یکی از شایع‌ترین مشکلات در کودکان با ناتوانی‌های یادگیری، اختلال یادگیری در خواندن است. در میان مهارت‌ها و اکتساب‌های آموزشگاهی در سال‌های اول مدرسه، فرایند خواندن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. هدف این پژوهش، بررسی میزان اثربخشی آموزش راهبردهای شناختی بر اختلال یادگیری خواندن در دانش‌آموزان دبستانی بود. روش پژوهش از نوع آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه شاهد بود. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان پسر دوم و سوم دبستان (سال تحصیلی ۹۶-۹۵) مبتلا به ناتوانی یادگیری خواندن بودند و نمونه پژوهش را ۳۰ نفر دانش‌آموز پسر دچار ناتوانی یادگیری خواندن تشکیل می‌دادند. مداخلات راهبردهای شناختی در ۱۸ جلسه، یک ساعته (هفته‌ای سه جلسه) انجام شد. در این پژوهش از آزمون تشخیص سطح خواندن برای تشخیص اختلال خواندن استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از میانگین و انحراف استاندارد و تحلیل کواریانس استفاده شد. از نتیجه این پژوهش می‌توان استنباط کرد که راهبردهای شناختی در بهبود اختلال خواندن و در زمینه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان توانست به‌عنوان یک روش مورد استفاده قرار بگیرد.

واژه‌های کلیدی: اختلالات یادگیری، اختلال خواندن، راهبردهای شناختی، دانش‌آموزان دبستانی

بررسی رابطه بین هیجان خواهی و روان رنجورخویی با شدت وابستگی به فضای مجازی در میان نوجوانان

فاطمه میری سیاهی^۱✉، محسن امیری^۲

۱. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران

ftm.miri1998@gmail.com

چکیده

دنیاى مجازى امروزه به جزء جدائى ناپذيرى در زندگى جوامع بشرى تبديل شده است و استفاده بيش از حد از آن وابستگى به آن را ايجاد مى‌کند. وابستگى به فضای مجازی بیشتر در میان نوجوانان رایج است. پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه بین هیجان خواهی و روان رنجورخویی با شدت وابستگی به فضای مجازی انجام گرفته است. این پژوهش یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری در این پژوهش کلیه نوجوانان دوره متوسطه شهر زنجان در سال ۹۹ بود. از این جامعه آماری ۶۰ نفر دختر و پسر به روش در دسترس به عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌های لازم از سه پرسشنامه استاندارد شامل پرسشنامه هیجان خواهی زاکرمن ساخته شده در سال ۱۹۷۸، خرده مقیاس روان رنجورخویی از پرسشنامه شخصیتی نئو سال ساخت ۱۹۸۵ و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ ساخته شده در سال ۱۹۸۸ استفاده شده است. داده‌ها با آزمون‌های آماری توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون تحلیل شدند. نخستین یافته پژوهش حاضر این بود که بین هیجان خواهی و وابستگی به فضای مجازی در میان نوجوانان رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. همچنین یافته دوم این پژوهش رابطه مثبت و معنی‌دار بین روان رنجورخویی و وابستگی به فضای مجازی در میان نوجوانان را نشان داد. با توجه به نتایج این پژوهش و آسیب‌های فضای مجازی در میان نوجوانان که نسل آینده این کشورند، باید توجه ویژه‌ای به این موضوع شود.

واژه‌های کلیدی: وابستگی به فضای مجازی، هیجان خواهی، روان رنجورخویی،

نوجوانان

اثربخشی آموزش طرحواره‌درمانی بر خودکارآمدی تحصیلی و بهزیستی روان‌شناختی در دانش‌آموزان پسر

مهزادسادات میریان^۱✉، شقایق نامجوی^۲

۱. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی خانواده، دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار، سمنان، ایران

mahzad.s.mirian@googlemail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اثربخشی آموزش طرحواره‌درمانی بر افزایش خودکارآمدی تحصیلی و بهزیستی روان‌شناختی انجام شد. جامعه مورد مطالعه عبارت بود از کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم دولتی منطقه ۱۵ شهر تهران در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ که به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای هدفمند نمونه‌ی مدنظر انتخاب شدند. حجم نمونه حاضر شامل ۳۰ شرکت‌کننده بود که در دو گروه ۱۵ نفری (آزمایش و کنترل) بود. در پژوهش حاضر جهت ارزیابی متغیرهای وابسته پژوهش از بسته آموزش طرحواره‌درمانی یانگ و پرسشنامه‌های بهزیستی روان‌شناختی و خودکارآمدی تحصیلی استفاده شد. بر اساس نتایج تحلیل کواریانس چندمتغیره اثر طرحواره‌درمانی بر افزایش بهزیستی روان‌شناختی با مقدار $f = 106/36$ و بر خودکارآمدی تحصیلی با مقدار $f = 67/77$ با سطح معناداری ۹۹ درصد معنادار بود. در نتیجه از یافته‌های فوق می‌توان دریافت که استفاده از طرحواره‌درمانی افزایش طرحواره‌های مثبت و پیدشونده می‌تواند ابراز هیجان‌ها را کنترل نماید و در پی آن خودکارآمدی تحصیلی و بهزیستی روان‌شناختی را ارتقا دهد.

واژه‌های کلیدی: طرحواره‌درمانی، بهزیستی روان‌شناختی و خودکارآمدی تحصیلی

خاطرات هیجانی مثبت در دانش‌آموز دبستانی: مقیاس گرمی و ایمنی خاطرات اولیه

احمدعلی ناجی^۱✉، صدیقه مومنی فر^۲، ثریا شیرعلیزاده^۲، شقایق نامجوی^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساوه، اراک، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار، سمنان، ایران

aanaji1242@gmail.com

چکیده

خاطرات هیجانی در زمینه دلبستگی، تنظیم هیجانی، رشد شخصیتی و تجارب بعدی بزرگ‌سالی تأثیر زیادی دارد؛ لذا هدف این پژوهش برر سی روایی و اعتبار مقیاس گرمی و ایمنی خاطرات اولیه در کودکان بوده است. به این منظور تعداد ۴۲۴ نفر (۱۷۶ پسر و ۲۴۸ دختر) از دانش‌آموز پنجم و ششم دبستان منطقه ۱۵ آموزش و پرورش شهر تهران که در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ مشغول به تحصیل بودند به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. همه آن‌ها مقیاس گرمی و ایمنی خاطرات اولیه، پرسشنامه اضطراب بک و عزت نفس روزنبرگ را تکمیل کردند. برای تحلیل داده‌ها از روش‌های تحلیل عاملی اکتشافی، ضریب آلفای کرونباخ و همبستگی پیرسون استفاده شد. یافته‌های تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که این مقیاس تک عاملی بوده است. اعتبار مقیاس گرمی و ایمنی خاطرات اولیه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۹۲ بوده است که نشان از قابلیت بالای ابزار است. نتایج نشان می‌دهد که مقیاس گرمی و ایمنی خاطرات اولیه در جامعه دانش‌آموزان دوره دوم دبستانی از خصوصیات روان‌سنجی قابل قبولی برخوردار است و ابزار خودگزار شی پایا و معتبر، برای سنجش خاطرات هیجانی مثبت در این گروه سنی به شمار می‌رود و می‌توان از آن به‌عنوان ابزاری معتبر در پژوهش‌های روان‌شناختی استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: مقیاس گرمی و ایمنی خاطرات اولیه، خاطرات هیجانی مثبت،

تحلیل عاملی، دانش‌آموز دبستانی

تأثیر روان‌شناسی مثبت بر پیوند با مدرسه و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان

زهرا ناجی^۱، زهره برات زاده^۲

۱. گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

۲. گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران

Baratzadeh2014@gmail.com

چکیده

در طی دهه گذشتۀ روان‌شناسی مثبت‌گرا به یکی از گرایش‌های عمده در روان‌شناسی تبدیل شده و به سرعت جایگاه مناسبی در این رشته یافته است. هدف پژوهش حاضر تأثیر روان‌شناسی مثبت بر پیوند با مدرسه و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان بود. روش پژوهش حاضر همبستگی از نوع علی-مقایسه‌ای است. جامعه پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم منطقه ۸ شهر تهران بود که تعداد ۱۵۰ دانش‌آموز به روش خوشه‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه ویژگی روان‌شناسی مثبت‌رشد (۲۰۰۸) و پیوند با مدرسه رضایی شریف و همکاران (۱۳۹۳) استفاده شد. برای پیشرفت تحصیلی از نمرات پایان سال دانش‌آموزان استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که روان‌شناسی مثبت با پیوند مدرسه دانش‌آموزان و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت معنادار دارد. بر اساس این نتایج می‌توان نتیجه گرفت که با کمک روان‌شناسی مثبت می‌توان پیوند با مدرسه و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را تقویت کرد.

واژه‌های کلیدی: روان‌شناسی مثبت، پیوند با مدرسه، پیشرفت تحصیلی

بررسی تجارب معلمان ابتدایی در زمینه‌ی تدریس مجازی در دوران شیوع کرونا

مشکات نادری ✉

۱. دانشجوی کارشناسی رشته علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران

Meshkat1@chmail.ir

چکیده

با شیوع ویروس کرونا و تعطیلی مدارس، ادامه جریان آموزش با چالش جدی مواجه شد؛ لذا بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی از دیدگاه معلمان ضروری به نظر می‌رسید. هدف از انجام این پژوهش بررسی مزایا و معایب آموزش مجازی از نگاه معلمان ابتدایی شهر بهارستان بود که به صورت کیفی و توصیفی انجام گرفت. واحد تحلیل پژوهش حاضر، شامل کلیه معلمان ابتدایی شهر بهارستان در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ بود و بر اساس ملاک اشباع داده‌ها، ۱۲ نفر از معلمان به عنوان نمونه در نظر گرفته شدند. بر اساس اهداف پژوهش، سوالات مصاحبه به صورت نیمه ساختار یافته تدوین گردید و در اختیار مصاحبه‌شوندگان قرار گرفت. برای تحلیل یافته‌ها نیز همزمان با انجام مصاحبه‌ها، تحلیل و تفسیر آن‌ها با پیروی از مراحل تحلیل تفسیری گیلهام (۲۰۰۰) انجام گرفت. یافته‌های حاصل از این مطالعه‌ی کیفی حکایت از این داشت که عوامل متعددی از قبیل: مشکل در اتصال و سرعت بسیار پایین اینترنت، هزینه‌های بالا برای خرید بسته‌های اینترنت، کمبود امکانات برای معلمان و دانش‌آموزان از جمله: نداشتن تلفن همراه هوشمند و عدم دسترسی آسان به شبکه مجازی، بر روند آموزش غیرحضورى تأثیر مهمی داشته و فرصت‌هایی همچون: آشنایی بیشتر معلمان با آموزش مجازی و تهیه محتوای آموزشی کاربردی را به همراه داشته است. نتایج به دست آمده نشان داد که اکنون آموزش مجازی جزئی از روش‌های آموزشی کشور شده و احتیاج به بسترسازی قوی و ایجاد تمهیدات لازم در جهت بهبود نظام آموزشی کشور دارد.

واژه‌های کلیدی: آموزش مجازی، ارزشیابی، دانش‌آموزان، معلمان، یادگیری

بررسی چگونگی تعامل دانش‌آموزان با برنامه درسی در فضای مجازی در دوره پاندمیک کرونا

گل مریم ناظر ✉

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه شاندریز، مشهد، ایران

Golenazer@gmail.com

چکیده

در سال ۲۰۲۰ جهان درگیر نوعی از بیماری به نام ویروس کرونا شد. تعداد قربانیان زیاد این بیماری موجی از اضطراب را در کل جهان به راه انداخت. هدف پژوهش حاضر بررسی چگونگی تعامل دانش‌آموزان با برنامه درسی در فضای مجازی در دوره پاندمیک کرونا بود. روش این تحقیق از نظر هدف تحقیقی کاربردی و از نظر نحوه‌ی گردآوری داده‌ها جزو تحقیقات توصیفی و پیمایشی محسوب می‌گردد. جامعه آماری تحقیق کلیه دانش‌آموزان سال دهم مقطع متوسطه منطقه ۱ شهر مشهد بودند. در این تحقیق تعداد ۴۰ نفر از دانش‌آموزان منطقه ۱ شهر مشهد از طریق نمونه‌گیری خوشه‌ای جهت شرکت در پژوهش انتخاب شدند و به پرسشنامه محقق ساخته مورد استفاده در پژوهش که شامل ۱۸ سؤال بود پاسخ دادند. یافته‌ها نشان داد که دانش‌آموزان به ترتیب از واتس‌آپ، اینستاگرام، تلگرام و در نهایت از ایمیل در جهت تعامل با محققان و سایر اشخاص از آن استفاده می‌کنند. بر اساس نتایج کاربردی اینترنت با صفت‌های تفننی و سرگرم‌کننده‌ای که به همراه دارد، می‌تواند با در آمیختن آموزش با سرگرمی و تفریح، بهره‌وری چندین برابر یابد که از قضا با ضائقه قشر نوجوان و جوان سازگارتر است.

واژه‌های کلیدی: تعامل، برنامه درسی، فضای مجازی، ویروس کرونا

اهمیت و ضرورت مؤلفه عدالت آموزشی در سیستم آموزش و پرورش

الهه سادات ناظری بافقی^۱، مهدیه خسروی^۲، جیران نادعلی نژاد^۳، سعید شیخی^۴✉

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی و مدرس دانشگاه پیام نور، بافق، یزد، ایران

۲. کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران / آموزش و پرورش ناحیه ۲ قزوین، ایران

۳. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه پیام نور تهران جنوب، تهران، ایران

۴. دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه علوم تحقیقات تهران، ایران / آموزش و پرورش منطقه ۱۵، تهران، ایران

saeedsheikhi2000@yahoo.com

چکیده

عدالت والاترین ارزش و آرمان برای ر ستگاری از سان ا ست که امروزه، فراهم کردن آن از ملزومات پیشرفت در هر جامعه به‌ویژه جامعه اسلامی بوده است و در حقیقت، همه کوشش‌ها و سیله‌ای برای تحقق عدالت ا ست. ارزش‌هایی همچون آزادی و برابری ارزش‌هایی هستند که عدالت هم لازمه آن است و هم ملزوم آن و اگر آزادی و برابری به عدالت منتهی نشوند، ارزشی نخواهند داشت. هدف این پژوهش اهمیت و ضرورت مؤلفه عدالت آموزشی در سیستم آموزش و پرورش بوده است. این جستار یک مرور روایتی است. اسناد و مدارک آن از طریق مراجعه به کتابخانه و همچنین سایت‌های علمی و پژوهش‌های انجام شده در این زمینه گردآوری شده است. عدالت آموزشی یکی از زیربنایی‌ترین ابعاد عدالت سازمانی است که می‌تواند، همه حوزه‌های آموزشی بالاتر را دچار تحول کند و زمینه بروز استعدادها و توانمندی‌ها را در سطح کلان فراهم آورد. همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد برخورداری از آموزش در جهان امروز یک ضرورت است و به این دلایل برابری در برخورداری از آموزش حائز اهمیت است. نظام آموزشی اثربخش، نیازمند عدالت آموزشی و اجتماعی است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که عدالت حیات و بقای سیستم‌های اجتماعی را استمرار می‌بخشد و عناصر اجتماعی را در کنار یکدیگر منسجم می‌سازد، در حالی که بی‌عدالتی موجبات جدایی و اضمحال آن‌ها را فراهم می‌آورد. عدالت در محیط‌های آموزشی با احساس ارزشمند بودن همراه است و جایگاه رفیع آموزش و وجود استعدادها سرشار و توانمند وجود عدالت را بیشتر ضروری می‌سازد. عدالت آموزشی نزد دانش‌آموزان برای فعالیت هر چه بیشتر در فرایندهای یادگیری، امری لازم و ضروری است. بی‌عدالتی آموزشی موجب دلسردی و ناامیدی به نتایج فعالیت‌های یادگیری می‌شود.

واژه‌های کلیدی: عدالت آموزشی، نابرابری آموزشی، آموزش و پرورش

بررسی نقش آموزش پیش دبستانی در رشد مهارت اجتماعی و سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان

معصومه نافیان دهکردی^۱، لیلا شادمانی^۲

۱. استاد مدعو، گروه آموزشی مشاوره، دانشکده علوم انسانی، موسسه آموزش عالی زند شیراز، شیراز، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی مشاوره، موسسه آموزش عالی زند شیراز، شیراز، ایران

masume.nafian@gmail.com

چکیده

یکی از اهداف مهم آموزشی نظام تعلیم و تربیت، رشد مهارت‌های اجتماعی و سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان بوده است. پیش دبستانی پلی است که کودک را با مدرسه ارتباط می‌دهد و به عبارتی دوره مهمی برای آموختن دو مهارت مذکور بوده است. از همین رو این پژوهش با هدف بررسی تأثیر نقش آموزش دوره پیش دبستانی بر مهارت اجتماعی و سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دوره ابتدایی انجام شد. این تحقیق یک نوع مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بود که جامعه آماری این مطالعه شامل تمامی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی سال تحصیلی ۹۹-۱۰۰۰ در شهر منطقه ۴ شهر شیراز بود. جهت نمونه پژوهش ۸۰ دانش‌آموز دختر و پسر با تجربه دوره پیش دبستانی و بدون تجربه این دوره، به صورت روش نمونه‌گیری در دسترس، انتخاب گردید. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه سازگاری اجتماعی بل و پرسشنامه مهارت اجتماعی ایندربیتزن و فوستر استفاده شد. داده‌ها به شیوه‌ی آماری توصیفی و t مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که تفاوت معناداری بین مهارت اجتماعی و سازگاری اجتماعی در دانش‌آموزان با تجربه دوره پیش دبستانی و بدون تجربه این دوره، وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: آموزش پیش دبستانی، مهارت اجتماعی، سازگاری اجتماعی

بررسی اعتیاد به فضای مجازی و اهمال کاری تحصیلی در دانش‌آموزان پسر

معصومه نافیان دهکردی^۱✉، آمنه کریمی^۲

۱. استاد مدعو، گروه آموزشی مشاوره، دانشکده علوم انسانی، موسسه آموزش عالی زند شیراز، شیراز، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی مشاوره، موسسه آموزش عالی زند شیراز، شیراز، ایران

masume.nafian@gmail.com

چکیده

فضای مجازی به عنوان یک متغیر مهم می‌تواند اثرات ویژه‌ای بر ابعاد مختلف رفتار نوجوانان به‌ویژه در زمینه عملکرد تحصیلی داشته باشد. یکی از حوزه‌های قابل بررسی بحث اهمال کاری تحصیلی است که بر میزان یادگیری و پر موقعیت فعلی و آتی دانش‌آموزان تأثیر منفی می‌گذارد. از همین رو این پژوهش با هدف بررسی رابطه اعتیاد به فضای مجازی و اهمالکاری دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه اول و دوم شهر شیراز انجام شد. این تحقیق یک نوع مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بود که جامعه آماری این مطالعه شامل تمامی دانش‌آموزان پسر مقطع اول و دوم متوسطه سال تحصیلی ۹۹-۱۰۰۰ در شهر شیراز بود. جهت نمونه پژوهش ۱۰۰ دانش‌آموز به صورت روش نمونه‌گیری در دسترس، انتخاب گردید. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه اهمال کاری تحصیلی (PASS) و پرسشنامه ۲۰ سوالی تشخیص اعتیاد به اینترنت یانگ استفاده شد. داده‌ها به شیوه‌ی آماری توصیفی، همبستگی و وابسته مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. تحلیل داده‌ها نشان داد که ارتباط معناداری بین اعتیاد به اینترنت و اهمالکاری تحصیلی دانش‌آموزان وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به فضای مجازی، اهمال کاری تحصیلی، دانش‌آموزان

اثر بخشی بازی درمانی والد کودک بر مشکلات برون‌سازی شده‌ی کودکان

یاسمین نبی زاده ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یزد، یزد، ایران

yacbalaa@yahoo.com

چکیده

پژوهشگران معتقدند که ویژگی‌های والدین و نحوه تعامل آن‌ها با کودکان در بروز یا پیشگیری از مشکلات رفتاری کودکان نقش بسزایی دارد. هدف از پژوهش حاضر تعیین میزان اثربخشی بازی درمانی والد-کودک بر مشکلات برون‌سازی شده کودکان پیش دبستانی بود. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری شامل کلیه کودکان دختر پیش‌دبستانی شهر یزد در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۳۰ کودک انتخاب شدند و به‌صورت تصادفی در دو گروه کنترل (۱۵ نفر) و آزمایش (۱۵ نفر) قرار گرفتند. به‌منظور سنجش مشکلات رفتاری، از پرسشنامه استاندارد سیاهه رفتاری کودک (۲۰۰۱) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی (تحلیل کواریانس) استفاده شد. نتایج نشان داد بازی درمانی والد-کودک باعث کاهش مشکلات رفتاری برون‌سازی شده، پرخاشگری و نادیده گرفتن قوانین در کودکان دختر پیش‌دبستانی می‌شود.

واژه‌های کلیدی: بازی درمانی والد-کودک، مشکلات رفتاری برون‌سازی شده.

کودکان پیش‌دبستانی

مقایسه سرعت و مهارت بازشناسی هیجانی در کودکان پایه اول دبستان با و بدون تجربه پیش‌دبستانی

فاطمه نجاتی^۱✉، زهرا هاشمی^۲، مهناز اخوان تفتی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهرا / آموزش و پرورش، تهران، ایران

۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

۳. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

z.hashemi@alzahra.ac.ir

چکیده

یکی از مهم‌ترین عواملی که شکل‌پذیری و رشد آن در دوران کودکی صورت می‌گیرد و بر روند موفقیت تحصیلی و اجتماعی کودکان تأثیرگذار است، هیجان‌ها هستند. هدف از پژوهش حاضر مقایسه مهارت بازشناسی هیجانی در کودکان پایه اول دبستان با و بدون تجربه پیش‌دبستانی است. این پژوهش بر اساس ماهیت از نوع علی-مقایسه‌ای و به لحاظ هدف از نوع کابردی-نظری است. جامعه آماری را تمامی دانش‌آموزان عادی پایه اول دبستان در مدارس دولتی شهر تهران که مشغول به تحصیل بودند تشکیل می‌دهد که از میان آن‌ها ۹۰ دانش‌آموز با تجربه و ۹۰ دانش‌آموز بدون تجربه پیش‌دبستانی به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شده و مورد آزمون قرار گرفتند. در این پژوهش از آزمون بازشناسی هیجانی چهره (نجاتی و همکاران، ۱۳۹۴) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل آماری در بخش آمار توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد و در بخش آمار استنباطی، پس از بررسی پیش‌فرض‌های لازم برای آزمون، از آزمون T دو گروه مستقل برای بررسی فرضیه‌های پژوهش استفاده گردید. نتایج نشان داد کودکان پایه اول دبستان دارای تجربه پیش‌دبستانی، بازشناسی هیجانی قوی‌تری نسبت به همسالان خود بدون تجربه پیش‌دبستانی دارند. بین دو گروه دختران و پسران پایه اول دبستان با و بدون تجربه پیش‌دبستانی در بازشناسی هیجانی تفاوت وجود داشت. همچنین تفاوت در سرعت تشخیص هیجان‌ها چهره در کودکان پایه اول دبستان با و بدون تجربه پیش‌دبستانی تأیید گردید.

واژه‌های کلیدی: بازشناسی هیجانی، دارای تجربه پیش‌دبستانی، بدون تجربه پیش‌دبستانی

دبستانی

رابطه بین کارکرد خانواده و سبک زندگی با هویت یابی نوجوانان

طاهره نداف^۱، زینب مهربانی فر^۲، مخبری کامران^۳

۱. کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی / پژوهشگر

۳. روانپزشک و استاد مدعو دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب

taherenaddaf@gmail.com

چکیده

اهمیت دوره‌ی نوجوانی در طول رشد شخصیت فردی و نیز نقش هویت یابی در این دوره به‌عنوان اساسی‌ترین اصل غیر قابل انکار بوده است. هدف این پژوهش بررسی رابطه بین کارکرد خانواده و سبک زندگی با هویت یابی نوجوانان بوده است. روش پژوهش، توصیفی - تحلیلی از نوع همبستگی و جامعه آماری پژوهش، دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم آموزش پرورش ناحیه ۱ شهر قزوین است که در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ مشغول به تحصیل بودند. تعداد ۳۱۰ نفر نمونه به روش نمونه‌گیری مرحله‌ای خوشه‌ای انتخاب شدند. به‌منظور گردآوری داده‌ها از مقیاس کارکرد خانواده مک‌مستر (۱۹۵۰)، مقیاس سبک زندگی میلر و اسمیت (۱۹۹۲) و مقیاس سبک هویتی برزونسکی (۱۹۸۹) استفاده گردید و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام انجام شد. با توجه به یافته‌های پژوهش، بین ابعاد حل مسئله، ارتباط، نقش‌ها، پاسخدهی عاطفی، کنترل رفتار و عملکرد کلی خانواده با سبک هویتی اطلاعاتی، هنجاری و اجتنابی و تعهد هویت دانش‌آموزان دختر رابطه معناداری وجود داشت. اما بین بُعد مشارکت عاطفی خانواده با سبک هویتی اطلاعاتی دانش‌آموزان دختر رابطه معناداری وجود نداشت. نتایج نشان داد که، بین ابعاد کارکرد خانواده و سبک زندگی والدین با هویت یابی نوجوان رابطه وجود دارد. همچنین با توجه به نتایج تحلیل رگرسیون، کارکرد خانواده و سبک زندگی بو سیله هویت یابی قابل پیش‌بینی است.

واژه‌های کلیدی: کارکرد خانواده، سبک زندگی، هویت یابی

بررسی رابطه تصویر بدن با اضطراب اجتماعی

سارا ندیمی ✉ ۱

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، مدرس مجتمع آموزش عالی لارستان

saranadimi972@gmail.com

چکیده

باتوجه به اثرات اضطراب اجتماعی بر افراد و کیفیت زندگی آن‌ها، شناسایی این مشکل بین نوجوانان بخصوص افرادی که از تصویر بدن خود ناراضی هستند از اهمیت بسیار برخوردار است. بنابراین این پژوهش در صدد بررسی رابطه تصویر بدن با اضطراب اجتماعی بوده است. این پژوهش در حیطه تحقیقات توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر مقطع متوسطه اول در شهرستان لارستان در سال ۱۳۹۸ بودند که نمونه‌ای به حجم ۲۰۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش عبارتند از: پرسشنامه روابط چندبعدی بدن-خودکش (۱۹۹۰)، و پرسشنامه هراس اجتماعی کانور (۲۰۰۰). همچنین، جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر روش آمار توصیفی فراوانی، میانگین، انحراف معیار، واریانس، حداقل نمره و حداکثر نمره؛ از ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن و آزمون T-Test و تحلیل رگرسیون استفاده شد. در نهایت یافته‌ها نشان دادند که از میان خرده‌مقیاس‌های تصویر بدن، ارزشیابی قیافه در پیش‌بینی اضطراب اجتماعی نقش مؤثری دارد. میان سه خرده‌مقیاس ارزشیابی قیافه، جهت‌گیری قیافه و ارزشیابی تناسبات با جنسیت رابطه معنی‌داری وجود دارد همچنین میان خرده‌مقیاس جهت‌گیری قیافه با سن دانش‌آموزان و تحصیلات والدین رابطه معنی‌داری وجود دارد اما میان سن و جنسیت و تحصیلات والدین با اضطراب اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

واژه‌های کلیدی: تصویر بدن، اضطراب اجتماعی

بررسی اثر مستقیم هوش سازمانی و شایستگی مدیریتی بر رضایت شغلی معلمان زن

پریسا نزهت^۱✉، بهاره عزیزی نژاد^۲

۱. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه پیام نور ارومیه، ارومیه، ایران
۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه پیام نور ارومیه، ارومیه، ایران

nozht.pari@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف این مطالعه با عنوان بررسی اثر هوش سازمانی و شایستگی مدیریتی در رضایت شغلی معلمان زن مقطع متوسطه انجام شده است. روش پژوهش توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری پژوهش را کلیه معلمان زن شاغل در مقطع متوسطه شهر ارومیه در نیمه‌سال دوم سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ که بر اساس آمار اخذ شده ۳۲۰۰ نفر بوده است را شامل می‌گردد. تعداد ۳۴۵ معلم زن با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب و پرسشنامه هوش سازمانی آلبرخت، شایستگی‌های مدیریتی بورگولت و پرسشنامه رضایت شغلی ویسوکا و کروم را تکمیل نمودند. داده‌ها با ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل مسیر و آزمون سوبل تحلیل شد. نتایج نشان داد هوش سازمانی و شایستگی مدیریتی بر رضایت شغلی معلمان زن مقطع متوسطه اثر مستقیم داشتند ($p > 0/01$). با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت که هوش سازمانی و شایستگی مدیریتی به‌صورت مستقیم بر رضایت شغلی معلمان زن اثر داشت.

واژه‌های کلیدی: هوش سازمانی، شایستگی مدیریتی، رضایت شغلی

اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر اضطراب و پرخاشگری دانش‌آموزان دختر

فاطمه نصرتی^۱، پریناز بنی‌سی^۲، سعیده بزازیان^۳

۱. کارشناسی ارشد گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران غرب، تهران، ایران

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران غرب، تهران، ایران

۳. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران غرب، تهران، ایران

fatemehno7214@gmail.com

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر اضطراب و پرخاشگری دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی منطقه دو تهران بود. روش تحقیق، از جمله طرح‌های نیمه‌آزمایشی، به صورت پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود که دارای دو گروه بوده است و جامعه این تحقیق دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی منطقه دو تهران بود که تعداد آن‌ها برابر با ۲۵۴۰ نفر بود که نمونه آماری پژوهش بر اساس جدول کرجس سی و مورگان تعداد ۳۱۸ نفر برآورد شد که تعداد شصت نفر از حجم نمونه برآورد شده انتخاب شد. ابزار گردآوری داده‌ها در این تحقیق دو پرسشنامه استاندارد اضطراب کودکان اسپنس (۲۰۰۷)، پرخاشگری کودکان فتحی آذر و همکاران (۱۳۸۷) و روش درمانی شناختی - رفتاری بود که طی ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای در گروه آزمایش مورد آموزش قرار داده شد و گروه کنترل هیچگونه مداخله‌ای را دریافت نکردند. برای بررسی و آزمون فرضیه‌ها از آمار تو صیفی از قبیل میانگین، انحراف معیار، انحراف استاندارد استفاده شد. برای بررسی و اثبات فرضیه‌ها از آزمون کوآریانس چند متغیره استفاده شده است. نتایج نشان دادند که دوره آموزش درمان شناختی رفتاری بر اضطراب و پرخاشگری دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی منطقه دو تهران مؤثر است که با توجه به شدت اثر، آموزش درمان شناختی رفتاری بر پرخاشگری تأثیر بیشتری دارد نسبت به اضطراب دانش‌آموزان.

واژه‌های کلیدی: درمان شناختی رفتاری، اضطراب، پرخاشگری

اثر بخشی آموزش مثبت اندیشی بر استرس تحصیلی و شادکامی دانش‌آموزان دختر

اکرم نظامی^۱، زهرا شیری^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، ابهر، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، ابهر، ایران

Zahrashiri13988@gmail.com

چکیده

یکی از مشکلات تحصیلی در نوجوانان استرس تحصیلی بوده است. هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش مثبت اندیشی بر استرس تحصیلی و شادکامی دانش‌آموزان دختر بود. طرح پژوهش، نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری در این پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه مدارس شهر استان ابهر که در سال ۹۸-۹۹ مشغول به تحصیل بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز پس از غربالگری آن‌هایی که دارای استرس تحصیلی و شادکامی کمی بودند، به‌عنوان گروه نمونه انتخاب شدند و به‌طور تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند (هر گروه ۱۵ نفر). گروه آزمایش ۹ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای در صورت دو جلسه در هفته در آموزش مثبت اندیشی شرکت کردند و گروه گواه هیچ مداخله‌ای دریافت نکردند سپس از هر دو گروه پس‌آزمون گرفته شد. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه استرس تحصیلی گادزلا (۱۹۹۱) و شادکامی آکسفورد (۱۹۹۰) بود. داده‌های پژوهش پس از بررسی و تأیید مفروضات آماری، با روش تحلیل کوواریانس تک‌متغیره و چند متغیره تجزیه و تحلیل انجام شد. یافته‌ها نشان داد بین میانگین شادکامی و استرس تحصیلی، گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل در مرحله پس‌آزمون نسبت به پیش‌آزمون تفاوت معنی‌داری در سطح $(p < 0/05)$ وجود دارد. نتایج پژوهش نشان داد که آموزش مثبت اندیشی باعث افزایش شادکامی و کاهش استرس تحصیلی در دانش‌آموزان دختر می‌شود.

واژه‌های کلیدی: آموزش مثبت اندیشی، شادکامی، استرس تحصیلی

اثر بخشی آموزش مثبت‌نگری بر اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان

محمد نظری ✉

کارشناس روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علامه طباطبائی / آموزش پرورش، زنجان، ایران

psy.nazari@gmail.com

چکیده

روان‌شناسی مثبت‌گرا مطالعه علمی تجربه‌های مثبت و صفات فردی مثبت و نهادهایی است که رشد آن‌ها را تسهیل می‌کنند. روان‌شناسی مثبت به مفاهیمی از قبیل آسایش روانی و کارکرد بهینه می‌پردازد. هدف از این پژوهش اثر بخشی آموزش مثبت‌نگری بر اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان بود. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل همه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر زنجان در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ بود. روش نمونه‌گیری، خوشه‌ای تصادفی بود. حجم نمونه‌ای به اندازه‌ی ۳۰ نفر به طور تصادفی در دو گروه ۱۵ نفری کنترل و آزمایش جایگزین شدند. گروه آزمایش به مدت نه جلسه‌ی ۶۰ دقیقه‌ای با استفاده از رویکرد مثبت‌نگری با استفاده از پروتکل ساخته شده تحت آموزش قرار داده شدند. از پرسشنامه اضطراب اجتماعی اسپینس که در سال ۲۰۰۰ توسط کانور و همکاران طراحی شده بود استفاده شد. نتایج نشان داد تفاوت معناداری در کاهش اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان گروه آزمایش که آموزش مثبت‌اندیشی را دریافت کرده بودند نسبت به گروهی که هیچ نوع آموزشی را در این زمینه دریافت نکرده بودند (گروه کنترل)، وجود دارد. به نظرمی رسد معلمان، در فرایند یادگیری قادر به ابقاء امید و مثبت‌اندیشی در دانش‌آموزان می‌باشند. مثبت‌اندیش بودن دانش‌آموزان را قادر می‌سازد تا برای یادگیری در مورد هر چیز قابل‌تصوری، به خیال‌پردازی بپردازند.

واژه‌های کلیدی: آموزش مثبت‌نگری، اضطراب اجتماعی، دانش‌آموزان

آموزش تفکر مثبت بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان

سوسن نعمت الهی^۱، زهرا نصراله‌پور رونیزی^۲، مه‌رمان سرمدی‌پور^۳، زهرا شیری^۴✉

۱. کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه مرودشت/ سرپرست دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علوم و تحقیقات/ آموزش‌وپرورش، تهران، ایران

۳. کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه مرودشت/ سرپرست دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

۴. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه یاسوج/ آموزش‌وپرورش، تهران، ایران

zshiri200@gmail.com

چکیده

آموزش مهارت‌های اجتماعی به دانش‌آموزان یکی از موارد مهارت‌های زندگی است که در مدارس علاوه بر آموزش دروس باید مد نظر قرار گیرد. چرا که یادگیری دروس در مدرسه به تنهایی نمی‌تواند برای ارائه خدمت به جامعه مؤثر باشد. هدف از اجرای این تحقیق بررسی اثر بخشی آموزش تفکر مثبت بر مهارت‌های اجتماعی دختران دبیرستان شهرستان قشم بود. روش پژوهش از نوع آزمایشی بوده و جامعه آماری، دختران دبیرستان‌های قشم بوده که از بین کل دختران در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ سی نفر به صورت تصادفی انتخاب شدند و به دو گروه آزمایش و کنترل (۱۵ نفر آزمایش و ۱۵ نفر کنترل) تقسیم شدند. از هر دو گروه کنترل و آزمایش ابتدا پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی ماتسون (۱۹۸۳) گرفته شد سپس گروه آزمایش هشت جلسه تحت آموزش تفکر مثبت قرار گرفتند اما گروه کنترل آزمایشی دریافت نکردند. مجدداً بعد از آموزش پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی از هر دو گروه گرفته شد روش تحلیل داده‌ها: از آمار تو صیفی (میانگین و انحراف استاندارد) جهت تو صیف داده‌ها و از آمار استنباطی تحلیل کواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که آموزش تفکر مثبت باعث بهبود مهارت اجتماعی دختران می‌شود با توجه به تاثیرات مثبت تفکر مثبت در زندگی و تأثیری که در مهارت اجتماعی دارد پیشنهاد می‌گردد آموزش تفکر مثبت در گروه‌های مختلف و در مراکز مختلف مشاوره و آموزش خانواده اجرا شود و شاهد نتایج مثبت آن باشیم.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های اجتماعی، تفکر مثبت

نقش طراحی داخلی فضای آموزشی در ارتقاء سلامت روان دانش‌آموزان

محدثه نعمتی ✉

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، تهران، ایران

Mohadeseh.nemati.73@gmail.com

چکیده

فضاهای آموزشی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین فضاهای شهری باید مورد توجه قرار گیرند. طی پژوهش‌های اخیر در این زمینه روان‌شناختی محیط متوجه شدند که فضای آموزشی باید به گونه‌ای طراحی شود که یادگیری در آن آسان و خوشایند باشد. امروزه با نیاز روزافزون کشور به گسترش فضاهای آموزشی همگام با افزایش جمعیت سبب ساخت فضاهایی با کیفیت آموزشی پایین گردیده و اغلب این فضاها با ویژگی‌های روان‌شناختی دانش‌آموزان سازگار نیستند. یک فضای آموزشی استاندارد می‌تواند بر ارتقاء سلامت روان دانش‌آموزان، بهبود سطح یادگیری و شکوفایی استعداد دانش‌آموزان تأثیر گذار باشد. براین اساس ضروریست که در جهت ارتقاء سلامت روان دانش‌آموزان طراحی داخلی فضاهای آموزشی مورد توجه قرار گیرد. قسمت عمده ساعات روزانه دانش‌آموزان در محیط مدرسه سپری می‌شود شرایط فیزیکی بسیار حائز اهمیت است.

واژه‌های کلیدی: فضای آموزشی - سلامت روان - طراحی داخلی - دانش‌آموزان

نگرانی‌های مادران دانش‌آموزان درمورد آموزش مجازی در دوران همه‌گیری کرونا

شهرزاد نعمتی^۱، میترا ماشاللهی^۲، حامد عبدالله زاده^۳

۱. دانشیار گروه علوم تربیتی، روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
۳. کارشناسی علوم تربیتی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مقصودی، همدان، ایران

Mashaallahi_m97@ms.tabrizu.ac.ir

چکیده

آموزش مجازی موجب بروز مشکلات و نگرانی‌هایی در والدین دانش‌آموزان گردید. هدف از پژوهش حاضر مطالعه نگرانی‌های مادران دانش‌آموزان مقطع ابتدایی درمورد آموزش مجازی در دوران همه‌گیری کرونا بود. این پژوهش کیفی با استفاده از روش پدیدارشناسی اجرا شد. جامعه پژوهش را مادران دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهرستان شیبستر در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ تشکیل می‌دادند. در این راستا ۱۷ نفر از مادران این گروه از دانش‌آموزان به صورت نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته تا رسیدن به مرحله اشباع نظری، داده‌ها جمع‌آوری شدند. تحلیل داده‌ها از طریق کدهای باز و مشخص شدن مقوله‌های اصلی و فرعی با استفاده از روش کلاسی انجام شد. یافته‌ها حاکی از آن بود که چالش‌های مادران کودکان مقطع ابتدایی شهرستان شیبستر، به ترتیب شامل چالش‌های آموزشی، اقتصادی، روان‌شناختی، جسمی و مهارت ضعیف تکنولوژی بوده است. براساس این یافته‌ها، حمایت و طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی برای این گروه از مادران ضروری است.

واژه‌ها کلیدی: مادران دانش‌آموزان مقطع ابتدایی، آموزش مجازی، کرونا، مطالعه پدیدارشناسی

اثربخشی آموزش ذهن‌آگاهی بر عزت‌نفس و تنظیم هیجان مادران دارای فرزند مبتلا به اختلال یادگیری

پگاه نفریه^۱، محمدحسین ظلی^۲✉

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامی، واحد گرمسار، گرمسار، ایران

۲. کارشناسی ارشد راهنمایی و مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

mhzhossein92@yahoo.com

چکیده

از آنجا که بین کودک و مادر ارتباط خاصی برقرار است، مسائل شناختی و جسمانی کودک می‌تواند بر مادر تأثیر منفی بگذارد؛ هدف این پژوهش تعیین اثربخشی آموزش ذهن‌آگاهی بر عزت‌نفس و تنظیم هیجان مادران دارای فرزند مبتلا به اختلال یادگیری بود. در این پژوهش از روش نیمه‌آزمایشی و طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه گواه استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش را تمامی مادران دارای فرزند مبتلا به اختلال یادگیری منطقه ۱ شهرستان تهران تشکیل دادند. از این جامعه، ۴۰ نفر به شیوه در دسترس انتخاب شدند و بصورت تصادفی در دو گروه (۲۰ تایی) آزمایشی و گواه جایگزین شدند. پرسشنامه‌های عزت‌نفس کوپر ۱ سمیت (۱۹۶۷) و تنظیم هیجان گرانف سکی و همکاران (۲۰۰۱) و برنامه آموزش ذهن‌آگاهی کابات زین (۲۰۰۳) ابزار پژوهش بودند. یافته‌های پژوهش با آزمون آنالیز کواریانس در سطح ۰/۰۵ تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که میانگین نمرات عزت‌نفس و راهبردهای مثبت تنظیم هیجانی گروه آزمایش، افزایش و راهبردهای منفی تنظیم هیجانی کاهش پیدا کرد. نتیجه تحلیل کواریانس نشان داد که پس از حذف اثر پیش‌آزمون، میانگین نمرات پس‌آزمون دو گروه در همه متغیرهای مذکور اختلاف آماری معناداری داشتند. ذهن‌آگاهی بر مادران دارای فرزند مبتلا به اختلال یادگیری تأثیر مثبت دارد و می‌تواند جهت بهبود عزت‌نفس و تنظیم هیجانی مادران استفاده شود.

واژه‌های کلیدی: ذهن‌آگاهی، عزت‌نفس، تنظیم هیجان، اختلال یادگیری

پیوند با مدرسه و پیشرفت تحصیلی: نقش واسطه‌ای انگیزه پیشرفت

زهرا نقش^۱✉، زهرا هاشمی^۲

۱. استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی و مشاوره، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

z.naghsh@ut.ac.ir

چکیده

پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و نقشی که مدرسه به‌عنوان یک سطح بالاتر مؤثر در پیشرفت دارد از موضوعات مهم و مورد توجه روان‌شناسان است. لذا هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین پیوند با مدرسه و پیشرفت تحصیلی با نقش میانجی انگیزه پیشرفت بود. پژوهش حاضر به روش توصیفی-همبستگی و از نوع تحلیل مسیر انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول منطقه دو و سه شهر تهران در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود که از میان آن‌ها تعداد ۳۶۸ نفر به‌عنوان نمونه و به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب گردید. جهت دستیابی به اهداف پژوهش، دانش‌آموزان مقیاس‌های پیوند با مدرسه (اسپرینگر و همکاران، ۲۰۰۹) و انگیزه پیشرفت (هرمنس، ۱۹۸۷) را تکمیل نمودند. داده‌های حاصل از پرسشنامه‌ها با استفاده از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان دادند، پیوند با مدرسه با پیشرفت تحصیلی دارای رابطه مستقیم است و انگیزه پیشرفت در رابطه بین پیوند با مدرسه و پیشرفت تحصیلی نقش واسطه‌ای دارد. بر اساس یافته‌ها، دانش‌آموزانی که پیوند خوبی با مدرسه دارند، انگیزه پیشرفت بالاتری داشته و پیشرفت آن‌ها افزایش می‌یابد.

واژه‌های کلیدی: پیوند با مدرسه، پیشرفت تحصیلی، انگیزه پیشرفت

اثربخشی آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر خودتنظیمی تحصیلی و ابراز وجود

ماهک نفی زاده علمداری ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، موسسه آموزش عالی چرخ نیلوفری آذربایجان، جلفا، ایران

mahak.naghizadehalamdari@gmail.com

چکیده

با توجه به این که دانش‌آموزان آینده سازان کشور هستند، باید به مشکلات تحصیلی و آموزشی آن‌ها توجه نمود، و با استفاده از مداخلات روان‌شناختی معضلات تحصیلی و آموزشی آن‌ها را بهبود بخشید. پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر خودتنظیمی تحصیلی و ابراز وجود دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول شهرستان جلفا انجام شد. طرح پژوهش نیمه آزمایشی و از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری، دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه شهرستان جلفا در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ را شامل می‌شد. با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی ساده، پرسشنامه‌های خودتنظیمی تحصیلی سواری و عرب زاده (۱۳۹۲) و مقیاس ابراز وجود شیرینک (۱۹۸۰)، در بین دانش‌آموزان اجرا شد و از بین آن‌هایی که در هر دو پرسشنامه یک انحراف معیار پایین‌تر از میانگین نمره کسب کردند ۳۰ نفر به صورت هدفمند انتخاب و به صورت تصادفی به نسبت مساوی در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. گروه آزمایش در برنامه آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی در قالب ۸ جلسه آموزش دریافت کرد ولی آزمودنی‌های گروه کنترل هیچ آموزشی دریافت نکردند. داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس تجزیه و تحلیل شد. یافته‌ها نشان داد که برنامه آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی به طور معناداری به افزایش خودتنظیمی تحصیلی و ابراز وجود دانش‌آموزان دختر منجر شده است. با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان از برنامه آموزش کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی به منظور افزایش خودتنظیمی تحصیلی و همچنین افزایش مهارت‌های ابراز وجود استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی، خودتنظیمی تحصیلی، ابراز

وجود

مرور مطالعات انجام شده در زمینه‌ی کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان ناتوان یادگیری

نفیسه سادات نکوئی^۱✉، مریم محسن پور^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء (س)، تهران، ایران

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهراء (س)، تهران، ایران

n.nekouee@student.alzahra.ac.ir

چکیده

ناتوانی‌های یادگیری ویژه یکی از مشکلات اساسی دانش‌آموزان در سه حوزه نوشتن، خواندن و ریاضیات است که مورد توجه ویژه پژوهشگران و روان‌شناسان آموزشی قرار گرفته است. پژوهش‌ها و نظریات گوناگون در این راستا نقص کارکردهای اجرایی را یکی از دلایل حائز اهمیت این اختلال برشمردند. در این راستا پژوهش‌های گوناگونی در سال‌های اخیر کارکردهای اجرایی را از ابعاد گوناگون در جمعیت دارای ناتوانی یادگیری بررسی نمودند که ارائه تصویری جامع از گستره پژوهش‌های این حوزه می‌تواند راهگشای پژوهشگران علاقمند به مطالعه این سازه باشد. مطالعه حاضر یک مطالعه مروری سنتی است که تحقیقات انجام شده سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۸ در زمینه کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان ناتوان یادگیری مقطع ابتدایی را از زوایای گوناگون شامل؛ پراکندگی زمانی، حوزه‌های ناتوانی یادگیری، مولفه‌های کارکردهای اجرایی، جامعه آماری، ابزارهای سنجش و روش‌های پژوهش مورد بررسی قرار داده و در مجموع از میان مطالعات مستخرج، ۴۰ مقاله علمی-پژوهشی از پایگاه‌های علمی داخلی استخراج گردید که ضمن تأیید نقص عملکرد اجرایی دانش‌آموزان ناتوان یادگیری ویژه، اکثراً با روش پژوهش آزمایشی به بررسی ابعاد شناختی کارکردهای اجرایی در پایه‌های سوم تا پنجم مقطع تحصیلی ابتدایی پرداخته و به ترتیب مولفه‌های حافظه کاری، توجه پایدار، بازداری پاسخ و سازماندهی-برنامه‌ریزی بیشترین توجه پژوهشگران در این زمینه را به خود اختصاص داده است. با توجه به ابعاد گسترده و مولفه‌های گوناگون کارکردهای اجرایی پیشنهاد می‌گردد در پژوهش‌های آتی سایر مولفه‌های این سازه نیز مورد توجه قرار گیرد و مشکلات مربوط به کارکردهای اجرایی دانش‌آموزان ناتوان یادگیری علاوه بر جنبه شناختی از جوانب دیگر نظیر جنبه هیجانی مورد مطالعه قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: کارکردهای اجرایی، ناتوانی یادگیری ویژه، دانش‌آموزان ابتدایی

بررسی میزان اعتیاد به اینترنت و فضای مجازی و رابطه آن با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

محمدجواد نوابی سمیرمی^۱، شکبیا غلامزاد^۲

۱. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان شهید باهنر، اصفهان، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

shakiba.gholamzad1374@gmail.com

چکیده

اینترنت و فضای مجازی ابزاری برای ارتباط با دنیای پیرامون است ولی استفاده از این ابزار می‌تواند موجب اعتیاد به اینترنت و فضای مجازی شود و این ممکن است با عملکرد تحصیلی ارتباط داشته باشد. هدف از این پژوهش، بررسی میزان اعتیاد به اینترنت و فضای مجازی و رابطه آن با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر مقطع اول متوسطه شهر اصفهان در سال ۱۳۹۹-۴۰۰ بود. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. به این منظور ۳۸۴ دانش‌آموز پسر دوره اول متوسطه شهر اصفهان به صورت نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۹) و میانگین نمرات تحصیلی دانش‌آموزان در دروس مختلف در سال تحصیلی استفاده شد. جهت توصیف متغیرها از میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین میانگین نمرات درسی و برای تحلیل داده‌ها از آزمون t تک نمونه‌ای، تحلیل واریانس، آزمون توکی برای بررسی تفاوت‌های زوجی و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج نشان داد که بین معدل کل دانش‌آموزان در سه گروه تفاوت معناداری وجود دارد و همچنین رابطه معنادار و معکوسی بین میزان اعتیاد به اینترنت و معدل کل دانش‌آموزان وجود دارد. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که با افزایش میزان اعتیاد به اینترنت و فضای مجازی، معدل کل دانش‌آموزان به طور معناداری کاهش می‌یابد و استفاده از این ابزار باعث افت عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اینترنت، شبکه‌های مجازی، عملکرد تحصیلی، دانش‌آموزان پس

پیش‌بینی خلاقیت دانش‌آموزان بر اساس هوش هیجانی، هوش موفق و هوش معنوی

شبنم نورالهی^۱، مهدی عربزاده^۲، جواد کاووسیان^۲

۱. دانشجوی دکتری، مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

Sh.nourollahi@gmail.com

چکیده

خلاقیت از مهمترین ضرورت‌های عصر حاضر و از وسایل ارتقا هر جامعه است که پیرو آن پیش‌بینی سهم عوامل مؤثر در خلاقیت در پیشرفت علم و کیفیت زندگی افراد جامعه اهمیت بسزایی دارد. هدف اصلی پژوهش حاضر تبیین سهم عوامل هوش موفق، هوش هیجانی و هوش معنوی در پیش‌بینی خلاقیت دختران نوجوان بوده است. این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه‌ی آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه رشته‌های ریاضی و تجربی شهرستان مشهد که از این تعداد، نمونه‌ای به حجم ۳۷۷ نفر به روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. اطلاعات از طریق پرسشنامه خلاقیت تورنس (تورنس، ۱۹۹۶)، هوش موفق گریگورنکو و استرنبرگ (گریگورنکو و استرنبرگ، ۲۰۰۲) هوش هیجانی شوت (شوت و همکاران، ۱۹۹۸) و هوش معنوی کینگ (کینگ، ۲۰۰۸) جمع‌آوری گردید و با استفاده از آمار توصیفی، آزمون معناداری ضرایب همبستگی و رگرسیون گام به گام تحلیل گردید. بین هوش موفق، هوش هیجانی و هوش معنوی با خلاقیت دختران نوجوان همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام حاکی از این بود که بیشترین سهم از واریانس خلاقیت دانش‌آموزان توسط هوش هیجانی و بعد از آن واریانس خلاقیت دانش‌آموزان توسط هوش موفق و کمترین میزان از این واریانس توسط هوش معنوی قابل تبیین است. در مجموع نتایج نشان می‌دهد که افزایش هوش هیجانی، هوش موفق و هوش معنوی می‌تواند خلاقیت را در نوجوانان افزایش دهد لذا مدارس جهت پیشرفت خلاقیت دانش‌آموزان بهتر است به هر سه هوش توجه ویژه داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی، هوش موفق، هوش معنوی، خلاقیت

مقایسه‌ی استانداردهای آموزشی مراکز آموزشی جهان

فاطمه نورشرق^۱✉، علیرضا محمدی آریا^۲، زهرا نورشرق^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران

۲. استادیار، گروه آموزشی پیش دبستانی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران

۳. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران

f.nourshargh@gmail.com

چکیده

کیفیت آموزشی مراکز آموزشی، به طور کلی به عنوان یکی از اصول خدمت‌رسانی به دانش‌آموزان است که تحقق اهداف یادگیری را تضمین می‌کند. کیفیت در زمینه آموزش در طی ۲۰ سال گذشته در سراسر جهان از محورهای مهم پژوهش در برنامه‌ها بوده است. استانداردها در حوزه آموزشی، بیاناتی هستند که نشان‌دهنده سطح انتظارات صاحب‌نظران آموزشی است که کیفیت بر اساس آن سنجیده می‌شود. بنابراین استانداردها اولاً مبنایی برای داوری هستند و ثانیاً بر مبنای قوانین و با نظر افراد صاحب‌صلاحیت تدوین می‌شوند. از این‌رو استانداردها را می‌توان یک سنجه یا خط‌کش برای قضاوت دانست. هدف از پژوهش حاضر، مقایسه‌ی شاخص‌های ارزیابی استانداردهای آموزشی مدارس در کشور های مختلف بوده است. مطالعات صورت گرفته در این زمینه، بازتاب ابزارها و شاخص‌های متفاوتی است که هر کدام دارای نتایج متفاوتی بوده است. روش این پژوهش، به شیوه‌ی مرور نظام‌مند بوده است که مقوله مورد مطالعه؛ شناسایی، طبقه‌بندی و مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد، یکی از رایج‌ترین سیستم‌های اندازه‌گیری کیفیت آموزشی، مقیاس استانداردهای محیطی (ERS) است، که شامل ابزارهایی برای اندازه‌گیری کیفیت در کلاس است که به نوزادان و کودکان نوپا، پیش‌دبستانی‌ها، کودکان در سنین مدرسه و همچنین مراقبت کودک در خانواده مربوط است. نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند درک متخصصان این حوزه را نسبت به معضلات استانداردهای آموزشی مدارس و مراکز آموزشی افزایش داده و نیز بازنگری در حوزه‌های آموزشی حاکم را فراهم آورد.

واژه‌های کلیدی: استانداردهای آموزشی، آموزش، مراکز آموزشی

اختلال سلوک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی (مطالعه مروری)

محمدعلی نوری ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

ma.nouri71@yahoo.com

چکیده

پرداختن و توجه نشان دادن به اختلال سلوک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی از اهمیت ویژه‌ای برای معلمان و مربیان برخوردار است. از این رو پژوهش حاضر با هدف مروری بر اختلال سلوک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی (مطالعه مروری) شد. روش پژوهش از نوع اسنادی-کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش به معرفی اختلال سلوک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی پرداخته شد. با توجه به این پژوهش آشنایی مربیان و معلمان با اختلال سلوک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی بسیار ضروری است، تا بتوان تا حدودی این اختلال را در مدرسه کنترل کرد و از افت تحصیلی این دانش‌آموزان پیشگیری کرد و از اضطراب و نگرانی معلمان، مربیان، مسئولین مدارس و همین‌طور والدین در رابطه با مشکلات رفتاری این دانش‌آموزان کاست.

واژه‌های کلیدی: اختلال سلوک، سبب‌شناسی، درمان

اختلال‌های هماهنگی رشدی در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها.

سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی (مطالعه مروری)

محمدعلی نوری ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

ma.nouri71@yahoo.com

چکیده

پرداختن و توجه نشان دادن اختلال‌های هماهنگی رشدی در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی از اهمیت ویژه‌ای برای معلمان و مربیان برخوردار است. از این رو پژوهش حاضر با هدف مروری بر اختلال‌های هماهنگی رشدی در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی (مطالعه مروری) انجام شد. روش پژوهش از نوع اسنادی-کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش به اختلال‌های هماهنگی رشدی در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی (مطالعه مروری) پرداخته شد. با توجه به این پژوهش آشنایی مربیان و معلمان با اختلال‌های هماهنگی رشدی در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی بسیار ضروری است، تا بتوان تا حدودی شرایط را کنترل کرد و از افت تحصیلی این دانش‌آموزان پیشگیری کرد و از اضطراب و نگرانی معلمان، مربیان، مسیولین مدارس و همین‌طور والدین این دانش‌آموزان کاست.

واژه‌های کلیدی: اختلال‌های هماهنگی حرکتی رشدی، سبب‌شناسی، درمان

اختلالات تیک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی (مطالعه مروری)

محمدعلی نوری ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

ma.nouri71@yahoo.com

چکیده

پرداختن و توجه نشان دادن به اختلالات تیک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی از اهمیت ویژه‌ای برای معلمان و مربیان برخوردار است. از این رو پژوهش حاضر با هدف مروری بر اختلالات تیک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی (مطالعه مروری) شد. روش پژوهش از نوع اسنادی-کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش به معرفی اختلالات تیک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی پرداخته شد. با توجه به این پژوهش آشنایی مربیان و معلمان با اختلالات تیک در دانش‌آموزان: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و رویکردهای درمانی بسیار ضروری است، تا بتوان تا حدودی این اختلال را در مدرسه کنترل کرد و از افت تحصیلی این دانش‌آموزان پیشگیری کرد و از اضطراب و نگرانی معلمان، مربیان، مسیولین مدارس و همین‌طور والدین در رابطه با مشکلات رفتاری این دانش‌آموزان کاست.

واژه‌های کلیدی: اختلالات تیک، سبب‌شناسی، رویکردهای درمانی

تعامل توانایی تحمل ابهام و میزان درگیری تحصیلی در آن‌ها در دختران دانش‌آموز

سمانه نوری^۱✉، ایمان حسینی^۲، امیر محمد شهسوارانی^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

۳. دکتری روان‌شناسی اعصاب، GU universität، یوتوبوری، سوئد/ دکتری جامعه‌شناسی، NAS RA، یروان، ارمنستان/ انستیتو

علوم روانی-زیستی-اجتماعی-اقتصادی، تهران، ایران

samanehnoori93@yahoo.com

چکیده

درگیری تحصیلی عاملی مهم در پیدایش شرف‌زدگی در سی‌محصلان شناخته شده است. یکی از موانع پیش‌روی حل مسئله و پیشرفت در محیط‌های درسی، ابهام و ناتوانی از مواجهه بهینه با ناشناخته‌ها است. هدف این پژوهش، بررسی رابطه بین تحمل ابهام و میزان درگیری تحصیلی دانش‌آموزان دختر بود. با روش پیمایشی ۳۰۰ دانش‌آموز دختر پایه نهم دبیرستان در تهران به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شده و مقیاس تحمل ابهام (مک‌لین، ۲۰۰۹) و پرسشنامه راهبردهای انگیزشی برای یادگیری پینتریچ و دیگروت، (۱۹۹۴) بر آن‌ها اجرا و همبستگی بین عوامل دخیل محاسبه شد. نتایج تحلیل همبستگی نشانگر رابطه مثبت معنادار بین تحمل ابهام با پردازش سطحی، پردازش عمیق، پایداری تکلیف، ارزش تکلیف، کمک‌طلبی از همسالان بود. بنظر می‌رسد هر چه تحمل ابهام در دانش‌آموزان دختر دبیرستان بیشتر باشد، توانایی خودتنظیمی، خودانگیختگی، و در نتیجه، درگیری تحصیلی آن‌ها بیشتر است. این امر منجر به پیشرفت تحصیلی بیشتر و ادامه تحصیلات در مقاطع بالاتر و دانشگاهی خواهد بود.

واژه‌های کلیدی: تحمل ابهام، درگیری تحصیلی، دانش‌آموزان دختر، پیشرفت

تحصیلی، انگیزش تحصیلی

نقش آموزش تعاملی در ارتقاء سطح یادگیری و سلامت روانی کودکان (با تمرکز بر ادراک بدنمند)

هما نوزاد^۱، ستاره احسنت^۲

۱. استادیار، گروه ارتباط تصویری، واحد لاهیجان، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان، ایران
۲. دکتری تخصصی فلسفه هنر، گروه ارتباط تصویری، موسسه آموزش عالی آپادانا، شیراز، ایران

Homanozad@gmail.com

چکیده

یکی از دغدغه‌های مهم آموزش برای کودکان همواره توجه به ارتقاء سطح یادگیری و سلامت روانی بوده است. در این میان از تاثیرگذارترین روش‌های آموزشی در ارتقاء سطح یادگیری و سلامت روانی را می‌توان آموزش تعاملی دانست. در آموزش تعاملی آموزش گیرنده (کودک) دیگر تنها یک نظاره‌گر و شنونده صرف در مقابل آموزش دهنده (معلم) نیست بلکه با انجام کنش، خود در فرآیند یادگیری شرکت می‌کند. از این رو متغیرهای آموزش تعاملی در سطح یادگیری و سلامت روان کودکان را می‌توان شامل؛ انگیزه، اعتماد به نفس، خلاقیت، مشارکت، فعال سازی بدن، تنوع و کسب مهارت دانست. در آموزش تعاملی، تمایزی میان سوژه و ابژه نیست و هر دو در تعامل با هم است که شکل می‌یابند و در نتیجه فراگیری آموزش به شکل مطلوب‌تری صورت می‌گیرد. مسئله قابل توجه در این نوع آموزش، شاخصه‌های مشترک آن با ادراک بدنمند است. از این رو هدف اصلی این پژوهش ارائه راهکارهای آموزشی به‌منظور تنظیم سلسله مراتب مراحل آموزش در ارتقاء سطح یادگیری و نقش آن در سلامت روانی کودکان است. روش پژوهش تحلیل و توصیف محتوا به شیوه کیفی است. تلاش بر این است تا محورهای اصلی و سطوح جانبی داده‌ها از طریق تجزیه و تحلیل استقرائی متنی و با تکیه بر کدگذاری باز، نظری و انتخابی انجام گردد. و در نهایت نتایج پژوهش حاکی از ۳۲ مقوله کلی در ۴ سلسله مراتب ارتباطی است که در چارچوب مدل پارادایمی شامل: اصول اولیه در آموزش تعاملی، راهکارهای آموزش تعاملی، سطوح جانبی به‌منظور ارتقاء آموزش و پیامدهای آموزش تعاملی ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: آموزش تعاملی، سلامت روانی، ادراک بدنمند، ارتقاء یادگیری،

کودک

هم افزایی معلمان. گامی بلند در به‌سازی آموزش

نازیلا نیازی^۱✉، مریم بناهان قمی^۲

۱. دانشجوی دکتری فلسفه تربیت دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
۲. استادیار گروه مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه الزهراء (س)، تهران، ایران

Nazilaniazil@gmail.com

چکیده

امروزه نقش خطیر آموزش و پرورش در برنامه‌های توسعه کشورها و ضرورت همگام سازی آن با نیازهای روز دنیا بر کسی پوشیده نیست و در به‌سازی برنامه‌های آموزش، نقش کلیدی معلمان و توسعه حرفه‌ای آنان از جایگاه مهمی برخوردار است. علی‌رغم توجه نظام‌های آموزشی به لزوم برنامه‌ریزی در زمینه توسعه حرفه‌ای معلمان، حقایق بیانگر اثربخشی اندک راهکارهایی چون برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت و کارگاه‌های آموزشی است. بر این اساس می‌توان گفت تغییر جهت برنامه‌ریزان آموزشی از برنامه‌های کوتاه مدت و موقت به سمت شناسایی و کاربرد برنامه‌هایی با ویژگی توالی و تداوم و تناسب آن با نیازهای روز، امری ضروری است. بدین منظور تأکید بر محوریت و مسئولیت خود معلمان در امر توسعه حرفه‌ای ایشان از اواخر قرن بیستم، مطرح شده است. یکی از راهکارهای ارائه شده در این زمینه، ایجاد و تقویت گروه‌های هم‌افزایی معلمان است. پژوهش حاضر با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی، نگاهی توصیفی به تجربیات کشورهای موفق در امر آموزش و پرورش و توسعه حرفه‌ای معلمان داشته، با تشریح ماهیت و نحوه عملکرد گروه‌های هم‌افزایی معلمان، مزایا و چالش‌های این رویکرد را تحلیل نموده است. نتایج پژوهش، فرصت یادگیری عمیق‌تر محتوا، ارتقاء دانش آموزش، جرأت ریسک کردن در ایده‌های جدید، افزایش رضایتمندی شغلی را به‌عنوان برخی از مزایای بکارگیری این رویکرد و ضعف فرهنگ مشارکت در میان معلمان، عدم وفاق مدیران ارشد بر گنجاندن این برنامه در ساعت موظف معلمان، فقدان برنامه‌های حمایتی علمی و اجرایی از گروه‌های هم‌افزایی معلمان را به‌عنوان اهم چالش‌های آن نشان می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: توسعه حرفه‌ای معلمان، انجمن‌های یادگیری حرفه‌ای، هم‌افزایی

معلمان، به‌سازی آموزش

تبیین و کاربرست راهبردهای مثبت رویکرد پردازش شناختی با جهت‌گیری اصلاح طرحواره‌های ناسازگار و اسنادهای مخرب

شهربانو نیروزاده^۱، حسن رحیمی^۲

۱. استادیار، گروه علوم انسانی، دانشگاه فرهنگیان پردیس بنت الهدی صدر، بوشهر، ایران

۲. استادیار، گروه علوم انسانی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

snirouzadeh@yahoo.com

چکیده

این پژوهش با هدف تبیین راهبردهای مثبت نظریه پردازش شناختی و کاربرست آن در اصلاح طرحواره‌های ناسازگار و اسنادهای مخرب اجرا گردید. از آنجا که تعدیل طرحواره‌های معیوب نقش بسزایی در رفتارهای انطباقی دارد، مسئله مورد بررسی چگونگی سازوکار مفاهیم و مفروضات نظریه پردازش شناختی با محوریت نقش طرحواره‌های معیوب در پدیده‌های روانی جهت طراحی و تنظیم پروتکل آموزشی اصلاحی و ترمیمی در رابطه با باورها، اسنادهای ناکارآمد و تحریف‌های شناختی در نظر گرفته شد که در سلامت روان و رفتارهای انطباقی نوجوانان نقش بسزایی دارد. روش پژوهش توصیفی-تحلیلی بود. با مطالعه عمیق به توصیف، تحلیل و تبیین یافته‌ها، مفروضات، اصول و مولفه‌های برخاسته از نظریه پردازش شناختی در قالب چارچوبی نو و تازه راهبردهای سازمان‌یافته جهت اصلاح تحریف‌های شناختی، اسنادهای ناکارآمد پرداخته شد. با توجه به نتایج مطالعه جهت جایگزینی طرحواره‌های کارآمد و سازگار به جای طرحواره‌های ناکارآمد و ناسازگار، آموزش به صورت کارگاهی، جلسات مشاوره با برنامه آموزشی مبتنی بر راهبردهای نظریه پردازش شناختی جهت جایگزین نمودن طرحواره‌ها و اسنادهای کارآمد به جای تحریف‌های شناختی و اسنادهای ناکارآمد از اقدامات اساسی در مدارس محسوب می‌شود.

واژه‌های کلیدی: نظریه پردازش شناختی، طرحواره‌های ناسازگار، اسنادهای مخرب

نقش تعدیل‌گری بهزیستی معنوی بین کمال‌گرایی اخلاقی و سازگاری روان‌شناختی در دختران تیزهوش

معصومه وارسته مقدم بیدگلی^۱، سمیرا وکیلی^۲، عباس عبداللهی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۲. استادیار گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۳. دکتری روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

nargesmoghaddam48@gmail.com

چکیده

در طول دهه‌ها، سلامتی بر اساس ابعاد خاص جسمی، روانی و اجتماعی تحلیل شده است. بعد بهزیستی معنوی در مفهوم سلامت، از سوی برخی صاحب‌نظران، مورد توجه سردمداران امر سلامت جامعه در دولت‌های گوناگون قرار گرفته است. از طرفی بالا بودن کمال‌گرایی در بین دانش‌آموزان دختر تیزهوش و اثرات تقریباً منفی آن بر عملکرد تحصیلی، موجب طراحی و کاربرد روش‌های پیشگیری و درمان مشکلات یادگیری در دانش‌آموزان تیزهوش شد. هدف پژوهش حاضر بررسی نقش تعدیل‌گری بهزیستی معنوی بین کمال‌گرایی اخلاقی و سازگاری روان‌شناختی بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دختران تیزهوش دوره دوم منطقه ۶ شهر تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۹ بودند به این منظور برای انتخاب گروه نمونه ۲۵۰ دانش‌آموز به صورت در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه کمال‌گرایی اخلاقی استوبر و یانگ (۲۰۱۵)، پرسشنامه بهزیستی معنوی دالمن (۲۰۰۴) و سازگاری بل (۱۹۶۱) بود. در این پژوهش در جهت آزمون فرضیه‌ها و تأیید یا رد آنها از روش تحلیل مسیر و روش متمرکزسازی استفاده شد. کمال‌گرایی اخلاقی، نوع خاصی از کمال‌گرایی است و دارای دو بُعد استانداردهای اخلاقی شخصی و نگرانی درباره خطاهای اخلاقی بوده است. نتایج تحلیل داده‌ها نشان دادند که نگرانی درباره خطاهای اخلاقی و سازگاری روان‌شناختی در همه سطوح بهزیستی معنوی یکسان نیست و این رابطه توسط بهزیستی معنوی تعدیل می‌شود. با توجه به نتایج بدست آمده تقویت معنویت، در رشد کمال‌گرایی اخلاقی دانش‌آموزان معنا دار بوده است.

واژه‌های کلیدی: بهزیستی معنوی، کمال‌گرایی اخلاقی، سازگاری روان‌شناختی،

دانش‌آموزان تیزهوش

کاربرد بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی- رفتاری در کاهش مشکلات رفتاری دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص

پریسا ورمزیار^۱، حدیث ورمزیار^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

hadis.varmazyar68@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مروری بر کاربرد بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی- رفتاری در کاهش مشکلات رفتاری دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص انجام شد. روش پژوهش از نوع اسنادی- کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش پس از تعریف اختلال یادگیری خاص به تشریح مشکلات رفتاری دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص پرداخته شد و پس آن به بررسی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی- رفتاری در کاهش مشکلات رفتاری دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص پرداخته شد. با توجه به نتایج این پژوهش بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی- رفتاری در کاهش مشکلات رفتاری دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص نقش موثری دارد. از این رو متخصصان می‌توانند از بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی- رفتاری در کاهش مشکلات رفتاری دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص نقش در مراکز درمانی بهره‌گیرند.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری خاص، بازی درمانی، شناختی- رفتاری، مشکلات رفتاری

نقش مداخلات مبتنی بر رویکرد حسی بر بهبود کارکردهای عصب-روان‌شناختی دانش‌آموزان با اختلال خواندن

حدیث ورمزیار^۱، پریسا ورمزیار^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران

hadis.varmazyar68@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مروری بر نقش مداخلات مبتنی بر رویکرد حسی بر بهبود کارکردهای عصب-روان‌شناختی دانش‌آموزان با اختلال خواندن انجام شد. روش پژوهش از نوع اسنادی-کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش پس از تعریف اختلال خواند به تشریح مشکلات عصب‌روان‌شناختی آن‌ها پرداخته شد و پس آن به بررسی و معرفی مداخلات مبتنی بر رویکرد حسی در این حوزه و پیمایشینه داخلی و خارجی در این زمینه پرداخته شد. با توجه به نتایج این پژوهش مداخلات مبتنی بر رویکرد حسی نقش موثری در بهبود کارکردهای عصب-روان‌شناختی دانش‌آموزان با اختلال خواندن دارد. از این رو درمانگران می‌توانند از مداخلات مبتنی بر رویکرد حسی بر بهبود کارکردهای عصب-روان‌شناختی دانش‌آموزان با اختلال خواندن استفاده نمایند.

واژه‌های کلیدی: اختلال خواندن، رویکرد حسی، عصب-روان‌شناختی

بررسی رابطه کنترل تکانه با حل مسئله ریاضی و درک مطلب خواندن

راضیه وظیفه دوست خلیج^{✉۱}، اسماعیل سعدی پور^۲، فریبرز درتاج^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۲. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

Razie_v@yahoo.com

چکیده

امروزه موفقیت در ریاضی و خواندن یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های والدین و دست‌اندرکاران آموزشی به شمار می‌رود. هدف تحقیق حاضر بررسی رابطه بین کنترل تکانه با حل مسئله ریاضی و درک مطلب پایه پنجم ابتدایی بوده است. روش این پژوهش از نوع همبستگی و جامعه آماری آن شامل کلیه دانش‌آموزان مدارس منطقه ۱ شهر تهران بوده و نمونه آن از ۲۰۰ دانش‌آموز دختر و پسر پایه پنجم ابتدایی نیمسال دوم تحصیلی ۹۶-۹۷ تشکیل شده بود که به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شده بودند. برای سنجش کنترل تکانه از خرده آزمون کنترل تکانه هوش هیجانی بار آن (۱۹۸۰) استفاده شده بود و جهت سنجش درک مطلب و حل مسئله ریاضی نیز به ترتیب از آزمون‌های محقق ساخته یزدانی نژاد (۱۳۸۱) و ملک‌زاده (۱۳۹۱) استفاده شده بود. نحوه اجرای آزمون‌ها به صورت گروهی در هر کلاس بوده و جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج این پژوهش نشان داد که میان کنترل تکانه با حل مسئله ریاضی و درک مطلب رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. به این معنی که افرادی که کنترل تکانه‌ی بالاتری داشتند عملکرد بهتری در حل مسئله ریاضی و درک مطلب از خود نشان دادند. از این یافته می‌توان دریافت که تمرکز بر عوامل غیر شناختی نیز می‌تواند در پیشرفت تحصیلی به‌ویژه در حوزه خواندن و ریاضی مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: کنترل تکانه، درک مطلب، حل مسئله ریاضی

رابطه بین تاب‌آوری و سرسختی روانی با خودکارآمدی معلم‌های مدارس

سمیرا وکیلی^۱، شهین غره داقی^۲

۱. استادیار گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، ایران

vakili7sa@gmail.com

چکیده

به طور کلی بقا و پیشرفت هر جامعه‌ای به کارایی و کیفیت تعلیم و تربیت آن جامعه و استادان و معلمان با انگیزه و کارآمد به‌عنوان یکی از ارکان تعلیم بستگی دارد. هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین تاب‌آوری، سرسختی روانی و خودکارآمدی معلم‌های زن مدارس مقطع متوسط اول شهر تهران بود. روش این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری شامل کلیه معلم‌های زن مدارس مقطع متوسط اول دخترانه تهران در منطقه ۱۱ در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ بود. به‌صورت هدفمند ۱۲۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس از منطقه ۱۱ تهران انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه تاب‌آوری کانر و دیویدسون (۲۰۰۳)، مقیاس سرسختی روان‌شناختی اهواز (۱۳۷۶) و مقیاس خودکارآمدی شرر و همکاران (۱۹۸۲) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیری انجام گرفت. نتایج تحقیق نشان داد ارتباط معناداری بین تاب‌آوری و سرسختی روان‌شناختی با خودکارآمدی معلم‌های زن مدارس راهنمایی وجود دارد. همچنین هر دو متغیر تاب‌آوری و سرسختی روانی توانستند به‌صورت معناداری خودکارآمدی را در آن‌ها پیش‌بینی کنند. از این رو به‌منظور افزایش خودکارآمدی معلمان توجه به آموزش‌های مربوط به تاب‌آوری و سرسختی روانی می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: تاب‌آوری، سرسختی روانی، خودکارآمدی، معلم

شیوع اختلالات رفتاری برونی سازی شده در دانش‌آموزان دختر

سمیرا وکیلی^۱، لیلا کاشانی وحید^۱، آذین جمشیدی^۲

۱. استادیار گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

vakili7sa@gmail.com

چکیده

وجود اختلالات رفتاری پیامدهای منفی مربوط به سلامتی، تحصیلی، رفتاری و اجتماعی را برای دانش‌آموزان به همراه دارد. گوشیزنگی در مورد شناسایی اختلال این دانش‌آموزان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است چرا که باگذشت زمان در صورت عدم دریافت مداخلات درمانی ممکن است مقاوم و پیش‌رونده شوند. از این رو پژوهش‌ها ضرر با هدف بررسی شیوع اختلالات رفتاری برونی‌سازی شده در دانش‌آموزان دختر شکل گرفت. روش پژوهش توصیفی و از نوع زمینه‌یابی بوده است. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر ۱۲ تا ۱۴ ساله غرب شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ تشکیل دادند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۱۰۰۰ نفر به‌عنوان گروه نمونه از مناطق ۲ و ۵ انتخاب شدند. جهت گردآوری اطلاعات سیاهه رفتاری کودک (CBCL) فرم گزارش معلم (TRF)؛ (آخنباخ و رسکولار، ۲۰۰۱)، توسط معلمان تکمیل شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از مدل آماری t تک‌گروهی و مجذور خی نشان داد گروه نمونه در زمینه اختلالات رفتاری برونی‌سازی شده در مقایسه با گروه هنجاری تفاوت معناداری نداشته و دارای اختلالات رفتاری برونی‌سازی شده نبودند. با این وجود نتایج نشان داد ۴/۳٪ مشکلات اجتماعی، ۵/۳٪ قانون‌شکنی، ۲٪ پرخاشگری، ۳٪ بی‌توجهی، ۵/۷٪ تکانشگری، ۳/۵٪ مشکلات رفتاری مقابله‌ای و ۳/۲٪ مشکلات سلوک در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه غرب تهران وجود داشته است که می‌تواند مد نظر سیاست‌گذاران آموزشی و روان‌شناختی قرار بگیرد.

واژه‌های کلیدی: شیوع، اختلالات رفتاری برونی‌سازی شده، دختران دانش‌آموز

تعیین اثربخشی آموزش گروهی هوش هیجانی بر کاهش اضطراب و پرخاشگری دانش‌آموزان پسر

مختار ویسانی^۱، سامان عزتی^۲

۱. استادیار گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته روان‌شناسی بالینی دانشگاه کردستان، سنندج، ایران

m.weisani@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین اثربخشی آموزش گروهی هوش هیجانی بر کاهش اضطراب و پرخاشگری دانش‌آموزان پسر پایه پنجم و ششم ناحیه شش آموزش و پرورش شهر تهران بوده است. روش پژوهش حاضر یک مطالعه شبه آزمایشی با پیش‌آزمون، پس‌آزمون و گروه کنترل با پیگیری یک ماهه است. بدین منظور تعداد ۱۲۰ نفر از دانش‌آموزان پسر که از دیدگاه معلم مربوطه به عنوان مضطرب و پرخاشگر به مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی ناحیه شش تهران معرفی شدند پرسشنامه اضطراب و پرخاشگری را تکمیل کردند، در نهایت تعداد ۳۰ نفر که در این پرسشنامه‌ها نمره بالاتری گرفته بودند، به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. گروه آزمایش در برنامه آموزش هوش هیجانی که شامل ۸ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای بود شرکت کردند که در پایان جلسات آموزش، دو گروه اقدام به تکمیل پرسشنامه‌های فوق نمودند. نتایج حاصل از تحلیل مانکوا نشان داد که میانگین نمرات اضطراب و پرخاشگری در گروه آزمایش افزایش معناداری در مرحله پس‌آزمون نسبت به گروه کنترل داشته است.

واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی، اضطراب، پرخاشگری

بررسی اثربخشی آموزش شیوه‌های فرزندپروری مثبت والدین بر اضطراب جدایی کودکان دختر

رعنا هدایت نیا^۱، فرهاد صبوری^۲

۱. کارشناسی ارشد مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خمینی شهر، اصفهان، ایران

۲. دانشجوی دکتری مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خمینی شهر، اصفهان، ایران

sabouri_cou@mui.ac.ir

چکیده

خانواده به‌عنوان نخستین نهاد اجتماعی نقش پایدار و تعیین‌کننده‌ای را در شکل‌گیری رفتار، افکار و شخصیت کودکان ایفا می‌کند. شیوه فرزندپروری یکی از کاردرکردهای اصلی خانواده است که عبارتست از روشی که کودک به‌طور معمول بر اساس آن در خانه پرورش می‌یابد و این موضوع می‌تواند بر عملکرد کودکان در مدرسه تأثیر گذار باشد. اختلال اضطراب جدایی در کودکان یکی از اشکال اضطراب است که می‌تواند بر عملکرد کودک در حوضه‌های مختلف شخصی، تحصیلی و اجتماعی ورشداو تأثیر گذار باشد. این پژوهش با هدف آگاهی از اثربخشی آموزش شیوه‌های فرزند پروری مثبت به والدین بر اضطراب جدایی در کودکان انجام شد. پژوهش حاضر به لحاظ هدف، از نوع کاربردی و به لحاظ روش پژوهش نیمه تجربی (طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون با گروه کنترل)، جامعه آماری پژوهش را والدین دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی شهر اصفهان شاغل به تحصیل در سال ۹۳-۹۲ تشکیل دادند. نمونه تحقیق شامل ۵۰ نفر از والدین دارای کودک مبتلا به اضطراب که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی و مبتنی بر هدف انتخاب شده و پس از انجام آزمون اضطراب اسپنس (فرم والدین) والدین به شیوه تصادفی در دو گروه ۲۵ نفری گواه و آزمایش قرار گرفته‌اند. ابزار پژوهش مقیاس اضطراب اسپنس و ارائه جلسات آموزش فرزند پروری مثبت به والدین بود. داده‌ها از طریق آزمون تحلیل کوواریانس تحلیل شد. آموزش شیوه‌های فرزند پروری مثبت به والدین بر کاهش اضطراب جدایی دختران مقطع ابتدایی شهر اصفهان اثربخش بوده است.

واژه‌های کلیدی: آموزش فرزند پروری مثبت والدین، اضطراب جدایی، کودکان

تفاوت‌های فردی در یادگیری: بررسی موردی سازه خودکارآمدی

شیلان هدایتی^۱✉، محمدآزاد عبدالله پور^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

nclhp2015@gmail.com

چکیده

تفاوت‌های فردی یادگیرندگان از موضوعات مهمی است که از سال‌های آغازین روان‌شناسی علمی توجه محققان را به خود جلب کرد و منجر به خلق سازه‌های نظری متعددی در حوزه‌های شناختی و عاطفی گردید و چالش‌های مختلفی را ایجاد کرد که تا به امروز تداوم دارد. یکی از سازه‌های مهم در این خصوص خودکارآمدی است که توسط بندورا مطرح شد و جهت‌گیری‌های نظری و علمی متعددی را تا به امروز ایجاد نموده است و روایی افتراقی آن نشان‌دهنده مرزبندی‌های این مفهوم با مفاهیم ناظر به تفاوت‌های فردی از قبیل خودپنداره و عزت‌نفس است و به استناد پژوهش‌های متعدد نقش چشم‌گیری در عملکرد تحصیلی یادگیرندگان ایفا می‌کند. سازه خودکارآمدی در رویکردهای شناختی و مثبت‌گرا در کانون توجه روان‌شناسان تربیتی است. این مقاله مفهوم خودکارآمدی و ارتباط آن با متغیرهای قلمرو یادگیری و آموزش را به صورت مروری مورد بررسی قرار می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی، تفاوت‌های فردی، یادگیری

اثر بخشی رفتار درمانی دیالکتیکی بر سرمایه روان‌شناختی مادران دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری ویژه

مه‌رناز هوشمند ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

mehrnaz_houshmand@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی رفتار درمانی دیالکتیکی بر سرمایه روان‌شناختی مادران دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری ویژه انجام شد. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه مادران دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری ویژه شهر تهران با بودند. در این پژوهش از بین جامعه هدف ۲۰ مادر با استفاده از نمونه‌گیری دردسترس به‌عنوان حجم نمونه انتخاب و در دو گروه آزمایش (۱۰ نفر) و کنترل (۱۰ نفر) به شیوه تصادفی گمارش شدند. برای ارزیابی سرمایه روان‌شناختی از پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی استفاده شد. گروه آزمایش در ۱۰ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای در طی ۴ هفته مداخله رفتار درمانی دیالکتیکی را دریافت کردند در حالی که گروه کنترل چنین مداخله‌ای را دریافت نکردند. در پایان مجدداً هر دو گروه مجدداً مورد ارزیابی قرار گرفتند. تحلیل یافته‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس نشان داد که رفتار درمانی دیالکتیکی موجب بهبود سرمایه روان‌شناختی مادران دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری ویژه می‌شود. از این رو رفتار درمانی دیالکتیکی می‌تواند به‌عنوان یک روش درمانی مؤثر موجب بهبود سرمایه روان‌شناختی مادران دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری ویژه مورد استفاده درمانگران قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری ویژه، سرمایه روان‌شناختی، رفتار درمانی

دیالکتیکی

مقایسه روابط والد-کودک در مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم و عادی

مه‌رناز هوشمند ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

mehrnaz_houshmand@yahoo.com

چکیده

روابط والد-کودک خانواده از مهم‌ترین متغیرهای مؤثر در زندگی و سلامت روان کودکان است. به همین دلیل بررسی این متغیر در مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم مهم به نظر می‌رسد. هدف از این پژوهش مقایسه روابط والد-کودک در خانواده مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم و عادی بود. روش پژوهش حاضر از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری این مطالعه، تمامی مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم و عادی شهر مشهد بود. در این پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، تعداد ۳۰ مادر دانش‌آموز عادی و ۳۰ مادر دانش‌آموز عادی انتخاب شدند. هر دو گروه توسط مقیاس والد-کودک پانزتا (۱۹۹۴) مورد ارزیابی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد که مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم مشکلات زیادی در روابط والد-کودک در خانواده دارند. و با توجه به این یافته باید مداخلات مناسب جهت ارتقای مادران دانش‌آموزان با اختلال طیف اتیسم انجام گردد.

واژه‌های کلیدی: اختلال طیف اتیسم، خانواده، روابط والد-کودک

پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی بر اساس خودکارآمدی تحصیلی و کمال‌گرایی

نفیسه یاری مقدم^۱، شادی قیطاسی^۲

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی / مدرس گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان، همدان، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان، همدان، ایران

nyarimoghadam1@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی بر اساس خودکارآمدی تحصیلی و کمال‌گرایی دانش‌آموزان متوسطه اول ناحیه دو شهر همدان در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۹۸ انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه اول ناحیه دو آموزش شهر همدان که تعداد آن‌ها ۷۶۰۰ نفر بودند، تشکیل داد. روش نمونه‌گیری، خوشه‌ای چند مرحله‌ای تصادفی بود. نمونه آماری بر اساس فرمول فیدل و تاباچنینگ (۲۰۰۷) ۱۰۶ نفر که به لحاظ احتیاط این تعداد به ۱۱۰ نفر افزایش یافت. ابزار پژوهش شامل فرسودگی تحصیلی ماسلاخ (۱۹۸۴)، خودکارآمدی تحصیلی اون و فرامن (۱۹۸۸) و کمال‌گرایی هیل، فور و کیبلر (۲۰۰۴) بود. جهت تحلیل داده‌ها از رگرسیون به روش همزمان استفاده شد. تحلیل نتایج نشان داد متغیرهای خودکارآمدی تحصیلی و کمال‌گرایی مثبت و کمال‌گرایی منفی پیش‌بینی‌کننده معنادار فرسودگی تحصیلی بوده است. بین خودکارآمدی تحصیلی و فرسودگی تحصیلی رابطه منفی و معناداری وجود داشت و با بالا رفتن خودکارآمدی تحصیلی متغیر فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان کاهش یافت. بین فرسودگی تحصیلی و کمال‌گرایی مثبت رابطه معکوس و معناداری وجود داشت. بین فرسودگی تحصیلی و کمال‌گرایی منفی رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. بین خودکارآمدی تحصیلی و کمال‌گرایی مثبت رابطه مثبت و معناداری وجود داشت.

واژه‌های کلیدی: فرسودگی تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی، کمال‌گرایی

تجربه زیسته مادران دانش‌آموزان دبستانی از آموزش مجازی در دوران کرونا

محیا یاری‌گرویش ✉

دکتری روان‌شناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

mahyayarigar@yahoo.com

چکیده

ورود ویروس کرونا به کشورهای جهان در چند ماه اخیر مشکلات بسیاری ایجاد کرده و سبک زندگی افراد را تغییر داده است. اخیراً عرصه‌هایی چون اقتصاد، هنر و فرهنگ تحت تأثیر شیوع این ویروس قرار گرفته است. یکی دیگر از عرصه‌هایی که با ورود کرونا به کشور ما تحت تأثیر قرار گرفته و متحول شده عرصه آموزش بوده است. در این شرایط خاص آموزش در مدارس و دانشگاه‌ها از طریق سیستم مجازی و از راه دور انجام می‌شود. با توجه به اهمیت آموزش در دوران دبستان و نقش برجسته والدین به‌ویژه مادران در مدیریت این نوع از آموزش برای کودک دبستانی خود در منزل، هدف پژوهش حاضر بررسی تجربیات زیسته مادران دانش‌آموزان دبستانی در حیطه آموزش مجازی برای فرزندان‌شان بوده است. روش پژوهش از نوع کیفی و پدیدار شناسی بوده و ابزار پژوهش، م‌صاحبه نیمه ساختاریافته بوده است. نمونه مورد مطالعه شامل ۱۵ نفر از مادران دارای فرزند دبستانی بوده است که به‌طور در دسترس و هدفمند برگزیده شدند. برای تحلیل یافته‌ها از روش تحلیل محتوا استفاده شد. پس از کدگذاری به روش نظری و تحلیل داده‌های کیفی سه مضمون اصلی به دست آمد این مضمین شامل آسیب‌های آموزش مجازی در زمینه یادگیری، اثرات آموزش مجازی بر دانش‌آموزان و اثرات آموزش مجازی بر مادران بوده است. نتایج مطالعه حاضر نشان داد آموزش مجازی و عدم دیدار حضوری و روی آموزگار با دانش‌آموز در محیط کلاس و مدرسه می‌تواند کیفیت یادگیری در دانش‌آموزان را کاهش دهد؛ همچنین مادران به دلیل جدید بودن این نوع از روش آموزشی تحت فشار بوده و دانش‌آموزان نیز تمایلی به درس خواندن با این شیوه جدید نشان نمی‌دادند.

واژه‌های کلیدی: کرونا، مادر، مجازی، آموزش، دانش‌آموز

بررسی تأثیر معنویت درمانی بر سلامت روانی دانش‌آموزان دختر

فاطمه یآوری^۱، فریده سادات سجادی پور^۱

۱ مری، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

yavary2009@Yahoo.Com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش معنویت درمانی بر سلامت روانی دانش‌آموزان دختر بود. روش پژوهش با توجه به موضوع آن یک طرح نیمه آزمایشی و از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون بود که در آن از دو گروه آزمایش و گواه استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر کلاس نهم شهر یزد در سال تحصیلی ۱۳۹۸ بودند که از این میان تعداد ۳۲ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب و در دو گروه آزمایشی (۱۶ نفر) و گروه کنترل (۱۶ نفر) گمارده شدند. روند اجرای پژوهش به این صورت بود که پس از انتخاب آزمودنی‌ها و گمارش تصادفی آن‌ها در دو گروه آزمایش و کنترل، به دانش‌آموزان گروه آزمایش طی ۷ هفته، ۷ جلسه‌ی ۴۵ دقیقه‌ای آموزش معنویت درمانی داده شد و دانش‌آموزان گروه کنترل هیچ آموزش را دریافت نکردند و تنها در فهرست انتظار قرار گرفتند. شیوه انتخاب هر دو گروه تصادفی بود. ابزار اندازه‌گیری در این پژوهش پرسشنامه استاندارد ارزیابی سلامت روانی از گلدبرگ و هیلر (۱۹۷۹) شامل ۲۸ سؤال بوده است که توسط دانش‌آموزان تکمیل شد. برای تحلیل داده‌ها از آزمون کوواریانس استفاده گردید. یافته‌ها نشان داد که آموزش معنویت درمانی با سلامت روانی دانش‌آموزان دختر کلاس نهم شهر یزد تأثیر معنادار و مثبتی دارد. بنابراین اثرگذاری معنویت درمانی در افراد گستره و وسیعی را در بر می‌گیرد و باعث ایجاد سلامت روحی و روانی، کاهش و کنترل استرس، افسردگی و اضطراب در دانش‌آموزان می‌شود از این رو پیشنهاد می‌گردد مدیران و مسئولان آموزش و پرورش با برنامه‌ریزی‌های مناسب و آموزش معنویت، به تقویت باورهای مذهبی دانش‌آموزان بپردازند و زمینه‌های لازم جهت شرکت در فعالیتهای معنوی را برای آنان فراهم نمایند.

واژه‌های کلیدی: معنویت درمانی، سلامت روانی، دانش‌آموزان

اثربخشی آموزش گروهی مبتنی بر ذهن آگاهی بر پرخاشگری و سبک مقابله با استرس دانش‌آموزان

قربانعلی یحیایی^۱، محسن مشکبید حقیقی^۲، مرجان جمشاسب^۳

۱. مسئول نظام روان‌شناسی استان گیلان

۲. عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رشت، ایران

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی کوشیار گیلان / آموزگار آموزش و پرورش

Psy1397.j2019@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اثربخشی آموزش گروهی مبتنی بر ذهن آگاهی بر پرخاشگری و سبک مقابله با استرس در دانش‌آموزان ابتدایی شهر اسالم انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی و طرح آن پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش تمامی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی شهر اسالم در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ بودند که از میان آنان نمونه‌ای به حجم ۲۴ نفر به صورت تصادفی خوشه‌ای و انجام غربالگری انتخاب و سپس در گروه آزمایش و گروه کنترل قرار گرفتند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه پرخاشگری آرنولد اچ باس و پری (۱۹۹۲) و پرسشنامه فرایدنبرگ و لوئیس (۱۹۹۳) استفاده شد. داده‌ها در دو مرحله پیش و پس‌آزمون با استفاده از تحلیل کوواریانس چند متغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج پژوهش نشان داد آموزش گروهی مبتنی بر ذهن آگاهی بر پرخاشگری و سبک‌های مقابله با استرس دانش‌آموزان ابتدایی مؤثر است. نتایج آزمون نشان داد که آموزش مهارت‌های ذهن آگاهی توانست پرخاشگری و سبک مقابله را در دانش‌آموزان به طور معناداری بهبود بخشد. برابر نتایج مشاوران و درمانگران می‌توانند این آموزش را در محیط مدرسه و کلنیک‌های روان‌شناختی برای بهبود پرخاشگری و سبک‌های مقابله به کار برند.

واژه‌های کلیدی: پرخاشگری، سبک مقابله با استرس، ذهن آگاهی

چالش‌ها و فرصت‌های سنجش در محیط یادگیری مجازی

سارا یداللهی[✉]

استادیار، گروه سنجش و اندازه‌گیری، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، تهران، ایران

Sara.yadollahi2@gmail.com

چکیده

دنیایگیری کووید-۱۹ ضرورت پرداختن به نظریات و مهارت‌های لازم برای آموزش در فضای مجازی را (که در آن تعامل حضوری به حداقل می‌رسد یا از بین می‌رود) بیش از پیش مطرح کرده است. هدف مطالعه‌ی حاضر مروری بر چالش‌های و فرصت‌های آموزش و سنجش در محیط یادگیری مجازی بود. به این منظور مقالات و کتاب‌های حوزه‌ی آموزش و سنجش در محیط یادگیری مجازی مورد بررسی و مرور غیرسیستماتیک قرار گرفتند. نتایج در قالب چهارچوب بندی مفهومی، رویکردهای موجود، مثال‌هایی از سیستم‌های متداول آموزش و سنجش در محیط یادگیری مجازی و فرصت‌ها و چالش‌های آنها صورت‌بندی شدند و نهایتاً راهکارهایی برای ارتقای کیفیت آموزش و سنجش در محیط یادگیری مجازی پیشنهاد شد.

واژه‌های کلیدی: آموزش مجازی، آموزش آنلاین، ارزشیابی، سنجش

نقش مولفه‌های حافظه فعال در حل مسئله ریاضی کودکان دارای ناتوانی یادگیری

حمیده یزدی^۱✉، مریم محسن پور^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

۲. استادیار گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

h.yazdi@student.Alzahra.ac.ir

چکیده

در دهه‌های اخیر شناسایی نقش مؤثر حافظه فعال در توانایی حل مسئله ریاضی، مورد توجه پژوهشگران ایرانی قرار گرفته است، اما پیشینه این مطالعات نشان می‌دهد که عمده پژوهش‌ها به تبیین نقش هر یک از مولفه‌های حافظه فعال به طور مشخص در حل مسئله ریاضی تمرکز نداشته‌اند. بنابراین این مطالعه مروری روایتی کوشیده است بر اساس آخرین پژوهش‌های مرتبط خارجی، نقش مولفه‌های مجری مرکزی، طرحواره دیداری - فضایی و حلقه واج شناختی را در حل مسئله ریاضی کودکان دارای ناتوانی یادگیری شناسایی کند. برای انجام مطالعه، با استفاده از واژه‌های کلیدی، ابتدا جستجویی گسترده در پایگاه‌های اطلاعاتی علمی، انجام شد. با اعمال معیارهای ورود و خروج، ۹ مقاله خارجی در زمینه حل مسئله ریاضی و حافظه فعال، بین سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۲۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها حاکی از آن بود که نگهداری، بازنمایی و دستکاری اطلاعات از کارکردهای طرحواره دیداری - فضایی دخیل در حل مسئله ریاضی هستند و تمرکز روی ویژگی‌های مربوط، جلوگیری از دستیابی به اطلاعات بی‌ربط، یکپارچه‌سازی، بازیابی اطلاعات از حافظه بلند مدت، ادغام اطلاعات، مهار حواس پرتی، توجه انتخابی و راه اندازی راهبردهای مناسب از وظایف مجری مرکزی در حل مسئله ریاضی هستند. بر اساس یافته‌های مطالعه می‌توان نتیجه گرفت که دو مولفه مجری مرکزی و طرحواره دیداری - فضایی حافظه فعال نقش مهمی در حل مسئله ریاضی کودکان دارای ناتوانی یادگیری دارند. در انتها رهنمودهایی در راستای ارتقا توانمندی ریاضی این کودکان ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: حافظه فعال، حل مسئله، ناتوانی یادگیری

اثربخشی برنامه آموزشی واج شناختی گیلون بر ارتقای سرعت نامیدن و توجه انتخابی دانش‌آموزان نارساخوان

ابوالقاسم یعقوبی^۱، ندا صفری^۲✉

۱. استاد گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم اقتصادی و اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

nedasafari8@gmail.com

چکیده

از آنجا که آگاهی واج شناختی بر یادگیری خواندن اولیه بسیار مؤثر است، پژوهش حاضر با هدف تأثیر بسته آموزشی آگاهی واج شناختی گیلون در سرعت نامیدن و توجه انتخابی دانش‌آموزان نارساخوان انجام شد. بدین منظور از بین دانش‌آموزان پسر پایه اول ابتدایی شهرستان کرمانشاه در سال ۹۹-۱۳۹۸ ابتدا به طور تصادفی ۳۰ نفر انتخاب و سپس در دو گروه ۱۵ نفره آزمایش و گواه جای دهی شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از آزمون تشخیصی هوش و کسلر کودکان (عابدی، ۱۳۹۰)، آزمون خواندن نما (کریمی نوری و مرادی، ۱۳۸۴) و آزمون استروپ (مک لئود، ۲۰۰۷) استفاده شد. نتایج تحلیل کواریانس حاکی از تأثیر مثبت آموزش آگاهی واج شناختی بر بهبود سرعت نامیدن و مولفه‌های توجه انتخابی در آزمودنی‌های گروه آزمایش در مقایسه با گروه گواه بود. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که آموزش آگاهی واج شناسی این مزیت را داراست که می‌توان از آن در بهبود سرعت نامیدن و توجه انتخابی دانش‌آموزان نارساخوان و در نتیجه در حل مشکلات خواندن آن‌ها بهره گرفت.

واژه‌های کلیدی: آگاهی واج شناختی، نارساخوانی، توجه انتخابی، سرعت نامیدن

اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر میزان سازگاری اجتماعی و مدیریت خشم

ابوالقاسم یعقوبی^۱، فتانه فتحی^۲

۱. استاد گروه روان‌شناسی دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی دانشگاه بوعلی سینا

۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

yaghobi41@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر میزان سازگاری اجتماعی و مدیریت خشم در دانش‌آموزان ابتدایی شهر خرم‌آباد انجام گرفت. طرح پژوهش نیمه تجربی و از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان ابتدایی پسر کلاس سوم مدرسه مراد داودی شهر خرم‌آباد در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۹ بودند، که تعداد این نمونه شامل ۲۸ نفر دانش‌آموز بودند، که به روش تصادفی در دو گروه ۱۴ نفره آزمایش و گروه گواه گمارده شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه شخصیت کالیفرنیا تورپ، کلارک و تیکز (۱۹۵۳) و پرسشنامه خشم نواکو (۱۹۸۶) استفاده شد. برای گروه آزمایش آموزش مهارت‌های زندگی در ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای برگزار شد، در حالی که گروه گواه هیچگونه مداخله‌ای دریافت نکردند. جهت تحلیل نتایج از تحلیل کوواریانس چندمتغیری (مانکوا) و روش تجزیه و تحلیل تک‌متغیری آنکوا استفاده گردید. نتایج پژوهش در سطح معنی‌داری نشان داد، که آموزش مهارت‌های زندگی بر سازگاری اجتماعی و مدیریت خشم و پرخاشگری در دانش‌آموزان کلاس سوم تأثیر دارد. بنابراین نتیجه‌گیری می‌شود که آموزش مهارت‌های زندگی به مثابه مهارت‌های زیربنایی سلامت روان رویکردی مؤثر در سازگاری اجتماعی کاهش پرخاشگری دانش‌آموزان پسر کلاس سوم بوده است.

واژه‌های کلیدی: سازگاری اجتماعی، مدیریت خشم، مهارت‌های زندگی، سوم

ابتدایی، شهر خرم‌آباد

بررسی، تحلیل و نقد نظریات مرتبط با اختلال یادگیری خاص

ابوالقاسم یعقوبی^۱✉، سحر محمدی^۲، کامبیز کریمی^۳

۱. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۳. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

yaghobi41@yahoo.com

چکیده

نظریات مختلفی در مورد اختلالات یادگیری یا نارسائی‌های مرتبط در یادگیری مطرح شده است که از آن جمله می‌توان به نظریه غلبه طرفی مغز، نظریه شناخت گرایان، نظریه روانکاوان، نظریه کوتاهی دامنه توجه، نظریه فرابری آگاهی‌ها، نظریه تأخیر در رشد، نظریه ضایعات خفیف مغزی و نظریه چندعاملی اشاره کرد. این که هر یک از نظریه‌های مذکور در چهارچوب عمل تا چه حد توانسته‌اند در کاهش اختلالات یادگیری مؤثر واقع شوند و در حیطه نظر تا چه حد صائب بوده‌اند بحثی دامنه‌دار است. در این پژوهش پژوهشگر ابتدا به تبیین و تحلیل هر یک از نظریه‌های فوق پرداخته، امتیازات و نواقص هر نظریه را ذکر نموده و سپس فصل مشترک همه نظریه‌های مذکور را در چهارچوب عنوانی کلی مشخص و آشکار ساخته است. روش پژوهش حاضر روش تحلیلی توصیفی بوده و پژوهشگر با اتکا به منابع کتابخانه‌ای به تبیین و تحلیل و مقایسه نظریات مرتبط با اختلال یادگیری پرداخته است.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری خاص، بررسی، تحلیل، نقد، نظریات

اثربخشی آموزش مهارت‌های مقابله‌ای بر آشفتگی‌های روانی دانش‌آموزان دختر

فاطمه یوسفیان ✉

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران

Fatima.yousefian5098@gmail.com

چکیده

شرایط زندگی می‌تواند زمینه‌ساز آشفتگی روانی در دختران نوجوان شود، بنابراین یافتن روش‌هایی برای بهبود آشفتگی‌های روانی آنان ضروری به نظر می‌رسد. از این رو این پژوهش باهدف بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های مقابله‌ای بر آشفتگی‌های روانی دختران متوسطه دوم شهر بندرعباس انجام شد. طرح پژوهش از نوع نیمه‌آزمایشی و به صورت پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دختران متوسطه دوم شهر بندرعباس در سال ۱۳۹۸ بودند. نمونه مورد مطالعه شامل ۳۴ دختر بود که به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند و اعضای گروه آزمایش تحت آموزش مهارت‌های مقابله‌ای قرار گرفتند. از مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس (DASS-21) برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. داده‌ها از طریق تحلیل مانکوا مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که پس از مداخله، بین گروه کنترل و آزمایش تفاوت معناداری در افسردگی، اضطراب و استرس وجود دارد و میانگین گروه آزمایش کاهش محسوس‌تری در مقایسه با گروه کنترل در افسردگی، اضطراب و استرس داشته است. با توجه به یافته‌های این پژوهش، آموزش مهارت‌های مقابله‌ای یک روش مؤثر در بهبود آشفتگی‌های روانی دختران نوجوان است و می‌تواند دارای تلویحات کاربردی فراوانی باشد.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های مقابله، افسردگی، اضطراب، استرس، نوجوانان

Mobile-Assisted English Language Learning, Challenges and Benefits

Zahra Abdi^{✉1}, Maryam Mohsenpour²

1. PhD in Applied Linguistics, English Language Teaching, University of Southampton, England
2. Assistant Professor, Department of Educational Psychology, Faculty of Educational Science and Psychology, University of Alzahra, Tehran, Iran

zabdi.zahra.abdi@gmail.com

Abstract

In line with the fast and continuous technological developments of the 21st century, learning environments and educational practices have been changing considerably and e-learning has been addressed more widely. In this regard, Mobile-Assisted Language Learning has gained popularity due to mobile phones availability, multi-functionality and various other facilities. Furthermore, due to the possibility of worldwide communication and the necessity of a universal language, researchers, educators and learners have paid special attention to teaching and learning English as a lingua franca in all over the world. The use of mobile phones in English language teaching and learning can be considered as the most recent changes in this area. Considering the recent COVID 19 pandemic which resulted in the closure of educational settings in all levels, virtual education has been applied vastly more than ever. This highlights the significance of more research on this subject. Having been said, this article tried to closely review the literature on Mobile-Assisted English Language Learning, focusing on mobile phones, to improve its use by educators and learners through uncovering its benefits and challenges.

Keywords: Virtual Education, E-learning, English Language Learning, Mobile- Assisted Language Learning

A Critique of Critical Pedagogy

Zahra Abdi✉

PhD in Applied linguistics, English Language Teaching, University of
Southampton, England

zabdi.zahra.abdi@gmail.com

Abstract

Critical pedagogy is a philosophy of education and social movement that has been debated for nearly five decades now and appears in many and various characterizations and constructions resulted in a vast body of literature defining it variably. Many authors considered critical pedagogy as “the best”, if not the ultimate, available paradigm for education which aims at synthesizing all previous approaches with a clear criticism of the societal conditions of education. However, critical pedagogy could not fulfill its expectations and has met fierce criticism since its initiation. This article attempted to provide a critique of critical pedagogy to raise educators’ awareness to avoid the great risk of indoctrination and ideological imposition hidden in the application of this approach, the management of which has not yet been well theorized in the critical pedagogy literature.

Keywords: Critical pedagogy, Indoctrination, Critique of critical pedagogy

Dialogue in Dialogic Pedagogy

Zahra Abdi✉

PhD in Applied linguistics, English Language Teaching, University of
Southampton, England

zabdi.zahra.abdi@gmail.com

Abstract

In line with increasing disapproval and criticism of lecturing or traditional 'monological' education and the growing reception of social constructivist frameworks in education, dialogic education has been developed in the last 30 years in reference to various frameworks. In spite of the fact that education is basically a dialogic practice due to the inherently dialogic nature of the process of meaning-making, education as an ideology or project often distorts its inherent dialogicity and becomes anti-dialogical, inhumane and deviant. Essentially, dialogue must be the discourse of education, without which genuine education does not survive. This approach to education inevitably demands learners' engagement and teachers' constructively intervention through dialogue. Regarding the significance of applying dialogue in education systems specifically in Iran where lecturing still prevails, this article was an effort to conceptualize dialogue for educators to make a better understanding of the concept to apply it effectively in their educational contexts, to distance from mere lecturing and transference of information, and to move toward transformation of knowledge in the cooperative community of class.

Keywords: dialogue, dialogic pedagogy, lecturing

Investigating Sources, Dimensions and Correlates of Meaning in life Among High School Students

Somaye Ahmadi^{✉1}, Soheila Ahmadi Ghouchan Atigh²

1. Assistant Professor, Psychology Dept, Rasam Higher Education Institute, Karaj, Iran.
2. Master of Psychology and Education of Exceptional Children, Shiraz University/ Psychology Department, Shiraz, Iran.

ssahmadiii@gmail.com

Abstract

Meaning in life is one of the significant indicators of wellbeing in students. Despite numerous studies that have been conducted on meaning in life, there is still an ambiguity regarding the sources of meaning among students and also the differences between girls and boys regarding the sources, dimensions and correlates of meaning in life. The present study was an attempt to investigate different aspects of meaning in life and differences between girls and boys in these components. In this descriptive study, 316 students between 15 to 17 years old (M: 16.04, Std: 0.82, 56.3 % females) were recruited from secondary high schools of different areas of Mashhad during 2019. Participants completed a set of questionnaires which measure sources, dimensions and correlates of meaning in life. Descriptive statistics, Chi-square and t-test were used to analyze data. Results indicate that “family” (92.7%), “social relations” (58.9%) and “occupation/work” (52.5%) are the areas that most frequently have been reported as a source of meaning. Moreover, seven new categories of sources of meaning were identified in this study of which “information technology” (16.1%) and “goals and wishes” (10.8%) had the highest frequencies. Female and male participants differed in the frequency of mentioning some of these sources, their satisfaction from these areas, and dimension of presence of meaning as well as different correlates of meaning in life. These findings have been discussed in the context of developmental and meaning in life theories.

Keywords: Meaning in Life, Sources, Dimensions, Correlates, Students

A Comparison of Emotional Intelligence of Popular Talented Students and Isolated Talented High School Students

Mehrbanoo Amirshahi¹, Mahmoud Asghari Esfandegheh²,
Mansoureh Amirshahi^{✉3}, Farzaneh Dortaj

1. M.A. in Midwifery, Zabol University of Medical Sciences, Zabol, Iran
2. Master of Psychology, Kerman University of Science and Research, Kerman, Iran
3. PhD student in Psychology, Islamic Azad University, Torbat-e Jam Branch, Torbat-e Jam, Iran
4. M.A. in Educational Psychology, Islamic Azad University

mansoureamirshahi@gmail.com

Abstract

Having social relationships is one of the basic needs of students. The purpose of this study was to investigate and compare emotional intelligence in two groups of popular talented students and isolated talented high school boys. The present study is an applied research and the data collection method is descriptive correlation. The statistical population was the talented male students of Allameh Hilli High School in Rafsanjan. The statistical sample in this study included 30 talented male students who were classified into two groups of popular and isolated students based on the score obtained from the Crown and Marlowe Social Utility Questionnaire. Data analysis was performed using SPSS software version 23. Also, the level of significance (0.05) has been considered. To assess emotional intelligence, Bar-An emotional intelligence questionnaire was used, which is the first cross-cultural emotional intelligence questionnaire. The results showed that social utility in popular talented students is more than isolated intelligent students and increasing social utility increases emotional intelligence.

Keywords: Emotional intelligence, Popular talented students, Isolated talented students

The Study of Using Multiple Intelligences on Academic Achievement Motivation and Anxiety Control of Talented High School Students

Mehrbanoo Amirshahi¹, Mansoureh Amirshahi^{✉2}, Ali Jalili Shishavan

1. M.A. in Midwifery, Zabol University of Medical Sciences, Zabol, Iran
2. PhD student in Psychology, Islamic Azad University, Torbat-e Jam Branch, Torbat-e Jam, Iran
3. Assistant Professor, Payame Noor University, Tabriz

mansoureamirshahi@gmail.com

Abstract

The main objective of this study was to investigate the use of multiple intelligences on academic achievement motivation and anxiety control for talented male students. In this regard, the secondary goal of this study was to examine the effect of using intelligence on achievement motivation components and anxiety control. The present study is an applied and descriptive - correlative in terms of purpose. As the statistical population of the study, students of Rafsanjan high school were selected. Random sampling method was used and in order to evaluate the motivation of academic achievement, Helm and Spence's questionnaire, test anxiety control, Friedman test anxiety scale and multiple intelligences questionnaire were used. The results showed that using multiple intelligences has positive effect on achievement motivation and anxiety control in gifted students.

Keywords: Progress Motivation, Anxiety Control, Multiple Intelligences, Talented Students

The Relationship between Anxiety and Creativity in Gifted Seventh Graders

Moazameh Bahramnezhad^{✉1}, Hasan Asadzadeh Dahraei²,
Fariborz Dortaj³

1. M.A. student of Educational Psychology Allameh Tabatabai University of Tehran, Iran
2. Associate Professor of Educational Psychology, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran
3. Professor of Educational Psychology, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

moazameh.bahramnezhad@gmail.com

Abstract

Creativity is a very important issue in schools that teachers and school staff should pay attention to. The purpose of this study was to explain the relationship between anxiety and creativity in seventh grade female students of talented schools in Kerman. This research is of correlation type. The method of the present study is fundamental in terms of purpose and its statistical population includes all seventh grade female students of the first talented school of Kerman who were studying in the academic year 2009-2010; is. From the statistical population of 120 people, 92 Farzanegan High School students were selected by convenience sampling method. The results of this study showed that there is a negative and significant linear relationship between anxiety and students' creativity. And creativity is a huge barrier to anxiety.

Keywords: Anxiety, Creativity, Junior High, Talent

Explaining the Relationship between Anxiety and Psychological, School and Socio-cultural Factors

Moazameh Bahramnezhad^{✉1}, Hasan Asadzadeh Dahraei²,
Fariborz Dortaj³

1. M.A. student of Educational Psychology Allameh Tabatabai University of Tehran, Iran
2. Associate Professor of Educational Psychology, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran
3. Professor of Educational Psychology, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

moazameh.bahramnezhad@gmail.com

Abstract

Anxiety and its causes are very important issues many students face in school. The present study aimed to explain the relationship between anxiety and psychological, school and socio-cultural factors in 7th grade female students of gifted schools in Kerman in Years 2019-2020. It was a correlational study. The population consisted of 120 seventh grade female students of junior high school, and 92 students were selected using convenience-sampling. For each criterion variable, the students completed a questionnaire and its relationship with the predictor variable was measured. There was a negative and significant relationship between working memory, creativity, style of teaching, brain-based learning, lifestyle, and citizenship culture with students. It is suggested to the education system to maximize the factors that are negatively associated with anxiety to take a step in reducing the students.

Keywords: Anxiety, Psychological Factors, School Factors, Socio-Cultural Factors

Investigating the Relationship between Social Anxiety and Emotional Intelligence with Body Dissatisfaction in Girls from 15 to 18

Somayeh Feizi^{✉1}, Dr. Mehdi Nayerri²

1. M.A. Student in Educational Psychology, Azad Islamic University, Torbat-e-Jam, Iran.
2. Assistant Professor, Educational Psychology Dept., Faculty of Psychology and Educational Sciences, Torbat-e-Jam, Iran

sfeizi159@gmail.com

Abstract

The aim of this study was to investigate the relationship between social anxiety and emotional intelligence with body dissatisfaction in girls aged 15 to 18 years. The statistical population was all female high school students in Torbat-e Jam studying 99-98. Using Morgan table, 103 people were selected by simple random sampling method. The research method was descriptive-correlational. Measurement tools for this study consisted of three questionnaires: emotional intelligence, societal anxiety, and body image test. Statistical data collected by SPSS software were analyzed using Pearson correlation and multiple regression tests. The results of the analysis of research hypotheses showed that there is a positive and direct relationship between the social anxiety and its dimensions and dissatisfaction with the body and also between the emotional intelligence and its dimensions as well as dissatisfaction with the body. Among the causes of social anxiety and fear of evaluation by others, it has the most to do with body dissatisfaction. Among the factors of emotional intelligence, self-awareness has the highest correlation with dissatisfaction with the body.

Keywords: Body Dissatisfaction, Emotional Intelligence, Social Anxiety

The Content Knowledge Effect on The Teachers' Scientific Literacy and Self-efficacy

Mohammad Mahdi Kaveh Semnani^{✉1}, Jalil Fathabadi²,
Omid Shokri³

1. PhD Student of Educational Psychology, Faculty of Education and Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
2. Associate Professor. PhD. Department of Applied Psychology, Faculty of Education and Psychology, Shahid Beheshti University. Tehran, Iran.
3. Assistant Professor. PhD. Department of Applied Psychology, Faculty of Education and Psychology, Shahid Beheshti University. Tehran, Iran.

Kaveh121mm@gmail.com

Abstract

The purpose of the present study was to investigate the effect of Skills Development Package on teaching self-efficacy and scientific literacy of elementary school teachers. Findings showed that the results of the tests were not statistically significant. By analyzing the results of a group of participants who did better in content knowledge, it was assumed that the level of their knowledge can be effective in Scientific Literacy. In the second study, which resulted from the first one, the findings showed that teachers' content knowledge level is effective in influencing teachers' scientific literacy training as well as teaching self-efficacy.

Keywords: Scientific literacy, Teachers education, Teaching self- efficacy, Science education, Content knowledge

Casting a Glance on Metacognitive Side of the Translator Competence: Revisiting Cognitive Load theory in the Interactive Mind of Interpreters

Hajar Khalilian^{✉1}, Razieh Rabbani Yekta²

1. Shahrekord University
2. Payame Noor University of Isfahan

cognitivescience1985@gmail.com

Abstract

Research with planning a cognitive-friendly platform to delve into the underlying processes of language translation is as yet limited in scope and quality. The present study presents an educational context in that the predictive ability of explicit metacognition concerning the amount of the required cognitive effort is investigated. To this end, a total of 24 translation students were selected through a very scrutinized, filtering OPT standardized test (2018) as well as a Perceived Stress Anxiety questionnaire (Chan & La Greca, 2020). After that, the participants went through a three-session experimental study to conduct the same translation tasks with a determined level of difficulty. A post-translating structured interview was run after each session to record the subjects' self-report about their experience during translating texts. The required cognitive effort for each task was measured at two separate intervals by a validated "oxford heart rate" application. The strength and direction of the relationship between the two variables were calculated by the Spearman rho correlation coefficient. The results revealed that there was a reverse relationship between the levels of explicitness and cognitive load involvement in each session. Moreover, the amount of experienced cognitive load would decrease in the course of consecutive sessions. The findings of this study would inspire developing new, cognitive-based educational methods for translation students.

Keywords: translation process, explicit metacognition, translator competence

The Effectiveness of Mindfulness Training on the Life satisfaction and Early maladaptive schemas

Zahra Sohrabi✉

M.A in Educational psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

Z.sohrabi@atu.ac.ir

Abstract

Mindfulness training is an effective method for lowering stress and negative thoughts. The purpose of this study was to evaluate the effectiveness of mindfulness training on Life satisfaction and Early maladaptive schemas in female students. This research was conducted as a semi-experimental research using pre-test post-test design with a control group. The sample consisted of 30 students (15 participants for each of the experimental and control groups) who were selected by cluster random sampling method. Participants in the experimental groups received mindfulness training for 10 sessions, while the control group did not receive any training. At the end of the training a post-test was taken from both groups. The instrument used in this study was Hubner Life Satisfaction Questionnaire (2001) and short form Young Schema questionnaire (2003). Multivariate covariance analysis was used to investigate the research hypotheses. The results indicated that mindfulness training significantly improved Life satisfaction ($p < 0.05$) and decreased Early maladaptive schemas ($p < 0.05$). According to the results of this study, mindfulness training is effective in increasing Life satisfaction and reducing maladaptive mental schemas, so providing this training is evaluated as useful for students.

Keywords: Mindfulness, Early maladaptive schemas, Life satisfaction

The Relationship between EFL Students' Language Learning Anxiety and their Performance

Fatemeh Takallou✉

Assistant Professor, TEFL Department, Foreign Languages and Literature
Faculty, Payame Noor University, Tehran, Iran

f.takallou@gmail.com

Abstract

Anxiety as a psychological factor affects educational achievement and many researchers believe that language anxiety influences language learning. This paper aimed at investigating foreign language anxiety level among high school students in Iran. It also aimed to examine the relationship between anxiety and language proficiency in the Iranian high school students. In order to explore this issue, translated version of FLCAS questionnaire was administered to 80 high school students. The results revealed that Iranian high school students had high level of anxiety. The highest provoking causes of students' anxiety were worrying about consequences of being failed and teachers' attitude. The analysis of the variables related to foreign language anxiety revealed a significant negative correlation between language anxiety and language proficiency.

Keywords: Anxiety, Foreign Language, Learning, High School Students

The Relationship between Students' Emotional Intelligence, Academic Achievement and Their Learning Strategies

Fatemeh Takallou✉

Assistant Professor, TEFL Department, Foreign Languages and Literature
Faculty, Payame Noor University, Tehran, Iran

f.takallou@gmail.com

Abstract

Emotional intelligence studies have recently increased importance in educational research, for the reason that conventional theories of intelligence are not completely sufficient. The aim of this study was to explore the relationship between high school students' emotional intelligence, academic achievement and their learning strategies. One hundred Iranian high school students participated in the study. They completed the Emotional Quotient Inventory as well as the Strategy Inventory for Language Learning together with their final GPA obtained from their high schools. The Pearson correlation analysis showed that their academic achievement was significantly related to both emotional intelligence and learning strategy. The correlation between some of the sub-domains of emotional intelligence (problem-solving, independence, and self-reliance) and academic achievement, as well as the correlation between cognitive, compensation, and metacognitive strategies and academic achievement were significant at the level of 0.05.

Keywords: Emotional Intelligence; Learning Strategies; Academic Achievement

